

เบญจมิตร วิชาการ ครั้งที่ 4

เอกสารรายงาน
สืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติ
25 เมษายน 2557
ณ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์

เล่มที่

4





คำกล่าวรายงานของ ดร.อนาวุฒิ ชูทรัพย์ ประธานจัดการประชุมวิชาการระดับชาติ

เบญจมิตรวิชาการครั้งที่ 4

เรื่อง องค์ความรู้เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

Body of Knowledge for Sustainability Development

วันที่ 25 เมษายน 2557 ณ ห้องประชุม 1503 อาคารเฉลิมพระเกียรติ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์

กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ

กระผม ดร.อนาวุฒิ ชูทรัพย์ อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชพฤกษ์ ในนามของคณะผู้จัดงานและผู้เข้าร่วมประชุมวิชาการระดับชาติ เบญจมิตรวิชาการ ครั้งที่ 4 ขอขอบพระคุณท่านผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา ดร.สุภัทร จำปาทอง ที่ได้กรุณาให้เกียรติ มาเป็นประธานในพิธีเปิดประชุมวิชาการระดับชาติ ในหัวข้อเรื่อง “องค์ความรู้เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน” และได้กรุณาเป็นองค์ปาฐกบรรยายพิเศษในวันนี้ การจัดการประชุมวิชาการในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นเวทีให้แก่คณาจารย์ นักวิจัย นักวิชาการ รวมทั้งนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา เผยแพร่บทความวิจัยและบทความวิทยานิพนธ์สู่สาธารณชน เพื่อเปิดโอกาสให้มีการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็นเพื่อความก้าวหน้าด้านวิจัยและวิชาการ และสนับสนุนให้เกิดเครือข่าย ความร่วมมือทางวิชาการในสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ

การประชุมวิชาการในครั้งนี้ จัดโดยมหาวิทยาลัยราชพฤกษ์ และสถาบันอุดมศึกษาในเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเบญจมิตรอีก 6 แห่ง ประกอบด้วย มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ มหาวิทยาลัยธนบุรี วิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ วิทยาลัยเซนต์อีสท์บางกอก มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น และวิทยาลัยอินเตอร์เทคโนโลยี

รูปแบบของการจัดการประชุมวิชาการแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ ภาคเช้าเป็นการบรรยายพิเศษ และการนำเสนอบทความวิจัย ภาคบ่ายเป็นการเสนอบทความวิจัย และมอบวุฒิบัตร บทความวิจัย ที่นำเสนอครั้งนี้รวมทั้งสิ้น 201 บทความ แบ่งเป็น 8 กลุ่ม คือ วิศวกรรมศาสตร์ คอมพิวเตอร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สาธารณสุข ศิลปศาสตร์และสังคมศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ บัญชี และบริหารธุรกิจ

คณะผู้จัดประชุมวิชาการ ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ที่กรุณาสละเวลามาให้ข้อเสนอแนะ และแบ่งปันความรู้ที่นับว่าเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อนักวิจัย และผู้เข้าร่วมประชุม ขอขอบคุณนักวิจัยทุกท่านที่มาร่วมนำเสนอผลงานวิจัยในวันนี้

บัดนี้ได้เวลาอันสมควรแล้ว กระผมใคร่ขอกราบเรียนเชิญท่านผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา ดร.สุภัทร จำปาทอง กรุณากล่าวเปิดงานประชุมวิชาการ และบรรยายพิเศษ ขอเรียนเชิญครับ



คำกล่าวเปิดของ ดร.สุภัทร จำปาทอง
ผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา
ในการประชุมวิชาการระดับชาติ เบญจมิตรวิชาการครั้งที่ 4
เรื่อง องค์กรความรู้เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
Body of Knowledge for Sustainability Development

วันที่ 25 เมษายน 2557 ณ ห้องประชุม 1503 อาคารเฉลิมพระเกียรติ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์

ท่านอธิการบดีสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเบญจมิตร ผู้บริหาร
คณาจารย์ นักวิจัย คณะกรรมการจัดงาน และแขกผู้มีเกียรติทุกท่าน

ผมมีความยินดีและรู้สึกเป็นเกียรติอย่างยิ่งที่ได้รับเชิญมาเป็นประธานเปิดการประชุมวิชาการ
ระดับชาติในวันนี้ เป็นที่น่าชื่นชมที่มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์ และเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ
เบญจมิตร จัดประชุมวิชาการระดับชาติทุกปี เพื่อให้คณาจารย์ นิสิต นักศึกษา นักวิจัย และ
นักวิชาการ มีเวทีในการนำเสนอ และเผยแพร่ความรู้จากการวิจัย เป็นเวทีที่ผู้รู้ ผู้รักการศึกษาค้นคว้า
ได้รวมพลังแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อการพัฒนาสังคม และประเทศชาติ

จะเห็นได้ว่าปัจจุบันองค์กรต่าง ๆ ให้ความสนใจและเห็นความสำคัญของงานวิจัยมากขึ้น
เพราะตระหนักดีว่าในยุคของสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ งานวิจัยจะทำให้เกิดความรู้ทางวิชาการ
ใหม่ ๆ ช่วยเสริมสร้างศักยภาพในการแข่งขัน ช่วยวางแผนและตัดสินใจ ช่วยกำหนดนโยบายและ
แก้ปัญหา ทำให้เกิดการปรับปรุงหรือพัฒนาบุคคลและหน่วยงานให้เจริญก้าวหน้าอย่างยั่งยืน ที่สำคัญ
ทำให้เกิดองค์ความรู้ และเทคโนโลยีใหม่ ๆ ตลอดเวลา ผมมั่นใจว่าการประชุมวิชาการในวันนี้จะ
ก่อให้เกิดประโยชน์แก่สถาบันของท่านและเป็นประโยชน์แก่ตัวท่านเองเป็นอย่างยิ่งเพราะท่านจะได้
แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้ทรงคุณวุฒิ นักวิจัย และนักวิชาการเพื่อจะได้นำองค์ความรู้ไปใช้ในการพัฒนา
วิชาชีพต่อไป ผมขอขอบคุณผู้จัด ผู้มีส่วนร่วมให้ความช่วยเหลือ ผู้ทรงคุณวุฒิ นักวิจัย ผู้มาร่วมงาน
และแขกผู้มีเกียรติทุกท่าน

บัดนี้ได้เวลาอันสมควรแล้ว ผมขอเปิดการประชุมวิชาการระดับชาติ หัวข้อเรื่อง “องค์กรความรู้
เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน” ณ บัดนี้ ขอให้งานดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีสมตาม
เจตนารมณ์แห่งวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ทุกประการ และขอให้ผู้มาร่วมงานทุกท่านมีกำลังกาย กำลังใจ
กำลังความคิดที่สมบูรณ์ สามารถทำงานทุกอย่างให้สำเร็จลุล่วงอย่างมีประสิทธิภาพ และมีความ
เจริญก้าวหน้าตลอดไป



สารอธิการบดี

งานวิจัยเป็นภารกิจที่สำคัญของสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาและสร้างสรรค์องค์ความรู้ใหม่ ๆ เพื่อนำมาสู่การพัฒนาคุณภาพบัณฑิต การพัฒนาประเทศ และการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ด้วยเหตุดังกล่าว เครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเบญจมิตร ซึ่งมีสถาบันอุดมศึกษาสมาชิก 7 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ มหาวิทยาลัยธนบุรี วิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์ มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น และวิทยาลัยอินเตอร์เทคลำปาง จึงได้กำหนดพันธกิจหลักที่สำคัญ คือ การจัดประชุมวิชาการระดับชาติร่วมกันทุกปี เพื่อเป็นเวทีให้อาจารย์และนักศึกษาสถาบันในเครือข่ายและสถาบันอื่น ๆ ได้นำเสนอผลงานวิจัยเผยแพร่ต่อสาธารณชน

มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์ตระหนักในความสำคัญของพันธกิจด้านการวิจัยและการเผยแพร่องค์ความรู้สู่ชุมชน จึงรับเป็นเจ้าภาพจัดประชุมวิชาการระดับชาติเบญจมิตรวิชาการ ครั้งที่ 4 ภายใต้หัวข้อเรื่อง “องค์ความรู้เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (Body of Knowledge for Sustainability Development)” วันที่ 25 เมษายน 2557 ณ ห้องประชุม อาคารเฉลิมพระเกียรติ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์

ในโอกาสนี้ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์ขอขอบคุณคณะกรรมการจัดงาน ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความ ผู้บริหาร คณาจารย์ นักวิจัย และผู้เข้าร่วมประชุมทุกท่าน ซึ่งมีส่วนสำคัญที่ทำให้การจัดประชุมวิชาการดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามเป้าหมายทุกประการ มหาวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าองค์ความรู้ที่ท่านได้รับจากการประชุมวิชาการครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ร่วมงานและผู้สนใจทุกท่าน

(ดร.อนาวุฒิ ชูทรัพย์)

อธิการบดี มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์



คณะกรรมการดำเนินการจัดการประชุมวิชาการระดับชาติ เภยจมิตรวิชาการ ครั้งที่ 4
วันที่ 25 เมษายน 2557
มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์

ลำดับ	รายชื่อคณะกรรมการดำเนินการจัดการประชุม	ตำแหน่ง
1	ดร.อนาวุฒิ ชูทรัพย์	ประธานกรรมการ
2	รศ.ดร.วิรัช วรณรัตน์	รองประธานกรรมการ
3	อ.สันธยา ดารารัตน์	กรรมการ
4	อ.นันทพร ชูทรัพย์	กรรมการ
5	ดร.สิทธิพร ประวัติรุ่งเรือง	กรรมการ
6	ผศ.ดร.สมยศ อวเกียรติ	กรรมการ
7	อ.सानิต ศิริวิศิษฐ์กุล	กรรมการ
8	ผศ.ดร.วัลยา ชูประดิษฐ์	กรรมการ
9	ผศ.ดร.อำพล นววงษ์เสถียร	กรรมการ
10	ดร.ธิปไตย โสถถิวรรณ	กรรมการ
11	อ.สุณี ทิพย์เกษร	กรรมการ
12	รศ.ดร.ปรัชญนันท์ นิลสุข	กรรมการ
13	ผศ.ยีน ปาระเคน	กรรมการ
14	อ.ศรันย์ นาคถนอม	กรรมการ
15	อ.ณัฐกาญจน์ สุวรรณธारा	กรรมการ
16	ดร.นิทัศน์ บุญไพศาลสถิต	กรรมการ
17	อ.สุพรรณรัตน์ มาศรีรัตน์	กรรมการ
18	รศ.ดร.ชาติชาย พณานานนท์	กรรมการและเลขานุการ
19	รศ.ดร.โกสุม สายใจ	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
20	อ.ปริศนา ตั้งมูทาสวัสดิ์	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ



คณะกรรมการประเมินให้ข้อเสนอแนะบทความ (Peer review)

ลำดับ	รายชื่อคณะกรรมการ (Peer review)	สังกัด	สาขาที่เชี่ยวชาญ
1	พระครูพิมลธรรมภาณ	วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม	พุทธศาสนศึกษา
2	พระมหาหรรษา	มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย	พุทธศาสนศึกษา
3	ศ.ดร.ฐาปนา บุญหล้า	มหาวิทยาลัยคริสเตียน	โลจิสติกส์
4	ศ.ดร.ไพฑูริต์ เอกจริยกร	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	นิติศาสตร์
5	ศ.ดร.ไพฑูริย์ สีนลารัตน์	มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต	การศึกษา
6	ศ.ดร.ศิริชัย กาญจนวาสี	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	การวัดและประเมินผล
7	ศ.ดร.สมจิตต์ สุพรรณทัศน์	มหาวิทยาลัยมหิดล	สุขศึกษา
8	ศ.ดร.สิริวรรณ ศรีพหล	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช	การศึกษา
9	ศ.ดร.สุมาลี สังข์ศรี	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช	การศึกษา
10	ศ.ดร.เสริมศักดิ์ วิสาลาภา	มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล	การศึกษา
11	ศ.พ.ต.อ.หญิง ดร.พัชรา สีนลอยมา	โรงเรียนนายร้อยตำรวจ	รัฐประศาสนศาสตร์ ตำรวจศาสตร์ อาชญวิทยา นิติศาสตร์
12	ศ.พิชิต สุกุลพราหมณ์	มหาวิทยาลัยมหิดล	สุขศึกษา
13	รศ.ดร.กนก เจนจิระพงศ์เวช	วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก	เทคโนโลยีอุตสาหกรรม วิศวกรรมไฟฟ้า วิศวกรรมอิเล็กทรอนิกส์ ทรอนิกส์เทคโนโลยีสารสนเทศ
14	รศ.ดร.กัญญา ลินทร์ตันศิริกุล	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช	การศึกษา
15	รศ.ดร.กฤษณ์ รื่นรมย์	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	บริหารธุรกิจ (การตลาด)
16	รศ.ดร.โกสุม สายใจ	มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์	การศึกษา
17	รศ.ดร.ชุตินา วัฒนาศิริ	มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์	การศึกษา
18	รศ.ดร.เขาว์ โรจนแสง	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช	บริหารธุรกิจ (การตลาด)
19	รศ.ดร.ณัฐชา เดชดำรง	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้า ธนบุรี	วิทยาศาสตร์คอมพิวเตอร์
20	รศ.ดร.ดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	วิธีวิทยาการวิจัย
21	รศ.ดร.ดวงตา สราญรมย์	มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์	บริหารธุรกิจ (การจัดการ)
22	รศ.ดร.ทิพย์สิริ กาญจนวาสี	มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์	สุขศึกษา
23	รศ.ดร.ทีวัฒน์ มณีโชติ	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร	การศึกษา
24	รศ.ดร.ธนากร ธนาธารชูโชติ	มหาวิทยาลัยปทุมธานี	การบัญชี
25	รศ.ดร.อัครรัตน์ อมรรักษา	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้า ธนบุรี	วิศวกรรมอิเล็กทรอนิกส์
26	รศ.ดร.บงอร พานทอง	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	การศึกษา
27	รศ.ดร.ปฐม หงษ์สุวรรณ	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	ภาษาไทย วัฒนธรรมพื้นบ้าน
28	รศ.ดร.ประทุม ฤกษ์กลาง	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	นิเทศศาสตร์
29	รศ.ดร.ประพนธ์ สหพัฒนา	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	รัฐประศาสนศาสตร์



ลำดับ	รายชื่อคณะกรรมการ (Peer review)	สังกัด	สาขาที่เชี่ยวชาญ
30	รศ.ดร.ประภัสสร วังศกาญจน์	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	วิศวกรรมเคมี
31	รศ.ดร.ปรัชญนันท์ นิลสุข	มหาวิทยาลัยธนบุรี	การศึกษา
32	รศ.ดร.พนารัตน์ ปานมณี	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	การบัญชี
33	รศ.ดร.พยุง มีสัง	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้า พระนครเหนือ	วิศวกรรมไฟฟ้า
34	รศ.ดร.พิชัย สราญรมย์	มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์	พืชศาสตร์ พืชไร่
35	รศ.ดร.ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์	มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์	วิจัย การวัดและประเมินผล
36	รศ.ดร.ลีรา กิตติกุล	มหาวิทยาลัยมหิดล	จุลชีววิทยา
37	รศ.ดร.วิเชียร ชิวพิมาย	มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล	การศึกษา
38	รศ.ดร.วินัย รังสินันท์	วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก	ด้านการจัดการ/บริหารธุรกิจ/ เทคโนโลยีสารสนเทศ
39	รศ.ดร.วิรัช วรรณรัตน์	มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์	การวัดและประเมินผล
40	รศ.ดร.วิไลลักษณ์ รัตนเพียรธัมมะ	มหาวิทยาลัยเกริก	บริหารธุรกิจ
41	รศ.ดร.สงวน วงษ์ชวลิตกุล	มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล	วิศวกรรมโยธา
42	รศ.ดร.สมชาย ชูชาติ	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	การศึกษา
43	รศ.ดร.สมชาย ปราการเจริญ	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้า พระนครเหนือ	เทคโนโลยีสารสนเทศ
44	รศ.ดร.สมบัติ ทีฆทรัพย์	มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย	วิศวกรรมเครื่องกล
45	รศ.ดร.สมบูรณ์ ศิริสรรหิรัญ	มหาวิทยาลัยมหิดล	บริหารการศึกษา บริหารรัฐกิจ การคลัง
46	รศ.ดร.สมศักดิ์ คงเที่ยง	มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ	บริหารการศึกษา
47	รศ.ดร.สาโรจน์ โอพิทักษ์ชีวิน	มหาวิทยาลัยบูรพา	รัฐประศาสนศาสตร์ บริหาร
48	รศ.ดร.สุทธินันท์ พรหมสุวรรณ	มหาวิทยาลัยกรุงเทพ	บริหารธุรกิจ (การจัดการ)
49	รศ.ดร.สุรวิษ วรรณไกรโรจน์	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	วิชาพืชสวน
50	รศ.ดร.สุรีย์ จันทร์โมลี	มหาวิทยาลัยมหิดล	สุขศึกษา
51	รศ.ดร.เสาวณีย์ สิกขาบัณฑิต	มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ	การศึกษา
52	รศ.ดร.อำนาจ คำต้อ	มหาวิทยาลัยขอนแก่น	เกษตรศาสตร์ พันธุศาสตร์ พืชสวน
53	รศ.ดร.เอ็จ สโรบล	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	พืชศาสตร์ พืชไร่
54	รศ.คนองยุทธ กาญจนกุล	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช	สาธารณสุขศาสตร์
55	รศ.จินตนา สุนทรธรรม	วิทยาลัยอินเตอร์เทคลำปาง	บริหารธุรกิจ
56	รศ.ไฉไล ศักดิ์วรวงษ์	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	นิติศาสตร์
57	รศ.ดลพร บุญพารอด	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช	การบัญชี
58	รศ.ทรงศักดิ์ มีมกระโทก	มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี	วิศวกรรมเกษตร เกษตรกลวิธาน
59	รศ.ดร.ทองฟู ศิริวงศ์	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	บริหารธุรกิจ (การจัดการ)
60	รศ.พิศเพลิน เขียวหวาน	มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์	การวัดและประเมินผล



ลำดับ	รายชื่อคณะกรรมการ (Peer review)	สังกัด	สาขาที่เกี่ยวข้อง
61	รศ.พูนศักดิ์ แสงสันต์	มหาวิทยาลัยรามคำแหง	บริหารธุรกิจ (การจัดการ)
62	รศ.ยุพาวรรณ วรรณวานิชย์	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	บริหารธุรกิจ (การตลาด)
63	รศ.ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	การศึกษา
64	รศ.วสันต์ กันอ่ำ	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้า พระนครเหนือ	เทคโนโลยีสารสนเทศ
65	รศ.วิรัช สงวนวงศ์วาน	มหาวิทยาลัยรามคำแหง	บริหารธุรกิจ (การจัดการ)
66	รศ.ศศันท์ วิวัฒน์ชาติ	มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์	บริหารธุรกิจ (การตลาด)
67	รศ.ศิริ ภูพงษ์วัฒนา	มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์	บริหารธุรกิจ (การตลาด)
68	รศ.สหชน รัตน์ไพจิตร	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	นิติศาสตร์
69	รศ.สุพัฒน์ อีระเวจเรชญชัย	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	สุขศึกษา
70	รศ.สุวีณา ตั้งโพธิ์สุวรรณ	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช	วิทยาการจัดการ
71	รศ.อวยพร พานิช	มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์	นิเทศศาสตร์
72	รศ.อุดม คมพัยค์ม์	มหาวิทยาลัยมหิดล	สาธารณสุขศาสตร์
73	พ.อ.ผศ.ดร.สรรพชัย หุระนันท์	โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า	บริหารธุรกิจ (การตลาด)
74	ผศ.ดร.กนกเนตร เปรมปรี	มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์	การบัญชี
75	ผศ.ดร.กรัณฐรัตน์ บุญช่วยธนาสิทธิ์	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	สาธารณสุขศาสตร์
76	ผศ.ดร.กาญจนา บุญภักดิ์	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เจ้าคุณทหารลาดกระบัง	บริหารการศึกษา บริหาร อาชีวศึกษา
77	ผศ.ดร.เขมมาวีร์ รัชชชุชีพ	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี	รัฐประศาสนศาสตร์
78	ผศ.ดร.เจษฎา ความคั่นเคย	มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ใน พระบรมราชูปถัมภ์	บริหารธุรกิจ (การจัดการ)
79	ผศ.ดร.ญาณกร วรากุลรักษ์	มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์	บริหารธุรกิจ (การตลาด)
80	ผศ.ดร.ณัฐชุตตา วิจิตรจามรี	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	นิเทศศาสตร์
81	ผศ.ดร.ณัฏพรรงค์ จัตูรัส	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี	เทคโนโลยีสารสนเทศ
82	ผศ.ดร.ทรงพร หาญสันติ	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	บริหารธุรกิจ (การตลาด)
83	ผศ.ดร.ธีรธนิษฐ์ ศิริโวหาร	มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์	บริหารธุรกิจ (การจัดการ)
84	ผศ.ดร.นงลักษณ์ แสงมหาชัย	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	การเงิน บริหารธุรกิจ
85	ผศ.ดร.นเรศ สุรสิทธิ์	มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์	ภาษาอังกฤษ ภาษาบาลี
86	ผศ.ดร.นิภา พงศ์วิรัตน์	มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์	การศึกษา
87	ผศ.ดร.บุญธรรม พรเจริญ	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร	การบัญชี
88	ผศ.ดร.บุญเหลือ ใจมโน	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	ภาษาไทย ภาษาบาลี ภาษา สันสกฤต
89	ผศ.ดร.ประจวบ วานิชชัชวาล	มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต	วิศวกรรมคอมพิวเตอร์
90	ผศ.ดร.ปราโมทย์ ประจวบปัจจนิก	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	นิติศาสตร์
91	ผศ.ดร.ปิตินันต์ กร้ามาต	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี	วิศวกรรมโยธา



ลำดับ	รายชื่อคณะกรรมการ (Peer review)	สังกัด	สาขาที่เชี่ยวชาญ
92	ผศ.ดร.ผกาพันธ์ ภูมิจิตร	มหาวิทยาลัยเกริก	การจัดหลักสูตรและการสอน
93	ผศ.ดร.ไพโรจน์ ปิยะวงศ์วัฒนา	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี	บริหารธุรกิจ (การตลาด)
94	ผศ.ดร.ภาณุพงศ์ อุดมศิลป์	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	มรดกศิลปวัฒนธรรม
95	ผศ.ดร.ภิญญาพัชญ์ นาคภิบาล	มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์	บริหารธุรกิจ (การตลาด)
96	ผศ.ดร.รุ่งภพ คงฤทธิระจัน	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต	รัฐประศาสนศาสตร์
97	ผศ.ดร.ลักคณา วรศิลป์ชัย	มหาวิทยาลัยกรุงเทพ	บริหารธุรกิจ (การตลาด)
98	ผศ.ดร.วชิระ บุญยะเนตร	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	การบัญชี
99	ผศ.ดร.วันชัย ประเสริฐศรี	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี	การบัญชี
100	ผศ.ดร.วันสิริ ประเสริฐทรัพย์	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร	การบัญชี
101	ผศ.ดร.วารุณี อริยวิริยะนันท์	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี	วิศวกรรมวัสดุ
102	ผศ.ดร.วิทยา ชินบุตร	มหาวิทยาลัยรามคำแหง	รัฐศาสตร์
103	ผศ.ดร.วิภาวดี ทูปิยะ	มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์	บริหารธุรกิจ (การจัดการ)
104	ผศ.ดร.ศิริชัย ต่อสกุล	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี	วิศวกรรมอุตสาหการ
105	ผศ.ดร.ศุภฉัตร ศิริเชียร	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร	ระบบสารสนเทศทางคอมพิวเตอร์
106	ผศ.ดร.สุนันท์ ศลโกสม	มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ	การศึกษา
107	ผศ.ดร.สุพจน์ นิตย์สุวัฒน์	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ	เทคโนโลยีสารสนเทศ สื่อประสม การประมวลสัญญาณ
108	ผศ.ดร.สุภา ทองคง	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี	การบัญชี
109	ผศ.ดร.อมรา รัตตากร	มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม	บริหารธุรกิจ (การตลาด)
110	ผศ.ดร.อัศวิน เนตรโพธิ์แก้ว	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	นิเทศศาสตร์
111	ผศ.ดร.อำพล นววงศ์เสถียร	วิทยาลัยเซนต์อีสท์บางกอก	บริหารธุรกิจ (การจัดการ)
112	ผศ.พ.ต.ท.มีชัย สีเจริญ	โรงเรียนนายร้อยตำรวจ	ตำรวจศาสตร์ อาชญวิทยา นิติศาสตร์
113	ผศ.ภาณุ ประทุมพนรัตน์	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี	วิศวกรรมกล
114	ผศ.เรวดี ศักดิ์ดุลยธรรม	มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต	เทคโนโลยีสารสนเทศ
115	ผศ.อุเทน ทองทิพย์	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร	เทคโนโลยีภูมิสารสนเทศ
116	ผศ.ชาติชาย ร่มสนธิ์	มหาวิทยาลัยศิลปากร	การท่องเที่ยว
117	ดร.กิตติวัฒน์ นิมเกิดผล	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี	วิศวกรรมคอมพิวเตอร์
118	ดร.กิตติศักดิ์ ลักษณะนา	มหาวิทยาลัยรามคำแหง	การศึกษา
119	ดร.คมกริบ ธีรานูรักษ์	โรงเรียนธีรานูรักษ์	วิธีวิทยาการวิจัย
120	ดร.จงศิลป์ สุขุมจริยพงศ์	มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล	วิศวกรรมโยธา
121	ดร.ฉัตยาพร เสมอใจ	มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต	บริหารธุรกิจ (การตลาด)



ลำดับ	รายชื่อคณะกรรมการ (Peer review)	สังกัด	สาขาที่เชี่ยวชาญ
122	ดร.ฉัตรพล มณีกุล	มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์	บริหารธุรกิจ โลจิสติกส์
123	ดร.เฉลิมชัย วิโรจน์วรรณ	มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ	การศึกษา (พัฒนาหลักสูตร)
124	ดร.เฉลิมพร เย็นเยือก	มหาวิทยาลัยรังสิต	บริหารธุรกิจ (การจัดการ)
125	ดร.เฉลิมศักดิ์ เลิศวงศ์เสถียร	กระทรวงการคลัง	วิศวกรรมคอมพิวเตอร์
126	ดร.ชาญชัย ศรีสุวรรณ	กรมชลประทาน	วิศวกรรมเครื่องกล
127	ดร.ชุมพล มณฑาทิพย์กุล	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี	โลจิสติกส์
128	ดร.ฐนนท์ศักดิ์ บวรนนท์กุล	มหาวิทยาลัยมหิดล	นิติศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์
129	ดร.ณกรณ์ อินทร์พุง	มหาวิทยาลัยบูรพา	โลจิสติกส์
130	ดร.ดวง บงกชเกตุสกุล	มหาวิทยาลัยธนบุรี	วิศวกรรมคอมพิวเตอร์และ วิทยาศาสตร์คอมพิวเตอร์
131	ดร.ดวงพร พุทรวงศ์	วิทยาลัยอินเตอร์เทคลำปาง	สถิติ
132	ดร.ธนธัส ทัทมงคล	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร	การบัญชี
133	ดร.ธนส์นี เพียรตระกูล	มหาวิทยาลัยมหิดล	วิศวกรรมคอมพิวเตอร์
134	ดร.ธิปไตย โสถถิวรรณ	วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก	วิจัย วัฒน และสถิติการศึกษา
135	ดร.นิทัศน์ บุญไพศาลสถิตย์	มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น	ภาษาศาสตร์
136	ดร.ปฐมพร อินทรางกูร ณ อยุธยา	มหาวิทยาลัยธนบุรี	การจัดการศึกษา
137	ดร.ประภัสสร กิตติมนโรรม	มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์	บริหารธุรกิจ การบัญชี
138	ดร.ปัญญาพร ศรีชนาพันธ์	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ล้านนา	การบัญชี
139	ดร.พงศ์ศรันย์ พลศรีเลิศ	นักวิชาการอิสระ	บริหารธุรกิจ (การตลาด)
140	ดร.พรชัย บุญบวรรัตนกุล	มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์	รัฐประศาสนศาสตร์
141	ดร.พรวิมล ชาญสุวรรณ	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี	การบัญชี
142	ดร.พรพรรณ ประจักษ์เนตร	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	นิเทศศาสตร์
143	ดร.พฤศยน นินทนางศา	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี	การสื่อสารข้อมูล (Data Communication)
144	ดร.พิชิต รัชตพิบูลภพ	มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์	รัฐประศาสนศาสตร์
145	ดร.ไพฑูรย์ เจตธำรงชัย	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	บริหารธุรกิจ (การตลาด)
146	ดร.ภัทราวดี มากมี	มหาวิทยาลัยบูรพา	วิจัยการศึกษา
147	ดร.มานพ ศรีตุลยโชติ	มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์	วิศวกรรมเครื่องกล
148	ดร.รณกฤต น้อยพันธ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม	บริหารธุรกิจ (การตลาด)
149	ดร.รัชพันธุ์ เขยจิตร	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	เศรษฐศาสตร์
150	ดร.ละเอียด ศิลาน้อย	การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย	การท่องเที่ยว
151	ดร.ลักษณาวิดี บุญยะศิรินันท์	มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์	บริหารธุรกิจ (การตลาด)



ลำดับ	รายชื่อคณะกรรมการ (Peer review)	สังกัด	สาขาที่เชี่ยวชาญ
152	ดร.วรวิทย์ เล้าหะเมทนี	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ล้านนา	การบัญชี
153	ดร.วราพร เอรารวรรณ์	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	ประเมินผล
154	ดร.วัชรพงษ์ พินิตอำรง	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	บริหารธุรกิจ
155	ดร.ศรัณย์ธร ศศิธาราแก้ว	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	นิเทศศาสตร์
156	ดร.ศิริรัตน์ พ่วงแสงสุข	มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์	การบัญชี
157	ดร.สนอง ทองปาน	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	การศึกษา
158	ดร.สมศักดิ์ ตันตาศนี	มหาวิทยาลัยธนบุรี	บริหารธุรกิจ (การจัดการ)
159	ดร.สันติธร ภูริภักดี	มหาวิทยาลัยพะเยา	การท่องเที่ยว
160	ดร.สิงหะ ฉวีสุข	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เจ้าคุณทหารลาดกระบัง	ระบบสารสนเทศ
161	ดร.สิรินธร สินจินดาวงศ์	มหาวิทยาลัยศรีปทุม	วิธีวิทยาการวิจัย
162	ดร.สุรินทร์ แห่งมงาม	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี	วิศวกรรมไฟฟ้า
163	ดร.เสกสรรค์ มานวิโรจน์	มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์	สาธารณสุขศาสตร์
164	ดร.อธิวัฒน์เจีย วิวรรณกุล	มหาวิทยาลัยมหิดล	วิธีวิทยาการวิจัย
165	ดร.อังศรา ประเสริฐสิน	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	วิธีวิทยาการวิจัย
166	ดร.อำนาจ เรืองวารี	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี	วิศวกรรมไฟฟ้า
167	ดร.อำนาจพล แจ้งเจริญ	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	สารสนเทศคอมพิวเตอร์
168	ดร.อำนาจ บัวศิริ	สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ	พระพุทธศาสนา
169	น.ต.หญิง ดร.หฤทัย อาจปรุ	วิทยาลัยพยาบาลกองทัพเรือ	วิธีวิทยาการวิจัย
170	อ.พรสมิทธิ์ ฉายสมิทธิกุล	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา	เทคโนโลยีภูมิสารสนเทศ
171	อ.พูลศักดิ์ พุ่มวิเศษ	มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์	สาธารณสุขศาสตร์
172	อ.ศิริพร อ่วมมีเพียร	มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์	เทคโนโลยีสารสนเทศ



กำหนดการประชุมวิชาการระดับชาติ เภยจมิตรวิชาการครั้งที่ 4
เรื่อง องค์ความรู้เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

Body of Knowledge for Sustainability Development

วันที่ 25 เมษายน 2557

มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์

วันศุกร์ที่ 25 เมษายน 2557

08.00 – 08.30 น. ลงทะเบียน

08.30 – 09.00 น. พิธีเปิดการประชุมวิชาการระดับชาติ เภยจมิตรวิชาการครั้งที่ 4
กล่าวรายงานโดย ดร.อนาวุฒิ ชูทรัพย์ ประธานคณะกรรมการดำเนินงาน
จัดการประชุม

กล่าวเปิดการประชุมโดย ดร. สุภัทร จำปาทอง

ผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา

09.00 – 10.00 น. บรรยายพิเศษ เรื่อง “นโยบายการพัฒนาอุดมศึกษาไทย การสร้างองค์ความรู้
เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน” โดย ดร. สุภัทร จำปาทอง
ผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา

10.00 – 10.30 น. รับประทานอาหารว่าง

10.30 – 12.00 น. นำเสนอผลงานวิชาการ ช่วงที่ 1

12.00 – 13.00 น. รับประทานอาหารกลางวัน

13.00 – 16.30 น. นำเสนอผลงานวิชาการ ช่วงที่ 2



กำหนดการนำเสนอผลงานวิจัย "เบญจมิตรวิชาการ" ครั้งที่ 4 ปีการศึกษา 2556

กลุ่มวิชา ศิลปศาสตรมนุษย-สังคม กลุ่มที่ 1 ห้อง 4303 ชั้น 3 อาคาร 4

มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์

ผู้ทรงคุณวุฒิ / ผู้วิพากษ์ (เข้า) ดร.รัชพันธุ์ เขยจิตร

(บ่าย) ดร.รัชพันธุ์ เขยจิตร

ผู้ดำเนินการและกำกับรายการ 1. อ.นันทิการ์ จิตรรัมย์

2. อ.กมลัส ทองบุญมา

เวลา	ชื่อเรื่อง	ผู้นำเสนอ	หน้า
11.00-11.20	ละครโทรทัศน์ที่มีผลต่อพฤติกรรมการเลียนแบบของเยาวชน ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี	ธนวุฒิ เศรษฐฤทธิ	1019
11.25-11.45	สถานภาพของสื่อมวลชนท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี	สิทธา อุนนิกชิต	1025
13.15-13.35	ภาพลักษณ์วิทยาลัยราชพฤกษ์ ศูนย์การศึกษานอกที่ตั้ง วิทยาลัยเทคโนโลยีภูเก็ต ในมุมมองของประชาชน จังหวัดภูเก็ต	รณชัย คงกะพันธ์	1037
13.40-14.00	การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขต เทศบาลเมืองบางกรวย อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี	ฐิติมา ให้อายอง	1050
14.05-14.25	การมีส่วนร่วมของประชาชนในการแก้ไขปัญหาขยะ : ศึกษา กรณีชุมชนหมู่บ้านชมเดือน 2 แขวงหนองค้างพลู เขตหนอง แขม กรุงเทพมหานคร	สมบุญ คงเอียด	1064
14.40-15.00	การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการมลพิษทางน้ำ คลอง ดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี	พิพัฒน์ รุ่งกานต์วิวัฒน์	1074
15.05-15.25	การจัดการทรัพยากรป่าและน้ำอย่างสมดุล ผ่านความเชื่อเรื่องผี ขุนน้ำ: ภูมิปัญญาจากชุมชนตำบลมะเขือแจ้	ธนพล บุญปลุก	1081
15.30-15.50	ความคาดหวังและความพึงพอใจของสถานประกอบการต่อ คุณลักษณะบัณฑิตคณะนิเทศศาสตร์ วิทยาลัยราชพฤกษ์	ภานนท์ คุ่มสุภา	1091
15.55-16.15	ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อพิพิธภัณฑ์ จังหวัดนนทบุรี	กฤษฏิญา จิรทิวาธวัช	1099



กำหนดการนำเสนอผลงานวิจัย "เบญจมิตรวิชาการ" ครั้งที่ 4 ปีการศึกษา 2556

กลุ่มวิชา บริหารธุรกิจ กลุ่มที่ 4 ห้อง 1409 ชั้น 4 อาคาร 1

มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์

ผู้ทรงคุณวุฒิ / ผู้วิพากษ์

ผู้ดำเนินการและกำกับรายการ

ผู้ดำเนินการและกำกับรายการ

1. อ.ภานนท์ คุ่มสุภา

2. อ.สิทธา อุปนิชิต

ผู้ทรงคุณวุฒิ / ผู้วิพากษ์

(เข้า ดร.พรชัย บุญบรรณรัตน์กุล

กลุ่มวิชา

ศิลปศาสตร์มนุษย-สังคม (2)

ห้อง 4306

ชั้น 3

อาคาร 4

(อาคาร ดร. กมล

ชูทรัพย์)

เวลา	ชื่อเรื่อง	ผู้นำเสนอ	หน้า
11.00-11.20	เจตคติต่อการนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ทางบริหารธุรกิจ ในเขตจังหวัดนนทบุรี	ไพสรณ์ สูงสมบัติ	1106
11.25-11.45	การดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร	รัชชัย อินทะสุข	1117
11.50-12.10	แนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์และอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นของกลุ่มเครื่องปั้นดินเผา บ้านม่อนเขาแก้ว ตาบลพิชัย อําเภอเมือง จังหวัดลําปาง	จินตนา จันเรือน	1124



กำหนดการนำเสนอผลงานวิจัย "เบญจมิตรวิชาการ" ครั้งที่ 4 ปีการศึกษา 2556

กลุ่มวิชา ศิลปศาสตรมนุษย-สังคม กลุ่มที่ 3 ห้อง 4307 ชั้น 3 อาคาร 4

มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์

ผู้ทรงคุณวุฒิ / ผู้วิพากษ์ (เข้า) ดร.ภิญญาพันธ์ เพี้ยซ้าย (เข้า) ดร.ภิญญาพันธ์ เพี้ยซ้าย

ผู้ดำเนินการและกำกับรายการ 1. อ.ธัชชญาณ์ ทิมา 2. อ.เบญจมาศ สายหยุด

เวลา	ชื่อเรื่อง	ผู้นำเสนอ	หน้า
11.00-11.20	การเปรียบเทียบโครงสร้างระหว่างภาษาบาลีและภาษาอังกฤษ	นเรศ สุรสิทธิ์	1132
11.25-11.45	การรับรู้และตีความหมายภาพถ่ายท่องเที่ยวในโปสการ์ดเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ของกลุ่มเยาวชน	ทัศนีย์ คำเกิงศักดิ์	1139
11.50-12.10	ข้อมูลพื้นฐานในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบมีส่วนร่วม: กรณีศึกษา ชุมชนหมู่บ้านวัดเขา ตำบลโคกกลอย อำเภอดงหลวง จังหวัดพิจิตร	บุญพา คำวิเศษณ์	1147
13.15-13.35	การบริหารการครองเรือนตามหลักสังคาลสูตร	พระมหา ธรรมมงคล เพชรดาวิวัฒน์เมธี	1156
13.40-14.00	การศึกษาการสร้างคาถาไทยในการประกอบพิธีกรรมประเพณีกำฟ้าของชาวพวนบ้านน้ำจั้น ตำบลเขาสามยอต อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี	บังอร โกศลปริญญาพันธ์	1168
14.05-14.25	การใช้ภาษาอังกฤษเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของบุคลากรสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ในเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร	พรณรงค์ สิงห์สำราญ	1176
14.40-15.00	การดำรงอัตลักษณ์ชาวจีนเจนนอเรนซ์ในย่านไชน่าทาวน์เยาวราช	सानิต ศิริวิศิษฐ์กุล	1183
15.05-15.25	ความพึงพอใจของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการจัดหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยราชพฤกษ์	เสาวนารภ เล็กเลอสินธุ์	1192
15.30-15.50	ความคิดเห็นของบัณฑิตต่อหลักสูตรนิติศาสตร์บัณฑิตวิทยาลัยราชพฤกษ์	จุฑาภรณ์ คงรักษ์กวิน ปรเมศวร์ ศิริรักษ์	1201
15.55-16.15	ป้ายชื่อธุรกิจการค้าในย่านบางลำพู: การวิเคราะห์ตามแนวภูมิทัศน์เชิงภาษาศาสตร์	กฤตพล วังภูสิต	1210



กำหนดการนำเสนอผลงานวิจัย "เบญจมิตรวิชาการ" ครั้งที่ 4 ปีการศึกษา 2556

กลุ่มวิชา ศิลปศาสตรมนุษย-สังคม กลุ่มที่ 4 ห้อง 4309 ชั้น 3 อาคาร 4

มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์

ผู้ทรงคุณวุฒิ / ผู้วิพากษ์ (เข้า) ดร.พิชิต รัชตพิบูลภพ

(ป่วย) ดร.พิชิต รัชตพิบูลภพ

ผู้ดำเนินการและกำกับรายการ 1. อ.จุฑาภรณ์ คงรักษ์กวิน

2. อ.ธรรมกิตต์ ขวัญเกื้อ

เวลา	ชื่อเรื่อง	ผู้นำเสนอ	หน้า
11.00-11.20	ประสิทธิภาพการนำนโยบายตำรวจผู้รับใช้ชุมชนไปปฏิบัติ ของ กองกำกับ 2 กองบังคับการตำรวจทางหลวง	สมชาย ชัยจันทร์	1223
11.25-11.45	มาตรการทางกฎหมายเพื่อป้องกันและปราบปรามการร่วมกัน ฉ้อโกงประชาชนโดยใช้ระบบโทรศัพท์	ทวีป ศรีน่วม	1232
11.50-12.10	ความพึงพอใจของผู้โดยสารชาวจีนในการใช้เอกสารข้อควร ทราบเกี่ยวกับพิธีการศุลกากร ที่เป็นภาษาจีนจากภาควิชา ภาษาจีนธุรกิจ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น	GU MENG YU	1241
13.15-13.35	มาตรการในการออกเอกสารสิทธิ์ที่ดินประเภทสาธารณ ประโยชน์แก่ชุมชนในเขตกรุงเทพมหานคร ที่เหมาะสม	สัจจวัฒน์ เรืองกาญจน์กุล	1252
13.40-14.00	มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมการใช้เครื่องขยายเสียงใน การชุมนุมของประชาชน	รุจินันท์ วาชีวัฒนารัตน์	1262
14.05-14.25	แนวโน้มการก่อการร้าย ศึกษาเฉพาะ: กรณีการก่อการร้ายที่ใช้ นิวเคลียร์และมาตรการทางกฎหมาย	ชนนิกานต์ ณ พิกุล	1272
14.40-15.00	กระบวนการความรับผิดชอบต่อสังคมของหน่วยงานภาครัฐ กรณีศึกษาโครงการ "กองบิน 46 ชุมชนสีเขียว"	วีรชน นรานุต	1283
15.05-15.25	ความพึงพอใจของประชาชนต่อการเข้ารับบริการงานทะเบียน ราษฎร กรณีศึกษา: ที่ว่าการอำเภอคลองหลวง จังหวัด ปทุมธานี	อักษรารักษ์ ฐิตาศรีโรจน์	1291
15.30-15.50	ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกองค์การบริหาร ส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์: กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วน ตำบลลำดวน อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์	ประเสริฐ การเกษ	1302
15.55-16.15	คุณลักษณะของผู้ใหญ่บ้านในความหวังของประชาชน กรณีศึกษาในเขตตำบลบางม่วง อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี	ปิยวงศ์ โทมมอญ	1309



กำหนดการนำเสนอผลงานวิจัย "เบญจมิตรวิชาการ" ครั้งที่ 4 ปีการศึกษา 2556

กลุ่มวิชาศึกษาศาสตร์/การศึกษา กลุ่มที่ 1 ห้อง 4702 ชั้น 7 อาคาร 4

มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์

ผู้ทรงคุณวุฒิ / ผู้วิพากษ์ (เข้า) รศ.ดร.ชุตินา วัฒนนะศิริ (บาย) รศ.ดร.ลัดดาวลัย เพชรโรจน์

ผู้ดำเนินการและกำกับรายการ 1. อ.พิมล มากพันธ์ 2. อ.อุทุมพร อยู่สุข

เวลา	ชื่อเรื่อง	ผู้นำเสนอ	หน้า
11.00-11.20	รูปแบบการนิเทศการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการ	เบญจรัตน์ ราชฉวาง	1318
11.25-11.45	สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร ตามความเห็นของครู	อนงรัตน์ ลือชาวิริยะ	
11.50-12.10	สภาพปัญหาการบริหารโรงเรียนที่มีหลักสูตรโปรแกรมภาษาอังกฤษ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษา 3 จังหวัดนนทบุรีและปทุมธานี	พิศเพลิน เขียวหวาน	
13.15-13.35	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการเรียนคณิตศาสตร์โดยใช้ชุดกิจกรรมร่วมกับการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค TAI ระดับมัธยมศึกษา	ศิริพร ฉัตรอินทร์	
13.40-14.00	การวิจัยย่อยข้อบกพร่องทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง "กำหนดการเชิงเส้น" ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน ในจังหวัดปทุมธานี	ปิยสิทธิ์ บัณฑิตสกุลชัย	
14.05-14.25	ปัจจัยที่สัมพันธ์กับสมรรถนะการสอนของครูคณิตศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษาในเขตธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี	ยุวดี ชูจิตต์	
14.40-15.00	การนำเสนอแนวทางพัฒนาการนำหลักสูตรไปใช้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ควรจะเป็น	เจริญ แสนภักดี	
15.05-15.25	การประเมินผลสัมฤทธิ์ของการจัดการเรียนการสอนรายวิชาสัมมนาการบัญชี : กรณีศึกษา คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชธานี	ภัทราจิตร แสงสว่าง	
15.30-15.50	ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาหลักบัญชี ของนักศึกษา คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยอินเตอร์เทคลำปางฯ	ชวีพร วิชิตนาค	
15.55-16.15	ความพึงพอใจของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจที่มีต่อการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	นิตยา สุภาภรณ์	

กำหนดการนำเสนอผลงานวิจัย "เบญจมิตรวิชาการ" ครั้งที่ 4 ปีการศึกษา 2556

กลุ่มวิชาศึกษาศาสตร์ /การศึกษา4 กลุ่มที่ 2 ห้อง 4703 ชั้น 7 อาคาร 4



มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์

ผู้ทรงคุณวุฒิ / ผู้วิพากษ์ (เข้า) รศ.ดร.วิรัช วรณรัตน์ (บ่าย) รศ.ดร.ชุติมา วัฒนาศิริ
 ผู้ดำเนินการและกำกับรายการ 1. อ.นิตยา สุภาภรณ์ 2. อ.ศิมาภรณ์ หู่เต็ม

เวลา	ชื่อเรื่อง	ผู้นำเสนอ	หน้า
11.00-11.20	รูปแบบการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรีเพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน	ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์	
11.25-11.45	ศึกษาความต้องการพัฒนาศักยภาพด้านการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรอาเซียน ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี	สุนันท์ ศลโกสุม	
11.50-12.10	ความพร้อมของนักศึกษาในการเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียน: กรณีศึกษาสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ในกลุ่มเครือข่ายเบญจมิตร	เสาวภา เมืองแก่น	
12.10-13.10	มอบเกียรติบัตรผู้นำเสนอ / พักกลางวัน	รับประทานอาหารกลางวัน อาคาร 4	
13.15-13.35	การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่ม 9 สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ	พระโกศล มาดี	
13.40-14.00	การบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร	นิภา บุญช่วย	
14.05-14.25	บทบาทในการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลาง	วุฒิชัย แข่งขัน	
14.25-14.40	มอบเกียรติบัตรผู้นำเสนอ / พัก 15 นาที		
14.40-15.00	สภาพจริงและสภาพคาดหวังของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ผู้บริหารสตรีในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1	รัชฎาพร วรสาร	
15.05-15.25	สภาพการพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1	เพชรจี มะโร	
15.30-15.50	ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเลือกส่งบุตรหลานเข้ารับการศึกษาของผู้ปกครองโรงเรียนเอกชน ในเขตธนบุรี	ศุภกร ไยมณี	
15.55-16.15	กลวิธีการตอบปฏิเสธระหว่างอาจารย์กับลูกศิษย์: กรณีศึกษาอาจารย์ชาวไทยกับนักศึกษาต่างชาติ	นพรัตน์ น้อยเจริญ	
16.20-16.30	ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษา โรงเรียนเอกชนในเขตธนบุรี	สุภมาส ไยมณี	
	มอบเกียรติบัตรผู้นำเสนอ / มอบของที่ระลึกผู้ทรงคุณวุฒิ		

กำหนดการนำเสนอผลงานวิจัย "เบญจมิตรวิชาการ" ครั้งที่ 4 ปีการศึกษา 2556

กลุ่มวิชาศึกษาศาสตร์/การศึกษา กลุ่มที่ 3 ห้อง 4708 ชั้น 7 อาคาร 4



มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์

ผู้ทรงคุณวุฒิ / ผู้วิพากษ์ (เช้า) ผศ.ดร.นิภา พงศ์วิรัตน์ (บ่าย) ผศ.ดร.นิภา พงศ์วิรัตน์
 ผู้ดำเนินการและกำกับรายการ 1. อ.อาภาภรณ์ ดิษฐ์เล็ก 2. ผศ.นิตยระตี วงษ์สวัสดิ์

เวลา	ชื่อเรื่อง	ผู้นำเสนอ	หน้า
11.00-11.20	คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 ในเขตอำเภอเมืองจังหวัดสมุทรปราการตามความคิดเห็นของครู	ณัฐยานันต์ คุ่มแก้ว	
11.25-11.45	การจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร	พัสวีย์ ไชยมุก	
11.50-12.10	คุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน	ณัฐรัฐ ธนธิตินกร	
12.10-13.10	มอบเกียรติบัตรผู้นำเสนอ / พักกลางวัน	รับประทานอาหารกลางวัน อาคาร 4	
13.15-13.35	การบริหารจัดการความรู้ในกิจกรรมปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย กรณีศึกษา โรงเรียนไตรมิตรวิทยาลัย	พระศรีรัตนนารถ ศรีสังข์	
13.40-14.00	คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 9 จังหวัดอำนาจเจริญ	พระภักดี ศรีนา	
14.05-14.25	คุณลักษณะผู้นำเชิงจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครูของคณาจารย์ระดับอุดมศึกษาเครือข่ายวิชาการเบญจมิตรและเครือข่ายวิจัยประชาชื่น	โกสุเม สบายใจ	
14.25-14.40	มอบเกียรติบัตรผู้นำเสนอ / พัก 15 นาที		
14.40-15.00	การพัฒนารูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหาร มหาวิทยาลัยเอกชน ในกรุงเทพมหานคร	พิมพ์พรรณ เพชรสมบัติ	
15.05-15.25	ความคาดหวังของชาวมุสลิมในกายซื่อะฮ์ ต่อการจัดการด้านการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในศาสนาอิสลาม เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร	ตัสนิม ครูฑเนตร	
15.30-15.50	การมีส่วนร่วมในการวางแผนกลยุทธ์ของครูและผู้บริหารโรงเรียน ในสังกัดสมาคมโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามแห่งประเทศไทย	มาลัย หวังชื่น	
15.55-16.15	การบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กรุงเทพมหานคร	กุลวรา บุญเกษมสันต์	
16.20-16.30	มอบเกียรติบัตรผู้นำเสนอ / มอบของที่ระลึกผู้ทรงคุณวุฒิ		

กำหนดการนำเสนอผลงานวิจัย "เบญจมิตรวิชาการ" ครั้งที่ 4 ปีการศึกษา 2556

กลุ่มวิชาสหวิชา-ประกันคุณภาพ กลุ่มที่ 1 ห้อง 4405 ชั้น 4 อาคาร 4



มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์

ผู้ทรงคุณวุฒิ / ผู้วิพากษ์ (เข้า) ศ.ดร.ธรรมา บุญหล้า (ป่วย) รศ.ดร.วิรัช วรณรัตน์
 ผู้ดำเนินการและกำกับรายการ 1. ผศ.เรวดี ศักดิ์ดุยธรรม 2. อ.ตฤณ ศรีบุญเรือง

เวลา	ชื่อเรื่อง	ผู้นำเสนอ	หน้า
11.00-11.20	การปรับปรุงประสิทธิภาพห่วงโซ่อุปทาน กรณีศึกษาโรงงานซอสและน้ำจิ้มไก่	รวมพล จันทศาสตร์	
11.25-11.45	ความต้องการและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบุคลากรทางด้านโลจิสติกส์ของผู้ประกอบการ	โศรดา พาหุพัฒนกร	
11.50-12.10	คุณลักษณะบัณฑิตสาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์ ที่พึงประสงค์ของสถานประกอบการในจังหวัดนนทบุรี	อุทุมพร อยู่สุข	
12.10-13.10	มอบเกียรติบัตรผู้นำเสนอ / พักกลางวัน	รับประทานอาหารกลางวัน อาคาร 4	
13.15-13.35	สภาพปัจจุบันและความคาดหวังในการจัดการความรู้ด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายเบญจมิตร	พนิดา วัชรระรังสี	
13.40-14.00	การพัฒนาาระบบสารสนเทศเพื่อติดตามตัวชี้วัดคุณภาพโรงพยาบาลพลพลพยุหเสนา	ไชยวัฒน์ ไชยกิตติโสภณ	
14.05-14.25	คุณลักษณะบัณฑิตของวิทยาลัยเซนต์อีสท์บางกอก ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิอุดมศึกษา	เพลินพิศ ศิริสมบูรณ์	
14.25-14.40	มอบเกียรติบัตรผู้นำเสนอ / พัก 15 นาที		
14.40-15.00	การใช้ข้อมูลนักเรียนในโรงเรียน: ระดับผู้บริหารและระดับชั้นเรียน	ฐิติพร กรัยวิเชียร	
15.05-15.25	ภาวะการมีงานทำของผู้สำเร็จการศึกษาวิทยาลัยราชพฤกษ์ ปีการศึกษา 2554-2555	วรรณวิมล จงจรวายสกุล	
15.30-15.50	ปัญหาและแนวทางแก้ไขการประกันคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ	สำราญ ทองเล็ก	
15.55-16.15	การมีส่วนร่วมของนักศึกษาในการประกันคุณภาพงานกิจการนักศึกษาวิทยาลัยราชพฤกษ์	อาภรณ์ อินฟ้าแสง	
16.20-16.30	มอบเกียรติบัตรผู้นำเสนอ / มอบของที่ระลึกผู้ทรงคุณวุฒิ		



กำหนดการนำเสนอผลงานวิจัย "เบญจมิตรวิชาการ" ครั้งที่ 4 ปีการศึกษา 2556

กลุ่มวิชาสาธารณสุขศาสตร์ ห้อง 4509 ชั้น 5 อาคาร 4

มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์

ผู้ทรงคุณวุฒิ / ผู้วิพากษ์ (เข้า) รศ.ดร.สุรีย์ จันทรมโนลี (ป่วย) รศ.ดร.สุรีย์ จันทรมโนลี

ผู้ดำเนินการและกำกับรายการ 1. ดร.เสกสรรค์ มานวิโรจน์ 2. อ. ชฎาภรณ์ ประสาทกุล

เวลา	ชื่อเรื่อง	ผู้นำเสนอ	หน้า
11.00-11.20	ทัศนคติและความตั้งใจในการเลิกสูบบุหรี่ของนักศึกษาวิทยาลัยราชพฤกษ์	นนทรี สัจจาธรรม	
11.25-11.45	โมเดลเชิงสาเหตุการออกกำลังกายของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนในเขตหนองแขม	ฮัรฮาวี เจ๊ะสะแม	
11.50-12.10	ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขของผู้สูงอายุ ในเขตตำบลบางขนุน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี	ศินาภรณ์ หู้เต็ม	
12.10-13.10	มอบเกียรติบัตรผู้นำเสนอ / พักกลางวัน	รับประทานอาหารโรงล่าง อาคาร 4	
13.15-13.35	Applying the CDC energy process model to develop health communication Among diabetes type 2 patients in the Banlardchang community-based	อุทุมพร สิทธิสิงห์	
13.40-14.00	อิทธิพลของคุณลักษณะงานและแรงจูงใจที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของอาสาสมัครศูนย์เยาวชน กรุงเทพมหานคร	เขาวรัตน์ กรมกลัดพะเนา	
14.05-14.25	แบบจำลองภูมิประเทศเพื่องานอาสาสมัครสาธารณสุขชุมชน หมู่บ้านห้วยเย็น	ศรารัฐ พงษ์สิทธิ์ันต์	
14.25-14.40	มอบเกียรติบัตรผู้นำเสนอ / พัก 15 นาที		
14.40-15.00	ความรู้ ความคิดเห็นและการปฏิบัติเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการบริโภคอาหารในการดูแลสุขภาพตนเองของผู้สูงอายุที่เป็นโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง ในเขตจังหวัดนนทบุรี	ทิพย์สิริ กาญจนวาสี	
15.05-15.25	ปัจจัยที่มีอิทธิพลในการบริโภคอาหารฟาสต์ฟู้ดของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนในเขตหนองแขม	พงษ์ศักดิ์ เสริมพงษ์พันธ์	
15.30-15.50	ประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่น: กรณีศึกษาเทศบาลตำบลเสาชิงหิน	เรณู อิวอำพันธ์	
15.55-16.15	พฤติกรรมกรรมการดูแลสุขภาพตนเองของผู้สูงอายุ จังหวัดนนทบุรี	พูลศักดิ์ พุ่มวิเศษ	
16.20-16.30	มอบเกียรติบัตรผู้นำเสนอ / มอบของที่ระลึกผู้ทรงคุณวุฒิ		

รูปแบบการนิเทศการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะ
ที่สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการ

The Model Supervision Management Education with Making Student's
Attribute According to the Demand of the Enterprise.

เบญจรัตน์ ราชฉวาง *

Benjarat Ratchawang

* อาจารย์ประจำ สาขาการตลาด คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยอินเตอร์เทคโนโลยี (ben_ji24@hotmail.com)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างรูปแบบ กำหนดกิจกรรม และประเมินผลรูปแบบการนิเทศการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการ โดยผลที่ได้จากการวิจัยจะนำมาใช้ในการพัฒนาครูผู้สอนและผู้เรียนในการจัดการเรียนการสอนด้านวิชาชีพสาขาวิชาการตลาดให้สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการ การดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยได้ศึกษาและวิเคราะห์รูปแบบการนิเทศการจัดการศึกษา จากนั้นสร้างรูปแบบการนิเทศ โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานตามวงจรการบริหารงานคุณภาพของ Damming แบ่งเป็น 4 ระยะ ประกอบด้วย ขั้นวางแผน (Plan) ขั้นปฏิบัติตามแผน (Do) ขั้นตรวจสอบ/ประเมินผล (Check) และขั้นปรับปรุงผลการดำเนินงาน (Action) เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา หัวหน้าสาขาวิชา ครูผู้สอน และตัวแทนสถานประกอบการ จำนวน 17 คน โดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ นำแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์และวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

จากผลการวิจัย พบว่า ผู้เกี่ยวข้องเห็นด้วยต่อรูปแบบในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.76, S.D. = .43) ในขั้นวางแผน เห็นด้วยในระดับมาก (\bar{X} = 4.45, S.D. = .49) ขั้นปฏิบัติตามแผน เห็นด้วยในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.57, S.D. = .48) ขั้นตรวจสอบ/ประเมินผล เห็นด้วยในระดับมาก (\bar{X} = 4.43, S.D. = .50) และขั้นปรับปรุงผลการดำเนินงาน เห็นด้วยในระดับมาก (\bar{X} = 4.47, S.D. = .51)

คำสำคัญ: การนิเทศ การพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียน ลักษณะผู้เรียนที่สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการ

Abstract

The objectives of the study were to construct model, set activity and assessing model supervision management education with making student's attribute according to the demand of the enterprise. It was found that adopt develop teacher and students the management of teaching and learning vocational department of marketing to be able to meet the needs of the enterprise.

The research methodology this study and analysis model supervision management education then construct the model procedures operations cycle administration quality damming include 4 Phase which consisting of step plan, do, check and step action. The data was from the 17 participants in clouded board academy, supervisor sot education department, teacher marketing and

agent of enterprise. The selected purposive sampling and research instrument was a questionnaire rating scale 5 level .The obtained data were analyzed using means and standard deviation.

The findings revealed that the designed model was rated at the highest ($\bar{X} = 4.76$, S.D.=.43) step plan the high ($\bar{X} = 4.45$, S.D.=.49) step do the highest ($\bar{X} = 4.57$, s.d.=.48) step check the high ($\bar{X} = 4.43$, S.D.=.50) and step action the high ($\bar{X} = 4.47$, S.D.=.51)

Keywords: Supervision, Student’s attribute development, Student’s attribute according to the demand of the enterprise

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สถานศึกษา เป็นแหล่งสร้างทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญที่สุดของประเทศชาติ โดยจะต้องพัฒนาให้มีความรู้ มีเจตคติที่ดี และเกิดความเชี่ยวชาญในวิชาชีพ สอดคล้องกับการทำงานในอนาคต สิ่งสำคัญต้องคำนึงถึงปัญหาการผลิตบัณฑิตของไทยให้มีคุณภาพ และตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงานได้ จุฑาธวัช อินทรสุขศรี (2551: 2) ให้ความเห็นที่ต้องพัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอน เพิ่มความร่วมมือให้กับผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการ สามารถนำไปใช้ได้กับการประกอบอาชีพเมื่อสำเร็จการศึกษา ผู้เรียนเหล่านี้จะเป็นกลไกหนึ่งของสังคมในการพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองช่วยให้ประเทศสามารถเข้าสู่การแข่งขันประชาคมโลกได้ (บรรจง ชูสกุลชาติ, 2547: 8)

จากงานวิจัยของสำนักงานสถิติแห่งชาติ เรื่อง สำรวจความต้องการพัฒนาความรู้เพื่อทำงานในสายอาชีพของผู้สำเร็จการศึกษาและความคาดหวังของหน่วยงานภาครัฐและเอกชน พบว่า การจัดการเรียนการสอนของผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการ เป็นการเสริมสร้างลักษณะนิสัยในการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้จากการเรียนไปใช้ในการทำงานได้จริง และทำให้ทราบว่า การจัดการเรียนการสอนในแต่ละรายวิชาของผู้สอนขาดความรู้เรื่องใดที่สถานประกอบการต้องการ นำมาพัฒนาเป็นการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพสอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการและสามารถมองเห็นแนวทางในการประกอบอาชีพต่อไปในอนาคต (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2551: 4)

การจัดการศึกษาด้านอาชีวศึกษาสามารถดำเนินการเพิ่มศักยภาพในการจัดการเรียนการสอน โดยส่งเสริมการนิเทศให้ครูผู้สอนมีความสามารถทางด้านวิชาการ มีประสบการณ์การสอน การทำแผนการสอน การให้คำปรึกษา แนะนำ วิธีการวัดและประเมินผลการสอนของครูผู้สอน เพื่อสร้างผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการ เช่น มีความรู้ มีทักษะ และมีเจตคติที่ดีในการทำงาน โดยมีการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสมให้แก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดจากการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการและจะต้องเป็นพฤติกรรมที่ค่อนข้างจะถาวร โดยให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนแล้วสามารถทำสิ่งเหล่านั้นได้ตลอดไป อีกทั้งเป็นการเพิ่มศักยภาพในการสอนให้ครูผู้สอนมีการจัดการเรียนการสอนที่ดีขึ้น สามารถพัฒนาความรู้ ความสามารถได้ตามเป้าหมายขององค์กร (สุราษฎร์ พรหมจันทร์, 2547: 20)

จากกรณีการจัดการเรียนการสอนกับความต้องการของสถานประกอบการยังต้องได้รับการพัฒนาร่วมกัน เพื่อให้สถานศึกษาผลิตผู้เรียนได้สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการ (दारवारररररर แก้วเขียว, 2554: 3) จึงควรมีกระบวนการพัฒนาศักยภาพครูผู้สอน เพื่อช่วยแก้ไขปัญหาและยกระดับมาตรฐานหลักสูตรการเรียนการสอนตลอดจนการผลิตบุคลากรทางการศึกษาและพัฒนาอุปกรณ์การเรียนการสอนให้มีคุณภาพ มีมาตรฐาน ทั้งนี้เน้นให้

ผู้สำเร็จการศึกษาในระดับ ปวส. เข้าสู่ตลาดแรงงานให้ได้มากที่สุด เพื่อมิให้เกิดความสูญเปล่าทางการศึกษา โดยศึกษา ลักษณะของผู้เรียนในวิชาชีพ พัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยผ่านกระบวนการจัดการเรียนรู้ของผู้สอน ปรับความรู้ และทักษะของผู้เรียนให้สอดคล้องกับวิชาชีพสาขาวิชาให้เชื่อมโยงกับระบบงานของสถานประกอบการ (สถาบัน อาชีวศึกษา, 2553: บทคัดย่อ)

เพื่อให้ผู้เรียนที่ผ่านการเรียนการสอนของสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีคุณลักษณะสอดคล้องกับความต้องการของ สถานประกอบการและมีความรู้ความสามารถในวิชาชีพที่เรียนมา และเพื่อให้ผู้สอนมีรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่ ดี เหมาะสม และตรงตามที่สถานประกอบการต้องการ เป็นการพัฒนาระบบการจัดการเรียนรู้วิชาชีพครูให้สมกับเป็นวิชาชีพ ชั้นสูง (ณัฐกาญจน์ สุวรรณธารา, 2553: บทคัดย่อ) และเป็นการยกระดับมาตรฐานทางการศึกษาให้สูงขึ้นทำให้เกิดการ พัฒนาด้านคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อเป้าหมายอันสูงสุดคือ การจัดการอาชีวศึกษาและการ ฝึกอบรมวิชาชีพต้องเป็นการจัดการศึกษาในด้านวิชาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน มีความรู้ ความสามารถในทางปฏิบัติและมีสมรรถนะจนสามารถนำไปประกอบอาชีพในลักษณะผู้ปฏิบัติหรือประกอบอาชีพโดย อิสระเพื่อเตรียมความพร้อมคน สังคม และระบบเศรษฐกิจของประเทศให้สามารถปรับตัวรองรับผลกระทบการ เปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม (สรารุช ไพฑูรย์พงษ์, 2555: 38)

ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะสร้างรูปแบบการนิเทศการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่สอดคล้องกับ ความต้องการของสถานประกอบการ เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาครูผู้สอนและจัดการเรียนการสอนให้มี คุณภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างรูปแบบการนิเทศการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่สอดคล้องกับความต้องการ ของสถานประกอบการ
2. เพื่อกำหนดกิจกรรมในการนิเทศการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่สอดคล้องกับ ความ ต้องการของสถานประกอบการ
3. เพื่อประเมินผลรูปแบบการนิเทศการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่สอดคล้องกับ ความ ต้องการของสถานประกอบการ

วิธีดำเนินการวิจัย

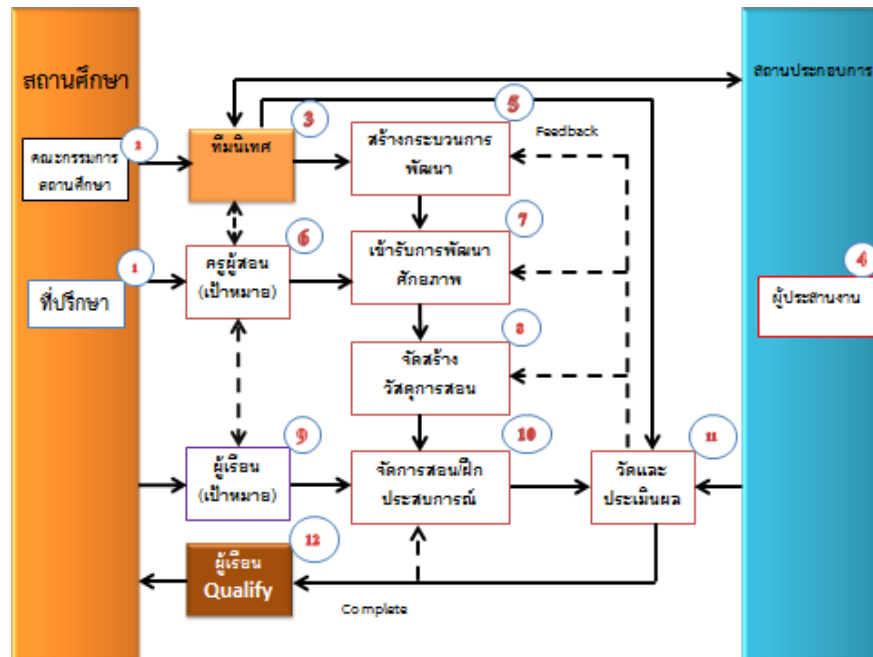
การนิเทศการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่สอดคล้องกับความต้องการของสถาน ประกอบการ มีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาวิเคราะห์และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียน ในสาขาวิชาการตลาด ทั้งการศึกษาหลักสูตรที่ใช้สอนในปัจจุบันและวิธีการสอนของครูผู้สอน
2. สร้างรูปแบบการนิเทศการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่สอดคล้องกับความต้องการของ สถานประกอบการซึ่งประกอบด้วย 12 ขั้นตอน ดังภาพประกอบที่ 1
 - 1) ที่ปรึกษาเป็นผู้สร้างรูปแบบการนิเทศการจัดการศึกษา 2) โดยผู้บริหารสถานศึกษา 3) แต่งตั้งทีมนิเทศ ขึ้นมาเพื่อพัฒนาครูผู้สอน 4) ร่วมกับผู้ประสานงานของสถานประกอบการ 5) สร้างกระบวนการพัฒนาศักยภาพ ครูผู้สอน 6) ซึ่งเป็นครูผู้สอนแผนกวิชาการตลาด 7) โดยครูผู้สอนที่เข้ารับการอบรม 8) จัดสร้างวัสดุการสอน 9) ให้ ผู้เรียนแผนกวิชาการตลาด 10) ครูผู้สอนจัดการสอน/ฝึกประสบการณ์ 11) มีการวัดและประเมินผลการพัฒนา

ศักยภาพครูผู้สอน 12) ผู้เรียนกลุ่มเป้าหมายที่ผ่านการจัดการเรียนการสอนจากครูผู้สอนที่เข้ารับการพัฒนาศักยภาพมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนทำให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการ กรณีผลการประเมินต่ำกว่าเกณฑ์ที่민นเทศต้องพิจารณาขั้นตอนการดำเนินงานที่มีปัญหาและดำเนินการแก้ไขปรับปรุง

3. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย คณะกรรมการสถานศึกษา 4 คน หัวหน้าสาขาวิชา 4 คน ครูผู้สอนสาขาวิชาการตลาด 6 คน และตัวแทนสถานประกอบการ 3 คน รวมทั้งสิ้น 17 คน โดยใช้เทคนิคเดลฟาย กำหนดกลุ่มตัวอย่างผู้เชี่ยวชาญ

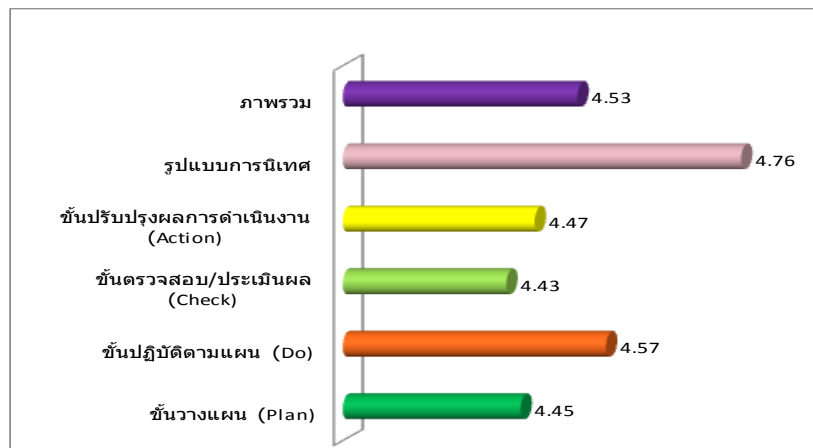
4. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน สร้างแบบสอบถามความคิดเห็นผู้เกี่ยวข้องต่อระดับความสำคัญจำเป็นของรูปแบบ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ เพื่อรวบรวมความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้เกี่ยวข้อง นำแบบสอบถามความคิดเห็นพร้อมคู่มือฉบับร่างให้ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน ตรวจสอบความเหมาะสมและปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ จัดพิมพ์แบบสอบถามความคิดเห็นและคู่มือ ฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้เกี่ยวข้องต่อไป



ภาพที่ 1 รูปแบบการนิเทศการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการ

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยจะทำการเก็บรวบรวมข้อมูล ในเดือนพฤศจิกายน 2555 โดยนำคู่มือดำเนินการรูปแบบการนิเทศการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการ พร้อมกับแบบสอบถามความคิดเห็น นำเสนอต่อผู้เกี่ยวข้องทั้งสถานศึกษาและสถานประกอบการ จำนวนทั้งหมด 17 คน มีรายละเอียด ดังนี้

ประกอบด้วยคณะกรรมการสถานศึกษา 4 คน หัวหน้าสาขาวิชา 4 คน ครูผู้สอนสาขาวิชาการตลาด 6 คน และตัวแทนสถานประกอบการ 3 คน คิดเป็นร้อยละ 23.5 23.5 35.3 และ 17.6 ตามลำดับ จากนั้นนำแบบสอบถามความคิดเห็นระดับความสำคัญจำเป็น 17 ชุด ที่เก็บรวบรวมข้อมูลได้จากผู้เกี่ยวข้องมาตรวจสอบความสมบูรณ์



ภาพที่ 2 การประเมินระดับความสำคัญของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวมต่อการนิเทศการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการ

6. การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับความสำคัญของผู้เกี่ยวข้องต่อรูปแบบการนิเทศการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการ

ช่วงคะแนนค่าเฉลี่ย	ระดับความสำคัญต่อรูปแบบ
4.50-5.00	มากที่สุด
3.50-4.49	มาก
2.50-3.39	ปานกลาง
1.50-2.49	น้อย
1.00-1.49	น้อยที่สุด

สรุปและอภิปรายผล

สรุปผล

ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการนิเทศการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการตามวงจรการบริหารงานคุณภาพ (PDCA) ทั้ง 12 ขั้นตอนผู้เกี่ยวข้องมีความคิดเห็นต่อรูปแบบที่พัฒนาขึ้น มีระดับความสำคัญ อยู่ในระดับมากที่สุดทุกขั้นตอน ดังนี้ จากการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องต่อการนิเทศการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการ ในภาพรวม (ดังภาพประกอบที่ 2) พบว่า การดำเนินการในขั้นตอนต่าง ๆ ผู้เกี่ยวข้องเห็นว่าการดำเนินงาน มีระดับความสำคัญอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$, $S.D. = .49$) และในกระบวนการนิเทศการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียน ในแต่ละขั้นตอนมีระดับความสำคัญ ดังนี้ ขั้นวางแผน (Plan) มีระดับความสำคัญอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.45$, $S.D. = .53$) ขั้นปฏิบัติตามแผน (Do) มีระดับความสำคัญอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$, $S.D. = .48$) ขั้นตรวจสอบ/ประเมินผล (Check) มีระดับความสำคัญอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.43$, $S.D. = .50$) ขั้นปรับปรุงผลการดำเนินงาน (Action) มีระดับความสำคัญอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.47$, $S.D. = .51$) และรูปแบบการนิเทศการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนมีระดับความสำคัญ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.76$, $S.D. = .43$) จึงสรุปได้ว่า

1. รูปแบบการนิเทศการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการที่พัฒนาขึ้นมีความสำคัญอยู่ในระดับมากที่สุด
2. กิจกรรมในรูปแบบการนิเทศการจัดการศึกษาสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาครูผู้สอนและการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก
3. การดำเนินการในขั้นตอนต่าง ๆ ของรูปแบบผู้เกี่ยวข้องเห็นว่าการดำเนินงาน มีระดับความสำคัญอยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์จากผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการนิเทศการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการตามวงจรการบริหารงานคุณภาพ (PDCA) ทั้ง 12 ขั้นตอนผู้เกี่ยวข้องมีความคิดเห็นต่อรูปแบบที่พัฒนาขึ้น มีระดับความสำคัญ อยู่ในระดับมากที่สุดทุกขั้นตอน สอดคล้องกับงานวิจัยและการพัฒนาหลักสูตรของ สุราษฎร์ พรหมจันทร์ (2547: 20) ให้ความเห็นไว้ว่า การทำงานวิจัยและพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเป็นผู้นิเทศการสอน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ พบว่า การจัดการศึกษาด้านอาชีวศึกษาสามารถดำเนินการเพิ่มศักยภาพในการจัดการเรียนการสอน โดยส่งเสริมการนิเทศให้ครูผู้สอนมีความสามารถทางด้านวิชาการ มีประสบการณ์การสอน การทำแผนการสอน การให้คำปรึกษา แนะนำ วิธีการวัดและประเมินผลการสอนของครูผู้สอน เพื่อสร้างผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการ เช่น มีความรู้ มีทักษะ และมีเจตคติที่ดีในการทำงาน โดยมีการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสมให้แก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดจากการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการและจะต้องเป็นพฤติกรรมที่ค่อนข้างจะถาวร โดยให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนแล้วสามารถทำสิ่งเหล่านั้นได้ตลอดไป อีกทั้งเป็นการเพิ่มศักยภาพในการสอนให้ครูผู้สอนมีการจัดการเรียนการสอนที่ดีขึ้นสามารถพัฒนาความรู้ ความสามารถได้ตามเป้าหมายขององค์กร

ข้อเสนอแนะ

เพื่อให้รูปแบบการนิเทศการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการเป็นไปอย่างกว้างขวางและเป็นไปตามแนวทางสนับสนุนงานวิจัยให้แพร่หลายยิ่งขึ้นจึงควรศึกษาในเรื่องต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป
 - 1.1 ในกระบวนการนิเทศการสอนควรได้รับความร่วมมือจากสถานประกอบการเข้ามาเป็นคณะกรรมการประเมินโดยยึดรูปแบบที่มีมาตรฐานเดียวกันเพื่อให้สอดคล้องกับที่สถานประกอบการต้องการ
 - 1.2 ควรมีการจัดฝึกอบรมให้ความรู้กับผู้ทำหน้าที่นิเทศการสอนก่อนการนำรูปแบบไปใช้ในการประเมินจริง
 - 1.3 ในการสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการประเมินการนิเทศการสอนของครูผู้สอนต้องมีการนำเครื่องมือไปทดลองใช้ก่อนที่จะนำไปใช้จริงเพื่อนำไปสู่การปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือให้มีประสิทธิภาพ
2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป
 - 2.1 ควรศึกษารูปแบบการนิเทศการจัดการศึกษาเพื่อสร้างผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการตามแผนกวิชาเพื่อความเหมาะสมของรูปแบบ

2.2 สถานศึกษาควรพัฒนารูปแบบการนิเทศการจัดการศึกษาเพื่อสร้างผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่สอดคล้องกับที่สถานประกอบการต้องการ ต้องปรับให้เข้ากับบริบทของสถานศึกษานั้น ๆ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

บรรณานุกรม

- จุฑาธวัช อินทรสุขศรี. (2551). การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์กับความสามารถในการแข่งขันยุคโลกาภิวัตน์. กรุงเทพฯ.
- ณัฐกาญจน์ สุวรรณธรา. (2553). ระดับความพึงพอใจของผู้บริหารสถานประกอบการ ที่เกี่ยวข้องกับการผลิตที่มีต่อคุณภาพบัณฑิตหลักสูตรบริหารธุรกิจ ตามมาตรฐานสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, งานวิจัยสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.
- ดารารวรรณ แก้วเขียว. (2554). คุณลักษณะบัณฑิตสาขาการตลาดตามความต้องการของตลาดแรงงานในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จ.เชียงราย. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. วิทยาลัยเชียงราย.
- บรรจง ชูสกุลชาติ. (2547). การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์กับสังคมในทศวรรษหน้า. กรุงเทพฯ: พิมพ์ลักษณ์.
- สถาบันอาชีวศึกษา. (2553). ปัญหาทางการศึกษาของโรงเรียนอาชีวศึกษาและสถาบันที่สอนวิชาชีพชั้นสูง. กรุงเทพฯ.
- สรารุช ไพฑูรย์พงษ์. (2555). โครงการศึกษาความต้องการกำลังคนเพื่อวางแผนการผลิตและพัฒนากำลังคนในระดับกลุ่มจังหวัดและกรุงเทพมหานคร. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สุราษฎร์ พรหมจันทร์. (2547). หลักสูตรฝึกอบรมเป็นผู้นิเทศการสอนสายช่างอุตสาหกรรม. กรุงเทพฯ: (มปป.).
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2551). สำรวจความต้องการพัฒนาความรู้เพื่อทำงานในสายอาชีพของผู้สำเร็จการศึกษาและความคาดหวังของหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ที่มีต่อผู้สำเร็จการศึกษาของสถานศึกษา, สำรวจภาวะการทำงานของประชากรสำนักงานสถิติแห่งชาติ.

สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตยานนาวา

กรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของครู

Student Supporting System Operation of the Schools under the Jurisdiction of Bangkok Metropolitan Administration, Yannawa District as Perceived by Teachers

อนงรัตน์ ลือชาวิริยะ*

Anongrat Luechaviriya

* โรงเรียนวัดช่องนนทรี กรุงเทพมหานคร (maypaman2012@gmail.com)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตยานนาวากรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ และประสบการณ์การทำงาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2556 จำนวน 121 คนซึ่งได้มาด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.939 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การทดสอบที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของครูต่อสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตยานนาวากรุงเทพมหานครโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ส่วนผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศและประสบการณ์การทำงานพบว่าโดยรวมและในแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร ครู

Abstract

The purposes of this research were to study and to compare student supporting system operation of the schools under the jurisdiction of Bangkok metropolitan administration, Yannawa district as perceived by teachers. As distinguished by gender and work experience. The sample were 121 teachers in Yannawa district of academic year 2013, obtained by means of stratified random sampling. A questionnaire had reliability at 0.939. The collected data were analyzed by using percentage, mean and standard deviation, t-test and one way analysis of variance was used to test the hypothesis. The results of the study were as follows : Student supporting system operation of the schools under the jurisdiction of Bangkok metropolitan administration, Yannawa district as perceived by teachers were at high level. The comparison Student supporting system operation of

the schools under the jurisdiction of Bangkok metropolitan administration, Yannawa district by gender and work experience did not show significant difference.

Keywords: Student Supporting System Operation, the Schools under the Jurisdiction of Bangkok Metropolitan Administration, Yannawa District, teachers

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันสังคมได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วและสลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้นส่งผลกระทบต่อเยาวชนไทยเป็นอย่างยิ่งโดยเฉพาะการสืบสานขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมต่าง ๆ ของเยาวชนนับวันจะมีน้อยลงเยาวชนเป็นวัยที่ต้องการการดูแลช่วยเหลือและส่งเสริมจากผู้ใหญ่ที่เกี่ยวข้องให้เป็นคนดีเก่งมีความสุขมีความสามารถทางสติปัญญาและพร้อมด้วยคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งเด็กแต่ละคนมีความต้องการที่แตกต่างกันสิ่งที่ผู้ใหญ่ให้กับเด็กเพราะคิดว่าเป็นสิ่งที่เหมาะสมกับเด็กนั้นอาจไม่ใช่สิ่งที่เขาต้องการรวมทั้งวิธีการเลี้ยงดูในรูปแบบที่แตกต่างกันการเข้มงวดมากเกินไปอาจทำให้เด็กรู้สึกเครียดได้หรือการตามใจจนเกินไปอาจทำให้เด็กเอาแต่ใจตนเองจนทำให้เกิดปัญหาในสังคมได้ครูผู้สอนในบางครั้งก็อาจเป็นผู้สร้างปัญหาให้เด็กกับเด็กและด้วยสถานการณ์ปัจจุบันสภาพแวดล้อมความคาดหวังของผู้ปกครองกับตัวเด็กสิ่งยั่วยุตัวแบบที่ไม่เหมาะสมก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ กับเด็กได้อย่างมากมาย (กรมสุขภาพจิต, 2545: 1)

การพัฒนาเด็กให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งด้านร่างกายจิตใจสติปัญญาความสามารถมีคุณธรรมจริยธรรมและมีวิถีชีวิตที่เป็นสุขตามที่สังคมมุ่งหวังโดยผ่านกระบวนการทางการศึกษานั้น นอกจากดำเนินการด้วยการส่งเสริมสนับสนุนนักเรียนแล้วการป้องกันและการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดกับนักเรียนก็เป็นสิ่งสำคัญเนื่องจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งในด้านการสื่อสารเทคโนโลยีปัญหาเศรษฐกิจปัญหาการระบาดของสารเสพติดปัญหาครอบครัวปัญหาการแข่งขันทุกรูปแบบล้วนก่อให้เกิดความทุกข์ความวิตกกังวลความเครียดการปรับตัวไม่เหมาะสมที่มีผลเสียต่อสุขภาพจิตและสุขภาพกายของทุกคนที่เกี่ยวข้องรวมทั้งก่อให้เกิดสภาวะวิกฤตทางสังคม (กรมสุขภาพจิต, 2546: 1) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 – 2554) จึงมีจุดเน้นในการพัฒนาคุณภาพคนและสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้จึงจำเป็นต้องพัฒนาคุณภาพคน ในทุกมิติอย่างสมดุลทั้งจิตใจร่างกายความรู้และทักษะความสามารถเพื่อให้เพียบพร้อมทั้งด้าน “คุณธรรม” และความรู้

กระทรวงศึกษาธิการโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดนโยบายให้สถานศึกษาทุกแห่งดำเนินงานจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและกำหนดมาตรฐานการสนับสนุนส่งเสริมศักยภาพนักเรียนเน้นกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาป้องกันและแก้ไขปัญหาและคุ้มครองสิทธิเด็กโดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสร้างความเข้มแข็งให้โรงเรียนมีมาตรฐานในการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนจัดกิจกรรมส่งเสริมความปลอดภัยด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพทางสังคมสิทธิเด็กตลอดจนป้องกันแก้ไขปัญหาดัง ๆ ของนักเรียนเช่นปัญหาสารเสพติดปัญหาพฤติกรรมทางเพศโดยประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและองค์กรในท้องถิ่นสร้างเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้เชื่อมโยงความรู้สารสนเทศและความร่วมมือระหว่างผู้ปกครองชุมชนองค์กรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547: 1) จากสภาพความเป็นมาและปัญหาที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร และนำข้อมูลที่ได้ไปเป็นแนวทางปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูต่อสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ และประสบการณ์การทำงาน

สมมติฐานของการวิจัย

1. ครูเพศชายและหญิงมีความคิดเห็นต่อสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน
2. ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรต้นกำหนดเป็น ครูจำแนกตามเพศ และประสบการณ์การทำงานตัวแปรตามกำหนดเป็นสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5 ด้าน ได้แก่ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน การป้องกันและแก้ปัญหาให้นักเรียนการส่งต่อนักเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ซึ่งมีขั้นตอนของการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2556 จำนวน 147 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการคำนวณโดยใช้สูตรเครจจ์และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970, p.607) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซนต์ด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) และกำหนดจำนวนเพิ่มเติมตามความเหมาะสมได้กลุ่มตัวอย่าง 121 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) แบ่งออกเป็นสองตอน ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ และประสบการณ์การทำงาน ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5 ด้าน จำนวน 38 ข้อ ประกอบด้วย ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลจำนวน 8 ข้อ ด้านการคัดกรองนักเรียนจำนวน 8 ข้อ ด้านการส่งเสริมนักเรียนจำนวน 7 ข้อ ด้านการป้องกันและแก้ปัญหาให้นักเรียนจำนวน 7 ข้อ ด้านการส่งต่อนักเรียน จำนวน 8 ข้อ มีค่าความเที่ยงตรงซึ่งผ่านผู้เชี่ยวชาญ 3 คน มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ .939 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการทดสอบที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) กรณีที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทำการทดสอบเป็นรายคู่ โดยวิธีการของเชฟเฟ้ (Sheffe' Method)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ขอนหนังสือจากมหาวิทยาลัยพะเยา ถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาจำนวน 6 โรงเรียน ในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างและกำหนดวันรับแบบสอบถามด้วยตัวเอง

สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาความคิดเห็นของครูต่อสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน ดังนี้

1. ด้านการส่งเสริมนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 1 ข้อ ส่วนข้ออื่น ๆ อยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมโฮมรูม (Homeroom) อย่างสม่ำเสมอ
2. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 1 ข้อ ส่วนข้ออื่น ๆ อยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีการจัดทำระเบียบสะสม (ปพ.8) นักเรียนทุกระดับชั้นและเป็นปัจจุบันอยู่เสมอ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีการใช้แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน (SDQ) เพื่อวิเคราะห์นักเรียนเป็นรายบุคคล
3. ด้านการป้องกันและแก้ปัญหา นักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในห้องเรียนตามแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด มี 2 ข้อ คือ โรงเรียนมีครูแนะแนวที่ให้คำปรึกษาแก่นักเรียนและโรงเรียนมีบริการให้คำปรึกษาเบื้องต้นแก่นักเรียนอย่างเป็นระบบ
4. ด้านการส่งต่อนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาให้การช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มที่มีปัญหาเป็นรายกรณี ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือโรงเรียนมีการส่งต่อนักเรียนให้ผู้เชี่ยวชาญหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยเหลือต่อไป
5. ด้านการคัดกรองนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เก็บข้อมูลการคัดกรองนักเรียนเป็นความลับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือโรงเรียนคัดกรองนักเรียนเป็น 4 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา และกลุ่มพิเศษ

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร สรุปได้ดังนี้

1. ครูเพศชายและหญิงมีความคิดเห็นต่อสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร ไม่แตกต่างกัน
2. ครูที่มีประสบการณ์การทำงานแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษาความคิดเห็นของครูต่อสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร ในด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลด้านการคัดกรองนักเรียนด้านการส่งเสริมนักเรียนด้านการป้องกันและแก้ปัญหา นักเรียนและด้านการส่งต่อนักเรียน โดยรวมและในแต่ละด้านอยู่ในระดับมาก ผู้วิจัยมีประเด็นอภิปรายดังนี้

1.1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากโรงเรียนมีแนวทางในการปฏิบัติงานโดยให้ครูประจำชั้นมีหน้าที่หลักในการจัดทำระเบียบสะสมของนักเรียนในชั้นเรียนทุกปีการศึกษา การเก็บข้อมูลนักเรียนเพื่อทำระเบียบสะสมจึงทำให้ครูรับทราบข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียนเพื่อนำไปปฏิบัติในการดูแล

ช่วยเหลือนักเรียน เนื่องจากนักเรียนแต่ละคนมีพื้นฐานครอบครัวที่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับกรมสุขภาพจิต (2546: 10) กล่าวว่า การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การรู้ข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียนเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้ครูมีความเข้าใจนักเรียนมากขึ้น ถือเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ไม่ใช่การใช้ความรู้สึกหรือการคาดเดา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นันทรัตน์ เกื้อหนุน (2553: 59) ที่ศึกษาเรื่องการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาที่ส่งผลต่อ คุณภาพชีวิตของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 พบว่า ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล อยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านการคัดกรองนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะโรงเรียนมีโครงการคัดกรองนักเรียน โดยครูด้านการศึกษาพิเศษมีส่วนช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ ฝึกอบรมครูที่เกี่ยวข้องในการคัดกรองนักเรียน มีการจัดทำเอกสารในการคัดกรองนักเรียน ทำให้ครูมีข้อมูลเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่เป็นปัจจุบัน เพื่อสามารถส่งเสริมนักเรียนในด้านที่นักเรียนสนใจต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับกรมสุขภาพจิต (2546: 16) ที่กล่าวถึงการคัดกรองนักเรียนเพื่อการจัดกลุ่มนักเรียน มีประโยชน์ต่อครูที่ปรึกษาในการหาวิธีการเพื่อดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างถูกต้อง โดยเฉพาะการแก้ไข ปัญหาให้ตรงกับปัญหาที่เกิดขึ้นของนักเรียน และมีความทันเวลา ฉะนั้นข้อมูลนักเรียนในด้านต่าง ๆ ซึ่งหากครูที่ปรึกษา ไม่ได้คัดกรองนักเรียนเพื่อนำมาจัดกลุ่มแล้ว ความชัดเจนเป้าหมายเพื่อการแก้ปัญหาของนักเรียนจะมีน้อยลงมีผลต่อ ความรวดเร็วในการช่วยเหลือ ซึ่งบางกรณีมีความจำเป็นต้องแก้ไขโดยเร่งด่วน มิฉะนั้นอาจเกิดผลเสียแก่ตัวนักเรียนได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอุทัย วงศ์จันทร์ (2552: 46) ที่ศึกษาเรื่องสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนที่จัดการศึกษา ช่วงชั้นที่ 1-3 ในอำเภอฝาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 พบว่า ด้าน การคัดกรองนักเรียน อยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านการส่งเสริมนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะโรงเรียนมีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่มี ส่วนในการส่งเสริมนักเรียน เช่น กิจกรรมลูกเสือ-ยุวกาชาด กิจกรรมที่เกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม กิจกรรมชมรม การจัด กิจกรรมต่าง ๆ ภายในและนอกโรงเรียนทำให้ให้นักเรียนได้แสดงออกทางความสามารถ และเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง นอกจากนี้ยังมีการจัดโฮมรูมในช่วงเช้าก่อนเริ่มเรียนในช่วงโมงแรก เพื่อพูดคุยและให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในชั้นเรียนรวมทั้งการจัดประชุมผู้ปกครองนักเรียนทุกภาคเรียน ทำให้ผู้ปกครองเกิดความร่วมมือในการส่งเสริมนักเรียนในการทำกิจกรรมของโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2552: 22-23) ได้กล่าวถึงการส่งเสริมพัฒนานักเรียนว่า การส่งเสริมพัฒนานักเรียนเป็นการสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนไม่ว่าจะเป็นนักเรียนกลุ่มปกติหรือกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา กลุ่มความสามารถพิเศษให้มีคุณภาพมากขึ้น ได้พัฒนาเต็ม ศักยภาพ มีความภูมิใจในตนเองในด้านต่าง ๆ การส่งเสริมพัฒนานักเรียนมีหลายวิธีที่โรงเรียนสามารถพิจารณา ดำเนินการได้ แต่มีกิจกรรมหลักสำคัญที่โรงเรียนต้องดำเนินการ คือ การจัดกิจกรรมโฮมรูมการเยี่ยมบ้าน การจัดประชุม ผู้ปกครองชั้นเรียน และการจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะการดำรงชีวิตและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของ อุทัย วงศ์จันทร์ (2552: 46) ที่ศึกษาเรื่องสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนที่ จัดการศึกษา ช่วงชั้นที่ 1-3 ในอำเภอฝาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 พบว่า ด้านการส่งเสริม นักเรียนและพัฒนานักเรียน อยู่ในระดับมาก

1.4 ด้านการป้องกันและแก้ปัญหาให้นักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะทางโรงเรียนได้มีการประสานความร่วมมือระหว่างครูและผู้ปกครองในการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาของนักเรียน ตัวอย่างเช่น การป้องกัน ปัญหายาเสพติดในชุมชน โรงเรียนมีการอบรมให้ความรู้แก่นักเรียนเกี่ยวกับโทษของยาเสพติดจากหน่วยงานภายนอก ปัญหาการขาดเรียนของนักเรียน โรงเรียนมีจดหมายแจ้งผู้ปกครองและดำเนินการติดตามนักเรียนให้มาเรียน และยังมี กิจกรรมเยี่ยมบ้านนักเรียนในทุกภาคเรียน ซึ่งสอดคล้องกับกรมสุขภาพจิต (2546: 23, 27) ได้กล่าวถึงวิธีการและ

เครื่องมือเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา มี 3 ประการคือ การให้คำปรึกษาเบื้องต้น การจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา และการจัดกิจกรรมอื่น ๆ ในการป้องกันและการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า และกิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหา ระยะยาว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กรชนก เลิศรุ่งเรืองชัย (2553: 61) ที่ศึกษาเรื่องสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนหนองหญ้าไซวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุพรรณบุรี เขต 3 พบว่า ด้านการป้องกัน ช่วยเหลือและแก้ไข อยู่ในระดับมาก

1.5 ด้านการส่งต่อนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก อาจเนื่องจากครูประจำชั้นมีการช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มมีปัญหา ในกรณีที่เป็นเหตุรุนแรง เช่น ทะเลาะวิวาท หนีเรียน มีการส่งต่อครูฝ่ายปกครองหรือครูแนะแนว และให้มีการนัดพบผู้ปกครองเพื่อพูดคุยชี้แจงเกี่ยวกับพฤติกรรมนักเรียน ช่วยกันหาหนทางที่ทำให้พฤติกรรมของนักเรียนดีขึ้น หรือมีการประสานงานกับหน่วยงานสาธารณสุขหรือเครือข่ายประธานชุมชน เพื่อช่วยเหลือนักเรียนต่อไป สอดคล้องกับกรมสุขภาพจิต (2546: 31) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการส่งต่อนักเรียนว่า ในการแก้ไขปัญหาของนักเรียนโดยครูที่ปรึกษา ตามกระบวนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน อาจมีบางกรณีที่ปัญหามีความยากต่อการแก้ไขช่วยเหลือ ก็ควรดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านต่อไปเพื่อให้ปัญหาของนักเรียนได้รับการช่วยเหลืออย่างถูกต้องและรวดเร็วขึ้น ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ มธรรดา ดวงจันทร์ (2553: 11) ที่ศึกษาเรื่องสภาพและแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดไทยवास สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ นครปฐม เขต 2 พบว่า ด้านการส่งต่อนักเรียนอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ และประสบการณ์การทำงาน โดยรวมและในแต่ละด้าน ได้แก่ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ปัญหานักเรียน และด้านการส่งต่อนักเรียน ผู้วิจัยมีประเด็นอภิปรายดังนี้

2.1 ครูเพศชายและหญิงมีความคิดเห็นต่อสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อาจเป็นเพราะ ถ้าหากเป็นครูประจำชั้นไม่ว่าจะเป็นครูเพศชายหรือเพศหญิง ต่างก็มีบริบทในการทำงาน และลักษณะการทำงานเหมือนกัน ต้องมีการจัดทําระเบียบสะสมของนักเรียนในทุกภาคเรียน และส่วนหนึ่งจากข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่ผู้ตอบจะเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย จึงทำให้ความคิดเห็นเป็นไปในลักษณะเดียวกัน สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2552: 28) ได้กล่าวถึงการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ต้องมีผู้รับผิดชอบ ดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ ตามขั้นตอนและกระบวนการที่ถูกต้องอย่างมีประสิทธิภาพ จึงจะช่วยให้เด็กทุกคนได้รับการดูแลช่วยเหลือ ครูถือเป็นบุคลากรในคณะกรรมการดำเนินงาน ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าการที่มีส่วนร่วมในการดำเนินงานทำให้ครูมีบริบทเดียวกัน และดำเนินงานเหมือนกันทำให้ความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นริศรา จูแย้ม (2553: 107) ที่ศึกษาเรื่องการศึกษาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน จังหวัดระยอง พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนเพศหญิงกับเพศชาย มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.2 ครูที่มีประสบการณ์การทำงานแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะไม่ว่าจะเป็นครูที่มีอายุราชการมากหรือครูที่บรรจุใหม่ ถ้าหากมีหน้าที่เป็นครูประจำชั้นก็จำเป็นต้องหน้าที่เช่นเดียวกัน ภาระงานที่เหมือนกัน สอดคล้องกับกรมสุขภาพจิต (2546: 1-2) ได้กล่าวถึงบทบาทของครูถึง

การทำงานอย่างมีระบบที่มีกระบวนการทำงาน มีหลักฐานในการปฏิบัติงาน มีเทคนิค วิธีการหรือการใช้เครื่องมือต่าง ๆ เพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ความสำเร็จของงานย่อมเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ และการตระหนักถึงความสำคัญที่จะต้องมีการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อให้มีกระบวนการทำงานเป็นระบบมีความชัดเจน มีการประสานความร่วมมือของผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทศนา ประสานตรี (2553: 30) ที่ศึกษาเรื่องสภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดนครพนม พบว่า ครูที่ปรึกษาที่มีประสบการณ์การทำงานแตกต่างกันมีความคิดเห็นของต่อสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลและการคัดกรองนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมากควรจัดแบ่งเวลาให้ครูมากขึ้น เปิดโอกาสให้ครูประจำชั้นมีเวลาที่จะได้พูดคุยกับนักเรียนมากขึ้น ในช่วงการจัดกิจกรรมคัดกรองนักเรียนเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นจริง สามารถนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในการส่งเสริมพัฒนานักเรียนต่อไป

1.2 ด้านการส่งเสริมนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับมากควรมีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้หลากหลายและมีทันต่อเหตุการณ์ ปรับตัวให้พร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน กิจกรรมสนองตอบความต้องการของผู้เรียน เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองตามความถนัด

1.3 ด้านการป้องกันและแก้ปัญหา นักเรียน ผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ผู้บริหารควรประสานงานกับครู และบุคลากรในโรงเรียน ให้เกิดความร่วมมือในการดำเนินงาน กระตุ้นส่งเสริมให้ทุกฝ่าย เห็นความสำคัญของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

1.4 ด้านการส่งต่อนักเรียนผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับมาก โรงเรียนควรประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกโรงเรียนที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะทางเกี่ยวกับจิตวิทยาเด็กเพื่อคอยแนะนำช่วยเหลือส่งเสริมและพัฒนานักเรียนที่มีปัญหาและมีความสามารถพิเศษได้อย่างถูกต้องตรงกับปัญหาที่เกิดขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างผู้ปกครองและโรงเรียน

2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

บรรณานุกรม

กรมสุขภาพจิต. (2545). รายงานการประชุมวิชาการทักษะชีวิตครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ร.ส.พ.

_____. (2546). คู่มือการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ช่วงชั้นที่ 1 -2 (ชั้นประถมศึกษาปีที่1 -6).

กรุงเทพฯ: สำนักงานกิจการโรงพิมพ์ องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2547). แนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ:

โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).

- ทัศนาศรี. (2553). สภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดนครพนม. วารสารอีสานศึกษา ความหลากหลายทางวัฒนธรรม 7(17), 9-56.
- นริศรา จุรัมย์. (2553). การศึกษาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูผู้สอนในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน จังหวัดระยอง. วิทยานิพนธ์ คศ.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- นันทรัตน์ เกื้อหนู. (2553). การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1. การค้นคว้าอิสระ คศ.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- มรรดา ดวงจันทร์. (2553). สภาพและแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดไทยवास สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2.สืบค้นเมื่อ 29 สิงหาคม 2556,จาก <http://grad.bsru.ac.th/files/Ed%205341.pdf>
- สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. แผนพัฒนาเศรษฐกิจฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 -2554). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547). การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หลักการแนวคิด และทิศทางการดำเนินงาน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- อุทัย วงศ์จันทร์. (2552). สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนที่จัดการศึกษา ช่วงชั้นที่ 1-3 ในอำเภอฝาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 3. การศึกษาอิสระ คศ.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Journal of Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.
- Likert, R. (1967). *The Human Organization: Its management and value*. New York: McGraw-Hill.

สภาพปัญหาการบริหารโรงเรียนที่มีหลักสูตรโปรแกรมภาษาอังกฤษ (English Program)
ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษา 3 (จังหวัดนนทบุรี)
และจังหวัดปทุมธานี

Institute Administration Problems of English Program Schools of Office of The
Basic Education Commission in Secondary Educational Service Area 3 (Nonthaburi
Province) and Pathumthani Province.

พิศเพลิน เขียวหวาน *

Pithplern Khieowan

* อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยราชพฤกษ์

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาในการบริหารงานในปัจจุบันในด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ด้านครูผู้สอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และนักเรียน ด้านการใช้สื่อและเทคโนโลยี ด้านการวัดและประเมินผล ด้านงบประมาณและอาคารสถานที่ ด้านบริหารจัดการ และด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ของโรงเรียนที่มีหลักสูตร EP MEP และ EISP ที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษา 3 (จังหวัดนนทบุรี) และจังหวัดปทุมธานี 2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนระหว่างหลักสูตร EP MEP และ EISP เกี่ยวกับปัญหาในการบริหารงานของโรงเรียนทั้ง 8 ด้าน 3. เพื่อหาแนวทางในการแก้ปัญหาการบริหารงานของโรงเรียนที่มีหลักสูตร EP MEP และ EISP โดยมีกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้อำนวยการโรงเรียน และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ในวิชาที่เปิดสอน จำนวน 29 คน และครูผู้สอนจำนวน 61 คน ซึ่งการเลือกโรงเรียนนั้น ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive selection) เฉพาะโรงเรียนที่เปิดสอนหลักสูตร EP/MEP/EISP โดยใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว และทดสอบรายคู่โดยวิธี LSD

ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความเห็นว่าสภาพปัญหาการบริหารงานของโรงเรียนที่มีหลักสูตร EP MEP และ EISP โดยรวมมีปัญหาปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีปัญหาการบริหารงานของโรงเรียนในด้านงบประมาณและอาคารสถานที่ที่มีปัญหามาก ส่วนปัญหาปานกลางได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ ด้านการใช้สื่อและเทคโนโลยี ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และนักเรียน และด้านการวัดและประเมินผล และปัญหาน้อยได้แก่ ด้านการจัดทำหลักสูตรและการนำไปใช้ และด้านครูผู้สอนผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนเกี่ยวกับปัญหาในการบริหารงานของโรงเรียนในระหว่างหลักสูตร EP MEP และ EISP โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการจัดทำหลักสูตรและการนำไปใช้ ด้านงบประมาณและอาคารสถานที่ และด้านความสัมพันธ์กับชุมชนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อนำไปทดสอบรายคู่พบว่า ค่าเฉลี่ยของระดับปัญหาในด้านการจัดทำหลักสูตรและการนำไปใช้ของหลักสูตร EP แตกต่างจากหลักสูตร EISP อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในด้านงบประมาณและอาคารสถานที่หลักสูตร EP แตกต่างจากหลักสูตร MEP และหลักสูตร MEP แตกต่างจากหลักสูตร EISP อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และในด้านความสัมพันธ์กับชุมชนหลักสูตร EP แตกต่างจากหลักสูตร MEP อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: สภาพปัญหาการบริหารโรงเรียน, หลักสูตรโปรแกรมภาษาอังกฤษ

Abstract

The purposes of this research are to 1. To study the eight on-going problems of the administration of schools with English curriculum (EP, MEP, and EISP) in the Office of the Basic Education Commission in Educational Service Area 3 (Nonthaburi Province) and PatumThani Province. Those problems are: Creating curriculum and its application, Teachers, Learning activities and learners, Learning media and technology usage, Learning assessment, Budget and facilities, Administration and Community relations 2. To compare the opinions of executive administrators and teachers among EP, MEP and EISP programs in regards to the eight problems above. 3. To find guidelines and solutions to the problems of the administration of schools with English curriculum (EP, MEP, and EISP).

Samples of this study are 29 Secondary school executive administrators and 61 teachers of the English Curriculum Program in those schools.

Research Instruments: Five-scale questionnaire and Interview forms. Statistics used for data analysis are frequency, percentage mean, standard deviation, one-way analysis of variance and LSD.

Research Findings could be concluded as follows:

1. The executive administrators and teachers think that the overall problems of the administration of schools with English curriculum are in an average level when looking at each problem, it is found that High-level problem is: Budget and facilities

Average-level problems are: Administration Learning media and technology usage Community relations Learning activities and learners Learning assessment

Low-level problems are: Making curriculum and its application Teachers

2. There is no significant difference when comparing the mean difference of the level of problems among EP, MEP and EISP programs. When looking at each problem, there is statically significant at 0.05 level among the problems of ‘Making curriculum and its application’, ‘budget and facilities’ and ‘community relations’. Those problems are then tested with LSD method and the result shows that the mean level of ‘Making curriculum and its application’ problem between EP and EISP programs is statically significant at the level of 0.05. The mean level of ‘budget and facilities’ problem between EP and MEP, MEP and EISP is significant at the level of 0.05. The mean level of ‘community relations’ problem between EP and MEP is statically significant at the level of 0.05.

Keywords: Institute Administration Problems, English Program Curriculum

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การส่งเสริมให้โรงเรียนจัดโครงการ EP (English Program) ก็สืบเนื่องมาจากรัฐบาลได้เล็งเห็นความสำคัญของภาษาอังกฤษที่นับวันจะทวีความจำเป็นสำหรับการติดต่อสื่อสารในสังคมโลกแห่งยุคเทคโนโลยีสารสนเทศ

(Information Technology) มากยิ่งขึ้น ซึ่งประเทศไทยนับเป็นประเทศหนึ่งในประชาคมโลกที่ได้รับผลกระทบอย่างมากนับแต่ช่วงต้นคริสต์ศตวรรษที่ 20 เป็นต้นมา เพราะสารสนเทศเหล่านี้ส่วนใหญ่เป็นภาษาอังกฤษซึ่งเป็นภาษาสากล ดังนั้นระบบการศึกษาไทยในขณะนี้ จึงจำเป็นต้องพัฒนาความสามารถทางภาษาอังกฤษของคนไทยให้รับและเข้าใจสารสนเทศภาษาอังกฤษได้เป็นอย่างดี

โดยในปีการศึกษา 2538 กระทรวงศึกษาธิการได้อนุญาตให้โรงเรียนเอกชนดำเนินโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ (EP) หลังจากนั้นในปี พ.ศ. 2548 ได้มีโรงเรียน EP จำนวน 56 โรงเรียน ประกอบด้วย โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จำนวน 8 โรง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน 48 โรง และมีโรงเรียน MEP กรมสามัญศึกษาเปิดดำเนินการตั้งแต่ปีการศึกษา 2546 มีจำนวน 53 โรง (กลุ่มพัฒนาระบบสารสนเทศ ศูนย์สารสนเทศ, 2003)

ในการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตร EP ได้พบผลการประเมินในบางด้านที่ต้องปรับปรุง อาทิเช่น อุทุมพร ชื่นวิญญา (2545: 184-193) ได้ประเมินโครงการหลักสูตรภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนโยธินบูรณะ แม้ผลการประเมินด้านบริบท ด้านปัจจัยเบื้องต้นอยู่ในระดับดีมาก แต่ยังพบว่าด้านกระบวนการดำเนินงานในเรื่องการจัดการเรียนการสอนมีความเหมาะสมกับรายวิชาและสอดคล้องกับหลักสูตร มีผลการประเมินในระดับปานกลาง ที่สำคัญด้านผลผลิตกลับพบว่า การสื่อสารให้ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ของนักเรียนและความเชื่อมั่นในการใช้ภาษาอังกฤษอยู่ในระดับปานกลาง

และจากรายงานของคณะกรรมการติดตามประเมินผลคุณภาพของ สมศ. เกี่ยวกับการติดตามประเมินผลโรงเรียนที่เปิดสอนหลักสูตร EP พบว่า แทบทุกโรงเรียนมีปัญหาในการจัดการเรียนการสอนอย่างมากในเรื่องผู้สอนมีคุณภาพต่ำ สื่อไม่สอดคล้องกับเนื้อหาของหลักสูตรที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด และนักเรียนที่เรียนแผนการเรียนวิทย์-คณิต ประสบปัญหาในการเรียนเนื้อหาที่ต้องเรียนทั้งเป็นภาษาอังกฤษและใช้ภาษาไทยทบทวนบทเรียนที่เรียนมาแล้ว

ผู้วิจัยเล็งเห็นถึงความสำคัญในการจัดการเรียนการสอนของโครงการดังกล่าว จึงได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาสภาพปัญหาในการบริหารโรงเรียนในปัจจุบันเพื่อจะได้แนวทางในการแก้ปัญหาการบริหารโรงเรียน เพื่อให้เกิดประโยชน์และตรงจุดมุ่งหมายของการศึกษาอย่างแท้จริงและเป็นการยกระดับมาตรฐานการศึกษาของประเทศไทยสู่สากล ซึ่งจะทำให้ก้าวหน้าและแข่งขันกับนานาชาติได้ โดยเฉพาะการก้าวสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาในการบริหารงานของโรงเรียนที่มีหลักสูตร EP MEP และ EISP ในปัจจุบันในด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ด้านครูผู้สอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และผู้เรียน ด้านการใช้สื่อและเทคโนโลยี ด้านการวัดและประเมินผล ด้านงบประมาณและอาคารสถานที่ ด้านบริหารจัดการ และด้านความสัมพันธ์กับชุมชน
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนระหว่างหลักสูตร EP MEP และ EISP เกี่ยวกับปัญหาในการบริหารงานของโรงเรียนทั้ง 8 ด้าน
3. เพื่อหาแนวทางในการแก้ปัญหาการบริหารงานของโรงเรียนที่มีหลักสูตร EP MEP และ EISP

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้มีรูปแบบเป็นการวิจัยเชิงพรรณนา โดยมีประชากรคือผู้บริหารของโรงเรียนมัธยมศึกษา และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ในวิชาที่เปิดสอน และครูผู้สอน จำนวน 30 โรงเรียน และกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 8 โรงเรียน เป็นจำนวน 29 คน และครูผู้สอนเป็นจำนวน 61 คน โดยใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความเห็นว่า สภาพปัญหาการบริหารงานของโรงเรียนที่มีหลักสูตร EP MEP และ EISP โดยรวมมีปัญหาปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีปัญหาการบริหารงานของโรงเรียนในด้านงบประมาณและอาคารสถานที่มีปัญหามากที่สุด ส่วนปัญหาปานกลางได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ ด้านการใช้สื่อและเทคโนโลยี ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และนักเรียน และด้านการวัดและประเมินผล และปัญหาน้อยได้แก่ ด้านการจัดทำหลักสูตรและการนำไปใช้ และด้านครูผู้สอนดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการบริหารงานของโรงเรียนที่มีหลักสูตร EP MEP และ EISP ในภาพรวม

สภาพปัญหาการบริหารงาน	ค่าเฉลี่ย \bar{X}	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	แปลผล
1. ด้านการจัดทำหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้	2.39	1.302	น้อย
2. ด้านครูผู้สอน	2.40	0.894	น้อย
3. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และนักเรียน	2.51	1.092	ปานกลาง
4. ด้านการใช้สื่อและเทคโนโลยี	2.63	1.187	ปานกลาง
5. ด้านการวัดและประเมินผล	2.51	1.190	ปานกลาง
6. ด้านงบประมาณและอาคารสถานที่	3.50	0.986	มาก
7. ด้านบริหารจัดการ	2.65	0.918	ปานกลาง
8. ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน	2.61	1.029	ปานกลาง
รวม	2.54	0.796	ปานกลาง

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานของโรงเรียนระหว่างหลักสูตร EP MEP และ EISP ในภาพรวมทั้ง 8 ด้าน ไม่แตกต่างกัน

ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของระดับปัญหาในการบริหารงานของโรงเรียนในระหว่างหลักสูตร EP MEP และ EISP โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการจัดทำหลักสูตรและการนำไปใช้ ด้านงบประมาณและอาคารสถานที่ และด้านความสัมพันธ์กับชุมชนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อนำไปทดสอบรายคู่พบว่า ค่าเฉลี่ยของระดับปัญหาในด้านการจัดทำหลักสูตรและการนำไปใช้ของหลักสูตร EP แตกต่างจากหลักสูตร EISP อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในด้านงบประมาณและอาคารสถานที่ หลักสูตร EP แตกต่างจากหลักสูตร MEP และหลักสูตร MEP แตกต่างจากหลักสูตร EISP อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และในด้านความสัมพันธ์กับชุมชนหลักสูตร EP แตกต่างจากหลักสูตร MEP อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผล

ผลการวิจัยเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนเกี่ยวกับปัญหาในการบริหารงานที่แตกต่างกันดังนี้

ด้านการจัดทำหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ในส่วนของหลักสูตร EP แตกต่างจากหลักสูตร EISP อย่างมากดังนี้ หลักสูตร EP มีการจัดทำหลักสูตรอาเซียนศึกษาและให้ศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และมีการบูรณาการความรู้เกี่ยวกับอาเซียนไว้ในวิชาต่าง ๆ และมีการจัดตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตรนี้ และมีการนิเทศติดตามการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ แต่หลักสูตร EISP ไม่มีการจัดทำหลักสูตรอาเซียนศึกษา มีเพียงการบูรณาการความรู้เกี่ยวกับอาเซียนไว้ในวิชาต่าง ๆ บ้าง และไม่มีคณะกรรมการบริหารหลักสูตรนี้โดยตรง การนิเทศติดตามประเมินผลการจัดการเรียนการสอนยังไม่ชัดเจน และในส่วนของโครงสร้างของหลักสูตร EISP นั้นแตกต่างจากหลักสูตร EP อย่างมาก โดยโครงสร้างของหลักสูตร EISP ในวิชาที่เปิดสอน (คณิตศาสตร์/วิทยาศาสตร์) ใช้เหมือนหลักสูตรปกติ แต่แตกต่างกันโดยหลักสูตร EISP ในส่วนของวิชาพื้นฐานคณิตศาสตร์ 1.50 หน่วยกิต (3 คาบ/สัปดาห์) ซึ่งครูไทยสอนและมีเพียง 0.50 หน่วยกิต (1 คาบ/สัปดาห์) เท่านั้นที่สอนโดยครูต่างชาติ โดยครูต่างชาติสอนและครูไทยช่วยสรุปและเสริมให้ในช่วงตอนเย็น ส่วนในวิชาวิทยาศาสตร์ครูไทยและครูต่างชาติสอนโดยแบ่งเนื้อหาคนละครึ่ง โดยครูไทยสอน 2 คาบ/สัปดาห์ และครูต่างชาติสอน 2 คาบ/สัปดาห์

ด้านงบประมาณและอาคารสถานที่ในส่วนของหลักสูตร EP แตกต่างจากหลักสูตร MEP ดังนี้ ทั้งหลักสูตร EP และ MEP ใช้เงินงบประมาณจากเก็บค่าลงทะเบียนเรียนของผู้เรียนโดยตรง แต่จำนวนห้องเรียนของโครงการนี้ (ด้านภาษา) ยังมีไม่เพียงพอและอุปกรณ์ยังมีจำกัด แต่ทางโรงเรียนหลักสูตร EP ได้ปรับห้องเรียนปกติเป็นห้องเรียนของโครงการนี้ได้ และมีพื้นที่ในการสืบค้นข้อมูลให้ผู้เรียน ส่วนหลักสูตร MEP งบประมาณในด้านนี้ยังไม่เพียงพอ โรงเรียนส่วนใหญ่ห้องปฏิบัติการทางห้องปฏิบัติการทางภาษา วัสดุ อุปกรณ์ ยังไม่เพียงพอแก่นักเรียน และยังขาดห้องปฏิบัติการทางวิทยของหลักสูตรโดยตรง แหล่งเรียนรู้ทางภาษา หนังสือ และห้องสืบค้นข้อมูลยังไม่เพียงพอและไม่เหมาะสมห้องสืบค้นข้อมูลยังไม่เพียงพอและไม่เหมาะสม จะมีบางโรงเรียนเท่านั้นที่สามารถปรับห้องเรียนปกติเป็นห้องเรียนของหลักสูตรนี้ได้

ส่วนหลักสูตร EISP นั้น จะแตกต่างจากหลักสูตร MEP เพราะไม่มีการเก็บค่าลงทะเบียนเรียนจากผู้ปกครองเป็นพิเศษ ผู้บริหารต้องหางบประมาณสนับสนุนจาก อบต. หรือ อบจ. หรือจากการทอดผ้าป่าการศึกษา หรือ ขอบริจาคจากผู้ปกครอง หรือจัดสรรจากงบประมาณส่วนอื่นมาเพิ่มเติม แต่ก็ยังแก้ปัญหาการจัดการห้องปฏิบัติการทางภาษา วัสดุ อุปกรณ์ เทคโนโลยี และห้องปฏิบัติทางวิทยาศาสตร์ยังไม่เพียงพอ และมักประสบปัญหาที่มีความล่าช้างบประมาณทางโรงเรียนล่าช้า และยังมีปัญหาในเรื่องแหล่งเรียนรู้ทางภาษา ขาดห้องสมุด IT ห้องสืบค้นข้อมูล ทำให้การใช้และพัฒนาสื่อประกอบการเรียนการสอนยังไม่ตรงตามหลักสูตร

ด้านความสัมพันธ์กับชุมชนหลักสูตร EP แตกต่างจากโรงเรียนที่มีหลักสูตร MEP คือ การจัดกิจกรรมช่วยเหลือสังคมหรือให้บริการการศึกษาแก่ชุมชน โดยถือเป็นวิชาหนึ่งหรือกิจกรรมสำคัญในหลักสูตร โรงเรียน(EP) จัดให้นักเรียนทำวิจัยเพื่อช่วยเหลือชุมชน เพื่อช่วยแก้ปัญหาในชุมชนทั้งในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.2) และในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.5,ม.6) โดยจัดเป็นรายวิชา IS (Independent Study) มีการกำหนดไว้ในโครงสร้างหลักสูตร 1 หน่วยกิต และเรียน 2 คาบ/สัปดาห์ แต่หลักสูตร MEP มีการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนช่วยเหลือสังคม ในกลุ่มวิชาเพิ่มเติมในกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ คุณธรรม จริยธรรมทุกระดับชั้นโดยจัดนอกเวลา และไม่มีหน่วยกิตให้ ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอแนะของผู้บริหารของโรงเรียนในหลักสูตรนี้ จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมระหว่างนักเรียนกับชุมชนให้มากขึ้น เช่น ฝึกงานเป็นมัคคุเทศก์ในสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ หรือสอนภาษาอังกฤษให้กับเด็กเล็กในแหล่งชุมชนนันทบุรี เป็นต้น เพื่อจะได้ฝึกและเรียนรู้การใช้ภาษาให้มากขึ้น และยังปลูกฝังให้นักเรียนมีจิตสำนึกรัก

ท้องถิ่นและมีจิตอาสาในการพัฒนาชุมชน นอกจากนั้นควรสร้างเครือข่ายความร่วมมือกันหน่วยงานต่างๆ ในชุมชนทั้งในประเทศและต่างประเทศ

บรรณานุกรม

- กรกฤช มีมงคล. (2548). การศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรคในการเรียนการสอนโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อของโครงการโรงเรียนสองภาษา ตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ. วิทยานิพนธ์หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- จอมพงศ์ มงคลวนิช. (2554). การศึกษาสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน: การบริหารองค์การและบุคลากรทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: สถาบันเทคโนโลยีสยาม.
- ณริศา พรหมวิลัย. (2554). การประเมิน English Program: English Program : ความสำเร็จของการจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษ จริงหรือ. ค้นเมื่อ 20 พฤษภาคม 2555, จาก <http://nerisaep.blogspot.com/p/english-program.html>
- สุวาทินี สลีอ่อน. (2549). กระบวนการบริหารการศึกษาของโรงเรียนเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตแขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สิทธิ์ จิตต์นิลวงศ์. (2553). การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนสองภาษา สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อรรถกร เกสรแก้ว. (2550). สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาในโครงการการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ เป็นภาษาอังกฤษ : กรณีศึกษาโรงเรียนขอนแก่นวิทยายน. วิทยานิพนธ์หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อุทุมพร ชื่นวิญญา. (2545). การประเมินโครงการหลักสูตรภาษาอังกฤษ ระดับชั้นมัธยมศึกษา โรงเรียนโยธินบูรณะ กรมสามัญศึกษา. วิทยานิพนธ์หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์และการศึกษาและพัฒนาหลักสูตรจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อุบล แคล้วกลาง. (2540). การศึกษาปัญหาและความต้องการของครูผู้สอนภาษาอังกฤษชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในเขตปฏิบัติการทางการศึกษาที่ 2 สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการประถมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์โดยใช้ชุดกิจกรรมร่วมกับ
การเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค TAI ในเรื่องความน่าจะเป็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
Learning Achievement and Retention of Mattayomsuksav Students in
Learning Mathematics on “PROBABILITY” by Using Packages of Activities with Team
Assisted Individualization (TAI)

ศิริพร ฉัตรอินทร์*

Siriporn Chat-in

* นิสิตหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาคณิตศาสตร์ศึกษา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1. พัฒนาชุดกิจกรรมวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องความน่าจะเป็น สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 ร่วมกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค TAI ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75 2. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องความน่าจะเป็น สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 ร่วมกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค TAI กับนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติและ 3. เปรียบเทียบความคงทนในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องความน่าจะเป็น สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 ร่วมกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค TAI กับนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติหลังจากเรียนไปแล้ว 1 เดือน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 โรงเรียนระยองวิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดระยอง สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำนวน 2 ห้องเรียน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) และใช้การสุ่มแบบกลุ่มอีกครั้ง เพื่อกำหนดกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ซึ่งได้ห้องเรียนที่ใช้การจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค TAI มีนักเรียนจำนวน 44 คน และห้องเรียนที่ใช้การจัดการจัดการเรียนรู้แบบปกติ มีนักเรียนจำนวน 42 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค TAI เรื่อง ความน่าจะเป็น ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 6 ชุด แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค TAI เรื่อง ความน่าจะเป็น ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 แผนการจัดการจัดการเรียนรู้แบบปกติ เรื่อง ความน่าจะเป็น ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง ความน่าจะเป็น การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละ และการทดสอบที (t – test)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ประสิทธิภาพชุดกิจกรรมวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องความน่าจะเป็น สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 ร่วมกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค TAI มีประสิทธิภาพ 87.80/82.33 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 75/75
2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องความน่าจะเป็น ร่วมกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค TAI มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องความน่าจะเป็น ร่วมกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค TAI มีความคงทนในการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ : การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค TAI ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความคงทนในการเรียน ความน่าจะเป็น ชุดกิจกรรม

Abstract

The objectives of this research were: 1. to develop Mathematics packages of activities with team assisted individualization (TAI) on Probability for Mathayomsuksa 5 (Grade 11) students in order to meet the efficiency criteria of 75/75; 2. to compare learning achievements in Mathematics between the students receiving the learning activities that used the Mathematics activity sets on Probability for Mathayomsuksa 5 students together with the TAI cooperative learning activities and the students receiving a traditional learning activities; and 3. to compare retention ability in learning Mathematics, measured one month after learning, between the students receiving the learning program that used the Mathematics activity sets on Probability for Mathayomsuksa 5 students together with the TAI cooperative learning activities and the students receiving a traditional learning activities.

The sample for this research consisted of some students in two Mathayomsuksa 5 classrooms of RayongWittayakom School, Rayong Province, Secondary Educational Service Area Office 18, during their first semester of 2013 academic year. These students were selected by using a Cluster Random Sampling method and used Cluster Random Sampling again to determine the experimental group and the control group. Classroom of cooperative learning activities using TAI technique has 44 students and classroom of traditional learning program has 42 students. Instruments used in the research are six learning activity sets by using the TAI learning technique on Probability for Mathayomsuksa 5 students, an education plan that used the TAI learning technique on Probability for Mathayomsuksa 5 students, a traditional education plan on Probability for Mathayomsuksa 5 students. achievement test on Probability. The data were analyzed using the average, percent, standard deviation and t - test.

The research findings revealed that:

1. The efficiency of the Mathematics activity sets on Probability for Mathayomsuksa 5 students together with the cooperative learning activities using TAI technique was found to be at 87.80/82.33, which is higher than the determined efficiency criteria of 75/75.

2. The Mathayomsuksa 5 students receiving the learning activities that used the Mathematics activity sets on Probability together with the cooperative learning activities using TAI

technique had a higher level of achievement than the students receiving a normal learning program, at a significance level of 0.05.

3. The Mathayomsuksa 5 students receiving the learning program that used the Mathematics activity sets on Probability together with the cooperative learning activities using TAI technique had a higher level of retention ability than the students receiving a normal learning program, at a significance level of 0.05.

Keyword: team assisted individualization, learning achievements, retention ability in learning, Probability, packages of activities

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

คณิตศาสตร์เป็นศาสตร์แห่งการคิดและเป็นเครื่องมือต่อการพัฒนาศักยภาพสมอง จุดเน้นของการเรียนการสอนจึงต้องปรับเปลี่ยนจากการเน้นให้จดจำ เป็นการพัฒนาผู้เรียนให้มีความเข้าใจในหลักการและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ และมีทักษะพื้นฐานที่เพียงพอในการนำไปใช้ในการแก้ปัญหาในสถานการณ์ใหม่ ๆ ผู้เรียนจะต้องได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ที่หลากหลายที่จะช่วยให้เกิดความเข้าใจ จากการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเอง ซึ่งนอกจากจะเป็นการพัฒนาความสามารถและกระบวนการในการแก้ปัญหาแล้วยังจะช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถในการให้เหตุผล ความสามารถในการสื่อสาร สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และการจัดการเรียนการสอนคณิตศาสตร์จะต้องฝึกทักษะการคิดให้ผู้เรียนฝึกวิเคราะห์ การใช้คำถามกระตุ้นให้คิดจึงเป็นสิ่งสำคัญ เมื่อฝึกบ่อย ๆ ผู้เรียนจะเกิดทักษะสามารถวิเคราะห์และสร้างแนวคิดได้ด้วยตนเอง (วรณัน ขุนศรี, 2546: 75)

จากผลการทดสอบการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O - Net) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 วิชาคณิตศาสตร์ ของโรงเรียนระยองวิทยาคม ในช่วงปีการศึกษา 2551 – 2554 พบว่า ในช่วง 4 ปีที่ผ่านมา คะแนนเฉลี่ยวิชาคณิตศาสตร์ ลดลงทุกปี แต่ปีการศึกษา 2554 เพิ่มขึ้นจากปีการศึกษา 2553 แต่ก็ยังคงน้อยกว่า ปีการศึกษา 2551 และ 2552 จากผลการทดสอบดังกล่าว ผู้วิจัยพบว่าในส่วนของสาระที่ 5 การวิเคราะห์ข้อมูลและความน่าจะเป็น ในช่วง 4 ปีที่ผ่านมา ร้อยละของคะแนนเฉลี่ย ในสาระที่ 5 ลดลงทุกปี แต่ปีการศึกษา 2554 เพิ่มขึ้นจากปีการศึกษา 2553 แต่ก็ยังคงน้อยกว่า ปีการศึกษา 2551 และ 2552 และจากการศึกษาผลการจัดการเรียนการสอนรายวิชาคณิตศาสตร์พื้นฐาน (ค32101) และ คณิตศาสตร์เพิ่มเติม (ค 32202) เรื่อง ความน่าจะเป็น ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียนระยองวิทยาคมพบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์เรื่องความน่าจะเป็นน้อยกว่าเรื่องอื่นๆที่เรียนในภาคเรียนเดียวกัน ผู้วิจัยจึงได้ทบทวนสภาพการจัดการเรียนการสอน เรื่อง ความน่าจะเป็น ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ดังกล่าว พบว่านักเรียนส่วนใหญ่ที่ไม่ผ่านการวัดผล เนื่องจากธรรมชาติของเนื้อหาวิชา เรื่อง ความน่าจะเป็น มีลักษณะเป็นนามธรรม สื่อความหมายโดยใช้สัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ จึงเป็นการยากต่อการเรียนรู้และทำความเข้าใจ (พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์, 2549: 9)

นอกจากปัญหาดังกล่าวแล้ว ปัญหาอีกอย่างที่พบก็คือ เมื่อเรียนความน่าจะเป็นในภาคเรียนที่ 2 ในรายวิชาคณิตศาสตร์เพิ่มเติม นั้น นักเรียนส่วนใหญ่ก็จะลืมเนื้อหาของความน่าจะเป็นในภาคเรียนที่ 1 ในรายวิชาคณิตศาสตร์พื้นฐานไปเกือบทั้งหมด จากการจัดการเรียนการสอนที่ผ่านมาพบว่านักเรียนจะสามารถจำได้ในเวลาที่เรียนอยู่เท่านั้น พอเรียนผ่านไปแล้วย้อนกลับไปทบทวนเรื่องเดิม จะพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ได้ลืมเนื้อหาเรื่องที่เรียนไปแล้ว

จากประสบการณ์การสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียนระยองวิทยาคมในช่วงปีการศึกษา 2552 – 2554 ที่ผ่านมาผู้วิจัยได้พบว่านักเรียนจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันมาก มีความแตกต่างระหว่างบุคคลสูง

จึงทำให้เกิดปัญหาในการเรียน กล่าวคือ นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจะสามารถรับรู้ได้เร็ว ดังนั้นจึงเกิดความเบื่อหน่ายและอาจแสดงออกในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ขาดความสนใจในบทเรียน ทำพฤติกรรมก่อกวนชั้นเรียนเนื่องจากทำงานเสร็จและไม่มีอะไรทำ ขาดแรงจูงใจในการเรียนเพราะงานที่ครูให้ทำนานเกินไป และไม่ท้าทาย ส่วนนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำจะรับรู้ได้ช้ามักขาดความมั่นใจในตนเอง คิดว่าตัวเองไม่มีคุณค่า และขาดความนับถือตนเอง มีความจำระยะสั้น มีความสนใจสั้น เมื่อเผชิญกับสภาพที่เป็นปัญหามักจะเกิดความท้อถอยหรือคับข้องใจ หากครูผู้สอนแก้ปัญหาเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียนได้ มีกิจกรรมที่ให้นักเรียนทำร่วมกันโดยให้นักเรียนเก่งมีส่วนช่วยในการเรียนของนักเรียนอ่อน มีการประเมินผลทั้งรายบุคคลและรายกลุ่ม ก็จะทำให้ลดช่องว่างความแตกต่างระหว่างบุคคล ซึ่งจะส่งผลทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น และโดยรวมใกล้เคียงกัน ส่งผลให้นักเรียนมีความเข้าใจมากขึ้น สนใจในการเรียน มีแรงกระตุ้น และมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนวิชาคณิตศาสตร์

ครูผู้สอนจำเป็นต้องปรับเนื้อหาให้สอดคล้องกับสติปัญญาและพัฒนาการของเด็กในวัยนั้นๆ ดังนั้นกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะทางคณิตศาสตร์จึงมีความจำเป็นต้องให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง ชุดกิจกรรมเป็นสื่อการสอนชนิดหนึ่งซึ่งช่วยให้ครูดำเนินการสอนไปตามขั้นตอน สามารถถ่ายทอดเนื้อหา ประสบการณ์ที่ซับซ้อนและเป็นนามธรรมได้ ช่วยให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้และยังเป็นเครื่องมือสื่อสารระหว่างผู้เรียนกับผู้สอนให้มีกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันและเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมร่วมกันเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม โดยยึดนักเรียนเป็นสำคัญ (สิริพร ทิพย์คง, 2545: 13)

ซึ่งนอกจากการใช้ชุดกิจกรรมแล้ว วิธีการสอนวิธีหนึ่งที่น่าจะนำมาใช้เพื่อแก้ปัญหาในการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์ คือ Team Assisted Individualization (TAI) ซึ่งเป็นวิธีการสอนที่ผสมผสานระหว่างการเรียนแบบร่วมมือ (Cooperative Learning) และ การสอนรายบุคคล (Individualized Instruction) เข้าด้วยกัน (Slavin, 1990: 64 อ้างถึงใน โกวิท ศิลาเพชร. 2547: 52) วิธีการสอนแบบนี้เน้นการร่วมมือภายในกลุ่ม แต่ละกลุ่มประกอบด้วยเด็กเก่ง ปานกลาง และ อ่อน อยู่ร่วมกัน เป็นวิธีการสอนที่สนองความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยให้ผู้เรียนลงมือทำกิจกรรมด้วยตนเอง ตามความสามารถ และส่งเสริมความร่วมมือภายในกลุ่ม ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีขึ้น และผู้ที่เรียนรู้ช้าก็สามารถที่จะเรียนรู้ได้ทันเพื่อน มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ มีการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ซึ่งเป็นการช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาวิธีการทำงานร่วมกันกับผู้อื่นในสังคม การมีมนุษยสัมพันธ์ และการเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี การสอนแบบ TAI จะให้ผลสะท้อนกับผู้เรียนทันที ซึ่งเป็นแรงจูงใจอย่างหนึ่งทำให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจและเรียนรู้ได้เร็วขึ้น ผลการทดสอบของนักเรียนจะถูกแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือคะแนนสอบเป็นรายบุคคล และ คะแนนเฉลี่ยของทั้งกลุ่ม การทดสอบของนักเรียนต่างคนต่างสอบแต่เวลาเรียนต้องเรียนร่วมมือกัน จุดสำคัญของการสอนแบบ TAI คือ การสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลและส่งเสริมความร่วมมือในการทำงานกลุ่ม ในการสอนแบบ TAI นั้น ผู้เรียนจะต้องทำกิจกรรมเพื่อให้เกิดการเรียนรู้มีการทำงานเป็นกลุ่ม เพื่อนช่วยเพื่อน มีการถ่ายโอนการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ซึ่งวิธีการเหล่านี้ทำให้นักเรียนเกิดความรับผิดชอบ ความเชื่อมั่นในตนเอง ความอดทน ความเสียสละ และการปฏิบัติตามกฎระเบียบที่สังคมวางไว้

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นทำให้ผู้วิจัยได้ตระหนักถึงความสำคัญของการจัดกระบวนการเรียนการสอนในการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน จึงมีความสนใจที่จะทำการทดลองสอนวิชาคณิตศาสตร์เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ระหว่างนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมวิชาคณิตศาสตร์เรื่อง ความน่าจะเป็น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียนระยองวิทยาคม โดยการจัดการเรียนการสอนแบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค TAI กับ นักเรียนที่ได้รับการสอนตามปกติ และรวมทั้งเป็นแนวทางสำหรับครูในการแก้ปัญหาและพัฒนาการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ในเนื้อหาและระดับชั้นอื่น ๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาชุดกิจกรรมวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องความน่าจะเป็น สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 ร่วมกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค TAI ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องความน่าจะเป็น สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 ร่วมกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค TAI กับนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ
3. เพื่อเปรียบเทียบความคงทนในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องความน่าจะเป็น สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 ร่วมกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค TAI กับนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติหลังจากเรียนไปแล้ว 1 เดือน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
 - 1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 โรงเรียนระยองวิทยาคม แผนการเรียนวิทยาศาสตร์ – คณิตศาสตร์ จำนวน 6 ห้องซึ่งจัดแบบคละความสามารถผู้เรียน ซึ่งมีนักเรียนทั้งหมดจำนวน 328คน
 - 1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 โรงเรียนระยองวิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดระยอง สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำนวน 2 ห้องเรียนซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) จากนั้นจัดเป็นห้องที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค TAI และแบบปกติด้วยการจัดแบบสุ่ม (Random Assignment) ซึ่งได้ห้องเรียนที่ใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค TAI มีนักเรียนจำนวน 44 คน และห้องเรียนที่ใช้การจัดการเรียนรู้แบบปกติ มีนักเรียนจำนวน 42 คน
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 3 ชนิด ดังต่อไปนี้

 - 2.1 ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการเรียนรู้แบบ TAI เรื่อง ความน่าจะเป็น ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 6 ชุด ซึ่งสร้างขึ้นแล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อประเมินความสอดคล้องพร้อมทั้งปรับปรุงแก้ไข และหาประสิทธิภาพก่อนนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง
 - 2.2 แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการเรียนรู้แบบ TAI เรื่อง ความน่าจะเป็น ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 กับแผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติ เรื่อง ความน่าจะเป็น ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งสร้างขึ้นแล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อประเมินความสอดคล้องพร้อมทั้งปรับปรุงแก้ไข ก่อนนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง
 - 2.3 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง ความน่าจะเป็น ซึ่งสร้างขึ้นจำนวน 50 ข้อ แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อประเมินความสอดคล้องพร้อมทั้งปรับปรุงแก้ไข และวิเคราะห์หาค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ เลือกข้อที่มีค่าความยากง่ายตั้งแต่ 0.2 ถึง 0.8 และค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.21 ถึง 1.00 จำนวน 30 ข้อแล้วหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับซึ่งหาค่าได้ 0.64 ก่อนนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง
3. การดำเนินการทดลองและการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้
 - 3.1 การแบ่งกลุ่มนักเรียน
 - 3.1.1 ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนระยองวิทยาคม ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555

3.1.2 จัดแบ่งนักเรียนที่เรียนเก่ง ปานกลางและอ่อน คิดเป็นอัตราส่วน 1:2:1 โดยใช้คะแนนจากการทดสอบความสามารถทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ปลายภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555

3.1.3 จัดนักเรียนเข้ากลุ่มย่อยกลุ่มละ 4 คน ที่ประกอบไปด้วยนักเรียนที่มีความสามารถทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ สูงปานกลาง และต่ำ

3.2 การดำเนินการทดลอง

ดำเนินการทดลองใช้เวลาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 13 ชั่วโมงไม่รวมเวลาในการทดสอบหลังเรียน การทดสอบหลังทดสอบหลังเรียนไปแล้ว 1 เดือน

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

3.3.1 ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการเรียนรู้แบบ TAI เรื่อง ความน่าจะเป็น ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 กับ แผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติ เรื่อง ความน่าจะเป็น ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

3.3.2 หลังจากการทดลองจัดกิจกรรมการเรียนรู้ครบทุกแผนการจัดการเรียนรู้ ทั้ง 2 แบบแล้ว จึงทำการทดสอบหลังเรียนด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3.3.3 หลังจากทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแล้ว ผู้วิจัยเว้นระยะเวลา 1 เดือน จึงทำการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น นำผลที่ได้มาหาค่าเฉลี่ยแล้วนำไปเปรียบเทียบกับคะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนเก็บรวบรวมข้อมูลนำไปวิเคราะห์ผลต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ดังต่อไปนี้

4.1 วิเคราะห์หาค่าสถิติพื้นฐาน คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละ ของคะแนนที่ได้จากการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและได้จากการวัดจากแบบทดสอบย่อย

4.2 วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรม

4.3 วิเคราะห์หาความคงทนในการเรียนรู้ ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไปทดสอบกับกลุ่มทดลองหลังจากทำการทดลองสอนจบแล้ว 1 เดือน และนำคะแนนมาเปรียบเทียบกับคะแนนทดสอบหลังเรียน โดยใช้ $t - test$ (Dependent Samples)

4.4 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ ความคงทนในการเรียนรู้ ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้ $t - test$ (Independent Samples)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประสิทธิภาพชุดกิจกรรมวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องความน่าจะเป็น สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 ร่วมกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค TAI มีประสิทธิภาพ 82.32/81.15 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 75/75 ดังตาราง

ชุดกิจกรรมวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องความน่าจะเป็น	เกณฑ์ 75/75	
	E ₁	E ₂
ชุดที่ 1 แผนภาพต้นไม้	94.32	93.94
ชุดที่ 2 กฎเกณฑ์เบื้องต้นเกี่ยวกับการนับ	87.37	80.57
ชุดที่ 3 การทดลองสุ่ม	87.73	85.91
ชุดที่ 4 แซมเปิลสเปซและเหตุการณ์	83.79	83.04
ชุดที่ 5 ความน่าจะเป็น	82.95	78.52
ชุดที่ 6 กฎบางประการของความน่าจะเป็น	84.24	81.53
เฉลี่ย	87.80	82.33

2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องความน่าจะเป็น ร่วมกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค TAI มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังตาราง

การจัดการเรียนรู้	N	\bar{X}	S.D.	t
กลุ่ม TAI	44	20.18	2.96	1.98*
กลุ่ม ปกติ	42	18.67	4.07	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องความน่าจะเป็น ร่วมกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค TAI มีความคงทนในการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังตาราง

การจัดการเรียนรู้	N	\bar{X}	S.D.	t
กลุ่ม TAI	44	0.55	2.25	2.77*
กลุ่ม ปกติ	42	1.81	2.03	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์โดยใช้ชุดกิจกรรมร่วมกับการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค TAI ในเรื่องความน่าจะเป็น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ปรากฏผลดังนี้

1. ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องความน่าจะเป็น สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 ร่วมกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค TAI พบว่าประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมมีค่าเท่ากับ 87.80/82.33 หมายความว่า ประสิทธิภาพของกระบวนการมีค่าเท่ากับ 82.32 และประสิทธิภาพของผลลัพธ์ เท่ากับ 81.15 แสดงว่าประสิทธิภาพของประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องความน่าจะเป็น ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ 75/75 ทั้งนี้เนื่องจากชุดกิจกรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นได้ผ่านขั้นตอนการจัดทำอย่างเป็นระบบ

โดยมีการจัดเรียงเนื้อหาอย่างเหมาะสม ผ่านการตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ รวมถึงผ่านการทดลองใช้จากนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเพื่อหาคุณภาพของชุดกิจกรรมและมีการปรับปรุงให้มีความสมบูรณ์ก่อนนำไปใช้จริงจึงทำให้ได้ชุดกิจกรรมที่มีประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมมีประสิทธิภาพของกระบวนการหรือ คะแนนระหว่างเรียนที่ได้จากแบบฝึกทักษะอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างมากกว่าประสิทธิภาพของผลลัพธ์หรือคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบย่อยทั้งนี้เนื่องมาจากวิธีการเรียนแบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค TAI เน้นที่กระบวนการกลุ่มการปฏิบัติกิจกรรมผู้เรียนสามารถปรึกษาหารืออภิปรายช่วยเหลือซึ่งกันและกันได้และจะต้องให้ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้คือต้องผ่าน 75 % ในแต่ละเรื่องซึ่งแตกต่างจากประสิทธิภาพของผลลัพธ์ที่ผู้เรียนจะต้องปฏิบัติกิจกรรมเป็นรายบุคคลการทำแบบทดสอบประจำชุดการเรียนรู้นั้นผู้เรียนจะต้องใช้ทักษะเพียงลำพังจึงอาจเป็นสาเหตุให้ประสิทธิภาพของผลลัพธ์อยู่ในเกณฑ์ที่ต่ำกว่าประสิทธิภาพของกระบวนการซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ วนิดา ปรีชญรัตน์ (2551: 62-70) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาชุดการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ที่เรียนแบบร่วมมือ เรื่องสมบัติจำนวนนับของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการศึกษาพบว่าชุดการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ที่เรียนแบบร่วมมือ เรื่องสมบัติจำนวนนับของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพ 74.33/70.77 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 70/70 และน้ำเพชร ไพโรจน์ (2554: 99 – 106) ได้ศึกษาการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค TAI เรื่อง เวลา กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลการศึกษาพบว่า ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค TAI เรื่อง เวลา กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพ 86.57/84.77 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 80/80

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องความน่าจะเป็น ร่วมกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค TAI มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 อาจเนื่องมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค TAI ได้มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มเล็ก ๆ กลุ่มละ 4 คน ซึ่งการจัดกลุ่มนั้นจะมีนักเรียนเก่ง 1 คน ปานกลาง 2 คน อ่อน 1 คน คละกันอยู่ ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค TAI นั้นจะอาศัยนักเรียนคนเก่งในกลุ่มช่วยสอนช่วยอธิบายให้นักเรียนที่เรียนอ่อนหรือนักเรียนที่เรียนปานกลางฟัง หรือถ้าคนเก่งอธิบายไม่ได้ครูก็จะเข้าไปช่วย เสร็จแล้วนักเรียนก็จะทำแบบฝึกหัดใหม่อีกครั้งหนึ่ง นอกจากนี้แล้วรูปแบบการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค TAI ซึ่งเป็นการจัดการเรียนการสอนรูปแบบหนึ่งที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยให้นักเรียนลงมือปฏิบัติงานเป็นกลุ่มย่อย ๆ เพื่อเสริมสร้าง สมรรถภาพการเรียนรู้ของนักเรียนแต่ละคนและสนับสนุนให้มีการร่วมมือกันจนบรรลุตามเป้าหมาย ในช่วงแรก ๆ ของการใช้ชุดกิจกรรมนักเรียนที่เรียนอ่อนจะไม่กล้าที่จะซักถามเพื่อนส่วนนักเรียนที่เรียนเก่งจะตั้งใจทำงานของตนเองเพื่อจะให้เสร็จเร็ว ๆ จะไม่มีเวลาอธิบายให้เพื่อนฟังผู้วิจัยได้แก้ปัญหาโดยหลังจากที่นักเรียนได้ใช้ชุดกิจกรรมชุดที่ 1 จะมีแบบทดสอบประจำชุดการเรียนรู้ หลังจากทดสอบเสร็จแล้วผู้วิจัยได้นำคะแนนของแต่ละคนภายในกลุ่มมารวมกันหลังจากนั้นนำคะแนนของแต่ละกลุ่มมาเปรียบเทียบกันซึ่งปรากฏว่ากลุ่มที่มีการช่วยเหลือกันจะได้คะแนนสูงกว่ากลุ่มที่ไม่มีการช่วยเหลือกันภายในกลุ่มผู้วิจัยชี้ให้นักเรียนเห็นว่าการให้ความร่วมมือกันการช่วยเหลือซึ่งกันและกันภายในกลุ่มจะทำให้ทำงานภายในกลุ่มประสบความสำเร็จคนที่เรียนอ่อนกลัวว่าจะเป็นตัวถ่วงของกลุ่มจึงพยายามทำความเข้าใจกับบทเรียนเมื่อยังไม่เข้าใจก็ถามเพื่อนในกลุ่มที่เข้าใจเมื่อเริ่มเข้าใจในบทเรียนเพราะเพื่อนในกลุ่มช่วยจึงทำให้เข้าใจเพื่อนมากขึ้นและเกิดความเชื่อมั่นว่าตัวเองสามารถเรียนคณิตศาสตร์ได้เมื่อทำแบบฝึกทักษะครั้งต่อไปจึงพยายามทำความเข้าใจในบทเรียนด้วยตนเองอย่างกระตือรือร้นมากขึ้นบางครั้งอาจทำได้หรืออาจจะทำไม่ได้ก็สามารถถามเพื่อนที่เก่งได้ทันทีส่วนนักเรียนที่เรียนเก่งเมื่อต้องการให้คะแนนของกลุ่มสูงจึงตั้งใจอธิบายในสิ่งที่เพื่อนถามเมื่ออธิบายให้เพื่อนเข้าใจแล้วยังให้ผลสะท้อนในทางที่ดี

ต่อเพื่อนและตัวเองโดยเพื่อนจะเข้าใจและสามารถทำแบบฝึกทักษะได้ส่วนตัวเองเป็นการทบทวนและเพิ่มความแม่นยำ ต่อเนื้อหานั้นด้วยจึงทำให้ความสัมพันธ์ในกลุ่มดีขึ้นทุกคนร่วมทำกิจกรรมอย่างกระตือรือร้นมีความเป็นกันเองกล้าซัก กล้าถาม สูง ซึ่งสอดคล้องกับผลการ ศึกษาของวิฑูร หาดขุนทด (2551: 57 – 58) ที่ได้ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้ การเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค TAI กับวิธีสอนแบบปกติที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องลำดับและอนุกรมกลุ่ม สาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 พบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้การเรียนรู้แบบกลุ่ม ร่วมมือเทคนิค TAI มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้การเรียนรู้ตามรูปแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 และ นันทนาภรณ์ ภูมิพยัคฆ์ (2551: 92 – 94) ที่ได้ศึกษาการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนเรื่องปริมาตรและพื้นที่ผิวและแรงจูงใจในการเรียนระหว่างวิธีการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือด้วยเทคนิค TAI กับวิธีการ เรียนรู้แบบปกติชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่ม ร่วมมือด้วยเทคนิค TAI มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

3. หลังจากเรียนไปแล้ว 1 เดือน พบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุด กิจกรรมวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องความน่าจะเป็น ร่วมกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค TAI มีความ คงทนในการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องจากการ เรียนแบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค TAI พบว่านักเรียนทุกคนต้องผ่านเกณฑ์การประเมิน ถ้านักเรียนไม่ผ่านเกณฑ์ต้องมีการ ทบทวนซ่อมเสริม ถ้ามีปัญหาที่สามารถถามเพื่อนในกลุ่มได้ มีการตรวจสอบความถูกต้องของแบบฝึกทักษะโดยการไปนำ เฉลยจากครูแล้วจับคู่เปลี่ยนกันตรวจภายในกลุ่ม นักเรียนจะทราบผลทันทีว่าถูกหรือผิดและสามารถแก้ไขให้ถูกต้องได้ ในทันที การที่นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติฝึกทักษะด้วยตนเองซักถามเพื่อนในกลุ่ม มีการช่วยเหลือกันและกันภายในกลุ่ม ทำ ให้นักเรียนมีความเข้าใจ เกิดทักษะกระบวนการ ส่งผลให้ความรู้ที่ได้รับยังคงอยู่แม้ว่าเวลาจะผ่านไประยะหนึ่งและ การ ที่นักเรียนได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมทำให้นักเรียนได้ฝึกแก้ปัญหาโจทย์หรือแบบฝึกทักษะบ่อย นักเรียน จึงเกิดความเข้าใจอย่างลึกซึ้งและสามารถจดจำได้นานซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของสุรพงษ์ บรรจสุสุข (2547: 117 – 123) ที่ได้ศึกษาการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียน ความคงทนและความพึงพอใจทางการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เรื่องลำดับและอนุกรม ที่เรียนรู้ตามแผนการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ กับ วิธีสอนตามคู่มือครูคณิตศาสตร์ พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนรู้ตามแผนการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ ร่วมมือกันเรียนรู้มีความคงทนทางการเรียนสูงกว่า นักเรียนที่เรียนรู้โดยวิธีสอนตามคู่มือครูคณิตศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ 0.01

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้

1.1 ในช่วงแรก ๆ ของการใช้ชุดกิจกรรมนักเรียนจะยังไม่เข้าใจถึงบทบาท และหน้าที่ของตนเอง จึงทำให้เกิด ความร่วมมือภายในกลุ่มน้อย ดังนั้นก่อนผู้เรียนจะเริ่มศึกษาตามกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค TAI ครู ต้องอธิบายถึงหน้าที่ บทบาท และวิธีการศึกษาตามกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค TAI โดยกระตุ้นให้คนเก่ง อยากร่วมช่วยเหลือคนปานกลาง คนอ่อน ด้วยความเต็มใจ และให้คนปานกลาง คนอ่อน เกิดความเชื่อใจ ศรัทธา ขึ้นชมใน การช่วยเหลือของตนเอง เพื่อนักเรียนจะได้เกิดการปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ภูมิใจในตนเอง และเห็นความสัมพันธ์ซึ่งกันและ กัน

1.2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค TAI ครูควรทำความเข้าใจกับนักเรียนเรื่อง

ความสามารถที่ต่างกันซึ่งมีความสำคัญในกลุ่มย่อย เนื่องจากนักเรียนที่มีผลการเรียนอ่อน มักจะไม่เห็นความสำคัญของตนเอง และใช้เวลาในการเรียนรู้มาก ส่วนนักเรียนที่เรียนเก่งใช้เวลาในการเรียนรู้ได้เร็ว จึงเกิดปัญหาการรอคอยภายในกลุ่ม ดังนั้นครูควรจะมีกิจกรรมเสริมเพื่อให้ให้นักเรียนที่เรียนเก่งได้ทำกิจกรรมระหว่างรอเพื่อนและครูควรกระตุ้นให้นักเรียนที่เรียนเก่งคอยช่วยเหลือเพื่อนที่เรียนอ่อน

1.3 แรงจูงใจจากการรวมคะแนนของกลุ่มส่งผลให้นักเรียนช่วยเหลือกันภายในกลุ่มได้ดียิ่งขึ้น ดังนั้นการรวมคะแนนเมื่อจบชุดกิจกรรมแต่ละชุด จะส่งผลให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นที่อยากจะเรียนชุดกิจกรรมชุดต่อไป

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยเพื่อเปรียบเทียบระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค TAI กับการจัดการเรียนรู้แบบปกติในเนื้อหาและระดับชั้นอื่น ๆ

2.2 การเปรียบเทียบการจัดการเรียนรู้ทั้งสองแบบคือ การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค TAI กับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ นอกจากการเปรียบเทียบในด้านผลสัมฤทธิ์และความคงทนแล้ว ควรจะมีการวิจัยเปรียบเทียบในด้านอื่น ๆ ด้วย เช่น ด้านความพึงพอใจ ด้านการคิดวิเคราะห์ ฯลฯ

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2545). **ผังมโนทัศน์และสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- โกวิท ศิลานธร. (2547). **การพัฒนาแผนการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์ด้วยการเรียนแบบร่วมมือเทคนิค TAI เรื่องการบวกลบคูณหารเศษส่วนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5**. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา มหาวิทยาลัย สาขาวิชาการประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชมนาด เชื้อสุวรรณทวิ. (2542). **การสอนคณิตศาสตร์**. กรุงเทพฯ: ภาควิชาหลักสูตรการสอน. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- น้ำเพชร ไพโรจน์. (2554). **การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค TAI เรื่อง เวลา กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4**. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2541). **การพัฒนาการสอน**. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ชมรมเด็ก.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. (2549). **โครงการวิทยาศาสตร์การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการเพื่อพัฒนาการคิด**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วนิดา ปรัชญรัตน์. (2551). **การพัฒนาชุดการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ที่เรียนแบบร่วมมือเรื่องสมบัติของจำนวนนับของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนห้วยกระเจาวิทยาคม**. การค้นคว้าอิสระ ปริญญาการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วรรณ ขุนศรี. (2546). **การจัดการเรียนการสอนคณิตศาสตร์**. วารสารวิชาการ.(3),73 – 75.
- สิริพร ทิพย์คง. (2544). **การแก้ปัญหาคณิตศาสตร์**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สุวิทย์ มูลคำ และ อรทัย มูลคำ. (2545). **21 วิธีจัดการเรียนรู้**. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- อารี สันทรวี. (2543). **พหุปัญญาและการเรียนแบบร่วมมือ**. กรุงเทพฯ: แวนแก้ว.

- Curtis, Karena M. (2006). **Improving Study Attitudes: A Study of a Mathematics Curriculum Innovation**. Dissertation Abstracts International. 67 (04): 1204-A; October.
- Wahl, Bruce N. (2003). **Teaching Introductory College Mathematics with Learning Style Projects**. Dissertation Abstracts International. 63(10): 3458-A; April.

การวินิจฉัยข้อบกพร่องทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง “กำหนดการเชิงเส้น”
ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนในจังหวัดปทุมธานี

A Diagnosis of a Mathematics Learning Deficiencies on “Linear Programming”
of University’s Students in Pathumthani Province

ปิยสิทธิ์ บัณฑิตสกุลชัย*

Piyasit Bandhidsakulchai

* คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเพื่อวินิจฉัยข้อบกพร่องทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่องกำหนดการเชิงเส้น ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน ในจังหวัดปทุมธานี โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ได้มาจากการสุ่มอย่างง่ายจากนักศึกษาที่เรียนวิชาคณิตศาสตร์ทั่วไปในภาคการศึกษาที่ 2/2556 จำนวน 423 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบทดสอบเพื่อวินิจฉัยข้อบกพร่องทางคณิตศาสตร์ เรื่อง กำหนดการเชิงเส้นที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยเป็นแบบทดสอบชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 31 ข้อ ผลการวิจัยพบว่า

1) เมื่อจำแนกตามเนื้อหา พบว่า นักศึกษามีข้อบกพร่องทางการเรียนคณิตศาสตร์มากที่สุด ในเนื้อหาการแก้ปัญหาที่กำหนดการเชิงเส้นโดยใช้กราฟ ร้อยละ 59.37 รองลงมาบกพร่องในเนื้อหาที่กำหนดการเชิงเส้นในระบบ 2 มิติ ร้อยละ 26.92 และบกพร่องน้อยที่สุดในเนื้อหาหระบบสมการเชิงเส้น 2 ตัวแปร ร้อยละ 19.95

2) เมื่อจำแนกตามเรื่อง พบว่า นักศึกษามีข้อบกพร่องทางการเรียนคณิตศาสตร์มากที่สุด ในเรื่องการสร้างกราฟจากโจทย์ปัญหาที่กำหนดการเชิงเส้นในระบบสองมิติ ร้อยละ 60.58 รองลงมาบกพร่องในเรื่องการกำหนดตัวแปรของปัญหา ร้อยละ 51.44 และบกพร่องน้อยที่สุดในเรื่องการกำหนดสมการวัตถุประสงค์ ร้อยละ 8.41

คำสำคัญ: ข้อบกพร่อง คณิตศาสตร์ และกำหนดการเชิงเส้น

Abstract

The objective of this research was to diagnose mathematics learning deficiencies on Linear Programming of University’s Students in Pathum Thani Province. The sampling of the study was 423 students who registered on general mathematics course in the second semester of the 2013 academic year by simple random. The research instrument was 31 items of the diagnostic test that the researcher constructed with 4 multiple choices in each item on Linear Programming. The research finding were as follows:

1) Divide by content, 59.37% of the students had the most deficiencies in Solving Linear Programming Problems Graphically, 26.92% of the students had the less deficiencies in Linear Programming in Two Dimensions and 19.95% of the students had the least deficiencies in System of Linear Inequalities in Two Variables.

2) Divide by subject, 60.58% of the students had the most deficiencies in Building the Graph from Linear Programming Problems in Two Dimensions, 51.44% of the students had the less deficiencies in finding decision variables and 8.41% of the students had the least deficiencies in finding objective equation.

Keywords: deficiency, mathematics and linear programming

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันคณิตศาสตร์ได้ถูกจัดให้เป็นรายวิชาพื้นฐานของทุกหลักสูตร เนื่องด้วยเป็นวิชาที่ก่อให้เกิดแนวคิดพื้นฐานในสิ่งต่าง ๆ รอบตัวดังที่ยุพิน พิพิธกุล (2537) ได้กล่าวว่า คณิตศาสตร์เป็นวิชาที่สร้างจิตใจมนุษย์ ซึ่งเกี่ยวข้องกับความคิด กระบวนการและเหตุผล คณิตศาสตร์ฝึกให้คนคิดอย่างมีระเบียบ และเป็นรากฐานของวิทยาการหลายสาขา ความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี วิทยาศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ ฯลฯ ล้วนแล้วแต่อาศัยคณิตศาสตร์ทั้งนั้น แต่ถึงแม้จะเป็นรายวิชาพื้นฐานก็ตาม การเรียนการสอนในรายวิชาคณิตศาสตร์ก็ยังคงเป็นไปได้ยาก เนื่องจากอาจจะเกิดข้อบกพร่องของทั้งผู้เรียนและผู้สอน และการเรียนวิชาคณิตศาสตร์นั้นมีความคิดเป็นลำดับเป็นขั้นตอนที่อาจจะก่อให้เกิดอุปสรรคในการเรียนได้

ดังนั้นในการสอนวิชาคณิตศาสตร์ ผู้สอนจะต้องมีความเข้าใจในเนื้อหาอย่างถ่องแท้และควรจะมีการวางแผนการสอนอย่างเป็นระบบ อีกทั้งครูผู้สอนจะต้องทราบพื้นฐานความรู้ของผู้เรียน ตามที่ อรรถพรณ ดันบรรจง (2533) ได้กล่าวไว้เกี่ยวกับการสอนในแต่ละบทเรียนว่า

1. ครูจะต้องรู้ว่านักเรียน มีพื้นฐานความรู้ และความเข้าใจมากน้อยเพียงใด
2. ครูจะต้องรู้ว่านักเรียนเข้าใจอะไรในบทเรียน และจุดที่สำคัญของเนื้อหาที่ตนเรียน
3. ครูจะต้องรู้ว่าควรจะใช้กิจกรรมการสอนประเภทใด จึงจะทำให้ นักเรียนเข้าใจ
4. ครูจะต้องรู้ว่านักเรียนจะต้องประสบปัญหาที่ยากอย่างไรในบทเรียนนั้น ๆ

จึงสรุปได้ว่าผู้สอนต้องรู้จักข้อบกพร่องในการเรียนของผู้เรียน เพื่อที่จะได้หาแนวทางเพื่อช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจในบทเรียน และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในส่วนต่างๆที่เกี่ยวข้องในชีวิตได้ ซึ่งประโยชน์ที่ได้จากการเรียนคณิตศาสตร์นั้นมีมากมายมหาศาล เช่น ช่วยให้เป็นคนที่มีเหตุผล เป็นคนช่างคิด วางแผนในการทำงาน คิดรอบคอบ ส่งผลให้เป็นคนดีของสังคม ซึ่งตรงกับจุดมุ่งหมายของสถาบันอุดมศึกษาทุกแห่ง ที่ต้องการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น และสอดคล้องตามที่สิริพร ทิพย์คง (2536) ได้กล่าวไว้ว่า คณิตศาสตร์ยังช่วยยังพัฒนาแต่ละคนเป็นคนสมบูรณ์ เป็นพลเมืองดี เพราะคณิตศาสตร์ช่วยเสริมสร้างควมมีเหตุผล ความเป็นคนช่างคิด ช่างริเริ่ม สร้างสรรค์ มีระบบระเบียบในการคิด มีการวางแผนในการทำงาน มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย ตลอดจนเป็นลักษณะของความเป็นผู้นำในสังคม ดังนั้น ผู้สอนคณิตศาสตร์จึงต้องมีการสอนที่พิถีพิถัน เพื่อให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ตามจุดประสงค์การเรียนรู้

จากเหตุผลเบื้องต้นดังกล่าวจึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะทำการวิจัยข้อบกพร่องทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน ในจังหวัดปทุมธานี เพื่อที่จะนำข้อค้นพบที่ได้ไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อวินิจฉัยข้อบกพร่องทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่องกำหนดการเชิงเส้นของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน ในจังหวัดปทุมธานี

ประโยชน์ที่ได้รับ

ได้ข้อมูลเกี่ยวกับข้อบกพร่องทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง กำหนดการเชิงเส้น เพื่อเป็นแนวทางการปรับปรุงประสิทธิภาพในการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์

วิธีดำเนินงานวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างได้ทำการสุ่มอย่างง่ายจาก นักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน ในจังหวัดปทุมธานี อันได้แก่มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ มหาวิทยาลัยปทุมธานี และมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย ที่เรียนวิชาคณิตศาสตร์ทั่วไปในภาคการศึกษาที่ 2/2556 จำนวน 423 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา คือ

1) ตัวแปรอิสระ คือ นักศึกษา

2) ตัวแปรตาม คือ ข้อบกพร่องทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักศึกษา ในด้านเนื้อหาการแก้ปัญหา กำหนดการเชิงเส้นโดยใช้กราฟ ด้านเนื้อหา กำหนดการเชิงเส้นในระบบ 2 มิติ และด้านเนื้อหาการแก้ปัญหา กำหนดการเชิงเส้นโดยใช้กราฟ

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบทดสอบเพื่อวินิจฉัยข้อบกพร่องทางคณิตศาสตร์ เรื่อง กำหนดการเชิงเส้นที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยเป็นแบบทดสอบชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 31 ข้อ โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ตอน ได้แก่

1) เนื้อหาที่ 1 ระบบสมการเชิงเส้น 2 ตัวแปร ในเรื่อง การสร้างกราฟของสมการเชิงเส้นสองตัวแปร การหาจุดร่วมของสมการสองตัวแปรที่กำหนดให้ และการหาจุดมุมของพื้นที่คำตอบที่ปิดล้อมและพื้นที่เปิด จำนวน 12 ข้อ

2) เนื้อหาที่ 2 กำหนดการเชิงเส้นในระบบ 2 มิติ ในเรื่อง การกำหนดตัวแปรของปัญหา การกำหนดสมการข้อจำกัดของปัญหา การกำหนดสมการข้อจำกัดของตัวแปร การกำหนดสมการวัตถุประสงค์ และการกำหนดรูปแบบทางคณิตศาสตร์ของปัญหาคำหนดการเชิงเส้น จำนวน 10 ข้อ

3) เนื้อหาที่ 3 การแก้ปัญหา กำหนดการเชิงเส้นโดยใช้กราฟ ในเรื่อง การสร้างกราฟจากโจทย์ปัญหา กำหนดการเชิงเส้นในระบบสองมิติ การคำนวณค่าต่ำสุดและค่าสูงสุดของสมการวัตถุประสงค์ และการสรุปคำตอบที่ดีที่สุดของปัญหาคำหนดการเชิงเส้น จำนวน 9 ข้อ

โดยแบบทดสอบที่ได้นำไปทดลองใช้กับนักศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 40 คน ได้ค่าความเที่ยงตรงของแบบทดสอบเท่ากับ 0.81 ค่าความยากง่ายของแบบทดสอบตั้งแต่ 0.12 ถึง 0.93 และมีค่าอำนาจจำแนกเท่ากับ 0.25 ถึง 0.83

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลจากนักศึกษาด้วยตนเองทั้งหมด โดยได้ใช้เวลาในการสอบแบบทดสอบเนื้อหาทั้ง 3 ตอน โดยใช้เวลาในการทดสอบจำนวน 2 ชั่วโมง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำผลการทดสอบของนักศึกษากลุ่มตัวอย่างมาดำเนินการวิเคราะห์ตามขั้นตอนดังนี้

1) ตรวจสอบกระดาษคำตอบของนักศึกษาทั้งหมด เพื่อผลการทดสอบ ปรากฏว่ามีนักศึกษา 7 คน ทำถูกต้องทุกข้อ จึงไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยข้อบกพร่องของนักเรียนดังกล่าว ดังนั้นเหลือกระดาษคำตอบจำนวน 416 แผ่นเพื่อวินิจฉัย

2) ตรวจสอบความถี่ของนักศึกษาที่มีข้อบกพร่องทางคณิตศาสตร์ เรื่อง “กำหนดการเชิงเส้น” แต่ละเนื้อหาและในแต่ละเรื่อง โดยนักศึกษาที่ทำข้อสอบได้ไม่ถึงร้อยละ 60 ของเนื้อหาใดหรือในเรื่องใดเป็นนักศึกษาที่มีข้อบกพร่องทางการเรียนคณิตศาสตร์ในเนื้อหานั้นหรือในเรื่องนั้น

3) นำคำตอบของนักศึกษาที่มีข้อบกพร่องทางการเรียนคณิตศาสตร์ที่ตรวจนับได้มาวิเคราะห์สาเหตุที่นักศึกษามักพบในแต่ละเรื่อง แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางแสดงจำนวนและร้อยละของข้อบกพร่องทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง “กำหนดการเชิงเส้น” โดยแยกตามสาเหตุของข้อบกพร่องในแต่ละเรื่อง

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิจัยตามตารางที่ 1 และตารางที่ 2 ต่อไปนี้

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนในจังหวัดปทุมธานีที่มีข้อบกพร่องทางการเรียนคณิตศาสตร์ในเรื่อง “กำหนดการเชิงเส้น” จำแนกตามเนื้อหา (n = 416)

เนื้อหา	จำนวนนักศึกษาที่บกพร่อง	ร้อยละ
1. ระบบสมการเชิงเส้น 2 ตัวแปร	83	19.95
2. กำหนดการเชิงเส้นในระบบ 2 มิติ	112	26.92
3. การแก้ปัญหาที่กำหนดการเชิงเส้นโดยใช้กราฟ	247	59.37

จากตารางที่ 1 ผลการศึกษาข้อบกพร่องทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง “กำหนดการเชิงเส้น” พบว่านักศึกษามีข้อบกพร่องทางการเรียนคณิตศาสตร์มากที่สุด ในเนื้อหาการแก้ปัญหาที่กำหนดการเชิงเส้นโดยใช้กราฟ ร้อยละ 59.37 รองลงมาพบพร่องในเนื้อหาที่กำหนดการเชิงเส้นในระบบ 2 มิติ ร้อยละ 26.92 และพบพร่องน้อยที่สุดในเนื้อหาระบบสมการเชิงเส้น 2 ตัวแปร ร้อยละ 19.95

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนในจังหวัดปทุมธานีที่มีข้อบกพร่องทางการเรียนคณิตศาสตร์ในเรื่อง “กำหนดการเชิงเส้น” จำแนกตามเรื่อง (n = 416)

เรื่อง	จำนวนนักศึกษาที่บกพร่อง	ร้อยละ
1. การสร้างกราฟของสมการเชิงเส้นสองตัวแปร	124	29.81
2. การหาจุดร่วมของสมการสองตัวแปรที่กำหนดให้	64	15.38
3. การหาจุดมุมของพื้นที่คำตอบที่ปิดล้อมและพื้นที่เปิด	56	13.46
4. การกำหนดตัวแปรของปัญหา	214	51.44
5. การกำหนดสมการข้อจำกัดของปัญหา	71	17.07
6. การกำหนดสมการข้อจำกัดของตัวแปร	142	34.13
7. การกำหนดสมการวัตถุประสงค์	35	8.41
8. การกำหนดรูปแบบทางคณิตศาสตร์ของปัญหา กำหนดการเชิงเส้น	121	29.09

ตารางที่ 2 (ต่อ)

เรื่อง	จำนวนนักศึกษาที่บกพร่อง	ร้อยละ
9. การสร้างกราฟจากโจทย์ปัญหากำหนดการเชิงเส้นในระบบสองมิติ	252	60.58
10. การคำนวณค่าต่ำสุดและค่าสูงสุดของสมการวัตถุประสงค์	147	35.34
11. การสรุปคำตอบที่ดีที่สุดของปัญหากำหนดการเชิงเส้น	67	16.11

จากตารางที่ 2 ผลการศึกษาข้อบกพร่องทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง “กำหนดการเชิงเส้น” พบว่า นักศึกษามีข้อบกพร่องทางการเรียนคณิตศาสตร์มากที่สุด ในเรื่องการสร้างกราฟจากโจทย์ปัญหากำหนดการเชิงเส้นในระบบสองมิติ ร้อยละ 60.58 รองลงมาบกพร่องในเรื่องการกำหนดตัวแปรของปัญหา ร้อยละ 51.44 และบกพร่องน้อยที่สุดในเรื่องกำหนดสมการวัตถุประสงค์ ร้อยละ 8.41

สรุปและอภิปรายผล

ผลการศึกษาข้อบกพร่องทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง “กำหนดการเชิงเส้น” พบว่า นักศึกษามีข้อบกพร่องทางการเรียนคณิตศาสตร์มากที่สุดในเนื้อหาการแก้ปัญหาคำหนดการเชิงเส้นโดยใช้กราฟ ร้อยละ 59.37 ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วรณรัตน์ วิบูลสุข (2539) ที่พบว่า นักศึกษามีข้อบกพร่องทางการเรียนมากที่สุดในเนื้อหาการแก้ปัญหาคำหนดการเชิงเส้นโดยใช้กราฟ ร้อยละ 47.85 และสอดคล้องกับผลการศึกษาเกี่ยวกับข้อสมการของ วนิดา มณีวรรณ (2534) ที่ว่าผู้เรียนมีความคลาดเคลื่อนเกี่ยวกับขั้นตอนวิธีการเรียนในเรื่องของสมการที่เป็นโจทย์ปัญหา ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่า นักศึกษามีข้อบกพร่องเกี่ยวกับการเปลี่ยนโจทย์ปัญหาสมการที่เป็นภาษา ให้เป็นประโยคสัญลักษณ์ และมีข้อบกพร่องเกี่ยวกับการตีความหมายของโจทย์ปัญหาสมการผิดพลาด จึงทำให้นักศึกษามีข้อบกพร่องทางการเรียนในเนื้อหาที่มากที่สุด และนอกจากนี้ ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า อาจจะเป็นเพราะนักศึกษาไม่ยึดขั้นตอนตามหลักการแก้โจทย์ปัญหาของ Polya (อ้างถึงใน ยุพิน กรณ์ทอง, 2534) 4 ประการ คือ

- 1) ทำความเข้าใจในปัญหา
- 2) วางแผนในการแก้ปัญหา
- 3) ดำเนินการตามแผน
- 4) ตรวจสอบ

เพราะโดยปกติในการเรียนการสอนเรื่องโจทย์ปัญหาเรื่องยากสำหรับผู้เรียนและผู้สอนอยู่แล้ว

สำหรับผลการศึกษาข้อบกพร่องทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง “กำหนดการเชิงเส้น” พบว่า นักศึกษามีข้อบกพร่องทางการเรียนคณิตศาสตร์มากที่สุดในเรื่องการสร้างกราฟจากโจทย์ปัญหากำหนดการเชิงเส้นในระบบสองมิติ ร้อยละ 60.58 ซึ่งขัดแย้งกับผลงานวิจัยของ วรณรัตน์ วิบูลสุข (2539) ที่พบว่า นักศึกษามีข้อบกพร่องทางการเรียนคณิตศาสตร์ในเรื่องการสร้างกราฟจากโจทย์ปัญหากำหนดการเชิงเส้นในระบบสองมิติ เพียงร้อยละ 27.96 แต่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Patton (อ้างถึงใน วรณรัตน์ วิบูลสุข, 2539) ที่ว่า ผู้เรียนไม่มีความเข้าใจอย่างชัดเจนเกี่ยวกับการแปลความหมายของรูปกราฟ ผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่า ถ้าต้องการให้ข้อบกพร่องในส่วนนี้ลดลง ผู้สอนควมทบทวนพื้นฐานเกี่ยวกับการสมการเส้นตรงในสองมิติให้กับผู้เรียน รวมถึงการสร้างกราฟพื้นฐานในรูปแบบต่าง ๆ ให้ครบถ้วน ซึ่งอาจจะส่งผลให้ข้อบกพร่องทางการเรียนในด้านนี้ลดลง

ข้อเสนอแนะ

1. เนื้อหาเรื่อง “กำหนดการเชิงเส้น” มีความซับซ้อนและต้องใช้ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสมการเส้นตรงและการแก้ระบบสมการเชิงเส้น อีกทั้งนักศึกษาต้องมีความรู้เกี่ยวกับบอสมการและการวาดกราฟบอสมการ ดังนั้นในการเรียนการสอน ผู้สอนควรทบทวนเนื้อหาพื้นฐานดังกล่าวให้กับนักศึกษา และยกตัวอย่างประกอบความเข้าใจให้มากขึ้น เพื่อให้ข้อบกพร่องทางการเรียนของนักศึกษาลดลง
2. ควรศึกษาข้อพร่องทางการเรียนกับเนื้อหาในเรื่องอื่น ๆ โดยเฉพาะเนื้อหาที่มีความยากและความสำคัญที่จะนำไปใช้ประยุกต์ในระดับสูงต่อไป

บรรณานุกรม

- ยุพิน กรณ์ทอง. (2534). การศึกษาความคิดรวบยอดที่ผิดพลาดทางคณิตศาสตร์ เรื่อง “สมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว” ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มที่ 1 ในเขตกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ยุพิน พิพิธกุล. (2537). การเรียนการสอนคณิตศาสตร์. กรุงเทพฯ: บริษัท เอ็ดดิสันเพรส โพรดักส์ จำกัด.
- วนิดา มณีวรรณ. (2534). มโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง อสมการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มที่ 4 ในเขตกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วรรณรัตน์ วิบูลสุข. (2539). การวินิจฉัยข้อบกพร่องทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง “กำหนดการเชิงเส้น” ของนักศึกษามหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สิริพร ทิพย์คง. (2536). เอกสารคำสอนวิชาทฤษฎี และวิธีสอนวิชาคณิตศาสตร์. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- อรพรรณ ต้นบรรจง. (2533). การสอนคณิตศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ปัจจัยที่สัมพันธ์กับสมรรถนะการสอนของครูคณิตศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษาในเขตอำเภอธัญบุรี
จังหวัดปทุมธานี

Factors Correlated with The Teaching Competency's Mathematics Teachers
in Secondary Schools in Thanyaburi District, Pathumthani.

ยุวดี ชูจิตต์*

* อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

บทคัดย่อ

งานวิจัยชิ้นนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาสมรรถนะการสอนของครูคณิตศาสตร์ทั้ง 6 ด้านคือ ด้านความรู้ ด้านทักษะ ด้านเจตคติ ด้านบุคลิกภาพและความเป็นผู้นำทางวิชาการ ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน และด้านการวัดผลและประเมินผล และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยจิตลักษณะ กับสมรรถนะการสอนของครูคณิตศาสตร์ โดยศึกษาจากประชากรทั้งหมด 78 คน ซึ่งเป็นครูคณิตศาสตร์ที่สอนระดับมัธยมศึกษาในเขตอำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

ผลการวิจัยพบว่าประชากรส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 74.4 การศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 79.5 รายได้เฉลี่ย 26,759.49 บาท และมีประสบการณ์ทำงานเฉลี่ย 16 ปี ค่าเฉลี่ยของสมรรถนะการสอนของครูคณิตศาสตร์โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกกลุ่ม และพบว่าเพศหญิงจะมีสมรรถนะการสอนคณิตศาสตร์สูงกว่าเพศชาย โดยอาจารย์ที่จบการศึกษาระดับปริญญาโท มีประสบการณ์ทำงานมากกว่า 30 ปีและมีรายได้มากกว่า 45,000 บาทต่อเดือน มีสมรรถนะการสอนคณิตศาสตร์สูงกว่ากลุ่มอื่น ๆ

จากการทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ปรากฏว่า ปัจจัยจิตลักษณะ ทางด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีระดับความสัมพันธ์กับสมรรถนะการสอนคณิตศาสตร์อยู่ในระดับปานกลาง ($p = 0.524$) และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน มีความสัมพันธ์กับสมรรถนะการสอนคณิตศาสตร์อยู่ในระดับสูง ($p = 0.870$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

คำสำคัญ: สมรรถนะครูคณิตศาสตร์ มัธยมศึกษา ธัญบุรี ปทุมธานี

Abstract

This research aims to study the teaching competency of mathematics teachers all 6 parts: knowledge, skills, attitudes, personality and academic leadership, relationship between teachers and students and the measurement and evaluation and study about relationships between the psychological characteristic factors and teaching competency of mathematics teachers. The population of study were 78 people who are teaching mathematics in the secondary school Thanyaburi District, Pathumthani. Statistics were used as percentage, mean, standard deviation and Pearson's correlation coefficients using statistical software packages.

The results found that the most of population were female, representing 74.4 percent with bachelor's degree representing 79.5 percent, having the average of income about 26,759.49 baht per

month and the average of working experiences were 16 years. The results showed that the average of teaching competency of mathematic teacher in an overall was at high level. And found that females were capable of teaching mathematic than men. While teachers who hold a master's degree having an experience over 30 years and had more than 45,000 baht per month had higher mathematic teaching competency than other groups.

From testing the correlation appeared that the psychological characteristic factors as the achievement motivation correlated with mathematics teaching competency at moderate level ($\rho=0.524$) and the future orientation self control correlated with mathematics teaching competency at high level ($\rho = 0.870$) with statistically significant at 0.01 level.

Keywords: competency mathematic teachers, Thanyaburi, Pathumthani

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยได้เข้าร่วมโครงการประเมินผลนักเรียนนานาชาติ หรือ PISA (Programme for International Student Assessment) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินคุณภาพของระบบการศึกษา ผลการประเมิน PISA 2012 ในภาพรวม ประเทศ/เขตเศรษฐกิจในเอเชีย ได้แก่ เชียงไฮ้-จีน สิงคโปร์ ฮองกง-จีน ญี่ปุ่น เกาหลีและมาเก๊า-จีน มีผลการประเมินอยู่ในกลุ่มบนสุดทั้งสามวิชา ซึ่งได้แก่ คณิตศาสตร์ การอ่านและวิทยาศาสตร์ ประเทศตะวันตกที่อยู่ในกลุ่มบนสุดทุกวิชาหรือบางวิชา ได้แก่ ฟินแลนด์ โปแลนด์ (การอ่านวิทยาศาสตร์) ลิกเตนสไตน์ สวิตเซอร์แลนด์ เนเธอร์แลนด์ (คณิตศาสตร์) เอสโตเนีย และแคนาดา (วิทยาศาสตร์) ซึ่งคะแนนเฉลี่ย OECD ของคณิตศาสตร์ ใน PISA 2012 เป็นคะแนนมาตรฐานที่ 494 คะแนน เชียงไฮ้-จีน ได้คะแนนสูงสุด 613 คะแนน และประเทศในเอเชียที่เข้าร่วมโครงการมีผลคะแนนสูงกว่าค่าเฉลี่ย OECD ยกเว้นประเทศไทย มาเลเซีย และอินโดนีเซีย ที่มีคะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ย นักเรียนไทยมีคะแนนเฉลี่ย 427 คะแนน ซึ่งต่ำกว่าคะแนนมาตรฐานโดยมีประเทศสมาชิกและประเทศร่วมโครงการ ทั้งหมด 65 ประเทศ ประเทศไทยได้อันดับที่ 50

จากบทสรุปผลการวิเคราะห์ตัวแปรปัจจัยแวดล้อมที่ส่งผลต่อคุณภาพของนักเรียนด้านคณิตศาสตร์ของโครงการประเมิน PISA ครั้งที่ผ่าน ๆ มานั้น ปัจจัยที่สำคัญปัจจัยหนึ่งคือปัจจัยที่เกิดจากตัวครู ความสามารถในการสอนของครู การจบการศึกษาที่ตรงวุฒิของครู และการขาดแคลนครูส่งผลต่อคะแนนการประเมินสูงมากทั้งในระดับนานาชาติและในประเทศไทย

เนื่องจากการประเมิน PISA เป็นการประเมินสมรรถนะทางคณิตศาสตร์ของนักเรียน ดังนั้นการที่นักเรียนจะมีสมรรถนะทางคณิตศาสตร์ที่ดี ก็ย่อมต้องมาจากผู้สอนที่มีสมรรถนะการสอนคณิตศาสตร์ที่ดีด้วย บทบาทหน้าที่ของครูตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ปีพุทธศักราช 2542 มีทั้งด้านการจัดการเรียนการสอนตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้ และการอบรมจริยธรรมแก่นักเรียนควบคู่กันไป การปฏิรูปการเรียนรู้ คือ การปรับกระบวนการเรียนการสอนที่ตัวครูต่อเด็กเพื่อให้เด็กสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองและรู้จักแสวงหาความรู้ได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ให้เด็กได้เข้ามามีส่วนร่วมกำหนดบทบาทหน้าที่ของตนหรือที่เรียกว่า “การให้เด็กเป็นศูนย์กลางในการเรียน” (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2543: 9) การส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพโดยมุ่งเน้นความสำคัญทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และความรับผิดชอบต่อสังคม สามารถทำให้ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่งและคนมีความสุข รวมทั้งเป็นรากฐานที่สำคัญในอันที่จะพัฒนาสังคมไทยสู่สังคมที่เข้มแข็ง

คนถือว่าเป็นต้นทุนระดับองค์กร แม้ว่าทุนความรู้หรือทุนปัญญาเป็นสิ่งที่จับต้องไม่ได้ (Intangible Assets) แต่กลับเป็นพลังความสามารถต่อการสร้างคุณค่าหรือมูลค่าให้กับองค์กร ได้มากกว่าการเน้นกลยุทธ์ลงทุนไปที่ทุนทางวัตถุ ในองค์กรภาครัฐก็ให้ความสำคัญกับทุนมนุษย์เช่นกัน เพื่อให้มั่นใจว่าภาคราชการมีความเข้มแข็งเพียงพอที่จะเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว และสามารถสนับสนุนการขับเคลื่อนของภาคเอกชน ในการพัฒนาขีดความสามารถในระดับประเทศ ในยุคที่การแข่งขันด้านทรัพยากรมนุษย์ มีความท้าทาย ที่สำคัญคือ การที่จะบอกว่าหน่วยงานของเรามีทุนมนุษย์ที่จะทำให้องค์กรได้เปรียบในการแข่งขันมากกว่าองค์กรอื่นหรือไม่แม้ว่าวิธีการวัดการบริหารคน จะยากกว่าการวัดผลด้านอื่น ๆ แต่นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความสำคัญกับการวัดผลและประเมินผลเกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรบุคคลการประเมินระบบการบริหารทรัพยากรบุคคล มีวัตถุประสงค์หลัก เพื่อให้ทราบว่า จะใช้กำลังพลอย่างไรให้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล เกิดความคุ้มค่า และช่วยให้องค์กรบรรลุพันธกิจและเป้าหมายที่ตั้งไว้ ซึ่งตัวบ่งชี้สมรรถนะ ถือว่า มีความสำคัญต่อการประเมิน

สมรรถนะ (Competency) คือคุณลักษณะ เชิงพฤติกรรม ที่เป็นผลมาจากความรู้ ทักษะ ความสามารถ และคุณลักษณะอื่น ๆ ที่ทำให้บุคคลสร้างสรรค์ผลงานให้โดดเด่นในองค์กร สมรรถนะ (Competency) มีแนวคิดพื้นฐานมาจากแนวคิดเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล เช่นในเรื่องเขาวัวปัญญา และบุคลิกภาพที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมในองค์กร ซึ่งเป็นเรื่องที่น่าสนใจที่นักจิตวิทยาองค์กรได้ศึกษากันมาเป็นเวลานานแล้ว กล่าวกันว่าเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาสมรรถนะ (Competency) ให้เป็นอีกทางเลือกหนึ่งนอกเหนือไปจากการวัดเขาวัวปัญญา ในการศึกษาจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการคัดเลือกบุคลากร มักใช้คำว่า KSAO เป็นคำย่อที่แสดงคุณลักษณะของบุคคลที่เกี่ยวกับผลการปฏิบัติงานโดย K หมายถึง Knowledge (ความรู้) S หมายถึง Skill (ทักษะ) A หมายถึง Ability (ความสามารถ) และ O หมายถึง Other Characteristics (คุณลักษณะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน) สมรรถนะ (Competency) มีความแตกต่างจาก KSAO อยู่ที่ สมรรถนะ Competency เปลี่ยนการเน้นการวิเคราะห์คนมากกว่าการวิเคราะห์งาน เพื่อให้สอดคล้องกับรูปแบบองค์กรสมัยใหม่ที่เน้นการทำงานเป็นโครงการ และลักษณะงานที่กว้างและหลากหลายการที่บุคคลจะแสดงสมรรถนะใดสมรรถนะหนึ่งได้ มักจะต้องมีองค์ประกอบของทั้งความรู้ ทักษะ/ความสามารถ และคุณลักษณะอื่นๆ ตัวอย่างเช่น สมรรถนะการบริการที่ดี ซึ่งอธิบายว่า “สามารถให้บริการที่ผู้รับบริการต้องการได้” นั้น หากขาดองค์ประกอบต่างๆ ได้แก่ ความรู้ในงานหรือทักษะที่เกี่ยวข้อง อาจต้องหาข้อมูลจากคอมพิวเตอร์และคุณลักษณะของบุคคลที่เป็นคนใจเย็น อุดมทุน ขอบช่วยเหลือผู้อื่นแล้วบุคคลก็ไม่อาจจะแสดงสมรรถนะของการบริการที่ดีด้วยการให้บริการที่ผู้รับบริการต้องการได้กล่าวอีกนัยหนึ่ง สมรรถนะ ซึ่งก็คือลักษณะเชิงพฤติกรรมเป็นกลุ่มพฤติกรรมที่องค์กรต้องการจากข้าราชการ เพราะเชื่อว่าหากข้าราชการมีพฤติกรรมการทำงาน ในแบบที่องค์กรกำหนดแล้ว จะส่งผลให้ข้าราชการผู้นั้นมีผลการปฏิบัติงานดี และส่งผลให้องค์กร บรรลุเป้าประสงค์ที่ต้องการไว้ (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2548: 6)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับสมรรถนะการสอนของครุคณิตศาสตร์ ในเขตอำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี
2. เพื่อศึกษาระดับความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยจิตลักษณะ กับสมรรถนะการสอนของครุคณิตศาสตร์ ตามสถานภาพของบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงานและ รายได้ ในเขตอำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี

สมมติฐานการวิจัย

1. ปัจจัยส่วนบุคคล (เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ รายได้มีความสัมพันธ์กับสมรรถนะการสอนคณิตศาสตร์
2. ปัจจัยจิตลักษณะของครูคณิตศาสตร์ (แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน) มีความสัมพันธ์กับสมรรถนะการสอนคณิตศาสตร์

ประโยชน์ที่ได้รับ

สามารถนำปัจจัยที่สัมพันธ์กับสมรรถนะการสอนไปใช้ในการพัฒนาสมรรถนะการสอนของครูคณิตศาสตร์

นิยามศัพท์

สมรรถนะ (Competency) หมายถึง คุณลักษณะเชิงพฤติกรรม ที่เป็นผลมาจากความรู้ (K) ทักษะ(S) ความสามารถ (A) และคุณลักษณะอื่นๆ (O) ที่ทำให้บุคคลสร้างสรรค์ผลงานให้โดดเด่นในองค์กร และส่งผลให้องค์กรบรรลุเป้าประสงค์ที่กำหนดไว้

ครูคณิตศาสตร์ หมายถึง ครูที่สอนวิชาคณิตศาสตร์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตอำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี

ด้านความรู้ หมายถึง ความเข้าใจของครูคณิตศาสตร์ที่เกี่ยวกับเนื้อหาวิชาคณิตศาสตร์และความรู้ในเทคนิคกระบวนการจัดการสอนคณิตศาสตร์

ด้านทักษะ หมายถึง ความสามารถของครูคณิตศาสตร์เกี่ยวกับเทคนิควิธีการสอนคณิตศาสตร์

ด้านเจตคติ หมายถึง การที่ครูคณิตศาสตร์มีความรู้สึกที่ดีต่อวิชาคณิตศาสตร์และการสอนคณิตศาสตร์ เห็นความสำคัญและเห็นคุณค่าวิชาคณิตศาสตร์ที่มีต่อชีวิตประจำวันและทางวิชาการ

ด้านบุคลิกภาพและความเป็นผู้นำทางวิชาการ หมายถึง การแสดงออกของครู ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม อันมีผลต่อการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์

ด้านความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน หมายถึง การแสดงออกระหว่างครูกับนักเรียน

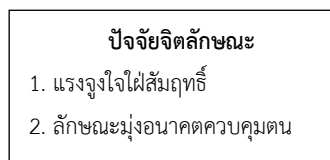
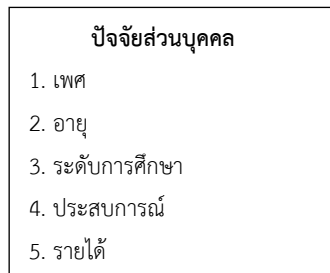
ด้านการวัดผลและประเมินผล หมายถึง การตรวจสอบและกำหนดระดับความสามารถของผู้เรียนเพื่อให้ทราบความก้าวหน้าของนักเรียนและเพื่อวินิจฉัยข้อบกพร่องของการสอน

แรงจูงใจ หมายถึง ภาวะในการเพิ่มพฤติกรรมการกระทำกิจกรรมของบุคคลโดยบุคคลจงใจกระทำพฤติกรรมนั้นเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ

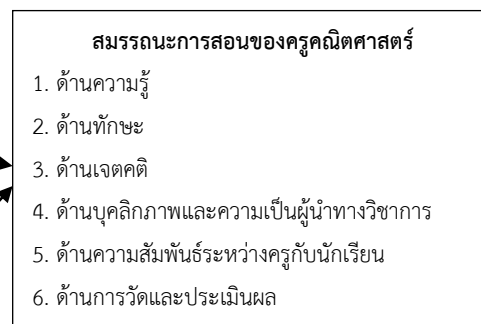
ลักษณะมุ่งอนาคต หมายถึง ความสามารถในการคาดการณ์ไกล และเล็งเห็นผลเสียที่จะเกิดขึ้นในอนาคต มีความต้องการได้รับผลในอนาคตที่ดีกว่า หรือมากกว่าที่จะได้รับในปัจจุบัน มีการวางแผนเพื่อ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรต้น (Independent Variable)



ตัวแปรตาม (Dependent Variable)



วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงานและรายได้ ตอนที่ 2 ปัจจัยจิตลักษณะ ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ตอนที่ 3 สมรรถนะการสอนของครูคณิตศาสตร์ ซึ่งแบ่งเป็น 6 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านทักษะ ด้านเจตคติ ด้านบุคลิกภาพและความเป็นผู้นำทางวิชาการ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนและด้านการวัดผลประเมินผล

โดยใช้ประชากรทั้งหมด(สำมะโน)จำนวน 78 คน ซึ่งเป็นครูที่สอนวิชาคณิตศาสตร์ระดับมัธยมศึกษา ในเขตอำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี

โดยวัดค่า ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ได้เท่ากับ 0.96 และวัดมีความเชื่อมั่นโดยวิธี ครอนบัก ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ 0.81 สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่าประชากรส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 74.4 อายุเฉลี่ย 41 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 79.5 รายได้เฉลี่ย 26,759.49 บาท และมีประสบการณ์ทำงานเฉลี่ย 16 ปี ผลการทดสอบพบว่าค่าเฉลี่ยของสมรรถนะการสอนของครูคณิตศาสตร์ภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกกลุ่ม และพบว่าเพศหญิงจะมีสมรรถนะการสอนคณิตศาสตร์สูงกว่าเพศชาย โดยอาจารย์ที่จบการศึกษาระดับปริญญาโท มีประสบการณ์ทำงานมากกว่า 30 ปีและมีรายได้มากกว่า 45,000 บาทต่อเดือน มีสมรรถนะการสอนคณิตศาสตร์สูงกว่ากลุ่มอื่น

จากการทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ปรากฏว่า ปัจจัยจิตลักษณะ ทางด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีระดับความสัมพันธ์กับสมรรถนะการสอนคณิตศาสตร์อยู่ในระดับปานกลาง ($p = 0.524$) และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน มีความสัมพันธ์กับสมรรถนะการสอนคณิตศาสตร์อยู่ในระดับสูง ($p = 0.870$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

สรุป

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่สัมพันธ์กับสมรรถนะการสอนของครูคณิตศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษาในเขตอำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี” ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรทั้งหมด 78 คน ซึ่งเป็นครูคณิตศาสตร์ที่สอนระดับมัธยมศึกษาในเขตอำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ได้แก่ ครูโรงเรียนธัญบุรี จำนวน 19 คน ครูโรงเรียนธัญรัตน์จำนวน 14 คน ครูโรงเรียนสายปัญญารังสิตจำนวน 16 คน ครูโรงเรียนบริบูรณ์ศิลปศึกษาจำนวน 2 คน ครูโรงเรียนอุดมศึกษาจำนวน 10 คน ครูโรงเรียนชุมชนประชาธิปไตยวิทยาจารย์จำนวน 7 คน ครูโรงเรียนสารสาสน์วิเทศรังสิต จำนวน 8 คน และครูโรงเรียนวัดแสงสรรค์จำนวน 2 คน

เมื่อพิจารณาทางด้านปัจจัยส่วนบุคคลพบว่าประชากรส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 74.4 มีอายุเฉลี่ย 41 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรีร้อยละ 79.5 มีรายได้เฉลี่ย 26,759.49 บาท และมีประสบการณ์ทำงานเฉลี่ย 16 ปี

จากผลการวิจัยจะเห็นว่าคะแนนเฉลี่ยของสมรรถนะการสอนทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านทักษะ ด้านเจตคติ ด้านบุคลิกภาพและความเป็นผู้นำทางวิชาการ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ด้านการวัดผล และประเมินผล ของครูคณิตศาสตร์ระดับมัธยมศึกษา ในเขตอำเภอธัญบุรีอยู่ในระดับมาก แต่ด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านบุคลิกภาพและความเป็นผู้นำทางวิชาการ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.15 รองลงมาคือด้านทักษะและด้านการวัดผลมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.08 และ 3.87 ตามลำดับ ซึ่งอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน แต่ด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านความรู้ ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.80 อยู่ในระดับมาก

ความสัมพันธ์ของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ที่มีต่อสมรรถนะการสอนของครูคณิตศาสตร์มีค่าอยู่ในระดับปานกลาง แต่ความสัมพันธ์ของลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนเองมีความสัมพันธ์กับสมรรถนะการสอนคณิตศาสตร์อยู่ในระดับสูง

อภิปรายผล

ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า ตัวแปรปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน รายได้ ส่วนใหญ่ไม่มีความสัมพันธ์กับสมรรถนะการสอนคณิตศาสตร์ ยกเว้น ด้านรายได้ และก็มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ ($p = 0.288$) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับงานของงานวิจัยของ สสวท. (2553: 26) ระบบโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จ มีการจ่ายเงินการศึกษาที่ให้ลำดับความสำคัญกับค่าตอบแทนของครูสูงกว่าการลดขนาดชั้นเรียนให้เล็กลง

ส่วนปัจจัยจิตลักษณะ ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนเองมีความสัมพันธ์กับสมรรถนะการสอนคณิตศาสตร์อยู่ในระดับปานกลาง ($p = 0.524$) และในระดับสูง ($p = 0.870$) ตามลำดับ จากการวิเคราะห์ปัจจัยแต่ละด้านที่ส่งผลต่อ สมรรถนะการสอนของครูคณิตศาสตร์ระดับมัธยมศึกษาในอำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ซึ่งผลการศึกษาที่มีความสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ละอองดาว แสงงาม (2545: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยที่สัมพันธ์กับการปฏิบัติงานของครูเอกชน เขตการศึกษา 10 ผลการวิจัยพบว่า การได้รับการสนับสนุนจากสังคม แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และทัศนคติต่อการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนเอกชน เขตการศึกษา 10 มีความสัมพันธ์ทางบวกและสามารถร่วมกันพยากรณ์การปฏิบัติงานของครูได้ร้อยละ 56.6 โดยที่แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สามารถอธิบายการปฏิบัติงานได้ในระดับมาก รองลงมาคือ การได้รับการสนับสนุนจากสังคมและนอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิตติมา วัดตุม (2542, บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง เหตุจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนเอกชนสามัญศึกษาในกรุงเทพมหานคร ซึ่งผลการวิจัยพบว่าครูโรงเรียนเอกชนมีเหตุจูงใจในการปฏิบัติงาน 14 ด้าน เรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านความสำเร็จในงาน ด้านการบังคับบัญชาของผู้บริหาร ด้านสภาพการทำงาน ด้านความรับผิดชอบ ด้านนโยบาย ด้านการบริหารงานในโรงเรียน ด้านการยอมรับนับถือ ด้านโอกาสที่จะได้รับ

ความก้าวหน้าในงาน ด้านลักษณะงานที่ปฏิบัติ ด้านความสัมพันธ์กับผู้บริหาร ด้านเงินเดือน (ค่าตอบแทน) ด้านสถานภาพทางสังคม ด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนร่วมงาน ด้านความมั่นคงในการทำงาน และด้านความก้าวหน้าในตำแหน่งการงาน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยพบว่าสมรรถนะของครูคณิตศาสตร์ที่สอนอยู่ในระดับมัธยมศึกษาในเขตอำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี มีสมรรถนะเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก คือ ด้านบุคลิกภาพและความเป็นผู้นำทางวิชาการ ด้านเจตคติ และด้านทักษะ ส่วนด้านที่มีค่าต่ำสุด คือ ด้านความรู้ ดังนั้นควรมีการพัฒนาความรู้ของครูเนื่องจากเป็นสมรรถนะที่สำคัญอย่างหนึ่งของสมรรถนะในการสอน เพื่อให้สามารถเพิ่มสมรรถนะการสอนคณิตศาสตร์ครูได้อย่างถึงขีดสุด

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

- 2.1 ควรมีการทำวิจัย เพื่อค้นหาปัจจัยด้านอื่น ๆ ที่มีผลต่อสมรรถนะการสอนครูคณิตศาสตร์
- 2.2 ควรมีการทำวิจัยเพื่อหาวิธีพัฒนาสมรรถนะการสอนคณิตศาสตร์ให้อยู่ในระดับสูงขึ้น

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2545 ข). คู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- โครงการ PISA ประเทศไทย. (2554). สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. ปัจจัยที่ทำให้โรงเรียนประสบความสำเร็จ. กรุงเทพฯ: อรุณการพิมพ์.
- จิตติมา วัดตุม. (2542). เหตุจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนเอกชนสายสามัญศึกษาในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพฯ.
- ละอองดาว แสงนาม. (2545). ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนเอกชนเขตการศึกษา 10. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2545). มาตรฐานครูคณิตศาสตร์. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

การนำเสนอแนวทางพัฒนาการนำหลักสูตรไปใช้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ควรจะเป็น
A Proposal of Development Approach to the Curriculum Implementation in Basic
Educational Institutions

เจริญ แสนภักดี*

Charoen Sanpugdi

*อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาการนำหลักสูตรไปใช้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามที่เป็นอยู่จริง และนำเสนอแนวทางพัฒนาการนำหลักสูตรไปใช้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ควรจะเป็น กลุ่มตัวอย่าง เป็นครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 220 คน ผู้ชำนาญการใช้หลักสูตร 42 คน ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด แบบประชุมกลุ่ม และการรับฟังความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการนำหลักสูตรไปใช้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามที่เป็นอยู่จริงมี 7 ด้าน ได้แก่ ด้านนโยบายและบริบทของสถานศึกษา ด้านผู้บริหารและครูของสถานศึกษา ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ของครู ด้านสื่อวัสดุอุปกรณ์การสอนของครู ด้านการเรียนรู้ของผู้เรียน ด้านการวัดและประเมินผลผู้เรียน ด้านการประเมินหลักสูตรและการปรับปรุงหลักสูตร ส่วนแนวทางพัฒนาการนำหลักสูตรไปใช้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ควรจะเป็น ได้แก่ การดำเนินการในภาคปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมตรงประเด็นที่มีความฉับไวแต่รอบคอบใน ด้านการมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนและครูในการกำหนดนโยบายและวางแผน จัดให้มีการประชุมปฏิบัติการเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ของครู การปรับปรุงสื่อ การจัดทำสื่อ การหาสื่อที่เหมาะสม เพิ่มเติมปรับปรุงพัฒนาและจัดทำแบบวัดและประเมินผลผู้เรียน ให้ครบทุกคุณลักษณะ และมีการนำผลการประเมินหลังเรียนไปปรับปรุงพัฒนาในส่วนที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง

คำสำคัญ: การนำหลักสูตรไปใช้ แนวทางการพัฒนา สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

Abstract

The purposes of this research were 1) to examine the problems concerning the curriculum implementation and 2) to propose a development approach to the curriculum implementation in basic educational institutions. The study sample consisted of 220 teachers of basic educational institutions, 42 specialists in curriculum implementation and 5 experts. The instruments used for collecting the data included a questionnaire with open-ended questions, focus group and analysis of experts' opinions. The research findings revealed that there are 7 problems of curriculum implementation occurring in basic curriculum institutions including teacher's learning management process, instructional material and equipment, student's learning, measurement and evaluation of student's learning outcomes and evaluation of curriculum and curriculum improvement. As for the proposed development approach to curriculum implementation, this research suggested that the process of curriculum implementation should be concretely performed and promptly straight to the

point with great care. With regard to the participation of school administrators and teachers in determining the policy and plan, workshops dealing with teacher's learning management should be organized, improvement and supply of instructional should be appropriately made, methods of measurement and evaluation of student's learning outcomes covering all desirable characteristics should be initiated and most importantly, the results of the assessment should be continually applied to student's improvement and development.

Keywords: curriculum implementation, the development approach, the basic educational institutions

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

หลักสูตรทุกระดับการศึกษาย่อมมีความสำคัญ เพราะหลักสูตรเปรียบเสมือนกับลู่วิ่งของนักกีฬาที่ต้องวิ่งไปตามลู่วิ่งที่จัดทำขึ้น เพื่อให้ไปสู่เส้นชัยที่เปรียบเสมือนเป้าหมายที่กำหนดไว้ หลักสูตรในการจัดการศึกษาระดับต่าง ๆ จึงเป็นสิ่งที่ใช้กำกับให้ครูใช้ดำเนินการจัดการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุถึงจุดหมายที่กำหนดไว้ของการจัดการศึกษาในระดับหลักสูตรนั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกระดับ โดยเฉพาะผู้ที่ต้องใช้จริง ๆ คือ ผู้บริหารโรงเรียน และครูต้องมีความรู้มีความเข้าใจหลักสูตรอย่างดี สามารถ วิเคราะห์ สังเคราะห์ และเชื่อมโยงในประเด็นต่าง ๆ ได้อย่างสอดคล้อง และชัดเจน หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานก็เช่นเดียวกัน (พิริฐ พลภูมิรักษ์ พิชัย สดาร์ตัน และ ธวัชชัย รัตตัญญู, 2556) โดยปัจจุบันที่ใช้อยู่เป็นหลักสูตรสถานศึกษาที่พัฒนาขึ้น จากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และตามความต้องการของสถานศึกษาและของท้องถิ่น เมื่อมีหลักสูตรสถานศึกษาแล้ว ผู้ที่เกี่ยวข้องต้องนำไปปฏิบัติ ตั้งแต่ปี การศึกษา 2555 เป็นต้นไป (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552) อย่างไรก็ตาม ปัญหาความสับสนที่เกิดจากการใช้หลักสูตร โดยเฉพาะส่วนที่นำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติไปสู่ชั้นเรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้นั้น เป็นกระบวนการที่มีองค์ประกอบ และกระบวนการอยู่หลายขั้นตอน ปัญหาการดำเนินจึงย่อมจะมีได้เสมอ

หากไม่ทบทวนหรือให้ความสำคัญกับประเด็นหลักเหล่านี้ ผู้บริหารบริหารสถานศึกษาที่ใกล้ชิด ครูที่สอน ก็อาจขาดความชัดเจนได้ ซึ่งย่อมส่งผลต่อผู้เรียนคือ ไม่เกิดผลสัมฤทธิ์ตามที่พึงคาดหวังได้ การลงทุนทางการศึกษาก็ไม่คุ้มค่า เพราะผลที่ได้ไม่ตรงกับความต้องการ ประกอบกับสภาพจริงในปัจจุบันเป็นอย่างไรบ้างยังไม่มีชัดเจนเพียงพอ (พิริฐ พลภูมิรักษ์ พิชัย สดาร์ตัน และ ธวัชชัย รัตตัญญู, 2556) จึงสมควรศึกษาสภาพปัญหาการนำหลักสูตรขั้นพื้นฐานไปใช้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของรัฐตามสภาพจริงโดยไม่เจาะจงว่าเป็นสถานศึกษาขั้นพื้นฐานแห่งใดแห่งหนึ่ง และหาแนวทางพัฒนาที่เหมาะสมต่อไป

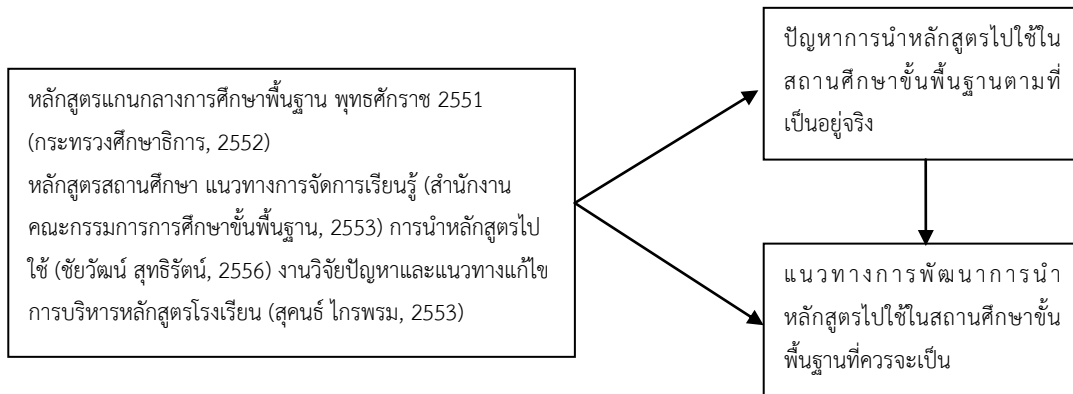
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาการนำหลักสูตรไปใช้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามที่เป็นอยู่จริง
2. เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาการนำหลักสูตรไปใช้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ควรจะเป็น

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แนวความคิดในการศึกษา ประมวลจากการวิเคราะห์และสังเคราะห์ หลักการแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัย หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552) หลักสูตรสถานศึกษา แนวทางการจัดการ

เรียนรู้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553) องค์ประกอบของการนำหลักสูตรไปใช้ หน่วยการเรียนรู้ และการจัดแผนการเรียนรู้ (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2556) งานวิจัยปัญหาและแนวทางแก้ไขการบริหารหลักสูตรโรงเรียน (สุคนธ์ ไกรพรหม, 2554) ได้กรอบแนวคิดในการวิจัย ดังแผนภูมิต่อไปนี้



แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง เป็น ครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของรัฐ จำนวน 220 คน ที่ปฏิบัติการสอนอยู่ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของรัฐ ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร นครศรีธรรมราช สุรินทร์ ลำปาง หนองคาย ยโสธร เป็นผู้ชำนาญการใช้หลักสูตร 42 คน ในจังหวัดตาก นนทบุรี พระนครศรีอยุธยา และเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์ด้านการจัดการเรียนรู้ จำนวน 5 คน

เครื่องมือที่ใช้วิจัยเป็นแบบสอบถามปลายเปิดใช้เก็บข้อมูลจากครูโดยผู้วิจัยและผู้ช่วย ผู้วิจัย แบบประชุมกลุ่มใช้เก็บข้อมูลจากผู้ชำนาญการใช้หลักสูตรโดยผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัย 4 ครั้ง และเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ โดยผู้วิจัย วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาแบ่งเป็น 3 ชุด คือวิเคราะห์ผลที่ได้จากครู ได้ 1 ชุดวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการประชุมกลุ่มได้ 1 ชุดและวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากผู้ทรงคุณวุฒิ ได้ 1 ชุด แล้วนำ ผลการวิเคราะห์ที่ได้ ทั้ง 3 ชุด มาวิเคราะห์เป็นขั้นสุดท้าย

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ปัญหาการนำหลักสูตรไปใช้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามที่เป็นอยู่จริง

1. ปัญหาด้านนโยบายและบริบทของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

สถานศึกษาไม่ศึกษาสภาพปัญหา จุดเด่นจุดด้อย ข้อจำกัด ก่อนกำหนดนโยบาย เกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้ที่ชัดเจน ขาดการวางแผนร่วมกันในการจัดทำหลักสูตร และการนำหลักสูตรไปใช้ โดยขาดการมีส่วนร่วมของครู ผู้ปกครอง ชุมชนไม่มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร และแนวทางการนำหลักสูตรไปใช้ไม่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา ส่วนหนึ่งจัดงบประมาณไม่สอดคล้องกับความจำเป็นที่จะใช้สนับสนุนไปสู่เป้าหมายของหลักสูตรและวัตถุประสงค์การเรียนรู้ของผู้เรียน งบประมาณที่เกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้ และการประเมินและพัฒนาหลักสูตรไม่เหมาะสม ขาดแคลนเอกสารที่จำเป็น ห้องเรียนขาดการจัดมุมประสบการณ์การเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ภายในสถานศึกษาบางแห่งไม่มีความปลอดภัย และไม่ได้สัดส่วนที่เพียงพอ และไม่ค่อยใช้แหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ในชุมชนให้เกิดประโยชน์

2. ปัญหาด้านผู้บริหารและครูของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผู้บริหารขาดความเข้าใจที่ชัดเจนในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ทั้งผู้บริหารและครูขาดความเข้าใจที่ชัดเจนในการนำหลักสูตรไปใช้ ปฏิบัติงานไม่ครบตามจริงของการปฏิบัติงาน ขาดความรู้และทักษะเกี่ยวกับการบริหารที่นำไปสู่เป้าหมายของหลักสูตรได้ ครูส่วนหนึ่งเข้าใจเป้าหมายของหลักสูตรไม่ชัดเจน และขาดประสบการณ์ในการจัดการการเรียนรู้

ขาดแคลนครูที่มีความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ครูไม่มีการวิเคราะห์หลักสูตร ก่อนนำไปจัดกิจกรรมการเรียนการสอน แผนการจัดการเรียนรู้ไม่ครอบคลุมทุกกลุ่มสาระ การทำงานส่วนมากจะเน้นเอกสาร มากกว่าลงมือปฏิบัติจริง ครูไม่ยอมปรับและไม่เปลี่ยนแปลงรูปแบบการสอน ส่วนใหญ่ไม่ค่อยรับการอบรมเกี่ยวกับหลักสูตร การใช้หลักสูตร และกระบวนการจัดการเรียนรู้ ครูขาดแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน

3. ปัญหาด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ของครู

ครูส่วนหนึ่งขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนจัดการเรียนรู้ ไม่จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ส่วนใหญ่ครูยังจัดการเรียนรู้โดยครูเป็นผู้ให้ความรู้โดยตรง ไม่ปรับปรุงการสอนของตนเอง ไม่มีความเข้าใจ วิธีการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน ไม่สอนตามแผนจัดการเรียนรู้ แต่มีแผนจัดการเรียนรู้ไว้เพื่อรายงานเท่านั้น ครูไม่ได้รับการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ครูเก่า ๆ ส่วนใหญ่ไม่ยอมรับแนวการสอนใหม่ ๆ ไม่ใช้สื่อเทคโนโลยี และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไม่สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน งบประมาณในการจัดการเรียนการสอนมีจำกัด

ส่วนใหญ่ครูยังขาดการพัฒนา สอนไม่ตรงตามแผนจัดการเรียนรู้ ผู้เรียนเรียนรู้ได้เองและสร้างความรู้ได้เอง ยังมีน้อย ครูมีงานเอกสารมีมากขึ้น ทำให้มีเวลาจัดการเรียนการสอนน้อยลง ขาดเทคโนโลยีทันสมัยในการพัฒนาการสอน โดยเฉพาะในเขตชายแดน ครูส่วนหนึ่งขาดคุณลักษณะความเป็นครู ขาดหลักพฤติกรรมที่จำเป็นของครู ครูแสวงหาประโยชน์จากการเปิดสอนพิเศษกับผู้เรียน

4. ปัญหาด้านสื่อวัสดุอุปกรณ์การสอนของครู

ครูขาดความรู้และทักษะด้านเทคโนโลยีและการผลิตสื่อการเรียนการสอน สื่อไม่หลากหลาย และไม่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน ขาดงบประมาณสนับสนุนในการจัดหา วัสดุอุปกรณ์ การเรียนการสอน สื่อวัสดุอุปกรณ์ที่ผลิตเองไม่คงทนถาวร สื่อ วัสดุอุปกรณ์ ไม่เพียงพอต่อจำนวนนักเรียน ขาดสื่อวัสดุอุปกรณ์ที่ช่วยพัฒนาการเรียนรู้ สื่อประเภทคอมพิวเตอร์ไม่เพียงพอต่อจำนวนผู้เรียน ครูผู้สอนขาดความรู้ในการใช้สื่อ สื่อดี ๆ ราคาแพง สถานศึกษาไม่สามารถจัดหาได้ สื่อและวัสดุอุปกรณ์ของครูไม่น่าสนใจ ขาดสื่อเทคโนโลยี ขาดการบำรุงรักษาสื่อที่ดี ครูขาดอุปกรณ์และเทคโนโลยีในการผลิตสื่อที่ทันสมัย

ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไม่น่าสนใจขาดการใช้สื่อที่เหมาะสมและหลากหลาย ครูไม่ปรับปรุงการสอนของตนเอง

5. ปัญหาด้านการเรียนรู้ของผู้เรียน

ผู้เรียนกำหนดประเด็นและตั้งเป้าหมายการเรียนรู้ได้ไม่ชัดเจน ขาดทักษะในการสร้างองค์ความรู้ การเรียนรู้ได้ด้วยตนเองมีน้อย ยังขาดทักษะการวิเคราะห์และสังเคราะห์และการประเมินค่า ผู้เรียนไม่ได้เลือกเรียนตามความต้องการ ความถนัด และตามความสนใจ โรงเรียนไม่สามารถจัดแผนการเรียนที่สนองความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง หรือชุมชนได้ครบถ้วนเท่าที่จะเป็น

การเรียนรู้จากการแก้ปัญหาตามสภาพจริงยังมีน้อย นักเรียนที่ยากจนไม่สามารถเข้าถึงแหล่งค้นคว้าที่ทันสมัยได้ ผลของการเรียนยังมีผู้เรียนส่วนหนึ่งไม่สามารถอ่านออกและเขียนได้เมื่อถึงวัยอันสมควรตามที่เด็กทั่วไปพึงจะ

อ่านออกและเขียนได้ และผู้เรียนขาดความสนใจ สมาธิสั้นจดจ่ออยู่กับผู้สอนได้ไม่นาน นักเรียนส่วนหนึ่งที่มีปัญหาเกี่ยวกับครอบครัว เช่น ปัญหาการหย่าร้าง ทำให้ผู้เรียนขาดการได้รับการดูแลเอาใจใส่ที่ดี

6. ปัญหาด้านการวัดและประเมินผู้เรียน

มีการวัดและประเมินผลสมรรถนะผู้เรียนได้ไม่หลากหลาย และไม่ครอบคลุมเนื้อหา วัดและประเมินผลไม่เป็นไปตามสภาพจริง เครื่องมือที่ใช้วัดประเมินผล ขาดความเที่ยง ความตรงทางเนื้อหา แบบทดสอบไม่มีอำนาจจำแนก การวัดและประเมินผลไม่ตรงกับความเป็นจริง ครูขาดความรู้และเทคนิคการวัด และการประเมิน ขาดความร่วมมือในการวัดและประเมินผลผู้เรียนจากทุกส่วน และยังไม่มีการนำผลการประเมินที่ได้จากการประเมินผู้เรียน ไปใช้ในการปรับปรุงแก้ไขพัฒนาให้ต่อเนื่อง

7. ปัญหาด้านการประเมินหลักสูตรและการปรับปรุงหลักสูตร

สถานศึกษาส่วนใหญ่ไม่มีการประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ไม่มีการปรับปรุงหลักสูตร ให้สอดคล้องกับสภาพบริบทท้องถิ่น ผลการประเมินยังไม่ครบถ้วนทุกด้าน เนื้อหาการเรียนการสอนตามหลักสูตรมากเกินไป ระดับชั้นของผู้เรียน หลักสูตรสถานศึกษาได้รับการประเมินจากหน่วยงานอื่นน้อย และไม่มีการประเมินหลักสูตรและปรับปรุงหลักสูตรที่แท้จริงและทันต่อเหตุการณ์

ตอนที่ 2 การนำเสนอแนวทางการพัฒนาการนำหลักสูตรไปใช้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามที่ควรจะเป็น

1. แนวทางการพัฒนาด้านนโยบายและบริบทของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ให้มีการศึกษาสภาพบริบทและท้องถิ่น นำชุมชนมามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายศึกษาและวางแผนร่วมกัน มีนโยบายที่ชัดเจนในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร และการนำหลักสูตรไปใช้ คณะกรรมการสถานศึกษาให้ความร่วมมือในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาอย่างจริงจัง ให้ผู้บริหารและครูมีการวางแผนร่วมกันในการนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ให้เกิดประสิทธิผล มีการตรวจสอบและติดตามการดำเนินงานตามแผนงานแนวทางที่วางไว้

ให้ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องมีการกำกับ นิเทศ ติดตาม ตรวจสอบ การใช้หลักสูตรทุกภาคเรียน มีการเชิญวิทยากรให้ความรู้เกี่ยวกับการเผชิญสถานการณ์ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การใช้ไฟฟ้ากับนักเรียน ให้โรงเรียนได้รับการกระจายอำนาจที่แท้จริง จัดทำ สร้างหรือต่อเติมอาคารเรียนให้พอเพียง สนับสนุนด้านอุปกรณ์ที่ตรงกับความต้องการ บริบททางกายภาพในสถานศึกษา แบ่งเป็นสัดส่วนที่เหมาะสม มีห้องเรียนที่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน และสร้างระบบความปลอดภัยแก่นักเรียน

2. แนวทางการพัฒนาด้านผู้บริหารและครูของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

มีการกำหนดแผนการพัฒนาผู้บริหารและครู ให้มีความรู้และเข้าใจเรื่องหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และรวมถึงการนำหลักสูตรไปใช้โดยการฝึกอบรมแบบเข้ม ผู้บริหารมอบงานให้ตรงกับความรู้ความสามารถของครูแต่ละคน ครูต้องมีความรู้ความสามารถและเข้าใจหลักสูตร ครูมีความสามารถทำให้ผู้เรียนมีความรู้และเรียนรู้ อย่างมีประสิทธิภาพ ครูต้องร่วมกันวิเคราะห์จัดทำและนำหลักสูตรไปใช้ ผู้บริหารมีการนิเทศ ติดตามการใช้หลักสูตร แล้วรายงานผล ต่อต้นสังกัดทราบ และให้คำแนะนำแก่ครู ผู้บริหารต้องเพิ่มการให้ความสำคัญและจัดสรรงบประมาณที่สอดคล้องกับแผนจัดการเรียนรู้ของครูให้มากขึ้น จัดอบรมครูเรื่องหลักสูตรและการใช้หลักสูตร การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้

3. แนวทางการพัฒนาด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ของครู

จัดการฝึกอบรมให้ครูมีทักษะในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ จัดครูเข้ารับการอบรมการจัดการเรียนรู้ที่ทันสมัย และให้ครูที่ได้รับการอบรมได้มีการนำไปใช้อย่างจริงจัง นิเทศ ติดตาม กำกับ การจัดการเรียนการสอนของครู

จัดให้มีการประชุมปฏิบัติการเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ของครู ทำแผนการจัดการเรียนรู้ ให้สอดคล้องกับเนื้อหาหลักสูตร จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด จัดทำแผนการเรียนรู้ที่สามารถสอนได้จริง แล้วสอนตามแผนที่วางไว้ และมีการปรับปรุงพัฒนาอยู่เสมอ จัดครูสอนให้ตรงกับสาขาที่เรียนมา เพื่อให้ครูมีการปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง ครูศึกษาเรื่องกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ชัดเจน ตั้งแต่วัตถุประสงค์ เนื้อหา และกิจกรรมการวัดประประเมินผล มีการแบ่งปันความรู้ระหว่างผู้บริหารและครู จัดฝึกอบรมวิชาความเป็นครูและจิตวิทยาสำหรับครูเพิ่มเติมให้กับครูบางส่วนที่ยังขาดความพร้อมในส่วนนี้

4. แนวทางการพัฒนาด้านสื่อวัสดุอุปกรณ์การสอนของครู

การปรับปรุงสื่อ การจัดทำสื่อ หาสื่อที่เหมาะสมเพิ่มเติมให้เหมาะสม จัดให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดทำสื่อ และจัดหาสื่อที่มีอยู่ในท้องถิ่น ให้การศึกษาและพัฒนาการผลิตสื่อในการสอน ใช้สื่อการเรียนการสอนให้มากขึ้น มีสื่อที่หลากหลายและเพียงพอกับผู้เรียน พัฒนาครูให้มีความรู้ ความสามารถในการใช้สื่อที่ทันสมัยเพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากขึ้น จัดสื่อให้เป็นระบบสอดคล้องกับหน่วยการเรียนรู้ เลือกใช้สื่อให้เหมาะสมกับเนื้อหาสาระในบทเรียนรวมทั้งเหมาะสม กับเพศและวัยของผู้เรียน เลือกใช้สื่อและนวัตกรรมให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน จัดเก็บสื่อให้เป็นระบบหยิบง่ายใช้คล่อง ให้สถานศึกษาระดมทรัพยากรสื่อทั้งจากชุมชนและองค์ปกครองท้องถิ่น ครูและนักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินการใช้สื่อ ใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนและสื่อเทคโนโลยีให้มากขึ้น

5. แนวทางการพัฒนาด้านการเรียนรู้ของผู้เรียน

สำรวจความต้องการและศักยภาพของนักเรียน หาแนวทางการเรียนให้ผู้เรียนเลือกได้อย่างหลากหลาย ให้นักเรียนมีทักษะในกระบวนการสร้างความรู้ได้ด้วยตนเอง ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ครูและนักเรียนร่วมกันค้นหาและรวบรวมว่า ผู้เรียนใช้การเรียนรู้รูปแบบใดบ้างแล้ว ส่งเสริมการเรียนรู้รูปแบบนั้น ๆ ให้เหมาะสม ส่งเสริมให้ผู้ปกครองเห็นความสำคัญของการศึกษาของผู้เรียน ส่งเสริมให้มีการสอนเสริมมีการสอนสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมกระบวนการสร้างความรู้ที่เหมาะสมกับวัยและระดับชั้นของผู้เรียน

6. แนวทางการพัฒนาด้านการวัดและประเมินผู้เรียน

จัดอบรมพัฒนาครูในการวัดและประเมินผลผู้เรียน จัดทำระเบียบวัดผลของโรงเรียนให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเป้าหมายของหลักสูตรทั้งระดับสถานศึกษาระดับชั้นเรียน มีการวัดตามสภาพจริงและหลากหลาย นำผลการประเมินไปใช้ในการวางแผนเพื่อปรับปรุงและพัฒนาการวัดผล ครูและนักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมิน สร้างแบบวัดและประเมินผลที่ตรงกับเนื้อหา ปรับปรุง พัฒนาละจัดทำแบบวัดและประเมินผลผู้เรียนให้ครบทุกคุณลักษณะ

7. แนวทางการพัฒนาด้านการประเมินหลักสูตรและการปรับปรุงหลักสูตร

กำหนดให้ชัดเจนว่า จะวัดผลเพื่ออะไร วัดด้านใด ใช้อะไรวัดที่จะให้ได้สิ่งที่ต้องการวัดแล้วประเมิน ให้ชัดเจน จะเปรียบเทียบกับเกณฑ์ลักษณะใด มีการนำผลการประเมินหลังเรียนไปปรับปรุงพัฒนาในส่วนที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง การจัดทำหลักสูตรและปรับปรุงหลักสูตรแกนกลางและของสถานศึกษา หลักสูตรต้องมีความสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น และเป็นหลักสูตรที่ใช้ได้จริงในท้องถิ่น

ผู้บริหาร ครู นักเรียนและชุมชนร่วมประเมินผลหลักสูตรและการใช้หลักสูตรสถานศึกษา นำผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงให้สอดคล้องกับสภาพบริบทและตามความต้องการของชุมชน เก็บรวบรวมพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนไว้ปรับปรุงการเรียนรู้ที่เหมาะสม และปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ประเมินหลักสูตรทุกปี ครู ผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการประเมิน ส่งเสริมสนับสนุนในการประเมินหลักสูตร ระดับวิชา ระดับกลุ่มสาระ ระดับสถานศึกษา ประมวลผลไว้เป็นสารสนเทศทางวิชาการ เมื่อถึงรอบปรับปรุงถัดไปนำมาใช้นำมาใช้ได้ทันที

สรุปและอภิปรายผล

สรุปปัญหาการนำหลักสูตรในสถานศึกษาขึ้นพื้นฐานได้แก่ ปัญหาด้านนโยบายและบริบท ด้านผู้บริหารและครู ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ ด้านสื่อวัสดุอุปกรณ์ ด้านการเรียนรู้ของผู้เรียน ด้านการวัดและประเมินผลและด้านการประเมินหลักสูตร สำหรับแนวทางการพัฒนาการนำหลักสูตรไปใช้ที่ควรจะเป็น ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและวางแผน การจัดการเรียนรู้ของครู การปรับปรุงสื่อวัสดุอุปกรณ์ ปรับปรุงพัฒนาแบบการวัดและประเมินผล และปรับปรุงการประเมินหลักสูตร จากผลการวิจัยบางประเด็นที่พบว่า มีปัญหาเกี่ยวกับการกำหนดนโยบายและการวางแผนในเรื่องการนำหลักสูตรไปใช้ งบประมาณที่เกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้ การติดตามเก็บข้อมูล การประเมินและพัฒนาหลักสูตรมีน้อย ยังคงเป็นปัญหาที่สอดคล้องกับผลการวิจัยที่ผ่านมา ๆ มา ที่ว่า ขาดการวางแผนอย่างมีส่วนร่วม ขาดแคลนเอกสารที่จำเป็น ขาดงบประมาณที่จะสนับสนุนการใช้หลักสูตร (ภาวศุทธิ์ ภัทรางกูร, 2553) อันแสดงถึงการยังไม่ได้มีการปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น ผู้บริหารขาดความเข้าใจที่ชัดเจนในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และครูขาดความเข้าใจที่ชัดเจนในการนำหลักสูตรไปใช้ โดยเฉพาะการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นเพราะว่าผู้บริหารไม่ได้ให้การสนับสนุน ครูขาดความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการจัดการเรียนรู้ ครูไม่มีเวลาศึกษาหลักสูตรและทบทวนกิจกรรมการเรียนรู้ก่อนสอน (ภาวศุทธิ์ ภัทรางกูร, 2553)

การที่ครูส่วนหนึ่งไม่ปรับและไม่เปลี่ยนแปลงรูปแบบการสอน ยังยึดการสอนตามแนวทางเดิมคือยึดครูเป็นศูนย์กลาง ครูยังจัดการเรียนรู้โดยครูเป็นผู้ให้ความรู้โดยตรง อาจเป็นเพราะความเคยชิน และ เป็นครูที่ได้รับการฝึกฝนมาแนวทางนี้ ประกอบกับอาจขาดการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ที่พึงจะมีมาอย่างเป็นทางการตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายการศึกษาแห่งชาติ (คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้, 2543) โดยครูส่วนนี้ อาจสอนอยู่ก่อนเป็นเวลานานแล้ว จึงไม่เคยชินกับการสอนแบบใหม่ และส่วนหนึ่งครูสอนไม่ตรงตามแผนที่วางไว้ แสวงหาประโยชน์จากการสอนพิเศษกับผู้เรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะทั้งผู้เรียน และผู้ปกครองมีความต้องการ และตัวครูเองก็อยากมีรายได้ เห็นผู้อื่นทำได้ก็ทำตามกัน แต่ครูก็ต้องตระหนักและให้ความสำคัญกับการสอนตามวันเวลาปกติในชั้นเรียนให้ครบถ้วนและต้องปฏิบัติตามโดยยึดถือตามจรรยาบรรณของวิชาชีพครูสภา มิฉะนั้นจะไม่เป็นธรรมสำหรับนักเรียนที่ไม่ได้เรียนพิเศษ ที่อาจมีฐานะยากจน หรือเหตุผลอื่น ๆ ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไม่น่าสนใจ ใช้สื่อที่ไม่เหมาะสม และไม่หลากหลาย สอดคล้องกับผลการวิจัยที่ว่าครูยังไม่ค่อยใช้วิธีการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ใช้สื่อในการสอนน้อย ครูไม่ค่อยผลิตสื่อใช้เอง ไม่ค่อยใช้สื่อเทคโนโลยี และเทคโนโลยีไม่พร้อม (สุคนธ์ ไตรพรหม, 2554; พิชัย สดาร์ตัน พิรัฐพลภูมิรักษ์ และ ธวัชชัย รัตตัญญู, 2556)

ผลการวิจัยที่พบว่าผู้เรียนกำหนดประเด็นและตั้งเป้าหมายการเรียนรู้ได้ไม่ชัดเจน ขาดทักษะในการสร้างองค์ความรู้ การเรียนรู้ได้ด้วยตนเองมีน้อย ยังขาดทักษะการวิเคราะห์และสังเคราะห์และการประเมินค่า ผู้เรียนไม่ได้เลือกเรียนตามความต้องการ ความถนัด และตามความสนใจ โรงเรียนไม่สามารถจัดแผนการเรียนที่สนองความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง ผู้เรียนที่ยากจนไม่สามารถเข้าถึงแหล่งค้นคว้าที่ทันสมัยได้ ผู้เรียนขาดความสนใจ สมาธิสั้น ส่วนหนึ่งเมื่อถึงวัยอันควรยังไม่สามารถอ่านออกและเขียนได้ อีกทั้งมีปัญหาทางครอบครัว สอดรับกับผลการวิเคราะห์ที่ว่านักเรียนไม่ตั้งใจเรียนมีปัญหาครอบครัว มีความรู้ทางภาษาไทยต่ำ ขาดระเบียบ วินัย และความรับผิดชอบ (พิชัย สดาร์ตัน พิรัฐ พลภูมิรักษ์ และ ธวัชชัย รัตตัญญู, 2556) ยังมีอยู่

ส่วนแนวทางการพัฒนาการนำหลักสูตรไปใช้ในสถานศึกษาขึ้นพื้นฐานตามที่ควรจะเป็นบางประเด็น ที่พบว่าให้มีการศึกษาสภาพบริบทของท้องถิ่น นำชุมชน ครู เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและวางแผนการนำหลักสูตรไปใช้นั้น เพื่อจะได้มองเห็นภาพรวมเพิ่มเติมในสาระและปรับปรุงกิจกรรมที่ยังไม่คลุ้มในการปฏิบัติงานและเป็นพลังร่วมผลักดันไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายของหลักสูตรง่ายขึ้น (โรงเรียนวัดใหญ่ชัยมงคล (ภาวนารังสี), 2555) และ

ที่เสนอว่า ให้มีแผนพัฒนาผู้บริหารและครู ให้มีความรู้และเข้าใจเรื่องหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และรวมถึงการนำหลักสูตรไปใช้โดยการฝึกอบรมแบบเข้ม ครูต้องวิเคราะห์หลักสูตร การออกแบบกิจกรรมการอบรมการเรียนรู้ที่เสนอเช่นนี้ ก็เพราะว่า การฝึกอบรมนั้นต้องกำหนดวัตถุประสงค์ที่เป็นรูปธรรม ต้องนำผลที่ได้รับไปใช้จริง ๆ ไม่ใช่เพียงแค่ได้ชื่อว่าได้อบรมแล้ว ทั้งผู้บริหารและครูต้องเลือกวิธีการจัดกิจกรรมมีรูปแบบที่เหมาะสมกับเนื้อหา (จุจิว ภูสาระ, 2551; ทิศนา ขัมมณี, 2550) และหลังการอบรมให้สามารถติดตามและวัดประเมินได้

ผลการวิจัยที่เสนอว่าให้มีการประชุมปฏิบัติการเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ของครู ทำแผนการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับเนื้อหาหลักสูตร จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด จัดทำแผนการเรียนรู้ที่สามารถสอนได้จริง แล้วสอนตามแผนที่วางไว้ จัดครูสอนให้ให้ตรงกับสาขาที่เรียนมา เพราะครูต้องเป็นมีความรู้ด้านเนื้อหา ต้องวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ และหน่วยการเรียนรู้ วิเคราะห์คำอธิบายรายวิชาทุกสาระ เพื่อกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ ออกแบบการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ (พิชัย สดาร์ตัน พิรัฐ พลภูมิรักษ์ และ ธวัชชัย รัตตัญญู, 2556)

สำหรับการสำรวจความต้องการและศักยภาพของนักเรียน หาแนวทางการเรียนให้ผู้เรียนเลือกได้อย่างหลากหลาย ให้นักเรียนมีทักษะในกระบวนการสร้างความรู้ได้ด้วยตนเอง ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ครูและนักเรียนร่วมกันค้นหาและรวบรวมว่าผู้เรียนใช้การเรียนรู้รูปแบบใดบ้างแล้ว ส่งเสริมการเรียนรู้รูปแบบนั้น ๆ ให้เหมาะสม ส่งเสริมให้มีการสอนเสริมมีการสอนสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรม กระบวนการสร้างความรู้ที่เหมาะสมกับวัยและระดับชั้นของผู้เรียน เป็นการย้ำเตือนว่าในการจัดการเรียนรู้สู่การพัฒนาผู้เรียน นอกจากต้องตระหนักในบทบาทของผู้สอนแล้ว ต้องคำนึงถึงบทบาทของผู้เรียนด้วย ต้องรู้จักการกำหนดเป้าหมาย วางแผน รับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเอง ให้บรรลุเป้าหมาย การเลือกเข้าถึงสื่อที่มีอยู่หลากหลาย รู้จักวิเคราะห์สังเคราะห์ ข้อความรู้อาชีพปรับใช้ สรุปลักษณะที่ได้เรียนรู้ได้ด้วยตนเองและนำไปประยุกต์ใช้ได้รวมทั้งประเมินตนเองได้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553)

แนวทางการพัฒนาอาจมีได้หลายแนวทาง ที่สำคัญการนำเอาปัญหาที่พบมาเป็นตัวตั้งจะทำให้แก้ปัญหาได้ตรงประเด็นกว่า ผู้บริหารและครู รวมทั้งที่ผู้นำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ทั้งหลาย พึงหยิบยกปัญหาด้านต่าง ๆ มาพิจารณาและหาแนวทางที่เป็นทางเลือกที่เหมาะสมมาใช้ก็จะบรรลุเป้าหมายได้ในที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 สถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ยังไม่มีการศึกษาสภาพบริบทของสถานศึกษาให้ดำเนินการศึกษาอย่างมีระบบ โดยผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายมีส่วนร่วม และนำผลที่ได้ไปจัดทำเป็นนโยบายและวางแผนดำเนินงานร่วมกัน

1.2 นำผลวิจัยการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ไปจัดทำเป็นแผนพัฒนาครูของสถานศึกษาระยะสั้นและระยะยาวให้เป็นรูปธรรมทุกกลุ่มสาระ และปฏิบัติตามแผนนั้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ศึกษาเชิงลึกเกี่ยวกับการจัดทำแผนการเรียนรู้และการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ของครู

2.2 ศึกษาเป็นเชิงกรณีศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียน

บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: ชุมชนุสสหกรณ์ การเกษตรแห่งประเทศไทย.

- คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้. (2543). **ปฏิรูปการเรียนรู้ ผู้เรียนสำคัญที่สุด.** (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2556). **การพัฒนาหลักสูตร ทฤษฎีสู่การปฏิบัติ.** กรุงเทพฯ: วิพรินทร์.
- ทิตินา แคมมณี. (2550). **รูปแบบการเรียนการสอน: ทางเลือกที่หลากหลาย.** (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิชัย สดาร์ตัน พิรัฐ พลภูมิรักษ์ และ ธวัชชัย รัตตัญญู. (2556). **ปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาตามกรอบการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา สังกัด อปท.** ค้นเมื่อ 15 กุมภาพันธ์ 2557, จาก <http://www.ess.ac.th/>
- ภาวศุทธิ ภัทรางกูร. (2553). **การนำหลักสูตรไปใช้.** ค้นเมื่อ 15 กุมภาพันธ์ 2557, จาก <http://www.l3nr.org/posts/413485>.
- รุจิร ภูสาระ. (2551). **การพัฒนาหลักสูตร: ตามแนวปฏิรูปการศึกษา.** (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: บั๊ค พอยท์.
- โรงเรียนวัดใหญ่ชัยมงคล (ภาวนารังสี). (2555). **หลักสูตรโรงเรียนวัดใหญ่ชัยมงคล(ภาวนารังสี) ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2555.** สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต1.
- สุคนธ์ ไกรพรหม. (2554). **การศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขในการบริหารหลักสูตรโรงเรียนเทศบาลบ้านปาตานิคม พุทธศักราช 2553 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.** ค้นเมื่อ 31 มกราคม 2557, จาก <http://www.oknation.net/blog/print.php?id=764427>.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). **แนวทางการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.** กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

การประเมินผลสัมฤทธิ์ของการจัดการเรียนการสอนรายวิชาสัมมนาการบัญชี
กรณีศึกษา นักศึกษาสาขาการบัญชี คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชธานี

Assessment of Teaching in Course Accounting Seminar

A case Study of Undergraduate Accounting Students at Ratchatani University

ภัทราจิตร แสงสว่าง*

Pattrajirt Sangsawang

* อาจารย์ประจำคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชธานี

บทคัดย่อ

วิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ของการจัดการเรียนสอนวิชาสัมมนาโดยใช้รูปแบบใหม่ และทดสอบแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันมีผลต่อคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน โดยมีขอบเขตของการวิจัยแบ่งเป็นขอบเขตของประชากร คือ นักศึกษาหลักสูตรปริญญาตรี สาขาบัญชี ชั้นปีที่ 4 จำนวน 20 คน และขอบเขตของเนื้อหา คือ สัมมนาบัญชี สำหรับนักศึกษาปริญญาตรี สาขาการบัญชี จากภาคการศึกษา 2/2556 โดยใช้แบบขั้นตอนการสอนแบบเดิมเปรียบเทียบกับแบบใหม่ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติเชิงพรรณนา วัดการแจกแจงความถี่ของข้อมูลที่เก็บได้เป็นค่าร้อยละ และทดสอบสมมติฐานโดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวน F-test (One-Way Anova) โดยกำหนดช่วงความเชื่อมั่นอยู่ที่ร้อยละ 95 ($\alpha = 0.05$) พบว่า การเน้นที่กระบวนการสอนที่ให้ผู้เรียนมีการทำงานอย่างเป็นขั้นตอน ตั้งแต่การเตรียมหัวข้อสัมมนาและทำความเข้าใจเนื้อหาเพื่อการนำเสนอเป็นภาษาไทยก่อน แล้วจึงพัฒนาทักษะการนำเสนอสัมมนาเป็นภาษาอังกฤษในลำดับต่อมา ส่งผลในภาพรวมของผู้เรียนมีการพัฒนาตนเองให้สามารถนำเสนอสัมมนาเป็นภาษาอังกฤษได้ในระดับที่น่าพอใจ และนักศึกษาที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่างกันจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: การประเมิน สัมมนาบัญชี

Abstract

This study aimed to assess the success and achievement of teaching seminars gained through the development of new teaching techniques which expand upon the concepts of standardized teaching method. Achievement motivation and test different affects average posttest. The sample population consists of 20 4th year undergraduate accounting students, 2/2556. Descriptive statistics were used The frequency distribution of the data collected as a percentage. And tested hypotheses using analysis of variance F-test (One-Way Anova) intervals with confidence stood at 95 ($\alpha = 0.05$) achievement and satisfaction of students in percentages, along gradual steps. Presentation skills were then adapted to future seminars in English. And students with different achievement motivation and achievement are different.

Keywords: Assessment, Seminars

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

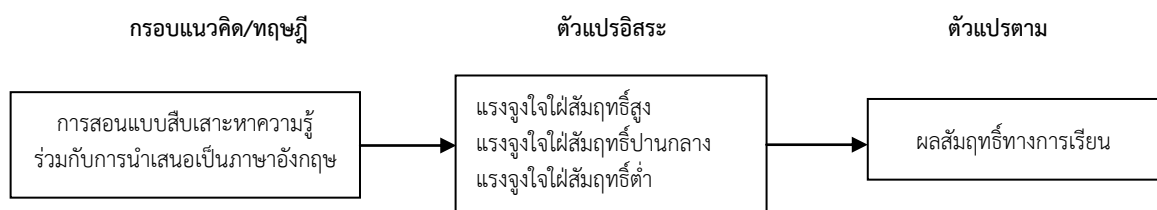
ตามแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และตามเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ทำให้เป็นแนวทางให้ทุกรายวิชาที่เปิดสอนมีการปฏิรูปการเรียนรู้โดยปรับการเรียนการสอนให้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2550) และนำหลักการดังกล่าวมาพัฒนากระบวนการเรียนรู้ รูปแบบและวิธีการเรียนการสอน รวมทั้งผลการรายงานการสำรวจความพึงพอใจของนายจ้างที่มีต่อคุณลักษณะของบัณฑิตคณะบริหารธุรกิจ พบว่าบัณฑิตยังขาดทักษะการสื่อสารเป็นภาษาอังกฤษ ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าในรายวิชาสัมมนาบัญชี เป็นวิชาเอกบังคับ 3 หน่วยกิต สำหรับนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจชั้นปีที่ 4 ซึ่งเดิมมีรูปแบบการสอนแบบบรรยายและมอบหมายงานให้นักศึกษาค้นคว้าเอกสารอ้างอิงที่เป็นบทความงานวิจัยทางด้านการบัญชี คนละ 1 บทความ แล้วนำเสนอหน้าชั้นเรียนเป็นภาษาไทยตอนปลายภาคการศึกษา ผู้สอนจึงมีการปรับวิธีการนำเสนอตอนปลายภาคการศึกษาเป็นภาษาอังกฤษ จากการสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนในชั้นเรียน วิชาสัมมนาบัญชีเป็นวิชาที่สามารถจะพัฒนาทักษะของนักศึกษาในการ “ฟัง-พูด-อ่าน-เขียน” สิ่งที่เป็นวิชาความรู้ในวิชาชีพของนักศึกษาเป็นภาษาอังกฤษได้ ทำให้ผู้วิจัยต้องการศึกษาความสัมพันธ์ในการจัดการเรียนการสอนจากการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการจัดการเรียนการสอนเดิมที่นำเสนอภาษาไทย เป็น ภาษาอังกฤษ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ของการจัดการเรียนสอนวิชาสัมมนาโดยใช้รูปแบบใหม่
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลังเรียน โดยใช้รูปแบบการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การทำวิจัยในชั้นเรียนมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ คือ เพื่อให้ผู้สอนมีความรู้ในประเด็นที่น่าสนใจเกี่ยวกับผู้เรียน ผู้สอน กระบวนการเรียนการสอน และสภาพแวดล้อมอื่น ๆ ของการเรียนการสอน โดยมีขอบเขตการทำวิจัย 2 ลักษณะ คือ ขอบเขตด้านเนื้อหา เช่น หลักสูตรการเรียนการสอน สื่อการสอน การวัดและประเมินผลการเรียน พฤติกรรมของผู้เรียน และขอบเขตด้านการนำไปใช้ คือสามารถนำความรู้ที่ได้จากการวิจัยไปใช้ได้ ในรายวิชาใดบ้าง



ผลการศึกษาที่เกี่ยวข้อง

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Learning Achievement) เป็นผลที่เกิดจากปัจจัยต่าง ๆ ในการจัดการศึกษา นักศึกษาได้ให้ความสำคัญกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และเนื่องจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นดัชนีประการหนึ่งที่สามารถบอกถึงคุณภาพการศึกษา ดังที่ อนาคตาซี (1970: 107 อ้างถึงใน ปรียทิพย์ บุญคง, 2546: 7) กล่าวว่าไว้พอสรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสัมพันธ์กับองค์ประกอบด้านสติปัญญา และองค์ประกอบด้านที่ไม่ใช่สติปัญญา ได้แก่ องค์ประกอบด้านเศรษฐกิจ สังคม แรงจูงใจ และองค์ประกอบที่ไม่ใช่สติปัญญาด้านอื่น

แนวทางการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 รวมทั้งตามเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา มาเป็นแนวทางในการกำหนดให้ทุกรายวิชาที่เปิดสอนมีการปฏิรูปการเรียนรู้โดยปรับการเรียนการสอนให้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2550) และนำหลักการดังกล่าวมาพัฒนากระบวนการเรียนรู้ รูปแบบและวิธีการเรียนการสอน

จุฬาลักษณ์ ภูมิปัญญา (2550) ได้ศึกษาการพัฒนาการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้เทคนิคผังกราฟิก จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนพหุคูณทางเดียว (One –Way MANOVA) พบว่านักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์แตกต่างกัน หลังเรียนโดยใช้รูปแบบการสอน แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ร่วมกับผังกราฟิกมีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสามารถ ในการคิดวิเคราะห์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยนักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง จะมีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สูงกว่านักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ปานกลางและต่ำกว่านักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์แตกต่างกัน มีคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยนักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง จะมีคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการคิดวิเคราะห์สูงกว่านักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ปานกลาง และต่ำ

สมมติฐานการวิจัย

1. การจัดการเรียนสอนวิชาสัมมนาโดยใช้รูปแบบใหม่จะสามารถพัฒนาทักษะ “ฟัง-พูด-อ่าน-เขียน” ที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนในการประกอบวิชาชีพในอนาคตได้ และพัฒนาการเรียนการสอนวิชานี้ ให้เกิดสัมฤทธิ์ผลสูงสุดทางการศึกษาในปีการศึกษาต่อไป
2. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีผลต่อคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนต่างกัน

วิธีการดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง

ศึกษาจากประชากร นักศึกษาสาขาบัญชี ชั้นปีที่ 4 ที่ลงทะเบียนเรียนวิชาสัมมนาบัญชี ในภาคการศึกษาที่ 2/2556 จำนวน 20 คน และแบ่งนักศึกษาตามระดับของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ โดยแบ่งได้เป็น 3 กลุ่ม คือกลุ่มที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง เป็นนักเรียนที่มีคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 3.50 –5.00 กลุ่มที่แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ปานกลาง เป็นนักเรียนที่มีคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.50 – 3.49 กลุ่มที่แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ เป็นนักเรียนที่มีคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.00 –2.49

เครื่องมือ

- แบบประเมินตนเองของผู้เรียนก่อนเรียน (ประเมินโดยผู้เรียน ต้นภาคการศึกษา)
- รายงานความก้าวหน้าของผู้เรียน (ประเมินโดยผู้สอน ระหว่างภาคการศึกษา)
- แบบประเมินการนำเสนอสัมมนา (ประเมินโดยผู้สอนและผู้เรียน ในฐานะผู้ฟังการสัมมนาถูกรอบ)
- แบบประเมินความเข้าใจของผู้นำเสนอสัมมนา (ประเมินโดยผู้สอน)
- แบบประเมินตนเองเพื่อถามความเข้าใจของผู้ฟังสัมมนา (ประเมินโดยผู้เรียนในฐานะผู้ฟัง ถูกรอบสัมมนา)
- แบบประเมินผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน (ประเมินโดยผู้สอน ปลายภาคการศึกษา)
- แบบประเมินความพึงพอใจการจัดการเรียนการสอน (ประเมินโดยผู้เรียน ปลายภาคการศึกษา)
- แบบประเมินตนเองของผู้เรียนหลังเรียน (ประเมินโดยผู้เรียน ปลายภาคการศึกษา)

- แบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีค่าจำแนกตั้งแต่ 0.23 ถึง 0.69 และวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบ วัด
ทั้งฉบับเท่ากับ 0.91

-

ขั้นตอนการดำเนินการ

ตารางที่ 1 การจัดการเรียนการสอนรูปแบบเก่าและใหม่

สัปดาห์ที่	การเรียนการสอนรูปแบบเก่า	การเรียนการสอนรูปแบบใหม่
1	- แนะนำรายวิชา และบรรยายวิธีการสืบค้น ฐานข้อมูล	- แนะนำรายวิชา และบรรยายวิธีการสืบค้น ฐานข้อมูล
2	- ส่งหัวข้อสัมมนา พร้อมเอกสารประกอบในรูปแบบ hard copy หรือไฟล์ที่อยู่ในแผ่น CD	- ส่งหัวข้อสัมมนา พร้อมเอกสารประกอบในรูปแบบ hard copy หรือไฟล์ที่อยู่ในแผ่น CD
4	- ให้นักศึกษาทำความเข้าใจใน - บรรยายเรื่อง	- ให้นักศึกษาทำความเข้าใจใน - บรรยาย
5	งานที่ค้นคว้ามาและเขียน วิธีการอ่าน	งานที่ค้นคว้ามาและเขียน เรื่อง วิธีการ
	รายงานในหัวข้อที่สัมมนา บทความ	บทความวิชาการในหัวข้อที่ อ่านบทความ
	(สัปดาห์ที่ 4-13) วิชาการ	สัมมนา (สัปดาห์ที่ 4-9) วิชาการ
	ภาษาอังกฤษ	ภาษาอังกฤษ
6		- ส่งรายงาน ความก้าวหน้า ครั้งที่1
7	- บรรยายเรื่อง วิธีการเตรียม สไลด์เพื่อการ นำเสนอในการ สัมมนาทาง วิชาการ	- บรรยาย เรื่อง วิธีการ เตรียมสไลด์ เพื่อการ นำเสนอใน การสัมมนา ทางวิชาการ
8		- บรรยาย เรื่อง วิธีการ พุดนำเสนอ เป็น ภาษาอังกฤษ
9		- ส่งรายงาน ความก้าวหน้า ครั้งที่2
10		- ส่งบทความย่อเป็นภาษาไทย - ส่งบทความจากการสัมมนา
11		- นำเสนอสัมมนาเป็นภาษาไทย โดยใช้สไลด์เป็น

สัปดาห์ที่	การเรียนการสอนรูปแบบเก่า	การเรียนการสอนรูปแบบใหม่
		ภาษาอังกฤษ พร้อมทั้งแจกบทคัดย่อภาษาไทยให้ผู้เข้าฟังทุกคน
12		- นำเสนอสัมมนาเป็นภาษาอังกฤษครั้งที่ 1
13		พร้อมทั้งแจกบทคัดย่อภาษาไทยให้ผู้เข้าฟัง
14	- นำเสนอสัมมนาเป็นภาษาไทย โดยใช้สไลด์เป็น	- นำเสนอสัมมนาเป็นภาษาอังกฤษครั้งที่ 2
15	ภาษาไทย พร้อมทั้งแจกบทคัดย่อภาษาไทยให้ผู้เข้าฟังทุกคน	พร้อมทั้งแจกบทคัดย่อภาษาไทยให้ผู้เข้าฟังทุกคน
	- ส่งรายงานสัมมนาเป็นภาษาไทย (.doc หรือ .docx)	- ส่งไฟล์บทคัดย่อ (.doc หรือ .docx)
	- ส่งไฟล์สไลด์ (.ppt หรือ .pptx)	- ส่งไฟล์สไลด์ (.ppt หรือ .pptx)
16	- รวมคะแนนส่งเกรด	- รวมคะแนนส่งเกรด

วิธีวิเคราะห์และสถิติที่ใช้

1. การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติเชิงพรรณนา วัดการแจกแจงความถี่ของข้อมูลที่เก็บได้เป็นค่าร้อยละ สำหรับประชากรที่ใช้ในงานวิจัยเรื่องนี้ คือ นักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชธานี จ.อุบลราชธานี ระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินการวิจัย 3 เดือน เริ่มตั้งแต่เดือน พฤศจิกายน 2556 ถึงเดือน กุมภาพันธ์ 2557

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานวิเคราะห์ความแตกต่างคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และคะแนนความสามารถในการคิดวิเคราะห์โดยใช้รูปแบบการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้โดยพิจารณาตามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักศึกษา โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One -Way ANOVA)

ผลการวิจัย

ผลการรายงานความก้าวหน้าของผู้เรียน

การรายงานความก้าวหน้าของนักศึกษาทั้ง 2 ครั้ง ในสัปดาห์ที่ 6 และสัปดาห์ที่ 9 พบว่า นักศึกษาสามารถทำความเข้าใจบทความวิชาการได้เป็นอย่างดี มีนักศึกษาเพียงบางส่วนที่เลือกหัวข้อสัมมนาที่ยากเกินไป โดยมีเนื้อหา นอกเหนือจากที่เคยเรียนในชั้นเรียน ในการนี้ ผู้สอนได้ให้คำแนะนำแหล่งค้นคว้าเพิ่มเติม เพื่อให้ให้นักศึกษามีความรู้เพียงพอ สามารถทำความเข้าใจบทความและนำเสนอหน้าชั้นเรียนได้

ผลการประเมินการเขียนบทความวิชาการ

นักศึกษาสามารถเขียนบทความวิชาการเพื่อสรุปสาระสำคัญของเรื่องที่นักศึกษารับรู้ทำความเข้าใจและนำเสนอหน้าชั้นเรียนได้เป็นอย่างดี ดังแสดงผลคะแนนในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการประเมินการเขียนบทความวิชาการ

	ระดับคะแนน	ร้อยละของนักศึกษา
ดีมาก	(80-100)	28
ดี	(70-79.99)	72
พอใช้	(60-69.99)	0

ผลการประเมินการนำเสนอสัมมนาและความเข้าใจของผู้นำเสนอสัมมนา

การประเมินการนำเสนอสัมมนาและการถามคำถามเพื่อวัดความเข้าใจของนักศึกษาถูกแบ่งเป็น 3 รอบ มีผลการประเมินดังนี้

ก. รอบภาษาไทย

การประเมินการนำเสนอสัมมนาในรอบภาษาไทยของนักศึกษาโดยพิจารณาจาก ความสมบูรณ์ของบทคัดย่อ รูปแบบสไลด์ ทักษะการนำเสนอ การเรียงลำดับเนื้อหา ปริมาณเนื้อหาที่นำเสนอ และจากการตั้งคำถามวัดความเข้าใจของนักศึกษา ได้ผลการประเมินดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการประเมินการนำเสนอสัมมนาและความเข้าใจของผู้นำเสนอสัมมนา รอบภาษาไทย

	ร้อยละของนักศึกษาที่ได้ระดับคะแนน		
	พอใช้	ดี	ดีมาก
บทคัดย่อ	56	40	4
รูปแบบสไลด์	7	49	44
การพูด	5	55	40
ลำดับเนื้อหา	6	60	34
ปริมาณเนื้อหา	7	60	33
ความเข้าใจ	6	64	30

ข. รอบภาษาอังกฤษ ครั้งที่ 1

การสัมมนาเป็นภาษาอังกฤษครั้งที่ 1 ผู้สอนเห็นว่านักศึกษามีความตื่นตัวและต้องการให้การนำเสนอในรอบนี้เป็นลักษณะของการฝึกซ้อมและรับฟังคำแนะนำจากอาจารย์ผู้สอนมากกว่าการประเมินให้คะแนน จึงไม่มีการประเมินนักศึกษาตามที่วางแผนไว้

ค. รอบภาษาอังกฤษ ครั้งที่ 2

การนำเสนอสัมมนาเป็นภาษาอังกฤษครั้งที่ 2 นักศึกษามีความมั่นใจในตัวเองมากกว่าการนำเสนอเป็นภาษาอังกฤษรอบที่ 1 มาก โดยในรอบนี้ไม่มีการประเมินปริมาณเนื้อหาที่คัดเลือกมานำเสนอ เนื่องจากนักศึกษายังคงใช้เนื้อหาเดิมที่เคยนำเสนอไปในครั้งแรก ซึ่งได้รับการประเมินไปแล้ว ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการประเมินการนำเสนอสัมมนาและความเข้าใจของผู้นำเสนอสัมมนา รอบภาษาอังกฤษครั้งที่ 2

	ร้อยละของนักศึกษาที่ได้ระดับคะแนน		
	พอใช้	ดี	ดีมาก
บทคัดย่อ	24	60	14
รูปแบบสไลด์	20	45	35
การพูด	5	40	55
ลำดับเนื้อหา	5	55	40
ความเข้าใจ	30	46	24

ผลการวิจัย พบว่า ในการนำเสนอสัมมนาเป็นภาษาอังกฤษนี้ นักศึกษามีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบสไลด์ให้แตกต่างไปจากที่เคยนำเสนอไปในรอบภาษาไทย โดยส่วนใหญ่จะมีการเพิ่มข้อความลงในสไลด์มากขึ้น เพื่อให้

สามารถอ่านสคริปต์ภาษาอังกฤษจากสไลด์ได้ ซึ่งทำให้คะแนนในส่วนของรูปแบบสไลด์ลดลง นอกจากนี้ยังพบว่า นักศึกษาได้รับคะแนนลดลงในการตอบคำถามเพื่อวัดความเข้าใจ แม้ว่านักศึกษาจะได้รับอนุญาตให้ถามและตอบคำถาม เป็นภาษาไทย

ผลการประเมินตนเองเพื่อถามความเข้าใจของผู้ฟังสัมมนา

ผลการประเมินความเข้าใจของผู้เข้าฟังการสัมมนา โดยการให้ผู้ฟังประเมินความเข้าใจของตนเองในระหว่างการฟังสัมมนา พบว่าผู้ฟังส่วนใหญ่มีความเข้าใจอยู่ในระดับดี ดังแสดงในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ผลการประเมินตนเองเพื่อถามความเข้าใจของผู้ฟังสัมมนา

ระดับ	ร้อยละของนักศึกษา
ดีมาก	18.78
ดี	62.73
พอใช้	18.49

ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน

ผลการรวมคะแนนทั้งหมด ตั้งแต่ การรายงานความก้าวหน้าทั้ง 2 ครั้ง การเขียนบทความวิชาการ การนำเสนอสัมมนาทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ นักศึกษาส่วนใหญ่มีผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ในระดับ B+ โดยมีมากถึงร้อยละ 35.00 ในจำนวนนักศึกษาทั้งชั้นเรียน ดังแสดงในตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน

ระดับคะแนน (เกรด)	จำนวน	ร้อยละ
A	5	25.00
B+	7	35.00
B	4	20.00
C+	2	10.00
C	2	10.00

ผลการประเมินความพึงพอใจการจัดการเรียนการสอน

ตารางที่ 7 ผลการประเมินความพึงพอใจการจัดการเรียนการสอน

รายการ	คะแนนเฉลี่ย
1. การจัดการสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนการสอนในรายวิชา	4.08
2. การให้คำแนะนำแหล่งค้นคว้าเพิ่มเติม	4.16
3. ความเพียงพอและความทันสมัยของหนังสือตำราในห้องสมุดของมหาวิทยาลัย	3.88
4. ความเพียงพอและความเหมาะสมของห้องเรียนกับจำนวนผู้เรียน	4.12
5. ความเหมาะสมและความทันสมัยของสื่อและวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้กับเนื้อหาวิชาและวิธีการเรียนการสอน	4.08
6. คุณภาพของเอกสารประกอบการสอน	3.96
7. เปิดโอกาสให้ซักถามข้อสงสัย ให้คำปรึกษาทั้งในและนอกห้องเรียน	4.28

ตารางที่ 7 (ต่อ)

รายการ	คะแนนเฉลี่ย
8. เปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการเรียนการสอน	4.12
9. ผู้สอนมีทักษะในการบูรณาการศาสตร์อื่นๆ หรือเรื่องที่เกี่ยวข้องให้เข้ากับเนื้อหาวิชา	4.20
10. มีการใช้เทคโนโลยีส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตัวเอง	4.24
11. มีการมอบหมายงานให้ฝึกปฏิบัติ หรือค้นคว้าเพิ่มเติม ทั้งในลักษณะงานเดี่ยวและงานกลุ่ม	4.32
12. มีการสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมความรับผิดชอบต่อสังคมไว้ในเนื้อหาวิชา	4.04
13. มีเทคนิคและวิธีสอนที่หลากหลาย น่าสนใจ ชัดเจน เข้าใจง่าย กระตุ้นให้คิด วิเคราะห์ แก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบ	4.08
14. สอนได้ตรงเนื้อหาที่กำหนดไว้ และเนื้อหาวิชามีความทันสมัย	4.16
ผลรวมทั้งหมด	4.12

ทั้งนี้ ผลการประเมินในประเด็นต่าง ๆ ส่วนใหญ่ได้รับผลคะแนนเฉลี่ยในระดับดี แต่มี 2 ประเด็นที่นักศึกษาให้คะแนนต่ำที่สุด คือ ความเพียงพอและความทันสมัยของหนังสือตำราในห้องสมุดของมหาวิทยาลัย และ คุณภาพของเอกสารประกอบการสอน

ผลการประเมินตนเองของผู้เรียน

การให้ผู้เรียนประเมินตนเองก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่า คะแนนความเข้าใจของผู้เรียนในประเด็นต่าง ๆ มีทั้งเพิ่มขึ้นและลดลง

ตารางที่ 8 ผลการประเมินตนเองของผู้เรียน ประเด็นที่ประเมิน

รายการ	คะแนนการประเมินตนเอง		
	ก่อนเรียน	หลังเรียน	เพิ่ม/ลด
1. เข้าใจหลักการเลือกหัวข้อสำหรับสัมมนา	55.0	62.5	เพิ่ม
2. เข้าใจว่าแหล่งข้อมูลใดมีความน่าเชื่อถือ	80.0	100.0	เพิ่ม
3. เข้าใจความแตกต่างระหว่างบทความวิจัยและบทความวิชาการ	75.0	62.5	ลด
4. เข้าใจหลักการอ่านบทความวิจัย	90.0	100.0	เพิ่ม
5. เข้าใจหลักการเขียนบทความวิชาการ	80.0	75.0	ลด
6. เข้าใจหลักการเตรียมสไลด์เพื่อการนำเสนอสัมมนา	90.0	75.0	ลด
7. เข้าใจหลักการนำเสนอสัมมนา	20.0	37.5	เพิ่ม

ทั้งนี้ ประเด็นที่ผู้เรียนได้รับคะแนนความเข้าใจลดลง ได้แก่ ความแตกต่างระหว่างบทความวิจัยและบทความวิชาการ หลักการเขียนบทความวิชาการ หลักการเตรียมสไลด์เพื่อการนำเสนอสัมมนา ซึ่งล้วนแต่เป็นเรื่องที่ผู้สอนได้จัดบรรยายให้แก่ผู้เรียนแล้ว

ผลการทดสอบสมมติฐาน

สำหรับการทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่างกัน เมื่อวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) พบว่านักศึกษาที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่างกันหลังเรียนโดยใช้รูปแบบการสอนแบบใหม่ มี

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสามารถในการคิดวิเคราะห์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 เช่นกัน

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล

เมื่อพิจารณาผลการวิจัยในชั้นเรียนในครั้งนี้ พบว่า การจัดการเรียนสอนโดยใช้รูปแบบใหม่ในวิชาสัมมนาการบัญชี สำหรับนักศึกษาปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี ประจำปีการศึกษา 2/2556 มีการเน้นที่กระบวนการสอนที่ให้ผู้เรียนมีทำงานอย่างเป็นขั้นตอน ตั้งแต่การเตรียมหัวข้อสัมมนาและทำความเข้าใจเนื้อหาเพื่อการนำเสนอเป็นภาษาไทยก่อน แล้วจึงพัฒนาทักษะการนำเสนอสัมมนาเป็นภาษาอังกฤษในลำดับต่อมา ซึ่งรวมแล้วมีการนำเสนอ 2 รอบ การทำวิจัยในชั้นเรียนครั้งนี้พบว่า ผู้เรียนให้ความสำคัญกับเรื่องของภาษาอังกฤษมากขึ้นไปจนลืมเอาใจใส่ในรายละเอียดบางประการที่ผู้สอนสอนให้ในระหว่างภาคเรียน เช่น การสอนให้เข้าใจลักษณะความแตกต่างของบทความวิจัยกับบทความวิชาการ และการสอนให้เข้าใจรูปแบบของสไลด์ที่ดีที่ไม่ควรจะอาศัยข้อความบนสไลด์เป็นเนื้อหาในคำพูด ซึ่งจะทำให้สไลด์มีข้อความยาวเกินความจำเป็น เมื่อเป็นเช่นนี้ จึงทำให้คะแนนการประเมินตนเองของผู้เรียนในประเด็นที่ถูกมองข้ามมีความสำคัญเหล่านี้หลังจากเรียนจบแล้วมีคะแนนต่ำกว่าคะแนนก่อนเรียน อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้อันผู้เรียน แสดงให้เห็นว่าในภาพรวมผู้เรียนมีการพัฒนาตนเองให้สามารถนำเสนอสัมมนาเป็นภาษาอังกฤษได้ในระดับที่น่าพอใจ

สำหรับการทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่างกัน เมื่อวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) พบว่านักศึกษาที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่างกันหลังเรียนโดยใช้รูปแบบการสอนแบบใหม่ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยนักศึกษาที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักศึกษาที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ปานกลางและต่ำ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนักศึกษาที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงจะมีความพยายาม ความอดทน ทำงานมีแผนตั้งระดับความหวังไว้สูงและพยายามที่จะเอาชนะอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อให้งานสำเร็จลุล่วงไปได้ส่วนนักศึกษาที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ จะมีลักษณะการทำงานที่ไม่มีเป้าหมายหรือตั้งเป้าหมายง่าย ๆ เพราะกลัวความล้มเหลว ในการทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ จุฬาลักษณ์ ภูมิปัญญา (2550) ได้ศึกษาการพัฒนาการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้เทคนิคผังกราฟิก กล่าวคือนักเรียนที่มีความมุ่งมั่นนักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสามารถในการคิดวิเคราะห์ที่สูงกว่านักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ปานกลางและต่ำ

ข้อเสนอแนะ

จากการประเมินผลสัมฤทธิ์ของการจัดการเรียนการสอน รายวิชาสัมมนาบัญชี สำหรับนักศึกษาปริญญาตรีโดยใช้รูปแบบใหม่ พบว่าการจัดการเรียนการสอนแบบนี้ยังมีข้อที่ควรปรับปรุง คือ ควรมีการบรรยายหรือสอนเรื่องที่นักศึกษาควรจะต้องทำให้เสร็จตั้งแต่ต้นภาคเรียน แทนการสอนอย่างช้า ๆ ตั้งแต่ต้นภาคเรียนไปจนถึงปลายภาคเรียน เพื่อให้ นักศึกษาสามารถนำความรู้เหล่านี้ไปประยุกต์ใช้ในการเตรียมตัวสัมมนาตั้งแต่แรก และควรมีการย้ำเตือนในประเด็นเหล่านี้เป็นระยะ ๆ ตลอดภาคเรียน

บรรณานุกรม

คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้. (2543). **ปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด**. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

จุฬาลักษณ์ ภูมิปัญญา. (2550). การพัฒนาการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ของนักเรียน
ช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้เทคนิคผังกราฟิก. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ปริญทิพย์ บุญคง. (2546). การศึกษาปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. ปริญญาโทการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สรชัย พิศาลบุตร. (2551). การทำวิจัยในชั้นเรียน เรียนรู้กันได้ใน 5 ชั่วโมง. วิทยพัฒน์, กรุงเทพฯ.

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาหลักการบัญชี 1 ของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ
สาขาการตลาดและการจัดการทรัพยากรมนุษย์ วิทยาลัยอินเทอร์เน็ตเทคโนโลยี กรุงเทพมหานคร

The Factors Affecting Students' Learning Achievement in Principles of
Accounting I of in Private University

ชุรีพร วิชิตนาค *

Chureporn Wichitnak

* อาจารย์ วิทยาลัยอินเทอร์เน็ตเทคโนโลยี กรุงเทพมหานคร

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาหลักการบัญชี 1 ของนักศึกษาสาขาวิชาการการตลาดและการจัดการทรัพยากรมนุษย์คณะบริหารธุรกิจวิทยาลัยอินเทอร์เน็ตเทคโนโลยี กรุงเทพมหานคร ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านเจตคติของนักศึกษาที่มีต่อวิชาหลักการบัญชี 1 ด้านผู้สอนวิชาหลักการบัญชี 1 ด้านการประเมินผลการเรียนและด้านปัจจัยสนับสนุนการเรียนการสอน โดยเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาสาขาวิชาการการตลาดและการจัดการทรัพยากรมนุษย์ต่อปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาหลักการบัญชี 1 จำแนกตามนักศึกษาเคยมีพื้นฐานการเรียนวิชาหลักการบัญชี 1 หรือไม่ ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Method) ประเภทการสำรวจ (Survey Research) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือนักศึกษาสาขาวิชาการการตลาดและการจัดการทรัพยากรมนุษย์ คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยอินเทอร์เน็ตเทคโนโลยี กรุงเทพมหานคร จำนวน 60 คน เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นใช้ค่าสถิติในการวิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และใช้ค่าสถิติในการทดสอบได้แก่ t-test แบบอิสระ (Independent)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปสามารถสรุปได้ดังนี้ นักศึกษาสาขาวิชาการการตลาดและการจัดการทรัพยากรมนุษย์ คณะบริหารธุรกิจวิทยาลัยอินเทอร์เน็ตเทคโนโลยี กรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง เคยมีพื้นฐานการเรียนวิชาหลักการบัญชี 1 คะแนนเฉลี่ย 2.00-2.50 หลักสูตรการศึกษา 2 ปี (ต่อเนื่อง) อาชีพนักศึกษา บิดามารดาอยู่ด้วยกัน ผู้อุปการะค่าเล่าเรียนบิดา-มารดา อาชีพพนักงานบริษัทระดับการศึกษาของผู้อุปการะอนุปริญญา รายได้ของครอบครัว โดยเฉลี่ยต่อเดือน 10,001-15,000 บาท

ผลจากการศึกษา ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาหลักการบัญชี 1 ของนักศึกษาสาขาวิชาการการตลาดและการจัดการทรัพยากรมนุษย์ คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยอินเทอร์เน็ตเทคโนโลยี กรุงเทพมหานคร ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านเจตคติของนักศึกษาที่มีต่อวิชาหลักการบัญชี 1 ด้านผู้สอนวิชาหลักการบัญชี 1 ด้านการประเมินผลการเรียนและด้านปัจจัยสนับสนุนการเรียนการสอน พบว่าในภาพรวมมีปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาหลักการบัญชี 1 อยู่ในระดับมาก เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาสาขาวิชาการการตลาดและการจัดการทรัพยากรมนุษย์ต่อปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาหลักการบัญชี 1 ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ด้านเจตคติของนักศึกษาที่มีต่อวิชาหลักการบัญชี 1 ด้านผู้สอนวิชาหลักการบัญชี 1 ด้านการประเมินผลการเรียน และด้านปัจจัยสนับสนุนการเรียนการสอน จำแนกตามนักศึกษาเคยมีพื้นฐานการเรียนวิชาหลักการบัญชี 1 หรือไม่ พบว่า นักศึกษาที่เคยมีพื้นฐานการเรียนวิชาหลักการบัญชี 1 และนักศึกษาที่ไม่เคยมีพื้นฐานการเรียนวิชาหลักการบัญชี 1 มีความคิดเห็น

แตกต่างกันในด้านการประเมินผลการเรียน โดยนักศึกษาที่ไม่เคยมีพื้นฐานการเรียนวิชาหลักการบัญชี 1 มีคะแนนเฉลี่ยระดับความคิดเห็นสูงกว่านักศึกษาที่เคยมีพื้นฐานการเรียนวิชาหลักการบัญชี 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

คำสำคัญ: การเรียนการสอน พฤติกรรมของผู้เรียน

Abstract

The purpose of this research is to determine about the Factors Influencing the Learning Achievement of Accounting Principles 1 of Students in Department of Marketing and Human Resource Management, Business Administration at Lampang Inter -Tech College (Bangkok) in 4 aspects which are Attitude of students in Accounting Principles 1, Instructors of Accounting Principles 1, School-record Evaluation, and Factor supporting schooling. They were used to compare opinions of students in department of Marketing and Human Resource Management with Factors Influencing the Learning Achievement of Accounting Principles 1 and separating from experienced/inexperienced students in basic of Accounting Principles 1. A Researcher used Descriptive Method in part of Survey Research. The sample which used in this research is 60 students in Department of Marketing and Human Resource Management, Business Administration at Lampang Inter -Tech College (Bangkok). For tool that applied for data collection, it was a questionnaire that the researcher created from the statistical analysis using the mean, standard deviation (S.D.), and statistical design tests using independent t-test.

The data analysis can be summarized as follows: Mostly, students in Department of Marketing and Human Resource Management, Business Administration at Lampang Inter -Tech College (Bangkok) were female. They had ever experienced in basic of Accounting Principles 1 with GPA 2.00-2.50 in 2-year course (continuing program). Their parent lived together and was responsible for the students' tuition fees. Their parent's occupation was employee and education was in diploma level. Average monthly family income is 10,001-15,000 baht.

The results of this study, “Factors Influencing the Learning Achievement of Accounting Principles 1 of Students in Department of Marketing and Human Resource Management, Business Administration at Lampang Inter -Tech College (Bangkok)” in 4 aspects which are Attitude of students in Accounting Principles 1, Instructors of Accounting Principles 1, School-record Evaluation, and Factor supporting schooling, are displayed that: In overview, the factors of Attitude of students in Accounting Principles 1 were in high rate comparing with the opinions of students in department of Marketing and Human Resource Management with Factors Influencing the Learning Achievement of Accounting Principles 1 in 4 aspects which are Attitude of students in Accounting Principles 1, Instructors of Accounting Principles 1, School-record Evaluation, and Factor supporting schooling. By separating from experienced/ inexperienced students in basic of Accounting Principles 1, it was observed that the experienced students in basic of Accounting Principles 1 and inexperienced ones

had different opinions in School-record Evaluation. The inexperienced students' opinion had higher rate than experienced ones with level of statistical significance.

Keywords: learning, Behavior of student

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การบัญชี เป็นศิลปะของการรวบรวม บันทึก จำแนก และทำสรุปข้อมูลอันเกี่ยวกับเหตุการณ์ทางเศรษฐกิจในรูปตัวเงิน ผลงานขั้นสุดท้ายของการบัญชีคือ การให้ข้อมูลทางการเงิน ซึ่งเป็นประโยชน์แก่บุคคลหลายฝ่าย และผู้ที่สนใจในแต่ละกิจกรรมอีกทั้งสามารถนำข้อมูลทางการบัญชีมาใช้ประโยชน์ในองค์กรธุรกิจได้หลากหลาย เช่น ทำให้ทราบถึงความก้าวหน้าของกิจการ และประสิทธิภาพในการดำเนินงานของผู้บริหาร ทราบถึงผลการดำเนินงานและฐานะการเงินของกิจการผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ ใช้ข้อมูลเพื่อประกอบการวางแผนการควบคุม และตัดสินใจตลอดจนทราบถึงข้อบกพร่องในการดำเนินงานที่ผ่านมา เพื่อที่จะเป็นแนวทางในการปรับปรุงการดำเนินงานในอนาคตนอกจากจะเป็นบุคคลที่อยู่ภายในองค์กรแล้ว ยังมีบุคคลภายนอกองค์กรที่สามารถรับรู้ถึงข้อมูลเกี่ยวกับองค์กรธุรกิจนั้น ๆ ได้แก่ นักลงทุน ผู้ให้สินเชื่อ หน่วยงานรัฐบาล เป็นต้น

คณะบริหารธุรกิจ จึงได้กำหนดให้มีรายวิชาหลักการบัญชี 1 เป็นวิชาพื้นฐานความรู้และเป็นวิชาเอกบังคับวิชาแรกที่นักศึกษาคณะบริหารธุรกิจทุกคน จะต้องเรียนและสอบผ่านเพื่อนำความรู้ไปใช้ในการศึกษาต่อยอดในการเรียนวิชาบัญชีเล่มต่อไปนอกจากนั้นในการจัดการเรียนการสอนคณะบริหารธุรกิจยังต้องการให้นักศึกษาประสบความสำเร็จในการเรียนซึ่งปัจจัยหนึ่งที่เป็นชี้วัดถึงการประสบความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอนวิชาหลักการบัญชี 1 คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาสาขาวิชาการตลาดและการจัดการทรัพยากรมนุษย์คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยอินเตอร์เทคลำปาง ศูนย์กรุงเทพซึ่งเป็นผลมาจากองค์ประกอบทางด้านสติปัญญาและที่ไม่ใช่สติปัญญา (Anastasi, 1970: 142 อ้างถึงใน อารมณ สนานนท์, 2540: 17-18) นอกจากนี้การประสบความสำเร็จในการเรียนยังมีอีกหลายปัจจัย ได้แก่พื้นฐานความรู้เดิมก่อนเข้าศึกษาระดับมหาวิทยาลัยการตัดสินใจเลือกเรียนคณะบริหารธุรกิจ ซึ่งบางครั้งไม่ใช่เป็นการตัดสินใจของนักศึกษาเองแต่เป็นการตัดสินใจของผู้ปกครองหรือตัดสินใจเรียนตามค่านิยมเหล่านี้ทำให้นักศึกษาขาดความตั้งใจในการเรียนเกิดความเบื่อหน่ายเข้าเรียนไม่ตรงเวลาหรือขาดเรียนส่งผลให้นักศึกษาไม่สามารถทำความเข้าใจในเนื้อหาที่อาจารย์สอนในห้องเรียนได้เพราะวิชาหลักการบัญชี 1 มีเนื้อหาแต่ละบทที่ต่อเนื่องกันดังนั้นหากนักศึกษาไม่เข้าใจบทแรก ๆ จะส่งผลอย่างยิ่งต่อการเรียนในบทหลัง ๆ นอกจากนี้วิชานี้ยังเป็นวิชาที่นักศึกษาจะต้องฝึกปฏิบัติเมื่อนักศึกษาเรียนไม่เข้าใจก็จะไม่สามารถทำแบบฝึกหัดได้ซึ่งส่งผลให้นักศึกษาไม่ยอมเข้าเรียนในที่สุดเนื่องจากความสำคัญของวิชาหลักการบัญชี 1 รวมถึงการที่มีนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจยังไม่ประสบความสำเร็จในการเรียน

ผู้วิจัยมีสนใจศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาหลักการบัญชี 1 ของนักศึกษาสาขาวิชาการตลาดและการจัดการทรัพยากรมนุษย์คณะบริหารธุรกิจวิทยาลัยอินเตอร์เทคลำปาง ศูนย์กรุงเทพมหานครเพื่อเป็นประโยชน์แก่นักศึกษาคณะบริหารธุรกิจอาจารย์และผู้ปกครองใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนในรายวิชาต่อไปและเพื่อช่วยกันแก้ไขปรับปรุงส่งเสริมสนับสนุนให้นักศึกษาประสบความสำเร็จในการเรียนซึ่งจะช่วยลดปัญหาทางการเรียน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาหลักการบัญชี 1 ของนักศึกษาสาขาวิชาการตลาดและการจัดการทรัพยากรมนุษย์ คณะบริหารธุรกิจวิทยาลัยอินเตอร์เทค ลำปาง ศูนย์กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาหลักการบัญชี 1 ของนักศึกษาสาขาวิชาการตลาดและการจัดการทรัพยากรมนุษย์ คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยอินเตอร์เทคลำปางศูนย์กรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

- 1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ ชั้นปีที่ 1 ที่ลงทะเบียนเรียนในวิชาหลักการบัญชี 1 ภาคเรียนที่ 1 สาขาวิชาการตลาดและการจัดการทรัพยากรมนุษย์ ในช่วงปีการศึกษา 2555 จำนวน 60 คน
- 1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ ชั้นปีที่ 1 ที่ลงทะเบียนเรียนในวิชาหลักการบัญชี 1 ภาคเรียนที่ 1 สาขาวิชาการตลาดและการจัดการทรัพยากรมนุษย์ จำนวน 60 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง รวม 1 ชุด ประกอบด้วย 3 ตอน ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาหลักการบัญชี 1 ของนักศึกษาสาขาวิชาการตลาดและการจัดการทรัพยากรมนุษย์ ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาหลักการบัญชี 1 โดยมีรายละเอียดและวิธีการสร้างดังนี้

2.1 ศึกษารูปแบบการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยรวบรวมข้อมูลจากตำรา เอกสาร บทความ งานวิจัย เกี่ยวกับองค์ประกอบที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ในการเรียน

2.2 รวบรวมข้อมูลเนื้อหา สารขององค์ประกอบที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ในการเรียน

2.3 ศึกษารายละเอียดของวัตถุประสงค์และขอบเขตของการวิจัย นำข้อมูลทั้งหมดที่รวบรวมได้มาทำการวิเคราะห์ สรุปรายละเอียดรูปแบบการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ฉบับร่าง ดังนี้

2.3.1 แบบสอบถามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา หลักการบัญชี 1 ของนักศึกษาสาขาวิชาการตลาดและการจัดการทรัพยากรมนุษย์ คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยอินเตอร์เทคลำปาง ศูนย์กรุงเทพมหานคร มีทั้งหมด 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา ได้แก่ เพศ, พื้นฐานการเรียน วิชาหลักการบัญชี 1

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาหลักการบัญชี 1 ของนักศึกษาสาขาวิชาการตลาดและการจัดการทรัพยากรมนุษย์ คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยอินเตอร์เทคลำปาง ศูนย์กรุงเทพมหานคร แบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านเจตคติของนักศึกษาที่มีต่อวิชาหลักการบัญชี 1 ด้านผู้สอนวิชา หลักการบัญชี 1 ด้านการประเมินผลการเรียนและด้านปัจจัยสนับสนุนการเรียนการสอนซึ่งใช้ค่าสถิติในการวิเคราะห์ ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

สูตรคำนวณค่าเฉลี่ย (Mean)

$$\bar{X} = \frac{\sum x}{N}$$

เมื่อ	\bar{X}	=	ค่าเฉลี่ย
	Σx	=	ผลรวมคะแนนทั้งหมด
	N	=	จำนวนประชากรทั้งหมด

ค่าที่ได้จากการประเมินจะมีค่าอยู่ระหว่าง 1.00 ถึง 5.00 ซึ่งมีความหมายต่าง ๆ ดังนี้

มีอิทธิพลต่อการเรียนมากที่สุด ให้ค่าระดับคะแนน 5

มีอิทธิพลต่อการเรียนมาก ให้ค่าระดับคะแนน 4

มีอิทธิพลต่อการเรียนปานกลาง ให้ค่าระดับคะแนน 3

มีอิทธิพลต่อการเรียนน้อย ให้ค่าระดับคะแนน 2

มีอิทธิพลต่อการเรียนน้อยที่สุด ให้ค่าระดับคะแนน 1

และกำหนดเกณฑ์การประเมินจากค่าเฉลี่ยไว้ ดังนี้

4.50 - 5.00 หมายถึงมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมากที่สุด

3.50 - 4.49 หมายถึงมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมาก

2.50 - 3.49 หมายถึงมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง

1.50 - 2.49 หมายถึงมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนน้อย

1.00 - 1.49 หมายถึงมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนน้อยที่สุด

สูตรคำนวณส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

	S.D.	=	$\sqrt{\frac{\Sigma(x-\bar{x})^2}{n-1}}$
เมื่อ	S.D.	=	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	X	=	ข้อมูลในแต่ละจำนวน
	\bar{X}	=	ค่าเฉลี่ยของข้อมูลชุดนั้น
	n	=	จำนวนของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาหลักการบัญชี 1 มีเนื้อที่ว่างสำหรับการบันทึกข้อเสนอแนะของนักศึกษาสาขาวิชาการตลาดและการจัดการทรัพยากรมนุษย์ คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยอินเตอร์เทคโนโลยีลาดพร้าว ศูนย์กรุงเทพ

2.4 ส่งให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องและให้คำแนะนำ

2.5 ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญสรุปเป็นรูปแบบในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ต่อไป

2.6 สร้างเครื่องมือตามรูปแบบการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.7 จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับจริง เพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยจะทำการเก็บรวบรวมข้อมูล ในเดือนกันยายน 2555 โดยดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

3.1 ผู้วิจัยแจกและจัดเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง ใช้ระยะเวลา 2 สัปดาห์ประกอบด้วยแบบสอบถามปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา หลักการบัญชี 1 ของนักศึกษาสาขาวิชาการตลาดและการจัดการทรัพยากรมนุษย์ คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยอินเตอร์เทคโนโลยีลาดพร้าว ศูนย์กรุงเทพมหานคร จำนวน 60 คน

3.2 ผู้วิจัยดำเนินการ ตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา ปรากฏว่ามีความถูกต้องและสมบูรณ์ทุกฉบับ เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งประกอบด้วย ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา หลักการบัญชี 1 ของนักศึกษาสาขาวิชาการตลาดและการจัดการทรัพยากรมนุษย์ คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยอินเตอร์เทคลำปาง ศูนย์กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ดำเนินการตรวจสอบจำนวน และความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้จากการเก็บรวบรวม นำแบบสอบถามไปวิเคราะห์โดยใช้วิธีการทางสถิติ ดังนี้

การวิเคราะห์ข้อมูล จากแบบสอบถามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา หลักการบัญชี 1 ของนักศึกษาสาขาวิชาการตลาดและการจัดการทรัพยากรมนุษย์คณะบริหารธุรกิจวิทยาลัยอินเตอร์เทคลำปาง ศูนย์กรุงเทพมหานคร ซึ่งมีทั้งหมด 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้วิธีการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาหลักการบัญชี 1 ของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบเรียงลำดับความสำคัญองค์ประกอบที่ส่งผลกระทบต่อเจตคติของนักศึกษาที่มีต่อวิชาหลักการบัญชี 1, ด้านผู้สอนวิชาหลักการบัญชี 1, ด้านการประเมินผลการเรียนและด้านปัจจัยสนับสนุนการเรียนการสอน มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการจัดหมวดหมู่ความสัมพันธ์ของเนื้อหา แล้วนำเสนอโดยวิธีพรรณนา

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ทำการวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมเพื่อหาคำนวนหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) วิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา โดยมีรายละเอียดดังนี้

- 1) หาคความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) สำหรับข้อมูลทั่วไป
- 2) หาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) สำหรับข้อมูลด้านเจตคติของนักศึกษาที่มีต่อวิชาหลักการบัญชี 1 ด้านผู้สอนวิชาหลักการบัญชี 1 ด้านการประเมินผลการเรียนและด้านปัจจัยสนับสนุนการเรียนการสอน

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 สภาพทั่วไปของนักศึกษา

1. จำแนกตามเพศ พบว่า นักศึกษาคณะบริหารธุรกิจสาขาวิชาการตลาดและการจัดการทรัพยากรมนุษย์ วิทยาลัยอินเตอร์เทคลำปาง ศูนย์กรุงเทพมหานคร มีทั้งสิ้นจำนวน 60 คน ประกอบด้วย เพศชาย จำนวน 17 คน (28%) และเพศหญิง จำนวน 43 คน (72%)

2. จำแนกตามนักศึกษาเคยมีพื้นฐานการเรียนวิชาหลักการบัญชี 1 หรือไม่พบว่านักศึกษาคณะบริหารธุรกิจสาขาวิชาการตลาดและการจัดการทรัพยากรมนุษย์วิทยาลัยอินเตอร์เทค ลำปาง ศูนย์กรุงเทพมหานครมีทั้งสิ้นจำนวน 60 คน ประกอบด้วยเคยจำนวน 49 คน (82%) และไม่เคย จำนวน 11 คน (18%)

3. จำแนกตามคะแนนเฉลี่ย พบว่า นักศึกษาคณะบริหารธุรกิจสาขาวิชาการตลาดและการจัดการทรัพยากรมนุษย์วิทยาลัยอินเตอร์เทคเล่าปางศูนย์กรุงเทพมหานคร มีทั้งสิ้นจำนวน 60 คน ประกอบด้วย ต่ำกว่า 1.75 จำนวน 1 คน (2%) ต่ำกว่า 2.00 จำนวน 11 คน (18%) 2.00-2.50 จำนวน 27 คน (45%) และ 2.51 ขึ้นไป จำนวน 21 คน (35%)

4. จำแนกตามหลักสูตรการศึกษา พบว่า นักศึกษาคณะบริหารธุรกิจสาขาวิชาการตลาดและการจัดการทรัพยากรมนุษย์ วิทยาลัยอินเตอร์เทคเล่าปาง ศูนย์กรุงเทพมหานคร มีทั้งสิ้นจำนวน 60 คน ประกอบด้วย หลักสูตร 2 ปี ต่อเนื่องจำนวน 60 คน (100%)

5. จำแนกตามอาชีพของนักศึกษาพบว่า นักศึกษาคณะบริหารธุรกิจสาขาวิชาการตลาดและการจัดการทรัพยากรมนุษย์ วิทยาลัยอินเตอร์เทคเล่าปาง ศูนย์กรุงเทพมหานครมีทั้งสิ้น จำนวน 60 คน ประกอบด้วย นักศึกษา จำนวน 23 คน (39%) รับราชการ จำนวน 9 คน (15%) พนักงานบริษัท จำนวน 23 คน (38%) และเจ้าของกิจการ จำนวน 5 คน (8%)

6. จำแนกตามสภาพครอบครัวพบว่า นักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ สาขาวิชาการตลาดและการจัดการทรัพยากรมนุษย์ วิทยาลัยอินเตอร์เทคเล่าปาง ศูนย์กรุงเทพมหานคร มีทั้งสิ้น จำนวน 60 คนประกอบด้วยบิดามารดาอยู่ด้วยกันจำนวน 32 คน (54%) บิดามารดาแยกทางกัน จำนวน 9 คน (15%) บิดามารดาหย่าร้างกันจำนวน 2 คน (3%) และบิดาหรือมารดาเสียชีวิต จำนวน 17 คน (28%)

7. จำแนกตามผู้อุปการะค่าเล่าเรียนพบว่า นักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ สาขาวิชาการตลาดและการจัดการทรัพยากรมนุษย์วิทยาลัยอินเตอร์เทคเล่าปางศูนย์กรุงเทพมหานครมีทั้งสิ้น จำนวน 60 คน ประกอบด้วยบิดา-มารดา จำนวน 16 คน (27%) บิดา จำนวน 3 คน (5%) มารดา จำนวน 4 คน (7%) ผู้ปกครอง จำนวน 6 คน (10%) และทำงานเลี้ยงตนเอง จำนวน 31 คน (51%)

8. จำแนกตามอาชีพของผู้อุปการะพบว่า นักศึกษาคณะบริหารธุรกิจสาขาวิชาการตลาดและการจัดการทรัพยากรมนุษย์ วิทยาลัยอินเตอร์เทคเล่าปาง ศูนย์กรุงเทพมหานคร มีทั้งสิ้นจำนวน 60 คนประกอบด้วย เกษตรจำนวน 6 คน (10%) ราชการและรัฐวิสาหกิจ จำนวน 11 คน (18%) พนักงานบริษัท จำนวน 14 คน (23%) รับจ้าง จำนวน 13 คน (22%) ค้าขาย จำนวน 8 คน (14%) และธุรกิจส่วนตัว จำนวน 8 คน (13%)

9. จำแนกตามระดับการศึกษาของผู้อุปการะพบว่า นักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ สาขาวิชาการตลาดและการจัดการทรัพยากรมนุษย์ วิทยาลัยอินเตอร์เทคเล่าปาง ศูนย์กรุงเทพมหานคร มีทั้งสิ้นจำนวน 60 คน ประกอบด้วย ต่ำกว่าหรือเทียบเท่า จำนวน 24 คน (40%) อนุปริญญา จำนวน 25 คน (41%) ปริญญาตรี จำนวน 10 คน (17%) และสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 1 คน (2%)

10. จำแนกตามรายได้ของครอบครัวโดยเฉลี่ยต่อเดือนพบว่า นักศึกษาคณะบริหารธุรกิจสาขาวิชาการตลาดและการจัดการทรัพยากรมนุษย์ วิทยาลัยอินเตอร์เทคเล่าปางศูนย์กรุงเทพมหานคร มีทั้งสิ้นจำนวน 60 คน ประกอบด้วย ต่ำกว่า 10,000 บาทจำนวน 13 คน (22%) 10,001-15,000 บาท จำนวน 23 คน (38%) 15,001-20,000 บาท จำนวน 8 คน (13%) และ 20,000 บาทขึ้นไป จำนวน 16 คน (27%)

ตอนที่ 2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาหลักการบัญชี 1 ของนักศึกษานิติศาสตร์ การตลาดและการจัดการทรัพยากรมนุษย์ คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยอินเตอร์เทคโนโลยี ศูนย์กรุงเทพมหานครในด้านเจตคติของนักศึกษาที่มีต่อวิชาหลักการบัญชี 1 ด้านผู้สอนวิชาหลักการบัญชี 1 ด้านการประเมินผลการเรียนและด้านปัจจัยสนับสนุนการเรียนการสอน

ผลการวิเคราะห์ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาหลักการบัญชี 1 ของนักศึกษานิติศาสตร์ การตลาดและการจัดการทรัพยากรมนุษย์ คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยอินเตอร์เทคโนโลยี ศูนย์กรุงเทพมหานครในภาพรวมแสดงระดับของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาหลักการบัญชี 1 ของนักศึกษานิติศาสตร์ การตลาดและการจัดการทรัพยากรมนุษย์ คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยอินเตอร์เทคโนโลยี ศูนย์กรุงเทพมหานครในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.22$, $S.D.=1.01$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาหลักการบัญชี 1 ของนักศึกษานิติศาสตร์ การตลาดและการจัดการทรัพยากรมนุษย์ คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยอินเตอร์เทคโนโลยี ศูนย์กรุงเทพมหานครมากที่สุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.58$, $S.D.=1.08$) รองลงมา ความมุ่งหวังในการนำวิชาหลักการบัญชี 1 ไปใช้ประโยชน์ อยู่ในระดับ ($\bar{X}=3.23$, $S.D.=1.03$) และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาหลักการบัญชี 1 ของนักศึกษานิติศาสตร์ การตลาดและการจัดการทรัพยากรมนุษย์ คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยอินเตอร์เทคโนโลยี ศูนย์กรุงเทพมหานครน้อยที่สุด คือ มีปัญหาในการทำแบบฝึกหัดและการศึกษาค้นคว้าตามหัวข้อที่อาจารย์กำหนด อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=3.10$ $S.D.=.92$)

ผลการวิเคราะห์ระดับสมรรถนะของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาหลักการบัญชี 1 ของนักศึกษานิติศาสตร์ การตลาดและการจัดการทรัพยากรมนุษย์ คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยอินเตอร์เทคโนโลยี ศูนย์กรุงเทพมหานครในภาพรวมด้านผู้สอนแสดงระดับของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาหลักการบัญชี 1 ของนักศึกษานิติศาสตร์ การตลาดและการจัดการทรัพยากรมนุษย์ คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยอินเตอร์เทคโนโลยี ศูนย์กรุงเทพมหานครในภาพรวมด้านผู้สอนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.82$, $S.D.=1.36$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีการใช้แรงจูงใจในการสอน เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาหลักการบัญชี 1 ของนักศึกษานิติศาสตร์ การตลาดและการจัดการทรัพยากรมนุษย์ คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยอินเตอร์เทคโนโลยี ศูนย์กรุงเทพมหานครมากที่สุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.12$, $S.D.=3.79$)รองลงมา เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ซักถามและแสดงความคิดเห็น อยู่ในระดับ ($\bar{X}=3.97$, $S.D.=1.01$) และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาหลักการบัญชี 1 ของนักศึกษานิติศาสตร์ การตลาดและการจัดการทรัพยากรมนุษย์ คณะบริหารธุรกิจวิทยาลัยอินเตอร์เทคโนโลยีศูนย์กรุงเทพมหานครน้อยที่สุด คือ ชี้แจงแผนการเรียนการสอนอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=3.37$ $S.D.=1.03$)

ผลการวิเคราะห์ระดับสมรรถนะของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาหลักการบัญชี 1 ของนักศึกษานิติศาสตร์ การตลาดและการจัดการทรัพยากรมนุษย์ คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยอินเตอร์เทคโนโลยี ศูนย์กรุงเทพมหานครในภาพรวมด้านการประเมินผลการเรียนแสดงระดับของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาหลักการบัญชี 1 ของนักศึกษานิติศาสตร์ การตลาดและการจัดการทรัพยากรมนุษย์ คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยอินเตอร์เทคโนโลยี ศูนย์กรุงเทพมหานครในภาพรวมด้านผู้สอนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.62$, $S.D.=1.10$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าคำถามในข้อสอบชัดเจน เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาหลักการบัญชี 1 ของนักศึกษานิติศาสตร์ การตลาดและการจัดการทรัพยากรมนุษย์ คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยอินเตอร์เทคโนโลยี ศูนย์กรุงเทพมหานครมากที่สุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.05$, $S.D.=4.04$) รองลงมา เนื้อหาในการสอบแต่ละครั้งมีมาก อยู่ในระดับ ($\bar{X}=3.55$, $S.D.=.96$) และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาหลักการบัญชี 1 ของนักศึกษานิติศาสตร์

สาขาวิชาการตลาดและการจัดการทรัพยากรมนุษย์คณะบริหารธุรกิจวิทยาลัยอินเตอร์เทคคำปาง ศูนย์กรุงเทพมหานคร น้อยที่สุด คือ ข้อสอบครอบคลุมเนื้อหาที่เรียน อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=3.37$, $S.D.=1.03$)

ผลการวิเคราะห์ระดับสมรรถนะของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาหลักการบัญชี 1 ของนักศึกษาสาขาวิชาการตลาดและการจัดการทรัพยากรมนุษย์ คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยอินเตอร์เทคคำปาง ศูนย์กรุงเทพมหานครในภาพรวมด้านปัจจัยสนับสนุนการเรียนการสอนแสดงระดับของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาหลักการบัญชี 1 ของนักศึกษาสาขาวิชาการตลาดและการจัดการทรัพยากรมนุษย์ คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยอินเตอร์เทคคำปาง ศูนย์กรุงเทพมหานครในภาพรวมด้านผู้สอนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.37$, $S.D.=1.03$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักศึกษามีเพื่อนสนิทที่พูดคุยปรึกษากันได้เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาหลักการบัญชี 1 ของนักศึกษาสาขาวิชาการตลาดและการจัดการทรัพยากรมนุษย์ คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยอินเตอร์เทคคำปาง ศูนย์กรุงเทพมหานครมากที่สุดอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.63$, $S.D.=1.10$) รองลงมา มีจำนวนนักศึกษาในห้องเรียนมากเกินไปอยู่ในระดับ ($\bar{X}=3.52$, $S.D.=1.09$) และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาหลักการบัญชี 1 ของนักศึกษาสาขาวิชาการตลาดและการจัดการทรัพยากรมนุษย์คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยอินเตอร์เทคคำปาง ศูนย์กรุงเทพมหานครน้อยที่สุด คือ ความพร้อมของห้องเรียน เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องเสียง การระบายอากาศ เป็นต้น อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=3.08$ $S.D.=.91$)

การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างนักศึกษาที่เคยมีพื้นฐานการเรียนวิชาหลักการบัญชี 1 และนักศึกษาที่ไม่เคยมีพื้นฐานการเรียนวิชาหลักการบัญชี 1 แสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างนักศึกษาที่เคยมีพื้นฐานการเรียนวิชาหลักการบัญชี 1 และนักศึกษาที่ไม่เคยมีพื้นฐานการเรียนวิชาหลักการบัญชี 1 โดยจำแนกตามนักศึกษาเคยมีพื้นฐานการเรียนวิชาหลักการบัญชี 1 หรือไม่

เพศ	เคยมีพื้นฐาน		ไม่เคยมีพื้นฐาน		t-test
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
เจตคติของนักศึกษาที่มีต่อวิชาหลักการบัญชี 1	16.57	3.97	16.95	4.19	.979
ด้านผู้สอนวิชาหลักการบัญชี 1	26.15	5.89	30.72	9.33	.067
ด้านการประเมินผลการเรียน	11.17	2.66	14.61	9.15	.005
ด้านปัจจัยสนับสนุนการเรียนการสอน	14.12	3.25	15.07	3.48	.756

*ระดับนัยสำคัญ 0.05

จากตารางที่ 1 พบว่า นักศึกษาสาขาวิชาการตลาดและการจัดการทรัพยากรมนุษย์ จำแนกตามนักศึกษาเคยมีพื้นฐานการเรียนวิชาหลักการบัญชี 1 หรือไม่ในภาพรวมปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาหลักการบัญชี 1 ของนักศึกษาสาขาวิชาการตลาดและการจัดการทรัพยากรมนุษย์คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยอินเตอร์เทคคำปางศูนย์กรุงเทพมหานคร มีความคิดเห็นแตกต่างกันในด้านการประเมินผลการเรียนที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะในการทำวิจัย ในด้านเจตคติของนักศึกษาที่มีต่อวิชาหลักการบัญชี 1 ด้านผู้สอนวิชาหลักการบัญชี 1 ด้านการประเมินผลการเรียนและด้านปัจจัยสนับสนุนการเรียนการสอนในภาพรวมผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะจากแบบสอบถามปลายเปิดในภาพรวม สรุปได้ดังนี้เนื่องจากนักศึกษาส่วนใหญ่มีอาชีพทำงานประจำ บางคนมีครอบครัว มีภาระที่ต้องรับผิดชอบนอกเหนือจากเรียนหนังสือ ทำให้มีเวลาในการเตรียมตัวที่จะมาเรียนไม่เต็มที่

สรุปและอภิปรายผล

1. สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปสามารถสรุปได้ดังนี้ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง นักศึกษาเคยมีพื้นฐานการเรียนวิชาหลักการบัญชี 1 คะแนนเฉลี่ย 2.00-2.50 หลักสูตรการศึกษาหลักสูตร 2 ปี (ต่อเนื่อง) อาชีพเป็นนักศึกษาสภาพครอบครัวบิดามารดาอยู่ด้วยกัน มีบิดามารดาเป็นผู้อุปการะค่าเล่าเรียน อาชีพของผู้อุปการะคือพนักงานบริษัทระดับการศึกษาของผู้อุปการะอนุปริญญา และมีรายได้ของครอบครัวโดยเฉลี่ยต่อเดือน 10,001-15,000 บาท การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาหลักการบัญชี 1 ของนักศึกษาสาขาวิชาการตลาดและการจัดการทรัพยากรมนุษย์ คณะบริหารธุรกิจวิทยาลัยอินเตอร์เทคลำปาง ศูนย์กรุงเทพมหานครทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ด้านเจตคติของนักศึกษาที่มีต่อวิชาหลักการบัญชี 1 ด้านผู้สอนวิชาหลักการบัญชี 1 ด้านการประเมินผลการเรียนและด้านปัจจัยสนับสนุนการเรียนการสอนจำนวน 60 คน พบว่า ในภาพรวมมีปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาหลักการบัญชี 1 ของนักศึกษาสาขาวิชาการตลาดและการจัดการทรัพยากรมนุษย์ คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยอินเตอร์เทคลำปาง ศูนย์กรุงเทพมหานครทั้ง 4 ด้านอยู่ในระดับมาก

2. อภิปรายผล

2.1 ผลการวิเคราะห์จากการวิจัย พบว่า ในภาพรวมปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาหลักการบัญชี 1 ของนักศึกษาสาขาวิชาการตลาดและการจัดการทรัพยากรมนุษย์ คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยอินเตอร์เทคลำปาง ศูนย์กรุงเทพมหานครทั้ง 4 ด้านได้แก่ ด้านเจตคติของนักศึกษาที่มีต่อวิชาหลักการบัญชี 1 ด้านผู้สอนวิชาหลักการบัญชี 1 ด้านการประเมินผลการเรียนและด้านปัจจัยสนับสนุนการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของภาคภูมิ (บทคัดย่อ: 2550) ปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคอมพิวเตอร์ของนักศึกษาโปรแกรมวิชาการบริหารธุรกิจ (คอมพิวเตอร์ธุรกิจ) มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ โดยพิจารณาจากปัจจัย 3 ด้าน คือ ปัจจัยทางด้านผู้เรียน ประกอบด้วย ความพร้อมของผู้เรียน ความเข้าใจในวิชาที่เรียน ค่านิยม และแรงจูงใจไม่สัมฤทธิ์ ปัจจัยทางด้านผู้สอน ประกอบด้วย คุณภาพการสอน การพัฒนาความรู้ และแรงเสริมของผู้สอน ปัจจัยทางด้านสถานศึกษา ประกอบด้วย สภาพห้องเรียน เครื่องมือ อุปกรณ์และแบบทดสอบทักษะพื้นฐานทางคอมพิวเตอร์

2.2 ด้านเจตคติของนักศึกษาที่มีต่อวิชาหลักการบัญชี 1 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับมาก และหากพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีความช่วยเหลือซึ่งกันและกันด้านการเรียนระหว่างนักศึกษามากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทศนีย์ ศิริวัฒน์ (2532) ศึกษาเรื่อง แบบการเรียนของนักศึกษาคณะรัฐศาสตร์มหาวิทยาลัยรามคำแหง พบว่า นักศึกษาคณะรัฐศาสตร์โดยส่วนใหญ่ชอบแบบการเรียนมีส่วนร่วมและแบบร่วมมือ ส่วนแบบอื่น ๆ นักศึกษาชอบปานกลางนอกจากนี้นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันมีเจตคติต่อการเรียนแต่ละแบบแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.3 ด้านผู้สอนวิชาหลักการบัญชี 1 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับมาก และหากพิจารณารายข้อ พบว่า มีการใช้แรงจูงใจในการสอนมากที่สุด สอดคล้องกับทฤษฎีของพาฟลอฟเรื่อง การเสริมแรง (Reinforcement) นิยมใช้ในการวางเงื่อนไขการให้ในสิ่งที่ผู้เรียนต้องการเพื่อจูงใจให้ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ เช่นการให้รางวัลให้คะแนนให้คำชมเชยการเสริมแรงมี 2 ชนิดคือการเสริมแรงบวก (Positive Reinforcement) หมายถึง การให้สิ่งที่ผู้เรียนพึงพอใจเพื่อจูงใจให้ผู้เรียนกระทำการพฤติกรรมที่พึงประสงค์เพิ่มขึ้นเช่นการให้รางวัลคำชมเชย การได้รับสิทธิพิเศษส่วนการเสริมแรงอีกแบบหนึ่งเรียกว่าการเสริมแรงลบ (Negative reinforcement) หมายถึงการนำสิ่งเร้าที่ไม่พึงประสงค์ออกไปทำให้การเกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์มากขึ้นเช่นการเรียนการสอนในบรรยากาศที่เข้มงวดเคร่งครัดมีบทลงโทษที่รุนแรงทำให้นักเรียนรู้สึกหวาดกลัวเคร่งเครียดเรียนหนังสือไม่รู้เรื่องการจัดบรรยากาศเช่นนั้นออกไปเปลี่ยนเป็นบรรยากาศที่ผ่อนคลายเป็นกันเองสนุกสนานเรียกว่าการเสริมแรงลบพึงทำความเข้าใจว่าการเสริมแรง

ลงมือใช้การลงโทษ (Punishment) เพราะการลงโทษคือการทำให้รู้สึกเจ็บปวดไม่กล้าทำพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์นั้น อีกเช่นนักเรียนไม่ทำการบ้านมาส่งครูจึงลงโทษด้วยการหักคะแนนเป็นต้น

2.4 ด้านการประเมินผลการเรียนปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับมาก และหากพิจารณาวิจัยข้อ พบว่า คำถามในข้อสอบชัดเจน สอดคล้องกับงานวิจัยอาร์มสตรอง (Armstrong, 1973) ระบุว่าครูควรมีความสามารถ ดังนี้ สามารถกำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เข้าใจถึงการเรียนรู้และนำมาใช้ในการสอน สามารถจัดกิจกรรมและวิธีการเรียนการสอนได้สอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษาและสังคม มีเทคนิคการสอนที่ช่วยให้เรียนรู้ได้เร็ว มีเทคนิคและวิธีการวัดผลที่ดี และนำผลมาปรับปรุงการสอนได้ สามารถประเมินผลการสอนของตนได้ ให้การปรึกษานักเรียนเป็นรายบุคคล มีการติดต่ออย่างใกล้ชิดกับผู้ปกครอง

2.5 ด้านปัจจัยสนับสนุนการเรียนการสอนปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับมาก และหากพิจารณาวิจัยข้อ พบว่า นักศึกษามีเพื่อนสนิทที่พูดคุยปรึกษากันได้สอดคล้องกับ นิภา นิรยายน (2530: 141) กล่าวว่าเพื่อนมีอิทธิพลอย่างยิ่งโดยเฉพาะในชีวิตวัยรุ่นเพราะวัยรุ่นมีความปรารถนาแรงกล้าที่จะทำตัวให้เพื่อนฝูงยอมรับนับถือวัยรุ่นจะมีความเข้าใจดีว่าเพื่อนมีความรู้สึกต่อตนอย่างไรถ้าวัยรุ่นได้รับความนิยมน้อยจากเพื่อนฝูงมากเพียงใดย่อมทำให้เขามีลักษณะเป็นมิตรน่าคบกล้าแสดงออกวางตัวในการเข้าสังคมเป็นและมีความเชื่อมั่นในตัวเองมากขึ้นเพียงนั้น

3. ข้อเสนอแนะ

เพื่อให้การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาหลักการบัญชี 1 ของนักศึกษาสาขาวิชาการตลาดและการจัดการทรัพยากรมนุษย์ คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยอินเตอร์เทค ลำปาง ศูนย์กรุงเทพมหานครเป็นไปอย่างกว้างขวางและเป็นไปตามแนวทางสนับสนุนงานวิจัยให้แพร่หลายยิ่งขึ้นจึงควรศึกษาในเรื่องต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

3.1 ข้อเสนอแนะทั่วไป

3.1.1 สำหรับผู้บริหาร ควรชี้แจงทำความเข้าใจให้ครูเห็นความสำคัญของเทคนิควิธีการสอนที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนได้เรียนรู้ดีขึ้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาในส่วนรวมก็จะดีขึ้นตามลำดับ และควรสนับสนุนให้ครูได้เข้ารับการอบรมสัมมนาเกี่ยวกับเทคนิควิธีการสอนแบบใหม่ ๆ และมีการติดตามผลอย่างใกล้ชิด

3.1.2 สำหรับครูผู้สอนควรให้ความสำคัญกับการสอนและการสร้างพื้นฐานความรู้ในแต่ละรายวิชาให้แก่ผู้เรียนและการปลูกฝังให้ผู้เรียนเป็นคนที่มีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ รู้จักใช้เวลาให้เป็นประโยชน์ ส่งเสริมและปลูกฝังนิสัยในการเรียนที่ดีแก่นักศึกษาโดยการจัดกิจกรรมกลุ่มที่ทำให้ผู้เรียนที่มีความสามารถแตกต่างกันได้ทำงานร่วมกัน ทำให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ที่ดีและได้มีการแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน ผู้เรียนได้ทำงานร่วมกัน

3.1.3 สำหรับนักศึกษาควรสร้างนิสัยการเรียนที่ดีให้แก่ตัวเอง มีการทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนมากขึ้น นอกจากนี้นักศึกษาควรปรับปรุงความรู้เดิมให้เพียงพอก่อนที่จะเรียนในแต่ละรายวิชาหรือระดับชั้นที่สูงขึ้น

3.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาหลักการบัญชี 1 ของนักศึกษาสาขาวิชาการตลาดและการจัดการทรัพยากรมนุษย์ คณะบริหารธุรกิจ ซึ่งผู้วิจัยมีขอบเขตในการศึกษาเฉพาะสาขาเท่านั้น แต่ยังไม่มีการศึกษาวิจัยในสาขาวิชาอื่นที่วิทยาลัยเปิดสอน ดังนั้น จึงควรมีการวิจัยในลักษณะเดียวกันหรือทำนองเดียวกันกับตัวอย่างประชากรในหลักสูตรหรือสาขาวิชาอื่น ๆ เพื่อจะได้ทราบผลการวิจัยและเป็นประโยชน์ชัดเจนยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2536). การวิเคราะห์และกำหนดตัวบ่งชี้คุณภาพการจัดการศึกษาตามหลักสูตรเพื่อการสร้างแบบทดสอบมาตรฐาน. สำนักงานทดสอบทางการศึกษากกรมวิชาการ.
- คะเนิงนิง พันธุ์รัตน์. (2545). การศึกษาตัวแปรสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาชีววิทยาของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ฉัตรปวีณ์ จรัสวารรัตน์. (2550). ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ในมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ. รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.
- ดวงฤทัย ชูสง. (2544). รูปแบบสายทางความก้าวหน้าในอาชีพของพนักงานในสายนโยบายสถาบันการเงินของธนาคารแห่งประเทศไทย. กรุงเทพฯ: ภาคนิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิตโครงการบัณฑิตศึกษากการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ธนากร มณีสังข์จ้ง. (2549). ศึกษาแนวทางการจัดทำแผนพัฒนาสายอาชีพของพนักงานในสายงานการตลาดของบริษัทร่วมทุนไทย-ญี่ปุ่น. กรุงเทพฯ: ภาคนิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต โครงการบัณฑิตศึกษากการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ศรัณยา บุนนาคและสิทธิชัยลิมาพร. (2551). วิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการเรียนบัญชีเบื้องต้นของนักศึกษาภาควิชาบริหารธุรกิจคณะวิทยาการจัดการมหาวิทยาลัย สงขลานครินทร์. รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์วิทยาเขตหาดใหญ่.
- สมพิศ อยู่สุขสวัสดิ์. (2550). ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาหลักสูตรอุตสาหกรรมศาสตรบัณฑิตวิทยาลัยเทคโนโลยีอุตสาหกรรมสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ. บทความวิจัย. วารสารวิชาการเทคโนโลยีอุตสาหกรรม, 3(1), 27-28.
- สมานมิตรอยู่สุขสวัสดิ์. (2545). ประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์วิทยาลัยเทคโนโลยีอุตสาหกรรม. รายงานการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีอุตสาหกรรม. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

ความพึงพอใจของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยราชพฤกษ์ ที่มีต่อการเรียนการสอน
ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

The Ratchaphruek College Students Satisfaction toward Learner Centered Teaching

นิตยา สุภาภรณ์*

Nittaya Supaporn

* อาจารย์ประจำคณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยราชพฤกษ์

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยราชพฤกษ์ ที่มีต่อการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และเพื่อเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยราชพฤกษ์ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยราชพฤกษ์ จำนวน 322 คน ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่าย การเก็บข้อมูลใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือการวิจัย สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบความแตกต่างระหว่าง 2 กลุ่ม ใช้ t - test และทดสอบความแตกต่างระหว่างประชากรตั้งแต่ 3 กลุ่มขึ้นไปใช้ One-Way ANOVA และทดสอบความแตกต่างรายคู่ใช้วิธี Least Significant Difference (LSD)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ความพึงพอใจของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยราชพฤกษ์ ที่มีต่อการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าโดยส่วนใหญ่ นักศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการพัฒนาการเรียนการสอน ด้านการวางแผนการเรียนการสอน ด้านการวัดประเมินผล ส่วนด้านการประชาสัมพันธ์การเรียนการสอน และด้านการนิเทศภายในและการติดตามการเรียนการสอน นักศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง

2. การเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักศึกษาในกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า เพศ ชั้นปี ที่ การศึกษา และกลุ่มการเรียนต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 สำหรับนักศึกษาที่สาขาวิชาแตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแตกต่างกัน ในด้านการวางแผนการเรียนการสอน ด้านการพัฒนาการเรียนการสอน และด้านการประชาสัมพันธ์การเรียนการสอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

คำสำคัญ: ความพึงพอใจ การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

Abstract

This research aimed to study the satisfaction level of students majoring in Business Administration, Ratchaphruek College toward teaching that focuses on students, and to compare the level of satisfaction of students majoring in Business Administration, Ratchaphruek College, by personal factors. The samples comprised 322 students from the Faculty of Business Administration, Ratchaphruek College. using a simple random sampling. Questionnaire was used to collect data for

research. The statistics used in this study were percentage, mean, Standard Deviation, t-test, and One-Way ANOVA.

The results showed that:

1. The satisfaction of the Faculty of Business Administration. Ratchaphruek College toward learner – centered teaching in an overall was at a high level. Considering each aspect, it was found that most students were satisfied at the high level, as follows: an instructional development aspect, an instructional planning, an agreement aspect, respectively. The other 2 aspects were at a moderate level. An instructional public. relations aspect, and an internal supervision and follow-up.

2. Gender, class level, and study group had no significance on this satisfaction, except major of study had influence on this satisfaction in 3 aspects: the instructional planning, the instructional development, and the public relations at .05 level of significance.

Keywords: Satisfaction, Learning Centered Teaching

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษานับเป็นรากฐานที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งในการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้า และแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในสังคมได้ เนื่องจากการศึกษาเป็นกระบวนการที่จะช่วยให้คนได้พัฒนาตนเองด้านต่าง ๆ ที่จะดำรงชีพ และประกอบอาชีพได้อย่างมีความสุข รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง รวมเป็นพลังสร้างสรรค์การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนได้ (กรมวิชาการ กองวิจัยทางการศึกษา, 2542: 11) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวดที่ 4 มาตรา 22 ได้บัญญัติไว้ว่าการจัดการการศึกษา ต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ, 2545: 12) ดังนั้นภารกิจหลักของสถานศึกษาก็คือการจัดกระบวนการเรียนการสอนให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ และหัวใจของการปฏิรูปการศึกษาที่มีผลต่อการพัฒนาคนให้เป็นคนเก่ง คนดีได้นั้นจะต้อง ดำเนินการปฏิรูปการเรียนการสอน หรือปฏิรูปการเรียนรู้เป็นอันดับแรก โดยครูอาจารย์ในทุกสถานศึกษาจะต้องยกเลิกการเรียนการสอนที่ยึดครูเป็นศูนย์กลาง และเปลี่ยนเป็นยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางหรือเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

วิทยาลัยราชพฤกษ์ เป็นสถาบันแห่งการเรียนรู้ยุคใหม่ มีความมุ่งมั่นที่จะผลิตบัณฑิตให้เป็นคนเก่งมีความรู้ ทักษะ ความชำนาญของแต่ละสาขาวิชา และสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ดังปรัชญาวิทยาลัยที่ว่า “สถาบันแห่งการเรียนรู้ยุคใหม่ คุณภาพ คุณธรรม นำหน้าสู่สากล” การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งในการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ประกอบด้วย การวางแผนการเรียนการสอน การพัฒนาการจัดการเรียนการสอน การประชาสัมพันธ์การสอน การนิเทศภายในและการติดตามการเรียนการสอน การวัดประเมินผลการสอน และผู้วิจัยคิดว่าการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ มีประสิทธิภาพ เพราะเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความตั้งใจ และมีความต้องการที่จะเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญในการเรียนการสอนมากขึ้น และได้แสดงความคิดเห็น ความรู้ ประสบการณ์ใหม่ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนได้มากยิ่งขึ้น และเพื่อให้เกิดกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและเกิดประสิทธิภาพสูงสุดกับผู้เรียนจึงควรมุ่งศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนได้รับความรู้ มีคุณธรรม จริยธรรม และมีความสามารถในการปฏิบัติตามวิชาชีพของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยบัณฑิตต้องเป็นบุคคลที่มุ่งมั่นจะเรียนรู้และพัฒนาอยู่ตลอดเวลา เพื่อสามารถนำความรู้พัฒนาตนเองให้เป็นทรัพยากรบุคคลที่สำคัญต่อการพัฒนาสังคมและประเทศชาติต่อไป และยังเป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของผู้สอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของนักศึกษา คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยราชพฤกษ์ ที่มีต่อการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของนักศึกษา คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยราชพฤกษ์ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

วิธีการวิจัย

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ จำนวนนักศึกษา คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยราชพฤกษ์ทั้งหมด 1,969 คน (สำนักทะเบียนและวัดผล, 2554)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษา คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยราชพฤกษ์ กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรยามานะ (โดยใช้สูตร Yamane) กำหนดค่าความคลาดเคลื่อน 5% และมีระดับความเชื่อมั่น 95% ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 322 คน

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ทำการศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำข้อมูลเหล่านั้นมาจัดทำแบบสอบถามซึ่งผู้วิจัยได้จัดทำขึ้นเอง
2. เมื่อสร้างแบบสอบถามเสร็จเรียบร้อย ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามดังกล่าวไปให้ที่ปรึกษางานวิจัย พิจารณาและปรับปรุงแก้ไข
3. ทำการทดสอบแบบสอบถาม โดยการนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มประชากรที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มประชากรที่จะทำการศึกษา (Try out) และเมื่อได้ข้อมูลเรียบร้อยแล้วผู้วิจัยได้ทำการหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ได้ค่าแอลฟา เท่ากับ .91
4. หลังจากนั้นผู้วิจัยได้ปรับปรุงและแก้ไขแบบสอบถาม และนำไปสอบถามกลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษา

ลักษณะของเครื่องมือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ คำถามทั่วไปเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป เกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่ เพศ ชั้นปีที่ศึกษา กลุ่มเรียน สังกัด/สาขาวิชา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการความพึงพอใจของนักศึกษา คณะบริหารธุรกิจที่มีต่อการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยศึกษาเกี่ยวกับ ด้านการวางแผนการเรียนการสอน ด้านการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ด้านการประชาสัมพันธ์การเรียนการสอน ด้านการนิเทศภายในและติดตามการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผลการสอน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ใช้สำหรับอธิบายลักษณะข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้อธิบายถึงลักษณะของระดับความพึงพอใจของนักศึกษา ค่า t-test ใช้ทดสอบเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของตัวแปร ได้แก่ เพศ ค่า F test หรือ One-Way ANOVA ใช้ทดสอบเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของตัวแปร ได้แก่ ชั้นปีการศึกษา กลุ่มเรียน สังกัด/สาขาวิชา เมื่อพบรายคู่ค่าเฉลี่ยที่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ จึงได้ทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการของ LSD (Fisher Least Significant Difference)

ผลการวิจัย

ผลการสำรวจนักศึกษากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย กำลังศึกษาชั้นปีศึกษาปีที่ 3 มากที่สุด และนักศึกษากลุ่มใหญ่เป็นกลุ่มเรียนภาคปกติ และส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาสาขาวิชาการจัดการ

ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยราชพฤกษ์ พบว่า **ในภาพรวม** นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าโดยส่วนใหญ่ นักศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการพัฒนาการเรียนการสอน ด้านการวางแผนการเรียนการสอน ด้านการประเมินผลตามลำดับ ยกเว้นด้านการประชาสัมพันธ์การเรียนการสอนและด้านการนิเทศภายในและการติดตามการเรียนการสอนที่นักศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง

การเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจที่มีต่อการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ผลการเปรียบเทียบพบว่า **เพศ** ผลการทดสอบสมมติฐานด้วยค่าสถิติที่ (t – test) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่านักศึกษาคณะบริหารธุรกิจทั้งเพศชายและเพศหญิง มีความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไม่แตกต่างกัน **ชั้นปีการศึกษา** ผลการทดสอบสมมติฐานด้วยการทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญ .05 พบว่านักศึกษาระดับชั้นปีแตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไม่แตกต่างกัน **กลุ่มเรียน** ผลการทดสอบสมมติฐานด้วยการทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) พบว่า นักศึกษาที่กลุ่มเรียนแตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไม่แตกต่างกัน **สาขาวิชา** ผลการทดสอบสมมติฐานด้วยการทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 นักศึกษาที่เรียนสาขาวิชาแตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในภาพรวมแตกต่างกัน

สรุปและอภิปรายผล

ผลการวิจัยพบว่านักศึกษากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย กำลังศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 3 มากที่สุด กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นนักศึกษากลุ่มเรียนภาคปกติ และกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาสังกัดสาขาวิชาการจัดการ

ผลการวิจัยความพึงพอใจของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยราชพฤกษ์ ที่มีต่อการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าโดยส่วนใหญ่ นักศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากหลักสูตรคณะบริหารธุรกิจเป็นหลักสูตรที่เน้นการพัฒนาบัณฑิต ให้เป็น

การเรียนรู้ยุคใหม่ เน้นคุณภาพ ดังนั้นส่วนใหญ่แต่ละสาขาวิชาในคณะบริหารธุรกิจ เน้นการฝึกปฏิบัติจริง และมีกิจกรรมที่หลากหลายให้นักศึกษาได้ฝึกและคิดสร้างสรรค์ด้วยตนเอง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน

ด้านการพัฒนาการเรียนการสอน มีคะแนนค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนของผู้สอนแต่ละสาขาวิชา มีรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามนโยบายของคณะบริหารธุรกิจ โดยแต่ละสาขาวิชาเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ฝึกปฏิบัติและคิดสร้างสรรค์ด้วยตนเอง ทำให้นักศึกษาสามารถแสดงความคิดและสร้างสรรค์ผลงานด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับ ทิศนา แคมมณี (2545) ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึงการจัดสภาพการณ์ของการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนมีบทบาท หรือมีส่วนร่วมอย่างเต็มตัว ทั้งด้านกาย สติปัญญา อารมณ์และสังคม ในกิจกรรมหรือกระบวนการเรียนรู้ และสอดคล้องกับ งานวิจัย ของบุญครอง บุญศรี (2548) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูวิทยาลัยเทคนิคสถาบันอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร 1 ผลการวิจัยพบว่า การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ด้านการวางแผนการเรียนการสอน พบว่ามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก การจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพผู้สอนต้องวางแผนการเรียนการสอนเพื่อเตรียมพร้อมด้านการจัดการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับ แนวคิดของ สุรศักดิ์ หอมอ่อน (2546) ที่กล่าวว่า ประสิทธิภาพการเรียนการสอน หมายถึงการสอนหรือวางยุทธวิธีในการสอนและเตรียมพร้อมรวมทั้งลักษณะความพร้อมของผู้สอนจะส่งผลให้การเรียนการสอนประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

ด้านการวัดประเมินผล พบว่ามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก เนื่องจากการเรียนการสอนเปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการกำหนดเกณฑ์ วิธีการและดำเนินการประเมิน และแจ้งเกณฑ์การให้คะแนน อย่างชัดเจน รวมทั้งแต่ละรายวิชาในคณะบริหารธุรกิจมีการใช้วิธีการการประเมินก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังการเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ของ ฉันทนา ปาปัดถา (2552) ที่ศึกษาวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพของการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ผลการวิจัยพบว่า การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการวัดและประเมินผลนักศึกษาประเมินอยู่ในระดับมาก เนื่องจากการวัดประเมินผลมีกระบวนการที่หลากหลาย ตามลักษณะแต่ละวิชา

สำหรับความพึงพอใจ**ด้านการประชาสัมพันธ์การเรียนการสอน** นักศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจากคณะบริหารธุรกิจ มีสื่อการประชาสัมพันธ์ที่หลากหลายช่องทาง เพื่อกระจายให้ชุมชนได้ทราบถึงแนวทางในการเรียนการสอน ดังนั้นควรจัดให้คณาจารย์และบุคลากรร่วมประชุม สัมมนากับผู้นำชุมชนท้องถิ่น เพื่อชี้แจงแนวทางการเรียนการสอนเพิ่มมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ นวลจิตต์ เขวกีร์ติพงศ์ และคณะฯ (2545) ที่กล่าวว่า ดานระบบบริหารและการสนับสนุนทางการศึกษา การจัดระบบ กระบวนการจัดการศึกษา ใหยึดตามนโยบายและระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ มาใช้กับการศึกษา การมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน สถานประกอบการ และสถาบันสังคม

ด้านกาณ์เทศภายในและติดตามการเรียนการสอน นักศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจากการจัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการนิเทศของคณะบริหารธุรกิจแต่ขาดความต่อเนื่อง และการจัดทำข้อมูลสารสนเทศยังไม่ครอบคลุมทุกด้าน

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ความพึงพอใจของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจที่มีต่อการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เมื่อพิจารณาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก แต่เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านการประชาสัมพันธ์การเรียนการสอนยังอยู่ในระดับ

ปานกลาง สอดคล้องกับความเป็นจริงในปัจจุบันคือ เรื่องการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ใช้สื่อการประชาสัมพันธ์ที่หลากหลายช่องทาง เพื่อกระจายให้ชุมชนได้ทราบถึงแนวทางในการการเรียนการสอน ดังนั้นคณะบริหารธุรกิจควรเร่งทำความเข้าใจและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและการสื่อประชาสัมพันธ์หลากหลายช่องทางเพื่อเพื่อชี้แจงแนวทางการเรียนการสอนเพิ่มมากขึ้น

2. ความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในภาพรวมมีความพึงพอใจในระดับมากแต่เอียงไปทางปานกลาง ดังนั้นบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนคณะบริหารธุรกิจทุกรายวิชา ควรเร่งทำความเข้าใจและชี้แจงให้นักศึกษาได้ทราบรูปแบบการเรียนการสอนแต่ละรายวิชาให้ชัดเจน ควรแจ้งวัตถุประสงค์ การกำหนดเนื้อหา การใช้สื่อที่เหมาะสม การให้ความสำคัญกับกิจกรรมที่ให้นักศึกษาฝึกปฏิบัติ และการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย

ข้อเสนอแนะการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของผู้สอนในระดับสถาบันการศึกษา เพื่อให้ทราบถึงตัวแปรที่ส่งผลต่อการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพต่อไป

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กรมวิชาการ. (2542). รายงานการวิจัยเรื่อง การประเมินและติดตามผลโครงการปฏิรูปการศึกษา :โครงการเกษตรเพื่อชีวิต. กรมวิชาการ. กองวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กรมสามัญศึกษา. (2542). ทิศทางการจัดการศึกษา การจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่ดีในโรงเรียน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ฉันทนา ปาปัดถา. (2552). การศึกษาประสิทธิภาพการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คณะเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร. รายงานวิจัย. สาขาวิชาเทคโนโลยีมีเดีย คณะเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.
- ทิตนา เขมมณี. (2545). ศาสตร์การสอนเพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ: บพิธ จำกัด.
- _____. (2550). รูปแบบการเรียนการสอน: ทางเลือกที่หลากหลาย. (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นวลจิตต์ เขวกีรติพงศ์, เบญจลักษณ์ น้ำฟ้า, ชัดเจน ไทยแท้. (2545). การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. กรุงเทพฯ: สำนักงานปฏิรูปการศึกษา.
- บุญกรอง บุญศรี. (2548). การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูผู้สอนวิทยาลัยเทคนิคสถาบันการศึกษาอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- สุรศักดิ์ หอมอ่อน. (2546). การวิเคราะห์องค์ประกอบประสิทธิภาพการสอนของครูคณิตศาสตร์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครพนม. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

รูปแบบการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี
เพื่อเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

Educational Administration Model Towards ASEAN Economic Community for
Schools under Nonthaburi Provincial Administration Organization.

ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์*

Laddawan Petchroj

* ผู้อำนวยการหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยราชพฤกษ์ (ladrojch@gmail.com)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาสภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรีที่ควรดำเนินการ เพื่อการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน 2. เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบที่สำคัญต่อการจัดการศึกษาและ 3. เพื่อเสนอรูปแบบการจัดการศึกษาแก่โรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรีเพื่อการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างคือผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครองและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง สุ่มแบบแบ่งชั้นตามขนาดโรงเรียน และสุ่มอย่างง่ายจาก 34 โรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ได้กลุ่มตัวอย่าง 3,666 คน เครื่องมือคือแบบสอบถาม มาตรฐาน 5 ช่วง วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจแบบ Principle Axis Method และหมุนแกนแบบตั้งฉากชนิด Varimax

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. สภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรีที่ควรดำเนินการ เพื่อการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนโดยภาพรวมควรดำเนินการในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านบริหารทั่วไปและด้านผู้บริหาร รองลงมาคือ ด้านนักเรียน ด้านหลักสูตรฯ ด้านการสอนของครูและด้านผู้มีส่วนเกี่ยวข้องตามลำดับ

2. องค์ประกอบที่สำคัญต่อการจัดการการศึกษามี 7 องค์ประกอบตามความเห็นของผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ ด้านวิถีชีวิตชุมชน ด้านสารสนเทศเพื่ออาเซียน ด้านความสามารถของผู้เรียน ด้านความสามารถของผู้บริหาร ด้านการเรียนการสอนและด้านความสามารถของครู ส่วนตามความเห็นของนักเรียนมี 7 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านการบริหารหลักสูตรและการเรียนการสอน ด้านการอำนวยความสะดวก ด้านการสอนของครู ด้านการสร้างเครือข่ายสู่สากล ด้านผลต่อวิถีของชุมชน ด้านการประชาสัมพันธ์ข้อมูลอาเซียนและด้านความสามารถใช้ภาษาอาเซียนของนักเรียน

3. รูปแบบการจัดการศึกษาประกอบด้วย 4 ขั้นตอนคือ 1. ขั้นกำหนดแผนอาเซียนโดยเน้นด้านการบริหาร การปรับหลักสูตร การพัฒนาการเรียนการสอน พัฒนาศักยภาพครู บุคลากรการศึกษาและนักเรียนในด้านใช้ภาษาอังกฤษ ภาษาอาเซียน ด้านสร้างเครือข่ายนานาชาติและสารสนเทศ 2. ขั้นดำเนินการตามแผนอาเซียน 3. ขั้นติดตามประเมินผลตามแผนอาเซียน และ 4. ขั้นกำหนดเกณฑ์มาตรฐานของแผนอาเซียน

คำสำคัญ: รูปแบบการจัดการศึกษา สภาพการจัดการศึกษา โรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด การเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the education administration in schools under Nonthaburi Provincial Administration Organization ought to be towards ASEAN Economic Community, 2) to analysis factor affected the educational administration, and 3) to present an educational administration model towards ASEAN Economic Community to schools under Nonthaburi Provincial Administration Organization. The questionnaires were used to collect data 3,666 from administrators, teachers, students, students' parents and related school staffs from 34 schools under Nonthaburi Provincial Administration Organization. The data then were analyzed by using the principle axis method and varimax technique to find the frequency, percentage, exploratory factor extraction. The results were as follows:

1. The results from the questionnaires show that the overall scores for the educational administration in schools under Nonthaburi Provincial Administration Organization ought to be towards ASEAN Economic Community were high. The general administration section and administrators section were measured as the highest mean, followed by students section, curriculum section, teaching techniques section and collaboration of related school staffs respectively.

2. According to the opinions from the administrators, teachers, students' parents and related school staffs, there were seven factors that should be emphasized to improve the educational administration plan. These seven factors were the factors of Administration, Community way of life, IT for ASEAN, Students' competence, Administrators' capacity, Teaching techniques, and Teachers' competence. To improve students' performances. The seven factors of the student's opinions were Curriculum and Instruction administration, Facilities, Teaching techniques, Global network, Effects to community way of life, Public relation in the ASEAN-context, and student ability in ASEAN languages.

3. Educational administration model towards ASEAN Economic Community would include four steps. The first step was setting up the ASEAN plan by emphasizing the areas mentioned above. Next was conducting the plan. The third step was assessment. And the last step was setting up the standard criteria.

Keywords: Educational Administration Model, Educational Administration, schools under Provincial Administration Organization, towards ASEAN Economic Community

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาขั้นพื้นฐาน (Basic Education) มุ่งเน้นทักษะเพื่อการดำรงชีวิต โดยมีการสอนให้เด็กได้รู้หนังสือ มีความรู้ทั่วไปเพื่อเป็นเยาวชนและผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ การศึกษาขั้นพื้นฐานเริ่มการศึกษาระดับประถม ขยายขอบเขตไปถึงระดับมัธยม โดยการเรียนการสอนในระดับต้น จะเป็นพื้นฐานให้แก่การเรียนรู้ขั้นต่อไป ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 คำนี้ถึง

ระดับของการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวนสถานศึกษา จำนวนประชากร วัฒนธรรมและความเหมาะสมด้านอื่นด้วย ให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของสภาการศึกษา มีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อการบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน แบ่งเป็นเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา และตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 ยังคงเน้นการพัฒนาคน ยึดการพัฒนาแบบบูรณาการแบบองค์รวมโดยเน้น “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” มีการพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการพัฒนา ผู้เรียนบูรณาการอย่างหลากหลายทั้งวิชาการ ทักษะชีวิต นันทนาการที่ครอบคลุมศิลปะ ดนตรี กีฬา วัฒนธรรม ศาสนา ประชาธิปไตย ความเป็นไทยและอาเซียนศึกษา

ด้วยในปี 2558 ประเทศไทยจะเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียน หรือ ASEAN Community ซึ่งมีสมาชิกอาเซียน 10 ประเทศ ได้แก่ อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ ไทย บรูไน เวียดนาม ลาว พม่า และกัมพูชา โดยประเทศสมาชิกจะดำเนินการรวมตัวกันเพื่อความมั่นคงของ ASEAN มีจุดมุ่งหมายหลัก 3 ประการ คือ

1. เพื่อความมั่นคงประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political - Security Community) มีเป้าหมายมุ่งส่งเสริมความร่วมมือด้านการเมืองและความมั่นคง เพื่อเสริมสร้างและธำรงไว้ซึ่งสันติและความมั่นคงของภูมิภาคและอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

2. เพื่อเป็นประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community) มุ่งหวังการรวมกันเพื่อทำให้ประชาชนมีการอยู่ดีกินดี ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ มีสิ่งแวดล้อมที่ดี และมีความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เอื้ออาทรและแบ่งปันกัน และ

3. เพื่อเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community ย่อว่า AEC) เพื่อมุ่งหวังคือรวมตัวกันเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียว ซึ่งมีการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุนและแรงงานอย่างเสรี มีบรรยากาศการค้าและการลงทุนเสรีมากขึ้น จากการลด/เลิกข้อจำกัด กฎระเบียบที่เป็นอุปสรรคทางการค้า ผู้บริโภคได้รับความสำคัญมากขึ้น จากความร่วมมือด้านการคุ้มครองผู้บริโภคในอาเซียน มีโอกาสเลือกซื้อสินค้า/บริการที่มีคุณภาพและความหลากหลายมากขึ้น ในราคาที่เป็นธรรม ธุรกิจขนาดกลางและเล็ก (SMEs) ได้รับความสำคัญเพิ่มขึ้น

การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวโดยเฉพาะบุคลากรวิชาชีพมีโอกาสเข้าไปทำงานในประเทศอาเซียนนั้น จะส่งผลโดยตรงทั้งทางบวกและทางลบต่อผู้สำเร็จการศึกษาของประเทศไทย ในทางลบคือคนจากประเทศสมาชิกสามารถเข้ามาทำงานในตลาดแรงงานภายในประเทศไทยได้อย่างเสรี สำหรับทางบวกคนไทยก็สามารถไปทำงานในประเทศอาเซียนได้เช่นกัน ประเด็นสำคัญอยู่ที่การเตรียมความพร้อมให้ผู้สำเร็จการศึกษาในทุกระดับการศึกษามีความรู้ ความสามารถสูงพอที่จะแข่งขันในตลาดแรงงานอาเซียนได้ จึงเป็นประเด็นหลักที่เป็นปัญหาเร่งด่วนที่สถาบันการศึกษาต้องเผชิญ ดังนั้นทั้งระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับอาชีวศึกษา ระดับอุดมศึกษาต้องเตรียมกำลังคน ซึ่งในปี 2558 ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง ชุมชนต้องปรับตัวเพื่อเตรียมนักเรียนให้พร้อมเพื่อให้เยาวชนที่มีความสามารถที่จะก้าวไปสู่การเรียนในระดับสูงขึ้น และพร้อมที่จะเข้าสู่การทำงาน โดยการปรับหลักสูตรเน้นการตระหนักในเรื่องของอาเซียน ปรับการเรียนการสอนเน้นทักษะทางภาษา วัฒนธรรม เพื่อเกิดความพร้อมและตื่นตัว เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น การสร้างสังคมภูมิภาคให้พลเมืองของประเทศสมาชิกอาเซียนอยู่ร่วมกันภายใต้ คำขวัญ หนึ่งวิสัยทัศน์ หนึ่งเอกลักษณ์ หนึ่งประชาคม ซึ่งเป็นการร่วมมือในด้านเศรษฐกิจการเมืองและวัฒนธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ประเทศเพื่อนบ้านที่เป็นชาติสมาชิกอาเซียน ซึ่งมาใช้แรงงานในแหล่งอุตสาหกรรม และย่านการค้าต่าง ๆ ความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรม ประเพณี ภาษา การสื่อสารส่งผลให้คุณภาพชีวิต การศึกษาจะเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของแรงงานเกิดความเสมอภาคตามเจตนารมณ์ของการก่อตั้งประชาคมอาเซียน

องค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี เป็นหน่วยงานส่วนท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติมบัญญัติว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีสิทธิ จัดการศึกษา ในระดับใดระดับหนึ่ง หรือ ทุกระดับ ตามความพร้อม ความเหมาะสม และความต้องการภายในท้องถิ่น และให้ กระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์ และ วิธีการประเมินความพร้อม ในการจัดการศึกษา ของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ มีหน้าที่ ในการประสาน และ ส่งเสริม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้สามารถ จัดการศึกษา สอดคล้องกับนโยบาย และได้มาตรฐานการศึกษา รวมทั้ง การเสนอแนะ การจัดสรร งบประมาณอุดหนุน การจัดการศึกษา ของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี มีสถานศึกษาในสังกัด ประกอบด้วย โรงเรียนระดับประถมศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 34 โรงเรียน โดยได้รับการสนับสนุนให้ทุกโรงเรียนจ้างครูต่างชาติมาสอนภาษาอังกฤษ มีห้องปฏิบัติการทาง ภาษา และได้รับความร่วมมือจากจากมหาวิทยาลัยรามคำแหงในการพัฒนาการเรียนการสอน และจากจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัยในการติดตาม ประเมินผลการดำเนินการเป็นระยะๆ จากการประเมินผลการสอบ O-NET ของจังหวัด นนทบุรี พบว่าสัมฤทธิ์ผลการเรียนภาษาอังกฤษได้เป็นลำดับที่ 2 ของประเทศ ดังนั้นเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาให้มี ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จึงควรวางแผนการพัฒนาอย่างเป็นรูปธรรมที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม และบริบทของจังหวัด เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

จากแนวคิดและเหตุผลดังกล่าว วิทยาลัยราชภัฏฯในฐานะที่เป็นสถาบันการศึกษาในจังหวัดนนทบุรีได้ ตระหนักและเห็นความสำคัญ จึงมีความสนใจที่จะศึกษารูปแบบการจัดการศึกษาที่เหมาะสมและหาคู่ประกอบที่ สำคัญที่เป็นแนวทางการพัฒนาการเตรียมความพร้อมโรงเรียนก่อนเข้าสู่ปี 2558 ผลที่ได้จากการศึกษาจะเป็นข้อมูลเพื่อ ใช้ประกอบในการวางแผนงาน การพัฒนา และปรับปรุงรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี ให้มีความสามารถและพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนอย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรีที่ควรดำเนินการ เพื่อการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน
2. เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบที่สำคัญในการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรีก่อนเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
3. เพื่อเสนอรูปแบบของการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี เพื่อเตรียม ความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน

กลุ่มตัวอย่าง

ได้จากการเลือกจากผู้บริหารสถานศึกษา ครู คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้อง และสุ่มแบบแบ่ง ชั้นจากนักเรียนและผู้ปกครอง จำแนกตามขนาดโรงเรียน และชั้นปี

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา ประกอบด้วย

- ด้านการบริหารจัดการทั่วไป
- ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้
- ด้านการเรียนการสอน วิธีการเรียนการสอน นวัตกรรมสื่อเทคโนโลยี การวัดประเมินผลแหล่งเรียนรู้

- ด้านผู้บริหารและครูผู้สอน
- ด้านนักเรียน และ ด้านผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

ขอบเขตด้านสถานที่ โรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี 34 โรงเรียน

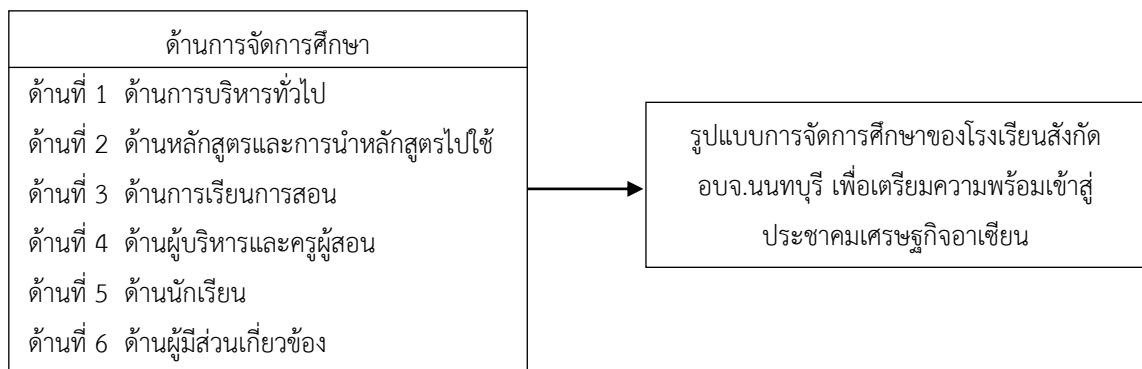
ขอบเขตด้านระยะเวลา มกราคม-พฤศจิกายน 2556

ประโยชน์ของงานวิจัย

- 1) ทราบสภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี เพื่อการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน
- 2) ทราบองค์ประกอบที่สำคัญในการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรีก่อนเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ในการพัฒนา และวางแผนการจัดการศึกษาทั้งระยะสั้นและระยะยาว
- 3) ได้รูปแบบการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี เพื่อการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนเพื่อเป็นข้อมูลของผู้บริหารโรงเรียน ครู กรรมการสถานศึกษา นักเรียน ชุมชนและ นักการศึกษาอื่น ๆ ต่อไป

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กับ รูปแบบการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรีเพื่อเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน



วิธีดำเนินการวิจัย

1. เชิงสำรวจความคิดเห็นโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ มีมาตรวัด 5 ระดับคือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด เก็บข้อมูลจากผู้บริหาร ครู กรรมการสถานศึกษา ผู้นำชุมชน และผู้ปกครองจำนวน 1,981 คนและนักเรียน 1,685 คน สุ่มจาก 34 โรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี วิเคราะห์ข้อมูลด้วยร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจด้วยวิธี Principle Axis Method หมุนแกนแบบตั้งฉาก (Orthogonal) ด้วยวิธี Varimax เกณฑ์พิจารณาองค์ประกอบใช้ค่าน้ำหนักบนขององค์ประกอบตั้งแต่ 0.30 ขึ้นไป และแต่ละองค์ประกอบมีอย่างน้อย 3 ตัวแปร โดยค่าความแปรปรวนร่วมบนขององค์ประกอบ (Eigen Value) ตั้งแต่ 1.00 ขึ้นไป

2. จัดสัมมนาโดยนำเสนอผลการวิเคราะห์จากแบบสอบถาม ต่อผู้เกี่ยวข้องทั้งผู้บริหาร ครู กรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้องเพื่อให้ข้อเสนอแนะในการกำหนดรูปแบบการจัดการศึกษา

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนตามความเห็นของผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษา และผู้เกี่ยวข้องเห็นว่าควรดำเนินการในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านบริหารทั่วไปและด้านผู้บริหาร รองลงมาคือ ด้านนักเรียน ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ด้านการสอนและด้านผู้มีส่วนเกี่ยวข้องตามลำดับ สำหรับความเห็นนักเรียนนักเรียนเห็นว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านนักเรียน รองลงมาคือด้านการเรียนสอน ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ด้านผู้บริหาร ด้านผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและด้านการบริหารทั่วไป

2. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบ

2.1 ตามความเห็นของผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้อง ได้ 7 องค์ประกอบ คือ

องค์ประกอบที่ 1 “องค์ประกอบด้านการบริหารจัดการ” มีค่า Eigen value เท่ากับ 23.031 ตัวแปรที่สำคัญที่สุดคือมีการพัฒนาปรับปรุงห้องสมุดให้ค้นคว้าข้อมูลอาเซียน รองลงมาคือมีการจัดสถานศึกษาให้เหมาะสมกับการเรียนรู้อาเซียน มีการสนับสนุนงบประมาณจัดกิจกรรมอาเซียนอย่างพอเพียง มีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย จัดสภาพแวดล้อมให้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสม จัดอบรมครูให้มีทักษะในการใช้ภาษาอังกฤษอย่างดี กำหนดการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนไว้ในหลักสูตรสถานศึกษาและจัดการแผนพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาโดยเน้นการจัดการเรียนการสอนที่เทียบเคียงมาตรฐานสากล

องค์ประกอบที่ 2 “วิธีการศึกษาของชุมชน” มีค่า Eigen value เท่ากับ 2.725 โดยตัวแปรที่สำคัญที่สุดคือมีผลกระทบต่อการศึกษาของชุมชนรองลงมาคือทำให้วิถีของชุมชนเปลี่ยนไป ทั้งสภาพเศรษฐกิจแต่ชุมชนจะได้รับประโยชน์ที่ได้รับรู้เรื่องราวของประเทศอาเซียน มีโครงการนำเยาวชนอาเซียนสู่การปฏิบัติ เช่น โครงการอาสาสมัครสอนหนังสือให้ชาวต่างชาติ สนับสนุนการจัดตั้งโครงการผู้นำเยาวชนอาเซียน มีการบูรณาการขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรมในการดำเนินชีวิตเพื่อเสริมสร้างความรู้เกี่ยวกับอาเซียน

องค์ประกอบที่ 3 “สารสนเทศเพื่ออาเซียน” มีค่า Eigen value เท่ากับ 2.538 โดยตัวแปรที่สำคัญที่สุดคือประชาสัมพันธ์การดำเนินงานเป็นระยะๆเกี่ยวกับกิจกรรมอาเซียนในหลายช่องทาง รองลงมาคือกำหนดให้มีการนิเทศภายในติดตามผลการดำเนินงานเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน การกำหนดบทบาทหน้าที่ของฝ่ายต่างๆ อย่างชัดเจน มีการวางแผนพัฒนาบุคลากรและผู้เกี่ยวข้องให้มีความเข้าใจเกี่ยวกับอาเซียน สนับสนุนและส่งเสริมการจัดทำสารสนเทศจัดกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับอาเซียน มีทักษะในการใช้ภาษาอังกฤษ หรือภาษาอาเซียนเพื่อการสื่อสารได้ และใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ICT ในการจัดการเรียนรู้ได้

องค์ประกอบที่ 4 “ความสามารถของผู้เรียน” มีค่า Eigen value เท่ากับ 1.842 โดยตัวแปรที่สำคัญที่สุดคือความรู้ในศิลปะและประเพณี วัฒนธรรมที่หลากหลายของประเทศในอาเซียนรองลงมาคือมีความภาคภูมิใจความเป็นสมาชิกของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ใช้ภาษาเพื่อนบ้านได้อย่างน้อย 1 ภาษา มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย มีทักษะและความชำนาญทางวิชาการภาษาอังกฤษสามารถใช้ในการสื่อสารได้ ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมอาเซียนของโรงเรียนและสามารถใช้สารสนเทศที่ทันสมัยเพื่อช่วยการเรียนรู้สู่โลกกว้างได้

องค์ประกอบที่ 5 “ความสามารถของผู้บริหาร” มีค่า Eigen value เท่ากับ 1.666 โดยตัวแปรที่สำคัญที่สุดคือมีการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนทรัพยากรในการดำเนินงานเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนอย่างเพียงพอ รองลงมาคือมีความสามารถใช้เทคโนโลยีในการติดต่อสื่อสารกับภาคเครือข่ายในกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน สามารถทำงานเป็นทีมได้เป็นอย่างดี ใช้การวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่องและมีความคิดริเริ่มโครงการใหม่ ๆ

องค์ประกอบที่ 6 “ด้านการเรียนการสอน” มีค่า Eigen value เท่ากับ 1.630 โดยตัวแปรที่สำคัญที่สุดคือใช้หนังสือตำราเรียนและสื่อที่เป็นภาษาต่างประเทศ รองลงมาคือ สำนวญความต้องการของนักเรียนก่อนนำข้อมูลเกี่ยวกับอาเซียนไปจัดการเรียนการสอน วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับอาเซียนที่มีความจำเป็นก่อนนำไปจัดการเรียนการสอน มีการจัดกิจกรรมที่บูรณาการความรู้เกี่ยวกับอาเซียนไว้ในแผนการสอนของครูด้วย มีการประสานความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาองค์กรชุมชนเครือข่ายนานาชาติในการพัฒนาการจัดการศึกษาสู่สากล มีการกำหนดการสื่อสารได้อย่างน้อย 2 ภาษา และมีแผนการสอนที่บูรณาการความรู้เกี่ยวกับอาเซียนในวิชาที่สอน

องค์ประกอบที่ 7 “ด้านความสามารถของครู” มี Eigen value เท่ากับ 1.416 โดยตัวแปรที่สำคัญที่สุดคือครูสามารถนำข้อมูลเกี่ยวกับอาเซียนมาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม รองลงมาคือครูได้รับการพัฒนาให้มีคุณภาพและปฏิบัติงาน มีการประเมินผลหลักสูตรเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเป็นระยะ ๆ ดำเนินการจัดการเรียนการสอนเสริมในเนื้อหาสาระที่มีความเกี่ยวข้องกับอาเซียนและมีการจัดนิเทศการเรียนการสอนที่เกี่ยวกับอาเซียนมาใช้ในการสอน

2.2 ความเห็นของนักเรียน ได้ 7 องค์ประกอบคือ

องค์ประกอบที่ 1 “ด้านการบริหารหลักสูตรและการเรียนการสอน” มีค่า Eigen value เท่ากับ 19.465 โดยตัวแปรที่สำคัญที่สุดคือสำนวนญความต้องการของนักเรียนก่อนการจัดการเรียนการสอน รองลงมาคือวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับอาเซียน มีการศึกษาตุงานต่างสถานศึกษา มีเรียนเสริมในเนื้อหาสาระที่มีความเกี่ยวข้องกับอาเซียน ได้ฝึกปฏิบัติงานกับครูต่างประเทศที่เป็นเจ้าของภาษา กำหนดเรื่องอาเซียนไว้เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตร มีเป้าหมายนโยบายและแผนการปฏิบัติการ ประสานภาคเครือข่ายเพื่อความร่วมมือ สามารถใช้เทคโนโลยีในการสื่อสารกับภาคเครือข่ายในกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

องค์ประกอบที่ 2 “การอำนวยความสะดวก” มีค่า Eigen value เท่ากับ 1.754 โดยตัวแปรที่สำคัญที่สุดคือมีสถานศึกษาให้เหมาะกับการเรียนรู้รองลงมาคือมีบอร์ดจัดข้อมูลสารสนเทศเตรียมความพร้อม จัดอุปกรณ์สนับสนุนส่งเสริมการเรียนรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน จัดสภาพแวดล้อมให้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่ทันสมัย โรงเรียนจ้างนักเรียนให้ทราบนโยบายการเตรียมการของโรงเรียนเป็นระยะและจัดครูให้มีทักษะในการใช้ภาษาอังกฤษอย่างดี

องค์ประกอบที่ 3 “การสอนของครู” มีค่า Eigen value เท่ากับ 1.700 โดยตัวแปรที่สำคัญที่สุดคือใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ICT ในการจัดการเรียนรู้ รองลงมาคือใช้หนังสือตำราเรียนและสื่อที่เป็นภาษาต่างประเทศ มีการจัดกิจกรรมที่บูรณาการความรู้เกี่ยวกับอาเซียนไว้ในแผนการสอนของครู บูรณาการความรู้เกี่ยวกับอาเซียนสอดแทรกเข้าไว้ด้วยในวิชาสอน เปิดโอกาสให้นักเรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์เกี่ยวกับอาเซียนและมีโครงการนำเยาวชนอาเซียนสู่การปฏิบัติ

องค์ประกอบที่ 4 “การสร้างเครือข่ายสู่สากล” มีค่า Eigen value เท่ากับ 1.477 โดยตัวแปรที่สำคัญที่สุดคือมีการประสานความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา องค์กรชุมชน เครือข่ายนานาชาติในการพัฒนาการจัดการศึกษาสู่สากล รองลงมาคือมีการจัดการทำแผนพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาโดยเน้นการจัดการเรียนการสอนที่เทียบเคียงมาตรฐานสากล นักเรียนสามารถพัฒนาเพื่อก้าวสู่มาตรฐานสากล และมีหลักสูตรการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

องค์ประกอบที่ 5 “ผลต่อวิถีของชุมชน” มีค่า Eigen value เท่ากับ 1.349 โดยตัวแปรที่สำคัญที่สุดคือผลกระทบต่อสภาพเศรษฐกิจ รองลงมาคือวิถีของชุมชนเปลี่ยนไปมีผลกระทบต่อการศึกษาของชุมชน แต่ชุมชนจะได้รับประโยชน์ที่จัดการเรียนการสอนให้นักเรียนได้รับรู้เรื่องราวของประเทศอาเซียน

องค์ประกอบที่ 6 “การประชาสัมพันธ์ข้อมูลอาเซียน” มีค่า Eigen value เท่ากับ 1.232 โดยตัวแปรที่สำคัญที่สุดคือประชาสัมพันธ์การดำเนินงานเป็นระยะ ๆ เกี่ยวกับกิจกรรมอาเซียนในหลายช่องทาง รองลงมาคือนำข้อมูลเกี่ยวกับอาเซียนมาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม มีการจัดนิเทศการเรียนการสอนที่เกี่ยวกับอาเซียนมาใช้ในการสอน ติดตามผลการดำเนินงานและสามารถสรุปรายงานผลการดำเนินงานได้อย่างดี

องค์ประกอบที่ 7 “ความสามารถใช้ภาษาอาเซียนของนักเรียน” มีค่า Eigen value เท่ากับ 1.181 โดยตัวแปรที่สำคัญที่สุดคือนักเรียนใช้ภาษาเพื่อนบ้าน อย่างน้อย 1 ภาษา ในการสื่อสารได้รองลงมาคือ เชิญผู้รู้มาบรรยายเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนและนักเรียนมีความรู้ด้านภาษาอังกฤษสามารถในการสื่อสารได้

3. ข้อเสนอแนะรูปแบบของการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี เพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมเศรษฐกิจ

3.1 ด้านการบริหารทั่วไป ควรจัดสถานศึกษาให้มีบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้ พัฒนาปรับปรุงห้องสมุดให้ค้นคว้าข้อมูลอาเซียนได้ จัดหาสื่อ วัสดุอุปกรณ์เพื่อสนับสนุนส่งเสริมการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน กำหนดเรื่องอาเซียนไว้ในเป้าหมายนโยบายและแผนงาน กำหนดบทบาทของบุคลากร ประชาสัมพันธ์เรื่องอาเซียนอย่างต่อเนื่อง

3.2 ด้านการบริหารวิชาการ สอดแทรกความรู้อาเซียนในทุกวิชา จัดหลักสูตรอาเซียนบูรณาการหลากหลายวิชา

3.3 การพัฒนาหลักสูตร ทบทวนหลักสูตรปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรและการนำไปใช้ปรับระบบการประเมินผลให้เทียบเคียงกลุ่มอาเซียน

3.4 พัฒนาครู ICT, English พัฒนาให้มีประสิทธิภาพและปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ อบรม/ศึกษา ดูงาน/สัมมนาแลกเปลี่ยน/ส่งเสริม /สนับสนุน

3.5 ผู้บริหาร ต้องกำหนดวางแผน นโยบายให้สอดคล้องกับนโยบายต้นสังกัด ส่งเสริมสนับสนุนงบประมาณทางวิชาการ จัดงบประมาณส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรม มุมอาเซียน สร้างความตระหนักถึงความสำคัญของการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

3.6 ผู้ปกครอง ให้ความรู้อาเซียนและให้มีส่วนร่วมส่งเสริมให้ผู้ปกครองเห็นความสำคัญจากการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

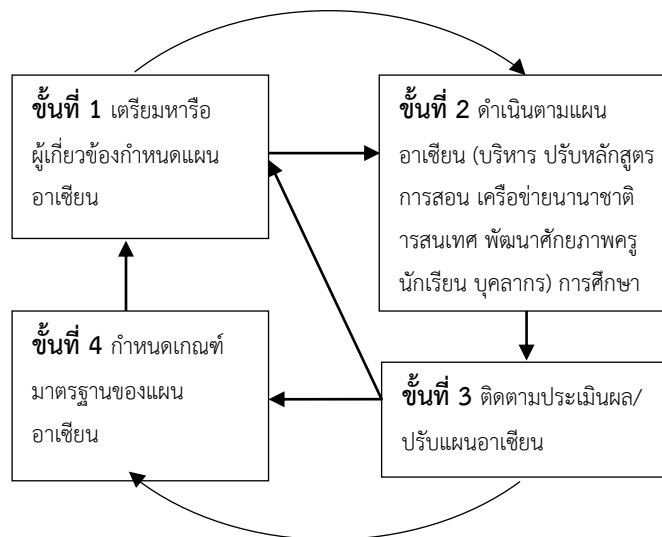
3.7 ผู้เกี่ยวข้อง มีการประชุมกรรมการสถานศึกษา ผู้เกี่ยวข้องเพื่อชี้แจงนโยบายการจัดการศึกษาเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เชิญเข้าร่วมกำหนดนโยบายสู่ประชาคมอาเซียน ส่งเสริมให้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทุกด้าน

3.8 งบประมาณ

สนับสนุนและจัดหางบประมาณในการจัดกิจกรรมอาเซียนอย่างเพียงพอ จัดงบประมาณให้มีความคล่องตัว

รูปแบบการดำเนินการ

มีการดำเนินการ 4 ขั้นตอนดังนี้



ขั้นตอนที่ 1 **ขั้นเตรียมการประชุมหารือผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย** กำหนดแผนอาเซียน ประกอบด้วยแผนการบริหาร แผนการปรับหลักสูตร แผนพัฒนาการจัดการเรียนการสอน แผนพัฒนาศักยภาพครู บุคลากรการศึกษา และนักเรียน แผนสร้างเครือข่ายนานาชาติ และแผนการพัฒนาสารสนเทศอาเซียน การดำเนินการ/กลยุทธ์ โดยการประชุมร่วมระหว่างผู้บริหาร ครู กรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ผู้แทนชุมชน และตัวแทนนักเรียน และผู้เกี่ยวข้องทุกส่วนเพื่อกำหนดนโยบาย แผนการดำเนินงาน ประเมินผลทั้งระยะสั้น ระยะยาว

ขั้นตอนที่ 2 **ขั้นดำเนินการตามแผนอาเซียนด้านต่างๆที่เกี่ยวข้อง** 1) แผนการบริหารครอบคลุมด้านการบริหารการเงิน งบประมาณ การบริหารทรัพยากรบุคคล อาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อม อุปกรณ์ เทคโนโลยีฯ 2) แผนการปรับหลักสูตร ให้ทันการเตรียมรับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เพิ่มสาระการเรียนรู้อาเซียนมากขึ้น 3) แผนพัฒนาการจัดการเรียนการสอน แหล่งเรียนรู้ สื่อ ห้องสมุด การวัดประเมินผล การวิจัย 4) แผนพัฒนาศักยภาพครู บุคลากรการศึกษา นักเรียนให้สามารถใช้ภาษาอังกฤษ และภาษาประเทศอาเซียนมากขึ้น 5) แผนสร้างเครือข่ายนานาชาติ ในการพัฒนาการจัดการศึกษาสู่สากล การจัดการความรู้อาเซียน ด้านวิชาการ ด้านภาษา ด้านสังคม ด้านศิลปวัฒนธรรม และเอกลักษณ์ของชุมชนท้องถิ่น 6) แผนการพัฒนาสารสนเทศอาเซียน โดยจัดทำจัดระบบสารสนเทศ Website ประชาสัมพันธ์กิจกรรมอาเซียน

ขั้นตอนที่ 3 **ขั้นติดตามและประเมินผลการดำเนินการ /ปรับปรุงแผนอาเซียน** โดยจัดทำตัวชี้วัด หัววิธีการวัดที่ครอบคลุม จัดทำเกณฑ์การประเมินผล ดำเนินการประเมินทุกโครงการในแต่ละแผน ระหว่างดำเนินการ (Formative Evaluation) และสิ้นสุดโครงการ(Summative Evaluation)

ขั้นตอนที่ 4 **ขั้นกำหนดเกณฑ์มาตรฐาน / กำหนดแนวปฏิบัติแผนอาเซียน** โดยจัดทำคู่มือแนวปฏิบัติตามแผนอาเซียนในทุกงาน และประชุม สัมมนาทำความเข้าใจในแนวปฏิบัติกับทุกกลุ่ม และนิเทศ แนะนำ ติดตามผลเป็นระยะ ๆ มีการนำผลการประเมินมาปรับให้ทันสมัย และเหมาะสมกับสภาพแวดล้อม

อภิปรายผล

1. สภาพการดำเนินการทุกด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน เนื่องจากนโยบายขององค์การบริหารส่วนจังหวัดให้การสนับสนุนการศึกษาเป็นอย่างดีทุกโรงเรียนจ้างครูต่างชาติมาสอนภาษาอังกฤษ ได้รับความร่วมมือจากมหาวิทยาลัยรามคำแหงในการพัฒนาการเรียนการสอน และจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในการติดตาม ประเมินผลการดำเนินการเป็นระยะ ๆ

2. องค์ประกอบที่สำคัญในการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนคือด้านการบริหารจัดการ คือ การพัฒนาห้องสมุด สารสนเทศ ทักษะการใช้ภาษาอังกฤษ จัดหาอุปกรณ์สนับสนุนส่งเสริมการเรียนรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน การสอนที่สอดแทรกความเข้าใจอาเซียน การสร้างเครือข่ายกับชุมชน และการมีส่วนร่วม เนื่องจากการศึกษาในศตวรรษที่ 21 นักเรียนต้องมีทักษะด้านชีวิต ด้านเทคโนโลยี การสื่อสารที่ใช้ภาษาสากล ดังนั้นห้องสมุดจึงเป็นศูนย์รวมสรรพวิชาทั้งที่เป็นหนังสือและสื่ออิเล็กทรอนิกส์ สอดคล้องกับไพฑูริย์ สีนลาร์ตัน (2553) ที่กล่าวว่าการจัดการศึกษาสมัยใหม่ต้องคำนึงถึงการรู้เท่าทันกระแสโลกาภิวัตน์ที่เปลี่ยนแปลงไป การมองเทคโนโลยีที่ช่วยในการเรียนรู้ การมองสู่ท้องถิ่นที่มีความแตกต่างกันและการมองประเทศเพื่อนบ้านมากขึ้นและสอดคล้องกับ นิวัลชัย โครตพัฒน์ (<http://202.143.24plan2/attachments/article/67/004/pdf/12/02/2556>) ที่สรุปสาระการเตรียมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของประชาคมโลกด้านวิชาการและด้านบริหารสรุปเป็นยุทธศาสตร์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ปี 2556-2560 มีข้อสรุปมีการพัฒนาบุคลากรทุกฝ่ายทั้ง ผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา โดยพัฒนาทักษะทางภาษาให้เหมาะสมกับสังคมในศตวรรษที่ 21 พัฒนาความรู้ ติดตามความเคลื่อนไหวของอาเซียน เพิ่มขีดความสามารถการใช้ ICT มีการผลิตและส่งเสริมการใช้สื่อความรู้ ระบบ Digital และ e-learning การพัฒนา Hardware / Software / People- ware สำหรับด้านผู้ที่เกี่ยวข้องคือผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมอาเซียนของโรงเรียน ชุมชนจะได้รับประโยชน์ที่จัดการเรียนการสอนให้นักเรียนได้รับรู้เรื่องราวของประเทศอาเซียน เป็นองค์ประกอบด้านวิถีชีวิตชุมชน

ทั้งนี้เพราะส่วนใหญ่โรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นโรงเรียนระดับประถมศึกษาและได้เตรียมการพัฒนาด้านภาษามาโดยตลอด ประกอบกับนโยบายขององค์การบริหารส่วนจังหวัดที่มีการเตรียมความพร้อมอย่างต่อเนื่องและสอดคล้องกับสภาพที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2555) ระบุว่าแผนงานการจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (พ.ศ. 2552-2558) มีการพัฒนามนุษย์ โดยจะส่งเสริมความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตที่ดีประชาชนเข้าถึงโอกาสในการพัฒนามนุษย์ ที่มีการส่งเสริมและลงทุนในด้านการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ พัฒนาโรงเรียนให้เป็นศูนย์อาเซียนศึกษา (ASEAN Studies Center/Thailand) สอดคล้องกับ นิวัลชัย โครตพัฒน์ (2556) ที่สรุปยุทธศาสตร์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ปี 2556-2560 มีการพัฒนาศักยภาพด้านภาษา ทั้งภาษาไทย อังกฤษ ภาษาอาเซียนและภาษาต่างประเทศคู่ค้า มีการฝึกทักษะการสื่อสารของนักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา พัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา และสอดคล้องกับ นงลักษณ์ เรือนทอง (2550) ที่สรุป องค์ประกอบของรูปแบบการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ 8 องค์ประกอบ คือ 1) การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ 2) ผู้บริหารและครูเป็นมืออาชีพ 3) การประกันคุณภาพ 4) สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ 5) การมีวิสัยทัศน์และวัตถุประสงค์ร่วมกัน 6) เน้นการเรียนการสอน 7) การสอนที่มีวัตถุประสงค์ และ 8) มีความคาดหวังต่อนักเรียนสูง ทั้งยังสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 ที่เน้นการพัฒนาการสร้างความเชื่อมโยงกับประเทศในภูมิภาค เพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรมได้แก่การเตรียมคนไทยให้พร้อมสู่ประชาคมอาเซียน การเรียนรู้ตลอดชีวิต การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน (ชาติชาย เชษฐสุมน, 2555)

นอกจากนี้สอดคล้องกับความเห็นคณะทำงานวิชาการที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2555) ที่ระบุว่า การเตรียมความพร้อมด้านประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community: ASCC) ที่เน้นการพัฒนาคนคือ การให้ความสำคัญกับการศึกษา โดยปฏิรูปการศึกษาเน้นให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม เป็นพลเมืองดีของประเทศและอาเซียน ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษา เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมการเรียนภาษาอังกฤษ และภาษาประเทศเพื่อนบ้าน การทำหลักสูตรเกี่ยวกับอาเซียน พัฒนาการสอนการคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ รักการอ่าน ส่งเสริมเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ส่วนเรื่องความภาคภูมิใจในความเป็นไทยสอดคล้องกับงานวิจัยของสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดพิษณุโลก เรื่อง การพัฒนาบุคลากรและเครือข่ายทางวัฒนธรรมเพื่อการก้าวสู่ความเป็นประชาคมอาเซียนของจังหวัด (2555) โดยมีข้อสรุปว่า เสาหลักด้านประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียนควรดำเนินการอนุรักษ์สืบสานวัฒนธรรมประเพณีไทย พิถีพิถัน ส่งเสริม พัฒนาให้ยั่งยืนและรู้คุณค่า

ข้อเสนอแนะ

1. **ควรต้องมีการประชาสัมพันธ์ให้ผู้เกี่ยวข้อง** ให้รับรู้สาระการจัดการรูปแบบการจัดการศึกษาของโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา เพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน
2. **ควรประชุมหารือผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย** กำหนดแผนอาเซียน การดำเนินการ/กลยุทธ์ โดยการประชุมร่วมระหว่างผู้บริหาร ครู กรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ผู้แทนชุมชน และตัวแทนนักเรียน และผู้เกี่ยวข้องทุกส่วน เพื่อกำหนดนโยบาย แผนการดำเนินงาน กิจกรรม การกำหนดตัวชี้วัด การติดตามประเมินผลทั้งระยะสั้น ระยะยาว
3. **การดำเนินการตามแผนอาเซียนด้านต่างๆที่เกี่ยวข้องให้ประสบความสำเร็จควรคำนึงถึง** 1) แผนการบริหารครอบคลุมด้านการบริหารการเงิน งบประมาณ การบริหารทรัพยากรบุคคล อาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อม อุปกรณ์ เทคโนโลยีฯ 2) แผนการปรับหลักสูตรและการทำหลักสูตรให้ทันการเตรียมรับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เพิ่มสาระการเรียนรู้อาเซียนมากขึ้น 3) จัดแผนพัฒนาการจัดการเรียนการสอน แหล่งเรียนรู้ สื่อ ห้องสมุด การวัดประเมินผล การวิจัย 4) จัดแผนพัฒนาศักยภาพครู บุคลากรการศึกษา นักเรียนให้สามารถใช้ภาษาอังกฤษ และภาษาประเทศอาเซียนมากขึ้น 5) จัดแผนสร้างเครือข่ายนานาชาติในการพัฒนาการจัดการศึกษาสู่สากล การจัดการความรู้อาเซียน ด้านวิชาการ ด้านภาษา ด้านสังคม ด้านศิลปวัฒนธรรม และเอกลักษณ์ของชุมชนและของท้องถิ่น 6) จัดแผนพัฒนาสารสนเทศอาเซียน โดยการจัดทำระบบ
4. **การติดตามและประเมินผลการดำเนินการ /ปรับปรุงตามแผนอาเซียน** โดยจัดทำตัวชี้วัด หาวิธีการวัดที่ครอบคลุม จัดทำเกณฑ์การประเมินผล ดำเนินการประเมินทุกโครงการในแต่ละแผน ระหว่างดำเนินการ (Formative Evaluation) และสิ้นสุดโครงการ (Summative Evaluation)
5. **การกำหนดเกณฑ์มาตรฐาน / กำหนดแนวปฏิบัติ** โดยจัดทำคู่มือแนวปฏิบัติในทุกงาน และประชุมสัมมนาทำความเข้าใจในแนวปฏิบัติกับทุกกลุ่ม และนิเทศ แนะนำ ติดตามผลเป็นระยะๆ มีการนำผลการประเมินมาปรับให้ทันสมัย และเหมาะสมกับสภาพแวดล้อม

บรรณานุกรม

การศึกษานอกโรงเรียน.(2547). การประกันโอกาสทางการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชนที่อยู่นอกระบบโรงเรียน. กรุงเทพฯ: รัชชการพิมพ์.

การศึกษาเกี่ยวกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน. ค้นเมื่อ 11 ธันวาคม 2555, จาก www.enn.co.th/news_detail.php?nid=2085.

กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานบริหารการศึกษานอกโรงเรียน. (2547). **การจัดการศึกษานอกโรงเรียน**.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

คณะทำงานวิชาการสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2555). **ความเห็นและข้อเสนอแนะ เรื่อง “การเตรียมความพร้อมของประเทศไทยเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ด้วยปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ สกสค.

ชาติชาย เชษฐสุมน. (2555). **ประชาคมอาเซียน (ASEAN Community): ผลกระทบต่อกฎหมายไทย** คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิญญูชน.

นิวัลชัย โคตรพัฒน์. (2556). **ยุทธศาสตร์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ปี 2556- 2560**. สรุปรายการเตรียมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของประชาคมโลกด้านวิชาการและด้านบริหาร จากการประชุมคัดค้านเมื่อ 12 กุมภาพันธ์ 2556, จาก <http://202.143.24.plan2/attachments/article/67/004/Pdf>

นงลักษณ์ เรือนทอง. (2550). **รูปแบบการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผล**. ปรัชญาดุสิตบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

บุญทัน ดอกไธสงค์. (2537). **การจัดการองค์การ**. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. (2553). **ผู้นำเชิงสร้างสรรค์และผลิตภาพ: กระบวนทัศน์ใหม่และผู้นำใหม่ทางการศึกษา** พิมพ์ครั้งที่ 2 กทม: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

มดิชน. **ปัญหาการศึกษาไทยกับประชาคมอาเซียน**. การเสวนาทางวิชาการเรื่องทิศทางการศึกษาไทย: กับความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน. ค้นเมื่อ 3 มกราคม 2555, จาก <http://www.kruwande.com/news-id1203.html>,

รังสรรค์ นกสกุล และคณะ.(2554) **การพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุขององค์ประกอบที่ส่งผลต่อการบริหารงานโรงเรียนมาตรฐานสากล**. ครุศาสตร์ดุสิตบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์.

ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์ และอัจฉรา ขานิประศาสน์. (2547). **ระเบียบวิธีการวิจัย**. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดีการพิมพ์,

ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์ และคณะ. (2555). **สถิติสำหรับการวิจัย และเทคนิคการใช้ SPSS**. กรุงเทพฯ: เจริญดีมั่นคงการพิมพ์.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2554). **แนวทางการจัดการ เรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน ระดับประถมศึกษา**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดพิษณุโลก. (2555). **รายงานการวิจัยเรื่อง การพัฒนาบุคลากรและเครือข่ายทางวัฒนธรรมเพื่อการก้าวสู่การเป็นประชาคมอาเซียนของจังหวัดพิษณุโลก**

อุทัย บุญประเสริฐ. (2543). **การศึกษาแนวทางการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-Based Management)**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

Lunenburg, Fred C. and Ornstein Allan C. (2008) 5ed. **Educational Administration**. Belmont, CA: Thomson Higher Education.

Morrison, Keith. (1998). **Management Theories for Educational Change**. Thousand Oaks, California: SAGE Publications.

Reeves, Douglas B. (2006). **The Learning Leader: how to focus school improvement for better Results**. Virginia: the Associate for Supervision and Curriculum development (ASCD).

ศึกษาความต้องการพัฒนาศักยภาพด้านการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรอาเซียน
ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี

Potential Development Needs Study in Learning and Teaching in Asian Curriculum
of Teachers under the Jurisdiction of the Office of Primary Educational Area
in Pathumthani Province

สุนันท์ ศลโกสุม*

Sunan Solgosoom

*ผู้อำนวยการหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการพัฒนาศักยภาพ ความเชี่ยวชาญ และวิธีการพัฒนาศักยภาพ ด้านการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรอาเซียนของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปทุมธานี กลุ่มตัวอย่างเป็นครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปทุมธานี มีจำนวน 265 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามความต้องการพัฒนาศักยภาพด้านการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรอาเซียน ได้รับการตรวจความเที่ยงตรงด้านเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ คำถามครอบคลุมความต้องการพัฒนาศักยภาพด้านการปฏิบัติงานและความสามารถทั้งหมด 26 ข้อ และวิธีการพัฒนาศักยภาพ 11 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และจัดระดับจากค่าเฉลี่ย

ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการพัฒนาศักยภาพของครูด้านการปฏิบัติงานการเรียนการสอนและด้านความสามารถจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับมากทั้งสองด้าน ($\bar{X} = 4.10$ และ $\bar{X} = 4.20$ ตามลำดับ) ส่วนความเชี่ยวชาญของครูทั้งสองด้านอยู่ในระดับปานกลาง ความต้องการพัฒนาศักยภาพ คือเรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนสามารถใช้ภาษาเพื่อสื่อสารได้อย่างน้อยสองภาษา รองลงมาได้แก่การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการใช้ภาษาอังกฤษ ความต้องการวิธีการพัฒนาศักยภาพ อันดับหนึ่งได้แก่ การเชิญวิทยากรมาให้การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ ($\bar{X} = 4.03$) อันดับสองได้แก่ มีคณะกรรมการชี้แนะในการทำวิจัยในชั้นเรียน ($\bar{X} = 4.00$) อันดับสาม ได้แก่ จัดให้มีระบบการดูแลแบบการสอนแนะนำงาน (Coaching) ($\bar{X} = 3.93$)

คำสำคัญ: ความต้องการพัฒนาศักยภาพ การจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรอาเซียน

Abstract

This research have two objectives to study on the potential development needs and methods/techniques to develop the potential learning and teaching in Asian curriculum of the teachers under the jurisdiction of the office of primary educational area in Pathumthani Province. Samples were drawn from the teachers under the jurisdiction of the office of primary educational area in Pathumthani province at 265. The collecting instrument was the potential development needs in learning and teaching in Asian curriculum questionnaire having content validity by rational approach, composed of potential development needs in 26 items of practical and ability and 11

items of potential developing methods. Data were analyzed by mean, standard deviation, and rank by means.

The research findings indicated that: (1) The potential development needs of practical and ability in learning and teaching were both high level (\bar{X} = 4.10 and \bar{X} = 4.20 respectively). The potential development needs in learning management to provide the students using minimum two languages was highest, and subsequent on proficient in English language. (2) the potential development method of the operational training seminar by specialist was the first (\bar{X} = 4.03), the second was the research supervised committee on doing classroom research (\bar{X} = 4.00), and the third was to perform the mentoring and coaching system (\bar{X} = 3.93)

Keywords: Potential development needs; learning and teaching in Asian curriculum

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายพัฒนาการศึกษาของประเทศไทยให้เป็นไปอย่างมีคุณภาพ ในการที่ประเทศไทยเข้าอยู่ในกลุ่มอาเซียน การเตรียมความพร้อมของกระทรวงศึกษาธิการเรื่องการพัฒนาการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานนั้นสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ดำเนินโครงการเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน ได้แก่ โครงการพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียน: Spinnet of ASEAN โดยคัดเลือกโรงเรียนเข้าร่วมโครงการเพื่อพัฒนาให้มีความพร้อมและศักยภาพและมีโรงเรียนเข้าร่วมโครงการ 68 โรงเรียน ซึ่งได้ดำเนินการในปีการศึกษา 2556 จากการดำเนินโครงการนี้ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา ได้จัดทำเอกสารแนวทางการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนเป็นการเตรียมความพร้อมของเด็กไทย และในเอกสารนี้นอกจากกำหนดคุณลักษณะเด็กไทยในประชาคมอาเซียนแล้วยังได้กำหนดตัวชี้วัดคุณภาพครูไว้ดังนี้ ครูผู้สอนมีความรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน ครูสามารถใช้ภาษาต่างประเทศในการสื่อสาร ครูใช้หนังสือตำราเรียนและสื่อที่เป็นภาษาต่างประเทศในการจัดการเรียนรู้ ครูใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ (ICT) ในการจัดการเรียนรู้การวัดและประเมินผล และการเผยแพร่ผลงานทั้งระบบออนไลน์ (Online) และออฟไลน์ ครูใช้เทคนิคและวิธีการสอนที่หลากหลายในการจัดการเรียนรู้ ครูสามารถแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการจัดการเรียนรู้ทั้งในประเทศและในกลุ่มประชาคมอาเซียน ครูใช้ประสบการณ์การวิจัย สื่อนวัตกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนต่อเนื่อง นอกจากนั้นกระทรวงศึกษาธิการได้จัดทำร่างพัฒนาหลักสูตรแกนกลางของศึกษาขั้นพื้นฐานขั้นใหม่ที่มีแนวโน้มจะยกเลิก หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่มี 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้มาเป็นหลักสูตรใหม่เหลือ 6 กลุ่มสาระได้แก่ 1) ภาษาและวัฒนธรรม (Language and Culture) 2) กลุ่มสาระวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรม และคณิตศาสตร์ (STEM) 3) การดำรงชีวิตและโลกของงาน (Work Life) 4) ทักษะสื่อและการสื่อสาร (Media Skills and Communication) 5) สังคมและความเป็นมนุษย์ (Society and Humanity) 6) อาเซียน ภูมิภาคและโลก (ASEAN, Region and the World) (คณะกรรมการปฏิรูปหลักสูตรฯ, 2556 เผยแพร่เบื้องต้นใน www.facebook.com/Dr.Pavich) การใช้หลักสูตรใหม่เช่นนี้ ครูของสถานศึกษาต้องได้รับการเตรียมความพร้อม ครูที่จะสอนในระดับประถมศึกษาจะต้องมีความรอบรู้เพิ่มขึ้น ทั้งด้านการบูรณาการสาระต่าง ๆ เข้าด้วยกัน และมีความรู้ใหม่ๆที่ต้องเพิ่มขึ้น จากงานวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่องการพัฒนามาตรฐานและยุทธศาสตร์ในการพัฒนาโรงเรียนสู่ประชาคมอาเซียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ทำในปี พ.ศ. 2553-2554 สรุปผลการวิจัยด้านการพัฒนาครูผู้สอน พบว่า เรื่องการเตรียมความพร้อมในการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน ความ

คาดหวังด้านนี้คือ การพัฒนาครูโดยทำให้ความรู้กับครูทุกคนเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของประชาคมอาเซียน การเรียนรู้ภายในประชาคมอาเซียน การพัฒนาครูให้สามารถนำไปบูรณาการจัดการเรียนการสอน ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ การเปิดสอนสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมให้กับนักเรียน การพัฒนาครูให้สามารถสื่อสารโดยใช้ภาษาในประชาคมอาเซียน นอกจากนี้ครูต้องสามารถใช้โทรศัพท์ อินเทอร์เน็ต และสื่อเทคโนโลยีอื่นๆมาประกอบการสอน ครูต้องมีความสามารถในการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง การเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

จากบทสรุปสำหรับผู้บริหารในการวิจัย เรื่องสมรรถนะครูและแนวทางการพัฒนาครูใหม่ ของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2551) โดยการวิเคราะห์เอกสารของกระทรวงศึกษาธิการตั้งแต่ช่วงหลังประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (2542-2549) และจากใช้การสืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต ตั้งแต่ ค.ศ. 2000- 2006 พบว่าประเทศไทยและต่างประเทศกำหนดกรอบแนวคิด สมรรถนะครูสอดคล้องกัน 15 ด้าน ได้แก่ (1) ความรู้ในเนื้อหาวิชา (2) การสื่อสาร และการใช้ภาษา (3) การพัฒนาหลักสูตร (4) การจัดการเรียนรู้ (5) การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (6) การบริหารจัดการชั้นเรียน (7) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรมการศึกษา (8) การวัดและประเมินผล (9) การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน (10) จิตวิทยาสำหรับครู (11) การสร้างสัมพันธ์กับชุมชน (12) คุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณในวิชาชีพ (13) ภาวะผู้นำและการทำงานเป็นทีม (14) การพัฒนาตนเองและวิชาชีพ และ (15) การพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียน สมรรถนะแต่ละด้านมีรายละเอียดแตกต่างกันเล็กน้อยตามบริบทสังคม ส่วนแนวทางการพัฒนาครูให้มีสมรรถนะตามผลงานวิจัยดังกล่าวควรได้ใช้หลักการพัฒนาศักยภาพมนุษย์ทั้งระยะสั้นตอนต้นที่จำเป็นขั้นต้นแรก คือการประเมินความจำเป็น (Single.Mare G.,1991 อ้างถึงใน อภรณ์ ภูวพิทยาพันธ์, 2549: 16) โดยเฉพาะอย่างยิ่งการฝึกอบรม ขั้นตอนที่ควรดำเนินการคือการประเมินความจำเป็นในการฝึกอบรมเป็นการจัดเตรียมแผนสำหรับฝึกอบรมให้ตรงกับความต้องการของผู้ที่ต้องได้รับการพัฒนา จะเป็นการทำให้ไม่เกิดความสูญเสียค่าใช้จ่ายโดยไม่จำเป็นตรงตามหลักการที่ว่า โครงการฝึกอบรม องค์กรต้องวิเคราะห์ เพื่อให้ทราบปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของสมาชิกในหน่วยงานหรือองค์กรครอบคลุมกิจการ มีการสำรวจข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับบุคคลและงาน และสำรวจความต้องการในอนาคตเกี่ยวกับบุคคลและหน่วยงาน หลังจากทราบข้อมูลต่างๆแล้วจึงทำการวิเคราะห์เพื่อกำหนดปัญหาและช่องว่างที่ควรได้รับการแก้ไขปรับปรุง เมื่อได้ข้อมูลแล้วจึงนำมากำหนดเป็นหลักสูตรในการฝึกอบรม หรือแนวทางในการพัฒนาบุคลากร ซึ่งอาจจะมีหลายวิธีในการพัฒนาบุคลากร เช่น การใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน การฝึกอบรม และอีกหลากหลายวิธีตามความต้องการของผู้เข้ารับการอบรมที่จะพัฒนาตนเองให้มีความรู้และสมรรถนะให้ได้มาตรฐานในการจัดการเรียนการสอนให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงของนโยบาย สังคมและเศรษฐกิจทางการศึกษา ดังนั้นการได้ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการการพัฒนาตนเองของครู หรือที่เรียกว่าการประเมินความต้องการของครูแล้วจะทำให้การพัฒนาบุคลากรได้คุ้มค่าและจัดหาเทคนิคการพัฒนาได้ถูกต้องต่อไป

อนึ่งจังหวัดปทุมธานีเป็นเขตบริการวิชาการส่วนหนึ่งของมหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ ถ้าการบริการวิชาการได้ตรงกับความต้องการจากข้อมูลของการวิจัย จะมีคุณค่าโดยตรงต่อครู และเป็นองค์ความรู้ที่ผู้สอนควรนำมาเป็นแนวทางการพัฒนาหลักสูตรสำหรับนักศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา สาขาหลักสูตรและการสอนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการพัฒนาศักยภาพ และความเชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรอาเซียนของครูสังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปทุมธานี
2. เพื่อศึกษาความต้องการวิธีการพัฒนาศักยภาพด้านการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรอาเซียนของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปทุมธานี

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรเป็นครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปทุมธานี กลุ่มตัวอย่าง เป็นครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปทุมธานีจำนวน 265 คน เลือกมาแบบเจาะจงเฉพาะผู้เข้าร่วมอบรมทางวิชาการในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 เป็นครูเพศหญิง ร้อยละ 83.80 เพศชายร้อยละ 16.20 วุฒิการศึกษาระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 220 คน คิดเป็นร้อยละ 83.00 ปริญญาโท จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 16.60 ปริญญาเอก จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ .40

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ความต้องการพัฒนาศักยภาพ
2. ความเชี่ยวชาญ
3. ความต้องการวิธีการพัฒนาศักยภาพ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามความต้องการพัฒนาศักยภาพด้านการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรอาเซียน แบ่งเป็น 4 ตอน ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล ตอนที่ 2 ความต้องการพัฒนาศักยภาพและความเชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรอาเซียน เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แบ่งข้อคำถามเป็นด้านการปฏิบัติงานการเรียนการสอนจำนวน 12 ข้อ ด้านความสามารถจัดการเรียนการสอน 14 ข้อ แต่ละข้อคำถามให้ตอบเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่เป็นความต้องการในการพัฒนาศักยภาพ และส่วนที่เป็นความเชี่ยวชาญของครู ซึ่งแต่ละข้อคำถามต้องตอบทั้ง 2 ส่วน ตอนที่ 3 วิธีการพัฒนาศักยภาพที่ต้องการมีทั้งหมด 11 ข้อ การสร้างเครื่องมือใช้แนวคิดเกี่ยวกับการกำหนดนโยบายการศึกษา ฉบับที่สิบเอ็ด พ.ศ. 2555-2559 มาตรฐานการประกอบวิชาชีพครูตามประกาศคณะกรรมการคุรุสภา พ.ศ. 2556 และงานวิจัยสมรรถนะครูและแนวทางการพัฒนาครูในสังคมที่เปลี่ยนแปลง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. 2554) และแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนการสอน การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือด้านความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content validity) และภาษาที่ใช้ให้ตรงตามทฤษฎีและขอบเขตของเรื่องที่ศึกษาโดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) จากผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร ด้านการบริหารงานในสถานศึกษา ศึกษานิเทศเชี่ยวชาญในการฝึกอบรมและนิเทศครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา รวม 3 คน ได้ค่า IOC เท่ากับ 1.00 ทุกรายการ ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ส่วนที่ 1 เท่ากับ 0.942 ตอนที่ 2 ส่วนที่ 2 เท่ากับ 0.964 และตอนที่ 3 เท่ากับ 0.912

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการใช้แบบสอบถามความต้องการพัฒนาศักยภาพด้านการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรอาเซียน การเก็บรวบรวมข้อมูลได้รับความอนุเคราะห์จากผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปทุมธานี เขต 1 และเขต 2 โดยเขต 1 ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปให้ครูที่โรงเรียนที่เคยเข้ารับการอบรมทางวิชาการตอบ และให้ส่งกลับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และผู้วิจัยเป็นผู้แจกแบบสอบถามด้วยตนเองในขณะฝึกอบรมปฏิบัติการให้กับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปทุมธานี เขต 2 การเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการระหว่างเดือน สิงหาคม – พฤศจิกายน พ.ศ. 2556

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของความต้องการพัฒนาศักยภาพ ความเชี่ยวชาญ และความต้องการวิธีการพัฒนาศักยภาพจากค่าเฉลี่ย

สรุปผลการวิจัย

1. ความต้องการพัฒนาศักยภาพ และความเชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรอาเซียนของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปทุมธานี

ผลการศึกษาความต้องการพัฒนาศักยภาพ และความเชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรอาเซียน ได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับของความต้องการพัฒนาศักยภาพและความเชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรอาเซียน ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปทุมธานี (n=265 คน)

ที่	การจัดการเรียนการสอน	ความต้องการพัฒนา			ความเชี่ยวชาญ		
		\bar{X}	SD.	ระดับ	\bar{X}	SD.	ระดับ
1	การปฏิบัติงานการเรียนการสอน	4.10	.55	มาก	3.22	.54	ปานกลาง
2	ความสามารถจัดการเรียนการสอน	4.20	.63	มาก	3.02	.55	ปานกลาง
	รวม	4.06	.56	มาก	3.12	.51	ปานกลาง

จากตารางที่ 1 พบว่า ความต้องการพัฒนาศักยภาพการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรอาเซียนของครูเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.06$) พิจารณาเป็นรายด้านของ ความต้องการพัฒนาศักยภาพพบว่า ด้านการปฏิบัติงานการเรียนการสอน และด้านความสามารถจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$ และ $\bar{X} = 4.20$)

ส่วนความเชี่ยวชาญการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรอาเซียนของครูอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.12$) พิจารณาเป็นรายด้านของความเชี่ยวชาญ พบว่า ด้านการปฏิบัติงานการเรียนการสอนและด้านความสามารถจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับปานกลาง เช่นกัน ($\bar{X} = 3.22$ และ $\bar{X} = 3.02$)

จากการศึกษาความต้องการพัฒนาศักยภาพของครูที่ต้องการมากเป็นเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ย พบว่า ความต้องการพัฒนาศักยภาพด้านการปฏิบัติงานการเรียนการสอน เรียงลำดับ 3 อันดับ ได้แก่

อันดับ 1 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนสามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้อย่างน้อย 2 ภาษา ($\bar{X} = 4.22$)

อันดับ 2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการใช้ภาษาอังกฤษ ($\bar{X} = 4.22$)

อันดับ 3 ปฏิบัติงานพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อเข้าสู่ความเป็นอาเซียน ($\bar{X} = 4.15$)

ความต้องการพัฒนาศักยภาพด้านความสามารถจัดการเรียนการสอน 3 อันดับแรก ได้แก่

อันดับ 1 การใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ($\bar{X} = 4.23$)

อันดับ 2 การทำวิจัยที่เป็นผลงานในการเลื่อนตำแหน่งทางวิชาการ ($\bar{X} = 3.95$)

อันดับ 3 การเขียนบทความวิชาการ ($\bar{X} = 3.87$)

2. การศึกษาความต้องการวิธีการพัฒนาศักยภาพด้านการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรอาเซียนของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปทุมธานี

ผลการศึกษาความต้องการวิธีการพัฒนาศักยภาพด้านการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรอาเซียนของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปทุมธานี ได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการวิธีการพัฒนาศักยภาพด้านการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรอาเซียนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปทุมธานี (N=265 คน)

ลำดับ	วิธีการพัฒนาศักยภาพ	\bar{X}	SD	ระดับ
1	การเชิญวิทยากรมาให้การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ	4.03	.76	มาก
2	มีคณะกรรมการชี้แนะการวิจัยในโรงเรียน	4.00	.82	มาก
3	จัดให้มีระบบการดูแลแบบการสอนแนะนำงาน (Coaching)	3.93	.74	มาก
4	มีคณะกรรมการสนับสนุนความสามารถในการทำผลงานวิชาการ	3.92	.81	มาก
5	การกำหนดตัวบ่งชี้เป็นเป้าหมายการดำเนินงานบุคคล	3.91	.69	มาก
6	การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้	3.85	.85	มาก
7	จัดเวลาและสถานที่ให้มีการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองสัปดาห์ละ 1 ครั้ง	3.85	.75	มาก
8	การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคคลภายในโรงเรียน	3.85	.74	มาก
9	การนิเทศการปฏิบัติงานภายในโรงเรียน	3.83	.74	มาก
10	การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคคลกับโรงเรียนอื่นๆ	3.74	.85	มาก
11	การสัมมนาวิชาการภายในโรงเรียนเป็นประจำ	3.74	.79	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่าความต้องการวิธีการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรอาเซียนของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปทุมธานี อยู่ในระดับมากทุกวิธี ที่มีค่าเฉลี่ยมากเป็นอันดับหนึ่ง ได้แก่ การเชิญวิทยากรมาให้การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ ($\bar{X}=4.03$) อันดับสอง ต้องการมีคณะกรรมการชี้แนะในการทำวิจัยในโรงเรียน ($\bar{X}=4.00$) อันดับสามได้แก่ จัดให้มีระบบการดูแลแบบการสอนแนะนำงาน (Coaching) ($\bar{X}=3.93$) ส่วนความต้องการวิธีการพัฒนาศักยภาพอันดับสุดท้าย คือ การสัมมนาวิชาการภายในโรงเรียน

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยความต้องการพัฒนาศักยภาพการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรอาเซียนของครูในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปทุมธานี อยู่ในระดับมาก ทั้งด้านการปฏิบัติงานการเรียนการสอนและความสามารถจัดการเรียนการสอน โดยเฉพาะด้านการปฏิบัติงานความต้องการพัฒนาอันดับหนึ่ง ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนสามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้อย่างน้อยสองภาษา อันดับสอง ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการใช้ภาษาอังกฤษ และอันดับสาม เป็นการปฏิบัติงานพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อเข้าสู่ความเป็นอาเซียน ซึ่งสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตามนโยบายของรัฐมนตรีกระทรวงศึกษาธิการในการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนเพื่อรองรับหลักสูตรใหม่ที่เน้นในการใช้ภาษาต่างประเทศ และเร่งนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการปฏิรูปการเรียนรู้สร้างมาตรฐานการเรียนการสอนด้วยคอมพิวเตอร์แบบพกพา (แท็บเล็ต) ซึ่งเป็นความจำเป็นที่ครูต้องใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสาร นอกจากนั้นจากการสังเคราะห์สมรรถนะครูประเทศไทย (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ได้สังเคราะห์สมรรถนะของครู ด้านสมรรถนะด้านการสื่อสารและการใช้ภาษา ซึ่งนอกจาก

จะกำหนดให้สามารถใช้ทักษะในการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนภาษาไทยเพื่อการสื่อความหมายได้อย่างถูกต้อง และตรงประเด็นแล้ว สมรรถนะที่กำหนดคือความสามารถใช้ทักษะการฟัง การพูด การอ่าน การเขียนภาษาอังกฤษหรือ ภาษาต่างประเทศอื่น เพื่อการแสวงหาความรู้ ดังนั้นภาษาอังกฤษจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ควรได้รับการพัฒนาให้ สามารถนำภาษาอังกฤษไปบูรณาการกับกลุ่มสาระอื่น นอกจากนั้นแนวทางการจัดการเรียนรู้บูรณาการแบบครบวงจร ของกลุ่มพัฒนากระบวนการเรียนรู้ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เสนอการจัดการเรียนรู้บูรณาการที่เชื่อมโยงมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้ตั้งแต่สองกลุ่มสาระการ เรียนรู้ขึ้นไปเข้าด้วยกัน ได้แนะนำตัวอย่างการจัดการเรียนรู้ไว้ในคู่มือการจัดการเรียนรู้บูรณาการแบบครบวงจรตั้งแต่ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 1 – มัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่าทุกหน่วยการเรียนรู้จะมีกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษที่บูรณาการ เข้าด้วยกับกลุ่มสาระอื่น ซึ่งทำให้เด่นชัดว่า ครูต้องปฏิบัติการจัดการเรียนการสอน ต้องใช้ภาษาอังกฤษบูรณาการในการ สอน จากผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่า ความต้องการพัฒนาศักยภาพด้านการปฏิบัติการสอน เรื่องการจัดกิจกรรมการ เรียนรู้ที่เน้นการใช้ภาษาอังกฤษเป็นความจำเป็นในการพัฒนาศักยภาพครู

ผลการวิจัยยังพบอีกว่าความต้องการพัฒนาศักยภาพด้านความสามารถจัดการเรียนการสอน ครูต้องการ พัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารเป็นอันดับหนึ่ง ซึ่งเห็นว่าหน่วยงานต้นสังกัดควรได้เร่งรัดใน การพัฒนาความสามารถด้านภาษาอังกฤษในการสื่อสารและความสามารถในการบูรณาการภาษาอังกฤษเข้ากับกลุ่ม สาระการเรียนรู้อื่น ๆ ความต้องการพัฒนาศักยภาพด้านความสามารถที่เป็นอันดับสองและอันดับสาม ได้แก่ การเขียน บทความวิชาการ และการทำวิจัยที่เป็นผลงานในการเลื่อนตำแหน่งทางวิชาการ ที่เป็นเช่นนี้เพราะกลุ่มตัวอย่างปัจจุบัน มีตำแหน่งทางวิชาการในระดับครูชำนาญการพิเศษ (คศ 3) มีเพียง 16.20% นอกนั้นมีตำแหน่งทางวิชาการต่ำกว่าครู คศ 3 ซึ่งการได้เลื่อนตำแหน่งทางวิชาการจากครูชำนาญการ (คศ 2) เป็น ครู คศ 3 และ ครู คศ 1 เป็น ครู คศ 2 เป็น การเลื่อนตำแหน่งวิชาการที่ต้องมีผลงานทางวิชาการ ซึ่งอาจจะเป็นการทำวิจัยหรือการเขียนบทความวิชาการ จึงเป็น ความต้องการพัฒนาศักยภาพของครูที่ครูได้รับรู้ข้อบกพร่องของตนเอง จึงเป็นการสมควรที่ทางองค์กรต้องจัดให้มีการ พัฒนาเพื่อเป็นการเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติของบุคคลและทำให้บุคลากรมีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานได้ อย่างมีประสิทธิภาพ (กิริติ ยศยิ่งยง, 2549)

ความต้องการวิธีการพัฒนาศักยภาพของครู พบว่าวิธีการพัฒนาที่ครูต้องการ คือ การเชิญวิทยากรมาให้การ อบรมเชิงปฏิบัติการ เป็นความต้องการอันดับหนึ่ง ต้องการให้มีคณะกรรมการชี้แนะการทำวิจัยเป็นอันดับสอง และการ จัดให้มีระบบการดูแลแบบการสอนแนะนำงาน เป็นอันดับสาม ทั้ง 3 ข้อนี้เป็นความต้องการวิธีการพัฒนาที่ตรงกับ ข้อเสนอแนะในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์โดยวิธีการฝึกอบรมว่า การอบรมมีหลายรูปแบบ แต่การอบรมเชิงปฏิบัติการ เป็นการอบรมที่บุคคลได้ลงมือปฏิบัติจริงให้เกิดผลทางปฏิบัติ และเสนอรูปแบบการอบรมในขณะทำงาน (on the job training) ซึ่งเน้นการฝึกอบรมในการปฏิบัติงานโดยมีผู้สอนอธิบายและชี้แนะ (อาภรณ์ ภูวิทยาพันธ์, 2549) ในเรื่อง การพัฒนาทั้งองค์กรมีผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ คือ ความต้องการพัฒนาศักยภาพของครูด้านการปฏิบัติการเรียน การสอนที่มีความต้องการอันดับสามคือ ปฏิบัติการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อเข้าสู่ความเป็นอาเซียน ในเรื่องการพัฒนาหลักสูตรนี้ครูในโรงเรียนต้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร ดังนั้นโรงเรียนควรจะได้มีการชี้แจง แนะนำ และ ปฏิบัติการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโดยประยุกต์จากแนวทางการจัดการเรียนรู้บูรณาการแบบครบวงจร ของสำนัก วิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2556) ที่ได้จัดทำเอกสารประกอบแนว ทางการจัดการเรียนรู้บูรณาการแบบครบวงจรขึ้นมาทั้งหมด 10 เล่ม เขียนให้เห็นโครงสร้างและหน่วยการเรียนรู้บูรณา การและตัวอย่างหน่วยการเรียนรู้ ซึ่งจะมีตัวอย่างและคำอธิบายที่ชัดเจน โรงเรียนควรให้ครูได้ศึกษาและประยุกต์ใช้ในการ พัฒนาหลักสูตร แต่ที่สำคัญคือต้องมีการชี้แจงให้ครูเข้าใจถึงระบบกลไกการพัฒนาหลักสูตร การเปลี่ยนแปลงของ

หลักสูตร มีการปฏิบัติการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโดยให้ครูมีส่วนร่วม และใช้วิธีการที่ครูต้องการ นั่นคือ การเชิญวิทยากรมาให้การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ และจัดให้มีระบบการดูแลแบบการสอนแนะนำงาน ซึ่งโรงเรียนควรจะนำแนวทางนี้ไปปฏิบัติใช้ในโรงเรียน ภายหลังจากการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการแล้วควรกำหนดผู้ที่มีความสามารถในเรื่องนั้น ๆ ซึ่งอาจจัดเป็นรูปคณะกรรมการ มีบทบาทในการช่วยเหลือ สอนแนะนำงานไปพร้อมกับการปฏิบัติงานของครู เช่น การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การวางแผนปฏิบัตินโยบายประจำปี การเขียนรายงานการประเมินตนเอง

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. การพัฒนาบุคลากรควรศึกษาความต้องการในการพัฒนาของบุคลากรเป็นขั้นตอนแรก เพื่อให้ได้ข้อมูลในการพัฒนาได้ตรงกับความต้องการของผู้รับการพัฒนา
2. การพัฒนาครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปทุมธานี ควรพัฒนาในเรื่อง การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนสามารถใช้ภาษาสื่อสารได้อย่างน้อย 2 ภาษา การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการใช้ภาษาอังกฤษ ปฏิบัติงานพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อเข้าสู่ความเป็นอาเซียน
3. นวัตกรรมและทักษะที่ต้องพัฒนาให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม และเศรษฐกิจที่ครูต้องนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ครูควรได้รับการพัฒนา คือ ทักษะการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร นวัตกรรมที่ควรพัฒนา คือ การทำวิจัย และการเขียนเอกสารวิชาการ
4. การพัฒนาครูในการฝึกอบรม ควรอบรมเชิงปฏิบัติการให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ สามารถนำไปปฏิบัติได้ และมีการติดตามในรูปแบบของการสอนแนะนำในการทำงานเพื่อให้ได้มีการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

ควรวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพของครูที่กำหนดเป็นระบบตั้งแต่การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ มีการติดตามงานในระบบการดูแลแบบการสอนแนะนำงาน

บรรณานุกรม

- กิริติ ยศยิ่งยง. (2549) การวางแผนพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์. กรุงเทพฯ: บริษัท มิสเตอร์ ก๊อปปี้ (ประเทศไทย) จำกัด.
- จาดูรนต์ ฉายแสง. (มปป.) 8 นโยบายการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2554) การพัฒนามาตรฐานและยุทธศาสตร์ในการพัฒนาโรงเรียนสู่อาเซียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2553-2554. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2554) แผนพัฒนาการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่สิบเอ็ด พ.ศ. 2555 – 2559. กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2551). รายงานการวิจัยสมรรถนะครูและแนวทางการพัฒนาครูในสังคมที่เปลี่ยนแปลง. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (ไม่ปรากฏปีพิมพ์) แนวทางการจัดการเรียนรู้บูรณาการแบบครบวงจร. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

อาภรณ์ ภูวิทยาพันธ์. (2549) *Competency Dictionary*. กรุงเทพฯ: บริษัท เอช อารี เซนเตอร์ จำกัด.

_____. (2552) *การจัดทำแผนพัฒนาบุคลากรรายบุคคล*. กรุงเทพฯ: บริษัท เอช อารี เซนเตอร์ จำกัด.

Fishman, Allen E. (2006) *Secrets of Great Entrepreneurial Masters : The GEM Power Formula for Lifelong Success*. (Founder & CEO of the Alternative Board.) New York: McGraw-Hill.

ความพร้อมของนักศึกษาในการเข้าสู่การเป็นสมาชิกประชาคมอาเซียน:

กรณีศึกษา สถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกลุ่มเครือข่ายเบญจมิตร

The readiness of the undergraduate students for joining the ASEAN
community members: Case study Private Institutes of BENJAMIT Cooperation

เสาวภา เมืองแก่น*

Saowapa Muangkan

นภาพรณ แยมชุตี**

Nophawan Yamchuti

อรณิชา สุทธิแป้น***

Onnicha Sutthipan

* อาจารย์มหาวิทยาลัยธนบุรี (jaww_muangkan@hotmail.com)

** อาจารย์มหาวิทยาลัยธนบุรี (nophawan-nui@hotmail.com)

*** อาจารย์มหาวิทยาลัยธนบุรี (onnicha_amp@hotmail.com)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพร้อมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกลุ่มเครือข่ายเบญจมิตร ในการเข้าสู่การเป็นสมาชิกประชาคมอาเซียน 1) ศึกษาความพร้อมด้านความรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน และกฎระเบียบต่าง ๆ ของอาเซียน 2) ศึกษาความพร้อมด้านความรู้เกี่ยวกับประเทศเพื่อนบ้านในประชาคมอาเซียน ทั้งในด้านเศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรม 3) ศึกษาความพร้อมด้านทักษะและความสามารถด้านภาษาอังกฤษ และภาษาของประเทศในประชาคมอาเซียน และ 4) ศึกษาความพร้อมด้านทักษะและความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกลุ่มเครือข่ายเบญจมิตร จำนวน 7 แห่ง ประกอบด้วย มหาวิทยาลัยธนบุรี มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ วิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ วิทยาลัยเซนต์อีส์ท์บางกอก วิทยาลัยราชพฤกษ์ มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น และวิทยาลัยอินเตอร์เทคลำปาง การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบโควต้า และใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผลการศึกษาพบว่า 1. ความพร้อมด้านความรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน และกฎระเบียบต่าง ๆ ของอาเซียน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2. ความพร้อมด้านความรู้เกี่ยวกับประเทศเพื่อนบ้านในประชาคมอาเซียน ทั้งในด้านเศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรม ภาพรวมอยู่ในระดับมาก 3. ความพร้อมด้านทักษะและความสามารถด้านภาษาอังกฤษ และภาษาของประเทศในประชาคมอาเซียน ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และ 4. ความพร้อมด้านทักษะและความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: ความพร้อมประชาคมอาเซียน นักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกลุ่มเครือข่ายเบญจมิตร

Abstract

The purposes of the study of readiness of undergraduate students in Private Institutes of BENJAMIT Cooperation, for joining the ASEAN Community members 1) To study of readiness the knowledge about the ASEAN community and their regulations 2) To study of readiness all about their nature, economy, politics and culture 3) To study of readiness their skills and proficiency in English languages and also their own ASEAN languages and 4) To study of readiness their skills and competencies to operate computers and information technology. Undergraduate students from BENJAMIT were selected as quota samples BENJAMIT Cooperation consists of:Thonburi University, North Bangkok University, Bangkok Suvarnabhumi College, Southeast Bangkok College, Ratchaphruek College, The Far Eastern University and Lampang Inter-Tech College. Questionnaires were used to collect data. The results indicated that 1. The overview of the knowledge about ASEAN and regulations were in good level 2. About their natures, economy, politics and culture were in good level 3. Their skills and proficiency in English languages were in fair level and 4. Their skills and competencies to operate computer and information technology were in good level.

Keywords: Readiness, ASEAN Community, Private Institutions of BENJAMIT Cooperation

ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา

ประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) เป็นการรวมตัวกันของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เพื่อเสริมสร้างเอกภาพและความเข้มแข็งให้กับกลุ่มประเทศในภูมิภาคนี้ โดยมีสมาชิกจำนวน 10 ประเทศ ได้แก่ กัมพูชา ไทย บรูไน พม่า ฟิลิปปินส์ มาเลเซีย ลาว เวียดนาม สิงคโปร์ และอินโดนีเซีย ซึ่งจะทำให้มีประชากรรวมกันกว่า 600 ล้านคน การรวมตัวดังกล่าวได้มีการพัฒนาและปรับตัวมาโดยตลอด เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายของความเป็นประชาคมอาเซียน ในการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 21 ผู้นำอาเซียนได้ตกลงกำหนดวันที่อาเซียนจะเป็นประชาคมอาเซียนอย่างเป็นทางการ ในวันที่ 31 ธันวาคม 2558 (กรมอาเซียน กระทรวงการต่างประเทศ, 2555) ซึ่งจะนำไปสู่การร่วมมือ การสร้างระเบียบ กฎเกณฑ์ และมาตรฐานกลางให้ประเทศสมาชิก ยึดเป็นแนวทางในการเคลื่อนไหว ถ่ายเท ถ่ายโอน และแลกเปลี่ยนด้านต่าง ๆ ใน 3 เสาหลักสำคัญ ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมือง และด้านสังคมวัฒนธรรม โดยสิ่งจำเป็นพื้นฐานในการสร้างอาเซียนให้เข้าสู่การเป็นประชาคมที่มีความมั่นคง ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมวัฒนธรรม ก็คือ “การศึกษา” ซึ่งมีความสำคัญต่อประชาคมอาเซียนเป็นอย่างมาก เพราะกลไกความร่วมมือด้านการศึกษาก็คือ “การศึกษา” ซึ่งมีความสำคัญต่อประชาคมอาเซียนเป็นอย่างมาก เพราะกลไกความร่วมมือด้านการศึกษาก็คือ “การศึกษา” เป็นการพัฒนาศักยภาพมนุษย์ให้พร้อมต่อการเป็นประชาคมอาเซียน สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการเข้าร่วมเป็นประชาคมอาเซียน ในปี พ.ศ. 2558 โดยเฉพาะด้านการศึกษานี้ ซึ่งถือเป็นรากฐานสำคัญในการขับเคลื่อนความเจริญรุ่งเรืองให้กับประเทศไทยและอาเซียน ทั้งนี้ที่ผ่านมาทางสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ได้กำหนดให้มีการเปิดเสรีการค้าและการบริการด้านการอุดมศึกษา รวมถึงการบูรณาการ การเป็นประชาคมอาเซียน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการจัดทำกรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 เพื่อให้ระบบอุดมศึกษาเตรียมพร้อมในการรองรับให้ประเทศไทยเข้าสู่ประชาคมอาเซียนได้ อุดมศึกษาจำเป็นต้องเสริมหลักสูตรในทุกคณะและภาควิชา ให้นักศึกษาตระหนักในเรื่องของอาเซียนมากขึ้น ทั้งรายวิชาอาเซียนทั่วไป รายวิชาที่เปรียบเทียบกับมิติต่าง ๆ ในอาเซียน รายวิชาที่เจาะลึกเรื่องเศรษฐกิจ การเมือง สังคมและวัฒนธรรมของประเทศในอาเซียน นอกจากนี้ยัง

ต้องมีการเตรียมความพร้อมในเรื่องของภาษา ทั้งภาษาอังกฤษที่เป็นภาษากลางในการทำงานของอาเซียน และภาษาของประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อพัฒนาคุณภาพของบัณฑิตในอนาคตไปสู่สากล และนำประเทศให้มีความสามารถในการแข่งขันได้ (พินิติ รัตนานุกูล, 2554)

สถาบันอุดมศึกษาเอกชน เป็นสถาบันอุดมศึกษาที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา สำหรับสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกลุ่มเครือข่ายเบญจมิตร เป็นการรวมกลุ่มเพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการของมหาวิทยาลัย/วิทยาลัย จำนวน 7 แห่ง ซึ่งประกอบด้วยมหาวิทยาลัยธนบุรี มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ วิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก วิทยาลัยราชพฤกษ์ มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น และวิทยาลัยอินเตอร์เทคลำปาง ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการเข้าสู่การเป็นสมาชิกประชาคมอาเซียน เห็นได้จากยุทธศาสตร์และบันทึกความร่วมมือในด้านต่าง ๆ ที่เป็นภารกิจของสถาบันอุดมศึกษาร่วมกัน อาทิ การประชุมวิชาการระดับชาติเบญจมิตรวิชาการครั้งที่ 1 หัวข้อ “การวิจัยสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน” การประชุมวิชาการ ครั้งที่ 2 หัวข้อ “การบูรณาการความรู้สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน” และการประชุมวิชาการ ครั้งที่ 3 หัวข้อ “นวัตกรรมและองค์ความรู้ใหม่เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน” ซึ่งกล่าวถึงการเปิดเสรีของประชาคมอาเซียน ที่ทำให้สถาบันอุดมศึกษาต้องเตรียมความพร้อมทั้งนักศึกษาและบุคลากรเพื่อเข้าสู่การเป็นสมาชิกของประชาคมอาเซียน พัฒนาความเข้มแข็งของสถาบันอุดมศึกษาไทย รวมทั้งการส่งเสริมบทบาทของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกลุ่มเครือข่ายเบญจมิตรในประชาคมอาเซียน ซึ่งเป็นยุทธศาสตร์ที่ต้องดำเนินการโดยใช้การวิจัยเป็นเครื่องมือหนึ่งในการศึกษาและพัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่สากล นอกจากนี้สถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกลุ่มเครือข่ายเบญจมิตร ยังมีความร่วมมือในด้านอื่น ๆ อีก เช่น ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ด้านกิจการนักศึกษาและทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ด้านการจัดการความรู้ ด้านการบริหารความเสี่ยง และด้านห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น ซึ่งที่กล่าวมาล้วนแต่ต้องมีการปรับตัวและเป็นการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่การเป็นสมาชิกประชาคมอาเซียนทั้งสิ้น อีกทั้งเพื่อให้ไปถึงเป้าหมายและเป็นไปตามพันธกิจหลักของการอุดมศึกษา นั่นคือการผลิตบัณฑิตที่มีคุณธรรม จริยธรรม มีความรู้ ความสามารถทางวิชาการ และมีคุณภาพมาตรฐานในระดับสากล

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจว่านักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกลุ่มเครือข่ายเบญจมิตร ซึ่งจะกลายเป็นบัณฑิตและแรงงานที่สำคัญในอนาคต มีความพร้อมในการเข้าสู่การเป็นสมาชิกประชาคมอาเซียนหรือไม่อย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความพร้อมด้านความรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียนและกฎระเบียบของอาเซียน ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกลุ่มเครือข่ายเบญจมิตร
2. เพื่อศึกษาความพร้อมด้านความรู้เกี่ยวกับประเทศเพื่อนบ้านในประชาคมอาเซียน ทั้งในด้านเศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรม ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกลุ่มเครือข่ายเบญจมิตร
3. เพื่อศึกษาความพร้อมด้านทักษะและความสามารถด้านภาษาอังกฤษ และภาษาของประเทศในประชาคมอาเซียน ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกลุ่มเครือข่ายเบญจมิตร
4. เพื่อศึกษาความพร้อมด้านทักษะและความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกลุ่มเครือข่ายเบญจมิตร

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรคือนักศึกษาระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกลุ่มเครือข่ายเบญจมิตร จำนวน 19,929 คน (สมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย, 2556) ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรของ ทาโร่ ยามาเน่ (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2550: 155) ด้วยความเชื่อมั่น 95 % ทำให้ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างอยู่ที่ 393 ตัวอย่าง แต่เพื่อเพิ่มความเชื่อมั่น จึงใช้กลุ่มตัวอย่างที่ 450 ตัวอย่างโดยวิธีเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบโควต้า (Quota Sampling) จากสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกลุ่มเครือข่ายเบญจมิตร จำนวน 7 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยธนบุรี มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ วิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก วิทยาลัยราชพฤกษ์ มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น และวิทยาลัยอินเตอร์เทคโนโลยี

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 แบบสอบถาม (Questionnaire) แบบสอบถามสร้างตามวัตถุประสงค์ และกรอบแนวคิดที่กำหนดขึ้น โดยแบ่งออกเป็น 5 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพของผู้ที่ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสำรวจรายการ (Check list) เพื่อนำผลการตอบมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ และร้อยละ โดยถามถึงเพศ อายุ ชั้นปี กลุ่มที่เรียนและสถาบันที่เรียน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียนและกฎระเบียบของอาเซียน เป็นแบบสอบถามประเภทมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) กำหนดไว้ 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาคะแนนเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้เกี่ยวกับประเทศในประชาคมอาเซียน ทั้งในด้านเศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรม เป็นแบบสอบถามประเภทมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) กำหนดไว้ 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาคะแนนเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับทักษะและความสามารถด้านภาษาอังกฤษ และภาษาของประเทศในประชาคมอาเซียน ซึ่งเป็นแบบเลือกตอบและข้อคำถามปลายเปิด เพื่อนำผลการตอบมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าความถี่ และร้อยละนอกจากนั้นยังเป็นแบบสอบถามประเภทมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) กำหนดไว้ 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาคะแนนเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

ตอนที่ 5 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับทักษะและความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งเป็นแบบสอบถามประเภทมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) กำหนดไว้ 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาคะแนนเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

2.2 วิธีการสร้างเครื่องมือ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถามที่ผู้ศึกษาได้สร้างขึ้นเอง โดยใช้วิธีการที่ยอมรับกันทั่วไป

3. วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบโควต้า (Quota Sampling) จากสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกลุ่มเครือข่ายเบญจมิตร จำนวน 7 แห่ง โดยใช้แบบสอบถามทั้งหมด 450 ชุด ทำการเก็บ

รวบรวมแบบสอบถามที่มหาวิทยาลัยธนบุรี จำนวน 100 ชุด มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ จำนวน 90 ชุด วิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ จำนวน 30 ชุด วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก จำนวน 80 ชุด วิทยาลัยราชพฤกษ์ จำนวน 80 ชุด มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น จำนวน 40 ชุด และวิทยาลัยอินเตอร์เทคลำปางจำนวน 30 ชุด

โดยขอความอนุเคราะห์ไปยังสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกลุ่มเครือข่ายเบญจมิตร ทั้ง 7 แห่ง เพื่อให้ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล และชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย รวมถึงประโยชน์ที่นักศึกษาจะได้รับจากการวิจัยครั้งนี้

4. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลหาความถี่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา การวัดระดับความคิดเห็นในการตอบแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 5 ระดับ จาก 1 ถึง 5 ส่วนเกณฑ์ในการแปลความหมายอ้างอิงจากแนวทางของ จอห์น ดับบลิว. เบส (John W. Best, 1970)

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัย เรื่อง ความพร้อมของนักศึกษาในการเข้าสู่การเป็นสมาชิกประชาคมอาเซียน: กรณีศึกษาสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกลุ่มเครือข่ายเบญจมิตร พบว่านักศึกษาระดับปริญญาตรีที่ศึกษาในมหาวิทยาลัย/วิทยาลัยของกลุ่มเครือข่ายเบญจมิตร ที่ตอบแบบสอบถามจำนวน 377 คน ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ที่ มหาวิทยาลัยธนบุรีมากที่สุด จำนวน 89 คน รองลงมา คือ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ จำนวน 81 คน ถัดมา มีจำนวน 69 คน เท่ากันอยู่สองแห่ง คือ วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก และวิทยาลัยราชพฤกษ์ ถัดมา คือ มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น จำนวน 31 คน วิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ จำนวน 20 คน และวิทยาลัยอินเตอร์เทคลำปาง จำนวน 18 คน ตามลำดับ นอกจากนี้ นักศึกษาส่วนใหญ่กำลังศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 3 จำนวน 174 คน รองลงมา คือ ชั้นปีที่ 4 จำนวน 136 คน ชั้นปีที่ 2 จำนวน 50 คน และชั้นปีที่ 1 จำนวน 17 คน ตามลำดับ ทั้งนี้ผู้วิจัยยังแบ่งผลการวิจัยออกเป็นความพร้อมใน 4 ด้าน คือ 1. ด้านความรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียนและกฎระเบียบของอาเซียน 2. ด้านความรู้เกี่ยวกับประเทศเพื่อนบ้านทั้งในด้านเศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรม 3. ด้านทักษะและความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ และภาษาของประเทศในประชาคมอาเซียน และ 4. ด้านทักษะและความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ ดังนี้

1. ความพร้อมด้านความรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน และกฎระเบียบของอาเซียนภาพรวมค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.69 ซึ่งอยู่ในระดับมาก โดยพบว่านักศึกษาคิดว่าการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประเทศไทยในหลายด้าน และต่อไปนักศึกษาเองต้องปรับตัวให้เข้ากับผู้ร่วมงานที่มีความหลากหลายทางเชื้อชาติ ภาษา และวัฒนธรรม นอกจากนั้นนักศึกษายังให้ความสำคัญกับความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับอาเซียน กฎบัตรอาเซียน ประชาคมอาเซียน โดยนักศึกษาต้องการมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอาเซียน กฎบัตรอาเซียน ประชาคมอาเซียนเพิ่มขึ้นในระดับมาก รวมถึงต้องการเข้ารับการฝึกอบรม เพื่อพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการรวมตัวของประเทศสมาชิกประชาคมอาเซียนในระดับมากขึ้น ทั้งนี้ มหาวิทยาลัย/วิทยาลัย ควรจัดให้มีการอบรม หรือให้ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับอาเซียน กฎบัตรอาเซียน และประชาคมอาเซียน อย่างไรก็ตามนักศึกษาคิดว่าความพร้อมในด้านต่าง ๆ ของประเทศสมาชิกรวมถึงการประชาสัมพันธ์การเข้าสู่ประชาคมอาเซียน มีความชัดเจนและเพียงพอแล้วในระดับปานกลาง

2. ความพร้อมด้านความรู้เกี่ยวกับประเทศเพื่อนบ้าน ทั้งในด้านเศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรม ภาพรวมค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.74 ซึ่งอยู่ในระดับมาก โดยพบว่านักศึกษาต้องการมีความรู้ความเข้าใจ ด้านเศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรม ของประเทศอื่นในประชาคมอาเซียนเพิ่มขึ้นในระดับมาก นอกจากนั้นนักศึกษายังคิดว่าการทราบข้อมูลข่าวสารทั้งในด้าน เศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรม ของประเทศอื่นที่อยู่ในประชาคมอาเซียน มีความสำคัญต่อการ

ดำเนินชีวิตของนักศึกษาในระดับมากเช่นกัน และทั้งนี้มหาวิทยาลัย/วิทยาลัย ควรจัดให้มีการอบรมหรือให้ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับประเทศเพื่อนบ้านในประชาคมอาเซียน ทั้งในด้านเศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรมด้วย

3. ความพร้อมด้านทักษะและความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ และภาษาของประเทศในประชาคมอาเซียน ภาพรวมค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.37 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง โดยพบว่านักศึกษาสามารถสื่อสารภาษาไทยได้มากที่สุด โดยมีผู้ที่สื่อสารได้ จำนวน 377คน รองลงมา คือ ภาษาอังกฤษ จำนวน 172 คน และภาษาลาว จำนวน 78 คน ในขณะที่เดียวกันภาษาที่นักศึกษาคิดว่าสำคัญที่สุด คือ ภาษาอังกฤษ ซึ่งมีจำนวนมากถึง 318 คน รองลงมา คือ ภาษาจีน จำนวน 185 คน และยังมีภาษาอื่น ๆ ที่นักศึกษาตอบอีก อาทิ เช่น ภาษาญี่ปุ่น ภาษาเกาหลี ภาษาฝรั่งเศส เป็นต้น อีกทั้งนักศึกษายังเห็นด้วยในระดับมาก กับข้อความที่ว่าเมื่อเข้าสู่การเป็นสมาชิกประชาคมอาเซียน ผู้ที่สามารถสื่อสารได้หลายภาษา จะเป็นผู้ได้เปรียบ อีกทั้งยังควรรู้ภาษาของประเทศในกลุ่มสมาชิกอาเซียนด้วยเพื่อเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียน อย่างไรก็ตามนักศึกษากลับคิดว่าตัวเองมีความรู้ ทักษะ และความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษ ทั้งการฟัง การอ่าน การเขียน และการพูด ได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม และเพียงพอสำหรับเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียนในระดับปานกลางเท่านั้น ทั้งนี้มหาวิทยาลัย/วิทยาลัย ควรจัดอบรมเพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษเพิ่มเติม เพื่อเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียน รวมถึงควรจัดอบรมเพิ่มเติมเกี่ยวกับภาษาอื่น ๆ ของประเทศสมาชิกในกลุ่มประชาคมอาเซียนด้วย

4. ความพร้อมด้านทักษะและความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ ภาพรวมค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.84 ซึ่งอยู่ในระดับมาก โดยพบว่านักศึกษาเห็นว่าการมีทักษะและความสามารถด้านการใช้คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเรื่องจำเป็นสำหรับยุคปัจจุบัน และสำหรับการเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียนอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ นักศึกษาคิดว่าตัวเองมีทักษะและความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศเพียงพอสำหรับการเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียน ทั้งในส่วนของ การสืบค้นข้อมูล การติดต่อสื่อสาร และการนำเสนอข้อมูลต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสมในระดับมาก อีกทั้งในส่วนของมหาวิทยาลัย/วิทยาลัยมีระบบคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (ICT) เพียงพอต่อการใช้งานและมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตามมหาวิทยาลัย/วิทยาลัย ก็ควรจัดอบรมเพิ่มเติมเกี่ยวกับทักษะและความสามารถด้านการใช้คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นประจำและต่อเนื่อง เนื่องจากเทคโนโลยีปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วและเพื่อให้ก้าวทันสู่การเป็นประชาคมอาเซียนด้วย

อภิปรายผล

จากการวิจัยแสดงให้เห็นว่านักศึกษาระดับปริญญาตรีที่ศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกลุ่มเครือข่ายเบญจมิตรที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ร้อยละ 82.30 กำลังศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 3 และ 4 ซึ่งเป็นชั้นปีที่ต้องเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ตลาดแรงงาน ที่จะมีการเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างมาก ในปี พ.ศ. 2558 ที่จะมีการเปิดประชาคมอาเซียนอย่างเป็นทางการ ส่งผลให้มีการแข่งขันสูงมากขึ้นทั้งในและนอกประเทศ เนื่องจากจะมีการเคลื่อนย้ายแรงงานวิชาชีพอย่างเสรี โดยเฉพาะนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ที่มีมากถึงร้อยละ 46.20 รวมถึงชั้นปีที่ 2 และ ชั้นปีที่ 1 ที่ยังเป็นชั้นปีที่สามารถเพิ่มความพร้อมในการเข้าสู่ตลาดแรงงานให้มากขึ้นได้ ซึ่งผลการวิจัยพบว่านักศึกษามีการตระหนักรู้และเห็นความสำคัญของการเข้าสู่การเป็นสมาชิกประชาคมอาเซียน โดยนักศึกษาให้ความสำคัญกับความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับอาเซียน กฎบัตรอาเซียน ประชาคมอาเซียน รวมถึงความรู้เกี่ยวกับประเทศเพื่อนบ้านในประชาคมอาเซียน ทั้งในด้านเศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรม โดยนักศึกษาได้สังเกตเห็นว่าการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประเทศไทยในหลายด้าน และต่อไปนักศึกษาเองต้องปรับตัวให้เข้ากับผู้ร่วมงานที่มีความหลากหลายทางเชื้อชาติ ภาษา และวัฒนธรรม นอกจากนั้น นักศึกษายังต้องการมีความรู้ ความเข้าใจเพิ่มเติมเกี่ยวกับอาเซียน กฎบัตรอาเซียน ประชาคมอาเซียน รวมถึง

ความรู้เกี่ยวกับประเทศเพื่อนบ้านในประชาคมอาเซียน ทั้งในด้านเศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรมเพิ่มขึ้นในระดับมาก อีกทั้งยังต้องการเข้ารับการฝึกอบรม เพื่อพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการรวมตัวของประเทศสมาชิกประชาคมอาเซียนในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการให้ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ รวมถึงการประชาสัมพันธ์ในเรื่องดังกล่าวของสื่อต่าง ๆ อาจน้อยเกินไป หรือมีข้อมูลไม่มากพอ หรือไม่มีความชัดเจนเพียงพอ สอดคล้องกับการสำรวจกลุ่มผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ของศูนย์การศึกษาการค้าระหว่างประเทศ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย ที่พบว่าการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับประชาคมอาเซียนนั้นยังมีน้อยและไม่ชัดเจนเพียงพอ (ผู้จัดการออนไลน์, 2557) อย่างไรก็ตามสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกลุ่มเครือข่ายเบญจมิตร มีบทบาทสำคัญยิ่งในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประเทศเพื่อนบ้านในประชาคมอาเซียน ทั้งในด้านเศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรม เนื่องจากเป็นสถาบันการศึกษาที่สามารถสร้างทัศนคติ และการตระหนักรู้เกี่ยวกับอาเซียนอย่างเข้าถึงตัวนักศึกษาได้เป็นอย่างดี อาทิเช่น การจัดนิทรรศการ การจัดกิจกรรมต่าง ๆ หรือจัดให้มีการอบรม การให้ความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนทั้งในด้านเศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรม และจากผลการวิจัยครั้งนี้ ถึงแม้ว่านักศึกษาจะคิดว่าภาษาอังกฤษ เป็นภาษาที่สำคัญที่สุด แต่กลับมีเพียง 172 คนเท่านั้น ที่มั่นใจว่าจะสามารถสื่อสารภาษาอังกฤษได้ ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 45.6 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด นอกจากนั้นนักศึกษายังคิดว่าตัวเองมีความรู้ ทักษะ และความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษ ทั้งการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม และเพียงพอสำหรับเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียนในระดับปานกลางเท่านั้น อาจเป็นเพราะนักศึกษาส่วนใหญ่อาจจะยังไม่มั่นใจ หรือไม่แน่ใจ หรือนักศึกษาอาจมีความรู้ ทักษะ และความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษไม่ดีพอ ซึ่งสอดคล้องกับการสำรวจความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษของบัณฑิตไทย ที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีจากสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ ภายในประเทศ ของกาญจนา ปราบพาล และประกายแก้ว โอภาณนท่อมตะ (2545) ซึ่งพบว่ามาตรฐานภาษาอังกฤษของบัณฑิตที่จบในประเทศไทยต่ำกว่าเกณฑ์สากลที่จะศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษาในมหาวิทยาลัยต่างประเทศ โดยมีค่าคะแนน TOEFL เฉลี่ยต่ำกว่าสิงคโปร์ ฟิลิปปินส์ มาเลเซีย อินโดนีเซีย พม่า เวียดนาม และกัมพูชา ดังนั้นจากการวิจัยชี้ให้เห็นว่า นักศึกษาระดับปริญญาตรี ที่ศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกลุ่มเครือข่ายเบญจมิตรตระหนักรู้ถึงความสำคัญของทักษะและความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ และภาษาของประเทศในประชาคมอาเซียน แต่ยังคงได้รับการพัฒนาทักษะและความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษอีกเป็นอย่างมาก และต้องพัฒนาอย่างเร่งด่วน เพื่อให้มีความสามารถเพียงพอ และสามารถแข่งขันในอนาคตได้ โดยเฉพาะเมื่อเริ่มเปิดประชาคมอาเซียนอย่างเป็นทางการ ในเดือน ธันวาคม พ.ศ. 2558 ที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษากลาง ถ้าบัณฑิตไทยขาดทักษะความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ ทั้งด้านการพูด อ่าน เขียน จะส่งผลกระทบต่อความสามารถในการแข่งขันกับบัณฑิตจากประเทศเพื่อนบ้าน ที่คาดว่าจะเข้ามาสมัครงานในประเทศไทยเพิ่มมากขึ้น และในอนาคตสถานประกอบการต่าง ๆ ย่อมต้องการบัณฑิตที่มีทักษะทางด้านภาษาอังกฤษสูงเพิ่มมากขึ้น (ธัญญลักษณ์ วีระสมบัติ, 2555)

นอกจากนั้นจากการวิจัยยังชี้ให้เห็นว่านักศึกษาระดับปริญญาตรีที่ศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกลุ่มเครือข่ายเบญจมิตร ตระหนักรู้ถึงความสำคัญของทักษะและความสามารถด้านการใช้คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ รวมถึงมีความพร้อมด้านทักษะและความสามารถด้านการใช้คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะมหาวิทยาลัย/วิทยาลัย มีระบบคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (ICT) เพียงพอต่อการใช้งาน และมีประสิทธิภาพ อีกทั้งมีการสนับสนุนให้นักศึกษาได้ใช้ทักษะและความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับปฏิญญาชะอำ-หัวหิน ในด้านการศึกษา ซึ่งมีนโยบายให้พัฒนาศักยภาพของนักเรียน นักศึกษา และประชาชน ให้มีทักษะที่เหมาะสม เพื่อเตรียมความพร้อมในการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เช่น เทคโนโลยีสารสนเทศ ทักษะและความชำนาญการที่สอดคล้องกับการ

ปรับตัวและเปลี่ยนแปลงทางอุตสาหกรรม และการเพิ่มโอกาสในการหางานทำของประชาชน เป็นต้น อย่างไรก็ตาม นักศึกษาก็ควรจะต้องพัฒนาทักษะและความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างต่อเนื่อง อย่างหยุดนิ่ง เนื่องจากนักศึกษาที่เตรียมตัวดี มีความรู้ดี มีทักษะสูง และมีความสามารถหลากหลาย ก็จะมีโอกาสในการทำงานมากขึ้น และสามารถเลือกงานได้มากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้

1) สถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกลุ่มเครือข่ายเบญจมิตร ควรจัดอบรมหรือกิจกรรมเพิ่มเติมเกี่ยวกับความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับอาเซียน กฎบัตรอาเซียน ประชาคมอาเซียน รวมถึงความรู้เกี่ยวกับประเทศเพื่อนบ้านในประชาคมอาเซียน ทั้งในด้านเศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรม

2) สถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกลุ่มเครือข่ายเบญจมิตร ควรจัดอบรมหรือกิจกรรมที่เพิ่มทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษ ทั้งการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน เป็นอันดับแรก ส่วนภาษาจีน และภาษาอื่น ๆ ควรจัดอบรมเป็นลำดับต่อไป

3) สถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกลุ่มเครือข่ายเบญจมิตร ควรจัดอบรมเพิ่มเติมเกี่ยวกับทักษะและความสามารถด้านการใช้คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของนักศึกษาที่จะออกไปสู่ตลาดแรงงานในอนาคต

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความพร้อมของนักศึกษาในการเข้าสู่การเป็นสมาชิกประชาคมอาเซียน

2) ศึกษาวิจัยเพิ่มเติมในหัวข้อที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพนักศึกษา และพัฒนาคุณภาพบัณฑิตที่ตอบสนองต่อความต้องการของประชาคมอาเซียน

3) ศึกษาความพร้อมของผู้ประกอบการในการเข้าสู่การเป็นสมาชิกประชาคมอาเซียน

บรรณานุกรม

กระทรวงการต่างประเทศ. (2555). ค้นเมื่อ 23 ตุลาคม 2555, จาก <http://www.mfa.go.th/internet/information/21823.pdf> <http://www.mfa.go.th/internet/document/1808.pdf>

กาญจนา ปราบพาล และประกายแก้ว โอภานนท์อมตะ. (2545). ค้นเมื่อ 20 เมษายน 2555, จาก http://www.pioneer.chula.ac.th/~pkanchan/doc/CU_TEP2002.DOC

ครูไทย. (2555). ค้นเมื่อ 2 พฤศจิกายน 2555, จาก http://www.kruthai.info/view.php?article_id=2814

ชินวรณ์ บุญยเกียรติ. (2553). ค้นเมื่อ 26 เมษายน 2556, จาก <http://www.chinnaworn.com/index.php?lay=show&ac=article&id=539155790&Ntype=>

เดชา เดชะวัฒนไพศาล. (2543). “Competency – Based Human Resources Management,” *HR Magazine*. 21(4) (ต.ค. – ธ.ค.) : 12 – 22.

เดียว สมาคมอาเซียน-ประเทศไทย. (2557). วันที่สืบค้น 11 มกราคม 2557, จาก <http://www.rbac.ac.th/site/index.php/welcome/article/132/216>

ธัญญลักษณ์ วีระสมบัติ. (2555). การเตรียมความพร้อมของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา เพื่อรองรับการเป็นประชาคมอาเซียน. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- เปรี๊ยะ กิจรัตน์ภร. (2550). การศึกษาการเตรียมความพร้อมของมหาวิทยาลัยราชภัฏในการเข้าร่วมประชาคมอาเซียน ปี พ.ศ.2558. สำนักงานที่ประชุมอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏ. ค้นเมื่อ 25 ตุลาคม 2555, จาก http://www.mua.go.th/users/bhes/front_home/Ohec_bhes2554/Doc_54/p9_10.45-12.00/9_05.pdf
- พินิติ รตะนานุกูล. (2554). ค้นเมื่อ 26 เมษายน 2556, จาก http://www.mua.go.th/pr_web/ohecnewsletter/data/20110307.pdf
- _____. (2554). เอกสารเผยแพร่ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ISSN 0125-2461. *อนุสารอุดมศึกษา*, 37(394), 15-16. ค้นเมื่อ 26 ตุลาคม 2555, จาก http://www.mua.go.th/pr_web/udom_mua/data/394.pdf
- เพียงพอ ผู้จัดการออนไลน์. (2557). ค้นเมื่อ 10 มกราคม 2557, จาก <http://www.manager.co.th/iBizchannel/ViewNews.aspx?NewsID=9570000011026>
- วิชิต แสงสว่าง. (2555). วันที่สืบค้น 26 เมษายน 2556, จาก <http://krusart.rru.ac.th/e-book/wichit/w1.htm>
- วุฒิสักดิ์ ลากเจริญทรัพย์. (2555). ค้นเมื่อ 26 เมษายน 2556, จาก <http://www.manager.co.th/campus/ViewNews.aspx?NewsID=9540000150591>
- สำนักข่าวแห่งชาติ กรมประชาสัมพันธ์. (2557). ค้นเมื่อ 10 มกราคม 2557, จาก <http://thainews.prd.go.th>
<http://www.rbac.ac.th/site/index.php/welcome/article/132/216>
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2554). ค้นเมื่อ 26 เมษายน 2556, จาก http://www.mua.go.th/pr_web/ohecnewsletter/data/20110307.pdf
- _____. (2555). ค้นเมื่อ 26 เมษายน 2556, จาก http://www.mua.go.th/users/bhes/front_home/ex29072554/file/p02.pdf
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี. (2555). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบเอ็ด พ.ศ. 2555– 2559**. ค้นเมื่อ 25 ตุลาคม 2555, จาก <http://www.nesdb.go.th/Portals/0/news/plan/p11/plan11.pdf>
- สุกัญญา รัศมีธรรมโชติ. (2004). “Competency : เครื่องมือการบริหารที่ปฏิเสธไม่ได้”. *Productivity*. 9(53) (พ.ย. – ธ.ค.): 44 – 48.
- สุชาติ กิระนันท์. (2555). ค้นเมื่อ 26 เมษายน 2556, จาก http://cuast.net/21_5_55.ppt
- Association of Southeast Asian Nations. (2007). **Charter of the Association of Southeast Asian Nations**. Available December 23, 2010 from <http://www.aseanec.org/21069.pdf>
- Association of Southeast Asian Nations. (2010). **ASEAN Economic Community Scorecard**. Jakarta: Public Outreach and Civil Society Division, The ASEAN Secretariat.
- Best, John W. (1970). **Research in Education**. (3rd ed.) New Jersey: Prentice Hall.

การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่ม 9
สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

Academic Administration of Phraprariyattithum School Department of General
Education Group 9 Belong to Office National of Buddhism
พระมหาโกศล มาติ*

* วัดมหารัชมงคล แขวงเสาชิงช้า เขตพระนคร กรุงเทพฯ (kosol_2531@hotmail.com)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่ม 9 สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ จำแนกตามตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการ และครูผู้สอน ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่ม 9 สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ จำนวน 128 รูป/คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม แบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ มีความเที่ยงตรงซึ่งผ่านผู้เชี่ยวชาญ 3 คน มีค่าความเชื่อมั่นด้านสภาพเท่ากับ 0.96 และด้านปัญหาเท่ากับ 0.97 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ หার้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) ค่าสถิติที่ใช้ คือการทดสอบค่าเอฟ ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมโดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก ส่วนปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับน้อย ส่วนผลการเปรียบเทียบสภาพและปัญหาของการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่ม 9 สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ เมื่อจำแนกตามตำแหน่ง พบว่า โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

คำสำคัญ: การบริหารงานวิชาการ การบริหารสถานศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรม

Abstract

The purposes of the research is to study and to compare condition and problems of academic administration of Phraprariyattithum school, department of general education group 9 that belongs to Office of National Buddhism The samples used in this studies were school executives, Academic Teachers and Teachers of Phraprariyattithum School, department of general education group 9 that belongs to office of National Buddhism; total 128 teachers were asked to answer a set of 5 rating scale questionnaire which validity was tested by 3 experts. The confidence a conditions was 0.96 and the problems 0.97 analysis. Using the frequency distribution for percentage and average value of the standard deviation statistic is used to test for the (f-test). The results were found that overall of Conditions academic administration of Phraprariyattithum School has a lot of problems, also found a few issue of Academic Administration and a few of results compare the condition and problems of the academic administration of phraprariyattithum school department of general

education group 9 that belongs to Office of National Buddhism. Found that different statistically no significant.

Keywords: academic administration, Management education, Phrapariyattithum school

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาพระปริยัติธรรม ได้ปรับปรุงรูปแบบเรื่อยมาจนเมื่อได้มีผู้แทนราษฎรได้ยื่นเรื่องราวขอให้กระทรวงศึกษาธิการ เปิดการสอบสมทบในชั้นตัวประโยคให้แก่พระภิกษุสามเณร แต่กรมการศาสนาร่วมกับกรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องได้พิจารณาลงความเห็นร่วมกันว่าควรจะต้องตั้งโรงเรียนขึ้นประเภทหนึ่ง เพื่อสนองความต้องการของพระภิกษุสามเณร โดยให้เรียนทั้งวิชาธรรม และวิชาสามัญศึกษาควบคู่กันไป อีกทั้งการศึกษาทางโลกเจริญหน้ามากขึ้นตามความเปลี่ยนแปลงของโลก การศึกษาพระปริยัติธรรม ก็จำเป็นต้องปรับตัวไปตามความเปลี่ยนแปลงของโลก จึงเห็นสมควรที่จะมี หลักสูตรในการเรียนพระปริยัติธรรมเพิ่มขึ้นอีกแผนกหนึ่ง คือ หลักสูตรพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา (คู่มือการปฏิบัติงานโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา วิชัช ธรรมเจริญ, 2541: 3 – 4) ปัจจุบัน โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดกองพุทธศาสนศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ และจัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 และศึกษาหลักสูตรพระปริยัติธรรม (บาลี, ธรรมวินัยและศาสนาปฏิบัติ) ภายใต้กฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยสถาบันพระพุทธศาสนา พ.ศ. 2548

การบริหารงานวิชาการเป็นพันธกิจการบริหารอีกงานหนึ่งที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ในมาตรา 39 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2545: 24) ให้เป็นพันธกิจการบริหารของคณะกรรมการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา ซึ่งถือว่าเป็นหน่วยงานหลักในการจัดการศึกษาในระดับพื้นที่ ดังนั้น การบริหารงานวิชาการจึงเป็นหน้าที่ที่ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องต้องเตรียมตัวเป็นผู้บริหารควรได้ศึกษาทำความเข้าใจและทำหน้าที่ในพันธกิจนี้อย่างมุ่งมั่นและทุ่มเทต่อไป เพราะงานวิชาการโดยเฉพาะการจัดการเรียนการสอนและการเรียนรู้ นั้น ถือได้ว่าเป็นหัวใจของการจัดการศึกษาและการบริหารการศึกษา ดังที่ ฮอยและมิสเกล (Hoy and Miskel 2005: 40) เรียกว่า “เทคนิคหลักขององค์กร (Technical Core)” ขององค์การทางการศึกษาและการเป็นเหตุผลหลักที่มีการจัดตั้งหน่วยงานทางการศึกษาขึ้นมาในสังคม คือเพื่อจัดการเรียนการสอนและการเรียนรู้ของสมาชิกของสังคม แต่ในสภาพการปฏิบัติจริงนั้น พบว่า ผู้บริหารให้ความสำคัญกับ การบริหารงานวิชาการไม่มากนัก อาจเกิดจากตัวแปรทั้งการขาดความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงาน และงานวิชาการเป็นงานที่ต้องใช้ระยะเวลาในการดำเนินการเพราะไม่เป็นรูปธรรมเหมือนงานพัฒนาอาคารสถานที่ หรืองานการเงินซึ่งหากทำผิดพลาดแล้วจะนำความยุ่งยากไปสู่ผู้บริหารอย่าง (สมาน อัครภูมิ, 2551: 269)

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาถึงสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 9 สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ภายใต้กรอบการบริหารงานวิชาการ ใน 6 ด้าน คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการวัดผลประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน ด้านวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อจะได้นำผลจากการวิจัยครั้งนี้ไปเสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและต้นสังกัดนำไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนปรับปรุงการดำเนินงานวิชาการโรงเรียนของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 9 สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ให้มีประสิทธิภาพสูงสุดต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่ม 9 สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติโดยมีวัตถุประสงค์ ในการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่ม 9 สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติใน 6 ด้าน คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่ม 9 สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ จำแนกตาม ตำแหน่ง

สมมติฐานการวิจัย

1. ผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการ และครูผู้สอน มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา กลุ่ม 9 สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ต่างกัน

2. ผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการ และครูผู้สอน มีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา กลุ่ม 9 สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ต่างกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรต้นกำหนดเป็นสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ตำแหน่ง ซึ่งแบ่งออกเป็น ครูผู้สอน ครูวิชาการและผู้บริหาร ส่วนตัวแปรตาม ได้แก่ สภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่ม 9 สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนของการวิจัย ดังนี้

1) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยตารางของ เครสซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) (1970: 608, ธีรวุฒิ เอกะกุล 2546: 143 – 144) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 32 โรงเรียนผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 32 รูป ครูวิชาการ จำนวน 32 รูป/คน ครูผู้สอน จำนวน 64 รูป/คน รวมทั้งหมด 128 รูป/คน ที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่ม 9 สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ประกอบด้วย จังหวัดอำนาจเจริญ จังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดยโสธร และจังหวัดมุกดาหาร ประจำปีการศึกษา 2556 ซึ่งผู้วิจัยเป็นครูผู้สอนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่ม 9 นี้

1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการ ครูผู้สอน ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่ม 9 สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ประกอบด้วย จังหวัดอำนาจเจริญ จังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดยโสธร จังหวัดมุกดาหาร จำนวน 35 โรงเรียน จำนวน140คน/รูป

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการ และครูผู้สอน ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่ม 9 สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการของเครสซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) (1970: 608, ธีรวุฒิ เอกะกุล, 2546: 143 – 144) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 128 รูป/คน

และการสุ่มกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งช่วงชั้น (Stratified Random Sampling) และจนได้กลุ่มตัวอย่างที่ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 32 รูป ครูวิชาการ จำนวน 32 รูป/คน และครูผู้สอน จำนวน 64 รูป/คน

2) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแบบของ ลิเคิร์ท (Likert) เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล มี 2 ตอน ดังนี้ **ตอนที่ 1** ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ตำแหน่ง **ตอนที่ 2** แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่ม 9 สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ เป็นแบบสอบถามที่ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการ และครูผู้สอนต่อสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน จำนวน 26 ข้อ ประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ซึ่งผ่านการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน มีค่าความเชื่อมั่นด้านสภาพเท่ากับ 0.96 และมีค่าความเชื่อมั่นด้านปัญหาเท่ากับ 0.97 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ หার้อยละ (percentage) หาค่าเฉลี่ย (mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) ค่าสถิติที่ใช้ คือการทดสอบค่าเอฟ)

3) วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

ขอหนังสืออนุญาตจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยพะเยา ถึงประธานโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่ม 9 สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการ และครูผู้สอนของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่ม 9 สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

สรุปผลการวิจัย

1. การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่ม 9 สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ โดยภาพรวมสภาพการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับดังนี้ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ส่วนลำดับสุดท้าย ได้แก่ การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

2. ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่ม 9 สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ โดยภาพรวม ปัญหาการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีปัญหาในระดับปานกลาง จำนวน 1 ด้าน ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ส่วนที่เหลืออีก 5 ด้านมีปัญหาในระดับน้อย โดยเรียงลำดับดังนี้ การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ส่วนลำดับสุดท้าย ได้แก่ การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

3. ผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่ม 9 สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติภาพรวมและรายด้านจำแนกตามตำแหน่ง ออกเป็น 3 กลุ่มได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการ และครูผู้สอนพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการ และครูผู้สอนสังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ที่มีตำแหน่งแตกต่างกันมีสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

4. ผลการเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่ม 9 สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติภาพรวมและรายด้านจำแนกตามตำแหน่ง ออกเป็น 3 กลุ่มได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู วิชาการ และครูผู้สอนพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการ และครูผู้สอนสังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ที่มีตำแหน่งแตกต่างกันมีปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาค้นคว้าเรื่องการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่ม 9 สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติมีประเด็นสำคัญที่ผู้ศึกษาค้นคว้านำมาอภิปรายดังนี้

1. สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่ม 9 สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้านทั้งนี้อาจจะมาจากความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ ซึ่งเป็นหัวใจหลักของสถานศึกษา สถานศึกษาจะผลิตผู้เรียนที่มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของสังคมและชุมชนได้นั้น ต้องผ่านกระบวนการดังกล่าวข้างต้น อีกทั้งยังเป็นข้อบังคับทางกฎหมายสถานศึกษาต้องปฏิบัติตาม ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ในมาตรา 39 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2545: 24) ให้เป็นพันธกิจสถานศึกษา ซึ่งถือว่าเป็นหน่วยงานหลักในการจัดการศึกษาในระดับพื้นที่ ดังนั้นการบริหารงานวิชาการจึงเป็นอีกงานหนึ่งของผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องที่เตรียมตัวเป็นผู้บริหารควรได้ศึกษาทำความเข้าใจและทำหน้าที่ในพันธกิจนี้อย่างมุ่งมั่นและทุ่มเทต่อไป เพราะงานวิชาการโดยเฉพาะการจัดการเรียนการสอนและการเรียนรู้ นั้น ถือได้ว่าเป็นหัวใจของการจัดการศึกษาและการบริหารการศึกษา ดังที่ ฮอยและมิสเกล (Hoy and Miskel 2005: 40) เรียกว่า “เทคนิคหลักขององค์กร (Technical Core)” ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ บูชาศรีสร้อย (2551: บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนครเขต 3 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนครเขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ เกรียงศักดิ์ วรรณพันธ์ (2550) ที่ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบางไถ่เถื่อน (ตันตวิสิษฐ์ประชาชนกุล) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาทผลการวิจัยพบว่าสภาพการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับ

2. ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่ม 9 สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติโดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ยกเว้นด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ อาจจะเนื่องมาจากการบริหารงานวิชาการเป็นเป็นกลไกหลักของของสถานศึกษาบุคลากรทุกส่วน ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร ครู วิชาการ ครูผู้สอน และบุคลากรสนับสนุนอื่น ๆ จำเป็นต้องมีความความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในการปฏิบัติงานด้านวิชาการ เพื่อผลสำเร็จของสถานศึกษา ซึ่งก็คือ ผู้เรียนที่มีคุณภาพสถานศึกษาเป็นที่ยอมรับของสังคมมีคุณสมบัติอันพึงประสงค์ที่จะให้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียนได้แก่ ความรู้ ความเข้าใจ ความคิด ทักษะสุขภาพกายและจิต และคุณลักษณะในด้านบุคลิกภาพ ค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม การกำหนดในหลักสูตรซึ่งคาดหวังโดยชุมชนและสังคม คาดหวังโดยโรงเรียนเอง และคาดหวังโดยตัวผู้เรียนเอง ด้วยเหตุที่มีการกิจหลักดังกล่าว โรงเรียนจึงต้องพยายามดำเนินงานให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามที่คาดหวัง การดำเนินงานให้ได้ผลดังกล่าว ต้องอาศัยการดำเนินงานที่ถูกต้องตามหลักวิชาการอาศัยการทำงานที่เป็นระบบอาศัยความตระหนักว่าต้องมีการพัฒนาอยู่เสมอและอาศัยความตั้งใจจริง (กมล ภูประเสริฐ, 2544: 6) สอดคล้องกับแนวคิดของ อุทัย บุญประเสริฐ (2540: 34) ที่ได้เสนอว่า งานสำคัญของโรงเรียนคือ งานวิชาการ ถ้าหากโรงเรียนดำเนินงานผิดพลาดทางวิชาการ น่าจะพิจารณาได้ว่าโรงเรียนนั้นประสบความสำเร็จล้มเหลว ในทางตรงกันข้ามโรงเรียนใดที่ประสบผลสำเร็จในการดำเนินงานวิชาการ โรงเรียนนั้นสมควรได้รับการยกย่องยอมรับว่าเป็นโรงเรียนที่ดำเนินภารกิจของโรงเรียนได้ผล

3. ผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่ม 9 สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ภาพรวมและรายด้านจำแนกตามตำแหน่ง ออกเป็น 3 กลุ่มได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู วิชาการ และครูผู้สอนพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการ และครูผู้สอนสังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ที่มีตำแหน่งแตกต่างกันมีปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจมาจาก จิตสำนึกของความเป็นครูไม่ว่าจะดำรงตำแหน่งใด ทั้ง ครูผู้สอน ครูวิชาการ และผู้บริหารสถานศึกษา ล้วนย่อมมุ่งมั่นจะผลิตผู้เรียนที่ได้คุณภาพ เป็นพลเมืองที่มีคุณค่าของสังคม อันเป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ที่กำหนดบทบาทหน้าที่ของครูตามหลักจรรยาบรรณ ครูยังต้องยึดถือแนวทางในการจัดการเรียนรู้โดยต้องปฏิบัติหน้าที่สอนด้วยความอดุสาหะ พัฒนาและหาข้อแก้ไขเพื่อปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนรู้อยู่เสมอ และให้เหมาะสมกับศักยภาพและความต้องการในการเรียนรู้ของผู้เรียน อบรมให้ผู้เรียนมีความรู้คู่คุณธรรม ให้ผู้เรียนรักการเรียนรู้ ใฝ่รู้ โดยจัดสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อท้องถิ่น ดึงชุมชน องค์กรภายนอกมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ (สภาครูและบุคลากรทางการศึกษา, 2551, สื่อบนออนไลน์) สอดคล้องกับงานวิจัยของ สามารถ รักษาศิลป์ (2534: บทคัดย่อ) ศึกษาวิจัยเรื่องการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ จำแนกตามประสบการณ์ในการบริหาร ขนาดของโรงเรียนและตำแหน่ง ในการปฏิบัติงานกับบริหารงานวิชาการไม่แตกต่าง

4. ผลการเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่ม 9 สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ภาพรวมและรายด้านจำแนกตามตำแหน่ง ออกเป็น 3 กลุ่มได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู วิชาการ และครูผู้สอนพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการ และครูผู้สอนสังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ที่มีตำแหน่งแตกต่างกันมีปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่า การจัดการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนให้ความสำคัญมากกว่างานด้านอื่น เพราะเห็นว่าการบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจหลักที่สามารถผลักดันให้สถานศึกษามีคุณภาพดังที่ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541: 85) ได้สรุปความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ เป็นหัวใจของการบริหารโรงเรียนที่ผู้บริหาร ครูวิชาการและครูผู้สอนจะต้องให้ความสำคัญอย่างยิ่ง ส่วนงานอื่นๆ มีความสำคัญในลักษณะที่เป็นงานสนับสนุนงานวิชาการให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับวิจัยของ สมส่วน ภูวงษ์ยางนอก (2554) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จันทบุรี เขต 1 พบว่า จำแนกตามตำแหน่ง โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

บรรณานุกรม

- วิชัย ธรรมเจริญ. (2541). **คู่มือการปฏิบัติงานโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา**. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- สมาน อัครภูมิ. (2541). **หลักและทฤษฎีการบริหารการศึกษา**. อุบลราชธานี: สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.
- ธีรวุฒิ เอกะกุล. (2546). **ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์**. (พิมพ์ครั้งที่ 3). อุบลราชธานี: วิทยาการพิมพ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- บุชา ศรีสร้อย. (2551). **สภาพและปัญหาของการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สกลนครเขต 3**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏสกลนคร.

- เกรียงศักดิ์ วรรณพันธ์. (2550). **สภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบางไผ่เถื่อน (ต้นติวลิษฐ์ ประชาณุกุล) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท**. ภาคนิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.
- กมล ภูประเสริฐ. (2544). **การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา**. กรุงเทพฯ: ทิปส์พับลิเคชั่น,
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2545). **หลักสูตรผู้บริหารสถานศึกษา**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.
- อุทัย บุญประเสริฐ. (2540). **หลักสูตรและการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เอส ดีเพรส.
- สภาครูและบุคลากรทางการศึกษา. (2551). **บทบาทของครูตาม พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ**. ค้นเมื่อ 1 มีนาคม 2557, จาก <http://www.ksp.or.th/mainpage/index.php>
- สามารถ รักษาศิลป์. (2534). **การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน และครูวิชาการโรงเรียน สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์**. ปริญญานิพนธ์ ปริญญามหาบัณฑิตการบริหารการศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2541). **การประกันคุณภาพการศึกษา เล่ม 1: แนวทางการประกันคุณภาพการศึกษา**. กรุงเทพฯ: ครุสภาลาดพร้าว.
- สมส่วน ภูงษ์ขานอก. (2554). **ปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จันทบุรี เขต 1**. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- Brophy, George Michael. (2006). “A Study of The Process Used by Academic Affairs Administrators at Participating Institutions of Higher Education to Select Instructional Technology Tools For Faculty Use in Instruction in Undergraduate Classes”. Dissertation Abstack International. 171.
- Crim, Elton. (2006). “The Development of Professional Identity in Student Affairs Administrators”. Dissertation Abstack International. 183.
- Goods, Carter V. (1973). **Dictionary of Education**. New Yonk: McGraw Hill.
- Miller, V. (1965). **The public administration of school**. New York: Mecmillan.
- Smith, E.W., Kronse, S.W. Atkinson, M.U. (1961). **The educational encyclopedia**. New Jersey: Prentice - Hall

การบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตคลองสาน
กรุงเทพมหานคร

Administration of Building and Environment of Bangkok Metropolitan

Administration, Khlong San District

นิภา บุญช่วย *

Nipa Boonchaay

* อาจารย์ประจำหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพครู วิทยาลัยราชพฤกษ์

(noobum_286@hotmail.com)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร เพื่อเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร จำแนกตามขนาดโรงเรียน มี 3 ขนาด คือ เล็ก กลาง ใหญ่ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีความเที่ยงตรง มีค่าความเชื่อมั่นด้านสภาพเท่ากับ 0.94 และ ค่าความเชื่อมั่นด้านปัญหาเท่ากับ 0.97 วิเคราะห์ข้อมูลโดยแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และค่าสถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบ ได้แก่ One-Way ANOVA ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร โดยรวมมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากทุกด้าน ส่วนปัญหาการบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม โดยรวมมีปัญหาการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยทุกด้าน ผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่าโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีสภาพการบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีปัญหาการบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: การบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม

Abstract

The aims of this research are to study the conditions and problems regarding the administration building and the environment of the schools in Klong san district in Bangkok. Hence, evaluates the conditions and problems of the administration building and the environmental aspects of the schools in Klong san District in Bangkok. The schools consist of 3 sizes, which are small, medium, and large. The research methods used in this study include questionnaires rating a scale of 5 levels, with the precision confidence of the conditions equal to 0.94, whereas the reliability of the problem equals to 0.97. These data were analyzed by means of frequency, percentage, mean, standard deviation, and statistics used in the comparison is One-Way ANOVA. The results show that the conditions of the conditions and environment of the schools in Klong san district, overall

operates in a standardized fashion. However, regarding the administration building, the research shows that overall they are performing under average. The comparison of administration building and environment show that the size of the school affects the conditions of the administration and also the environment. Statistically, the difference is at level 0.05. Therefore, schools of different sizes all have problems with the conditions of the administration as well as the environment.

Keywords: Administration of Building and Environment

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สภาพแวดล้อมในสถานศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญที่มีส่วนช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเจริญงอกงาม โดยเฉพาะในเรื่องเกี่ยวกับ อาคารเรียน อาคารประกอบ สถานที่ บริเวณ รวมทั้งบุคคลและวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ที่อยู่รอบตัวผู้เรียนทุกชนิด ซึ่งมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมและการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนหรือก่อให้เกิดการเรียนรู้ เพราะสภาพแวดล้อมในโรงเรียนมีอิทธิพลเหนือจิตใจและพฤติกรรมของผู้เรียน เป็นการเสริมสร้างขวัญกำลังใจในการประกอบกิจกรรมการเรียน การสอนและการงานของทุกคนในสถานศึกษา สร้างเสริมบรรยากาศในการเรียนการสอนที่ก่อให้เกิดผลสำเร็จทางการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพตามเป้าหมาย สภาพแวดล้อมทำให้เกิดพฤติกรรมของคนเป็นไปในทางที่ดีหรือไม่ดีก็ได้ ใน การเรียนรู้และประสบการณ์ของแต่ละคนนั้นจะแตกต่างในสภาพแวดล้อม ถึงแม้จะอยู่ห้องเรียนเดียวกันก็ตาม ดังนั้น การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนที่เหมาะสมย่อมส่งผลดีหรือมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของผู้เรียน (เฉลิม พรหมคุณากรณ์, 2539: 131)

การบริหารงานด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา มีส่วนสำคัญในการสนับสนุนให้การเรียน การสอนบรรลุวัตถุประสงค์ทางการศึกษาได้ โดยสถานศึกษาจัดให้สอดคล้องกับการจัดการศึกษา ควรคำนึงถึงความเหมาะสมและการใช้ให้เกิดประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดบรรยากาศส่งเสริมการเรียนรู้ โดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษามีหน้าที่จะต้องให้การดูแลเอาใจใส่อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมทั่วไปด้วยการวางแผนเป็นสัดส่วน สะอาด ร่มรื่น สวยงาม และอาคารสถานที่นั้นเป็นสิ่งที่ใช้ในการศึกษาทั้งทางตรงและทางอ้อม กล่าวคือ ในโรงเรียนนั้นเราต้องใช้ห้องเรียน ห้อง ประกอบอื่น ๆ และห้องที่ให้บริการแก่นักเรียน ซึ่งถือได้ว่าเป็นไปเพื่อให้เกิดการศึกษาโดยตรง ในขณะที่เดียวกันจัดอาคาร สถานที่ที่สวยงามเป็นระเบียบเรียบร้อยความเคยชิน ต่อสิ่งที่ตึงามก็จะค่อย ๆ ซึมซาบเข้าไปในความรู้สึก จนเกิดเป็นนิสัยที่จะรักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อยนั้น เป็นอีกหนทางหนึ่งที่จะช่วยในการปลูกฝังคุณธรรมอันพึงประสงค์ของ นักเรียนได้

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 หมวด 4 มาตรา 24 ข้อ 5 และ 6 ได้ระบุว่าการจัดกระบวนการ เรียนรู้ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการดังต่อไปนี้ ทำการส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัด บรรยากาศ สภาพแวดล้อมสื่อการเรียนการสอนที่อำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้และ สามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ทั้งผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ และสถานศึกษาควรจัดกระบวนการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาทุก สถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อพัฒนาผู้เรียนตาม ศักยภาพ (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ, 2542: 12)

งานบริหารจัดการอาคารสถานที่เป็นงานหนึ่งที่จะสนับสนุนงานวิชาการในยุคปฏิรูปการศึกษา เนื่องจากงาน อาคารสถานที่เป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งต่อระบบการศึกษาปัจจุบัน อาคารสถานที่ต้องใช้ในการรองรับกิจกรรมและ

พฤติกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรที่มีการเปลี่ยนแปลงใหม่ที่ส่งเสริมความเจริญงอกงาม ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคมของนักเรียน (ประจวบ เจียรสมจิตร, 2542: 1) ซึ่งคุณลักษณะของสถานศึกษาที่ได้มาตรฐานได้ กำหนดถึงการบริหารจัดการงานอาคารสถานที่ให้เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน เพื่อให้ให้นักเรียนได้เรียนอย่างมีความสุข มุ่งเน้นการเรียนการสอนตามธรรมชาติ ให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติและปลูกฝังเรื่องความสะอาด ความมีวินัยเอื้อเพื่อแผ้วถาง ความสามัคคี รวมทั้งการบริหารจัดการให้สถานศึกษามีความพร้อม มีแผนผังเต็มรูปแบบ มีห้องเรียน ห้องสมุด ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ ห้องปฏิบัติการทางภาษา ตลอดจนสนามกีฬาครบครันและให้เหมาะสมกับสภาพของท้องถิ่น (ทรงชัย เชื้อเมืองพาน อ้างถึงใน สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ การบริหารงาน อาคารสถานที่, 2542: 9) โดยได้แยกประเภทอาคารสถานที่เป็น 3 ประเภท คือ 1. อาคารเรียน รวมห้องเรียนและห้องพิเศษต่าง ๆ เช่น ห้องปฏิบัติการทางคอมพิวเตอร์ ห้องสมุด ห้องพยาบาล ห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ เป็นต้น 2. อาคารประกอบและสิ่งปลูกสร้างอื่น ๆ เช่น อาคารอเนกประสงค์ โรงฝึกงาน ห้องสุขา เรือนเพาะชำ เป็นต้น 3. บริเวณสถานศึกษา เช่น สนามกีฬา ที่พักผ่อนหย่อนใจ เป็นต้น ตามลักษณะอาคารสถานที่ ทั้ง 3 ประเภทนี้ จึงจำเป็นที่จะต้องมีการบริหารจัดการงานอาคารสถานที่ รวม 5 ด้าน (ทวี โรจนานุกุลพงศ์, 2544: 2)

1. ด้านการจัดสร้างอาคารสถานที่ อันรวมถึงการวางผังบริเวณที่ตั้งอาคารงานออกแบบและควบคุมการก่อสร้าง งานก่อสร้าง งานก่อสร้างเพิ่มเติม และปรับปรุงซ่อมแซม งานบริการไฟฟ้า น้ำประปา และโทรศัพท์ งานพัฒนาบริเวณให้ร่มรื่นสวยงาม เป็นระเบียบเรียบร้อย ให้เป็นไปตามหลักการจัดอาคารสถานที่ให้เอื้อต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญโดยจะให้เป็นที่แห่งการเรียนรู้ตามเหมาะสม ตลอดจนครอบคลุมถึงงานการรื้อถอนอาคารสถานที่ตามระเบียบของราชการ

2. ด้านการใช้อาคารสถานที่ อันหมายถึงการกำหนดแผนการใช้อาคารสถานที่ให้เกิดประโยชน์ใช้สอยมากที่สุด ต่อการเรียนการสอนโดยตรง ต่อการเรียนรู้นอกห้องเรียนของนักเรียนและชุมชน อาจจะทำตารางแสดงการใช้อาคารสถานที่นั้นๆ ล่วงหน้า สามารถตรวจสอบได้ง่ายกว่าต้องการปรับปรุงแก้ไขอะไรบ้างหรือจะติดตั้งอุปกรณ์อะไรบ้าง มีการใช้อาคารสถานที่นั้นๆเมื่อไร ใครเป็นผู้ใช้ ซึ่งผู้บริหารจะมอบหมายให้ผู้นับผิดชอบโดยเฉพาะก็ได้ ตลอดจนการให้บริการแก่ชุมชนในการจัดกิจกรรมของชุมชนที่เกี่ยวข้อง

3. ด้านการบำรุงรักษาอาคารสถานที่ ซึ่งควรตกแต่งและซ่อมแซมให้คงสภาพเดิม หรือปรับปรุงเพิ่มเติมให้เกิดประโยชน์ใช้สอยมากที่สุด เพื่อให้สะดวกแก่การดำเนินงานของสถานศึกษา

4. ด้านการควบคุมดูแลอาคารสถานที่ ด้วยการดูแล กำกับติดตามการใช้ การบำรุงรักษาการตกแต่ง การปฏิบัติให้เป็นไปตามระเบียบของทางราชการ เช่น การดูแลรักษาพัสดุครุภัณฑ์ ตลอดจนเอกสารสำคัญ ด้วยการจัดเวรยามรักษาความปลอดภัย ตรวจตราการใช้อาคารสถานที่โดยความร่วมมือของสถานศึกษาและชุมชนให้เป็นไปตามข้อตกลงร่วมกัน ทำให้ชุมชนเป็นความสำคัญของงานด้านนี้และให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

5. ด้านการประเมินผลการใช้อาคารสถานที่ เป็นการประเมินผลการใช้อาคารสถานที่เพื่อนำไปปรับปรุงพัฒนาให้เกิดประโยชน์สูงสุด และเก็บข้อมูลสำหรับการวางแผนการดำเนินงานต่อไป

การบริหารงานอาคารสถานที่ หมายถึง การรู้จักจัดหา รู้จักใช้อาคารให้เกิดประโยชน์สูงสุดรวมทั้งการควบคุม และดูแลรักษา การให้บริการแก่ชุมชน และการรู้จักส่งเสริมทะนุบำรุงอาคารสถานที่ที่มีอยู่ให้คงสภาพดี สนองต่อความต้องการได้อย่างเพียงพอ อาคารสถานที่ของสถานศึกษาเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะช่วยให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ถ้าเรามุ่งให้การเรียนการสอนบรรลุผลอย่างสมบูรณ์แล้ว จำเป็นต้องจัดอาคารสถานที่ของสถานศึกษาให้อยู่ในสภาพดี ถูกหลักวิชาการ เอื้อต่อกิจกรรมการเรียนการสอนให้มากที่สุดและให้ประหยัดที่สุด สภาพปัจจุบันของอาคารสถานที่และทรัพยากรที่เกี่ยวข้อง เช่น จำนวนอาคาร สิ่งปลูกสร้างที่มีอยู่แล้ว สภาพพื้นที่ จำนวน

นักเรียน จำนวนบุคลากร และเครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ ผู้บริหารสถานศึกษาควรวางแผนด้านอาคารสถานที่นั้นๆ ให้สามารถใช้ประโยชน์ได้หลาย ๆ ทาง หากจะเป็นแบบอเนกประสงค์ก็จะทำให้การพัฒนาอาคารสถานที่นั้นได้ผลคุ้มค่ากับการลงทุน เพื่อเอื้ออำนวยประโยชน์ต่อการเกิดการพัฒนาการเรียนของนักเรียนในด้านต่างๆให้มากที่สุด นั่นคือ ให้ประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยตรง และยังส่งเสริมสนับสนุนการกลมกลืนลักษณะนิสัยให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องติดตามและควบคุมดูแลให้ดำเนินงานเป็นไปตามแผนที่วางไว้ (กิตติศัพท์ ขจรอำไพสุข, 2552: 2)

งานอาคารสถานที่เปรียบเสมือนรูปร่างหน้าตาของสถานศึกษา เพราะเป็นสิ่งแรกที่มีผู้มาเยี่ยมชมเห็น จึงมีผู้บริหารจำนวนไม่น้อยเอาใจใส่กับงานนี้เป็นพิเศษกว่างานด้านอื่น งานอาคารสถานที่เป็นงานที่มีส่วนสำคัญต่อสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาเป็นงานที่มีอิทธิพลต่อการจัดการศึกษา ในสถานศึกษาทั้งทางตรงและทางอ้อม การจัดบริเวณและอาคารสถานที่ของสถานศึกษาไม่ได้ส่วนสัดที่เหมาะสมแล้ว จะส่งผลกระทบต่อการบริหารและการอบรมสั่งสอน (เมธี ปิลันธนาพันธ์, 2528: 1-2) การดูแล การควบคุม การประสานงานการใช้อาคารสถานที่ให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอนเป็นสิ่งที่สำคัญมาก ดังนั้นผู้บริหารจะจัดการเกี่ยวกับการใช้อาคารให้เกิดประโยชน์สูงสุดบรรลุเป้าหมาย ที่ต้องการจึงต้องอาศัยความร่วมมือของทุกฝ่าย ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนต้องจัดแบ่งหน้าที่กันให้ถูกต้อง ดังนั้นการจัดแบ่งหน้าที่คอยควบคุมดูแลรักษา จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้อาคารเรียนได้ใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพคุ้มค่า ถ้าหากเป็นสถานศึกษาขนาดใหญ่ ผู้บริหารจำเป็นต้องมีการวางแผน แบ่งสายงานการบริหาร การจัดแบ่งหน้าที่บุคลากร จึงเป็นสิ่งจำเป็นในการบริหาร ต้องให้บุคลากรรู้บทบาทหน้าที่ของตนเอง เพื่อที่จะปฏิบัติได้ถูกต้องเหมาะสม (บุญช่วย จินดาประพันธ์, 2536: 106)

จะเห็นได้ว่างานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม มีความสำคัญต่อการจัดการศึกษา ซึ่งส่งผลกระทบต่อคุณภาพของผู้เรียนรวมถึงผู้ทำงานในสถานศึกษาแห่งนั้น หากว่าสถานศึกษามีสภาพแวดล้อมที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการดำเนินงานของสถานศึกษา เช่น ขาดสิ่งอำนวยความสะดวก ขาดผู้รับผิดชอบ และขาดการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม ย่อมส่งผลกระทบต่อคุณภาพการจัดการศึกษา ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาว่า สภาพและปัญหาการบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตคลองสาน กรุงเทพมหานครเป็นอย่างไร แตกต่างกันหรือไม่ เพื่อจะได้นำผลที่ได้ ไปใช้ในการพัฒนางานด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมในปีการศึกษาต่อไป โดยการเก็บรวบรวมข้อมูล ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ในการวิจัยครั้งนี้ ทั้งนี้เพื่อจะใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานที่จะนำไปสู่การบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร และ เพื่อเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร จำแนกตามขนาดโรงเรียน

สมมติฐานของการวิจัย

การบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตคลองสาน กรุงเทพมหานครที่มีขนาดแตกต่างกัน มีสภาพและปัญหาต่างกัน

กรอบแนวคิดการวิจัย

ตัวแปรต้น กำหนดเป็น ขนาดโรงเรียน 3 ขนาด คือ ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่

ตัวแปรตาม กำหนดเป็น การบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ด้านการใช้อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ด้านการบำรุงรักษาอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ด้านการควบคุมดูแลอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ด้านการประเมินผลการใช้อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ซึ่งมีขั้นตอนของการวิจัย ดังนี้

ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูผู้สอน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร จำนวน 215 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการคำนวณโดยใช้สูตร Krejcie and Morgan (1970: 607) แล้วทำการสุ่มอย่างง่าย และกำหนดจำนวนเพิ่มเติมตามความเหมาะสมได้กลุ่มตัวอย่าง 138 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) แบ่งออกเป็นสองตอน ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ และขนาดโรงเรียน ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับ สภาพและปัญหาการบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย ด้านการจัดอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ด้านการใช้อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ด้านการบำรุงรักษาอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ด้านการควบคุมดูแลอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม และการประเมินผลการใช้อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ตอนที่ 3 เปรียบเทียบสภาพและปัญหาการบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร จำแนกตามขนาดโรงเรียนและทดสอบรายคู่ ด้วยวิธีการเชฟเฟ (Scheffe's method)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขอหนังสือจากมหาวิทยาลัยพะเยา ถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาจำนวน 8 โรงเรียน ในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง และกำหนดวันรับแบบสอบถามด้วยตัวเอง

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพการบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการควบคุมดูแลอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม รองลงมา คือ ด้านการบำรุงรักษาอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ด้านการประเมินผลการใช้อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ด้านการจัดอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม และ ด้านการใช้อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ตามลำดับ

2. ปัญหาการบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมมีปัญหาการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับน้อยทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการจัดอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม รองลงมา คือ ด้านการใช้อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ด้านการบำรุงรักษาอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ด้านการประเมินผลการใช้อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม และ ด้านการควบคุมดูแลอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ตามลำดับ

ผลการเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม สรุปได้ดังนี้

1. สภาพการบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่าโดยภาพรวมและรายด้านทุกด้าน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
2. ผลการเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่าโดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

จากการศึกษาการบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร มีประเด็นในการอภิปรายผล ดังนี้

1. สภาพการบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมทั้ง 5 ด้าน พบว่า การปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การจัดการอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม มีการบริหารจัดการตามขั้นตอนกระบวนการบริหารจัดการ การใช้อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมมีการกำหนดระเบียบปฏิบัติการใช้อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมไว้เป็นลายลักษณ์อักษรอย่างชัดเจน การบำรุงรักษาอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม มีการส่งเสริมให้บุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียนได้มีส่วนร่วมในการบำรุงรักษาอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม การควบคุมดูแลอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม มีดำเนินการตามกฎระเบียบที่ตั้งไว้ เมื่อมีผู้มาขอใช้อาคารสถานที่ และการประเมินผลการใช้อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม มีการนำผลการประเมินการใช้อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมมาปรับปรุงกระบวนการบริหารจัดการด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมในปีการศึกษาถัดไป สอดคล้องกับแนวคิดของสมเดช สีแสง (2539) ที่กล่าวถึงการบริหารงานอาคารสถานที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ต้องครอบคลุมกับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ คือ ด้านการจัดสร้างอาคารสถานที่ จะต้องมีการวางแผน บริเวณที่ตั้งอาคาร มีการควบคุมการก่อสร้างให้เป็นไปตามหลักการ ด้านการใช้อาคารสถานที่ จะต้องมีการกำหนดการวางแผนการใช้สอยให้เกิดประโยชน์มากที่สุด ด้านการบำรุงรักษา จะต้องมีการประดับตกแต่งและซ่อมแซมให้คงสภาพเดิม ด้านการควบคุมดูแลอาคารสถานที่ จะต้องมีการกำกับติดตามผลการใช้บำรุงรักษา รวมถึงการควบคุมการปฏิบัติงานอาคารสถานที่ให้เป็นไปตามระเบียบข้อบังคับที่ราชการกำหนดไว้ และด้านการประเมินผลการใช้อาคารสถานที่ จะต้องมีการประเมินผลการใช้ เพื่อที่จะได้ปรับปรุง เปลี่ยนแปลง เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด และเป็นการเก็บข้อมูลเพื่อใช้วางแผนดำเนินงานในปีการศึกษาถัดไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วินัย ศรีจันทิก (2550) ที่ศึกษาสภาพการบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 โดยพบว่า ภาพรวมและรายด้านทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ การจัดสร้างอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม การใช้ประโยชน์อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม การบำรุงรักษาอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม การควบคุมดูแลอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม และการประเมินผลการใช้อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม พบว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

2. ปัญหาการบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมทั้ง 5 ด้าน พบว่า มีปัญหาในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ด้านการจัดการอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม มีการจัดทำผังแสดงบริเวณอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมให้เป็นปัจจุบันเสมอ ด้านการใช้อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม มีการประชุมเพื่อแก้ไขปัญหาการใช้อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมอย่างสม่ำเสมอทุกภาคเรียน ด้านการบำรุงรักษาอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม มีการวางแผนดำเนินงานในการบำรุงรักษาอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมไว้อย่างชัดเจน ด้านการควบคุมดูแลอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม มีการตรวจตราหลังจากมีการใช้อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมจากบุคคลภายนอก และด้านการประเมินผลการใช้อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม มีการกำหนดวัตถุประสงค์

ในการประเมินงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม สอดคล้องกับแนวคิดของ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541) ที่กล่าวถึง ด้านการจัดสร้างอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมและรวมไปถึงการวางผังบริเวณที่ตั้งอาคาร การควบคุมการก่อสร้าง การตกแต่ง ให้เป็นไปตามหลักการการจัดอาคารสถานที่ของโรงเรียน ด้านการใช้อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม การกำหนดการวางแผนการใช้อาคารสถานที่ให้เกิดประโยชน์ใช้สอยมากที่สุด ด้านการบำรุงรักษาอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม การประดับตกแต่ง ซ่อมแซมอาคารสถานที่ให้คงสภาพเดิม เพื่อประโยชน์ใช้สอยให้คุ้มค่า และต้องสวยงาม สะอาด น่าเรียน ด้านการควบคุมดูแลอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม เป็นการกำกับติดตามผลการใช้ การบำรุงรักษา การตกแต่ง รวมถึงการควบคุมการปฏิบัติงานอาคารสถานที่ให้เป็นไปตามกฎหมายข้อบังคับ ด้านการประเมินผลการใช้อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม เป็นการดำเนินการประเมินเพื่อปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงแนวทางการดำเนินงานให้เหมาะสม เพื่อเป็นประโยชน์สูงสุดและเก็บข้อมูลสำหรับวางแผนดำเนินงานอาคารสถานที่ในปีถัดไป ซึ่ง สอดคล้องกับผลงานวิจัยของสุรพล ศุภรตรีทิเทศ (2547) ที่ศึกษาการบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดชัยภูมิ พบว่ามีปัญหาอยู่ในระดับน้อย

ผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร พบว่าโดยภาพรวม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ด้านการใช้อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมโรงเรียนขนาดเล็กแตกต่างกับโรงเรียนขนาดใหญ่ และโรงเรียนขนาดกลางแตกต่างกับโรงเรียนขนาดใหญ่ ส่วนด้านการประเมินผลการใช้อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมโรงเรียนขนาดเล็กแตกต่างกับโรงเรียนขนาดใหญ่

ผลการเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่าโดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน แต่ในรายด้านมีความแตกต่างกัน ที่ด้านการจัดอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม และด้านการประเมินผลการใช้อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้เนื่องจากด้านการจัดอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมของแต่ละขนาดโรงเรียนมีปัญหาด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมแตกต่างกันในการจัดสร้างอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมทุกครั้งจะใช้ข้อมูลจากบุคลากรในโรงเรียนและชุมชน การบริหารจัดการอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมตามขั้นตอนกระบวนการบริหารจัดการ การจัดทำงบประมาณจัดสร้างอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมตามความต้องการและความจำเป็น ส่วนด้านการประเมินผลการใช้อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมของแต่ละขนาดโรงเรียนแตกต่างกันในการแต่งตั้งคณะกรรมการสำรวจทรัพย์สินและประเมินอายุการใช้งานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่องทุกปี สรุปผลของการปฏิบัติงานการใช้อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ข้อเสนอแนะและเขียนรายงานเพื่อให้บุคลากรในโรงเรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้รับทราบอยู่เสมอทุกภาคเรียน

บรรณานุกรม

- กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2543). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กิตติศัพท์ ขจรอำไพสุข. (2552). สภาพและปัญหาการจัดการอาคารสถานที่ในสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพมหานคร. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยวังจันทน์.
- เฉลิม พรหมคุณากรณ์. (2539). ศึกษาสภาพสิ่งแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียน โครงการขยายโอกาสทางการศึกษา เขตการศึกษา 12 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.

- ทรงชัย เชื้อเมืองพาน. (2542). การบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนปฏิรูปการศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต การบริหารการศึกษา เชียงใหม่ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ทวี โรจนานุกุลพงศ์. (2544). ปัญหาการบริหารงานอาคารสถานที่ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- บุญช่วย จินดาประพันธ์. (2536). การบริหารอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพฯ: หน่วยงานนิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู.
- ประจวบ เจียรสมจิต. (2542). สภาพปัญหาและแนวทางการใช้อาคารสถานที่โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เมธี ปิลันธนาพันธ์. (2528). การวางแผนอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- วินัย ศรีจันทิก. (2550). การศึกษาสภาพการบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- สมเดช สีแสง. (2539). คู่มือบริหารโรงเรียน. นครสวรรค์: ริมปิงการพิมพ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2541). ชุดฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษาระดับสูงบริหารศาสตร์. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.
- สุรพล ศุภรตรีทิเทศ. (2547). การบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดชัยภูมิ. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

บทบาทในการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช 2551 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา

The Roles in Administration of Students' Development Activities for the Basic
Education Core Curriculum BE 2551 about the Opinions of Administrators in School
under Ayutthaya Primary Education Service Area Office.

วุฒิชัย แข่งขัน*

* นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ครูโรงเรียนลุมพลีชนูปถัมภ์ ต.ลุมพลี อ.พระนครศรีอยุธยา จ.พระนครศรีอยุธยา

ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดร.เฉลิมชัย หาญกล้า

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาบทบาทในการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา และ 2) เปรียบเทียบบทบาทในการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามตำแหน่ง เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงานและขนาดของโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารและครู รวมทั้งสิ้น 365 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ผ่านผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพและมีความเชื่อมั่น 0.96

ผลการวิจัยพบว่า 1) บทบาทในการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ด้านการกำหนดนโยบาย ด้านการนิเทศ ด้านการประเมิน และด้านการส่งเสริมสนับสนุน 2) เปรียบเทียบบทบาทในการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อจำแนกตามอายุ ส่วนผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีตำแหน่ง เพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานในสถานศึกษาและขนาดของโรงเรียน ไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: บทบาท หลักสูตร กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

Abstract

The purposes of this study are: 1) to explore the roles in Administration of Student's development activities for the Basic Education Core Curriculum BE 2551 about the opinions; of administrators and teachers in schools under Ayutthaya Primary Educational Service Area Office, 2) to compare the roles in Administration of Student's development activities for the Basic Education Core Curriculum BE 2551 about the opinions; of administrators and teachers in schools under Ayutthaya Primary Educational Service Area Office, were classified by position, sex, age, educational level, years

of work experience, and school size. A samples was selected from administrators and teachers 365 and the research instruments were questionnaires approved by experts with a reliable value of 0.963.

The results of the study are as follows: 1) The roles of Administration of Student's development activities for the Basic Education Core Curriculum BE 2551 was overall rated at high level, each aspect was also rated at high level. The average scores were respectively ranked from the highest to the lowest: that is Policy, Supervision, Assessment and Promotion. 2) The comparison of the roles in Administration of Student's development activities for the Basic Education Core Curriculum BE 2551 was statistically significant at 0.05 level classified by age. The school administrators and teachers, with different position, sex, educational level, years of work experience, and school size, results did not differ.

Keywords: Roles, Course, Student development activities

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการของการจัดการศึกษาไว้ในหมวด 1 มาตรา 6 ว่า การศึกษาเป็นไปเพื่อการพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจและสติปัญญา มีความรู้ มีจริยธรรมและคุณธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และกำหนดไว้ในหมวด 4 มาตรา 22 ว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ (สภาร่างรัฐธรรมนูญ, 2550: 33)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดให้สถานศึกษาจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อมุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองตามศักยภาพพัฒนาอย่างรอบด้านเพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม เสริมสร้างให้เป็นผู้มีศีลธรรม จริยธรรมมีระเบียบวินัย ปลูกฝังสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้ใช้องค์ความรู้ ทักษะ เจตคติจากการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ซึ่งจะส่งผลในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ได้แก่ รักชาติ ศาสน์กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทยและมีจิตสาธารณะ เกิดทักษะการทำงาน และอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลก (ชมัท ธาตุทอง, 2552: 267)

จากความสำคัญดังกล่าว บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาและบทบาทของบุคลากรที่เกี่ยวข้องจึงเป็นสิ่งที่สำคัญยิ่งในการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยเฉพาะในส่วนของผู้บริหารสถานศึกษาที่ทำหน้าที่ในการวางแผนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้สนองต่อสภาพปัญหาความต้องการของผู้เรียน และความพร้อมของสถานศึกษาให้ได้มากที่สุด จากเอกสารรายงานต่าง ๆ เกี่ยวกับการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พระนครศรีอยุธยาพบปัญหาในการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ได้แก่ ขาดบุคลากรเฉพาะด้านในการบริหารจัดการ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การให้ความสำคัญในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนน้อยกว่าการจัดการเรียนรู้อิงวิชาการ 8 กลุ่มสาระ การจัดสรรงบประมาณมีความล่าช้าและไม่เพียงพอ ขาดแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสม การประเมินผลไม่สอดคล้องตามสภาพจริง ซึ่งปัญหาที่เกิดจากสภาพการบริหารและการดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนได้กล่าวมานี้ ส่งผลให้ การดำเนินการจัด

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียนไม่บรรลุวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่วางไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 1)

จากปัญหาและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะครูผู้มีส่วนในการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 จึงมีความสนใจที่จะศึกษา บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา ให้มีประสิทธิภาพ อันส่งผลต่อการจัดการศึกษาและการพัฒนานักเรียนให้เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม เป็นคนดีของสังคมสืบไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทในการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
2. เพื่อเปรียบเทียบบทบาทในการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จำแนกตามตำแหน่ง เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของโรงเรียน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารและครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา จาก 354 โรงเรียน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา 364 คน ครู 3,794 คน รวม 4,158 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เนื่องจากประชากรมีจำนวนที่แน่นอน สูตรที่ใช้ในการหาขนาดของตัวอย่างจึงใช้สูตรของยามาเน่(Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และยอมให้มีความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 ในการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่าง (สุวริย์ ศิริโกคาภิรมย์, 2546: 129-130) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 365 คน

สมมติฐานของการวิจัย

บทบาทในการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา มีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน เมื่อจำแนกตาม ตำแหน่ง เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงานและขนาดของโรงเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (questionnaire) ประเภทปลายปิด (closed form) ที่เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) มี 5 ระดับ แบ่งเป็น 2 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ในด้านตำแหน่ง เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงานและขนาดของโรงเรียน ซึ่งเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list) จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทในการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ตามขอบข่ายงาน 4 ด้าน ซึ่งประกอบด้วย 1) ด้านการกำหนดนโยบาย 2) ด้านการนิเทศ 3) ด้านการส่งเสริมสนับสนุน และ 4) ด้านการประเมิน ทั้งหมด 37 ข้อ

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือสำหรับการศึกษาวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ทฤษฎี แนวคิด เกี่ยวกับบทบาทในการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

2. วิเคราะห์แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการแสดงทัศนะของผู้บริหารและครูที่มีต่อบทบาทในการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

3. ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมขอบข่ายเนื้อหาแต่ละด้านเกี่ยวกับบทบาทในการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

การหาคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการหาคุณภาพของเครื่องมือตามขั้นตอน ดังนี้

1. ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เพื่อพิจารณาปรับปรุงให้สอดคล้องและเหมาะสมกับขอบเขตที่กำหนด

2. หาค่าความเที่ยงตรง (validity) นำแบบสอบถามเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ช่วยพิจารณาทั้งในด้านเนื้อหาสาระ โครงสร้างและการใช้ภาษาของข้อคำถาม แล้วจึงนำมาตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง 1.00

3. การหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (reliability) นำแบบสอบถามที่ได้แก้ไขปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (try out) กับผู้บริหารและครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 30 คน

4. รวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับคืนจากการทดลองใช้ทุกฉบับแล้วมาหาค่าความเชื่อมั่น โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ของครอนบาค (Cronbach, 1971: 160) ซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.963

5. นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อขอความเห็นชอบและจัดพิมพ์แบบสอบถามเป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. จัดเตรียมแบบสอบถามให้ครบตามจำนวนของกลุ่มตัวอย่างครูในแต่ละสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา พร้อมจัดทำรหัสในแบบสอบถามให้ตรงกับกลุ่มตัวอย่างที่สุ่มไว้แล้ว เพื่อความสะดวกในการตรวจสอบ

2. ผู้วิจัยทำบันทึกเสนอคณบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ขอหนังสือถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 เพื่อแนะนำตัวผู้วิจัยและแจ้งเรื่องการขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อทำวิทยานิพนธ์ให้สถานศึกษาในสังกัดทราบ พร้อมทั้งแจ้งให้สถานศึกษาทราบว่าผู้วิจัยจะเป็นผู้ประสานงานเพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลด้วยตนเอง

3. การเก็บข้อมูลผู้วิจัยกระทำตามขั้นตอน ดังนี้

3.1 ติดต่อขอความอนุเคราะห์จากผู้บริหารในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พระนครศรีอยุธยา เพื่อแจกแบบสอบถามให้ครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

3.2 ติดตามรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาพิจารณาตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม ลงรหัส และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ซึ่งมีขั้นตอนในการวิเคราะห์ ดังนี้

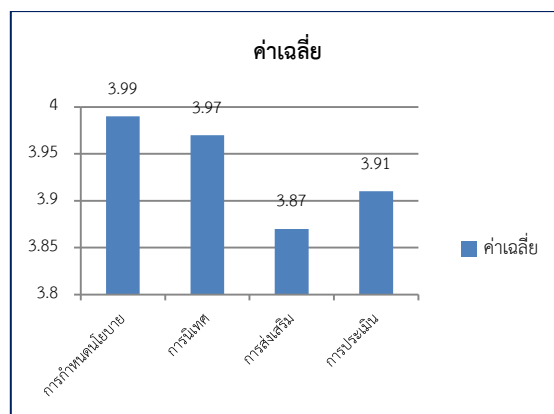
ขั้นที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ และค่าร้อยละ ของข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

ขั้นที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทในการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยการหาค่าเฉลี่ย (mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แปลความหมายของค่าเฉลี่ย

ขั้นที่ 3 วิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยบทบาทในการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตาม หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาโดยจำแนกตามจำนวนกลุ่มของข้อมูล

ผลการวิจัย

1. บทบาทในการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พระนครศรีอยุธยา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับ ค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้ ดังนี้ 1) ด้านการกำหนดนโยบาย 2) ด้านการนิเทศ 3) ด้านการประเมิน และ 4) ด้าน การส่งเสริมสนับสนุน



ภาพที่ 1 แผนภูมิแท่งเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย

2. เปรียบเทียบบทบาทในการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พระนครศรีอยุธยา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อจำแนกตามอายุ ส่วนผู้บริหารสถานศึกษาและ ครูผู้สอนที่มีตำแหน่ง เพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานในสถานศึกษาและขนาดของโรงเรียน ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทในการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เห็นว่าผู้บริหารมีบทบาทในการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนทั้ง 4 ด้าน ซึ่งได้แก่ ด้านการกำหนดนโยบาย ด้านการนิเทศ ด้านการส่งเสริมสนับสนุนและด้านการประเมิน พบว่าอยู่ในระดับมาทุกด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาได้เห็นถึงความสำคัญของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนนอกเหนือจากการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ ให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเป็นคนเก่ง เป็นคนดีและมีความสุขซึ่งสอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2553: 2-3) ที่กล่าวไว้ว่า กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพพัฒนาอย่างรอบด้านเพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม เสริมสร้างให้เป็นผู้มีศีลธรรม จริยธรรมมีระเบียบวินัย ปลูกฝังสร้างจิตสำนึกของารทำประโยชน์เพื่อสังคม มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้ใช้องค์ความรู้ ทักษะ เจตคติจากการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้และประสบการณ์ของผู้เรียนมาปฏิบัติกิจกรรมเพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ ได้แก่ ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี ซึ่งจะส่งผลในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ได้แก่ รักชาติ ศาสน์กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทยและมีจิตสาธารณะ เกิดทักษะการทำงาน และอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลก

2. การเปรียบเทียบบทบาทในการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา นำเสนอดังนี้

2.1 จำแนกตามตำแหน่งในภาพรวม ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่า ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหารหรือครูผู้สอนต่างก็มีบทบาทหน้าที่ของตนเองในการบริหารและจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเช่นกัน เพราะถือว่ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นกิจกรรมที่ต้องจัดให้ตรงตามวัตถุประสงค์ และสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 นอกเหนือจากการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระ และยิ่งถือว่าผู้บริหารและครูเป็นหัวใจสำคัญในการขับเคลื่อนกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนให้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร เพราะฉะนั้นผู้บริหารและครูย่อมเห็นถึงความสำคัญเช่นเดียวกัน

2.2 จำแนกตามเพศ ในภาพรวม ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ตอบแบบสอบถามทั้งชายและหญิงต่างก็เห็นว่ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญเช่นเดียวกับการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระ ซึ่งต้องมีการจัดกิจกรรมให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งไม่ว่าจะเป็นหญิงหรือชายเมื่อมีบทบาทหรือได้รับมอบหมายในการบริหารจัดการกระบวนการเรียนรู้กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน บุคคลนั้นก็ต้องปฏิบัติอย่างเต็มศักยภาพ

2.3 จำแนกตามอายุ ในภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะบุคคลที่มีอายุที่ต่างกันนั้นหมายความว่าเจตคติหรือการมีวุฒิภาวะก็ย่อมแตกต่างกันไปด้วย ทำให้ความคิดเห็นต่อการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนนั้นมีความแตกต่างกัน

2.4 จำแนกตามวุฒิการศึกษา ในภาพรวม ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีวุฒิการศึกษาได้ก็ตามที่แตกต่างกัน เมื่อมีบทบาทโดยตรงหรือได้รับมอบหมายให้มีการบริหารจัดการในเรื่องของกิจกรรมพัฒนา

ผู้เรียน บุคคลนั้นย่อมเห็นถึงความสำคัญ และดำเนินการตามระเบียบวิธีอย่างเต็มศักยภาพเพื่อให้ผลบรรลุตามวัตถุประสงค์ เป็นไปตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

2.5 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ในภาพรวม ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาทุกแห่งไม่ว่าจะเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลางหรือขนาดใหญ่ ต่างก็มีนโยบายในการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ให้ความสำคัญสอดคล้อง และสำคัญที่ผลตรงตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เช่นเดียวกัน

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

การศึกษาบทบาทในการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พระนครศรีอยุธยาพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดได้แก่ด้านการกำหนดนโยบาย แต่ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือด้านการส่งเสริมสนับสนุน ซึ่งหมายความว่าผู้บริหารสถานศึกษามุ่งเน้นในเรื่องของการกำหนดนโยบายเพื่อให้สอดคล้องกับหลักสูตร มีการวางแผนที่ชัดเจน แต่เมื่อมีนโยบายแล้วผู้บริหารก็ควรให้ความสำคัญในเรื่องการส่งเสริมสนับสนุนด้วย อันจะเป็นผลไปสู่ การปฏิบัติ การจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตร สนับสนุนเรื่องงบประมาณให้มีความเพียงพอ จัดหาแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมแก่การจัดการเรียนการสอนและสนับสนุนบุคคลากรให้มีการพัฒนาความรู้ความสามารถในเรื่องกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนยิ่งขึ้นไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของผู้ปกครองและคณะกรรมการสถานศึกษา
2. ศึกษาปัญหาในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). **ร่างแนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ชนันท์ ธาตุทอง. (2552). **การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: เพชรเกษมการพิมพ์.
- สภาร่างรัฐธรรมนูญ. (2550). **รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย**. กรุงเทพฯ.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 (2557). **แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2556**. พระนครศรีอยุธยา.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 (2557). **แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2556**. พระนครศรีอยุธยา.
- สุวริย์ ศิริโภาคาริภมย์. (2546). **การวิจัยทางการศึกษา**. ลพบุรี: ฝ่ายเอกสารการพิมพ์ สถาบันราชภัฏเทพสตรี.
- Cronbach, Lee J. (1971). **Essentials of psychological testing** (4th ed.). New York: McGraw-Hill.

สภาพจริงและสภาพคาดหวังของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ผู้บริหารสตรีในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1

The Reality and the Expectation of Desirable Characteristics on
Female Administrators in Schools under Samutprakarn Primary Educational
Service Area Office 1

รัชฎาพร วรสาร *

Rutchadaporn worasan

* โรงเรียนเทศบาลปากน้ำศิริวิทยานุสรณ์ จังหวัดสมุทรปราการ (pimlekpim123@hotmail.co.th)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบสภาพจริงและสภาพคาดหวังของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสตรีในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 และศึกษาและเปรียบเทียบสภาพจริงและสภาพที่คาดหวังของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสตรีในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 จำแนกตามเพศของผู้ตอบแบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครู ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 จำนวน 205 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีความเที่ยงตรงซึ่งผ่านผู้เชี่ยวชาญ 3 คน มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับด้านสภาพจริง เท่ากับ 0.92 ด้านสภาพคาดหวัง 0.98 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การแจกแจงความถี่ (frequency) หার้อยละ (percentage) และค่าเฉลี่ย (mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่าสถิติที่ใช้ คือ การทดสอบค่าที (t-test) ผลการวิจัยพบว่า สภาพจริงของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ผู้บริหารสตรี โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนสภาพคาดหวังของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ผู้บริหารสตรี โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนผลการเปรียบเทียบสภาพจริงและสภาพคาดหวังของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสตรี พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเพศชายและครูเพศหญิงที่มีต่อสภาพจริงและสภาพคาดหวังของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร พบว่าไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสตรี การบริหารสถานศึกษา

Abstract

The purpose of this research is to study and compare the reality and the expectation of desirable characteristics on female administrators in schools under Samutprakarn Primary Educational Service Area Office 1 by divided the respondents according to their sex. The research samples are 205 teachers in the primary schools under Samutprakarn Primary Educational Service area Office 1. The tool used in this research is the 5 level rating scale questionnaires, of which the content validity is validated by 3 experts, and the reliability is at 0.92 and 0.98 for the questionnaires about the reality and about the expectation, respectively. The frequency, percentage, mean and

standard deviation are used in data analysis. The statistics used is t-test. The research found that the overall and each aspect's result for the reality of the desirable characteristics on female administrators are at the average level. The overall and each aspect's result for the expectation of the desirable characteristics on female administrators are at the high level. The result from the comparison between the reality and the expectation of desirable characteristics on female administrators differs with statistical significance. difference at 0.05. However, the comparison between the reality and the expectation of desirable characteristics on female administrators as divided by sex of the respondents was non statistical significance.

Keywords: Desirable characteristics on female administrators, Management education.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญและมีส่วนร่วมรับผิดชอบอย่างใกล้ชิดต่อการศึกษาก่อให้เกิดผลอย่างมีประสิทธิภาพ เพราะความสำเร็จของการบริหารสถานศึกษาขึ้นอยู่กับผู้บริหารเป็นสำคัญ (จันทรานี สงวนนาม, 2545: 122) ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะเป็นกลไกสำคัญที่จะทำให้บุคลากรในโรงเรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมมือกันพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนให้บรรลุเป้าหมายได้ จะต้องอาศัยทั้งศาสตร์ (Science) คือ การบริหารในลักษณะของการปฏิบัติที่ต้องอาศัยความรู้ ความสามารถ ทักษะและกระบวนการของผู้บริหารแต่ละคนที่จะต้องทำงานให้บรรลุเป้าหมายโดยการประยุกต์เอาความรู้ หลักการและทฤษฎีไปปรับใช้ในการปฏิบัติงาน เพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์และสภาพแวดล้อม และการบริหารก็มีลักษณะที่เป็นศิลป์ (Arts) ซึ่งหมายถึงรวมถึงการที่ผู้บริหารมีความสามารถในการติดต่อสื่อสาร มีภาวะผู้นำ มนุษย์สัมพันธ์ และเลือกวิธีการตัดสินใจได้อย่างมีคุณภาพ (จันทรานี สงวนนาม, 2545: 13) ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลสำคัญที่จะเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จและความล้มเหลวขององค์กร ในการปฏิรูประบบการศึกษาไทยเป็นกุญแจดอกสำคัญในการเปิดมิติใหม่ของการปฏิรูปการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 (กษมา วรวรรณ ณ อยุธยา, 2542: 3 - 7) ระบบบริหารการศึกษาในปัจจุบันยึดหลักการกระจายอำนาจ การบริหารไปยังสถานศึกษาให้มากที่สุด ซึ่งเป็นการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School - Based Management) ให้สถานศึกษามีความเป็นอิสระ ความคล่องตัวและอำนาจการตัดสินใจในการบริหารและจัดการศึกษาของตนเองในเรื่อง การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานงบประมาณ และการบริหารงานทั่วไป บทบาทของผู้บริหารโรงเรียน คือ ผู้อำนวยการสถานศึกษา ผู้นำและผู้สนับสนุนเป็นทั้งผู้นำนวัตกรรมเข้าสู่โรงเรียน จึงทำให้ภาระความรับผิดชอบของผู้บริหารโรงเรียนเพิ่มมากขึ้น คุณภาพการบริหาร และการจัดการศึกษาของโรงเรียนจะเป็นอย่างไรนั้นขึ้นอยู่กับผู้บริหารโรงเรียน

ในอดีต “สตรี” ถูกจำกัดสิทธิและบทบาท ตลอดจนหน้าที่ความรับผิดชอบทางสังคม โดยเหตุผลและความเชื่อว่า สตรีเป็นเพศที่อ่อนแอ และถูกจำกัดว่าหน้าที่ ความรับผิดชอบต้องเป็นของบุรุษ มีความสำคัญเหนือสตรี จนได้กลายเป็นความเชื่อและค่านิยมที่ย่ำแย่ให้เห็นว่าผู้หญิงมีบทบาทน้อยกว่าผู้ชาย

ปัจจุบันสังคมไทยเป็นสังคมที่ได้รับอิทธิพลจากประเทศตะวันตก มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ การเมืองของสังคมไทยเปลี่ยนไป สตรีในประเทศไทยมีบทบาทเพิ่มมากขึ้น แม้กระทั่งตำแหน่งทางการเมือง อาทิ นายกรัฐมนตรีคนปัจจุบันของประเทศไทยก็เป็นสตรี ในด้านครอบครัว สตรีไทยออกมาทำงานนอกบ้านและเป็นหัวหน้าครอบครัวเพิ่มมากขึ้น ในด้านการศึกษาพบว่าการศึกษาในระดับปริญญาตรีมีผู้หญิงสำเร็จการศึกษามากกว่าผู้ชาย ในระดับปริญญาโทผู้หญิงกับผู้ชายสำเร็จการศึกษาเท่ากัน อย่างไรก็ตามการยอมรับในบทบาทสตรีมีมากขึ้นแต่ปัญหาและอุปสรรคบางประการที่ทำให้ผู้บริหารสตรีมัก

มีอุปสรรคในการบริหารงานก็ยังพบ โดยเฉพาะการยอมรับจากผู้ใต้บังคับบัญชาจากครูชายในโรงเรียน ผู้วิจัยเองเมื่อได้รับตำแหน่งให้ปฏิบัติงานในสายงานบริหารสถานศึกษาก็ประสบปัญหาเรื่องการยอมรับจากครูชายในโรงเรียน ซึ่งมีความคิดตามค่านิยมว่าสตรีไม่เหมาะสมกับตำแหน่งผู้บริหารและจากการสนทนาจากครูที่มีผู้บริหารเป็นสตรี ทำให้ทราบว่าครูชายมักมีความรู้สึกว่าคุณบริหารสตรีจู้จี้ ไม่หนักแน่น เข้มงวดกวดขัน กำกอบติดตามงานมาก ซึ่งต่างจากผู้บริหารชายที่มักไม่มีพฤติกรรมนี้

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้นทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาและเปรียบเทียบสภาพที่เป็นจริงกับสภาพที่คาดหวังของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสตรีในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 เกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบุคลิกภาพ ด้านภาวะผู้นำ ด้านทักษะการบริหาร และด้านทักษะวิชาชีพ เพื่อเป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารสตรีและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้เกิดการยอมรับในการบริหารงาน และเป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหารที่ต้องการเข้าสู่ตำแหน่งผู้บริหาร ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะของตนเองให้เหมาะสมกับความคาดหวังของครูในอนาคตต่อไป

คำถามการวิจัย

1. สภาพจริงและสภาพคาดหวังของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ผู้บริหารสตรีในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 แตกต่างกันหรือไม่
2. ครูที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อสภาพจริงและสภาพคาดหวังของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ผู้บริหารสตรีในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 แตกต่างกันหรือไม่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพจริงและสภาพคาดหวังของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ผู้บริหารสตรีในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพจริงและสภาพคาดหวังของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ผู้บริหารสตรีในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1
3. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเพศชายและครูเพศหญิงที่มีต่อสภาพจริงและสภาพคาดหวังของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ผู้บริหารสตรีในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1

สมมติฐานการวิจัย

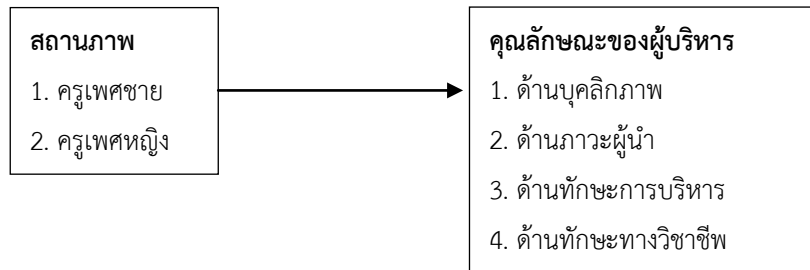
1. สภาพจริงและสภาพคาดหวังของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ผู้บริหารสตรีในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 แตกต่างกัน
2. ครูที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อสภาพจริงและสภาพคาดหวังของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ผู้บริหารสตรีในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 แตกต่างกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรต้น กำหนดเป็นสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ครูเพศชายและครูเพศหญิง
ตัวแปรตาม กำหนดเป็นคุณลักษณะของผู้บริหาร (จักรพรรดิ วัฒนา, 2538) ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบุคลิกภาพ ด้านภาวะผู้นำ ด้านทักษะทางการบริหาร ด้านทักษะทางวิชาชีพ ซึ่งนำมาเขียนความสัมพันธ์ได้ดังนี้

ตัวแปรต้น (Independent Variables)

ตัวแปรตาม (Dependent Variables)



วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนของการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ที่มีผู้บริหารที่เป็นสตรี ปีการศึกษา 2556 จำนวน 22 โรงเรียน รวม 440 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ที่มีผู้บริหารสตรี จำนวน 205 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางเครจซี่ และ มอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970: 607-610) ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Sampling) แล้วจำแนกกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม คือ ครูที่มีสถานภาพเป็นเพศชาย และครูที่เป็นเพศหญิง ที่มีผู้บริหารสตรี

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล มี 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check list) ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะที่เป็นสภาพจริงกับสภาพคาดหวังของผู้บริหารสตรีในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1 จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบุคลิกภาพ, ด้านภาวะผู้นำ, ด้านทักษะการบริหาร, ด้านทักษะวิชาชีพ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert) มีความเที่ยงตรงซึ่งผ่านผู้เชี่ยวชาญ 3 คน มีความเชื่อมั่นทั้งฉบับด้าน สภาพจริง เท่ากับ 0.92 ด้านสภาพคาดหวัง 0.98 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การแจกแจงความถี่ (frequency) หার้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) และการทดสอบค่าที (t-test)

3. วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

ขอหนังสืออนุญาตจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยพะเยา ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากครู ในสถานศึกษาที่มีผู้บริหารสตรีของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

สรุปผลการวิจัย

1. ความคิดเห็นต่อสภาพจริงของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสตรีในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยภาพรวมทุกด้านพบว่าอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับดังนี้ ด้านบุคลิกภาพ รองลงมา คือ ด้านทักษะวิชาชีพ ด้านทักษะทางการบริหาร และด้านภาวะผู้นำตามลำดับ เมื่อพิจารณาแต่ละด้านมีรายละเอียดดังนี้

1.1 ด้านบุคลิกภาพ ครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพจริงของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสตรีในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา

เป็นรายชื่ออยู่ในระดับปานกลางถึงมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละคุณลักษณะที่พึงประสงค์ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารมีลักษณะที่เป็นกันเองกับเพื่อนร่วมงาน รองลงมาคือ ผู้บริหารมีความมั่นใจในตนเอง ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารมีความหนักแน่น สุขุม รอบคอบ

1.2 ด้านภาวะผู้นำ ครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพจริงของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสตรีในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่ออยู่ในระดับปานกลางถึงมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละคุณลักษณะที่พึงประสงค์ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารมีความกล้าหาญในการตัดสินใจ รองลงมาคือ ผู้บริหารสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่ผู้ร่วมงาน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารมีความสามารถในการสร้างทีมงานที่มีคุณภาพ

1.3 ด้านทักษะการบริหาร ครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพจริงของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสตรีในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่ออยู่ในระดับปานกลางถึงมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละคุณลักษณะที่พึงประสงค์ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารถ่ายทอดความรู้และข้อมูลใหม่ ๆ ให้กับเพื่อนร่วมงานได้ รองลงมาคือ ผู้บริหารมีความรู้ด้านวิชาการและนำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานรวมถึงนำความรู้มาแนะนำให้บุคลากรอื่นได้ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารส่งเสริมการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการปฏิบัติงาน

1.4 ด้านทักษะวิชาชีพ ครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพจริงของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสตรีในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่ออยู่ในระดับปานกลางถึงมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละคุณลักษณะที่พึงประสงค์ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารมีความสามารถในการวางแผนและจัดระเบียบงานได้อย่างเป็นระบบ รองลงมาคือ ผู้บริหารส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับหลักสูตรตามความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ผู้บริหารสามารถนำหลักการ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารมาประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสม

2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพคาดหวังของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสตรีในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่ออยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสตรีรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านบุคลิกภาพ รองลงมาคือ ด้านภาวะผู้นำ และด้านทักษะทางการบริหาร ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านทักษะทางวิชาชีพ

2.1 ด้านบุคลิกภาพ ครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพคาดหวังของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสตรีในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่ออยู่ในระดับมากที่สุดถึงมากที่สุด เมื่อพิจารณาในแต่ละคุณลักษณะที่พึงประสงค์ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารมีความรับผิดชอบ ตรงต่อเวลา รองลงมาคือ ผู้บริหารมีลักษณะที่เป็นกันเองกับเพื่อนร่วมงาน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหาร มีกิริยามารยาทเรียบร้อย

2.2 ด้านภาวะผู้นำ ครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพคาดหวังของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสตรีในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่ออยู่ในระดับมากที่สุดถึงมากที่สุด เมื่อพิจารณาในแต่ละคุณลักษณะที่พึงประสงค์ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่ผู้ร่วมงาน รองลงมาคือ ผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์กว้างไกลในการบริหารและผู้บริหารมีความสามารถในการสื่อสารสร้างความเข้าใจ

2.3 ด้านทักษะทางการบริหาร ครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพคาดหวังของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสตรีในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาในแต่ละคุณลักษณะที่พึงประสงค์ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารมีความรู้ด้านวิชาการและนำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานรวมถึงนำความรู้มาแนะนำให้บุคลากรอื่นได้ รองลงมาคือ ผู้บริหารประสานงานกับบุคคลและหน่วยงานอื่นได้อย่างเหมาะสม ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารมีความรู้และทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและใช้ในการปฏิบัติงานได้

2.4 ทักษะทางวิชาชีพ ครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพคาดหวังของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสตรีในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาในแต่ละคุณลักษณะที่พึงประสงค์ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสามารถปฏิบัติงานร่วมกับประชาชน องค์กรเอกชน ท้องถิ่นและชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ รองลงมาคือ ผู้บริหารมีเจตคติที่ดีต่องานในหน้าที่และสามารถส่งเสริมให้ผู้อื่นเกิดเจตคติที่ดีในการทำงาน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารนิเทศ กำกับ ติดตาม และส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

3. การเปรียบเทียบสภาพจริงและสภาพคาดหวังของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ผู้บริหารสตรีในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 พบว่า ทั้ง 4 ด้านของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในการเปรียบเทียบสภาพจริงและสภาพคาดหวังมีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

4. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเพศชายและครูเพศหญิงที่มีต่อสภาพจริงและสภาพคาดหวังของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ผู้บริหารสตรีในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 พบว่าไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ เรื่อง การศึกษาสภาพจริงและสภาพคาดหวังของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ผู้บริหารสตรีในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 มีประเด็นสำคัญที่ควรนำมาอภิปรายดังนี้

1. ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพจริงของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสตรีในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยภาพรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสตรีในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ควรเป็นผู้ที่มีความพร้อมทุกด้าน ในการดำรงตำแหน่งผู้บริหารนั้น ต้องเป็นผู้มีความรู้และมีประสบการณ์ในการทำงาน เพราะผู้บริหารเป็นตัวแทนขององค์กร เป็นจุดรวมพลังของบุคคลในองค์กร ความอยู่รอดและความเจริญก้าวหน้าขององค์กร ขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้บริหาร ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ จักรวรรดิ วัฒนา (2538) ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านบุคลิกภาพ ด้านภาวะผู้นำ ด้านทักษะทางการบริหาร ด้านทักษะวิชาชีพ พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านบุคลิกภาพ ทั้งนี้อาจเนื่องจากครูให้ความสำคัญในด้านบุคลิกภาพของผู้บริหารสตรี โดยผู้บริหารสตรีต้องมีลักษณะที่เป็นกันเองกับเพื่อนร่วมงาน มีความมั่นใจในตนเอง แต่งกายเหมาะสมกับกาลเทศะ ตลอดจนมีกิจกรรมร่ายกายเรียบร้อย และมีความกระตือรือร้นในการทำงาน ย่อมส่งผลให้คุณภาพการทำงานขององค์กรเกิดผลดีด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วารินทร์ วิรุณพันธ์ (2544) ได้ศึกษาคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารที่เป็นจริงและที่คาดหวัง ตามความคิดเห็นของบุคลากรศูนย์บริการการศึกษาในโรงเรียนอำเภอ ในกลุ่มศูนย์อำนวยการฯ ผลการศึกษาพบว่า คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารที่เป็นจริงและที่คาดหวัง ตามความคิดเห็นของบุคลากรศูนย์บริการการศึกษาในโรงเรียน ในกลุ่มศูนย์อำนวยการฯ โดยในภาพรวมและรายด้านพบว่าคุณลักษณะที่เป็นจริงอยู่ในระดับปานกลางและ

สอดคล้องกับงานวิจัยของ ฌภัทร ชินวงศ์ (2545) ได้ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ ในทัศนะของครูอาจารย์โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร

2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพคาดหวังของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสตรีในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยภาพรวมทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านบุคลิกภาพ ด้านภาวะผู้นำ ด้านทักษะการบริหาร และด้านทักษะวิชาชีพ อยู่ในระดับมากที่สุด และด้านที่สูงที่สุดคือ ด้านบุคลิกภาพ ทั้งนี้เนื่องจากครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 คาดหวังให้ผู้บริหารสตรีมีบุคลิกภาพที่เป็นผู้ที่มีการบริหารที่เรียบร้อย แต่งกายเหมาะสมกับกาลเทศะมีความเป็นมิตรยิ้มแย้มแจ่มใส รับผิดชอบตรงต่อเวลา มีความหนักแน่น สุขุม รอบคอบ มั่นใจในตนเอง ยอมรับการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดจนมีความเป็นกันเองกับเพื่อนร่วมงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมชาย ยมรัตน์ (2549) ได้ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านบุคลิกภาพ ด้านภาวะผู้นำ ด้านความสามารถในการบริหาร และด้านวิชาการ แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชลิตเพ็ชรรัตน์ (2543) ได้ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้อำนวยการสำนักงานการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรมเขตพื้นที่การศึกษา ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและเจ้าหน้าที่สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระยอง ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้อำนวยการสำนักงานการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม เขตพื้นที่การศึกษา ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและเจ้าหน้าที่สำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดระยอง ด้านบุคลิกภาพ ด้านทักษะ และความรู้ อยู่ในระดับมาก ตามลำดับลงมา

3. ผลการเปรียบเทียบสภาพจริงและสภาพคาดหวังของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ผู้บริหารสตรีในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 พบว่า ทั้ง 4 ด้านของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในการเปรียบเทียบสภาพจริงและสภาพคาดหวังมีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมชาย ยมรัตน์ (2549) ได้ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครอง พบว่ามีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4. ผลเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเพศชายกับครูเพศหญิงที่มีต่อสภาพจริงและสภาพคาดหวังของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ผู้บริหารสตรีในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 เมื่อจำแนกตามเพศ พบว่า สภาพจริงทั้ง 4 ด้านของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสตรี ตามความคิดเห็นของครูเพศชายและครูเพศหญิงมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน และ สภาพคาดหวังทั้ง 4 ด้านของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสตรี ตามความคิดเห็นของครูเพศชายและครูเพศหญิงมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน เช่นกัน ทั้งนี้เนื่องจากครูเพศชายและครูเพศหญิงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 มีความคิดเห็นต่อผู้บริหารสตรีทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านบุคลิกภาพ ด้านภาวะผู้นำ ด้านทักษะทางการบริหาร ด้านทักษะทางวิชาชีพที่ไม่แตกต่างกัน ทั้งสภาพจริงและสภาพคาดหวัง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวิทย์ สีนรินทร์ (2548) ได้ศึกษาพฤติกรรมการบริหารงานตามสภาพที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานตามความคิดเห็นของครูผู้สอนที่ปฏิบัติหน้าที่ของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามสภาพที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ ของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานทั้งโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันทางสถิติ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การศึกษาเรื่อง การศึกษาสภาพจริงและสภาพคาดหวังของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ผู้บริหารสตรีในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ทั้ง 4 ด้าน โดยภาพรวมด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือด้านภาวะผู้นำ และด้านทักษะวิชาชีพ ตามลำดับ ดังนั้น ผู้บริหารควรพัฒนาและปรับปรุงดังนี้

1.1 ด้านภาวะผู้นำ ผลการวิจัยพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดตามสภาพจริง คือ ผู้บริหารมีความสามารถในการสร้างทีมงานที่มีคุณภาพ และผู้บริหารสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่ผู้ร่วมงาน ดังนั้นผู้บริหารสตรี จะต้องสร้างขวัญและกำลังใจให้กับครูและบุคลากรในโรงเรียน เช่น การให้ของรางวัล การให้การยกย่องชมเชย เพื่อให้เกิดแรงจูงใจในการทำงานมากยิ่งขึ้น และผู้บริหารสตรีควรแสดงออกในเรื่องความเป็นผู้นำ พัฒนาดตนเองอยู่เสมอ พร้อมกับพัฒนาโรงเรียนทั้งภายในและภายนอกอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะทำให้การบริหารงานตรงตามแบบแผนที่วางไว้

1.2 ด้านทักษะวิชาชีพ ผลการวิจัยพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดตามสภาพจริง คือ ผู้บริหารสามารถนำหลักการ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารมาประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสม ผู้บริหารสตรี ต้องนำหลักการทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา ควรเป็นผู้มีความสามารถในการวางแผนงาน มีความรู้ความเข้าใจในด้านการวิชาการมีความสามารถในการนำนโยบายมาสู่การปฏิบัติ พัฒนาระบบงานประกันคุณภาพให้มีประสิทธิภาพ ตลอดจนมีความสามารถในการพัฒนางานวิจัย และสามารถถ่ายทอดความรู้ให้กับบุคลากร ท้องถิ่นและชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสตรี ที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารโรงเรียน
2. ควรมีการวิจัยเพื่อศึกษาเปรียบเทียบคุณลักษณะที่เป็นจริงและที่คาดหวังระหว่างผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นเพศชายและผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นเพศหญิง
3. ควรศึกษาสภาพจริงและสภาพคาดหวังของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ผู้บริหารสตรีในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยจำแนกตามตัวแปร ขนาดสถานศึกษา ประสบการณ์

บรรณานุกรม

- กุลกาญจน์ มลิเกตุ. (2546). **คุณลักษณะผู้บริหารสตรีในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปราจีนบุรี**. งานนิพนธ์ กศ.ม. สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- กษมา วรวรรณ ณ อยุธยา. **พระราชบัญญัติการศึกษากับการปฏิรูปการศึกษา**. วารสารพัฒนาความรู้ด้านระเบียบกฎหมาย. 6,32(2542): 3-7
- จักรพรรดิ วะทา. (2538) **คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของศึกษาธิการจังหวัดในทศวรรษหน้า (ค.ศ. 1995-2005)**. วิทยานิพนธ์ กศ.ด สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- จันทรานี สงวนนาม. (2545). **ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารการศึกษา**. กรุงเทพฯ: บุ๊คพอยท์.
- ชลิตเพ็ชรรัตน์. (2543). **คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม เขตพื้นที่การศึกษา ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและเจ้าหน้าที่สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระยอง**. งานนิพนธ์ กศ.ม. สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.

- ณภัทร ชินวงศ์. (2545). **คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ ในทัศนะของครูอาจารย์ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร.** งานนิพนธ์ กศ.ม. สาขาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วรินทร์ วิรุณพันธ์. (2544). **คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารที่เป็นจริงและที่คาดหวัง ตามความคิดเห็นของบุคลากรศูนย์บริหารการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ในกลุ่มศูนย์อันทามัน.** วิทยานิพนธ์ กศ.ม. สาขาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา.
- สมชาย ยมรัตน์. (2549). **คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มหาสารคาม เขต 2.** รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ ค.ม. มหาสารคาม. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สุวิทย์ สีนอรัญ. (2548). **การศึกษาพฤติกรรมการบริหารงานตามสภาพที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานตามความคิดเห็นของครูผู้สอนที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2.** ปรินญาณิพนธ์ ค.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). **Determining Sample Size for Research Activities.** Educational and Psychological Measurement, 30(3), pp. 607-610.

สภาพการพัฒนาคณากรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1

Personnel Development of Basic Education Schools under the Jurisdiction of the

Office of Samutprakan Primary Educational Service Area 1

เพชรจี มะโร*

Phetrajee maro

* โรงเรียนเทศบาลปากน้ำศิริวิทยานุสรณ์ จังหวัดสมุทรปราการ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการพัฒนาคณากรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีการพัฒนาคณากรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 จำนวน 440 คน เครื่องมือใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม แบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ มีความเที่ยงตรงซึ่งผ่านผู้เชี่ยวชาญ 3 คน มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.82 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ หার้อยละ (percentage) หาค่าเฉลี่ย (mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) ค่าสถิติที่ใช้คือ การทดสอบค่าที (t-test) ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาคณากรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยภาพรวมและรวมรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก ส่วนผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อสภาพการพัฒนาคณากรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่าโดยภาพรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: การพัฒนาคณากร การบริหารคณากร สภาพการพัฒนาคณากรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

Abstract

The purpose of the research is to study personnel development of basic education schools and compare the opinion of administrators and teachers that have Personnel development of basic education schools under the jurisdiction of the office of Samutprakan primary educational service area 1. The samples used in this study were administrators and teachers in schools under the jurisdiction of the office of Samutprakan primary educational service area 1 440 were used in the research include query scales for the 5 level precision, which through a third person has the confidence both to the actual conditions was 0.82, analysis using the frequency distribution (frequency) for percent (percentage) and average (mean) value of the standard deviation (standard deviation). Statistic is used to test for the (t-test) results were found. The overall of Personnel development of basic education schools under the jurisdiction of the office of Samutprakan primary educational service area 1 in the very and the overall of results compare the opinion of

administrators and teachers that have Personnel development of basic education schools. Found that different statistically significant at the 0.05

Keywords: Personnel development, Personnel Administration, Personnel development of basic education schools

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการศึกษาเป็นรากฐานสำคัญที่จะช่วยสร้างสรรค์พัฒนามนุษย์ให้มีความเจริญก้าวหน้า และสามารถแก้ปัญหาได้ เนื่องจากการศึกษาเป็นกระบวนการที่จะช่วยให้มนุษย์ได้พัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ ตลอดชีวิต การศึกษาจึงเป็นกระบวนการพัฒนามนุษย์ที่ให้ผลยั่งยืนและถาวร โดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาในระดับประถมศึกษาซึ่งเป็นการศึกษาเพื่อปวงชนและการศึกษาขั้นพื้นฐานนักเรียนที่จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาและปลูกฝังทั้งทางด้านความรู้ เจตคติ ทักษะกระบวนการต่าง ๆ ตลอดจนด้านคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร เพื่อให้เด็กได้รับการศึกษาเติบโตเป็นพลเมืองที่ดีมีคุณภาพตามที่ พันธ์ หันนาคินทร์ (2542: 65) กล่าวไว้ว่า การศึกษาระดับประถมศึกษาเป็นการศึกษา เพื่อปวงชนอย่างแท้จริง เป็นการศึกษาที่มีความสำคัญต่อประชากรของประเทศ หากคุณภาพการศึกษาต่ำลงย่อมหมายถึง ความด้อยคุณภาพของประชากร ส่วนใหญ่ซึ่งจะมีผลกระทบต่อความเจริญก้าวหน้าของประเทศ

ดังนั้นการสร้างคุณภาพให้เกิดขึ้นกับครูและบุคลากรทางการศึกษา นอกจากจะปรับปรุงให้มีวิสัยทัศน์เพียงพอ และจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ แล้วขวัญและกำลังใจก็เป็นสิ่งจำเป็น และที่สำคัญที่สุดคือ ต้องพัฒนาที่ตัวบุคลากรเอง โดยการส่งเสริมพัฒนาความรู้ ความสามารถ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นจะขาดเสียมิได้ (สุนทร สุนันชัย, 2547: 86) เพราะถ้าหากครูหรือบุคลากรไม่ได้รับการพัฒนาสม่ำเสมอจะเกิดความเบื่อหน่าย เฉื่อยชา ความรู้ความชำนาญลดลง แต่ถ้าครูหรือบุคลากรได้รับการพัฒนาอย่างสม่ำเสมอจะทำให้ครูหรือบุคลากรทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นการพัฒนากุศลกรทางการศึกษาจึงเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงองค์กรทางการศึกษามีการปฏิรูปการศึกษาให้ทันสมัยครูและผู้บริหารจึงต้องมีการเพิ่มพูนความรู้ดูจะเห็นได้จากให้บุคลากรมีการพัฒนาตนเอง สถาบันการศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชนเป็นสถาบันที่มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อสังคมและการพัฒนาประเทศซึ่งถือว่าเป็นรากฐานที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งต่อการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้า และแก้ไขปัญหาการพัฒนาประเทศทั้งในด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และวัฒนธรรม การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพจะช่วยสร้างเสริมคนได้พัฒนาตนเองทั้งในด้านความรู้ความสามารถ ทักษะและจริยธรรม เป็นการพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของพลเมืองของประเทศได้ปรับตัวแก้ไขปัญหาที่มีความหลากหลายในสภาพปัจจุบันที่เทคโนโลยีสารสนเทศมีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว สามารถริเริ่มพัฒนาตนเอง ครอบครัว ชุมชน ตลอดจนประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้าไปได้อย่างมั่นคงปัจจัยที่เป็นองค์ประกอบสำคัญซึ่งมีบทบาทต่อการส่งเสริมและพัฒนาทางการศึกษาประการหนึ่งก็คือบุคลากรทางการศึกษาซึ่งได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และบุคลากรฝ่ายปฏิบัติการต่าง ๆ ซึ่งเป็นสายสนับสนุนการสอนประกอบไปด้วย งานด้านการบริหารจัดการ งานด้านการบริการ งานฝ่ายบริหารงานบุคคล และด้านการปฏิบัติงานที่ได้รับผิดชอบ บุคลากรเหล่านี้เป็นทรัพยากรบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานด้านการศึกษาเป็นกลุ่มบุคคลที่เป็นองค์รวมภายใต้ความสัมพันธ์ที่มีความเกี่ยวเนื่องแม้จะแยกหน้าที่ภาระงานที่รับผิดชอบออก ซึ่งการพัฒนาบุคลากรเป็นกิจกรรมที่ต้องกระทำตั้งแต่แรกเข้าทำงานจนถึงเวลาที่จะต้องออกจากงานไปตามวาระสำหรับการดำเนินงานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการ เขต 1 มีโรงเรียนจำนวน 72 โรงเรียน มีผู้บริหารจำนวน 145 คน ครูจำนวน 1,711 คน มีนโยบายประชากรในวัยเรียนต้องได้รับโอกาสในการศึกษาขั้นพื้นฐานเท่าเทียมกัน

จากการดำเนินงานพบว่าในด้านงานบุคลากร บางโรงเรียนมีบุคลากรไม่เพียงพอ บุคลากรไม่ตรงกับสายงาน ทำให้บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจปฏิบัติงานการทำงานไม่มีประสิทธิภาพ ผู้บริหารยังขาดความเอาใจใส่ดูแลและขาดขวัญกำลังใจให้แก่บุคลากร บุคลากรไม่ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากไม่ได้รับการสนับสนุนจากผู้บังคับบัญชา ผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นผู้นำในการพัฒนาบุคลากร ตลอดทั้งคอยช่วยเหลือ แนะนำ ปรับปรุงส่งเสริมบุคลากร ของสถานศึกษาของตนเองให้ได้รับการพัฒนาอยู่เสมอ เพื่อพัฒนาครูผู้สอนให้มีประสิทธิภาพและเป็นระบบอย่างต่อเนื่อง ส่วน เสถียร เหลืองอร่าม (2523: 72) กล่าวว่า สาเหตุที่ทำให้การพัฒนาบุคลากร ข้าราชการยังล่าช้าหลังอยู่มากทั้งด้านการบริหารและด้านวิทยากรในยุคปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของเทคนิควิทยากรรวมทั้งสภาพแวดล้อมของสังคมเปลี่ยนไปการพัฒนาบุคลากรพบว่ามีปัญหาที่สำคัญหลายประการ กล่าวคือ ขาดโครงการพัฒนาบุคลากรให้มีคุณภาพ ครูไม่มีโอกาสศึกษาต่อหรือฝึกอบรมเพิ่มเติมอย่างต่อเนื่องเพราะไม่สะดวกในการเดินทางและส่วนหนึ่งมาจากงบประมาณมีจำกัด ค่าใช้จ่ายไม่พอทำให้การพัฒนาบุคลากรไม่ต่อเนื่องตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ อีกทั้งยังขาดการติดตามและประเมินผลการพัฒนา เพื่อปรับปรุงงานที่มีความชัดเจนซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าโรงเรียนมิได้ตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาบุคลากรเท่าที่ควร หากยังไม่มีการดำเนินการพัฒนาบุคลากรทุกฝ่ายอย่างเร่งด่วนและเป็นระบบแล้วจะไม่สามารถพัฒนาคุณภาพผู้เรียนหรือพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้ สภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยเห็นถึงความจำเป็นและความสำคัญในการพัฒนาบุคลากรจึงมีความสนใจจะศึกษาสภาพการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการ เขต 1 เพื่อใช้เป็นข้อมูลนำไปใช้ปรับปรุงพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการ เขต 1 ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการ เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อการพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการ เขต 1

สมมติฐานการวิจัย

ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการ เขต 1 โดยรวมและแต่ในแต่ละด้านแตกต่างกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรต้น กำหนดเป็นผู้บริหารและครู

ตัวแปรตาม ได้แก่ สภาพการพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการฝึกอบรม ด้านการศึกษาดูงาน ด้านการศึกษาต่อ ด้านการนิเทศภายใน ด้านการสัมมนา และด้านการประชุมเชิงปฏิบัติการ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนของการวิจัยดังนี้

1) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการ เขต 1 จำนวน 72 โรงเรียน ผู้บริหารจำนวน 145 คน และครูจำนวน 1,711 คน รวมเป็นประชากรทั้งสิ้น 1,856 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารจำนวน 145 คน และครูจำนวน 295 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 440 คน ได้มาโดยการกำหนดกลุ่มตัวอย่างจากตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, pp. 607 – 608)

2) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม รวม 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะเป็นแบบสอบถามเลือกตอบ (Check List) ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามสภาพการพัฒนาศาสนาบุคลากรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 จำนวน 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการฝึกอบรม ด้านการศึกษาดูงาน ด้านการศึกษาต่อ ด้านการนิเทศภายใน ด้านการสัมมนา และด้านการประชุมเชิงปฏิบัติการ มีลักษณะตามแบบ ของลิเคิร์ต (Likert) มีความเที่ยงตรง ซึ่งผ่านผู้เชี่ยวชาญ 3 คน มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.82 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การแจกแจงความถี่ (percentage) หาค่าเฉลี่ย (mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) ค่าสถิติที่ใช้คือ การทดสอบค่า ที (t-test)

3) วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ขอนหนังสืออนุญาตจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยพะเยาถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 เพื่อขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูล ของผู้บริหารและครู ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 เป็นกลุ่มตัวอย่าง

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาสภาพการพัฒนาศาสนาบุคลากรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. การพัฒนาศาสนาบุคลากรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยรวม อยู่ระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการประชุมเชิงปฏิบัติการ รองลงมาคือ ด้านการนิเทศภายใน ด้านการศึกษาดูงาน ด้านการศึกษาต่อด้านการฝึกอบรม และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ และด้านการสัมมนา

2. การพัฒนาศาสนาบุคลากรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ผู้บริหารและครูมีการพัฒนาศาสนาแตกต่างกัน

3. เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อการพัฒนาศาสนาบุคลากรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 พบว่า ทั้ง 6 ด้านของสภาพการพัฒนาศาสนาบุคลากรมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัย เรื่อง สภาพการพัฒนาศาสนาบุคลากรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1

1. การศึกษาสภาพการพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา สมุทรปราการ เขต 1 พบว่า ทุกด้านโดยรวมอยู่ในระดับมาก ดังนี้

1.1 ด้านการฝึกอบรม อยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะการฝึกอบรมในหัวข้อที่สอดคล้องและเป็นประโยชน์ตรงกับสายงานงานที่สามารถนำไปปฏิบัติจริง และนำผลในการฝึกอบรมมาปรับปรุงในการทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ นนทวัฒน์ สุขผล (2543: 1-43) โดยมีเนื้อหาสำคัญในด้านการฝึกอบรมว่า คือ กลวิธีในการถ่ายทอดประสบการณ์ทั้งในด้านความรู้ ความสามารถ ทักษะและทัศนคติ ที่ดีแก่ผู้เข้ารับการอบรม สอดคล้องกับ งานวิจัย เอกชัย เปี้ยอุ๊ด (2551: บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การพัฒนาบุคลากรของโรงเรียนทุ่งอุดม จังหวัด ลำปาง พบว่า การพัฒนาบุคลากรของโรงเรียนทุ่งอุดม จังหวัดลำปาง อยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านการศึกษาดูงาน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เป็นการนำผลการศึกษาต่อมาปรับปรุงการทำงาน และสนับสนุนบุคลากรให้ศึกษาต่อตรงกับสายงานที่เองปฏิบัติและสามารถนำไปปฏิบัติจริง สอดคล้องกับแนวคิดของ หวน พิณรุฬันธ์ (2528: 83) ได้กล่าวว่า การศึกษาดูงานเป็นการศึกษาทั้งและต่างประเทศ เช่น การศึกษาดูงานของ โรงเรียนตีเตนเพื่อนำเอาแนวทางการดำเนินงานของโรงเรียนตีเตนดังกล่าวมาปรับปรุงการปฏิบัติงานและการดำเนินงาน โรงเรียนให้ดียิ่งขึ้น หรือการศึกษาดูงานต่างประเทศก็จะได้ประสบการณ์ใหม่ ๆ มาปรับปรุงการปฏิบัติงานได้มากขึ้น และสอดคล้องกับแนวคิดของ ธัญญา ผลอนันต์ (2546: 59) ได้กล่าวว่า เป็นการนำผู้เข้ารับการพัฒนาศึกษาได้ ศึกษายังสถานที่อื่นนอกเหนือจากการสอนในสถานที่ยุทธการพัฒนาศึกษา เพื่อให้เห็นสถานการณ์อื่นของการ ปฏิบัติงานจริงในเรื่องที่การพัฒนาศึกษาควรบอกหรือในสิ่งที่จะไปดู เพื่อไปดูมาแล้วอาจเขียนรายงานหรือจัดให้มีการอภิปราย สรุปผลเป็นการเปลี่ยนบรรยากาศและสร้างความสัมพันธ์ของกลุ่มอีกด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของ ม่อนถิ่น นพคุณ (2551: บทคัดย่อ) ที่ศึกษาเรื่องการพัฒนาศึกษาของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพ การศึกษาคู – แม่จาง อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ อยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านการศึกษาต่อ พบว่า อยู่ในระดับมาก นำผลการศึกษาต่อมาปรับปรุงในการทำงาน และ สถานศึกษาควรให้การสนับสนุนบุคลากรให้ศึกษาต่อตรงกับสายงานที่ตนเองปฏิบัติสามารถนำไปปฏิบัติจริง และมีการ แต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบการศึกษาต่อของบุคลากร ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ กรรณิการ์ นิยมศิลป์ และคณะ (2531: 187) ได้กล่าวว่า การพัฒนากำลังคนอาจทำได้หลายอย่าง เช่น โดยการให้การศึกษาคือเป็นการให้ความรู้ทั่ว ๆ ไปโดยสถาบันการศึกษาที่ตั้งขึ้นมาอย่างเป็นทางการ มีหลักสูตรกว้าง ๆ ให้การศึกษาเพื่อให้รอบรู้ในวิชาต่างไม่ เฉพาะเจาะจงในวิชาใดวิชาหนึ่งเท่านั้น และเน้นที่จะให้บุคคลที่รับการศึกษามีความรู้ความสามารถที่จะไปประกอบ อาชีพได้ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิด ภิญญา สาธ (2526: 166) ได้กล่าวว่า บุคลากรทุกประเภทที่อยู่ในองค์กร หรือสถาบันแม้จะมีความรู้ความสามารถดีเพียงใดก็ตาม ถ้าเวลาผ่านไปนาน ๆ ความสามารถก็ย่อมจะอ่อนลงไป เนื่องจากวิธีการปฏิบัติงานตลอดจนเทคโนโลยีต่าง ๆ ได้เปลี่ยนแปลงไป การศึกษาต่อเป็นวิธีการหนึ่งในการที่จะพัฒนา บุคลากรในหน่วยงานให้มีความรู้ดีขึ้นหรือได้รับความรู้ใหม่ หน่วยงานจึงต้องส่งเสริมบุคลากรให้ได้รับการศึกษาต่อหรือ ศึกษาเพิ่มเติมในสถานศึกษาระดับสูง สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมควร ทิพย์จันทร์ (2548: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการ พัฒนาศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน พบว่า การพัฒนาศึกษาของผู้บริหาร สถานศึกษาชั้นพื้นฐานอยู่ในระดับมาก

ด้านการนิเทศภายใน อยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะการพัฒนาบุคลากรโดยการนิเทศภายในทั้งนี้ เนื่องจากสถานศึกษาชั้นพื้นฐานมีการนิเทศแบบกัลยาณมิตร ให้คำปรึกษา มีการนำผลการนิเทศมาปรับปรุงใช้และ พัฒนาอย่างต่อเนื่องตลอดจน มีการนิเทศทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ชาญชัย อาจินสมาจาร (2540: 22) ได้กล่าวว่า ความสำคัญของการนิเทศไว้ว่า การนิเทศเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนา คือ

กระบวนการสร้างสรรค์ที่ไม่หยุดนิ่ง ในการให้คำแนะนำและชี้ช่องทางในลักษณะที่เป็นกันเองแก่ครู เพื่อการบรรลุเป้าหมายขององค์กร หรือสถานศึกษาสอดคล้องกับแนวคิดของ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2543: 222) ได้กล่าวว่า การนิเทศภายในเป็นกระบวนการหรือวิธีการ หรือกิจกรรมที่บุคลากรภายในสถานศึกษาจัดขึ้น เพื่อปรับปรุงส่งเสริมคุณภาพการเรียนการสอน ภายในสถานศึกษาให้ดียิ่งขึ้น การเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องในด้านต่าง ๆ ของสังคม เศรษฐกิจ การเมือง วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งนวัตกรรมต่าง ๆ ทำให้สถานศึกษาจำเป็นต้องมีการพัฒนาและปรับปรุงอยู่เสมอ ให้เหมาะสมกับสถานการณ์นั้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิเชิตพล บุระพันธ์ (2553: บทคัดย่อ) ที่ศึกษาเรื่อง การพัฒนาบุคลากรโรงเรียนอัสสัมชัญลำปาง พบว่า การพัฒนาบุคลากรอยู่ในระดับมาก

ด้านการสัมมนา อยู่ในระดับมากอาจเป็นเพราะมีการสัมมนาในหัวข้อที่สอดคล้องและเป็นประโยชน์ตรงกับสายงานที่สามารถนำไปปฏิบัติจริง และนำผลการประเมินมาปรับปรุงการสัมมนาวิชาการในครั้งต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ เกศรา รักชาติ (2549: 197-198) ได้กล่าวว่า ประการแรก คือ วัตถุประสงค์ของเรื่องที่สัมมนา ประการต่อมาคือประโยชน์ที่ผู้เข้าร่วมสัมมนาจะได้รับ หรือการนำไปใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงานและประการสุดท้าย ควรพิจารณาความน่าสนใจ ตลอดจนกิจกรรมที่หลากหลายและสอดคล้องกับงานวิจัยของ เอกชัย เปี้ยอุ๊ด (2551: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาบุคลากรของโรงเรียนทุ่งอุดมวิทยา จังหวัดลำปาง ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาบุคลากรของโรงเรียนทุ่งอุดมวิทยา อยู่ในระดับมาก

ด้านการประชุมเชิงปฏิบัติการ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการพัฒนาบุคลากรเป็นการนำเทคนิคและวิธีการใหม่เพื่อนำมาปรับปรุงการทำงาน สำหรับการจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อเพิ่มศักยภาพของบุคลากร และนำไปปรับปรุงองค์กรสอดคล้องแนวคิดของ นทวัฒน์ สุขผล (2543: 30 -31) ได้กล่าวไว้ว่า การประชุมเชิงปฏิบัติการเป็นรูปแบบของการฝึกอบรมที่ส่งเสริมให้ผู้เข้ารับการอบรมเกิดการเรียนรู้ทั้งทางด้านทฤษฎีและปฏิบัติ สามารถนำสิ่งที่ได้ไปปฏิบัติงานสถานการณ์จริงที่ผู้เข้ารับการอบรมปฏิบัติอยู่ ลักษณะการประชุมเชิงปฏิบัติการแบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ ส่วนแรกจะเป็นการให้ความรู้ของวิทยากรเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจให้แก่ผู้เข้ารับการอบรมให้สามารถแก้ไขข้อขัดข้องในการทำงาน กำหนดแนวทางการปฏิบัติงานและปรับปรุงงาน ส่วนที่สองจะเป็นการปฏิบัติการของผู้เข้ารับการอบรมที่จะหาหรือ อภิปราย ให้ได้แนวทางแก้ปัญหาหรือวิธีการปฏิบัติงาน เป็นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้เข้ารับการอบรม มีอิสระในการคิดและปฏิบัติงานเป็นกลุ่ม นำผลประชุมไปปฏิบัติงานในโรงเรียนของตนเอง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ ธัญญา ผลอนันต์ (2546: 59) ได้กล่าวว่า การประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) เน้นการร่างประสบการณ์ นำเอาไปปฏิบัติมากกว่าการแลกเปลี่ยน ความคิดเห็นหรือการบรรยายการประชุมเชิงปฏิบัติการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ มีชั่วโมงการปฏิบัติมากกว่าการบรรยายทั่วไป สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมพร ใจคำปัน (2547: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการบริหารงานบุคลากรของผู้บริหารสถานศึกษา ในอำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่าอยู่ในระดับมาก

2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อการพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการ เขต 1 โดยรวมในแต่ละด้าน ได้แก่ ด้านการฝึกอบรม ด้านการศึกษาดูงาน ด้านการศึกษาต่อ ด้านการนิเทศภายใน ด้านการสัมมนา และการประชุมเชิงปฏิบัติการ ผู้วิจัยขอเสนอการอภิปราย ดังนี้

2.1 ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาบุคลากรที่มีต่อการพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการ เขต 1 พบว่าเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านการนิเทศภายในของผู้บริหารและครูอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านอื่น ๆ ของผู้บริหารอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากรของครูทุกด้านอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะผู้บริหารไม่ค่อยให้ความสำคัญในการ

พัฒนาตนเองมากนัก ส่วนครูมีการพัฒนาอยู่เสมอเพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลกในปัจจุบัน เพื่อนำมาใช้ในการปฏิบัติงานสอดคล้องกับแนวคิดของ สอดคล้องกับแนวคิดของ ชารี มณีศรี (2538: 15) ได้กล่าวว่า การนิเทศภายในสถานศึกษา หมายถึง การปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารกับครูในสถานศึกษาที่จะปรับปรุง พัฒนาการทำงานของครูให้มีประสิทธิภาพ และส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมควร ทิพย์จันทร์ (2548: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาบุคลากรของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน พบว่า การพัฒนาบุคลากรของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน อยู่ในระดับมาก

2.2 ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาบุคลากรที่มีต่อการพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการ เขต 1 พบว่า ทั้ง 6 ด้านของสภาพการพัฒนาบุคลากรมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการพัฒนาบุคลากรถือว่ามีผลสำคัญต่อองค์กร เพราะการพัฒนาหมายถึงการทำให้มีคุณภาพมากขึ้นในกรณีที่เกี่ยวข้องกับบุคลากรก็คือ การดำเนินการเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถและทัศนคติที่ดีต่อการปฏิบัติงานที่ตนรับผิดชอบให้มีคุณภาพประสบความสำเร็จเป็นที่น่าพอใจแก่สถานศึกษา สอดคล้องกับแนวคิดคิดของ ประเวศน์ มหารัตน์สกุล (2544: 55-56) กระบวนการบริหารบุคคลที่ประกอบด้วย การสรรหา การพัฒนา และการธำรงรักษา นั้นการสรรหาคัดเลือกบุคลากรเข้าทำงานในองค์กรแม้จะมีการกำหนดคุณสมบัติ หลักเกณฑ์และวิธีการเป็นอย่างดี การที่บุคลากรทำงานนาน ๆ ซ้ำ ๆ จำเจ ก็อาจจะเกิดความล้า ความเบื่อหน่าย หรือต้องการความก้าวหน้าจำเป็นต้องมีการพัฒนาบุคลากรเตรียมความพร้อมในการทำงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ อวยพร สุรินทร์ประทีป (2551: บทคัดย่อ) ได้ศึกษา ปัญหาการพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต พบว่า เปรียบเทียบความคิดเห็นเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 จำแนกตามตำแหน่ง พบว่าแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการศึกษา เรื่องสภาพการพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการ เขต 1 ทำให้ทราบถึงสภาพการพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ด้านการฝึกอบรม ผลการวิจัยพบว่าอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะก่อนการฝึกอบรม มีการสำรวจความต้องการของบุคลากร มีคณะกรรมการรับผิดชอบโครงการ พร้อมทั้งจัดหาทุนสนับสนุนการฝึกอบรมของบุคลากรอย่างเพียงพอ มีการจัดทำเนื้อหาตามความต้องการของบุคลากร เป็นการเพิ่มทักษะ ทางวิชาชีพ จัดในช่วงไม่มีการเรียนการสอน นำผลการฝึกอบรมมาปรับปรุงในการทำงาน และนำสิ่งที่ได้ไปปฏิบัติจริง

2. ด้านการศึกษาดูงาน ผลการวิจัยพบว่า อยู่ในระดับมาก การศึกษาดูงานมีการสำรวจ ความต้องการของบุคลากร จัดทำโครงการศึกษาดูงานพัฒนาบุคลากร มีงบประมาณที่เพียงพอ และมีการประชุมชี้แจง ในการจัดศึกษาดูงาน เพื่อเพิ่มทักษะและวิชาชีพในช่วงไม่มีการเรียนการสอน มีการจัดไปศึกษา ดูงานอย่างต่อเนื่องและนำสิ่งที่ได้จากการศึกษาดูงานมาปรับปรุงในการทำงาน

3. ด้านการศึกษาต่อ ผลการวิจัยพบว่า อยู่ในระดับมาก มีการแนะแนวการศึกษาต่อให้บุคลากร มีการนโยบายสนับสนุนให้บุคลากรศึกษาต่อ และมีการแต่งตั้งคณะกรรมการกำกับดูแล และติดตาม มีการจัดหาทุนสนับสนุนการศึกษาต่อของบุคลากรให้ศึกษาต่อตรงกับสายงานที่ตนเองปฏิบัติและสามารถนำไปปฏิบัติจริง และนำมาปรับปรุงในการทำงาน

4. ด้านการนิเทศภายใน ผลการวิจัยพบว่า อยู่ในระดับมาก มีการประชาสัมพันธ์ให้ บุคลากรทราบถึงการนิเทศภายใน ประชุมชี้แจง จัดให้มีการนิเทศแบบกัลยาณมิตร ให้คำปรึกษา มีการรายงานผลการนิเทศภายใน และแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินผล นำผลการประเมิน มาปรับปรุงการนิเทศในครั้งต่อไป

5. ด้านการสัมมนา ผลการวิจัยพบว่า มีการสำรวจความต้องการของบุคลากรเพื่อจัดทำโครงการสัมมนาทางวิชาการ จัดงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ที่เพียงพอ ส่งเสริมให้บุคลากรเข้าร่วมสัมมนาทางวิชาการในเรื่องที่สอดคล้องและเป็นประโยชน์กับสายงานที่นำไปปฏิบัติจริง ควรจัดในช่วงปลอดการเรียนการสอน หลังจากสัมมนามีการประเมินผลเพื่อนำมาปรับปรุงในครั้งต่อไป

6. ด้านการประชุมเชิงปฏิบัติการ ผลการวิจัยพบว่า อยู่ในระดับมาก การประชุมเชิงปฏิบัติการ เป็นการเพิ่มศักยภาพของบุคลากร เป็นการนำเทคนิค และวิธีการใหม่มาปรับปรุงการทำงาน นำผลที่ได้จากการประชุมเชิงปฏิบัติการ มาปรับปรุงการทำงานในองค์กร และมีการรายงานหลังจากการประชุมเชิงปฏิบัติการให้ผู้บังคับบัญชาทราบ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรเพิ่มการศึกษาในกลุ่มตัวอย่างอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับสถานศึกษา เช่น ขนาดโรงเรียน ประสบการณ์
2. ควรศึกษาความต้องการพัฒนาตนเองของครู เช่น เรื่องขอหลักสูตร สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน การใช้สื่อสารสนเทศที่ทันสมัยมาประกอบการเรียนการสอน

บรรณานุกรม

- กรรณิการ์ นิยมศิลป์และคณะ. (2531). **การบริหารงานบุคคล**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชวนพิมพ์.
- เกศรา รักชาติ. (2549). **องค์การแห่งการเรียนรู้**. กรุงเทพฯ: เนชั่นมัลติมีเดีย กรุ๊ป จำกัด (มหาชน).
- ชาญชัย อาจิมสมาจาร. (2540). **สู่ทิศทางการบริหารการศึกษา**. กรุงเทพฯ: อภิสรา.
- ชาลี มณีศรี. (2538). **การนิเทศการศึกษา**. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: โสภณการพิมพ์.
- ชญญา ผลอนันต์. (2546). **การมุ่งเน้นทรัพยากรบุคคล: แนวทางสร้างความพึงพอใจแก่พนักงาน**. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: อินโน กราฟฟิกส์.
- นนทวัฒน์ สุขผล (2543). **เทคนิคการฝึกอบรมอย่างมีประสิทธิภาพ**. กรุงเทพฯ: ชีระป้อมวรรณกรรม.
- ประเวศน์ มหารัตน์สกุล. (2544). **การบริหารทรัพยากรมนุษย์แนวทางใหม่**. (พิมพ์ครั้งที่4). กรุงเทพฯ : แชนพอร์ พรินต์ติ้ง.
- ปรีชาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2543). **การบริหารงานวิชาการ**. กรุงเทพฯ: บริษัทพีดีจำกัด.
- พนัส หันนาคินทร์. (2542). **ประสบการณ์ในการบริหารบุคคล**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิชิตพล บุระพันธ์. (2553). **การพัฒนาบุคลากรโรงเรียนอัสสัมชัญลำปาง**. ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ม่อนถิ่น นพคุณ. (2551). **การพัฒนาบุคลากรของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาครู-แม่onga อำเภอมแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่**. การค้นคว้าแบบอิสระ. ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ภิญโญ สาธร. (2526). **หลักการบริหารการศึกษา**. กรุงเทพฯ: องค์การค้ำค้ำสภา.
- สมควร ทิพย์จันทร์. (2548). **การพัฒนาบุคลากรของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอมแม่ทา จังหวัดลำพูน**. การค้นคว้าแบบอิสระ ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิตบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- สมพร ใจคำปัน. (2547). การบริหารงานบุคลากรของผู้บริหารสถานศึกษา ในอำเภอ ฮอดจังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เสถียร เหลืองอร่าม. (2523). การบริหารงานบุคคล. กรุงเทพฯ: คณะรัฐศาสตร์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สุนทร สุนันชัย. (2547). หลักการบริหารงานบุคคล. กรุงเทพฯ: เออาร์. บีซีเนสเพรส.
- หวน พิณรุฬพันธ์. (2528). การบริหารโรงเรียน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- เอกชัย เปี้ยอุ๊ด. (2551). การพัฒนาบุคลากรของโรงเรียนทุ่งอุดมวิทยา จังหวัดลำปาง. การค้นคว้าแบบอิสระ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อวยพร สุรินทร์ประทีป. (2551). ปัญหาการพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเข็งเทรา เขต 2. สาขาบริหารการศึกษา. สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์
- Krejcie, R.V. & Morgan, D.W. (1970). **Determining Sample Size for Research Activities.** Educational And Psychological Measurement, 30(3), pp.607-608.

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเลือกส่งบุตร หลาน เข้ารับการศึกษา
ของผู้ปกครองโรงเรียนเอกชน ในเขตธนบุรี
Factors Influencing Parents to Admit Their Offspring to Private Schools
in Thonburi District
ศุภกร ไยมณี*
Supagorn Yaimanee

* นิสิตระดับมหาบัณฑิต หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเลือกส่งบุตร หลาน เข้ารับการศึกษาของผู้ปกครองโรงเรียนเอกชน ในเขตธนบุรี จำแนกตาม อายุ อาชีพ รายได้ ระดับชั้นของบุตรหลาน เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้ปกครองนักเรียนในเขตธนบุรี รวมทั้งสิ้น 288 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธีของ LSD (Least Significant Difference) ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุ 31-60 ปี (ร้อยละ 72.92) อาชีพรับจ้าง (ร้อยละ 57.64) มีรายได้ 10,001-20,000 บาท (ร้อยละ 43.75) บุตรหลานศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น (ร้อยละ 40.63) ซึ่งมีปัจจัยเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจดังนี้ ด้านอาคารสถานที่ ด้านบุคลากร ด้านผลสัมฤทธิ์ ด้านบริการ ด้านค่าใช้จ่าย ด้านชื่อเสียง ภาพลักษณ์

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน สามารถเรียงลำดับได้ดังนี้ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านบุคลากร ด้านชื่อเสียงและภาพลักษณ์ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการบริการ ตามลำดับ ในเชิงผลการวิเคราะห์ค่าสถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ผลการวิเคราะห์ในภาพรวม จำแนกสถานภาพ ได้แก่ อายุ อาชีพ รายได้และระดับชั้นของบุตรหลาน โดยภาพรวมทั้ง 6 ด้าน พบว่า ผู้ปกครองมีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเลือกส่งบุตร หลาน เข้ารับการศึกษา ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ, โรงเรียนเอกชน

Abstract

The objective of this research was to examine and to compare factors that influenced the parents to admit their offspring to private schools in Thonburi District, classified by age, career, income, and offspring class. This is a survey research of 288 parents in Thonburi District as a sample group. Questionnaires were used for data collection and data was analyzed by using Frequency, Percentage, One-Way ANOVA and LSD (Least Significant Difference). Most respondents are 31-60 years of age (72.92%); employees (57.64%) with income of 10,001-20,000 Baht (43.75%) and their

offspring are in Lower Primary Education (40.63%). The factors that influence them are buildings, personnel, effectiveness, services, expenses, and reputation/image.

All factors are in high percentage. The highest averages are personnel and reputation/image respectively and the lowest are services. In statistical analysis, the significant different method was used and the result, according to status, i.e. age, career, income and offspring class of overall 6 factors, indicated that the different opinions of the parents are statistically significant at p level equal to 0.05.

Keywords: Factors Influencing Parents to Admit Their Offspring to Private Schools, Factors Influencing Parents to Admit Private Schools

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การบริหารการศึกษามีลักษณะแตกต่างจากการบริหารกิจการอื่น ๆ กล่าวคือ การบริหารการศึกษามีจุดเน้นที่ การให้บริหารทางการศึกษาที่เป็นพัฒนาบุคคล การดำเนินการมีเป้าหมายหวังผลในระยะยาว มิได้หวังผลกำไรในรูปของ ตัวเงินในเชิงปริมาณแต่เน้นคุณภาพเป็นสำคัญ การบริหารการศึกษาเกี่ยวข้องกับบุคคลหลายฝ่าย เช่น ผู้ปกครอง นักเรียน ผู้นำชุมชน บุคลากรในสถานศึกษา เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของรัฐ รวมทั้งผู้ประกอบการธุรกิจอื่น ท้องถิ่น ความ เกี่ยวข้องดังกล่าวทำให้การบริหารการศึกษาต้องรับฟังความคิดเห็นของชุมชน การเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนด นโยบายทางการบริหาร การให้การสนับสนุนการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการชุมชน เป็นต้น ลักษณะ พิเศษทางการบริหารการศึกษาทำให้บุคลากรและประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ปัญหาสำคัญคือ เมื่อใดจึงควรให้ บุคลากรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ บทบาทและขอบเขตในการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจควรเป็นอย่างไร ควรจัดกลุ่ม ตัดสินใจอย่างไร บทบาทของผู้บริหารการศึกษาควรจะเป็นอย่างไร (นิพนธ์ กิณาวงค์, 2544: 102-103) การจัดทำวิจัยครั้งนี้จึงจะเป็นสิ่งที่สามารถทำให้ผู้บริหารของโรงเรียนได้รับทราบถึงความคิดเห็นและข้อมูลที่ส่งผลต่อการ ตัดสินใจบางสิ่งซึ่งทางโรงเรียนยังไม่สามารถตอบสนองผู้ปกครองได้อย่างตรงจุดเท่าที่ควร ทั้งนี้ การสำรวจและวิเคราะห์ ถึงปัจจัยที่ผู้ปกครองสนใจน้อยที่สุด จะสามารถนำมาพัฒนาและปรับปรุงแก้ไขในการบริหารโรงเรียนให้ดียิ่งขึ้นได้ รวมทั้งได้รับทราบว่าสิ่งใดที่เป็นจุดแข็งของโรงเรียนเพื่อสามารถนำไปต่อยอดพัฒนาเป็นจุดเด่นเพื่อส่งเสริมปัจจัยด้าน ดังกล่าว ให้โรงเรียนมีคุณภาพตามที่ต้องการในอนาคตต่อไปได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเลือกส่งบุตร หลาน เข้ารับการศึกษาของผู้ปกครองโรงเรียนเอกชน ในเขตธนบุรี

ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย

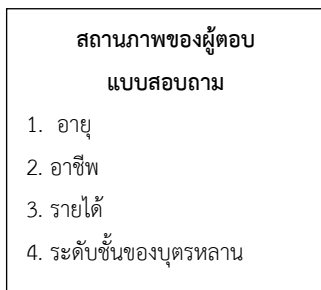
ได้ทราบถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเลือกส่งบุตรหลานเข้ารับการศึกษาเพื่อนำปัจจัยดังกล่าว ไปปรับ รูปแบบการบริหาร การจัดการให้โรงเรียนมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

สมมติฐานของการวิจัย

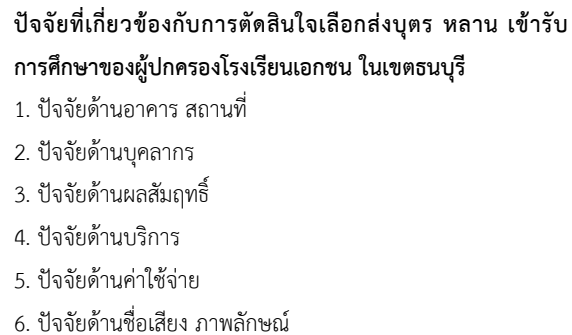
ผู้ปกครองที่มีสถานภาพแตกต่างกันมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเลือกส่งบุตร หลาน เข้ารับการศึกษาของผู้ปกครองโรงเรียนเอกชน ในเขตธนบุรีแตกต่างกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรต้น (Independent Variables)



ตัวแปรตาม (dependent Variables)



วิธีดำเนินการวิจัย

ใช้การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนของการศึกษา

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นกลุ่มผู้ปกครอง โรงเรียนเอกชนในเขตธนบุรี ปีการศึกษา 2556 จำนวน 1,022 คน จาก 4 โรงเรียนซึ่งมีดังนี้ 1. โรงเรียนมณีวิทยา 2. โรงเรียนอำนวยการศิลป์ศึกษา 3. โรงเรียนสหบำรุงวิทยา 4. โรงเรียนศิริรักษ์วิทยา

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นกลุ่มผู้ปกครองนักเรียน ของโรงเรียนเอกชนในเขตธนบุรี ปีการศึกษา 2556 จากประชากรเป็นผู้ปกครอง 1,022 คน จำนวน 4 โรงเรียนซึ่งมีดังนี้ 1. โรงเรียนมณีวิทยา 2. โรงเรียนอำนวยการศิลป์ศึกษา 3. โรงเรียนสหบำรุงวิทยา 4. โรงเรียนศิริรักษ์วิทยา จากการคำนวณ ขนาดกลุ่มตัวอย่างจากสูตรของ ยามาเน่ ปรากฏว่าได้กลุ่มตัวอย่าง 288 คน และเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ตามสัดส่วนของแต่ละโรงเรียน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวข้องกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) จำนวน 4 ข้อ ได้แก่ อายุ อาชีพ รายได้ และระดับชั้นของบุตรหลาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเลือกส่งบุตรหลานเข้าเข้ารับการศึกษา วัดการจัดการศึกษาทั้งหมด 6 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านอาคารสถานที่ 2. ด้านบุคลากร 3. ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักเรียน 4. ด้านการบริการ 5. ด้านค่าใช้จ่าย และ 6. ด้านชื่อเสียงและภาพลักษณ์ เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน รวม 36 ข้อ

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเลือกส่งบุตรหลาน เข้ารับการศึกษาของผู้ปกครองโรงเรียนเอกชน ในเขตธนบุรี พบว่าในภาพรวมผู้ปกครองมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเลือกส่งบุตรหลาน เข้ารับการศึกษาของผู้ปกครองโรงเรียนเอกชน ในเขตธนบุรี โดยภาพรวมทั้ง 6 ด้าน อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ คือ ด้านบุคลากร ด้านชื่อเสียงและภาพลักษณ์ ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา ด้านอาคารสถานที่ ด้านค่าใช้จ่าย ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการบริการ ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเลือกส่งบุตรหลาน เข้ารับการศึกษาของผู้ปกครองโรงเรียนเอกชน ในเขตธนบุรี จำแนกตาม อายุ อาชีพ รายได้ ระดับชั้นของบุตรหลาน ดังนี้

2.1 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเลือกส่งบุตรหลาน เข้ารับการศึกษาของผู้ปกครองโรงเรียนเอกชน ในเขตธนบุรี จำแนกตามอายุ พบว่า

ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการตัดสินใจเลือกส่งบุตรหลาน เข้ารับการศึกษา ผลการวิเคราะห์ในภาพรวม จำแนกตามอายุ โดยภาพรวมทั้ง 6 ด้าน พบว่า ผู้ปกครองมีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งผลการวิจัยสรุปได้ว่า ผู้ปกครองที่มีอายุแตกต่างกัน มีปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเลือกส่งบุตรหลาน เข้ารับการศึกษาของผู้ปกครองโรงเรียนเอกชน ในเขตธนบุรีที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

นอกจากนี้เมื่อทำการเปรียบเทียบเป็นรายด้านพบว่า ด้านบุคลากร ผู้ปกครองมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ สำหรับด้านอาคารสถานที่ ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา ด้านการบริการ ด้านค่าใช้จ่าย และด้านชื่อเสียงและภาพลักษณ์ ผู้ปกครองมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2.2 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเลือกส่งบุตรหลาน เข้ารับการศึกษาของผู้ปกครองโรงเรียนเอกชน ในเขตธนบุรี จำแนกตามอาชีพ พบว่า ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการตัดสินใจเลือกส่งบุตรหลาน เข้ารับการศึกษา จำแนกตามอาชีพ โดยภาพรวมทั้ง 6 ด้าน พบว่า ผู้ปกครองมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้ง 6 ด้าน

2.3 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเลือกส่งบุตรหลาน เข้ารับการศึกษาของผู้ปกครองโรงเรียนเอกชน ในเขตธนบุรี จำแนกตามรายได้

ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการตัดสินใจเลือกส่งบุตรหลาน เข้ารับการศึกษา จำแนกตามรายได้ โดยภาพรวมทั้ง 6 ด้าน พบว่า ผู้ปกครองมีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งผลการวิจัยสรุปได้ว่าผู้ปกครองที่มีรายได้แตกต่างกัน มีปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเลือกส่งบุตรหลาน เข้ารับการศึกษาของผู้ปกครองโรงเรียนเอกชน ในเขตธนบุรีที่แตกต่างกันนอกจากนี้เมื่อทำการเปรียบเทียบเป็นรายด้านพบว่า ด้านบุคลากร ผู้ปกครองมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ สำหรับด้านอาคารสถานที่ ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา ด้านการบริการ ด้านค่าใช้จ่าย และด้านชื่อเสียงและภาพลักษณ์ ผู้ปกครองมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2.4 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเลือกส่งบุตรหลาน เข้ารับการศึกษาของผู้ปกครองโรงเรียนเอกชน ในเขตธนบุรี จำแนกตามผู้ปกครองที่มีบุตรหลานที่กำลังศึกษาแต่ละระดับชั้น พบว่าผลการวิเคราะห์ค่าสถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการตัดสินใจเลือกส่งบุตรหลาน เข้ารับการศึกษา จำแนกตามระดับชั้นของบุตรหลาน โดยภาพรวมทั้ง 6 ด้าน พบว่า ผู้ปกครองมี

ความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งผลการวิจัยสรุปได้ว่าผู้ปกครองที่มีระดับชั้นแตกต่างกัน มีปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเลือกส่งบุตรหลาน เข้ารับการศึกษาของผู้ปกครองโรงเรียนเอกชน ในเขตธนบุรีที่แตกต่างกัน นอกจากนี้เมื่อทำการเปรียบเทียบเป็นรายด้านพบว่า ด้านบุคลากร ด้านการบริการ ด้านค่าใช้จ่าย และด้านชื่อเสียงและภาพลักษณ์ ผู้ปกครองมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ สำหรับด้านอาคารสถานที่ และด้านผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา ผู้ปกครองมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผลการวิจัย

จากสรุปผลการวิจัยมีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผลดังนี้

1. จากผลการวิจัยการศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเลือกส่งบุตรหลาน เข้ารับการศึกษาของผู้ปกครองโรงเรียนเอกชน ในเขตธนบุรี พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากการตัดสินใจในแต่ละครั้งที่ผู้ปกครองจะนำบุตรหลาน เข้าศึกษาในโรงเรียนล้วนมีปัจจัยในความต้องการที่แตกต่างกัน ผู้บริหารของโรงเรียนจำเป็นต้องทราบถึงความคิดเห็นและข้อมูลที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกส่งบุตรหลาน เข้ารับการศึกษาของผู้ปกครอง เพื่อสำรวจปัจจัยที่ผู้ปกครองสนใจ จะสามารถนำมาพัฒนาและปรับปรุงแก้ไขในการบริหารโรงเรียน ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาในโรงเรียน

2. ผลการเปรียบเทียบปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเลือกส่งบุตรหลาน เข้ารับการศึกษาของผู้ปกครองโรงเรียนเอกชน ในเขตธนบุรี จำแนกตามสถานภาพ ดังนี้

2.1 ผลการเปรียบเทียบปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเลือกส่งบุตรหลาน เข้ารับการศึกษาของผู้ปกครองโรงเรียนเอกชน ในเขตธนบุรี จำแนกตามอายุ พบว่า โดยภาพรวมผู้ปกครองมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในด้านอาคารสถานที่ ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา ด้านการบริการ ด้านค่าใช้จ่าย ด้านชื่อเสียงและภาพลักษณ์ยกเว้นเพียงด้านบุคลากร ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้ว่า ผู้ปกครองที่มีสถานภาพแตกต่างกันมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเลือกส่งบุตรหลาน เข้ารับการศึกษาของผู้ปกครองโรงเรียนเอกชน ในเขตธนบุรีแตกต่างกัน อาจเป็นเพราะว่าผู้ปกครองอายุแตกต่างกันทำให้ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเลือกส่งบุตรหลาน เข้ารับการศึกษาแตกต่างกัน

2.2 ผลการเปรียบเทียบปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเลือกส่งบุตรหลาน เข้ารับการศึกษาของผู้ปกครองโรงเรียนเอกชน ในเขตธนบุรี จำแนกตามอาชีพ พบว่า โดยภาพรวมผู้ปกครองมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ ด้านอาคารสถานที่ ด้านบุคลากร ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา ด้านการบริการ ด้านค่าใช้จ่าย และด้านชื่อเสียงและภาพลักษณ์ ผลการวิจัยในส่วนนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ยุวดี ชินนอม (2548) ได้ศึกษาเกี่ยวกับสาเหตุที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาโรงเรียนสาธิตพิบูลบำเพ็ญ มหาวิทยาลัยบูรพา ผลการวิจัยพบว่า เมื่อจำแนกตามอาชีพของผู้ปกครอง พบว่า ความคิดเห็นของผู้ปกครองแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ อาชีพของผู้ปกครองที่มีหลากหลายอาชีพไม่มีผลต่อการตัดสินใจในการส่งบุตรหลานเข้าศึกษาต่อ ดังนั้นไม่ว่าจะประกอบอาชีพใดก็ตาม ถ้าโรงเรียนมีสิ่งที่คุณพ่อคุณแม่พึงพอใจก็จะส่งบุตรหลานเข้ามาศึกษาต่อ

2.3 ผลการเปรียบเทียบปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเลือกส่งบุตรหลาน เข้ารับการศึกษาของผู้ปกครองโรงเรียนเอกชน ในเขตธนบุรี จำแนกตามรายได้ พบว่า โดยภาพรวมผู้ปกครองมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในด้านอาคารสถานที่ ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา ด้านการบริการ ด้านค่าใช้จ่าย และด้านชื่อเสียงและภาพลักษณ์ยกเว้นเพียงด้านบุคลากร ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้ว่า ผู้ปกครองที่มีสถานภาพแตกต่างกันมี

ปัจจัยที่เกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกส่งบุตรหลาน เข้ารับการศึกษาของผู้ปกครองโรงเรียนเอกชน ในเขตธนบุรีแตกต่างกัน ผลการวิจัยในส่วนนี้ ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ยุวดี ชีโนดม (2548) ได้ศึกษาเกี่ยวกับสาเหตุที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาโรงเรียนสาธิตพิบูลบำเพ็ญ มหาวิทยาลัยบูรพา ผลการวิจัยพบว่า เมื่อจำแนกตามรายได้ของผู้ปกครอง พบว่า ความคิดเห็นของผู้ปกครอง แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้ปกครองมีรายได้ต่อเนื่องที่ต่างกัน ไม่มีผลต่อการตัดสินใจในการส่งบุตรหลานเข้าศึกษาต่อ ถ้าผู้ปกครองพึงพอใจหรือเห็นว่าโรงเรียนมีชื่อเสียงก็จะนำบุตรหลานมาเข้าเรียน อีกทั้งโรงเรียนสนับสนุนในเรื่องของทุนการศึกษา ซึ่งผู้ปกครองที่มีรายได้ต่ำก็คาดหวังว่านักเรียนจะได้รับทุนการศึกษาซึ่งก็จะแบ่งเบาภาระได้

2.4 ผลการเปรียบเทียบปัจจัยที่เกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกส่งบุตรหลาน เข้ารับการศึกษาของผู้ปกครองโรงเรียนเอกชน ในเขตธนบุรี จำแนกตามผู้ปกครองที่มีบุตรหลานที่กำลังศึกษาแต่ละระดับชั้น พบว่า โดยภาพรวมผู้ปกครองมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในด้านอาคารสถานที่ และด้านผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษากว้างด้านบุคลากร ด้านการบริการ ด้านค่าใช้จ่ายและด้านชื่อเสียงและภาพลักษณ์ ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ว่า ผู้ปกครองที่มีสถานภาพแตกต่างกันมีปัจจัยที่เกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกส่งบุตรหลาน เข้ารับการศึกษาของผู้ปกครองโรงเรียนเอกชน ในเขตธนบุรีแตกต่างกัน อาจเป็นเพราะว่าผู้ปกครองที่มีบุตรหลานที่กำลังศึกษาแต่ละระดับชั้นแตกต่างกันทำให้ปัจจัยที่เกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกส่งบุตรหลาน เข้ารับการศึกษาแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลวิจัยไปใช้ เมื่อพิจารณาผลวิจัยปัจจัยที่เกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกส่งบุตรหลาน เข้ารับการศึกษาของผู้ปกครองโรงเรียนเอกชน ในเขตธนบุรี

จากผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้นำมาพิจารณาและมีข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารโรงเรียน โดยเรียงลำดับปัจจัยที่เกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกส่งบุตรหลาน เข้ารับการศึกษาของผู้ปกครองโดยภาพรวมทุกด้าน จากมากไปน้อยได้ดังนี้

1.1 ด้านบุคลากร พบว่า ปัจจัยด้านนี้ส่งผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลาน เข้ารับการศึกษา แสดงให้เห็นว่าบุคลากรของโรงเรียนมีความสำคัญต่อการตัดสินใจของผู้ปกครอง คือ ครูมีจิตสำนึกของความเป็นครู เอาใจใส่นักเรียน ครูแต่งกายสุภาพเรียบร้อย และให้คำปรึกษาเมื่อเด็กมีปัญหาในการเรียน ดังนั้นผู้บริหารควรส่งเสริมให้บุคลากรได้เพิ่มพูนความรู้ความสามารถ หรือมีวิทยฐานะสูงขึ้น เช่น การศึกษาอบรม การศึกษาต่อ การศึกษาดูงาน การสัมมนา การประชุมเชิงปฏิบัติการ และควรมีการประเมินครูเพื่อให้ครูได้มีการพัฒนาตัวเองในด้านต่างๆ อยู่ตลอดเวลา

1.2 ด้านชื่อเสียงและภาพลักษณ์ พบว่า ปัจจัยด้านนี้ส่งผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลาน เข้ารับการศึกษา แสดงให้เห็นว่าด้านชื่อเสียงและภาพลักษณ์ ของโรงเรียนมีความสำคัญต่อการตัดสินใจของผู้ปกครอง คือ ศิษย์เก่าของโรงเรียนจบการศึกษาที่จบจากโรงเรียนเป็นที่ยอมรับของชุมชนและสังคม มีการจัดการศึกษาอยู่ในระดับที่มีคุณภาพ เช่น ผ่านการประเมินการศึกษาจาก สมศ. และโรงเรียนมีภาพลักษณ์ไปในทางบวก ดังนั้นผู้บริหารควรสร้างความนิยมและการรักษาชื่อเสียงของโรงเรียนให้บุคคลภายในและภายนอกได้รับรู้ รับทราบ โดยสนับสนุนนักเรียนในทางวิชาการ กีฬา รวมทั้งกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การจัดส่งนักเรียนเข้าประกวดและได้รับผลตอบรับที่ดีกลับมาก็เป็นสิ่งที่สร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้แก่โรงเรียนได้

1.3 ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา พบว่า ปัจจัยด้านนี้ส่งผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลาน เข้ารับการศึกษา แสดงให้เห็นว่าด้านผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของโรงเรียนมีความสำคัญต่อการตัดสินใจของ

ผู้ปกครอง คือ นักเรียนสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ มีวุฒิภาวะพัฒนาขึ้นอย่างเป็นลำดับ และสามารถเอาตัวรอดในสังคม นอกจากผลสำเร็จทางการศึกษา ผู้บริหารควรส่งเสริมกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์เป็นผลสัมฤทธิ์ที่วัดว่า นักเรียนมีความเสียสละ รับผิดชอบ และมีจิตสาธารณะต่อสังคม ส่งเสริมให้นักเรียนบำเพ็ญประโยชน์ต่อครอบครัว ชุมชน สังคม ปลูกฝังความคิดเรื่องคุณธรรม จริยธรรม เป็นต้น

1.4 ด้านอาคารสถานที่ พบว่า ปัจจัยด้านนี้ส่งผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลาน เข้ารับ การศึกษา แสดงให้เห็นว่าด้านอาคารสถานที่ของโรงเรียนมีความสำคัญต่อการตัดสินใจของผู้ปกครอง คือ ห้องเรียนมี สัดส่วนพอเหมาะสำหรับจำนวนนักเรียน มีความสะอาด แสงสว่างและอากาศถ่ายเทสะดวกเหมาะแก่การจัดการเรียนการ สอน ดังนั้นผู้บริหารควรจัดให้มีผู้รับผิดชอบในงานอาคารสถานที่ โดยคำนึงถึงประโยชน์ใช้สอย ความเป็นระเบียบ เรียบร้อย สวยงาม ปลอดภัย

1.5 ด้านค่าใช้จ่าย พบว่า ปัจจัยด้านนี้ส่งผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลาน เข้ารับ การศึกษา แสดงให้เห็นว่าด้านค่าใช้จ่ายของโรงเรียนมีความสำคัญต่อการตัดสินใจของผู้ปกครอง คือ มีระบบการผ่อน ชำระค่าเรียนสำหรับนักเรียน ค่าเล่าเรียนไม่เกินที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด และค่าใช้จ่ายมีความคุ้มค่ากับการจัด การศึกษา ดังนั้นผู้บริหารควรจัดตั้งกองทุนเพื่อช่วยเหลือให้ทุนการศึกษาแก่นักเรียนที่ยากจน และควรกำหนดอัตรา ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ เช่น ค่าเล่าเรียน ค่าอาหาร ค่าธรรมเนียมอื่น ๆ ให้เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจของชุมชน นั้น ๆ

1.6 ด้านการบริการ พบว่า ปัจจัยด้านนี้ส่งผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลาน เข้ารับ การศึกษา แสดงให้เห็นว่าด้านการบริการของโรงเรียนมีความสำคัญต่อการตัดสินใจของผู้ปกครอง คือ มีคณาจารย์ดูแล ความสะอาดของโรงเรียน ฝ่ายบริการให้ข้อมูลแก่ผู้ปกครองได้อย่างครบถ้วน มีศูนย์บริการแก่เด็กตามความต้องการ ผู้บริหารควรจัดฝ่ายกิจการนักเรียน เพื่อบริการด้านต่างๆ แก่นักเรียน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาเชิงเปรียบเทียบระหว่าง กลุ่มตัวอย่างผู้ปกครองที่ส่งบุตรหลานเข้าเรียนโรงเรียนเอกชน กับกลุ่มตัวอย่างผู้ปกครองที่ส่งบุตรหลานเข้าเรียนโรงเรียนรัฐบาล
2. ควรมีการศึกษาถึงรูปแบบการบริหารและจัดการปัจจัยด้านต่าง ๆ ให้มีความเหมาะสมกับโรงเรียน
3. ควรมีการศึกษาหลักการประชาสัมพันธ์ทางการตลาด เพื่อช่วยเพิ่มช่องทางการประชาสัมพันธ์โรงเรียน

บรรณานุกรม

- ตุลา มหาสุรนนท์. (2547). **หลักการจัดการการบริหาร**. กรุงเทพฯ: เพิ่มทรัพย์การพิมพ์.
- ทองเดิน เผ่าดี. (2548). **ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนอนุบาล ในอำเภอเมืองเชียงราย : กรณีศึกษาตำบลริมกก อำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, เชียงราย.
- นิพนธ์ กินาวงศ์. (2544). **หลักบริหารการศึกษา**. พิษณุโลก : ตรีภูมิตูไทย.
- พิมพ์ลอย บัวเย็น. (2549). **ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าต่อระดับมัธยมศึกษา ตอนต้น โรงเรียนรายวิทยาคม**. การศึกษาอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- ยุวดี ชิโนดม. (2548). **สาเหตุที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าศึกษาต่อโรงเรียนสาธิต พิบูลบำเพ็ญ มหาวิทยาลัยบูรพา**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.

วิลาวัลย์ ด่านสิริสุข. (2550). ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก: กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านดอนมะยาง กม.3 จังหวัดยโสธร. ปรินญาณิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สมาน อัครภูมิ. (2553). การบริหารการศึกษาสมัยใหม่. (พิมพ์ครั้งที่ 5). อุบลราชธานี: หจก.อุบลกิจออฟเซตการพิมพ์.

สันติ บุญภิมย์. (2552). หลักการบริหารการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 1). นนทบุรี: บริษัทบุ๊ค พอยท์ จำกัด.

สุรพันธ์ ยนต์ทอง. (2535). การบริหารโรงเรียน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.

กลวิธีการตอบปฏิเสธระหว่างอาจารย์กับลูกศิษย์:

กรณีศึกษาอาจารย์ชาวไทยกับนักศึกษาจีน

The Strategies of The Decline Between Teacher and Pupil:

The Thailand Case Studies Professor with the Chinese Students

นพรัตน์ น้อยเจริญ *

Nopparat Noyjarean

* อาจารย์ประจำหมวดศึกษาศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้เป็นศึกษาวิธีการปฏิเสธการขอร้องจากอาจารย์ชาวไทยกับนักศึกษาจีนซึ่งรวบรวมข้อมูลจากการใช้แบบทดสอบเติมเต็มบทสนทนา (discourse completion test) โดยทดสอบนักศึกษาจีนชั้นปีที่ 2 ของมหาวิทยาลัย ขนชาติกวางซี จำนวน 100 คน ผลการวิจัย พบว่า นักศึกษาจีนใช้วิธีการตอบปฏิเสธทั้ง การตอบปฏิเสธตรงและการตอบปฏิเสธอ้อม ซึ่งกลวิธีการปฏิเสธอ้อมพบกลวิธีย่อยที่นักศึกษาจีนเลือกใช้ 9 กลวิธี ได้แก่ 1) การให้เหตุผล 2) การขอโทษ 3) การเสนอความช่วยเหลืออื่น 4) การเสนอแนะ 5) การผ่อนผันการให้คำตอบ 6) การแสดงความยินดีและความปรารถนาดี 7) การแสดงความเสียใจและความห่วงใย 8) การต่อลง และ 9) กลวิธีเสริม การที่นักศึกษาจีนเลือกใช้กลวิธีอ้อมทำให้เห็นถึงความพยายามของคนรุ่นใหม่ยังคงรักษาความสุภาพรวมไปถึงวัฒนธรรมตะวันออกดั้งเดิมไว้เช่นกัน

คำสำคัญ: กลวิธีการปฏิเสธ อาจารย์ชาวไทย นักศึกษาจีน

Abstract

This research is a study of strategies to deny a request from a teacher in Thailand for Chinese students, which collects data from the test complements the dialogue (discourse completion test) by the Chinese students in Year 2 of the University Guangxi of 100 results. Research shows that Chinese students used to reject both. Rejected direct and indirect rejection . The trick to deny passes to tactically sub Chinese students choose nine strategies are: 1) to reason 2) | 3)offering help and 4) the recommendation 5) the deferment of the answers 6) expression . congratulations and best wishes 7) expressed regret and concern 8) to try and 9) the strategies available to Chinese students choose strategies indirectly as a result of the efforts of a new generation continues to maintain a polite, including the culture of traditional as well.

Keywords: Rejection Strategies, Chinese students, the instructors Thailand

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีการสื่อสารในปัจจุบันส่งผลให้ผู้คนจากวัฒนธรรมต่าง ๆ สามารถติดต่อสื่อสารกันได้สะดวกและรวดเร็วมากยิ่งขึ้นนักภาษาที่สนใจการใช้ภาษาในการสื่อสารต่างสนใจวิธีการใช้ภาษาที่ผู้คนต่างวัฒนธรรมสื่อสารระหว่างกันโดยเชื่อว่าวัฒนธรรมสัมพันธ์กับการใช้ภาษา ดังที่ ทรงธรรม อินทจักร (2551: 229) ได้กล่าวว่า “วัฒนธรรมเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อการเลือกใช้ภาษา ไม่ว่าจะเป็นการเรียนรู้วัฒนธรรมตนเองหรือการเรียนรู้วัฒนธรรมอื่น” ในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมนั้น คนจากต่างวัฒนธรรมกันย่อมจะมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันโดยใช้บรรทัดฐานในการใช้ภาษาตามวัฒนธรรมของตนเอง ดังนั้นจึงส่งผลให้เกิดความไม่เข้าใจกันระหว่างผู้สื่อสารที่วัฒนธรรมต่างกันด้วย ทรงธรรม อินทจักร (2551) กล่าวว่าความไม่เข้าใจกันอาจเกิดจากรูปแบบและหน้าที่ของวัจนกรรมในแต่ละวัฒนธรรมต่างกัน เช่น ในวัฒนธรรมไทย รูปแบบประโยคคำถามอย่าง “จะไปไหน” หรือ “ไปไหนมา” มีหน้าที่เป็นวัจนกรรมการทักทายที่ใช้แสดงความคุ้นเคยหรือรู้จักกันระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง แต่ในวัฒนธรรมของผู้พูดภาษาอังกฤษรูปแบบประโยคคำถาม Where are you going? (คุณ จะไปไหน) หรือ “Where have you been?” (คุณ ไปไหนมา) ไม่ได้มีหน้าที่เป็นวัจนกรรมการทักทาย แต่อาจใช้ในการถามเพื่อต้องการทราบข้อมูลเท่านั้น ความไม่เข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบและหน้าที่ของวัจนกรรมดังกล่าวข้างต้น อาจทำให้เกิดความไม่เข้าใจระหว่างผู้สื่อสารในวัฒนธรรมไทยกับวัฒนธรรมตะวันตก เพราะหากผู้สื่อสารมาจากวัฒนธรรมตะวันตกที่ใช้ภาษาอังกฤษ ได้ยินประโยคดังกล่าวอาจเข้าใจคนไทยผิดและรู้สึกขุ่นเคืองใจได้ว่าคนไทยมีนิสัยชอบบ่นวุ่นวายกับเรื่องส่วนตัวของผู้อื่นหรือคนไทยไม่มีมารยาทที่ถามแล้วกลับเดินหนีไปโดยไม่รอคำตอบ เป็นต้น

นักภาษานำแนวคิดพื้นฐานของการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมมาใช้ศึกษาวิเคราะห์การใช้ภาษาของผู้สื่อสารต่างวัฒนธรรมเพิ่มมากขึ้นโดยเฉพาะการศึกษาวัจนกรรม (Speech act) เนื่องจากนักภาษามีความเห็นว่าวัจนกรรมมีความเกี่ยวข้องและสัมพันธ์กับค่านิยมทางวัฒนธรรม ภาษาศาสตร์ หงส์ลดาธรรม และ จีรนุช โชคสุวนิช (2551: 196) กล่าวว่า “วัจนกรรมเป็นสิ่งที่แปรไปตามวัฒนธรรม” กล่าวคือ วัจนกรรมหนึ่งอาจสื่อความหมายต่างกันในแต่ละวัฒนธรรม สิ่งที่ถือว่าสุภาพในวัฒนธรรมหนึ่งอาจถือว่าไม่สุภาพในอีกวัฒนธรรมหนึ่ง นอกจากนี้แล้ววัฒนธรรมที่เปลี่ยนแปลงอาจส่งผลให้กลวิธีการใช้ภาษาในการแสดงวัจนกรรมเปลี่ยนไปด้วย

ที่ผ่านมาการศึกษาวัจนกรรมการปฏิเสธเป็นวัจนกรรมหนึ่งที่มีผู้สนใจนำมาศึกษาอย่างกว้างขวาง สามารถจำแนกการปฏิเสธได้หลายลักษณะ เช่น การปฏิเสธการเชิญ การปฏิเสธการช่วยเหลือ การปฏิเสธการแนะนำ และการปฏิเสธการขอร้อง เป็นต้น นักภาษามองว่ารูปแบบของการใช้ภาษาในการปฏิเสธมีความน่าสนใจ เพราะก่อนที่จะปฏิเสธนั้นผู้ปฏิเสธต้องคำนึงถึงปัจจัยต่าง ๆ เช่น สถานการณ์ ผู้ที่ต้องปฏิเสธ และเรื่องที่ปฏิเสธเพื่อที่จะเลือกใช้รูปแบบภาษาได้อย่างเหมาะสม เพื่อหลีกเลี่ยงความรู้สึกที่ไม่ดีต่อกันและความเข้าใจผิดกันได้ นอกจากนี้แล้วการปฏิเสธยังเกี่ยวข้องกับความรู้สึกซึ่งเป็นบรรทัดฐานทางสังคมที่แต่ละวัฒนธรรมมีแตกต่างกันด้วย เช่น บางวัฒนธรรมมองว่าการปฏิเสธแบบอ้อมสุภาพกว่าการปฏิเสธแบบตรง แต่ในบางวัฒนธรรมการปฏิเสธแบบตรงสุภาพและแสดงความจริงใจมากกว่าการปฏิเสธแบบอ้อม เป็นต้นวัฒนธรรมจีนเป็นวัฒนธรรมที่น่าสนใจนับตั้งแต่ประเทศจีนปฏิรูปและเปิดประเทศสู่สังคมโลกในระยะเวลาสามสิบกว่าปีที่ผ่านมา วิถีชีวิตและการดำเนินชีวิตของชาวจีนแตกต่างไปจากเดิมซึ่งรวมถึงการใช้ภาษาในชีวิตประจำวันด้วย ดังที่โหวเจียงเฟิง (Howjiafeng, 2012) ได้ศึกษาเปรียบเทียบวัจนกรรมการปฏิเสธของคนจีนในช่วงก่อนการเปิดประเทศและหลังเปิดประเทศ โดยมุ่งศึกษาความสอดคล้องระหว่างการเปลี่ยนแปลงกลวิธีการปฏิเสธของผู้พูดภาษาจีนกับการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมจีน งานวิจัยนี้ชี้ให้เห็นว่าสังคมและวัฒนธรรมจีนเปลี่ยนแปลง วัจนกรรมการปฏิเสธของคนจีนก็เปลี่ยนแปลงตามไปด้วยเช่นกัน

ประเทศจีนได้พัฒนาประเทศอย่างรวดเร็วโดยหลายประเทศมองว่าประเทศจีนจะกลายเป็นประเทศมหาอำนาจทางเศรษฐกิจในศตวรรษนี้ คนต่างวัฒนธรรมจึงสนใจที่จะทำความรู้จักและเข้าใจวัฒนธรรมจีนให้มากขึ้น ในขณะที่ด้วยกันคนในวัฒนธรรมจีนก็ต้องการรู้จักกับโลกภายนอกมากยิ่งขึ้นเช่นกัน ดังจะเห็นได้จากมีงานวิจัยศึกษาวิจัยกรรมการปฏิเสขข้ามวัฒนธรรมมากขึ้น เช่น งานวิจัยของ หวังจิง (Wang Jing, 2012) ที่ศึกษาเปรียบเทียบกลวิธีการปฏิเสขของผู้พูดภาษาจีนและผู้พูดภาษาญี่ปุ่น งานวิจัยของ กุฮุยจวน (GuHuijuan, 2007) ที่มุ่งศึกษากลวิธีการปฏิเสขระหว่างผู้พูดภาษาจีนกับผู้พูดภาษาอังกฤษ งานวิจัยของ วิดจายา (Widjaya, 1997) ที่ศึกษาเปรียบเทียบกลวิธีการปฏิเสขนั้ระหว่างหญิงชาวอเมริกันกับหญิงชาวไต้หวัน และ เลียวและเบรสนาฮาน (Liao and Bresnahan, 1996) ได้เสนองานวิจัยที่ศึกษาเปรียบเทียบกลวิธีการปฏิเสขระหว่างผู้พูดภาษาอังกฤษแบบอเมริกันกับผู้พูดภาษาจีนแมนดาริน เป็นต้น ทั้งนี้จากการศึกษาวิจัยในเบื้องต้นดังกล่าวพบว่างานวิจัยส่วนมากที่ศึกษากลวิธีการปฏิเสขข้ามวัฒนธรรมของผู้พูดภาษาจีนนั้นเป็นการเปรียบเทียบระหว่างวัฒนธรรมจีนซึ่งเป็นวัฒนธรรมตะวันออกกับวัฒนธรรมตะวันตก เช่น อังกฤษ และอเมริกา และพบว่าการเปรียบเทียบระหว่างวัฒนธรรมตะวันออกเพียงเรื่องเดียวคือกลวิธีการปฏิเสขระหว่างจีนกับญี่ปุ่น อย่างไรก็ตามยังไม่มีงานวิจัยที่ศึกษาเปรียบเทียบกลวิธีของผู้พูดภาษาไทยและภาษาจีน จึงน่าสนใจว่าผู้พูดภาษาไทยและผู้พูดภาษาจีนที่ต่างอยู่ในวัฒนธรรมที่ใกล้เคียงกัน ดังมีคำกล่าวที่ว่า "จีน-ไทย ใช้อื่นไกล ฟัน้องกัน" นั้นจะมีกลวิธีในการปฏิเสขที่เหมือนและแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร ซึ่งกลวิธีเหล่านั้นน่าจะสะท้อนให้เห็นค่านิยมทางวัฒนธรรมของไทยและจีนด้วย

ที่ผ่านมาแม้จะมีงานวิจัยที่ศึกษากลวิธีการปฏิเสขในภาษาจีนและภาษาไทยจำนวนไม่น้อย แต่พบว่าการศึกษากลวิธีการปฏิเสขในภาษาไทยนั้นได้มีการศึกษาผ่านมานานกว่า 10 ปีแล้ว เช่น งานวิจัยของ ปันนดา เลอเลิศยุติธรรม (2549) อิตารัตน์ น้อมมนัส (2546) วิมลพัทธ์ พรหมศรีมาศ (2543) ญัฐพร พานโพธิ์ทอง (NattapornPanpothong, 1999) ภาวดี ตีพิงตัน (PhawadeeDeepuengton, 1992) จากงานวิจัยดังกล่าวนี้พบว่ามีเพียงงานวิจัยของ ปันนดา เลอเลิศยุติธรรม (2549) อิตารัตน์ น้อมมนัส (2546) และ ญัฐพร พานโพธิ์ทอง (NattapornPanpothong, 1999) ที่ศึกษากลวิธีการปฏิเสขการขอร้อง ส่วนในภาษาจีนนั้น งานวิจัยที่ศึกษากลวิธีการปฏิเสขการขอร้องโดยนำแนวคิดเรื่องความสุภาพมาใช้อธิบายกลวิธีการปฏิเสขเป็นสำคัญ ได้แก่ งานวิจัยของ ล่ายเจ้ (2553) สือจิงหลิงและหลี่ ซูหลาน (Shi Jingling and Li Shulan, 2002) และงานวิจัยของ ลีชี (Lii-Shih, 1994) จะเห็นได้ว่างานวิจัยที่ศึกษากลวิธีการปฏิเสขการขอร้องทั้งในภาษาไทยและภาษาจีนส่วนใหญ่มุ่งอธิบายการใช้กลวิธีการปฏิเสขตามแนวคิดเรื่องความสุภาพ ดังนั้นจึงน่าจะศึกษาข้อมูลการใช้ภาษาปัจจุบันที่ทันต่อการปรับเปลี่ยนทางวัฒนธรรมและสังคม และวิเคราะห์เปรียบเทียบกลวิธีการปฏิเสขระหว่างวัฒนธรรมไทยกับจีนให้กว้างขวางมากยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยจะเลือกศึกษากลวิธีการปฏิเสขการขอร้องจากอาจารย์ชาวไทยกับกับนักศึกษาจีนเพื่อมุ่งทำความเข้าใจการสื่อสารของคนต่างวัฒนธรรมอันจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการเรียนการสอน โดยเฉพาะในปัจจุบันนักศึกษาจีนนิยมเข้ามาเรียนแลกเปลี่ยนที่ประเทศไทยจำนวนมาก หากครูผู้สอนได้เข้าใจถึงวัฒนธรรมของนักเรียน นักศึกษา หรือนักศึกษาเข้าใจวัฒนธรรมของครูผู้สอนก็ช่วยให้การสื่อสารนั้นประสบความสำเร็จมากขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษากลวิธีการปฏิเสขการขอร้องจากอาจารย์ชาวไทยกับกับนักศึกษาจีน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ศึกษาเฉพาะภาษาไทยมาตรฐาน และภาษาจีนแมนดาริน

2. ศึกษากลวิธีการตอบปฏิเสธการขอร้องจากสถานการณ์การสื่อสารในชีวิตประจำวันได้แก่ การปฏิเสธการช่วยย้ายบ้าน การปฏิเสธการให้ยืมเงิน การปฏิเสธการช่วยพิมพ์งาน

3. รวบรวมข้อมูลจากการใช้แบบทดสอบเติมเต็มบทสนทนา(discourse completion test) โดยทดสอบกับนักศึกษาจีน สาขาวิชาภาษาไทย ชั้นปีที่ 2ของมหาวิทยาลัยชนชาติกวางสี จำนวน 100คน

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิธีการตอบปฏิเสธอาจารย์ชาวไทยของนักศึกษาจีน 300 ประโยค พบกลวิธีการใช้ตอบปฏิเสธทั้ง การตอบปฏิเสธตรงและการตอบปฏิเสธอ้อม ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ความถี่การใช้ปฏิเสธตรงและปฏิเสธอ้อมระหว่างนักศึกษาไทยและนักศึกษาจีนปฏิเสธต่ออาจารย์

ประเภทรวมกลวิธี	นักศึกษาจีน	
	จำนวนคน	ร้อยละ
ปฏิเสธตรง	2	0.67
ปฏิเสธอ้อม	298	99.33
รวม	300	100.00

จากตารางที่ 1 แสดงความถี่การใช้ปฏิเสธตรงและปฏิเสธอ้อมของนักศึกษาจีนปฏิเสธต่ออาจารย์ชาวไทยพบว่า นักศึกษาจีนเลือกตอบปฏิเสธแบบอ้อมจำนวน 298 คน คิดเป็นร้อยละ 99.33 ซึ่งมากกว่าการปฏิเสธตรงที่มีนักศึกษาจีนเลือกใช้จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.67จากผลการเลือกตอบปฏิเสธข้างต้นสังเกตได้ว่าสังคมจีนก็เช่นกันมีการปลูกฝังให้เด็กเคารพผู้อาวุโสกว่า ดังที่สำนักงานฮั่นปิ่นประเทศจีน (2549: 20-21) กล่าวไว้ว่า การเคารพผู้อาวุโสเป็นขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามของคนจีน เมื่อหลายพันปีมานี้ผู้คนได้ปฏิบัติตนเคารพผู้อาวุโสจนเป็นมาตรฐานทางสังคม ในยุคจ้านกั๋วเมิ่งจื่อได้กล่าวไว้ว่า "ต้องเคารพผู้อาวุโสของผู้อื่นเสมอเหมือนผู้อาวุโสของตน ต้องรักและดูแลลูกหลานของผู้อื่นเสมอเหมือนลูกหลานของตน" ในประเทศจีนผู้ที่ละเลยคุณธรรมข้อนี้ ไม่เพียงแต่จะได้รับการตำหนิที่รุนแรงที่สุดจากสังคม ยังอาจจะได้รับการลงโทษตามกฎหมายอีกด้วย

ดังนั้นนักศึกษาจีน จึงเลือกที่จะใช้กลวิธีการตอบปฏิเสธอาจารย์ด้วยกลวิธีต่าง ๆ ซึ่งในงานวิจัยชิ้นนี้ พบกลวิธีย่อยที่ใช้ในการตอบปฏิเสธอ้อมของนักศึกษาจีน ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2 ความถี่และร้อยละของกลวิธีการปฏิเสธการขอร้องจากอาจารย์ของนักศึกษาจีน

กลวิธีการปฏิเสธอ้อม	นักศึกษาจีน	
	จำนวนครั้ง	ร้อยละ
1. การให้เหตุผล	294	35.25
2. การขอโทษ	221	26.50
3. การเสนอความช่วยเหลืออื่น	37	3.82
4. การเสนอแนะ	40	5.41
5. การผิดผ่อนการให้คำตอบ	5	0.60
6. การแสดงความยินดีและความปรารถนาดี	35	4.20
7. การแสดงความเสียใจและความห่วงใย	7	0.84

ตารางที่ 2 (ต่อ)

กลวิธีการปฏิเสธอ่อน	นักศึกษาจีน	
	จำนวนครั้ง	ร้อยละ
8. การต่อรอง	5	0.60
9. กลวิธีเสริม	190	22.78
รวม	834	100.00

จากตารางที่ 2 แสดงความถี่และร้อยละการใช้กลวิธีการตอบปฏิเสธอ่อนของนักศึกษาจีน เมื่อพิจารณาตามลำดับจะเห็นได้ว่า นักศึกษาจีนใช้กลวิธีการให้เหตุผล จำนวน 294 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 35.25 ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างต่อไปนี้

- (1) CA47-7 ที่บ้านผมคืนนี้มีธุระพอดีต้องรีบกลับไปผมช่วยถามเพื่อนคนอื่นให้นะครับ

我家今晚临时有事，
必须要赶回去，

ผม บ้าน คืนนี้ มีธุระพอดี ต้อง รีบ กลับไป

我帮你问问其他同学吧。

ผม ช่วย คุณ ถาม คนอื่น เพื่อนเรียน เอะ)

จากตัวอย่างข้างต้น อาจารย์ต้องการให้นักศึกษาช่วยพิมพ์งานให้อาจารย์ ซึ่งพรุ่งนี้เป็นวันสุดท้ายที่อาจารย์จะต้องส่งงาน แต่ยังไม่เสร็จจึงขอให้นักศึกษาช่วยอยู่พิมพ์งานหลังเลิกเรียนเพื่อให้งานเสร็จและส่งได้ทันเวลา แต่นักศึกษาต้องรีบกลับบ้าน นักศึกษาตอบปฏิเสธอาจารย์ด้วยการให้เหตุผลว่า ผู้ไม่สามารถทำตามการขอร้องของอาจารย์ได้เพราะมีสิ่งอื่นต้องทำซึ่งเป็นสิ่งที่กำหนดมาก่อนหน้านี้แล้วและเป็นสิ่งจำเป็นที่ทำให้นักศึกษาต้องปฏิเสธอาจารย์ โดยมีการใช้คำว่า “พอดี” ในเหตุผลด้วย ซึ่งทำให้เหตุผลเหล่านี้ดูเป็นเรื่องบังเอิญซึ่งนักศึกษาไม่ได้ตั้งใจจะนำมาเป็นเหตุผลในการปฏิเสธ ส่วนใหญ่ผู้ปฏิเสธที่เป็นคนไทยมักต้องการทำให้เหตุผลที่ทำให้ต้องตอบปฏิเสธเป็นเรื่องบังเอิญ จึงมีการใช้คำว่า “พอดี” อยู่ในประโยคที่ตอบปฏิเสธด้วย

ลำดับที่ 2 คือการขอโทษนักศึกษาจีนพบจำนวน 228 ครั้งคิดเป็นร้อยละ 30.81 วัฒนธรรมจีนต่างก็ให้เกียรติผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าการเริ่มต้นการตอบปฏิเสธจึงพบว่ามีการกล่าวคำขอโทษก่อนที่จะให้เหตุผลหรือให้เหตุผลก่อนแล้วจบประโยคด้วยการกล่าวคำขอโทษนอกจากนี้ยังพบว่าบางประโยคพบรูปภาษาที่กล่าวคำขอโทษทั้งต้นประโยคกลางประโยคและท้ายประโยคพร้อม ๆ กันดังตัวอย่างต่อไปนี้

- (2) CA13-3 ขอโทษครับเสาร์อาทิตย์นี้นัดกับคนอื่น ๆ แล้ว

不好意思，周末被约了。

ขอโทษเสาร์อาทิตย์ถูกนัดแล้ว

- (3) CA15-4 อาจารย์เดือนนี้ผมต้องจ่ายค่าเรียนของวิชาโทที่ผมเรียนขอโทษจริง

老师，这个月我学的第二专业

อาจารย์นี้เดือนผมเรียนของวิชาโท

要交费了，真不好意思。

ต้องจ่ายค่าแล้วจริง ๆ ขอโทษ

- (4) CA47-7 ขอโทษครับติดธุระที่บ้านผมต้องรีบกลับไปขอโทษจริง ๆ

不好意思，家里有事我必须

ขอโทษครับที่บ้านติดธุระผมต้อง

赶紧回家，真的对不起。

รีบกลับบ้านจริงๆขอโทษ

ลำดับที่ 3 กลวิธีใช้รองลงมาจากการกล่าวคำขอโทษคือกลวิธีเสริมหากพิจารณาจากสถิติพบว่านักศึกษาจีนใช้กลวิธีเสริมจำนวน 190 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 22.78 ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(5) CB17-4 อาจารย์ บัตรหนูไม่มีเงินมากขนาดนี้ หนูยังไม่ได้เติมเงินลงในบัตรอาหาร

老师，我卡没那么多钱，

อาจารย์ หนู บัตร ไม่มี มากขนาดนี้ เงิน

我还没充饭卡。

หนู ยัง ไม่ได้ เติม บัตรอาหาร

แสดงการใช้คำเรียกขานของนักศึกษาของนักศึกษาจีน ที่ใช้คำเรียกขาน ที่นักศึกษาใช้เรียกอาจารย์ก่อนที่จะตอบปฏิเสธ เป็นคำที่แสดงระดับทางสังคมจีน ตามที่ผู้ตอบปฏิเสธมองเมื่อเปรียบเทียบกับตนเอง และมีรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งที่ปรากฏนับตั้งแต่คำนำหน้า ได้แก่ คำว่า “อาจารย์”

ลำดับที่ 4 เป็นการใช้กลวิธีการเสนอความช่วยเหลืออื่นพบว่านักศึกษาจีนใช้กลวิธีนี้จำนวน 37 ครั้งคิดเป็นร้อยละ 3.82 ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(6) CA03-7 อาจารย์ครับขอโทษนะครับผมมีเรื่องด่วนต้องรีบกลับบ้านหรือว่าผมไปเรียกเพื่อนคนอื่น ๆ มาช่วยได้ไหมครับ

老师对不起啊，我有急事回家呢，

อาจารย์ขอโทษนะผมมีด่วนเรื่องกลับบ้าน

要不我帮你叫其他同学帮帮忙？

หรือไม่ผมช่วยคุณเรียกคนอื่น ๆ เพื่อนมาช่วย

ลำดับที่ 5 คือการเสนอแนะนักศึกษาจีนใช้จำนวน 40 ครั้งคิดเป็นร้อยละ 5.41 ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(7) CA46-7 ขอโทษครับอาจารย์เมื่อกี้แม่โทรมาบอกว่าพี่สาวกลับมาแล้วและจะพักที่บ้านคืนหนึ่งก็เลยให้ผมรีบกลับบ้านช่วยอาจารย์ไม่ได้ครับ แต่อาจารย์ไปถามเวหนงชาวดี้เขาน่าจะช่วยอาจารย์ได้ครับ

老师，对不起啊，我妈刚才打电话给我，说我姐回来了，

อาจารย์ขอโทษแม่ผมเมื่อกี้โทรมาหาผมบอกว่าพี่สาวผมกลับมาแล้ว

要在家住一晚，所以叫我马上回家啊一趟，帮不了你了，

จะที่บ้านพักคืนหนึ่งก็เลยให้ผมรีบกลับบ้านคราวนี้ช่วยไม่ได้ท่านแล้ว

可是你可以去问一下韦宏超他或许能帮你。

แต่ท่านสามารถไปถามหน้อยเวหนงชาวดี้เขาน่าจะช่วยท่านได้

ลำดับที่ 6 กลวิธีกลวิธีการต่อรองนักศึกษาจีนใช้จำนวน 5 ครั้งคิดเป็นร้อยละ 0.60 ดังตัวอย่าง

(8) CB34-4 让你借钱 100 可以吗？我这个月

借100可以吗？我这个月

ให้ยืม 100 หยวนได้ไหมหนูเดือนนี้

生活费快没了。

ค่าครองชีพใกล้จะหมดแล้ว

ลำดับที่ 7 กลวิธีการผิดแผกการให้คำตอบพบว่านักศึกษาจีนใช้จำนวน 5 ครั้งคิดเป็นร้อยละ 0.60 ดังตัวอย่างต่อไปนี้

- (9) CB31-1 ขอโทษนะคะอาจารย์เดิมทีหนูอยากช่วยอาจารย์แต่พอดีว่าสองวันนี้หนูมีเรียนครั้งหน้าจะช่วยแน่นอนคะ

很抱歉，老师，我原本是想帮忙的，但是刚好

ขอโทษนะอาจารย์หนูเดิมทีอยากช่วยแต่พอดี

这两天我有课，下次一定会帮忙的。

สองวันนี้หนูมีเรียนครั้งหน้าแน่นอนจะช่วย

ลำดับที่ 8 กลวิธีการแสดงความยินดีและความปรารถนาดีกลวิธีนี้พบเฉพาะนักศึกษาจีนเท่านั้นที่เลือกใช้ซึ่งนักศึกษาจีนเลือกใช้กลวิธีนี้จำนวน 35 ครั้งคิดเป็นร้อยละ 4.20 ดังตัวอย่างต่อไปนี้

- (8) CA25-1 อาจารย์ขอแสดงความยินดีที่ท่านได้ขึ้นบ้านใหม่แต่น่าเสียดายจริง ๆ วันสุดสัปดาห์นี้ผมต้องไปทำธุระไม่เงินผมช่วยท่านถามเพื่อนให้เขาไปช่วยท่านย้ายบ้านครับ

老师，恭喜您入迁新居但是

อาจารย์ขอแสดงความยินดีที่ท่านได้ขึ้นบ้านใหม่แต่

真是不巧，这个周末我有事情要去完成，要不我帮

จริงๆบังเอิญวันสุดสัปดาห์นี้ผมมีธุระต้องไปทำไม่เงินผมช่วย

您问问同学，让他去帮您搬家。

ท่านถามเพื่อนเรียนให้เขาไปช่วยท่านย้ายบ้าน

ลำดับที่ 9 กลวิธีการแสดงความเสียใจและความห่วงใยกลวิธีนี้พบเฉพาะนักศึกษาจีนเท่านั้นที่เลือกใช้ซึ่งนักศึกษาจีนเลือกใช้กลวิธีนี้จำนวน 7 ครั้งคิดเป็นร้อยละ 0.84 ดังตัวอย่างต่อไปนี้

- (9) CA25-4 ผมรู้สึกเสียใจที่ได้ยินข่าวนี้อาจารย์ท่านต้องรักษาสุขภาพให้ดี

听到这个消息我真难过，

ได้ยินข่าวนี้ผมจริงเสียใจ

老师您要保重身体。

อาจารย์ท่านต้องรักษาสุขภาพให้ดี

สรุปและอภิปรายผล

บทความวิจัยนี้มุ่งศึกษาวิธีการตอบปฏิเสธการขอร้องของอาจารย์ชาวไทยกับนักศึกษาจีน ผลการวิจัยพบว่า พบว่า นักศึกษาจีนใช้กลวิธีการตอบปฏิเสธแบบอ้อมมากกว่าการตอบปฏิเสธแบบตรง ดังนี้ นักศึกษาจีนใช้กลวิธีการปฏิเสธอ้อมจำนวน 834 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 52.92 สังเกตได้ว่านักศึกษาจีน ดังนั้นผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่า วัฒนธรรมจีนให้ความสำคัญกับสถานะภาพของผู้ปฏิเสธ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของของ วิมลพักตร์ พรหมศรีมาศ (2543) ผู้ตอบปฏิเสธจึงพยายามพูดแบบอ้อมค้อม หรือ “ซักแม่น้ำทั้งห้า” เพื่อให้ผู้ฟังสบายใจ และเพื่อไม่ให้ผู้ฟังมองว่าผู้ปฏิเสธไร้น้ำใจจึงพบกลวิธีการการเสนอความช่วยเหลืออื่น การเสนอแนะ และการตอรอง เพื่อให้ผู้ฟังรู้สึกดีว่าตนไม่ถูกปฏิเสธ

สำนักงานอันปั่นประเทศจีน (2549: 27) กล่าวว่า ในประเทศจีนถ้าใครมีการศึกษาก็จะมีฐานะทางสังคมค่อนข้างสูง คนที่มีความรู้ มีวัฒนธรรมก็จะได้รับการยอมรับเป็นพิเศษ การให้ความสำคัญกับการศึกษา ก็เป็นการกำหนดสถานะภาพของครูด้วย ในสังคมจีนมีคำพูดที่เคารพยกย่องอาจารย์อยู่หลายแบบ เช่น “ไม่ว่ารวยจนต้องเคารพอาจารย์”

เป็นอาจารย์วันเดียวนับถือเป็นพ่อไปตลอดชีวิต ฯลฯ ในประเทศจีนการเคารพอาจารย์ พบได้ตามวิถีชีวิตของคนในสังคมหลายรูปแบบ ผู้คนได้ยกย่องอาจารย์ว่า “เอ็งซื่อ” (อาจารย์ผู้มีพระคุณ) “เซียนเซิง” (ผู้เกิดก่อน) ในชีวิตประจำวันต้องให้อาจารย์มาเป็นอันดับหนึ่งและยกย่องอาจารย์

บรรณานุกรม

- กฤษดาวรรณ หงส์ดารมภ์ และ ธีรบุช โชคสุวณิข. (2551). **วัจนปฏิบัติศาสตร์**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทรงธรรม อินทจักร. (2550). **แนวคิดพื้นฐานด้านวัจนปฏิบัติศาสตร์**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- จิตรรัตน์ น้อมมนัส. (2546). **กลวิธีการปฏิเสธของคนไทย**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาภาษาศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ปนัดดา เลอเลิศยุติธรรม. (2549). **การศึกษาความสุภาพในการขอร้องและการปฏิเสธในการติดต่อธุรกิจทางจดหมายในภาษาไทยตามแนววัจนปฏิบัติศาสตร์**. วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตร์ดุขฎิบัณฑิต สาขาภาษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ถ่ายเจ้. (2553). **กลวิธีความสุภาพในวัจนกรรมการขอร้องและการปฏิเสธระหว่างพนักงานและลูกค้าชาวจีน**. *วารสารอิสานศึกษาความหมายทางวัฒนธรรม*, 7(18): 214-220.
- วิมลพัทธ์ พรหมศรีมาศ. (2543). **กลวิธีการปฏิเสธในการตอบวัจนกรรมภาษาที่แสดงความปรารถนาดีในภาษาไทย**. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์จุฬาลงมหาวิทยาลัย.
- GuHuijuan. (2007). *Chinese and English Refusal Strategies in Relation Culture*. *Journal of East China University of Science and Technology (Social Sciences)*. 3: 110-114. (In Chinese)
- Houjiafeng. (2012). **A Study on Chinese Refusal Strategy Changes and the Consistency with Chinese Cultural ValueChanges**. Master Degree's Paper.ChongqingUniversity.
- China. Liao, Choa-chih and, Bressnahan, Mary I. (1996). *A contrastive pragmatic study on American English and Mandarin refusal strategies*. *Language Sciences* 18: 703-727.
- Lii-Shih, Yu-hei E. (1994). **What do “Yes” and “No” really mean in Chinese?** In James E. Alatis.Georgetown University Round Table on Language and Linguistics 1994. Washington. D.C.: Georgetown University Press.
- Panpothong, Natthaporn. (1999). Thai Ways of Saying “no” to a Request. Paper PresentedAt the International Symposium on Linguistic Politeness, December 7-9. Bangkok: Chulalongkorn University. Shi Jing-ling, LiShu-lan. Politeness Strategies ofInvitationRefusals by Chinese University Students. *Journal of Hunan University (Social Sciences)* 2002; Vol.16,No.2: 86-89. (In Chinese)
- Wang Jing. (2012). A Contrastive Study of the Theory and a Demonstration of the Refusal Strategies of Chinese and Japanese Language in Action. *Japanese Language Study and Research*. 5(162): 71-77. (In Chinese)
- Widjaja, Christina S. (1997). A study of Date Refusal; Taiwanese Females VS American Females. University of Hawaii Working Papers in ESL 15: 1-13.

ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษา โรงเรียนเอกชนในเขตธนบุรี
Expectations of Parents to Administration of Private Schools in Thonburi District

สุภมาส ไยมณี*

Supamas Yaimanee

* นิสิตระดับมหาบัณฑิต หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.ศักดิ์ชัย นิธิญทวิ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษา โรงเรียนเอกชนในเขตธนบุรี จำแนกตาม อายุ อาชีพ ระยะเวลาในการเดินทาง เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้ปกครองนักเรียนในเขตธนบุรี รวมทั้งสิ้น 305 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ วิเคราะห์โดยการหาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) ทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธีของ LSD (Least Significant Difference) ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้าง(ร้อยละ 45.20)รายได้ระหว่าง 10,001-20,000 บาท (ร้อยละ 37.0) ระยะเวลาในการเดินทางผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ใช้เวลาในการเดินทางระหว่างบ้านกับโรงเรียน 11-20 นาที ร้อยละ (37.70) ซึ่งจำแนกความคาดหวังได้ 4 ด้าน ซึ่งมีดังนี้ ด้านอาคารสถานที่ ด้านบุคลากร ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาและด้านการบริการ

โดยภาพรวมทั้ง 4 ด้านอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้าน สามารถเรียงลำดับได้ดังนี้ คือ ด้านบริการ รองลงมาคือด้านผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา ด้านอาคารสถานที่ และด้านบุคลากร ตามลำดับเมื่อนำผลการวิเคราะห์ค่าสถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบความแตกต่าง ของค่าเฉลี่ยจำแนกตามอาชีพ รายได้และระยะเวลาในการเดินทาง โดยภาพรวม ทั้ง 4 ด้าน พบว่าผู้ปกครองมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: ความคาดหวังของผู้ปกครอง โรงเรียนเอกชนในเขตธนบุรี การจัดการศึกษา

Abstract

The objective of this research was to examine and to compare the expectations of the parents to the administration of the private schools in Thonburi District, classified by age, career, and travel duration. This is a survey research of 305 parents in Thonburi District as a sample group. Questionnaires were used for data collection and data was analyzed by using Frequency, Percentage, One-Way ANOVA and LSD (Least Significant Difference). Most respondents are employees (45.20%) with income of 10,001-20,000 Baht (37.0%) and the travel duration from their houses to schools are 11-20 minutes (37.70%). The expectations were divided into 4 aspects: buildings, personnel, education effectiveness and services.

In overall of the 4 aspects, all are in high level: services, education effectiveness, buildings and personnel consecutively. In statistical analysis, the significant different method was used and the result, according to career, income and travel duration of overall 4 aspects, indicated that the different opinions of the parents are statistically significant at p level equal to 0.05.

Keywords: Expectations of Parents, Private Schools in Thonburi District, Administration

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การบริหารสถานศึกษา ให้บรรลุผลตามจุดมุ่งหมาย มีแนวทางหรือเงื่อนไขที่ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญเพื่อพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนได้ตามเป้าหมาย ซึ่งการบริหารคุณภาพของโรงเรียนเป็นสิ่งที่มักถูกคาดหวังอยู่เสมอจากหลากหลายฝ่ายและหลายหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานจากภาครัฐ หรือหน่วยงานจากภาคเอกชน ชุมชนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน รวมถึงสิ่งที่ไม่สามารถมองข้ามได้เลยนั่นก็คือ “ผู้ปกครอง” ผู้ปกครองถือเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่ง ในการบริหารโรงเรียน เนื่องจากโรงเรียนจะอยู่รอดหรือไม่ขึ้นสำหรับยุคสมัยที่การแข่งขันสูงยิ่งกว่าธุรกิจอีกหลายประเภท ซึ่งในแต่ละยุคสมัยที่ผ่านมา สิ่งต่าง ๆ ก็มักเปลี่ยนแปลงไปตามบริบททางสังคม การศึกษาก็เช่นเดียวกันมีการโอนถ่ายผันแปร ไม่หยุดอยู่กับที่เช่นกัน

ผู้ปกครองเป็นกลุ่มคนที่มีความสำคัญต่อการบริหารจัดการโรงเรียน เนื่องจากเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในผลของการจัดการและความคาดหวังของผู้ปกครองเป็นเสมือนพลังขับเคลื่อนคุณภาพทางการศึกษาในโรงเรียน ทั้งนี้เพราะถ้าหากโรงเรียนไม่สามารถตอบคำถามหรือสร้างผลงานไม่ตรงกับความต้องการของผู้ปกครอง ย่อมส่งผลต่อความศรัทธาที่จะเลือกส่งบุตรหลานเข้ามาสู่โรงเรียน

ทั้งนี้ผู้วิจัยเล็งเห็นถึงความสำคัญในมุมมองคาดการณ์ว่า ผู้ปกครองที่นำนักเรียนเข้ามารับการศึกษานั้น จริง ๆ แล้วตัวผู้ปกครองมีความคาดหวังสิ่งใดจากโรงเรียน เพื่อนำความคาดหวังในส่วนที่ผู้ปกครองต้องการมากที่สุดมาปรับปรุงแก้ไข ซึ่งผู้จัดทำจึงได้เลือกหัวข้อ “ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษา โรงเรียนเอกชนในเขตธนบุรี”

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาโรงเรียนเอกชนในเขตธนบุรี
2. เปรียบเทียบความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาโรงเรียนเอกชนในเขตธนบุรี

ประโยชน์ที่จะได้รับการวิจัย

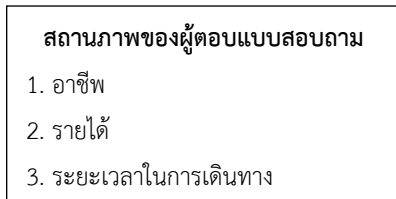
1. ได้ทราบความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาโรงเรียนเพื่อนำผลการวิจัยดังกล่าวนำไปพัฒนาให้เข้ากับรูปแบบการบริหารที่ผู้ปกครองส่วนใหญ่คาดหวัง
2. เพื่อนำผลข้อมูลใช้ในการพัฒนาการบริหารจัดการโรงเรียนให้ตรงกับความต้องการของผู้ปกครอง

สมมติฐานของการวิจัย

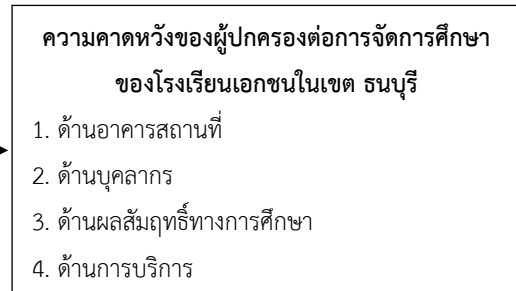
1. ผู้ปกครองที่มีสถานภาพต่างกัน จะมีความคาดหวังแตกต่างกัน
2. ผู้ปกครองทุกกลุ่มจะมีความคาดหวังด้านผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษามากกว่าเรื่องการจัดการศึกษาด้านอื่น

กรอบแนวคิด

ตัวแปรต้น (Independent Variables)



ตัวแปรตาม (dependent Variables)



วิธีดำเนินการวิจัย

ใช้การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนของการศึกษา

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นกลุ่มผู้ปกครองโรงเรียนเอกชน ในเขตธนบุรี ปีการศึกษา 2556 จำนวนประชากร 1,268 คน จำนวน 4 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนมณีวิทยากร โรงเรียนพรประสาทวิทยา โรงเรียนสหนิยมศึกษา โรงเรียนฤดีศึกษา การสุ่ม ปรากฏว่าได้กลุ่มตัวอย่าง 305 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นกลุ่มผู้ปกครองโรงเรียนเอกชนในเขตธนบุรี ปีการศึกษา 2556 จากประชากรเป็นผู้ปกครอง 1,268 คน จำนวน 4 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนมณีวิทยากร โรงเรียนพรประสาทวิทยาโรงเรียนสหนิยมศึกษา โรงเรียนฤดีศึกษา การสุ่มประมาณขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยความเชื่อมั่น 95% ค่าความคาดเคลื่อนเท่ากับ .05 โดยใช้สูตรสำหรับคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างของยามาเน่ จากการคำนวณ ขนาดกลุ่มตัวอย่างจากสูตรของยามาเน่ ปรากฏว่าได้กลุ่มตัวอย่าง 305 คน และเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ตามสัดส่วนของแต่ละโรงเรียน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลสภาพของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) จำนวน 3 ข้อ ได้แก่ อาชีพ รายได้ และระยะเวลาในการเดินทาง

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาของโรงเรียนเอกชน ในเขตธนบุรี สอบถามการจัดการศึกษาทั้งหมด 4 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านอาคารสถานที่ 2. ด้านบุคลากร 3. ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา และ 4. ด้านการบริการเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวนรวม 44 ข้อ และคำถามเพื่อสอบถามการให้น้ำหนักในแต่ละด้าน จำนวน 1 ข้อ โดยเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ กำหนดการให้คะแนน 5 ระดับ

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาโรงเรียนเอกชนในเขตธนบุรี พบว่าในภาพรวมผู้ปกครองมีความคาดหวัง โดยภาพรวมทั้ง 4 ด้านอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ คือ ด้านบริการ รองลงมาคือด้านผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาด้านอาคารสถานที่ และด้านบุคลากร ตามลำดับ เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า

1.1 ด้านอาคารสถานที่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับมากทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ โรงอาหารถูกหลักสุขาภิบาลตรงตามมาตรฐาน รองลงมาคือ อุปกรณ์ เครื่องใช้ในห้องเรียนมีความปลอดภัย ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีสนามให้นักเรียนเล่นออกกำลังกายกลางแจ้ง

1.2 ด้านบุคลากร พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออยู่ในระดับมาก 11 ข้อ และอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 1 ข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูควรให้ความสำคัญในการพัฒนาด้านสติปัญญา รองลงมา คือ ครูควรให้ความสำคัญในการพัฒนาด้านอารมณ์จิตใจ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ครูไม่จำเป็นต้องอบรมความรู้เพิ่มเติม แต่ขอให้มีความตั้งใจสอนนักเรียน

1.3 ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออยู่ในระดับมากทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ส่งเสริมผู้เรียนให้มีความประพฤติดี มีความสุภาพ รองลงมา คือ ผู้เรียนควรมีสัมพันธภาพที่ดีต่อครูและเพื่อน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การวัดผลด้านปฏิบัติไม่สำคัญสำหรับการจัดการศึกษา

1.4 ด้านการบริการ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออยู่ในระดับมาก จำนวน 9 ข้อ และอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 1 ข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ส่งเสริมผู้เรียนให้มีความประพฤติดี มีความสุภาพ รองลงมา คือ โรงเรียนจัดครูเวรดูแลความปลอดภัยนักเรียนในโรงเรียนอย่างทั่วถึง ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ โรงเรียนซึ่งมีการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ดีไม่จำเป็นต้องมีการจัดการบริการสุขภาพ

2. ผลการเปรียบเทียบความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาโรงเรียนเอกชนในเขตธนบุรี จำแนกตามสถานภาพของผู้ปกครอง ดังนี้

2.1 ผลการเปรียบเทียบความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาโรงเรียนเอกชนในเขตธนบุรี จำแนกตามอาชีพ ทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้านแต่สามารถวิเคราะห์ในด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด พบว่า

ผู้ปกครองที่มีอาชีพค้าขาย มีระดับความคาดหวัง ด้านการบริการมากที่สุด

ผู้ปกครองที่มีอาชีพรับจ้าง มีระดับความคาดหวัง ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษามากที่สุด

ผู้ปกครองที่มีอาชีพรัฐวิสาหกิจ มีระดับความคาดหวัง ด้านอาคารสถานที่มากที่สุด

ผู้ปกครองที่มีอาชีพรับราชการ มีระดับความคาดหวัง ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษามากที่สุด

ผู้ปกครองที่มีอาชีพอื่น ๆ มีระดับความคาดหวังที่ ด้านอาคารสถานที่มากที่สุด

เมื่อวิเคราะห์ภาพรวม ทั้ง 4 ด้าน พบว่าผู้ปกครองมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งผลวิจัยสรุปได้ว่าผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกัน มีความคาดหวังต่อการจัดการศึกษาโรงเรียนเอกชนในเขตธนบุรีที่แตกต่างกัน

2.2 ผลการเปรียบเทียบความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาโรงเรียนเอกชนในเขตธนบุรี จำแนกตามรายได้ ทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้านแต่สามารถวิเคราะห์ในด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด พบว่า

ผู้ปกครองที่มีรายได้ น้อยกว่า 5,000 บาท มีระดับความคาดหวัง ด้านการบริการ มากที่สุด

ผู้ปกครองที่มีรายได้ 5,000 – 10,000 บาท มีระดับความคาดหวัง ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา มากที่สุด

ผู้ปกครองที่มีรายได้ 10,001-20,000 บาท มีระดับความคาดหวัง ด้านอาคารสถานที่มากที่สุด
 ผู้ปกครองที่มีรายได้ 20,001-30,000 บาท มีระดับความคาดหวัง ด้านบุคลากรมากที่สุด
 ผู้ปกครองที่มีรายได้มากกว่า 30,000 บาท มีระดับความคาดหวัง ด้านอาคารสถานที่มากที่สุด
 แต่เมื่อวิเคราะห์ ภาพรวม ทั้ง 4 ด้าน พบว่าผู้ปกครองมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งผลวิจัยสรุปได้ว่าผู้ปกครองที่มีรายได้ต่างกัน มีความคาดหวังต่อการจัดการศึกษาโรงเรียนเอกชนในเขตธนบุรีที่ไม่แตกต่างกัน

2.3 ผลการเปรียบเทียบความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาโรงเรียนเอกชนในเขตธนบุรี จำแนกตามระยะทางในการเดินทาง ทั้ง 4 ด้านอยู่ที่ระดับมากทุกด้านแต่สามารถวิเคราะห์ในด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดพบว่า

ผู้ปกครองที่มีระยะเวลาในการเดินทาง 5-10 นาที มีระดับความคาดหวัง ด้านการบริการ
 ผู้ปกครองที่มีระยะเวลาในการเดินทาง 11-20 นาที มีระดับความคาดหวัง ด้านอาคารสถานที่
 ผู้ปกครองที่มีระยะเวลาในการเดินทาง 21-30 นาที มีระดับความคาดหวัง ด้านการบริการ
 ผู้ปกครองที่มีระยะเวลาในการเดินทาง 31-40 นาที มีระดับความคาดหวัง ด้านอาคารสถานที่
 เมื่อวิเคราะห์ภาพรวม ทั้ง 4 ด้าน พบว่าผู้ปกครองมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งผลวิจัยสรุปได้ว่าผู้ปกครองที่มีระยะเวลาเดินทางต่างกัน มีความคาดหวังต่อการจัดการศึกษาโรงเรียนเอกชนในเขตธนบุรีที่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากผลการวิจัยการศึกษาการศึกษาความคาดหวังที่มีต่อการจัดการศึกษาโรงเรียนเอกชนในเขตธนบุรี พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าในระดับมากทุกด้าน เมื่อเรียงลำดับพบว่า ด้านการบริการ เป็นสิ่งที่ผู้ปกครองให้ความสำคัญและมีความคาดหวังสูงสุด และตามด้วยความคาดหวังด้านผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานในข้อที่ 2 ที่กล่าวว่าผู้ปกครองทุกกลุ่มจะมีความคาดหวังด้านผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษามากกว่าเรื่องการจัดการศึกษาด้านอื่น รวมถึงผลวิจัยนี้แตกต่างจากงานวิจัยของ สาธิต สุวรรณศักดิ์ (2553) ที่พบว่าผู้ปกครองมีความคาดหวัง ด้านวิชาการเป็นอันดับหนึ่งและตามด้วย ด้านบริการ และด้านกิจการนักเรียนตามลำดับ ด้านวิชาการ ด้านบริการ และด้านกิจการนักเรียน ตามลำดับ ผลที่มีความแตกต่างนี้อาจเนื่องมาจากบริบทของพื้นที่ตั้งที่แตกต่างกันจึงส่งผลให้ความคาดหวังของผู้ปกครองมีความแตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏผลดังนี้

1.1 ด้านอาคารสถานที่ พบว่า ความคิดเห็นของผู้ปกครองโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากในทุกด้าน ทำให้เห็นว่าผู้ปกครองให้ความสำคัญในด้านอาคารสถานที่อย่างมากโดยเฉพาะอย่างโรงเรียนต้องมีโรงอาหารที่ถูกหลักสุขาภิบาลตรงตามมาตรฐาน ผลวิจัยในส่วนนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ อริญชัย เปี้ยทอง (2542) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับความคาดหวังผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตดอนเมือง ซึ่งได้ให้ความสำคัญด้านอาคารสถานที่ ได้แก่ การจัดบรรยากาศในโรงเรียนโดยปราศจากเสียงรบกวน มีห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ และห้องปฏิบัติการภาษาอังกฤษ และสอดคล้องกับ นรา สมประสงค์ (2555) ที่ได้กล่าวไว้ว่าสภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ของโรงเรียน เป็นสิ่งที่อยู่รอบตัวนักเรียนทั้งในและนอกห้องเรียนมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของนักเรียนทั้งในด้านบวกและลบ ใช้สำหรับเพื่อเสริมการเรียนรู้ที่ดีแก่นักเรียน รวมทั้งเอื้อต่อการอยู่ร่วมกัน

ในโรงเรียนอย่างมีความสุข ด้วยการจัดสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนโดยคำนึงความร่มรื่น สวยงาม เรียบง่าย เป็นธรรมชาติและยั่งยืน สะอาด ถูกสุขลักษณะ และปลอดภัย

1.2 ด้านบุคลากร พบว่า ความคาดหวังของผู้ปกครองโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกับด้านอาคารสถานที่ แตกต่างกับผลการวิจัยของ นิภา นันทประยูร (2550) ที่ทำการศึกษาความคาดหวังของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนสุรศักดิ์วิทยา จ.ชลบุรี พบว่า ความคาดหวังของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับดีมาก เรียงจากมากไปน้อย คือ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารทั่วไป ด้านการบริหารงานวิชาการ และด้านการบริหารงบประมาณตามลำดับ เมื่อพิจารณาแล้วข้อที่ได้คะแนนสูงสุดนั้นคือ ครูควรให้ความสำคัญในการพัฒนาด้านสติปัญญา

1.3 ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา พบว่า ผู้ปกครองมีความคาดหวัง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการส่งเสริมผู้เรียนให้มีความประพฤติดี มีความสุขภาพ ซึ่งเป็นข้อที่ได้คะแนนมากที่สุด อธิบายได้ว่า ผู้ปกครองมีได้คาดหวังให้นักเรียนเก่งทางวิชาการอย่างเดียว แต่ต้องสอนให้นักเรียนเป็นคนดีด้วย และให้ความสำคัญในเรื่องของการเป็นคนดีมากกว่าคนเก่งสอดคล้องกับประโยคที่ว่า “คุณธรรม นำความรู้”

1.4 ด้านการบริการ พบว่า ความคาดหวังของผู้ปกครอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ ประดิษฐ์ ฮวบเจริญและคณะ (มปป.) ที่กล่าวว่าไว้ว่า ผู้บริหารการศึกษานอกจากมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายระบุ ควรจะมีการจัดบริการที่เกี่ยวกับสวัสดิการต่าง ๆ ให้แก่นักเรียน อันเป็นส่วนหนึ่งของกิจการนักเรียน บริการต่าง ๆ ที่จัดขึ้นนั้น ควรจะเป็นประโยชน์ต่อนักเรียนหรือเสริมสร้างพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของนักเรียน ผู้บริหารควรจัดให้สอดคล้องกับสภาพของโรงเรียนและท้องถิ่น ซึ่งแต่ละโรงเรียนไม่จำเป็นต้องเหมือนกัน

2. ผลการเปรียบเทียบระดับความคาดหวังที่มีต่อการจัดการศึกษาโรงเรียนเอกชนในเขตธนบุรี จำแนกตามสถานภาพ ได้แก่ อาชีพ รายได้ และระยะทางในการเดินทาง ดังนี้

2.1 ผลการเปรียบเทียบระดับความคาดหวังที่มีต่อการจัดการศึกษาโรงเรียนเอกชนในเขตธนบุรี จำแนกตามอาชีพ พบว่า โดยภาพรวมผู้ปกครองมีระดับความคาดหวังแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำแนกได้ดังนี้ 1. ด้านอาคารสถานที่จำนวน 4 คู่ คือ อาชีพค้าขายกับอาชีพอื่น ๆ อาชีพรับจ้างกับอาชีพรัฐวิสาหกิจ อาชีพรับจ้างกับอาชีพอื่น ๆ อาชีพรับราชการกับอาชีพอื่น ๆ 2. ด้านบุคลากรจำนวน 3 คู่ คือ อาชีพค้าขายกับอาชีพอื่น ๆ อาชีพรับจ้างกับอาชีพรับราชการ อาชีพรับจ้างกับอาชีพอื่น ๆ 3. ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาจำนวน 3 คู่ คืออาชีพค้าขายกับอาชีพรับจ้าง อาชีพรับจ้างกับอาชีพรับราชการ อาชีพรับราชการกับอาชีพอื่น ๆ และ 4. ด้านการบริการจำนวน 4 คู่ คือ อาชีพค้าขายกับอาชีพรับจ้าง อาชีพรับจ้างกับอาชีพรัฐวิสาหกิจ อาชีพรับจ้างกับอาชีพรับราชการ อาชีพรับจ้างกับอาชีพอื่น ๆ ซึ่งผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐาน ข้อที่ 1 ที่ได้ตั้งไว้ว่า ผู้ปกครองที่มีสถานภาพต่างกัน จะมีความคาดหวังแตกต่างกัน อาจเป็นเพราะว่าผู้ปกครองที่มีอาชีพต่าง ๆ กันนั้น มีทัศนคติที่หลากหลายความคิดเห็นซึ่งนำไปซึ่งความคิดเห็นที่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมหมาย ปราบสุธา (2548) ที่พบว่าผู้ปกครองที่มีเพศ อาชีพ ระดับการศึกษา และรายได้ต่างกันมีความคาดหวังในคุณภาพผู้เรียนไม่แตกต่างกัน

2.2 ผลการเปรียบเทียบระดับความคาดหวังที่มีต่อการจัดการศึกษาโรงเรียนเอกชนในเขตธนบุรี จำแนกตามรายได้ โดยภาพรวมผู้ปกครองมีระดับความคาดหวังแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และมีเพียงบางด้านที่มีระดับความคาดหวังที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ 1. ด้านอาคารสถานที่ที่แตกต่างกันจำนวน 4 คู่ คือผู้ปกครองที่มีรายได้ 5,000-10,000 บาทกับผู้ปกครองที่มีรายได้ 10,001-20,000 บาท ผู้ปกครองที่มีรายได้ 10,001-20,000 บาทกับผู้ปกครองที่มีรายได้ 20,001-30,000 บาทผู้ปกครองที่มีรายได้ 5,000-10,000 บาท บาทกับผู้ปกครองที่มีมากกว่า 30,000 บาท และ 2. ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา ผู้ปกครองที่มีรายได้น้อยกว่า 5,000 บาทกับ

ผู้ปกครองที่มีรายได้ 5,000-10,000 บาท ผู้ปกครองที่มีน้อยกว่า 5,000 บาทกับผู้ปกครองที่มี รายได้ 10,001-20,000 บาท ผู้ปกครองที่มีรายได้ไม่น้อยกว่า 5,000 บาทกับผู้ปกครองที่มีมากกว่า 30,000 บาท สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมหมาย ปราสุธา (2548) ที่พบว่า ผู้ปกครองที่มีรายได้ต่างกัน มีความคาดหวังต่อคุณภาพผู้เรียนในด้านมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ (ดี) ต่างกัน ซึ่งสถานภาพในข้อนี้ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ข้อที่ 1 ที่ได้ตั้งไว้ว่า ผู้ปกครองที่มีสถานภาพต่างกัน จะมีความคาดหวังแตกต่างกัน

2.3 ผลการเปรียบเทียบระดับความคาดหวังที่มีต่อการจัดการศึกษาโรงเรียนเอกชนในเขตธนบุรี จำแนกตามระยะเวลาในการเดินทาง พบว่า โดยภาพรวมผู้ปกครองมีระดับความคาดหวังแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายได้ด้านที่มีความคาดหวังของผู้ปกครองที่ต่างกันได้แก่ 1. ด้านอาคารสถานที่จำนวน 3 คู่ คือผู้ปกครองที่มีระยะทางในการเดินทาง 5-10 นาที กับผู้ปกครองที่มีระยะทางในการเดินทาง 11-20 นาที ผู้ปกครองที่มีระยะทางในการเดินทาง 5-10 นาที กับผู้ปกครองที่มีระยะทางในการเดินทาง 31-40 นาที ผู้ปกครองที่มีระยะทางในการเดินทาง 11-20 นาที กับผู้ปกครองที่มีระยะทางในการเดินทาง 21-30 นาที 2. ด้านบุคลากรจำนวน 2 คู่ คือผู้ปกครองที่มีระยะทางในการเดินทาง 5-10 นาที กับผู้ปกครองที่มีระยะทางในการเดินทาง 11-20 นาที ผู้ปกครองที่มีระยะทางในการเดินทาง 11-20 นาที กับผู้ปกครองที่มีระยะทางในการเดินทาง 21-30 นาที และ 3. ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาจำนวน 3 คู่ คือผู้ปกครองที่มีระยะทางในการเดินทาง 5-10 นาที กับผู้ปกครองที่มีระยะทางในการเดินทาง 11-20 นาที ผู้ปกครองที่มีระยะทางในการเดินทาง 11-20 นาที กับผู้ปกครองที่มีระยะทางในการเดินทาง 21-30 นาที ผู้ปกครองที่มีระยะทางในการเดินทาง 11-20 นาที กับผู้ปกครองที่มีระยะทางในการเดินทาง 21-30 นาที สำหรับด้านการบริการนั้นผู้ปกครองมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ด้านอาคารสถานที่ ผู้บริหารสามารถพิจารณาผลการศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาด้านอาคารสถานที่ โดยสิ่งที่ผู้ปกครองให้ความคาดหวังสูงสามอันดับแรก ได้แก่ โรงอาหารถูกหลักสุขาภิบาลตรงตามมาตรฐานอุปกรณ์ เครื่องใช้ในห้องเรียนมีความปลอดภัย อาคารเรียนเพียงพอกับจำนวนนักเรียน เป็นต้น

2. ด้านบุคลากร ผู้ปกครองมีระดับความคาดหวังเป็นค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด แต่มีได้หมายความว่าผู้บริหารควรจะละเลยการพัฒนาบุคลากรครู ในด้านความรู้ หรือ การสอดส่องดูแลพฤติกรรมของครูผู้สอน เนื่องจากถึงแม้จะมีค่าเฉลี่ยของระดับความหวังน้อยที่สุด แต่ก็ยังอยู่ในช่วงระดับมาก ซึ่งผู้ปกครองยังคงให้ความสนใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความเก่งและความดีของครู ในข้อควรให้ความสำคัญในการพัฒนาด้านสติปัญญา และครูควรให้ความสำคัญในการพัฒนาด้านอารมณ์จิตใจ

3. ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา เป็นสิ่งที่ผู้ปกครองให้ความคาดหวังในระดับมาก และในข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ การส่งเสริมผู้เรียนให้มีความประพฤติดี มีความสุภาพ นั่นคือการเรียนการสอนต้องเน้นคุณธรรม จริยธรรม และมารยาทที่ดี ควบคู่ไปกับการเรียนการสอน ดังนั้นการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม จึงเป็นเรื่องสำคัญที่ผู้บริหารควรให้การสนับสนุน

4. ด้านการบริการ จากผลการวิจัยนี้กลายเป็นสิ่งที่ผู้ปกครองให้ความคาดหวังมากที่สุดว่าจะต้องได้รับการบริการที่ดีจากโรงเรียนเอกชน ได้แก่ ควรมีการจัดระบบกำจัดขยะและสิ่งสกปรกต่าง ๆ ที่จะป็นอันตรายต่อสุขภาพ หรือแม้กระทั่งส่วนของเจ้าหน้าที่ที่ให้บริการควรมีความรู้ความเข้าใจเรื่องการจัดการเรียนการสอน นั่นหมายถึงแนวทางการพัฒนาบุคลากรของโรงเรียนเอกชน จำเป็นต้องมีการพัฒนาทั้งสายวิชาการ และสายสนับสนุนไปพร้อม ๆ กัน เพื่อให้สามารถจัดการสอนที่มีคุณภาพ ตลอดจนมีการบริการที่ดีเลิศ จึงจะสร้างความพึงพอใจให้กับผู้ปกครองที่จะไว้วางใจในการส่งบุตรหลานเข้าศึกษาในโรงเรียน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาปัจจัยด้านอื่น ๆ ที่อาจจะส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนเอกชน
2. ควรมีการศึกษาพฤติกรรมและเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักเรียนที่มาเรียนในโรงเรียนของรัฐและโรงเรียนเอกชน
3. ควรมีการศึกษาถึงรูปแบบการจัดการศึกษาที่สามารถสร้างเป็นเลิศให้กับโรงเรียนเอกชนในประเทศไทย

บรรณานุกรม

- นิภา นันทประยูร. (2550). ความคาดหวังของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาของ โรงเรียนสุรศักดิ์วิทยา **จังหวัดชลบุรี**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ประดิษฐ์ ฮวบเจริญ และคณะ. (มปป.). **วิชาการบริหารการศึกษา**. กรุงเทพฯ: อักษรบัณฑิต.
- นรา สมประสงค์. (2555). การบริหารสภาพแวดล้อมสถานศึกษา ใน แก๊จกนก เอื้อวงศ์, **การจัดและบริหารองค์การทางการศึกษา หน่วยที่ 9-15** (พิมพ์ครั้งที่ 1, หน่วยที่ 12 หน้า 17-20) กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ มสธ.
- สาธิต สุวรรณศักดิ์. (2553). ความคาดหวังของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการให้บริการการศึกษาของโรงเรียนเปรม **ติณสูลานนท์ อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สมหมาย ปราบสุธา. (2548). ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนดำนมะขามเตี้ยวิทยา **สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี เขต 1**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อริญชัย เปี้ยทอง. (2542). ความคาดหวังของผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัด **กรุงเทพมหานคร เขตดอนเมือง**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6
ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ ตามความคิดเห็นของครู

Characteristics of Administrators in Secondary Schools under the Jurisdiction
of the Office of Secondary Educational Service Area 6, Mung District,
Samutprakran Province as Perceived by Teachers

ณัฐยานี ดุมแก้ว *

Nattaya Dumkaew

* โรงเรียนนวมินทราชินูทิศสวนกุหลาบวิทยาลัย สมุทรปราการ (k.kuleklek@hotmail.com)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ ตามความคิดเห็นของครูโดยจำแนกตามขนาดของโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ครูโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการปีการศึกษา 2556 จำนวน 238 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ มีความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.95 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และค่าสถิติที่ใช้ คือ การทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) ผลการวิจัยพบว่าคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ ตามความคิดเห็นของครู โดยภาพรวมและในแต่ละด้านอยู่ในระดับมากเรียงลำดับดังนี้ ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ด้านการติดต่อสื่อสาร ด้านการตัดสินใจ ด้านความรับผิดชอบ ด้านวิสัยทัศน์ ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษโรงเรียนขนาดใหญ่ และโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก พบว่าโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาและความคิดเห็นของครู

Abstract

The purposes of this research were to study and compare Characteristics of Administrators in secondary schools under the jurisdiction of the office of secondary educational service area 6, Muang district, Samutprakarn province as perceived by teacher. The sample in this research was secondary school teacher in 2012, 238 persons and the equipment in this research was questionnaire 5 section, reliability 0.95. The analyze information by Frequency, Percentage, Mean, Standard Deviation and F-test. The research found as follows;

The overview of Characteristics of Administrators in secondary schools under the jurisdiction of the office of secondary educational service area 6, Muang district, Samutprakarn province as

perceived by teacher was very good. Arrange from the revel, Moral and ethical, The communication, The decision Responsibility, and Vision.

From the comparison results of teacher opinion, Characteristics of Administrators in secondary schools under the jurisdiction of the office of secondary educational service area6, Muang district, Samutprakarn distinguish from size of school between the extra large school and large school – The medium school and small school. Overall image found that it's has difference at .05 level.

Keywords: Characteristics of Administrators, Teachers perception

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาที่มีความสำคัญในการพัฒนามนุษย์เนื่องจากการศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้ เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคมการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อสร้างคนไทยให้เป็นคนดีมีปัญญามีความสุขมีศักยภาพพร้อมที่จะแข่งขันและร่วมมืออย่างสร้างสรรค์ในการพัฒนาประเทศชาติ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตรา 6 กำหนดไว้ว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายจิตใจ สติปัญญาความรู้ มีคุณธรรมมีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542: 5) ดังนั้น การบริหารการศึกษาจะบรรลุเป้าหมายได้ หรือไม่นั้น ต้องอาศัยปัจจัยหลายประการ ได้แก่ บุคลากร เงิน วัสดุอุปกรณ์ และระบบการบริหารจัดการที่ดี บุคลากร และปัจจัยสำคัญที่สุดในการบริหารการศึกษา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาที่ต้องเป็นผู้นำในการดำเนินการให้กลุ่มคนที่มาอยู่ร่วมกัน ทำงานให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา คือผู้อำนวยความสะดวก ผู้นำ ผู้สนับสนุน และผู้นำนวัตกรรมเข้าสู่โรงเรียน จึงทำให้ภาระความรับผิดชอบของผู้บริหารเพิ่มมากขึ้น ผู้บริหารต้องใช้ศาสตร์ คือ ความรู้ในเรื่องระเบียบทฤษฎีต่างๆ และศิลปะในการบริหารทฤษฎีจะเป็นเครื่องมือ และเครื่องช่วยนำทางสำหรับผู้บริหารส่วนศิลปะนั้นจะช่วยให้ผู้บริหารสามารถนำเอาทฤษฎีไปสู่การปฏิบัติได้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546: 1-5)

สภาพความเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ อย่างรวดเร็ว ของโลกปัจจุบันในยุคกระแสโลกาภิวัตน์ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีการปรับเปลี่ยนคุณลักษณะของตนในการบริหารสถานศึกษาผู้บริหารจะต้องเป็นผู้มีอุดมการณ์กล้าคิดกล้าตัดสินใจ มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ และมีความเสียสละ อุทิศตนเพื่อหน้าที่ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีลักษณะผู้นำด้านวิสัยทัศน์ คือ มุ่งส่งเสริมพัฒนาศักยภาพของบุคลากรทางการศึกษา กำหนดยุทธศาสตร์ในการบริหารการศึกษาในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ด้านความรับผิดชอบ คือ การที่ผู้บริหารต้องรับผิดชอบต่อในการวางแผนควบคุมกำกับ ติดตาม และประเมินผลงานอย่างต่อเนื่อง และประสานสัมพันธ์กับชุมชน ด้านการตัดสินใจ เป็นส่วนสำคัญอย่างยิ่งสำหรับผู้บริหาร เพราะต้องบริการการจัดงานต่าง ๆ ในหน่วยงาน ด้านการติดต่อสื่อสารก็เป็นส่วนสำคัญที่ผู้บริหารจะต้องมีความสามารถในการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมาย ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ผู้บริหารต้องยึดมั่นในหลักคุณธรรม และความถูกต้องในการบริหารงานให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี (ยุทธพงษ์กิ่งวิจิต, 2555: 3) ดังนั้น การจัดการศึกษาจึงจำเป็นต้องได้ผู้บริหารที่มีความรู้ ความสามารถในการจัดการศึกษา เพื่อให้ทันต่อกระแสการเปลี่ยนแปลง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ ในด้านวิสัยทัศน์ ด้านความรับผิดชอบ ด้านการตัดสินใจ ด้านการติดต่อสื่อสาร ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ตามความคิดเห็นของครู
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ ด้านวิสัยทัศน์ด้านความรับผิดชอบ ด้านการตัดสินใจ ด้านการติดต่อสื่อสาร และด้านคุณธรรมและจริยธรรมจำแนกตามขนาดของโรงเรียน

สมมติฐานของการวิจัย

ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ ที่ขนาดโรงเรียนต่างกัน มีคุณลักษณะในแต่ละด้านแตกต่างกัน

กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้มุ่งศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ ตามความคิดเห็นของครู ใน 5 ด้าน

ตัวแปรต้น (Independent Variables)

ขนาดโรงเรียน

1. โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ
2. โรงเรียนขนาดใหญ่
3. โรงเรียนขนาดกลางและเล็ก

ตัวแปรตาม (dependent Variables)

คุณลักษณะของผู้บริหาร

1. ด้านวิสัยทัศน์
2. ด้านความรับผิดชอบ
3. ด้านการตัดสินใจ
4. ด้านการติดต่อสื่อสาร
5. ด้านคุณธรรมและจริยธรรม

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนของการวิจัยดังนี้

1) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรในการวิจัยได้แก่ ครูผู้สอน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 8 โรงเรียน ครูรวมทั้งสิ้น 621 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ครูผู้สอน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 238 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางของเครซีและมอร์แกน (Krecie and Morgan, 1970: 608-609) แล้วคำนวณตามสัดส่วน

ขนาดโรงเรียน	จำนวนโรงเรียน	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1.โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ	4	403	154
2.โรงเรียนขนาดใหญ่	2	137	53
3.โรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก	2	81	31
รวม	8	621	238

2) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล ซึ่งแบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปมีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของครูผู้สอน เกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ มีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณ 5 ระดับ ของลิเคิร์ตที่มีความเที่ยงตรง ซึ่งผ่านผู้เชี่ยวชาญ 3 คน โดยใช้เทคนิค IOC ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.95

3) วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอนหนังสือเพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลและขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยพะเยาถึงผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 6

2. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเองระหว่างวันที่ 1 ธันวาคม พ.ศ. 2556-30 มกราคม พ.ศ. 2557 แบบสอบถามแจกไป 238 ฉบับ ได้รับคืนมาและมีความสมบูรณ์ จำนวน 238 ฉบับคิดเป็นร้อยละ 100

4) การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) และค่าสถิติที่ใช้ คือ การทดสอบค่าเอฟ (F-test)

ผลการวิจัย

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป พบว่าจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามมีทั้งหมด 238 คน ส่วนใหญ่อยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน 154 คน คิดเป็นร้อยละ 64.70 โรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 22.30 โรงเรียนขนาดกลางและเล็ก จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 13.02

2. การวิเคราะห์แสดงค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานคุณลักษณะของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 6 ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ โดยภาพรวมและรายด้าน พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้านโดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.80-4.07 ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดมี 2 ด้าน คือ ด้านคุณธรรมและจริยธรรม และด้านการติดต่อสื่อสารรองลงมา คือ ด้านการตัดสินใจด้านความรับผิดชอบ และด้านวิสัยทัศน์

เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า

1) ด้านวิสัยทัศน์โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=4.06$) คือสร้างภาพลักษณ์ของโรงเรียน เพื่อมุ่งสู่อนาคตส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ สามารถคาดการณ์ล่วงหน้าได้ และกำหนดเป้าหมายในการตัดสินใจได้ ($\bar{X}=3.65$)

2) ด้านความรับผิดชอบต่อภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือการสร้างความสัมพันธ์ร่วมมือกับชุมชนและหน่วยงานอื่น ($\bar{X}=4.04$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ มีการประสานงานทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนและรับผิดชอบต่อหน้าที่อย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X}=3.81$)

3) ด้านการตัดสินใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือมอบอำนาจหน้าที่ให้ผู้ใต้บังคับบัญชาโดยยึดหลักกฎข้อบังคับ ระเบียบราชการ ($\bar{X}=4.16$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ เปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของโรงเรียน ($\bar{X}=3.74$)

4) ด้านการติดต่อสื่อสาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือการสั่งการยึดวัตถุประสงค์ ระเบียบกฎหมายและศีลธรรม ($\bar{X}=4.42$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ มีความอดทนต่อคำพูดที่ขัดแย้งและไม่เป็นมิตร ($\bar{X}=3.88$)

5) ด้านคุณธรรมและจริยธรรมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้อง ดีงาม เคารพในสิทธิและรู้จักให้เกียรติผู้อื่น ($\bar{X}=4.24$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ เป็นผู้มีความอดทน อดกลั้นและอดออม ($\bar{X}=3.91$)

3. ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการจำแนกตามขนาดโรงเรียนพบว่าโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

ผลจากการวิจัยคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการตามความคิดเห็นของครู มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผลดังนี้

1. คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 6 ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ ตามความคิดเห็นของครู โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งเป็นผู้บริหารสถานศึกษาจะได้รับการพัฒนาด้วยการฝึกอบรมให้มีความรู้ความเข้าใจ ในบทบาท อำนาจ และหน้าที่ เพื่อให้เกิดพฤติกรรมที่เหมาะสมและมีความพร้อมในทุกด้าน ซึ่งการคัดเลือกผู้ที่จะดำรงตำแหน่งผู้บริหารนั้น ต้องมีคุณลักษณะที่เอื้อต่อการทำงาน เพราะผู้บริหารเป็นตัวแทนขององค์กรเป็นจุดรวมพลังของบุคคลในองค์กร ความอยู่รอดและความเจริญก้าวหน้าขององค์กรขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้บริหาร เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ทั้งนี้เนื่องจาก ครูให้ความสำคัญกับการสร้างคุณค่าทางด้านจิตใจ ผู้บริหารต้องเป็นผู้ที่ยึดคุณธรรมและจริยธรรมเป็นที่ตั้งในการบริหารงานและเป็นลักษณะเฉพาะตัวที่สำคัญของผู้บริหาร ผู้บริหารต้องอยู่ในสถานที่ให้คุณให้โทษต่อผู้ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน ถ้าผู้บริหารขาดคุณธรรมและจริยธรรม ก็เป็นเหตุให้บุคลากรในองค์กรไม่อยากจะปฏิบัติงาน อาจก่อให้เกิดผลเสียต่อองค์กร ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับ ญัตติสภากรรณเล็กลง (2553, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ตามการรับรู้ของผู้ปกครอง นักเรียนโรงเรียนบ้านหนองบอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระยองเขต 1 พบว่าคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ ตามการรับรู้ของผู้ปกครอง นักเรียนโรงเรียนบ้านหนองบอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระยองเขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านคุณธรรม เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายดังนี้

1.1 ด้านวิสัยทัศน์ ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหารมีคุณลักษณะอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารโรงเรียนได้สำรวจข้อมูล วิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็งในการบริหารโรงเรียนตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง ส่งเสริมศักยภาพของครู มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในสิ่งใหม่ ๆ กำหนดเป้าหมายและมีความยืดหยุ่นในการบริหารงานให้ไปสู่ความสำเร็จ ส่งเสริมให้ครูลาศึกษาต่อ ศึกษาดูงาน และฝึกอบรมในทุกภาคเรียน ให้ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดยุทธศาสตร์ซึ่งสอดคล้องกับวิระวัฒน์ ปันนิตามัย (2538: 29) ได้กล่าวว่าผู้นำที่มีวิสัยทัศน์จะต้องมีความสามารถ

คาดคะเนล่วงหน้า มีความคิดสร้างสรรค์ มองภาพที่ควรจะเป็นในอนาคตได้ดี กำหนดเป้าหมายและวางแผนกลยุทธ์ เพื่อไปสู่ความสำเร็จได้ดี โดยวิสัยทัศน์ที่ตั้นนั้นต้องมีลักษณะลึก กว้างไกล และสูง สามารถทำให้บรรลุได้ เห็นได้ในเชิงพฤติกรรม มีความท้าทาย เพราะวิสัยทัศน์เป็นภาพขององค์การในอนาคต ซึ่งได้มาจากปัญญาความคิดเห็น ความเป็นไปได้ สอดคล้องกับเป้าหมายและภาระหน้าที่ขององค์การ โดยภาพนั้นต้องอยู่บนพื้นฐานความเป็นจริง น่าเชื่อถือ และดึงดูดให้ปฏิบัติตามอันจะทำให้องค์การมีสภาพที่ดีกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งผู้นำจะต้องทำให้กลายเป็นสิ่งที่ร่วมกันของบุคคลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการทำวิสัยทัศน์เป็นจริง ผลการวิจัยครั้งนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พุฒิพงศ์ มนตรีโพธิ์ (2550: 137) ได้ศึกษา คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 พบว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านวิสัยทัศน์ อยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านความรับผิดชอบ ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหารมีคุณลักษณะอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา รู้จักหน้าที่ของตนว่าต้องปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จ อย่างเต็มความสามารถด้วยความเต็มใจและตั้งใจยึดมั่นในเกณฑ์ ตรงต่อเวลา และรับผิดชอบในสิ่งที่ตนกระทำ มีการวางแผนดำเนินการปฏิบัติงานของครู ควบคุมติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับศิริพร พงศ์ศรีโรจน์ (2540: 215) ที่ได้กล่าวว่า การกำหนดเป้าหมายวางแผนกำหนดนโยบาย ติดตามงานอยู่เสมอ ช่วยเสริมสร้างปริมาณและคุณภาพของงานให้ได้รับผลสูงสุด ผู้บริหารในยุคสมัยของการปฏิรูปการศึกษาต้องศึกษาทำความเข้าใจและนำมาปฏิบัติให้บังเกิดผลอย่างจริงจัง โรงเรียนมีบทบาทสำคัญในการกำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์และกิจกรรม สอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2546: 71) ที่กล่าวว่าบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารกับชุมชน จะต้องให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในกิจการของโรงเรียน ส่งเสริมแสวงหาทรัพยากรที่สนับสนุนการบริหาร มีความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน ให้ความร่วมมือกับชุมชน ผลการวิจัยครั้งนี้ สอดคล้องกับงานวิจัย พุฒิพงศ์ มนตรีโพธิ์ (2550: 137) ที่ได้ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 พบว่าคุณลักษณะของผู้บริหารด้านความรับผิดชอบ โดยรวมอยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านการตัดสินใจ ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหารมีคุณลักษณะอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ในการบริหารงานกิจกรรมต่าง ๆ ในโรงเรียนมีความซับซ้อนและหลากหลาย การดำเนินงานทุกชนิด ผู้บริหารตัดสินใจเพียงคนเดียวอาจมีข้อมูลไม่เพียงพอที่จะทำงานให้มีประสิทธิภาพได้ ผู้บริหารจึงต้องมีความรู้และประสบการณ์โดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ ใช้ข้อมูลที่เป็นปัจจุบันและถูกต้องประกอบการตัดสินใจ รวมทั้งยึดระเบียบ กฎหมายและมีเหตุผลในการตัดสินใจทุกครั้ง ทั้งนี้เพื่อให้งานที่รับผิดชอบสำเร็จและบรรลุเป้าหมาย วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ ศิริพร พงศ์ศรีโรจน์ (2540: 193-194) ที่กล่าวว่า การที่จะเป็นผู้บริหารที่ดีจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำในการตัดสินใจที่ดีที่สุด เพื่อสำเร็จและบรรลุตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพในการบริหารงาน การประสานงานทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ใช้หลักการระเบียบ กฎหมายและเหตุผลในการตัดสินใจอย่างยุติธรรม และเป็นธรรมและตัดสินใจโดยใช้ความรู้ ประสบการณ์และคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ ดังนั้นครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จึงเห็นว่าคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนด้านการตัดสินใจอยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยครั้งนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พุฒิพงศ์ มนตรีโพธิ์ (2550: 137) ได้ศึกษา คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการตัดสินใจ โดยรวมอยู่ในระดับมาก

1.4 ด้านการติดต่อสื่อสาร ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหารมีคุณลักษณะอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การติดต่อสื่อสารที่ผู้บริหารสื่อความหมายด้วยการพูด การเขียน การสั่งการชัดเจนเข้าใจง่ายสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้ โดยใช้ภาษา วาจาที่สุภาพอ่อนโยน มีอารมณ์ขัน สร้างความเป็นกันเองกับทุกคน มีการยกย่องชมเชยและตำหนิ

ผู้ได้บังคับบัญชาในโอกาสอันควร และชี้แจงการปฏิบัติงานให้คณะครูเข้าใจ ทั้งนี้เนื่องมาจากในการบริหารกิจกรรมต่าง ๆ ทุกชนิดในองค์การต้องอาศัยการติดต่อสื่อสารเป็นองค์ประกอบทั้งสิ้น สอดคล้องกับ ธงชัย สันติวงษ์ (2539: 426) ได้กล่าวว่า การติดต่อสื่อสารเป็นวิธีเดียวเท่านั้นที่จะใช้สำหรับสั่งการงานต่างๆ ไปให้แก่ตัวบุคคลหรือกลุ่มคนในองค์การไม่ว่าจะเป็นการกำหนดมอบหมายงาน การเปลี่ยนแปลงงาน หรือโครงการต่าง ๆ การชี้แจงผู้บังคับบัญชาและประสานงานในกิจกรรมต่าง ๆ ภายในองค์การก็ต้องอาศัยวิธีการติดต่อสื่อสารในลักษณะใดลักษณะหนึ่งสอดคล้องกับ อุทัย บุญประเสริฐ (หน้า 118) ที่กล่าวว่า การติดต่อสื่อสารเป็นการแลกเปลี่ยนข่าวสารระหว่างบุคคล หรือหน่วยงานภายในองค์การหรือกับภายนอกองค์การ เพื่อให้เกิดความเข้าใจร่วมกัน ซึ่งอาจเป็นความคิด อารมณ์ ทักษะทัศนคติ ระหว่างผู้บริหารสำนักงาน บุคลากรในสังกัด ครู อาจารย์ นักเรียน หรือผู้ที่เกี่ยวข้องในองค์การ ต้องเน้นที่ความเข้าใจที่ถูกต้องระหว่างฝ่ายต่าง ๆ หรือระหว่างบุคคลในองค์การ เพื่อที่จะร่วมมือกันปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัย ปรีชา เพ็ชรฉกรรจ์ (2547: 74) ที่ได้ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 พบว่า คุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้บริหารสถานศึกษา ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 ตามความคิดเห็นของครู ในเขตอำเภอเมือง ด้านการติดต่อสื่อสาร โดยรวม อยู่ในระดับมาก

1.5 ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหารมีคุณลักษณะอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษา ได้ยึดถือปฏิบัติตามหลักคุณธรรม จริยธรรม สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา กัลยาณมิตร 7 ประการ แล้วยังมีจรรยาบรรณครู 9 ประการ ของคุรุสภาให้ยึดถือปฏิบัติ ผู้บริหารต้องพยายามประพฤติปฏิบัติด้วยความมุ่งมั่น เสียสละและตั้งใจปฏิบัติงานให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี มีความอดทน อดกลั้นและอดออม สร้างความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันในหมู่คณะ มีความยุติธรรม ไม่ลำเอียง ละเว้นจากอบายมุข ต่าง ๆ การที่ผู้บริหารปฏิบัติตามหลักคุณธรรม จริยธรรม นี้จะช่วยให้มีการบริหารงานอย่างเป็นไปด้วยความเรียบร้อยในแนวทางที่เหมาะสม ก่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติงานให้สำเร็จลุล่วงไปตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพซึ่งสอดคล้องกับ ทฤษฎีจริยธรรมตามหลักของคานท์ (2008) ที่กล่าวว่า ผู้บริหารต้องทำตามหน้าที่บริหารการศึกษาให้ก่อประโยชน์ต่อบุคคลที่เข้ามาเกี่ยวข้องในด้านการศึกษา และสิ่งสำคัญที่สุด คือ ต้องรู้ว่าหน้าที่ของตนคืออะไร ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกวรรณ บุญอิม (2550: บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอบางใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2 ด้านคุณธรรมและจริยธรรม อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทรงสวัสดิ์ แสงมณี (2552: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความต้องการของครู สังกัดกรุงเทพมหานครเขตบางขุนเทียน ด้านคุณธรรมและจริยธรรม อยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบ คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการตามความคิดเห็นของครู จำแนกตามขนาดโรงเรียน โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ โรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลางและเล็ก ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหารมีคุณลักษณะไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ได้ส่งเสริมสนับสนุนให้โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ โรงเรียนขนาดใหญ่วิทยาลัย โรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารงานของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง โดยจัดประชุมสัมมนา แลกเปลี่ยนเรียนรู้ทั้งจากวิทยากรภายในและภายนอก มีการติดตาม นิเทศ การสร้างขวัญกำลังใจให้ข้าราชการครูโรงเรียนขนาดต่าง ๆ เสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ โดยกำหนดหลักสูตรการพัฒนาให้สอดคล้องกับความต้องการ จำเป็นในการพัฒนาตนเองของบุคลากรทางการศึกษาและสถานศึกษา การพิจารณาความดีความชอบ และเสริมสร้างขวัญกำลังใจให้แก่บุคลากรในสถานศึกษาด้วยความโปร่งใสเป็นธรรม การ

พัฒนาบุคลากรตามมาตรฐานวิชาชีพ จึงส่งผลให้ความคิดเห็นของครูที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน คิดเห็นไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ ยุทธพงษ์ กิ่งวิจิต (2555, หน้า 3) ได้กล่าวว่า ผู้บริหารจะต้องเป็นผู้มีอุดมการณ์ กล้าคิด กล้าตัดสินใจ มีความรับผิดชอบต่อนักเรียน และมีความเสียสละ อุทิศตนเพื่อหน้าที่ ซึ่งการที่จะบริหารงานให้เกิดผลสัมฤทธิ์ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีลักษณะผู้นำด้านวิสัยทัศน์ คือ มุ่งส่งเสริมพัฒนาศักยภาพของบุคลากรทางการศึกษา กำหนดยุทธศาสตร์ในการบริหารการศึกษาในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ด้านความรับผิดชอบ คือ การที่ผู้บริหารต้องรับผิดชอบต่อแผนงาน ควบคุม กำกับ ติดตาม และประเมินผลงานอย่างต่อเนื่อง และประสานสัมพันธ์กับชุมชน ด้านการตัดสินใจ เป็นส่วนสำคัญอย่างยิ่งสำหรับผู้บริหาร เพราะต้องบริการการจัดงานต่าง ๆ ในหน่วยงาน ด้านการติดต่อสื่อสาร ก็เป็นส่วนสำคัญที่ผู้บริหารจะต้องมีความสามารถในการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมาย ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ผู้บริหารต้องยึดมั่นในหลักคุณธรรม และความถูกต้องในการบริหารงานให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี ดังนั้นตามความคิดเห็นของครูที่มีต่อคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา จำแนกตามขนาดของโรงเรียน จึงไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของสุดาวรรณ เต็มเปี่ยม (2553, หน้า 78) ได้ศึกษา คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน ตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 พบว่า โดยภาพรวมและรายด้าน จำแนกตามขนาดโรงเรียนไม่แตกต่างกัน

บรรณานุกรม

- กรกรวรรณ บุญอ้อม. (2550). **คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูผู้สอนโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอบางใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2.** วิทยานิพนธ์สาขาวิชาการบริหารสถานศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546ก). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- คมสัน บุพศิริ. (2542). **พฤติกรรมด้านคุณธรรมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครพนม.** วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ณัฐยาภรณ์ เล็กสิงโต. (2553). **คุณลักษณะของผู้บริหารที่พึงประสงค์ตามการรับรู้ของผู้ปกครองโรงเรียนบ้านหนองบอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยองเขต 1.** ปริญญาโทการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ทรงสวัสดิ์ แสงมณี. (2552). **คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความต้องการของครูสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตบางขุนเทียน.** วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). **การวิจัยเบื้องต้น.** กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ปรีชา เพ็ชรฉกรรจ์. (2547). **คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 ตามความคิดเห็นของครูในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง.** ปริญญาโทการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พุดพิงศ์ มนต์โรโพธิ์. (2550). **คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ยุทธพงษ์ กิ่งวิจิต. (2555). **คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถม.** วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

สุดาวรรณ เต็มเปี่ยม. (2553). คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.

เสรี ปั่นสมสกุล. (2548). คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูในเขตอำเภอวัฒนานคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2. วิทยานิพนธ์ ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยบูรพา.

การจัดการความขัดแย้งของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร
Conflict Management of Educational Institution Under The Jurisdiction of

Yannawa Educational District

พัสวี ไช่มุกข์*

Passavee Khaimuk

(plathong_6@hotmail.com)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการจัดการความขัดแย้งของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร เพื่อเปรียบเทียบการจัดการความขัดแย้งของสถานศึกษา จำแนกตามขนาดของโรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถาม แบบมาตราส่วนค่า 5 ระดับ มีความเที่ยงตรงซึ่งผ่านผู้เชี่ยวชาญ 3 คนมีความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.816 วิเคราะห์ข้อมูลโดยแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่าสถิติที่ใช้คือ การทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) ผลการวิจัยพบว่าการจัดการความขัดแย้งของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายวิธีอยู่ในระดับมาก ส่วนผลการเปรียบเทียบ 3 ขนาดโรงเรียน พบว่าโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นสมมติฐานโรงเรียนขนาดต่างกัน การจัดการความขัดแย้งของสถานศึกษาแตกต่างกัน ทุกวิธีโรงเรียนขนาดเล็กแตกต่างกับโรงเรียนขนาดใหญ่และวิธีการบังคับ วิธีไกล่เกลี่ย วิธีประนีประนอม โรงเรียนขนาดกลางแตกต่างกันกับโรงเรียนขนาดใหญ่

คำสำคัญ: การจัดการความขัดแย้งของสถานศึกษา

Abstract

The purposes of this objective, a study of conflict management of educational institution Under The Jurisdiction Of Yannawa Educational District, that to compare the management of conflicts by school size. The tools used in this research were the five level scale query precision, which through the 3 experts have confidence equal to 0.816. The analyze information by Frequency, Percentage, Mean, Standard Deviation and F-test. The research found as follows;

The overview of a study of Conflict Management Of Educational Institution Under The Jurisdiction Of Yannawa Educational District has the results of overall and each management in the high level. Then the overall of comparison school size found that it's has the all difference between the small school with the large school but the difference type of the medium school and the large school have forcing, Smoothing and Compromise by statistically significant at the .05 level.

Keyword: Conflict management of the administrator of educational institution

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การบริหารไม่ว่าจะเป็นข้าราชการหรือองค์กรเอกชน มีทรัพยากรอันเป็นปัจจัยสำคัญอย่างน้อย 4 ประเภท หรือเรียกง่าย ๆ ว่า 4 M's คือคน (Man) เงิน (Money) วัสดุสิ่งของ (Materials) และการจัดการ (Management) ทรัพยากรการบริหารแต่ละประเภทมีความสำคัญอยู่ในตัวของมันเอง และพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน จะขาดเสียอย่างใดอย่างหนึ่งหาไม่ได้ เช่น ไม่มีเงิน ไม่มีวัสดุ เราก็ไม่สามารถทำอะไรได้ หรือแม้จะมีเงินมีวัสดุพร้อมบริบูรณ์ แต่ขาดคน ผลงานก็ไม่เกิดขึ้นทั้งนี้เพราะองค์กรจะมีเงินและวัสดุมาหาศาลสักเพียงใดก็ตาม แต่หากำลังเหล่านั้นไปใช้ให้เกิดประโยชน์ เมื่อพิจารณาในแง่หนึ่งจะเห็นว่า “คน” เป็นทรัพยากรการบริหารที่สำคัญเหนือทรัพยากรอื่นใด (อุทัย หิรัญโต, 2531: 1-2)

ผู้บริหารโรงเรียนมีบทบาทสำคัญต่อการจัดการปัญหาความขัดแย้งด้วยวิธีการแก้ปัญหาของผู้บริหารที่แตกต่างกันไป ถึงแม้จะเป็นปัญหาในลักษณะเดียวกันก็ตาม ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ ความรู้ ความสามารถ อายุและบุคลิกภาพเฉพาะตัว ปัญหาบางอย่างผู้บริหารคนหนึ่งอาจแก้ได้ แต่อีกคนหนึ่งอาจจะแก้ไม่ได้หรือถ้าแก้ไขได้ก็อาจใช้เวลาแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับความสามารถของแต่ละบุคคล (ศรี อนันต์นพคุณ, 2542) ดังนั้นจะเห็นได้ว่าทุกวันนี้ความขัดแย้งกลายเป็นเรื่องปกติที่เกิดขึ้นในสังคม อาจเกิดขึ้นกับใคร เวลาใดก็ได้ ซึ่งหลีกเลี่ยงไม่ได้ แม้แต่ในส่วนของข้าราชการครูที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสถานศึกษาก็มักจะประสบปัญหาในการปฏิบัติงานเช่นกัน งานบุคคลก็มีความสำคัญไม่แพ้งานวิชาการ แต่งานบริหารบุคคลก็ถือว่าเป็นหัวใจของการปฏิบัติงานในโรงเรียน ซึ่งมีความสำคัญเช่นกัน (เขาวลิต คงคาพิชัญ, 2546: ออนไลน์)

เมื่อผู้บริหารไม่สามารถจะหลีกเลี่ยงหนีความขัดแย้งได้ จึงควรรู้จักและเข้าใจความขัดแย้งแปลงสภาพความขัดแย้งให้เป็นประโยชน์ ความขัดแย้งเป็นสิ่งที่ผู้บริหารต้องเผชิญหน้าอยู่ทุกวัน มีผลการวิจัยที่ผู้บริหารต้องใช้เวลาจำนวนมากในการจัดการกับความขัดแย้ง เช่นงานวิจัยของ โทมัส (Thomas, 1976: 315 อังใน รังสรรค์ เหมันต์, 2546: 2) แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารระดับสูงและระดับกลางใช้เวลาประมาณร้อยละ 20 ของเวลาทำงาน เพื่อจัดการกับความขัดแย้ง ภายในองค์กรจะต้องมีหัวหน้าหรือผู้นำคอยประสานงานเพื่อให้คนในองค์กรปฏิบัติงานจนบรรลุวัตถุประสงค์ และมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกันให้มากที่สุด (นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์, 2540: 2) ผู้บริหารโรงเรียนไม่ว่าระดับใดก็ตาม มักประสบปัญหาเดือดร้อนใจอย่างยิ่งอยู่เรื่องหนึ่ง คือ ปัญหาการขาดความสามัคคี นับเป็นอุปสรรคต่อการบริหารงานอย่างยิ่ง เกิดความลำบากใจในการสั่งการบางครั้งผู้บริหารแก้ปัญหาความขัดแย้งนั้น แต่คุณครูไม่พอใจก็ร้องเรียนไปยังผู้บริหาร ผู้บริหารระดับสูง (เสนห์ โสมนัส, 2538: 7)

จากปัญหาดังกล่าวความขัดแย้งเป็นสิ่งที่ผู้บริหารต้องเผชิญหน้าอยู่ทุกวัน ผู้บริหารไม่สามารถทำเป็นไม่สนใจหรือละเลยเสียได้ และไม่สามารถปล่อยให้เกิดขึ้นและรุนแรงขึ้นได้โดยไม่จัดการแก้ไข การบริหารความขัดแย้งเป็นภารกิจที่ยากที่สุดอย่างหนึ่งของผู้บริหาร ผู้บริหารจำเป็นต้องดำเนินการให้องค์การสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยไม่สามารถเลือกได้ว่าจะต้องทำงานกับใครก็ตาม ผู้บริหารต้องมีทักษะในการจัดการความขัดแย้งซึ่งมีความสำคัญต่อผลการปฏิบัติงาน นักทฤษฎีองค์การได้พยายามศึกษาวิจัยปัญหาเรื่องความขัดแย้งในหน่วยงานหรือนักการศึกษาได้นำศาสตร์ในเรื่องมาประยุกต์ใช้ในการบริหารการศึกษา ด้วยเห็นว่าหากสามารถควบคุมสาเหตุของความขัดแย้ง และจัดการกับความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในสถานศึกษาได้ จะทำให้การปฏิบัติงานดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น การจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาต้องอาศัยความรู้ความเข้าใจในสาเหตุของความขัดแย้งและประสบการณ์ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี (ลำจวน ชื่นธงชัย, 2551: 7)

จะว่าเห็นได้ถ้าผู้บริหารประสงค์จะให้องค์การอยู่รอดและเจริญก้าวหน้าไปตามสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลาแล้ว ผู้บริหารจะต้องระมัดระวังมิให้ความขัดแย้งเกิดขึ้นจนมากเกินไปจนก่อให้เกิดผลเสีย เมื่อผู้บริหารเป็น

ส่วนหนึ่งของความขัดแย้ง หรือเป็นผู้บริหารความขัดแย้งให้อยู่ในระดับพอดีก็ได้ หมายความว่าผู้บริหารจะเข้าไปบริหารความขัดแย้งได้ทันที ผู้บริหารต้องเป็นผู้ที่มีทักษะในการเลือกวิธีบริหารความขัดแย้งตามสถานการณ์ให้เกิดประโยชน์สูงสุดด้วยดังนั้นผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาว่า การจัดการความขัดแย้งของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร เป็นอย่างไร แตกต่างกันหรือไม่ เพื่อเป็นแนวทางการบริหารความขัดแย้งของสถานศึกษาต่อไป

คำถามในการวิจัย

1. ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร ขนาดโรงเรียน มีความคิดเห็นต่อการจัดการความขัดแย้งของสถานศึกษาที่แตกต่างกันหรือไม่
2. ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร ใช้วิธีการจัดการความขัดแย้งวิธีใด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการจัดการความขัดแย้งของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบการจัดการความขัดแย้งของสถานศึกษา จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

สมมติฐานของการวิจัย

ผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่มีการจัดการความขัดแย้งแตกต่างกัน ในวิจัยในครั้งนี้มุ่งศึกษาเรื่องการจัดการความขัดแย้ง 5 วิธี

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ตัวแปรต้น (Independent Variables)

ขนาดโรงเรียน

1. ขนาดใหญ่
2. ขนาดกลาง
3. ขนาดเล็ก

ตัวแปรตาม (dependent Variables)

การจัดการความขัดแย้ง

1. วิธีเผชิญหน้า
2. วิธีหลีกเลี่ยง
3. วิธีบังคับ
4. วิธีไกล่เกลี่ย
5. วิธีประนีประนอม

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนของการวิจัย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติหน้าที่สอนในสถานศึกษาระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร ในปีการศึกษา 2556 จำนวน 158 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้มาจากการกำหนดของขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากตารางเครซีและมอร์แกน แล้วทำการสุ่มอย่างง่ายและกำหนดจำนวนเพิ่มเติมตามความเหมาะสมได้กลุ่มตัวอย่าง 139 คน

ขนาดโรงเรียน	จำนวนโรงเรียน	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1. ขนาดใหญ่	2	76	64
2. ขนาดกลาง	1	38	35
3. ขนาดเล็ก	3	44	40
รวม	6	158	139

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถาม 1 ชุด แบ่งออกเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน ลักษณะคำถามเป็นแบบสอบถามให้เลือกตอบ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับวิธีการจัดการกับความขัดแย้งของสถานศึกษาโดยแนวคิดของโฮวาท และลอนดอน เป็นวิธีจัดการกับความขัดแย้งรวม 5 วิธี 5 ข้อย่อยรวม 25 ข้อ

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบการจัดการความขัดแย้งของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร จำแนกตามขนาดโรงเรียน และทดสอบรายคู่ ด้วยวิธีเชฟเฟ (Scheffe's method)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขออนุญาตจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยพะเยา ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตยานนาวา จำนวน 6 โรงเรียน เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม

2. การจัดการระดมข้อมูล ตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม โดยส่งแบบสอบถามไปทั้งสิ้น 158 ฉบับ รอบแรกได้รับคืนฉบับที่สมบูรณ์ 120 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 76 เนื่องจากเกิดเหตุการณ์ทางการเมืองทำให้ครูมาโรงเรียนไม่ครบ จึงต้องส่งแบบสอบถามรอบที่สองโดยการสุ่มโรงเรียนส่งแบบสอบถามไปทั้งสิ้น 25 ฉบับได้รับคืนฉบับที่สมบูรณ์ 23 ฉบับคิดเป็นร้อยละ 92

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อคำนวณหาค่าสถิติ สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิจัยใช้ค่าร้อยละ (%) ใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าสถิติที่ใช้คือการทดสอบค่าเอฟ (One-Way ANOVA)

นิยามศัพท์เฉพาะ

โรงเรียนสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร หมายถึง โรงเรียนที่อยู่ในสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานครชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ในปีการศึกษา 2556 จำนวน 6 โรงเรียน คือ 1. โรงเรียนวัดดอกไม้ 2. โรงเรียนวัดช่องลม 3. โรงเรียนวัดช่องนนทรี 4. โรงเรียนปริวาส 5. โรงเรียนคลองใหม่ 6. โรงเรียนวัดคลองภูมิ

ครู หมายถึง บุคลากรวิชาชีพซึ่งทำหน้าที่หลักทางด้านการสอนและการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตยานนาวา

ความขัดแย้ง หมายถึง สภาวะการที่บุคคลมีความคิดเห็น การรับรู้ ค่านิยม เจตคติ เป้าหมายที่ไม่ตรงกัน และไม่สามารถทำการตกลงกันได้ และมีผลทำให้เกิดการขัดขวางกีดกัน หลีกหนี หรือหักล้างกันเพื่อไม่ให้แต่ละฝ่ายบรรลุเป้าหมายได้

การจัดการความขัดแย้ง หมายถึง การปฏิบัติการใด ๆ ให้ความขัดแย้งในองค์การลดความรุนแรงลง หรือหมดสิ้นไปจากองค์การ รวมถึงการประสานความขัดแย้งที่เกิดขึ้นให้การลงรอยกันอย่างเหมาะสม ทั้งนี้เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดการบริหารงาน

วิธีการจัดการความขัดแย้ง หมายถึง การคลี่คลายปัญหาที่เกิดจากสภาพการที่บุคคลหรือกลุ่มบุคคล ซึ่งปฏิบัติงานร่วมกันภายในองค์การมีความเห็นไม่สอดคล้องกัน ทั้งค่านิยมเป้าหมายและวิธีการทำงาน ประกอบด้วย

1. วิธีเผชิญหน้า เป็นวิธีการที่ผู้บริหารจัดการกับความขัดแย้ง โดยการเผชิญกับปัญหาโดยตรง พยายามวิเคราะห์ประเด็นปัญหาให้ชัดเจน แสดงความคิดเห็นอย่างเปิดเผยและไม่ละเลยปัญหาจนกว่าจะได้รับการแก้ไข พร้อมทั้งชักนำให้หันมาร่วมมือร่วมกัน

2. วิธีหลีกเลี่ยง เป็นวิธีการบริหารที่ไม่ยอมรับปัญหาและเห็นว่าความขัดแย้งเป็นเรื่องเล็กน้อย พยายามหลีกเลี่ยงเพิกเฉย ไม่เกี่ยวข้อง ไม่ได้แย้ง ไม่ยอมรับรู้ปัญหาข้อขัดแย้งที่เกิดขึ้น

3. วิธีบังคับ เป็นวิธีที่ผู้บริหารยึดถือความคิดเห็นของตนเองเป็นสำคัญ ไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น หรือข้อเสนอแนะของคนอื่น ยืนกรานเรียกร้อง และบังคับให้ผู้อื่นยอมรับความคิดเห็นในวิธีการของตนเพียงฝ่ายเดียว

4. วิธีไกล่เกลี่ย เป็นวิธีการให้ผู้บริหารย้าให้คู่กรณี คำนึงถึงความสำคัญ ในความสำเร็จขององค์การมากกว่าความแตกต่างในเรื่องความคิดเห็น และวิธีการทำงาน

5. วิธีประนีประนอม เป็นวิธีการที่ผู้บริหารพยายามหาทางสายกลางหรือพบกันครึ่งทางของการดำเนินงาน เปิดใจกว้าง ยินดีรับฟังข้อเสนอแนะของทุกฝ่าย ยอมเป็นผู้ให้และผู้รับยอมเสียสละส่วนน้อยเพื่อประโยชน์ส่วนรวม และยังเน้นเรื่องการให้ความร่วมมือเป็นสำคัญในการแก้ปัญหา

ขนาดของโรงเรียน หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษาซึ่งเปิดสอนทั้งระดับก่อนประถมศึกษา ซึ่งจำแนกตามจำนวนนักเรียนเป็น 3 ขนาด โดยแบ่งตามเกณฑ์ ของสำนักงานยุทธศาสตร์การศึกษา สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานครเขตคลองสาน ปีการศึกษา 2556 ได้ดังนี้

1. โรงเรียนขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนไม่เกิน 400 คน
2. โรงเรียนขนาดกลาง หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 401 -800 คน
3. โรงเรียนขนาดใหญ่ หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 801 คนขึ้นไป

ผลการวิจัย

การศึกษากิจการการจัดการความขัดแย้งของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. จัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานครโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายวิธี พบว่า การศึกษากิจการการจัดการความขัดแย้งของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกวิธี วิธีที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ วิธีประนีประนอมรองลงมาคือ วิธีไกล่เกลี่ย วิธีการเผชิญหน้า วิธีบังคับ ส่วนวิธีที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ วิธีหลีกเลี่ยง ตามลำดับโดยมีรายละเอียด ดังนี้

1.1 วิธีเผชิญหน้า พิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ เผชิญกับปัญหาอย่างเปิดเผยชัดเจน โดยตรง

วิธีเผชิญหน้า	N = 139		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. หยิบยกข้อขัดแย้งมาพิจารณาอย่างเปิดเผยและดำเนินการแก้ปัญหา	3.66	0.72	มาก
2. เผชิญกับปัญหาอย่างเปิดเผย	3.78	0.85	มาก
3. ไม่ทอดทิ้งข้อปัญหาจนกว่าจะแก้ไขเรียบร้อยแล้ว	3.65	0.61	มาก
4. เผชิญกับความขัดแย้งโดยตรง	3.90	0.83	มาก
5. กล้าที่จะแสดงความคิดเห็นอย่างชัดเจน	3.78	0.83	มาก

1.2 วิธีหลีกเลี่ยง พิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ไม่รับรู้ว่ามีปัญหาขัดแย้งเกิดขึ้น

วิธีหลีกเลี่ยง	N = 139		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. หลีกเลี่ยงการโต้เถียงที่จะนำไปสู่การวิวาท	3.58	0.68	มาก
2. พยายามที่จะไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับข้อขัดแย้ง	3.67	0.83	มาก
3. พยายามทำเรื่องยากให้เป็นเรื่องง่าย	3.54	0.73	มาก
4. ถอนตัวออกจากสถานการณ์ที่เป็นความขัดแย้ง	3.69	0.82	มาก
5. ไม่รับรู้ว่ามีปัญหาขัดแย้งเกิดขึ้น	3.80	0.70	มาก

1.3 วิธีบังคับ พิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ยินทรานให้รับวิธีการแก้ปัญหาที่ผู้บริหารเสนอเท่านั้น

วิธีบังคับ	N = 139		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. บังคับให้ผู้อื่นยอมรับความคิดเห็นของตน	3.51	0.73	มาก
2. ยินทรานให้รับวิธีการแก้ปัญหาที่ผู้บริหารเสนอเท่านั้น	3.83	0.76	มาก
3. เรียกร้องให้ดำเนินการตามวิธีการของตนที่ได้คิดไว้แล้ว	3.61	0.73	มาก
4. ไม่ยอมรับคำปฏิเสธของผู้อื่น	3.73	0.81	มาก
5. บังคับให้ใช้ทางแก้ปัญหาของตน	3.73	0.76	มาก

1.4 วิธีใกล้เคียง พิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อที่เห็นถึงความสำคัญของเป้าหมายมากกว่าความแตกต่างในวิธีการ

วิธีใกล้เคียง	N = 139		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. ให้ความสำคัญกับข้อขัดแย้งเช่นเดียวกับเรื่องอื่น ๆ ทั่ว ๆ ไป	3.68	0.80	มาก
2. ข้อที่เห็นถึงความสำคัญของเป้าหมายมากกว่าความแตกต่างในวิธีการ	3.87	0.73	มาก
3. ไม่คิดมาก ไม่ยึดมั่นกับความเห็นที่แตกต่าง	3.68	0.71	มาก
4. อดลุ่มอ่อยค้อยพูดค้อยจาในเรื่องความแตกต่าง	3.81	0.68	มาก
5. ทำให้เห็นว่าเป้าหมายที่มีอยู่ร่วมกันมีความสำคัญเป็นอันดับแรก	3.82	0.75	มาก

1.5 วิธีประนีประนอม พิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2 ข้อคือ ยอมเสียสละบางส่วนเพื่อให้ได้บางส่วน และ รับฟังข้อขัดแย้งของคู่กรณีทั้ง 2 ฝ่ายมาพิจารณา

ด้านประนีประนอม	N = 139		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. พยายามหาทางประนีประนอม	3.83	0.87	มาก
2. ค้นหาทางสายกลางในการดำเนินการ	3.93	0.82	มาก
3. ยินดีเป็นผู้ให้กับผู้รับ	3.85	0.86	มาก
4. ยอมเสียสละบางส่วนเพื่อให้ได้บางส่วน	3.95	0.89	มาก
5. รับฟังข้อขัดแย้งของคู่กรณีทั้ง 2 ฝ่ายมาพิจารณา	3.95	0.75	มาก

ผลการเปรียบเทียบการจัดการความขัดแย้งของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร จำแนกตามขนาดโรงเรียนพบว่า โดยภาพรวมและรายวิธี ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ซึ่งไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ผลการทดสอบความแตกต่างรายคู่โดยวิธี Scheffé นั่นคือ การจัดการความขัดแย้งของสถานศึกษา สำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานครโรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดใหญ่แตกต่างกัน 5 วิธีได้แก่วิธีเผชิญหน้า วิธีหลีกเลี่ยง วิธีบังคับ วิธีใกล้เคียง และวิธีประนีประนอม ส่วนโรงเรียนขนาดกลางกับโรงเรียนขนาดใหญ่ ต่างกัน 3 วิธีได้แก่ วิธีบังคับ วิธีใกล้เคียง วิธีประนีประนอม

อภิปรายผล

ผลจากการวิจัย เรื่อง การจัดการความขัดแย้งของสถานศึกษา สำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายดังนี้

1. การจัดการความขัดแย้งของสถานศึกษา สำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานครทั้ง 5 วิธีโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกวิธีทั้งนี้ เป็นเพราะว่าผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานครเป็นผู้ที่มีการจัดการความขัดแย้งในทุกวิธีการคัดเลือกผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารนั้น ต้องมีความรู้ต้องมีประสบการณ์ในการทำงาน ต้องการจัดการความขัดแย้งที่เอื้อต่อการทำงานเพราะผู้บริหารเป็นตัวแทนขององค์กรเป็นจุดรวมพลังของบุคคลในองค์กร ความอยู่รอดและความเจริญขององค์กร ขึ้นอยู่กับการจัดการของผู้บริหารซึ่งสอดคล้องกับแนวทฤษฎีของโฮวาท และ ลอนดอน (Howat and London, 1980: 172-175 อังโน รัชสรรค์ เหมันต์, 2546) ได้สรุปวิธีจัดการกับความขัดแย้งไว้ 5 วิธีคือ วิธีการเผชิญหน้า วิธีการหลีกเลี่ยง วิธีบังคับ วิธีการใกล้เคียง และวิธีการประนีประนอม เมื่อพิจารณารายวิธี พบว่า วิธี

ที่มีค่าสูงก็คือวิธีประนีประนอม ทั้งนี้ผู้บริหารพยายามหาทางสายกลาง เพื่อให้เป็นพอใจแก่คู่กรณีทั้งสองฝ่าย ยินดีรับฟังปัญหามานำพิจารณาพยายามหาทางประนีประนอม ยอมเป็นผู้ให้และผู้รับ ยอมเสียสละบางส่วนเพื่อให้ได้บางส่วน อาจเนื่องจากข้อเขียนของแมกซ์ เวเบอร์ (Max Weber, 1968 อ้างใน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2553) กับ เฟรเดอริก เทย์เลอร์ (Frederick Taylor, 1904 อ้างใน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2553) ต่างก็ให้เห็นว่า ความขัดแย้งเป็นสิ่งที่ไม่มีประโยชน์เป็นการทำลายล้าง ความขัดแย้งทำให้ขวัญเสื่อมทรมาน ไม่อยากทำงาน ทำให้ผลสัมฤทธิ์ต่ำ ทำให้ความคิดเฉื่อยชา และไม่สร้างสรรค์ วิธีแก้ปัญหาก็คือออกกฎระเบียบกระบวนการที่เข้มงวด เพื่อที่จะทำให้ความขัดแย้งหมดไป แต่ความเป็นจริงความขัดแย้งก็ยังคงมีอยู่ สำหรับแนวคิดในปัจจุบันนั้นหากความขัดแย้งมีระดับที่เหมาะสมอาจทำให้การปฏิบัติงานดีขึ้นได้ เมื่อพิจารณาเป็นรายวิธีมีประเด็นสำคัญที่ควรนำมาอภิปรายดังนี้

1.1 วิธีการเผชิญหน้า พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าในความเห็นของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร ให้ความสำคัญกับการเผชิญหน้าของผู้บริหาร เพราะว่าเป็นหน้าที่ของผู้บริหารที่จะต้องกล้าเผชิญหน้าและหาวิธีการจัดการกับความขัดแย้งให้เป็นไปในทิศทางที่เหมาะสม โดยพยายามลดอคติส่วนตัวลง การนำแนวคิดเชิงบูรณาการมาใช้เป็นทางออกให้แก่ตนเองและอีกฝ่ายหนึ่ง

1.2 วิธีการหลีกเลี่ยง พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าในความเห็นของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร ให้ความสำคัญกับการหลีกเลี่ยงของผู้บริหาร เพราะว่าเป็นวิธีการสถานศึกษาจัดการกับความขัดแย้งโดยไม่ต้องทำให้ผลกระทบต่อความสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล เป็นการเอาใจผู้อื่น สอดคล้องกับผลการวิจัยของ กำจัด คงหนู (2547: 73) ได้วิจัยเรื่องวิธีการจัดการกับความขัดแย้งของศึกษานิเทศก์อำเภอ เขตการศึกษา 5 ผลการวิจัยพบว่า ในการจัดการกับความขัดแย้งไม่ว่าจะจำแนกตามวุฒิทางการศึกษา ระยะเวลาในการปฏิบัติงานในตำแหน่งและประสบการณ์ในการฝึกอบรมของศึกษานิเทศก์อำเภอจะใช้วิธีการหลีกเลี่ยงและวิธีการยอมแพ้ อยู่ในระดับสูงวิธีประนีประนอม วิธีการร่วมมือแก้ปัญหา เป็นวิธีที่ใช้อยู่ในระดับกลางส่วนวิธีการเอาชนะใช้อยู่ในระดับต่ำและพบว่าศึกษานิเทศก์ที่มีวุฒิทางการศึกษา ระยะเวลาในการปฏิบัติงานในตำแหน่งและประสบการณ์ในการฝึกอบรมต่างกันเลือกใช้วิธีจัดการกับความขัดแย้งไม่แตกต่างกัน

1.3 วิธีบังคับ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ดังนี้อาจเป็นเพราะว่าในความเห็นของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร ให้ความสำคัญกับบังคับของผู้บริหาร เพราะวิธีการบังคับเป็นวิธีที่ผู้บริหารยึดถือความคิดเห็นของตนเองเป็นสำคัญ ในยอมรับฟังความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะ ของผู้อื่น ยินกรานเรียกร้อง และบังคับให้ผู้อื่นยอมรับความคิดเห็นในวิธีการของตนเพียงผู้เดียว ซึ่งวิธีการบังคับเป็นวิธีการมุ่งใช้อำนาจซึ่งอาจเป็นพลังและความสามารถที่จะผลักดันให้บุคคลหนึ่งกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งให้บรรลุจุดมุ่งหมายได้ ขณะเดียวกันอำนาจจะทำให้บรรยากาศของการอยู่ร่วมกันมีความขัดแย้งมากยิ่งขึ้นและการเลือกวิธีการขัดแย้งแบบนี้ควรใช้ในกรณีเมื่อต้องการตัดสินใจแบบเร่งด่วนจริง ๆ เพราะเมื่อลงมือปฏิบัติไปแล้วอาจเป็นสิ่งที่คนไม่ชอบหรือไม่พอใจในตัวผู้บริหาร ทำให้มีเจตคติที่ไม่ดีต่อการบริหารงาน แม้ความขัดแย้งจะถูกแก้ไขไปแล้ว แต่ความไม่พอใจยังคงอยู่ เนื่องจากการแก้ไขปัญหาใด ๆ ย่อมมีผู้รู้สึกรำคาญหรือ

1.4 วิธีไกล่เกลี่ย พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ดังนี้อาจเป็นเพราะว่าในความเห็นของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร ให้ความสำคัญกับไกล่เกลี่ยของผู้บริหาร เพราะเป็นกระบวนการที่บุคคลที่เป็นกลางเข้าไปช่วยบุคคลที่อยู่ในสภาวะความขัดแย้ง เพื่อให้ความสามารถหาทางออกในการแก้ไขปัญหาที่ได้รับมาจากทุกฝ่าย โดยอยู่บนพื้นฐานของการแก้ปัญหาแบบชนะ-ชนะ ซึ่งเป็นผู้ไกล่เกลี่ยจะทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวก ให้แก่ทั้งสองฝ่ายโดยไม่โอนเอียงเข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง

1.5 วิธีประนีประนอม พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าในความเห็นของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร ให้ความสำคัญกับประนีประนอมของผู้บริหาร เพราะการประนีประนอมเป็นวิธีการที่ผู้บริหารพยายามเลือกทางสายกลางหรือพบบัณฑิตครั้งหนึ่งในการแก้ปัญหาความขัดแย้ง ด้วยวิธีการเปิดใจกว้างยินดีรับฟังข้อเสนอแนะของทุกฝ่าย ยอมเป็นผู้ให้และยอมเสียสละส่วนน้อยเพื่อประโยชน์ส่วนรวม ทำให้ลดปัญหาความขัดแย้งเพื่อเอาชนะ คู่กรณีโดยไม่มีผู้ใดได้รับและเสียผลประโยชน์ซึ่งกันและกัน การละเลยหรือการเพิกเฉยอาจเป็นตัวทำลายประสิทธิภาพของการทำงานได้ ทำให้บรรยากาศในโรงเรียนไม่น่าอยู่ ก่อให้เกิดผลเสีย ทำให้ผู้บริหารโรงเรียนเลือกใช้วิธีการนี้มากที่สุด สอดคล้องกับผลงานวิจัยของเสกโรจน์ ถ้วนถวิล (2541) ได้ทำการวิจัยเรื่องสาเหตุและวิธีการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดพัทลุง ปีการศึกษา 2541 พบว่า สาเหตุของการเกิดความขัดแย้งเกิดจากด้านปฏิสัมพันธ์มากที่สุด รองลงมาได้แก่ ด้านองค์ประกอบส่วนบุคคลและด้านสภาพโรงเรียน เป็นสาเหตุของความขัดแย้งในระดับปานกลาง และพบว่าผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เลือกใช้วิธีจัดการกับความขัดแย้งเรียงลำดับมากไปหาน้อย ได้แก่ วิธีการประนีประนอม วิธีการเผชิญหน้า วิธีการไกล่เกลี่ย วิธีการหลีกเลี่ยง และวิธีการบังคับ

2. ผลการเปรียบเทียบการจัดการความขัดแย้งของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตยานนาวาจังหวัด กรุงเทพมหานคร จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่าโดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นสมมติฐาน ทฤษฎีโรงเรียนขนาดเล็กแตกต่างกับโรงเรียนขนาดใหญ่ และวิธีการบังคับ วิธีการไกล่เกลี่ย วิธีการประนีประนอม โรงเรียนขนาดกลางแตกต่างกับโรงเรียนขนาดใหญ่โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของสลีลา ศรีสำราญ (2545) การใช้วิธีความขัดแย้งด้วยการประนีประนอมของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กแตกต่างกับผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลางและผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < .05$)

บรรณานุกรม

- กำจัด คงหนู. (2547). **วิธีการจัดการกับความขัดแย้งของศึกษานิเทศก์อำเภอเขตการศึกษา 5. วิทยานิพนธ์การศึกษา** มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- เชาวลิต คงคาดิษฐ์. (2546). **การศึกษาวิธีการจัดการความขัดแย้งในการบริหารงานบุคคลของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. ค้นเมื่อ 18 กุมภาพันธ์ 2557, จาก** <http://www.isc.ru.th/ED0004175.doc>
- นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์. (2540). **การบริหารสถานศึกษา, กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.**
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2553). **ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ.**
- รังสรรค์ เหมันต์. (2546). **การจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการศึกษา อำเภอ นครชัยศรี จังหวัดนครปฐม. สารนิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัย ศิลาปราการ.**
- ลำจวน ชื่นธงชัย. (2551). **การจัดการความขัดแย้งในโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาหนองบัวลำภู. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรธานี.**
- ศจี อนันต์นพคุณ. (2542). **กลวิธีบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ. สงขลา. วิทยาลัยพยาบาล. บรมราชชนนี.**

- สลิลา ศรีสำราญ. (2545). **วิธีการแก้ปัญหาความขัดแย้งของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานประถมศึกษาอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา**. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เสกโรจน์ ถ้วนถวิล. (2541). **สาเหตุของความขัดแย้งและวิธีการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา**. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- เสนห์ โสมนัส. (2538). **การศึกษาสาเหตุของความขัดแย้งและวิธีการจัดการกับความขัดแย้งของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี**. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- อุทัย หิรัญโต. (2531). **หลักการบริหารงานบุคคล**. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

คุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

Professional Administrators Characteristics in Private Higher Education Institution

ณัฐรัฐ ธนธิติกอร์ *

Nattarat Tanathitikorn

*ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำบัณฑิตวิทยาลัย และผู้อำนวยการสำนักวิจัย มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน จำแนกตามเพศ อายุและวุฒิการศึกษากลุ่มตัวอย่างที่ใช้จำนวน 173 คน ซึ่งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งคณบดีและผู้อำนวยการสถาบันของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนโดยการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามประเมินค่า 5 ระดับ ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ (F) ร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การทดสอบค่าที (t-test) และ การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว F-test (One – way ANOVA) ผลการวิจัยพบว่า (1) คุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้านโดยด้านความสามารถในการบริหารจัดการมีค่าเฉลี่ยสูงสุดและด้านความสามารถเชิงวิชาการมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด (2) ผลการศึกษาเปรียบเทียบคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนจำแนกตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษาไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: ผู้บริหาร, ผู้บริหารมืออาชีพ, สถาบันอุดมศึกษาเอกชน

Abstract

This research aimed to analyze the professional administrators characteristics in private higher education institutions. The sample consisted of 173 private higher education institutions deans obtained through simple random sampling technique. A set of five -point rating scales questionnaires constructed by researcher was used for data collection. Data analyzed by frequency, percentage, arithmetic mean, Standard Deviation, t-test and One-Way ANOVA. The research results were as follows: (1) the professional administrators characteristics in private higher education institution, holistically, were found to be at high levels. While considering each aspect was found to be at a high level as well. The management capability had the highest mean score whereas the academic capacity had the lowest mean score. (2) The comparison of the professional administrators characteristics in private higher education institutions divided by sex, age and level of education found that there were no difference.

Keywords: administrator, professional administrator, private higher education institution

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพเพื่อตอบสนองต่อความต้องการกำลังคนของประเทศ เป็นบทบาทและหน้าที่ของสถาบันอุดมศึกษาไม่ว่าจะอยู่ภายใต้สังกัดใด และอยู่ในกลุ่มสถาบันใด ดังที่ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) (2553) ได้สรุปว่า “ในส่วนของอุดมศึกษา รัฐบาลมีเป้าหมายสำคัญในการยกระดับคุณภาพการอุดมศึกษาไทยให้สามารถและผลิตและพัฒนาคุณภาพบัณฑิตที่มีคุณภาพ ตลอดจนยกระดับคุณภาพการบริหารจัดการ การศึกษาระดับอุดมศึกษาไปสู่ความเป็นเลิศ และส่งเสริมความเป็นเลิศของสถาบันอุดมศึกษาไปสู่การเป็นศูนย์กลางทางการศึกษา และวิจัยพัฒนาระดับภูมิภาคเพื่อให้เกิดการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน” ซึ่งการบริหารจัดการของอุดมศึกษาได้อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้จัดทำหลักการปฏิบัติเพื่อจะให้เกิดคุณภาพและมาตรฐานของบัณฑิต จึงได้จัดทำเรื่องมาตรฐานการอุดมศึกษา (สำนักมาตรฐานและประเมินผลอุดมศึกษา, 2553) โดยคำนึงถึงความเป็นอิสระและความเป็นเลิศทางวิชาการของสถาบันอุดมศึกษาใน 3 มาตรฐานดังนี้

1. มาตรฐานการด้านคุณภาพบัณฑิต เป็นผู้มีความรู้ มีคุณธรรม จริยธรรม มีความสามารถในการเรียนรู้ และพัฒนาตนเอง สามารถประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อการดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุขทั้งร่างกายและจิตใจ มีความสำนึก และรับผิดชอบในฐานะพลเมืองและพลโลก
2. มาตรฐานด้านการบริหารจัดการการอุดมศึกษา ตามหลักธรรมาภิบาลและพันธกิจของการอุดมศึกษาอย่างมีคุณภาพ
3. มาตรฐานด้านการสร้างและพัฒนาสังคมฐานความรู้และสังคมแห่งการเรียนรู้ การแสวงหา การสร้างและการจัดการความรู้ตามแนวทางหลักการอันนำไปสู่สังคมฐานความรู้และสังคมแห่งการเรียนรู้

จากแนวทางและมาตรฐานการจัดการศึกษาของอุดมศึกษาทำให้เข้าใจได้อย่างชัดเจนว่า การบริหารจัดการอุดมศึกษาของประเทศไทยทั้งของรัฐและเอกชนจำเป็นต้องมีวิธีการบริหารจัดการและผลิตบัณฑิตเพื่อตอบสนองความต้องการของสังคมที่ใหญ่มากขึ้นจึงเป็นเรื่องที่ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาทุกประเภท จำเป็นต้องมีความรู้ความสามารถที่เรียกได้ว่าระดับมืออาชีพ ดังที่ อุทัย บุญประเสริฐ (2551: 1-10) สรุปว่าผู้บริหารระดับมืออาชีพ ต้องเป็นผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์เห็นกว้าง มองไกล มีวิสัยทัศน์ใหม่ในการบริหารจัดการสู่รูปแบบบูรณาการ เน้นการแก้ปัญหาและดำเนินการพัฒนาที่ผสมผสานได้ชัดเจน มีบทบาทในฐานะผู้ริเริ่ม ชี้นำแนวทางความคิดและประสานความคิดที่ดีในการทำงาน สามารถสร้างความเข้าใจร่วมกับบุคลากรและประสานสัมพันธ์กับบุคลากรทุกระดับได้เหมาะสม และประเมินผลการทำงานของบุคลากรด้วยวิธีการสุจริต ยุติธรรม โปร่งใส และต้องมีพฤติกรรมการบริหารแบบเชิงรุกเน้นผลงานหรือผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ได้วางไว้เป็นสำคัญแต่ผลจากการศึกษาของ พิชญ์ รัตนเพียร (2554: 178) พบว่ายังมีผู้เชี่ยวชาญหลายท่านกล่าวถึงปัญหาของผู้บริหารทั้งสถาบันอุดมศึกษาเอกชนหรือบริษัทเอกชนต่างประสบปัญหาเรื่องผู้บริหารขององค์กรที่ไม่มีความเป็นมืออาชีพ ทำให้ส่งผลต่อความเจริญก้าวหน้าขององค์กร นอกจากความสามารถในการบริหารอย่างมืออาชีพแล้ว คุณวุฒิและวิสัยทัศน์ของผู้บริหารก็มีส่วนสำคัญในความเป็นผู้บริหารมืออาชีพเช่นกันซึ่ง พิชญ์ รัตนเพียร (2554: 183) ได้สรุปว่า ไม่ควรให้ความสำคัญของวิสัยทัศน์มากนักแต่ควรให้ความสำคัญกับคุณวุฒิของผู้บริหาร ซึ่งแสดงให้เห็นว่าวิสัยทัศน์ของคุณวุฒิของผู้บริหารมีส่วนเกี่ยวข้องกับความสามารถทางการบริหารอย่างมืออาชีพจากการศึกษาและเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาและเปรียบเทียบคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนจำแนกตามเพศ อายุและคุณวุฒิการศึกษา เพื่อนำผลการศึกษามาพัฒนาผู้บริหารมืออาชีพของสถาบันอุดมศึกษาของเอกชน เพื่อให้ผู้บริหารสามารถบริหารจัดการองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาของคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน
2. เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนจำแนกตามเพศ อายุและวุฒิการศึกษา

การศึกษา

สมมติฐานของการวิจัย

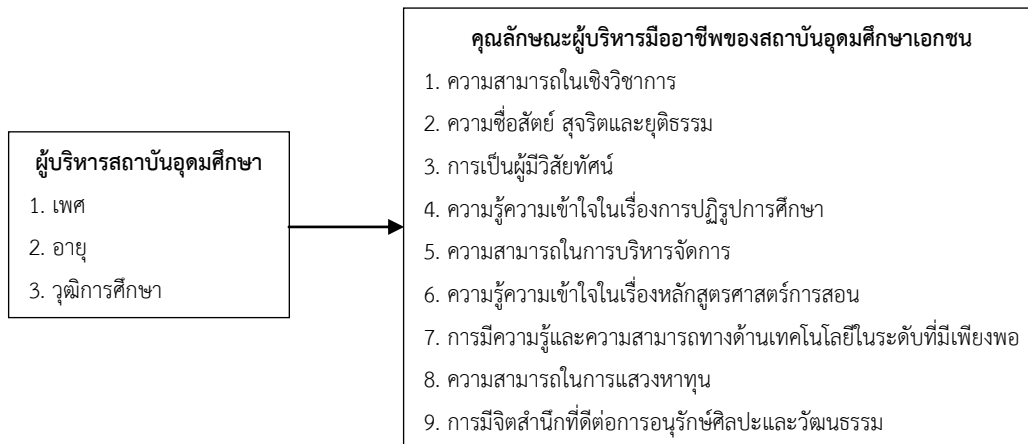
คุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนจำแนกตามเพศ อายุและวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้นำแนวคิดคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพของอุทัย บุญประเสริฐ (2551) คณะกรรมการจัดทำสมรรถนะของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม (2554) และ พิชญ์ รัตนเพียร (2554) มาประมวลเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพต่อไปนี้

ตัวแปรต้น (Independent Variables)

ตัวแปรตาม (dependent Variables)



แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้ดำรงตำแหน่งคณบดี หรือ ผู้อำนวยการสถาบันที่มีการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรอุดมศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนทั้งประเทศในปี พ.ศ. 2555 จำนวน 436 คน

กลุ่มตัวอย่างผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ (Krejcie and Morgan อ้างถึงใน สีน พันธุ์พินิจ, 2551: 137) ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 201 คน แล้วทำการสุ่มอย่างง่าย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามประเมินค่า 5 ระดับที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นเองแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามชนิดตรวจเช็ครายการ (Check list) ใช้เก็บข้อมูลเกี่ยวกับเพศ อายุ วุฒิกการศึกษา และตำแหน่งทางวิชาการของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็น แบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ชนิด 5 ระดับ ตามวิธีการของ Rensis Likert ใช้เก็บข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยการหาค่าดัชนี

IOC (Item – Objective Congruence Index) ที่มีค่าอยู่ระหว่าง 0.80 –1.00 และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha – Coefficient) ตามแบบของ Cronbach ทั้งฉบับ มีค่าเท่ากับ 0.97

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ (F) ร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การทดสอบค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA)

สรุปผลการวิจัย

1. ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาเอกชนจำนวน 173 คน เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 61.8 ผู้บริหารส่วนใหญ่มีอายุ 51 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 53.2 ส่วนวุฒิการศึกษาพบว่าส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาเอก คิดเป็นร้อยละ 54.9 ส่วนเรื่องการดำรงตำแหน่งส่วนใหญ่ดำรงตำแหน่งคณบดี คิดเป็นร้อยละ 90.8 และส่วนใหญ่มีตำแหน่งทางวิชาการประเภทอาจารย์ คิดเป็นร้อยละ 60.7

2. คุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.26$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุดไปยังต่ำสุดคือความสามารถในการบริหารจัดการ ($\bar{X} = 4.49$) การเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ ($\bar{X} = 4.47$) ความรู้ความเข้าใจในเรื่องการปฏิรูปการศึกษา ($\bar{X} = 4.44$) ความเป็นคนซื่อสัตย์ สุจริต และยุติธรรม ($\bar{X} = 4.36$) การเป็นผู้ที่มีจิตสำนึกที่ดีต่อกรรณรักษ์ ศิลปะและวัฒนธรรมไทย ($\bar{X} = 4.34$) ความรู้ความเข้าใจในด้านหลักสูตร และศาสตร์การสอน ($\bar{X} = 4.24$) ความรู้และความสามารถทางด้านเทคโนโลยีในระดับเพียงพอ ($\bar{X} = 4.18$) ความสามารถในการแสวงหาทุนและบริหารงบประมาณ ($\bar{X} = 4.06$) ความสามารถเชิงวิชาการ ($\bar{X} = 3.76$)

3. ผลการศึกษาเปรียบเทียบคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนจำแนกตามเพศ อายุ และวุฒิการศึกษาพบว่า ไม่แตกต่างกันดังตารางที่ 1, 2 และ 3

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนจำแนกตามเพศ

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	df	t	Sig.
ชาย	107	4.28	0.43	171	.43	.67
หญิง	66	4.25	0.47			

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนจำแนกตามอายุ

ความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	3	.013	.004	.02	.99
ภายในกลุ่ม	169	33.52	.198		
รวม	172	33.53			

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนจำแนกตามวุฒิการศึกษา

วุฒิการศึกษา	n	\bar{X}	S.D.	df	t	Sig.
ปริญญาโท	78	4.25	.49	171	.44	.66
ปริญญาเอก	95	4.28	.39			

อภิปรายผล

1. ผลการวิเคราะห์ความเป็นผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาเอกชนพบว่า ผู้บริหารต้องเป็นผู้มีความสามารถในการบริหารจัดการมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือด้านวิสัยทัศน์ มีความเป็นคนที่ซื่อสัตย์ สุจริต และยุติธรรม มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการปฏิรูปการศึกษา มีจิตสำนึกที่ดีต่อการอนุรักษ์ศิลปะและวัฒนธรรมไทย มีความรู้ความเข้าใจในด้านหลักสูตร และศาสตร์การสอน มีความรู้และความสามารถทางด้านเทคโนโลยีในระดับเพียงพอความสามารถในการแสวงหาทุนและบริหารงบประมาณ และผู้บริหารมีความสามารถเชิงวิชาการตามลำดับ สามารถอธิบายได้ว่า

1.1 ด้านความสามารถในการบริหารจัดการ การเป็นผู้บริหารมืออาชีพของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนจะต้องมีความสามารถในการบริหารจัดการโดยรู้เรื่องของการบริหารจัดการและรู้วัตถุประสงค์ของการจัดการอุดมศึกษาเป็นอย่างดี สามารถวางแผนและบริหารจัดการอุดมศึกษาให้เป็นไปตามเป้าหมาย มีความเข้าใจในสภาพการเปลี่ยนแปลงบริบทที่มีอิทธิพลส่งผลกระทบต่อทั้งภาพบวกและลบต่ออุดมศึกษา เพื่อจะได้วางแผนและบริหารจัดการสถาบันให้สอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนไปสอดคล้องกับแนวคิดของคณะกรรมการจัดทำสมรรถนะของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม (2554: 10) ที่สรุปว่า ผู้บริหารตั้งแต่ระดับหัวหน้างานขึ้นไปจนถึงระดับอธิการบดีต้องมีสมรรถนะหรือความสามารถในการบริหารจัดการที่ประกอบด้วยมีความรอบรู้ สามารถใช้ศาสตร์ ศิลป์และหลักวิชาการที่ทันสมัยหลากหลายในการบริหารจัดการรวมถึงภาวะผู้นำ การสั่งการ การมอบหมายงาน การสอนงาน การสร้างทีมงาน การประสานงาน การจูงใจ และการมีมนุษยสัมพันธ์ เพื่อให้หน่วยงานบรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับข้อเสนอของวิชัย แหวนเพชร (2553) ให้รายละเอียดคุณลักษณะที่สำคัญของผู้บริหารการศึกษามืออาชีพ ที่จะนำสถาบันไปสู่ความสำเร็จในการบริหารจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 ที่ผู้บริหารจะต้องมีลักษณะทางคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณทางวิชาชีพ ได้แก่ มีวิสัยทัศน์ทันสมัย ทันต่อการเปลี่ยนแปลง ยึดระบบคุณธรรม อาทิโปร่งใส ยุติธรรม ซื่อสัตย์ ไม่คอร์รัปชั่น อดทน อดกลั้น รับผิดชอบ และชอบ เสียสละ และเป็นคนดีของสังคม นอกจากนี้ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาเอกชนจะต้องให้ความสำคัญของศักยภาพของบุคลากรมีการวางแผนพัฒนาคน และทีมงานโดยอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่าย ซึ่งผู้บริหารจะต้องอาศัยทักษะการบริหารมนุษยสัมพันธ์ให้เกิดประสิทธิภาพ

1.2 การเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ อธิบายได้ว่าความสามารถของผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาเอกชนจะต้องมีวิสัยทัศน์ที่สามารถวางแผนจัดการศึกษา กำหนดเป้าหมายและขับเคลื่อนองค์กรให้ประสบความสำเร็จ มีการคาดการณ์สถานการณ์ของอนาคตได้อย่างถูกต้อง เป็นผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลง เข้าใจในบทบาทของผู้บริหารและวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาอุดมศึกษา เพราะผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์ สามารถวิเคราะห์สถานการณ์ กำหนดเป้าหมาย และพันธกิจในการดำเนินกิจกรรมของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับความคิดเห็นความเป็นผู้บริหารมืออาชีพของการจัดการศึกษาของ อุทัย บุญประเสริฐ (2551: 1) ที่สรุปว่า ผู้บริหารต้องเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ เห็นการณ์ไกลมองอนาคตและวางแผนสำหรับการจัดการศึกษา มีการมองเห็นการศึกษาและบทบาทของสถาบันการศึกษาต่อชุมชน และสังคมไทยผู้บริหารต้องมองเห็นการเปลี่ยนแปลงแนวโน้มต่าง ๆ ที่อาจมีผลกระทบต่อสังคมไทยและการศึกษาไทยเป็นประโยชน์ที่ยั่งยืนต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษานอกจากนี้ยังสอดคล้องกับข้อสรุปของ วิชัย ต้นสิริ (2550: 361) ที่สรุปว่า ผู้บริหารนั้นจะต้องมีคุณลักษณะ บทบาท และหน้าที่ในการบริหารจัดการองค์กรในลักษณะที่สอดคล้องกับแนวทางการจัดการขององค์การวิชาการหรือวิชาชีพ (Professional Organization) โดยผู้บริหารทำหน้าที่เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงจึงต้องมีวิสัยทัศน์กว้างไกล รู้กว้างและรู้จัก รู้ในการจัดการเรื่องมนุษย์ รู้วิชาการ วิชาชีพของ

ตนทางการศึกษา และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิชญ์ รัตนเพียร (2554) ที่สรุปว่าการมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนเป็นหนึ่ง องค์ประกอบของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารเอกชนระดับมหาวิทยาลัย

1.3 ความเป็นคนซื่อสัตย์ สุจริต และยุติธรรม มีองค์ประกอบด้วยผู้บริหารมีการประเมินผลงานอย่างเที่ยง ธรรมตรงสภาพความเป็นจริงมีการมอบหมายงานโดยไม่มีการเลือกปฏิบัติมีการแต่งตั้งคณะกรรมการเป็นผู้รับผิดชอบ การประเมินการสอนและการทำงานของบุคลากร เพราะความเป็นคนซื่อสัตย์ สุจริต และยุติธรรมของผู้บริหารจะทำให้ ผู้ร่วมงานเกิดความรักและศรัทธา ก่อให้เกิดการเคารพและเชื่อมั่นในการมอบหมายงานหรือการประเมินผลงาน ทำให้ การบริหารจัดการเกิดประสิทธิภาพสอดคล้องกับแนวคิดของวิชัย แหวนเพชร (2553) ที่กล่าวว่าผู้บริหารมืออาชีพ จะต้องมึลักษณะทางคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณทางวิชาชีพ ยึดระบบคุณธรรม อาทิโปร่งใส ยุติธรรม ซื่อสัตย์ ไม่คอร์รัปชั่น เสียสละและเป็นคนดีของสังคม และสอดคล้องกับ อุทัย บุญประเสริฐ (2551) ที่ได้ระบุ คุณลักษณะของ ผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เด่นชัดตั้งนี้ความเป็นคนซื่อสัตย์ สุจริตและยุติธรรม ซึ่ง เป็นสิ่งสำคัญยิ่งสำหรับการบริหารสถานศึกษาที่จะสร้างความไว้วางใจเชื่อถือจากครูและบุคลากรได้ค่อนข้างมาก จะนำมา ซึ่งขวัญกำลังใจความกระตือรือร้นในการทำงานและการให้ความร่วมมือ การไม่ต้องกังวลหรือเกรงการแบ่งพวก การ เลือกปฏิบัติ การได้รับการประเมินอย่างเที่ยงธรรมซึ่งจะส่งผลสู่ประสิทธิภาพในการทำงาน ความสามัคคี การดำเนินงาน ร่วมกัน ทำให้เกิดความสำเร็จตามเป้าหมายได้

1.4 ความรู้ความเข้าใจในเรื่องการปฏิรูปการศึกษาที่ประกอบด้วยผู้บริหารต้องรู้จักมุ่งหมายของการปฏิรูป การศึกษา มีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองให้ ความสำคัญต่อระบบการประกันคุณภาพการศึกษา มีการพัฒนาหลักสูตรที่ตอบสนองผู้เรียนและชุมชน รวมทั้งการที่ ผู้บริหารใช้ความสามารถอย่างสูงในการบริหารจัดการดูแลสนับสนุนให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาทำงานการเรียน การสอนอย่างเต็มประสิทธิภาพ สามารถแก้ปัญหาสืบเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงได้ทันทั่วทั้ง สอดคล้องกับสำนักงาน คณะกรรมการการอุดมศึกษา (2554: 4) ที่ได้กล่าวถึงความจำเป็นและวัตถุประสงค์ของการประกันคุณภาพการศึกษา ระดับอุดมศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กับการ ประกันคุณภาพการศึกษาโดยผู้บริหารจะต้องมีสาระความรู้ในหลักการ กระบวนการ องค์ประกอบของการประกัน คุณภาพการศึกษามาตรฐานการศึกษา และบทบาทผู้บริหารในการประกันคุณภาพการศึกษา โดยสามารถจัดทำ แผนพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา ประเมินผลติดตามผลและรายงานผลประเมินตนเองเพื่อรองรับการประเมิน ภายนอก โดยให้ถือว่าการประกันคุณภาพการศึกษาภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้อง ดำเนินการอย่างต่อเนื่องและยังสอดคล้องกับแนวคิดของวิชัย แหวนเพชร (2553) ได้กล่าวในเชิงของการวัดความเป็น ผู้บริหารมืออาชีพในการบริหารจัดการสถานศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ โดยดูจากความสำเร็จของการ ปฏิบัติงาน (Outputs) โดยวัดที่การบรรลุวัตถุประสงค์ของการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ คือให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้และมีคุณลักษณะตามมาตรฐานการศึกษาชาติ และต้องบริหารจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วยคือให้ ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพสูงสุดโดยมีค่าใช้จ่ายน้อยสุด

1.5 การเป็นผู้มีจิตสำนึกที่ดีต่อการอนุรักษ์ศิลปะและวัฒนธรรมไทย มีองค์ประกอบที่ผู้บริหารเป็นผู้ที่มี จิตสำนึกที่ดีและเป็นผู้นำในการอนุรักษ์ ส่งเสริมวัฒนธรรมไทย โดยเป็นผู้นำดำเนินกิจกรรมศิลปวัฒนธรรมและประเพณี ด้วยตนเองเป็นแบบอย่างของพุทธศาสนิกหรือศาสนาอื่นมีการแก้ปัญหาขัดแย้งด้วยสันติวิธีสอดคล้องกับ อุทัย บุญประเสริฐ (2551) ที่ได้ระบุ คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เด่นชัด ตั้งนี้คือ การเป็นผู้มีจิตสำนึกที่ดีต่อการอนุรักษ์ศิลปะและวัฒนธรรมไทยมีความสามารถในการระดมทุนเป็นผู้ที่มีจิตสำนึก ที่ดีในการอนุรักษ์ ส่งเสริมวัฒนธรรมไทยเป็นผู้นำในการอนุรักษ์ ส่งเสริมวัฒนธรรมไทยเป็นแบบอย่างของพุทธศาสนิก

หรือศาสนาอื่นมีการแก้ปัญหาขัดแย้งด้วยสันติวิธีเป็นผู้นำดำเนินกิจกรรมศิลปวัฒนธรรมและประเพณีด้วยตนเอง และสอดคล้องกับ สำนักมาตรฐานและประเมินผลอุดมศึกษา (2553) ที่กำหนดให้อุดมศึกษาต้องมีการอนุรักษ์ พื้นฟู สืบสาน พัฒนา เผยแพร่วัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจและภูมิใจในความเป็นไทย

1.6 ความรู้ความเข้าใจในด้านหลักสูตรและศาสตร์การสอน ที่ประกอบด้วยผู้บริหารสามารถเห็นภาพรวมของหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนแนวใหม่ มีความรู้ความชำนาญสูงในหลักสูตรและการสอน และเป็นผู้นำทางวิชาการ ซึ่งสอดคล้องกับการจัดการอุดมศึกษา ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2552) ที่ได้กำหนดกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา เพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานการอุดมศึกษา และเป็นการประกันคุณภาพของบัณฑิตในแต่ละระดับคุณวุฒิและสาขาหรือ สาขาวิชารวมทั้งเพื่อใช้เป็นหลักในการจัดทำมาตรฐานด้านต่าง ๆ เพื่อให้สถาบันอุดมศึกษาบริหารจัดการหลักสูตรเพื่อให้บัณฑิตมีคุณลักษณะตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่กำหนดในมาตรฐานคุณวุฒิสภา หรือสาขาวิชานั้น ๆ และยังคงสอดคล้องกับ อุทัย บุญประเสริฐ (2551) ที่ระบุว่าผู้บริหารควรมีความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรและศาสตร์การสอนเป็นผู้นำวิชาการมีความรู้ความชำนาญสูงในหลักสูตรและการสอนสามารถเห็นภาพรวมของหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนแนวใหม่

1.7 ความรู้และความสามารถทางด้านเทคโนโลยีในระดับที่เพียงพอ ประกอบด้วย ผู้บริหารสามารถใช้เทคโนโลยีเพื่อประโยชน์ในการบริหาร ประชาสัมพันธ์ การจัดการเรียนการสอน สามารถอธิบายได้ว่าความเป็นผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาเอกชน จะต้องมีความสามารถด้านเทคโนโลยีเพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการเพื่อลดความผิดพลาด และความล่าช้า เทคโนโลยีจะช่วยให้การบริหารเกิดประสิทธิภาพทั้งด้านการสื่อสารทั้งภายในภายนอกองค์กร ทำให้งานเกิดความรวดเร็ว อีกทั้งเทคโนโลยีสามารถช่วยงานด้านการสอนที่มีประสิทธิภาพสามารถเข้าถึงผู้เรียนได้อย่างรวดเร็ว และแม่นยำ และยังช่วยให้ผู้เรียนสามารถใช้เทคโนโลยีในการค้นหาความรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วย นอกจากนี้ผู้บริหารสามารถใช้เทคโนโลยีเพื่อการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารสถาบันไปยังผู้เรียนและสังคมในมุมของการเผยแพร่ความรู้ การนำเสนอองค์ความรู้เพื่อสังคมเป็นต้น สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2553) หมวดที่ 9 เรื่องของเทคโนโลยีการศึกษาที่ผู้บริหารสถาบันการจัดการศึกษาทุกระดับต้องส่งเสริม สนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารและจัดการศึกษาทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพและสอดคล้องกับแนวคิดของอุทัย บุญประเสริฐ (2551) ที่ระบุคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพว่าต้องเป็นผู้ที่มีความรู้และความสามารถทางด้านเทคโนโลยีในระดับที่มีเพียงพอรู้จักและสามารถใช้เทคโนโลยีได้ไม่น้อยกว่าผู้อื่นสามารถใช้เทคโนโลยีเพื่อประโยชน์ในการเรียนการสอนสามารถเพื่อประโยชน์ในการบริหาร และเพื่อประโยชน์ในการประชาสัมพันธ์

1.8 ความสามารถในการแสวงหาและบริหารงบประมาณ ซึ่งประกอบด้วยผู้บริหารมีระบบการติดตามประเมินผลในการใช้งบประมาณให้มีประสิทธิภาพ โดยสามารถบริหารจัดการทรัพย์สินและเงินทุนของสถานศึกษาในเกิดประโยชน์สูงสุดได้ และต้องมีความสามารถในการประสานงานกับหน่วยงานอื่นและบุคคลอื่นในเรื่องการระดมทุนและทรัพยากรสำหรับการศึกษาเนื่องด้วยภาวะการแข่งขันของสถาบันอุดมศึกษาของไทยกับนานาชาติภายใต้การเปิดเสรีทางการค้าและบริการภายใต้กรอบอาเซียนที่จะมีการลงทุนทางการศึกษาจากนานาชาติเข้ามาซึ่งต่างชาติอาจมีสภาพในการบริหารทุนมากกว่าสถาบันอุดมศึกษาของไทย ดังนั้นจำเป็นที่ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาของไทยต้องมีความสามารถในการระดมทุนและทรัพยากรการบริหารจากสังคมที่ให้การสนับสนุน รวมทั้งการบริหารทุนและติดตามประเมินผลการใช้งบประมาณให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด สอดคล้องกับ พิชญ์ รัตนเพียร (2554: 218) ที่ได้ศึกษาพบว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาเอกชนควรมีความสามารถในการเสาะแสวงหาความรู้หรือเงินทุนสนับสนุนโดยไม่รอรับการสนับสนุนจากสถาบันแต่เพียงอย่างเดียว และยังคงสอดคล้องกับอุทัย บุญประเสริฐ

(2551) ระบุว่าบทบาทผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพมีภาระหลักด้านการประสานงานติดต่อกับหน่วยงานภายนอกสถานศึกษา

1.9 ความสามารถเชิงวิชาการ ที่ประกอบด้วยผู้บริหารมีบทบาทที่แสดงถึงความรู้ของตนเอง มีผลงานทางวิชาการ มีงานวิจัยและพัฒนา มีผลงานนวัตกรรม ตำรา เอกสารวิชาการเผยแพร่ในรูปแบบต่างๆ วิชาที่ได้ว่าผู้บริหารมีอาชีพของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนจะต้องมีความสามารถเชิงวิชาการ มีผลงานวิชาการเพราะการบริหารอุดมศึกษามีเป้าหมายสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ บทบาทของอุดมศึกษามีผลต่อเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมการเมือง ดังนั้นการบริหารอุดมศึกษาจึงมีกลไก มาตรฐานและประสิทธิภาพของการจัดการศึกษาเป็นกรอบ ซึ่งสำนักมาตรฐานและประเมินผลอุดมศึกษา (2553) ได้กำหนดให้อุดมศึกษามีการให้บริการวิชาการที่ทันสมัย เหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการของสังคม จึงเป็นเรื่องที่ผู้บริหารต้องมีความเป็นผู้นำทางวิชาการ มีผลงานนวัตกรรม วิจัยเพื่อสร้างและพัฒนาองค์ความรู้ สอดคล้องกับ สำนักมาตรฐานและประเมินผลอุดมศึกษา (2553) ที่ต้องการให้เกิดมาตรฐานด้านการสร้างและพัฒนาสังคมฐานความรู้ และสังคมแห่งการเรียนรู้ของอุดมศึกษาไทยสอดคล้องกับอูทัย บุญประเสริฐ (2551) ได้ระบุคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เด่นชัด คือความสามารถเชิงวิชาการที่ผู้บริหารต้องมีผลงานทางวิชาการเป็นของตนเองที่แสดงถึงฐานความรู้ของตนเองต้องมีการวิจัยและพัฒนาทั้งเชิงปริมาณหรือคุณภาพมีผลงานด้านนวัตกรรมตำราเผยแพร่ความสามารถทางวิชาการและความเป็นผู้นำทางวิชาการจะมีบทบาทสำคัญยิ่งที่ส่งผลต่อการเป็นนักบริหารมีอาชีพ และสร้างความมั่นใจ ความศรัทธาให้กับผู้ปกครอง

2. ผลการศึกษาเปรียบเทียบคุณลักษณะผู้บริหารมีอาชีพของสถาบันอุดมศึกษาจำแนกตามเพศ อายุและวุฒิ การศึกษาพบว่า ไม่แตกต่างกันซึ่งปฏิเสธสมมุติฐานของการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรญา ภูเสดวงษ (2552: 4) การศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารมีอาชีพในยุคปฏิรูปการศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารและอาจารย์ในมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีเมื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหารมีอาชีพในยุคปฏิรูปการศึกษา 3 ด้าน ได้แก่ คุณลักษณะสำคัญด้านคุณลักษณะบูรณาการและด้านคุณลักษณะเบื้องต้นตามทัศนะของผู้บริหารและอาจารย์ในมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีจำแนกตามตัวแปรเพศอายุและประเภทของอาจารย์พบว่าไม่แตกต่างกันและสอดคล้องกับงานวิจัยของ Steward (2009: 101-104) ที่วิจัยเรื่องคุณลักษณะพื้นฐานของผู้นำเพศหญิงในอุดมศึกษา พบว่า ผู้หญิงที่เป็นผู้นำได้รับรางวัล ได้รับการยอมรับ และได้รับการสนับสนุนในการดำรงตำแหน่ง แสดงให้เห็นว่าคุณลักษณะของผู้บริหารมีอาชีพไม่แตกต่างกันระหว่างเพศหญิงและชาย และยังเป็นไปตามแนวคิดของ Lunenburg and Ornstein (2000: 585) ที่ได้สรุปเรื่องผู้หญิงในการเป็นผู้นำทางการศึกษาว่าพัฒนาความก้าวหน้าทางอาชีพของผู้หญิงและคนกลุ่มน้อยสำคัญมาก ในอดีตคนกลุ่มนี้จะถูกจำกัดความก้าวหน้าและโอกาสในการเป็นผู้บริหารแต่สถานการณ์เปลี่ยนไปโดยผลลัพธ์ของการจัดโปรแกรมเฉพาะได้พัฒนาผู้หญิงและคนกลุ่มน้อยให้กลายเป็นผู้บริหารการศึกษา แสดงให้เห็นว่าปัจจุบันการพัฒนาผู้บริหารมีวิธีการ โครงการและสถาบันการฝึกทักษะของการเป็นผู้บริหารมีอาชีพจนทำให้คุณลักษณะผู้บริหารระหว่างเพศหญิงและชายไม่แตกต่างกันส่วนในเรื่องของคุณลักษณะผู้บริหารมีอาชีพเมื่อจำแนกตามวุฒิการศึกษาไม่แตกต่างกันนั้น สอดคล้องกับข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2548 (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2553) ที่กำหนดไว้สำหรับผู้ประกอบวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีมาตรฐานความรู้ โดยมีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการบริหารการศึกษา หรือเทียบเท่า หรือคุณวุฒิอื่นที่คุรุสภารับรอง แสดงให้เห็นว่าการกำหนดมาตรฐานคุณลักษณะผู้บริหารมีอาชีพของสถานศึกษาที่มีคุณวุฒิตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไปจะมีคุณลักษณะไม่แตกต่างกันถึงแม้ว่าจะมีวุฒิการศึกษาที่สูงกว่าปริญญาตรี เมื่อนำมาพิจารณาในสถาบันอุดมศึกษาที่พบว่าคุณลักษณะไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ผลการวิจัยพบว่าคุณลักษณะของผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาเอกชนมีสาระสำคัญ 9 องค์ประกอบ โดยแต่ละองค์ประกอบมีผลการวิจัยบ่งชี้ว่า มีความสำคัญต่อการบริหารและจัดการของสถาบันอุดมศึกษา แตกต่างกันไป อีกทั้งผลการวิจัยมีค่าคะแนนเฉลี่ยต่างกัน ดังเช่นความสามารถทางการบริหารจัดการมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ซึ่งแสดงให้เห็นว่า เป็นคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพที่สำคัญมาก ดังนั้นสถาบันอุดมศึกษาควรต้องให้ความสำคัญต่อพัฒนาผู้บริหารให้มีความรู้ความสามารถทางการบริหาร เพื่อนำไปสู่การบริหารที่มีประสิทธิภาพ

1.2 ผลการวิจัยสามารถนำไปใช้ในการประเมินความเป็นผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาเอกชนและใช้เป็นแนวทางการพัฒนาผู้บริหารให้มีคุณลักษณะเป็นมืออาชีพโดยต้องศึกษาองค์ประกอบแต่ละตัวแล้วนำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะกับบริบทและความต้องการของสถาบัน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยเชิงลึกเพื่อศึกษาคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพแยกตามระดับมหาวิทยาลัย และภาควิชาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนเพื่อศึกษาถึงคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพที่อาจแตกต่างกัน

2.2 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพที่มีสัมพันธ์กับความสำเร็จของการบริหารสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

บรรณานุกรม

คณะกรรมการจัดทำสมรรถนะ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. (2554). **การจัดทำสมรรถนะผู้บริหาร (Managerial Competency) มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม**. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

พิชญ์ รัตนเพียร. (2554). **การนำเสนอรูปแบบการพัฒนาผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาเอกชนสู่ความเป็นผู้บริหารมืออาชีพ**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วรญา ภูเสดวงษ. (2552). **การศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพในยุคนวัตกรรมศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารและอาจารย์ในมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี**. วารสารวิจัยรำไพพรรณี ปีที่ 3 ฉบับที่ 2 หน้า 1-4.

วิชัย ตันศิริ. (2550). **อุดมการณ์ทางการศึกษา ทฤษฎี และภาคปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด สามลดดา.

วิชัย แหวนเพชร. (2553). **แบบไทยถึงจะเป็นผู้บริหารมืออาชีพ**. วารสารวิทยาลัยการฝึกหัดครู. ปีที่ 2 ฉบับที่ 2 สิงหาคม หน้า 4-12.

สิน พันธุ์พินิจ. (2551). **เทคนิคการวิจัยทางสังคมศาสตร์ Research Techniques in Social Science**. กรุงเทพฯ: บริษัท วิทย์พัฒน์ จำกัด.

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2552). **กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 (Thai Qualifications Framework for Higher Education) (TQF: HEd)**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.

_____. (2553). **สกอ. สรุปผลการประชุมวิชาการระดับชาติ ประจำปี 2553 อุดมศึกษาร่วมสร้างประเทศไทย นำอยู่**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2553). **รวมกฎหมายกฎกระทรวง ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา** กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด ยงพลเทรดดิ้ง.

- สำนักมาตรฐานและประเมินผลอุดมศึกษา. (2553). **มาตรฐานการอุดมศึกษาและเกณฑ์มาตรฐานที่เกี่ยวข้อง**
กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด ภาพพิมพ์.
- อุทัย บุญประเสริฐ. (2551). **การบริหารสถานศึกษาสำหรับผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ**. วารสารการบริหาร
การศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา ปีที่ 2 ฉบับที่ 2 เมษายน - กันยายน หน้า 1-11.
- Lunenburg, C. Fred and Ornstein C. Allan. (2000) **Educational Administration. Concepts and
Practices**. Third Edition, Belmont, Wadsworth Thomson Learning.
- Steward, M. J. (2009) **Common Characteristics of Women Leaders in Higher Education
administration**. A thesis for the degree of master of public administration. University of
Oregon.

การบริหารจัดการความรู้ในกิจกรรมปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย กรณีศึกษาโรงเรียนไตรมิตรวิทยาลัย

Knowledge management of moral and ethics culture for high school students of
Trimitwittayalai School

พระศรีรัตนกร ศรีสังข์*

Phra Srirattanakorn Srisung

* นิสิตระดับมหาบัณฑิต หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยพะเยา, sumet_56@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารจัดการความรู้ในกิจกรรม ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย กรณีศึกษาโรงเรียนไตรมิตรวิทยาลัย ตามหลักการ 3 K คือ (Knowledge Vision, Knowledge Sharing, Knowledge Assets) ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนไตรมิตรวิทยาลัย จำนวน 4 คน และครูทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 52 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารจัดการความรู้ในกิจกรรมปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโดยภาพรวมทั้ง 3 ด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ด้านแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Knowledge Sharing) มีค่าเฉลี่ยอยู่มากที่สุด คือ 4.02 ผลการศึกษาด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Knowledge Sharing) ประกอบไปด้วย 5 หัวข้อได้แก่ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา และการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน หัวข้อที่ได้คะแนนเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน รองลงมาได้แก่ การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ ข้อที่ได้คะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยีทางการศึกษา

ด้านกำหนดวิสัยทัศน์ (Knowledge Vision) มีค่าเฉลี่ย คือ 3.86 ผลการศึกษาด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ (Knowledge Vision) ประกอบไปด้วยการพัฒนาหลักสูตร ซึ่งโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ ในระดับมากทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ มีความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา รองลงมาได้แก่ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา มีการนำความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาไปประยุกต์ใช้ มีการปรับเปลี่ยนเกี่ยวกับเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และมีการรวบรวมเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ มีการระบุนโยบายเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่ส่งเสริมการปลูกฝัง คุณธรรมจริยธรรม

ด้านคลังความรู้ (Knowledge Assess) มีค่าเฉลี่ย 3.52 ผลการศึกษาด้านการสร้างคลังความรู้ (Knowledge Assess) ประกอบไปด้วย 3 หัวข้อ ได้แก่ การวัดและประเมินผล การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เมื่อพิจารณาโดยรวมแล้วพบว่าหัวข้อที่ได้คะแนนเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา รองลงมาคือ การวัดและประเมินผล และข้อที่ได้คะแนนต่ำที่สุด คือการวิจัยเพื่อพัฒนาการศึกษา อภิปรายผลการวิจัย จากการวิจัยพบว่าโรงเรียนวัดไตรมิตรมีการบริหารจัดการความรู้ในกิจกรรมปลูก ฝังคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายอยู่ในระดับดีถึงดีมาก ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนวัดไตรมิตรเป็นโรงเรียนที่ตั้งอยู่บริเวณวัดซึ่ง เป็นที่อยู่อาศัยของพระสงฆ์ผู้ซึ่งถือศีลและปฏิบัติปฏิบัติชอบด้วยคุณธรรม จริยธรรม ดังนั้นการจัด

กิจกรรมที่จะแสดงให้เห็นแบบอย่างของของคุณธรรมจริยธรรมจึงทำได้โดยง่าย อีกทั้งพระสงฆ์ยังเป็นต้นแบบในการประพฤติปฏิบัติให้เป็นต้นแบบของคุณธรรม จริยธรรม ซึ่งสอดคล้องกับบันดูรา (Bandura, 1977)

คำสำคัญ: การบริหารจัดการความรู้ การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม

Abstract

This research aims to study the knowledge management activities of moral and Ethics of high school students. Case study 3 k is the principle of the Golden Buddha College (Knowledge Vision, Knowledge Sharing, and Knowledge Assets). The sample groups in this research area are 4 Trimit school administrators and 52 people. They use purposive sampling. The tools are 5 level of rating scale and percentage statistics. The results showed that the condition of moral knowledge management activities of the student was highest average. The exchange of knowledge (Knowledge Sharing) is at 4.02 which is the highest average. Knowledge Sharing consists of five topics; including the development of a learning process, educational innovative technologies, developing learning resources, educational supervision learning and development activities. The development activity for learners is the highest average and developing learning resources is as follow and innovative educational technologies is minimum average. The vision (Knowledge Vision) is 3.86. The vision (Knowledge Vision) consists of curriculum development. The overall is on high level. In this section, the highest level is Knowledge about the development of curriculum and follow by the exchange of knowledge about the development of curriculum. There also adjust and gather developing curriculum in learning. The Identifying knowledge about the development of curriculum is the lowest average. Creation of knowledge (knowledge Assess) is 3.52. Results of Knowledge Assess consist of three topics; measurement and evaluation research to improve the quality of education and quality assurance in education. In this section, the quality assurance in education is the highest average and follows by the measurement and evaluation. The lowest average is improved the educational for research.

Keyword: Knowledge management, cultivating morality, ethics.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา การศึกษาเป็นกระบวนการในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ มนุษย์เป็นผู้เสริมสร้างและ ประยุกต์ให้สังคมก้าวหน้า มนุษย์เป็นผู้เสริมสร้างและดำรงรักษาประเพณี วัฒนธรรม เป็นผู้สืบทอดและสร้างสรรค์คุณธรรม จริยธรรมในสังคม เป็นแบบอย่างที่ดีในการประพฤติปฏิบัติคุณธรรม จริยธรรมให้แก่กันและกัน การจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพจึงเป็นสิ่งสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของ มนุษย์และอนาคตของประเทศชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2550: 3-12) ได้กำหนดให้การพัฒนาคณะและสังคมเป็นวัตถุประสงค์หลักของการพัฒนาประเทศชาติ โดยเน้นให้เห็นถึงความสำคัญของ

การพัฒนาคนและสังคมให้อยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน ให้คนไทยมีคุณธรรม นำความรู้ รู้เท่าทันโลก ครอบครัวยุคนิยม ชุมชนเข้มแข็ง สังคมสันติสุข เศรษฐกิจมีคุณภาพ เสถียรภาพ และเป็นธรรม สิ่งแวดล้อมมีคุณภาพและทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืนอยู่ภายใต้ระบบการบริหาร จัดการ ประเทศมีธรรมาภิบาล ดำรงไว้ซึ่งระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข และอยู่ในประชาคมโลกอย่างมีศักดิ์ศรี และสร้างเสริมภูมิคุ้มกันให้ทุกภาคส่วนตาม “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” เป็นที่ทราบดีอยู่แล้วว่าการจะพัฒนาประเทศชาติได้นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องพัฒนาที่ตัวบุคคลเป็นสำคัญ โดยเฉพาะบุคคลที่เป็นวัยเรียนซึ่งเป็นกำลังสำคัญของชาติ การที่จะพัฒนาคนให้เป็นคนดี มีคุณธรรมจริยธรรมที่สมบูรณ์สถานศึกษามีบทบาทสำคัญยิ่ง เมื่อมองการจัดการศึกษาที่ผ่านมา พบว่า ยังไม่สามารถพัฒนาคนให้มีคุณธรรมจริยธรรมได้ดีเท่าที่ควร โดยดูจากข่าวสารที่ปรากฏตามสื่อโทรทัศน์ หรือหนังสือพิมพ์เกี่ยวกับพฤติกรรมของนักเรียนในวัยเรียน โดยเฉพาะนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบน หรือภาพลักษณ์ในเชิงลบของนักเรียนในยุคใหม่ เช่น นักเรียนยกพวกตีกัน การทะเลาะวิวาทถึงขั้นเสียชีวิตของนักเรียนระหว่างสถาบัน เด็กหนีเรียน เด็กติดยาเสพติด เป็นต้น จากข่าวเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันจะเห็นได้ว่าผู้ก่อเหตุก็คือ นักเรียนในวัยเรียน สะท้อนให้เห็นถึงพฤติกรรมที่ขาดคุณธรรมจริยธรรม และสร้างปัญหาให้กับสังคม การขาดคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนจำเป็นต้องจัดการศึกษาจะต้องจัดกระบวนการเรียนรู้อย่างเหมาะสมและต้องวางแผนและดำเนินการแก้ไขอย่างเร่งด่วน เพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมที่ถูกต้อง ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และสังคม เพื่อให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ความมีคุณธรรมจริยธรรม เป็นเป้าหมายสำคัญของระบบการจัดการศึกษาโดยทั่วไปดังจะเห็นได้จากหลักการของ การศึกษา ได้แบ่งการศึกษาออกเป็น 4 สายคือ พุทธิศึกษา จริยศึกษา ทัศนศึกษา และพลศึกษา แต่ในปัจจุบันเมื่อสังคมเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วมีสิ่งต่างๆ เป็นเครื่อง ล่อใจมากมาย เด็กมัธยมซึ่งอยู่ในวัยหัวเลี้ยวหัวต่อย่อมต้องมีปัญหาตามมามากมายดังปรากฏ เป็นข่าวทางสื่อสิ่งพิมพ์, สื่อวิทยุโทรทัศน์และสื่อทางสังคมออนไลน์อยู่บ่อยครั้งเช่น ข่าวเด็กนักเรียนต่างสถาบันยกพวกตีกัน, คลิปเด็กนักเรียนหญิงตบกันเพื่อแย่งคูรักกันหรือแม้แต่เด็กนักเรียนติด เกมส่คอมพิวเตอร์ เด็กนักเรียนติดยาเสพติดจนเสียชีวิตเรียนและเสียอนาคตทางการศึกษา ฯลฯ สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2540: 15) กล่าวถึง จริยธรรมเป็นธรรมที่เป็นข้อปฏิบัติ แสดงออกถึงลักษณะของผู้มีวัฒนธรรมทางจิตใจ ซึ่งเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของแต่ละชาติ ชาติไทยมีวัฒนธรรมทางจิตใจหลายอย่างที่แม้แต่ชาวต่างชาติหลายคนรู้จักชื่นชม เป็นต้นว่า การมีจิตใจที่เอื้ออาทร ความอ่อนโยน ความมีมารยาทดี ปัจจุบันจริยธรรมเป็นเรื่องที่ได้รับการกล่าวถึงกันมาก เมื่อใดก็ตามที่สภาพสังคมเกิดความสับสนวุ่นวายขาดความสุข อันเนื่องมาจากการประพฤติปฏิบัติที่ไม่เหมาะสมของสมาชิกบางคน หรือหลายคนในสังคม ก็จะมีการวิเคราะห์วิจารณ์กล่าวโทษกันว่า เป็นเพราะคนในปัจจุบันด้อยหรือไร้จริยธรรม ปรากฏการณ์เช่นนี้อาจนับเป็นปัญหาสังคมลักษณะหนึ่งที่มีสาเหตุมาจากปัจจัย หลายประการ ประการหนึ่งคือ การเปลี่ยนแปลงของสังคม เศรษฐกิจ ชีวิตความเป็นอยู่และความเจริญอย่างรวดเร็วของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีวิถี ทางการค้าทางชีวิตไม่สะดวกความจำกัดของทรัพยากรทำให้ผู้คนต้องดิ้นรนต่อสู้ เพื่อปากท้องของตนมากขึ้น หรือความสะดวกรวดเร็วไปของประชากรทำให้มันง่าย จิตใจเปราะบาง ไม่รู้จักการอดทน อดกลั้นต่อสิ่งต่าง ๆ การจัดการศึกษาในสภาพปัจจุบัน มุ่งเน้นเพื่อปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม ให้เกิดขึ้นในจิตสำนึกของเยาวชนในทุกระดับชั้นและสถานศึกษาก็เป็นส่วนสำคัญ ยิ่งที่ต้องทำหน้าที่ในการอบรมดูแลแก้ไข ตลอดจนปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมทั้งนี้เพราะเด็กในปัจจุบันใช้ชีวิตส่วนใหญ่ อยู่ในสถานศึกษา ประกอบกับรัฐบาลปัจจุบันยังได้กำหนดนโยบายให้มีการเรียนการสอนควบคู่ไปกับ การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้กับเด็กและเยาวชนให้เป็นพลเมืองดีของชาติ ซึ่งควรจะเริ่มต้นจากเด็กปฐมวัย ทั้งนี้เพราะเด็กปฐมวัยเป็นวัยที่พร้อมที่จะรับการ พัฒนา ซึ่งนักจิตวิทยาและนักการศึกษาได้ค้นพบว่า เด็กอายุแรกเกิดถึง 6 ปี เป็นระยะที่เด็กเกิดการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติจนเป็นนิสัย จะเป็นปัจจัยเอื้ออำนวยให้เด็กมีประสบการณ์ตรงในชีวิตและพัฒนาไปสู่ความ สามารถสูงสุดเกี่ยวกับพฤติกรรมทางด้านคุณธรรมจริยธรรมต่อไปในอนาคต โรงเรียนถือว่าเป็นสถานที่ให้การอบรมปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม

แก่เยาวชนอัน สำคัญโดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงเรียนไตรมิตรวิทยาลัยซึ่งเป็นโรงเรียนหนึ่งที่ ตั้งอยู่ในชุมชนที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม เป็นแหล่งที่มีความเจริญทางด้านเศรษฐกิจการค้าสูงมากแห่งหนึ่ง และปัญหาระบบสาธารณูปโภคต่างๆไม่ว่าจะเป็นด้านการคมนาคมจะมีปัญหาเรื่องรถ ดัดอย่างมาก การอยู่อาศัยของชุมชนที่หนาแน่นมากเกินไป ปัญหาเรื่องสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ นักเรียนส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่แตกต่างกันทั้งทางด้านวัฒนธรรมและด้านฐานะ ทางเศรษฐกิจและโรงเรียนไตรมิตรวิทยาลัยมีการจัดการศึกษาตามนโยบายการจัดการ ศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โรงเรียนจึงมีนโยบายที่จะพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่ถูกต้องให้นัก เรียนชั้นมัธยมอย่างยั่งยืนโดยยึดหลักและแนวปฏิบัติในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมตามเจตนารมณ์ของการจัดตั้งโรงเรียนเป็นหลัก นอกจากจัดการการศึกษาเพื่อพัฒนาเยาวชนให้มีความรู้ ความสามารถแล้วยังเน้นการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมให้กับผู้เรียนเพื่อให้ได้รับการพัฒนาเป็นบุคคลที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สติปัญญา และสังคม การจัดการกิจกรรมเพื่อพัฒนาจริยธรรมของนักเรียน จึงถือว่าเป็นหน้าที่ของครูผู้สอนที่จะต้องดำเนินการควบคู่ไปกับการจัดการ เรียนการสอนทั้งในและนอกห้องเรียน ตามลักษณะเฉพาะของพุทธศาสนา ซึ่งมีวัฒนธรรมขององค์กรที่โดดเด่นปฏิบัติสืบทอดมาจนาน ซึ่งเน้นการบริหารจัดการยึดหลักการพัฒนาจริยธรรมตามรูปแบบการจัดการกระบวนการ

ผู้ทำวิจัยตั้งสมมุติฐานเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติงานซึ่งจะมีประสิทธิภาพมากขึ้นเรื่อยตามลำดับ และ ตัวแปรต้นคือ การบริหารจัดการความรู้ ในกิจกรรมปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมโดยใช้หลัก 3 k (Knowledge Management หรือ KM) คือการจัดการความรู้ ซึ่งประกอบด้วยส่วนสำคัญ 3 อย่าง คือ

1. Knowledge Vision ส่วนที่กำหนดเป็น วิสัยทัศน์ หรือทิศทางจัดการความรู้
2. Knowledge Sharing เป็นส่วนของการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แบ่งปันประสบการณ์กัน
3. Knowledge Assets เป็นส่วนที่เก็บสะสมความรู้ จัดเป็นคลังความรู้หรือชุมชนความรู้ ส่วนตัวแปรตามคือ

ระดับปฏิบัติในการบริหารจัดการซึ่งสามารถแบ่งได้ 9 ด้าน 1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา มีการระบุนความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร มีการรวบรวมความรู้ มีการปรับเปลี่ยนการพัฒนาหลักสูตร มีการจัดระบบ มีการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และมีการสร้างความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่ส่งเสริมการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม 2. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ มีการระบุนความรู้เกี่ยวกับการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ มีการรวบรวมความรู้เกี่ยวกับการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ มีการปรับเปลี่ยนเกี่ยวกับการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ มีการจัดระบบเกี่ยวกับการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ มีการนำความรู้เกี่ยวกับการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการพัฒนากระบวนการเรียนรู้และมีการสร้างความรู้เกี่ยวกับการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม 3. ด้านการวัดผลประเมินผล มีการระบุนความรู้ มีการรวบรวมความรู้ มีการปรับเปลี่ยนเกี่ยวกับการวัดผลประเมินผล มีการจัดระบบเกี่ยวกับการวัดผลประเมินผล มีการนำความรู้เกี่ยวกับการวัดผลประเมินผลกิจกรรมไปประยุกต์ใช้ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และมีการสร้างความรู้เกี่ยวกับการวัดผลประเมินผลกิจกรรมที่ส่งเสริมการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม 4. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน มีการระบุนความรู้เกี่ยวกับการวิจัย มีการรวบรวมความรู้ มีการปรับเปลี่ยนเกี่ยวกับการวิจัย มีการจัดระบบ มีการนำความรู้เกี่ยวกับการวิจัยไปประยุกต์ใช้ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และมีการสร้างความรู้เกี่ยวกับการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ส่งเสริมการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม 5. ด้านการพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มีการระบุนความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี มีการรวบรวมความรู้ มีการปรับเปลี่ยนเกี่ยวกับการพัฒนา มีการจัดระบบ มีการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และมีการสร้างความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาสื่อนวัตกรรมที่ส่งเสริมการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม 6. ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ มีการระบุนความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ มีการรวบรวมความรู้ มีการปรับเปลี่ยนเกี่ยวกับการพัฒนา มีการจัดระบบ มีการนำความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาแหล่ง

ความรู้ไปใช้ประยุกต์ใช้ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และมีการสร้างความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ที่ส่งเสริมการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม 7. ด้านการนิเทศการศึกษา มีการระบุนโยบายเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา มีการรวบรวมความรู้ มีการปรับเปลี่ยนเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา มีการจัดระบบ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และ มีการสร้างความรู้เกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาที่ส่งเสริมการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม 8. ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีการระบุนโยบายเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีการรวบรวมความรู้ มีการปรับเปลี่ยนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีการจัดระบบเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีการนำความรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ไปประยุกต์ใช้ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และมีการสร้างความรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ส่งเสริมการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม 9. ด้านการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มีการระบุนโยบายเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มีการรวบรวมความรู้ มีการปรับเปลี่ยนกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มีการจัดระบบ มีการนำความรู้เกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ไปประยุกต์ใช้ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และมีการสร้างความรู้เกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ที่ส่งเสริมการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม

จากการที่ผู้วิจัยได้เข้ามามีส่วนร่วมทางด้านการฝึกอบรมคุณธรรมจริยธรรม สำหรับเยาวชนมาเป็นระยะเวลาหลายปี จึงต้องการศึกษาระบบการบริหารจัดการกิจกรรมปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม โดยที่ผู้วิจัยหวังว่า การวิจัยครั้งนี้จะเป็นการจุดประเด็นในการสร้างสายสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบ้าน (ชุมชน) วัด และโรงเรียน และเป็นจุดที่ตรงประเด็นที่สุดที่จะเข้าไปเผยแผ่หลักธรรมในทางพระพุทธศาสนา เข้าสู่ชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โรงเรียนเป็นสถานที่อบรมปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมที่สำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงเรียนไตรมิตรวิทยาลัยซึ่งเป็นโรงเรียนที่ตั้งอยู่ใน บริเวณวัดไตรมิตรวิทยารามวรวิหารซึ่งเป็นวัดสำคัญอันเป็นที่ประดิษฐานองค์ พระพุทธรูปทองคำที่ใหญ่ที่สุดในโลกมีนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศมาเที่ยวชม วันละหลายร้อยหลายพันคนและตั้งอยู่ในชุมชนที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมเป็น แหล่งที่มีความเจริญทางเศรษฐกิจการค้าสูงมากแห่งหนึ่ง เช่นชุมชนสำเพ็ง ชุมชนเยาวราช เป็นต้น นักเรียนส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรมและฐานะทาง เศรษฐกิจ ฉะนั้นผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาระบบการบริหารจัดการกิจกรรมปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมของโรงเรียนไตรมิตรวิทยาลัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารโรงเรียนไตรมิตรวิทยาลัยจำนวน 4 คน คือผู้อำนวยการโรงเรียน, รองผู้อำนวยการทุกคน และครูทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 52 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะของแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) จำนวน 3 ข้อ ได้แก่ เพศ ตำแหน่ง และระดับการศึกษา

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับการบริหารจัดการความรู้ในกิจกรรมปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย กรณีศึกษาโรงเรียนไตรมิตรวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร ใน 9 ด้าน ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ โดยกำหนดเกณฑ์ค่าคะแนนของระดับปฏิบัติการบริหารจัดการความรู้

- 5 หมายถึง มีระดับการบริหารจัดการความรู้อยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีระดับการบริหารจัดการความรู้อยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีระดับการบริหารจัดการความรู้อยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีระดับการบริหารจัดการความรู้อยู่ในระดับพอใช้

1 หมายถึง มีระดับการบริหารจัดการความรู้อยู่ในระดับน้อย

การสร้างเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้ ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

สร้างแบบสอบถามฉบับร่าง และนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณา จากนั้นปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา นำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และใช้ภาษาผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่านประกอบด้วย

สรุปผล

การศึกษาระดับการบริหารจัดการความรู้ในกิจกรรมปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย กรณีศึกษาโรงเรียนไตรมิตรวิทยาลัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะศึกษาสภาพการบริหารจัดการความรู้ในกิจกรรมปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนไตรมิตร วิทยาลัย ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร อาจารย์โรงเรียนไตรมิตรวิทยาลัย สรุปผลการวิจัย ผลการศึกษาระดับการบริหารจัดการความรู้ในกิจกรรมปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโดยภาพรวมทั้ง 3 ด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าแต่ละด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ด้านแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Knowledge Sharing) มีค่าเฉลี่ยอยู่มากที่สุด คือ 4.02 ด้านกำหนดวิสัยทัศน์ (Knowledge Vision) มีค่าเฉลี่ย 3.86 และด้านคลังความรู้ (Knowledge Assess) มีค่าเฉลี่ย 3.52 ตามลำดับ

ด้านแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Knowledge Sharing) มีค่าเฉลี่ยอยู่มากที่สุด คือ 4.02 ผลการศึกษาด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Knowledge Sharing) ประกอบไปด้วย 5 หัวข้อได้แก่ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา และการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน หัวข้อที่ได้คะแนนเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน รองลงมาได้แก่ การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ ข้อที่ได้คะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยีทางการศึกษา

ด้านกำหนดวิสัยทัศน์ (Knowledge Vision) มีค่าเฉลี่ย คือ 3.86 ผลการศึกษาด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ (Knowledge Vision) ประกอบไปด้วยการพัฒนาหลักสูตร ซึ่งโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีความเฉลี่ยอยู่ ในระดับมากทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ มีความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา รองลงมาได้แก่ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา มีการนำความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาไปประยุกต์ใช้ มีการปรับเปลี่ยนเกี่ยวกับเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และมีการรวบรวมเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ มีการระบุความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่ส่งเสริมการปลูกฝัง คุณธรรมจริยธรรม

ด้านคลังความรู้ (Knowledge Assess) มีค่าเฉลี่ย 3.52 ผลการศึกษาด้านการสร้างคลังความรู้ (Knowledge Assess) ประกอบไปด้วย 3 หัวข้อ ได้แก่ การวัดและประเมินผล การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เมื่อพิจารณาโดยรวมแล้วพบว่าหัวข้อที่ได้คะแนนเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา รองลงมาคือ การวัดและประเมินผล และข้อที่ได้คะแนนต่ำที่สุด คือการวิจัยเพื่อพัฒนาการศึกษา อภิปรายผลการวิจัย จากการวิจัยพบว่าโรงเรียนวัดไตรมิตรมีการบริหารจัดการความรู้ในกิจกรรมปลูกฝังคุณธรรม

จริยธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายอยู่ในระดับดีถึงดีมาก ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนวัดไตรมิตรเป็นโรงเรียนที่ตั้งอยู่บริเวณวัดซึ่ง เป็นที่อยู่อาศัยของพระสงฆ์ผู้ซึ่งถือศีลและปฏิบัติดีปฏิบัติชอบด้วยคุณธรรม จริยธรรม ดังนั้นการจัดกิจกรรมที่จะแสดงให้เห็นแบบอย่างของคุณธรรมจริยธรรมจึงทำได้โดยง่าย อีกทั้งพระสงฆ์ยังเป็นต้นแบบในการประพฤติปฏิบัติให้เป็นต้นแบบของคุณธรรม จริยธรรม ซึ่งสอดคล้องกับบันดูรา (Bandura, 1977)

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. ควรแนะนำนักเรียนในเรื่องการเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนเป็นประจำ แม้ว่าไม่มีครู-อาจารย์
2. ควรมีการจัด ใ้ว่าที่ ญาติ “คนที่มีวินัยในตนเองมีความก้าวหน้าในชีวิตมากกว่าคนที่ไม่มีความวินัยในตนเอง”
3. เพราะคนซื่อกินไม่หมดคดกินไม่นานควรให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติเรื่องความ ซื่อสัตย์และอภิปรายในชั้นเรียน
4. ควรให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติ ความสำคัญของการเสียสละ และอภิปรายในห้องเรียน
5. โรงเรียนควรส่งเสริมในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้กับบุคลากรที่มีอายุน้อย ให้ได้ฝึกอบรมคุณธรรมจริยธรรม เช่น การปฏิบัติธรรม การสัมนนา หรือนิเทศการสอน ให้พี่สอนน้อง ช่วยแนะนำเทคนิค และวิธีการในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียนให้ดีขึ้น
6. โรงเรียนควรส่งเสริมการศึกษาหาความรู้ในระดับต่าง ๆ ให้สูงขึ้น เพื่อให้บุคลากรในโรงเรียนมีเป็นตัวอย่างในการการศึกษา ค้นคว้าหาความรู้อยู่ตลอดเวลาในระดับปริญญาโท และระดับปริญญาเอก มีบทบาทน้อยกว่าเพราะบุคลากรในโรงเรียนมีระดับการศึกษาปริญญาโท ปริญญาเอกน้อย จึงควรส่งเสริมให้บุคลากรศึกษาหาความรู้ในระดับที่สูงขึ้นไป
7. ข้อเสนอแนะจากการเปรียบเทียบด้านประสบการณ์ในการทำงาน โรงเรียนควรมีการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่บุคลากรในโรงเรียน ให้มีการฝึกอบรม เช่น ธรรมเนียม สัมนนา อบรม เพื่อเพิ่มความรู้ และควรให้กำลังใจในการทำงาน เพื่อเป็นขวัญกำลังใจแก่บุคลากรในโรงเรียน ยกย่องผู้ทำดี แนะนำบุคลากรในสิ่งที่ควรปรับปรุง เพื่อให้บุคลากรในโรงเรียนมีผู้มีกำลังใจ และกระตือรือร้นในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียน

บรรณานุกรม

- กรมสามัญศึกษา. (2543). รายงานการวิจัยของศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา เรื่องพฤติกรรมของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ด้านการปลูกฝังจริยธรรมในห้องเรียน. กรุงเทพฯ: เอรಾವัดการพิมพ์.
- เกษม วัฒนชัย. (2556). “พอเพียง”. เอกสารปาฐกถาพิเศษพิธีเปิชมรมเศรษฐกิจ ปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง สถาบันปวช อังการณ: กรุงเทพฯ.
- จันทร์เพ็ญ เชื้อพานิช และรัชนิกร หงส์พนัส. (2544). การจัดการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง: การจัดการกิจกรรมเพื่อการเรียนรู้คู่คุณธรรม. วารสารเพื่อการวิจัยพัฒนา.
- จิราพร รัตนศรีสิน.(2546). การพัฒนาการเรียนรู้อิงประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข. นครศรีธรรมราช: วิทยาลัยพยาบาลพระบรมราชชนนีนครศรีธรรมราช.
- ชรินทร์ มั่งคั่ง. (2549). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างบัณฑิตอุดมคติไทย สำหรับนักศึกษาปริญญาตรี. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ชัยพร วิชชาวุธ และธีรพร สวรรณโณ. (2530). แนวคิดและการพัฒนาการใหม่ในการปลูกฝังจริยธรรม. กรุงเทพฯ: โครงการตำราและเอกสารทางวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ดวงเดือน พันธมนาวิน. (2530). **จริยธรรมสันทศนะของนักพฤติกรรมศาสตร์ จริยธรรมกับการศึกษา**. กรุงเทพฯ: โครงการตำราและเอกสารทางวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทัศนีย์ พลเนืองมา. (2547). **รูปแบบการจัดประสบการณ์เพื่อปลูกฝังจริยธรรมแก่เด็กเริ่มเรียนโดยการสอนเป็นคณะวารสารวิจัยเพื่อการพัฒนา**.
- ทิตนา แคมมณี. (2541). **การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยม: จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ: สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์.
- ธีระพร อูวรรณโณ. (2530). **จริยธรรมกับการศึกษา**. กรุงเทพฯ: โครงการตำราและเอกสารทางวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประภาศรี สีหอำไพ. (2550). **พื้นฐานการศึกษาทางศาสนาและจริยธรรม**. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: โครงการตำราและเอกสารทางวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปรียาโรจน์ วงศ์อนุตรโรจน์. (2542). **การจัดและการบริหารอาชีวศึกษา**. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต). (2542). **การศึกษาเพื่อพัฒนาการทรัพยากรมนุษย์**. กรุงเทพฯ: สหธรรมนิกร.
- ราชบัณฑิตสถาน. (2542). **พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525**. กรุงเทพฯ: อักษราเจริญพัฒนา.
- _____. (2542). **พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525**. กรุงเทพฯ: อักษราเจริญพัฒนา.
- วลัย พานิช. (2546). **การบูรณาการ: แนวคิดและแนวปฏิบัติสู่การจัดการเรียนรู้ที่มีความหมาย** ใน *สุวัฒนา เอี่ยมมอรรถพร และคณะ. แนวคิดและแนวปฏิบัติสำหรับครูเพื่อรองรับเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (หน้า 43-80).
- วันทนา อมตาริยกุล. (2547). **การสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมในกระบวนการเรียนการสอนวิชาการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม**. ขอนแก่น: สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตขอนแก่น.
- วัลลภ พานูช. (2547). **จริยธรรมกับพฤติกรรมด้านคุณลักษณะ**. *วารสารวิจัยการศึกษา*. 14(4).
- วิจารณ์ พานิช. (2547). **สถานศึกษากับการจัดการความรู้เพื่อสังคม**. กรุงเทพฯ: โครงการผู้บริหารสถานศึกษา สำนักนโยบายและแผนการศึกษา สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา.
- วิชัย ตัดศิริ. (2547). **โฉมหน้าการศึกษาไทยในอนาคต แนวคิดและบทวิเคราะห์**. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิทย์ วิศทเวทย์. (2530). **จริยธรรมในสังคมไทยในทัศนะของนักปรัชญา จริยธรรมกับการศึกษา**. กรุงเทพฯ: โครงการตำราและเอกสารทางวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิลัย นำเจริญ. (2547). **แนวทางการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาค่านิยมทางพระพุทธศาสนาแก่นักเรียนระดับมัธยมศึกษา**. *วารสารเพื่อการพัฒนา*.
- วีรุธ มาชะศิริานนท์. (2542). **การบริหารภูมิปัญญา**. กรุงเทพฯ: เอ็กซ์เปอร์เน็ท.
- สมพร เทพสิทธิธา. (2536). **ปัญหาเกี่ยวกับศาสนาและจริยธรรม**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. (2549). **ทฤษฎีและเทคนิคการปรับพฤติกรรม**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักนายกรัฐมนตรี. (2549). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554)**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. (2540). **คู่มือครูเพื่อการพัฒนาจิตพิสัยในระบบการเรียน การสอน**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา กรมศาสนา.
- เสถียรพงศ์ วรรณปก. (2540). **พุทธวิธีสอนพรไตรปิฎก**. กรุงเทพฯ: เพชรรุ่งการพิมพ์.

- สุทธิพร บุญส่ง และคณะ. (2547). การพัฒนารูปแบบการสอนเพื่อพัฒนาจริยธรรมวิชาชีพ สำหรับนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล. ปทุมธานี: สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตปทุมธานี.
- สุรศักดิ์ นิมนวล. (2543). ผลของการเรียนแบบร่วมมือแบบแบ่งกลุ่มคณะผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาเคมีและทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่4. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- เสาวนิตย์ ใจมั่น. (2547). โรงเรียนวิถีพุทธส่งเสริมและพัฒนาเด็กไทยด้วยไตรสิกขา. วารสารวิจัยเพื่อการพัฒนา.
- Bandura, A. (1986). **Social foundation of thought and action: a social cognitive theory**. New Jersey: Pentice Hall.
- Brown, R. (1978). **Social Psychology**. New York: The free Press.
- Geus, Arie de. (1997). **The living company**. Boston, MA: Harvard Business School Press.
- Good, C.V, ed. (1973). **Dictionary of education 3rd ed**. New York: Mc Graw-Hill Book.
- Laula, E.S., et al. (2001). **Undergraduate faculty of student perceptions of ethical climate and it's importance in retention**. Retrieved February 10, 2014, form <http://www.findarticles.com/ p/articles>.
- Lee, J.H., Kim, Y.G. ,Yu, S.H. (2001). **Stage Model for knowledge management**. Proceeding of the 34th. Hawaii International Conference on System Science-2001.
- O' Leary, S. and Duber. D (1979). Applicatios of self-control procedures by children: A review. **Journal of applied behavior analysis**. 12, 449-465.
- Pidget, Jean. (1990). **The Moral Judgment of the child**. 3rd. ed. London: Routledge & Kegan Roul.
- P. (1990). **The Leader's new work: building learning organization**. Sloan Management Review, 32.
- _____. (1990). **“The Fifth Discipline”**. London: Century Business.
- Robie, L.E., Harmin, M. and Simon, S.B. (1966). **Value and teaching**. Ohio: Charles E. Merrill Publishing.
- Senge,
- Zimmerman, B.J. (1998). Academic studying and the development of personal skill. A self-Regulatory perspective. **Educational Psychologies**. 33, 73-86.

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

กลุ่มที่ 9 จังหวัดอำนาจเจริญ

Desirable Characteristics of the Phrapariyattidhamma School Administrators of
General Education Section Group XIII, Amnat Charoen Province

พระภักดี ศรีนา *

Phra Pakdee Srina

* นิสิตระดับมหาบัณฑิต หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 9 จังหวัดอำนาจเจริญ ประชากรที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ผู้บริหาร และครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 9 จังหวัดอำนาจเจริญ จำนวน 71 รูป/คน รวม 6 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับมีความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.99 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 9 จังหวัดอำนาจเจริญ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับดังนี้ ด้านคุณธรรมจริยธรรม (3.94) ด้านมนุษยสัมพันธ์ (3.89) ด้านบุคลิกภาพ (3.87) ด้านความรู้ความสามารถ (3.81) และด้านภาวะผู้นำ (3.73) ตามลำดับ

คำสำคัญ: คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร โรงเรียนพระปริยัติธรรม การบริหารการศึกษา

Abstract

The aims of the research was to study the desirable characteristics of administrators of the Phrapariyattidhamma School General Educational Section Group XIII Amnat Charoen Province. The sample of 71 Administrators and teachers of 6 Phrapariyattidhamma Schools General Educational Section Group XIII Amnat Charoen Province were asked to answer a set of 5 rating scale questionnaire. The questionnaire had reliability at 0.99. The collected data were analyzed by using percentage, mean, and standard deviation. The results were as followed:

The desirable characteristics of the Phrapariyattidhamma School Administrators of General Educational Section Group XIII Amnat Charoen Province in all aspects and each aspect were at high level. The mean was ranked from high to low were trait of moral (3.94), trait of human relationship (3.89), trait of personality (3.87), trait of knowledge (3.81), and trait of leadership accordingly (3.73).

Keywords: Desirable Characteristics of Administrator, The Phrapariyattidhamma School Education Administration

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาที่มีบทบาทสำคัญยิ่งในการพัฒนาคุณภาพของคนดังพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราชที่ทรงตรัสว่า “..นอกจากการศึกษายกสอนให้คนเก่งแล้วจำเป็นอย่างไรที่จะอบรมให้ดีพร้อมกันไปด้วย ประเทศของเราจึงจะได้คนที่มีคุณภาพ (พยุหศักดิ์ จันทรสุรินทร์, 2541: คำนำ)

สังคมในอดีต วัดเป็นศูนย์กลางการศึกษาเล่าเรียน พระภิกษุสงฆ์มีบทบาทสำคัญเป็นผู้อบรมสั่งสอนให้การศึกษาแก่ชุมชน (มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย, 2547: 119) กล่าวคือ วัดจัดการศึกษาให้แก่ ศาสนทายาท และประชาชนทั่วไปทั้ง 3 ระบบคือ การศึกษาในระบบโรงเรียน การศึกษานอกระบบโรงเรียน และการศึกษาตามอัธยาศัย

โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาได้จัดตั้งขึ้นจากความร่วมมือระหว่างมหาเถรสมาคมกับกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของพระภิกษุสามเณรให้มีความรู้และประสบการณ์ที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและวิทยาการสมัยใหม่ ปัจจุบันการศึกษาให้แก่พระสงฆ์ยังมีความจำเป็นเพราะถือว่าเป็นอีกช่องทางหนึ่งของการศึกษาให้เด็กในชนบท เพราะเด็กในชนบทส่วนหนึ่งฐานะยากจน ไม่มีโอกาสได้ศึกษาเล่าเรียนในโรงเรียนปกติ โรงเรียนพระปริยัติธรรมจึงเป็นทางหนึ่งที่ทำให้โอกาสกับเด็กเหล่านี้ (พระเทพเวที ป.อ. ประยุตโต, 2529: 10) แต่การจัดการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาที่ผ่านมา พบปัญหาและอุปสรรคอยู่หลายประการ อาทิเช่น ด้านบุคลากรพบว่ายังขาดแคลนครูที่มีคุณวุฒิและคุณสมบัติที่เหมาะสม ไม่มีบุคลากรประจำ ครูสอนมีฐานะเป็นลูกจ้างชั่วคราว ซึ่งทำให้เกิดปัญหาเปลี่ยนแปลงผู้สอนอยู่บ่อยครั้ง ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานต่ำ ด้านอาคารสถานที่โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาประมาณครึ่งหนึ่งไม่มีอาคารเรียนเป็นของตนเอง อุปกรณ์การเรียนการสอนขาดแคลนไม่ได้รับการสนับสนุนเท่าที่ควร เหล่านี้ล้วนเป็นปัญหาที่ผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนจะต้องดำเนินการ อีกทั้งต้องมีการพัฒนา ทั้งทางด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ รวมทั้งด้านการบริหาร ผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา มีสถานภาพเป็นพระสงฆ์ที่ไม่ได้ผ่านการศึกษาและอบรมด้าน การบริหาร การศึกษามาโดยตรง ทากรูปล้วนแต่บวชเรียนมาตั้งแต่ยังเป็นเด็กแล้วได้รับแต่งตั้งเข้าสู่ตำแหน่งผู้บริหาร ผู้บริหารจึงต้องแสดงความสามารถในการบริหารงาน โดยใช้ภาวะผู้นำของผู้บริหารเอง ภาวะผู้นำจึงมีความจำเป็นสำหรับการบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม เพราะผู้นำต้องเป็นผู้ที่นำพาให้องค์กรพัฒนาจน ประสบความสำเร็จ ด้วยเหตุนี้ผู้บริหารสถานศึกษาที่จะบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมให้มีประสิทธิภาพจึงจำเป็นต้องมีผู้บริหารที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักการบริหาร 5 ด้านได้แก่ ด้านภาวะผู้นำ ด้านบุคลิกภาพ ด้านความรู้ความสามารถ ด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านคุณธรรมจริยธรรม ตามทฤษฎีของ Bruno and O'Brien (สิรินทรา สรรเสริญ, 2555: 3)

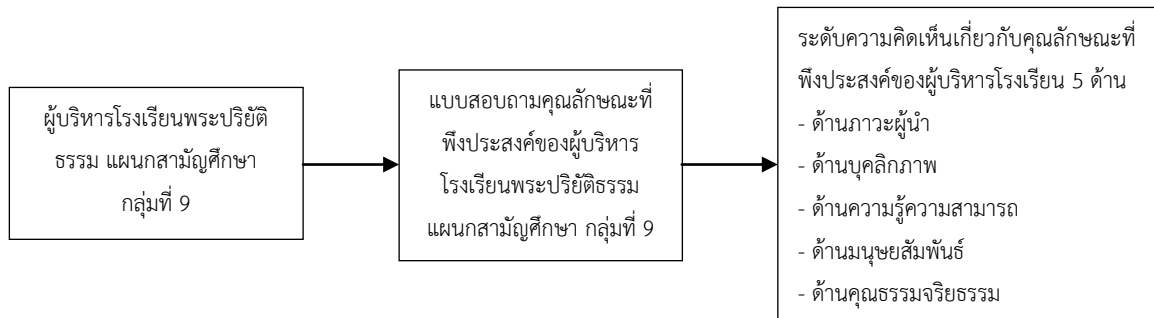
ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษากลุ่มที่ 9 จังหวัดอำนาจเจริญ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษากลุ่มที่ 9 จังหวัดอำนาจเจริญ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัยนำมาเขียนเป็นความสัมพันธ์ได้ดังนี้



วิธีการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีขั้นตอนการวิจัยดังนี้

ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้สอนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 9 จังหวัดอำนาจเจริญ จำนวน 6 โรงเรียน ประชากรทั้งหมด 71 รูป/คน เป็นบรรพชิต 25 รูปและคฤหัสถ์ 46 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เป็นแบบสอบถาม 1 ชุดมี 2 ตอน ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้บริหาร ครูผู้ตอบแบบสอบถาม แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) จำนวน 6 ข้อ ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 9 จังหวัดอำนาจเจริญ 5 ด้านคือ 1. ด้านภาวะผู้นำ 2. ด้านบุคลิกภาพ 3. ด้านความรู้ความสามารถ 4. ด้านมนุษยสัมพันธ์ 5. ด้านคุณธรรมจริยธรรม มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ทดสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.99 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษา

การศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 9 จังหวัดอำนาจเจริญ สรุปผลการวิจัยโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (3.85) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้

1. ด้านคุณธรรมจริยธรรม (3.94)
2. ด้านมนุษยสัมพันธ์ (3.89)
3. ด้านบุคลิกภาพ (3.87)
4. ด้านความรู้ความสามารถ (3.81)
5. ด้านภาวะผู้นำ (3.73)

ผลการศึกษารายด้านมีดังนี้

1. ด้านภาวะผู้นำ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีความเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกข้อ (3.73) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด เท่ากัน 2 ข้อ คือ มีเป้าหมายที่ชัดเจนในการปฏิบัติงานของผู้นำ และเป็นผู้ตัดสินใจและวินิจฉัยสั่งการได้รวดเร็วเหมาะสมภายใต้ข้อมูลระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความเป็นผู้นำ (3.85) รองลงมาคือ

ยอมรับข้อผิดพลาดในการปฏิบัติงาน (3.79) ส่วนข้อที่ค่าเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากัน 2 ข้อ คือ มีความสามารถในการจูงใจให้ผู้อื่นปฏิบัติตามได้ และมีความสามารถในการวิเคราะห์เหตุการณ์สมกับภาวะผู้นำ (3.62)

2. ด้านบุคลิกภาพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกข้อ (3.87) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การแต่งกายสุภาพเรียบร้อยเหมาะสมตามสมณะสาธิต (4.10) รองลงมาคือค่าเฉลี่ยเท่ากัน 2 ข้อคือ มีความเชื่อมั่นในบุคลิกภาพของตนเอง และมีความกล้าเผชิญกับปัญหาและอุปสรรค (3.99) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีความมั่นคงทางอารมณ์ควบคุมอารมณ์ได้ (3.70)

3. ด้านความรู้ความสามารถ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (3.81) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีความสามารถในการประสานความร่วมมือกับทุกฝ่าย (3.96) รองลงมา คือ สามารถมอบหมายผู้ร่วมงานให้รับผิดชอบตามความเหมาะสมกับความรู้ความสามารถ (3.90) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีความสามารถติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบต่อเนื่อง (3.66)

4. ด้านมนุษยสัมพันธ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (3.99) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สร้างความสัมพันธ์อันดีกับผู้ร่วมงาน (4.13) รองลงมาคือ ให้คำปรึกษาแนะนำผู้ร่วมงานอย่างเป็นกันเอง (3.99) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ สร้างขวัญและกำลังใจกับผู้ร่วมงาน (3.66)

5. ด้านคุณธรรม จริยธรรมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (3.94) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ (4.08) รองลงมาคือให้เกียรติและเคารพสิทธิผู้อื่น (4.04) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ สามารถบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาล (ความถูกต้อง ความเหมาะสม ความบริสุทธิ์ ความยุติธรรม) (3.82)

สรุปและอภิปรายผล

ผลการวิจัยคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 9 จังหวัดอำนาจเจริญ มีประเด็นที่น่าสนใจที่นำมาอภิปรายดังนี้

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 9 จังหวัดอำนาจเจริญ 5 ด้าน คือ ด้านภาวะผู้นำ ด้านบุคลิกภาพ ด้านความรู้ความสามารถ ด้านมนุษยสัมพันธ์และด้านคุณธรรม จริยธรรมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้านเป็นเพราะผู้ที่จะเป็นผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ควรเป็นผู้ที่มีความพร้อมในทุกด้านขององค์กร เป็นจุดรวมพลังของบุคคลในองค์กร ความอยู่รอดและความเจริญก้าวหน้าขององค์กรขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้บริหารตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ 5 ด้านของทฤษฎี Bruno and O'Brien คือ ด้านภาวะผู้นำ ด้านบุคลิกภาพ ด้านความรู้ความสามารถ ด้านมนุษยสัมพันธ์และด้านคุณธรรม จริยธรรม เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากโรงเรียนพระปริยัติธรรมเป็นโรงเรียนเกี่ยวกับทางด้านศาสนา เรื่องคุณธรรมเป็นสิ่งสำคัญ และผู้ที่ศึกษาก็คือพระภิกษุ สามเณร ทำให้ผู้เรียนเป็นผู้สืบทอดพระพุทธศาสนาหรือเป็นประชากรที่มีคุณภาพของสังคม ดังนั้นผู้บริหารจึงต้องเป็นแบบอย่างที่ดี ยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรม เป็นที่ตั้ง ในการบริหารงาน คุณธรรมจริยธรรมเป็นลักษณะเฉพาะตัวที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในสถานที่ที่ให้คุณ ให้โทษต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง การปฏิบัติงานถ้าผู้บริหารขาดคุณธรรมจริยธรรมก็จะเป็นเหตุให้บุคลากรในองค์กรไม่อยากปฏิบัติงาน ซึ่งก่อให้เกิดผลเสียต่อองค์กร องค์กรก็จะไม่พัฒนาเท่าที่ควรซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สุภัทธา ปินตะแพทย์ (2542) ที่กล่าวว่า ในการบริหารจัดการสถานศึกษาหรือองค์กรทางการศึกษานั้น คุณลักษณะที่สำคัญที่ถือเป็นหลักใหญ่คือ การมีผู้บริหารสถานศึกษาที่มีคุณธรรมและจริยธรรม พฤติกรรมด้านจริยธรรม ในการบริหารจัดการคือ พฤติกรรมที่ไม่ใช่เพียงแต่ถูกต้องตามกฎหมายเท่านั้นแต่ยังต้องเป็นพฤติกรรมที่ถูกต้องภายในกรอบของคุณธรรมและจริยธรรมที่บุคคลในสังคมทั่วไปยอมรับ

ได้ และงานวิจัยของสิรินทรา สรรเสริญ (2555) ที่ศึกษาปัจจัยคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 พบว่าปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับดังนี้ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านบุคลิกภาพ ด้านความเป็นผู้นำ และด้านความรู้ความสามารถตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายดังนี้

1. ด้านภาวะผู้นำ พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เป็นเพราะผู้บริหารเป็นผู้นำองค์กรที่สำคัญ มีบทบาทและหน้าที่คือ มุ่งส่งเสริมพัฒนาการบริหารจัดการและดำเนินการจัดการศึกษาให้สำเร็จและบรรลุเป้าหมาย และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ มีเป้าหมายที่ชัดเจนในการปฏิบัติงานของผู้นำ และเป็นผู้ตัดสินใจและวินิจฉัยสั่งการได้รวดเร็วเหมาะสมภายใต้ข้อมูลระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความเป็นผู้นำ ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารที่ประสบผลสำเร็จ บริหารสถานศึกษาจนเป็นที่ยอมรับของชุมชนนั้น ต้องเป็นผู้ที่ปฏิบัติงานโดยมีเป้าหมายที่ชัดเจน เป็นผู้มีความสามารถตัดสินใจ วินิจฉัยสั่งการได้รวดเร็วเหมาะสม เข้าใจระเบียบกฎหมายได้ถูกต้อง นำระเบียบกฎหมายมาเป็นข้อมูลในการตัดสินใจ เมื่อประสบกับปัญหา ซึ่งสอดคล้องกับอุทัย บุญประเสริฐ (2546: 121-126) ที่กล่าวไว้ว่า ผู้บริหารมีบทบาทในการเป็นผู้นำ มีหน้าที่ที่จะต้องทำให้งานในหน่วยงานของตนได้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อความสำเร็จขององค์กร ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องเป็นผู้มีความสามารถ เป็นผู้มองเห็นทิศทางในอนาคตขององค์กรและนำพาองค์กรไปสู่จุดหมายสอดคล้องกับงานวิจัยของชุตติมา สัจจานนท์ (2549: 95-96) ศึกษาพบว่า ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการศึกษาตามอรรถศาสตร์ของวัดที่ประสบผลสำเร็จนั้น มีองค์ประกอบทางการบริหารที่สำคัญหลายประการซึ่งองค์ประกอบหนึ่งได้แก่ ผู้นำคือเจ้าอาวาสที่เพียบพร้อมด้วยภาวะผู้นำ จริยวัตร ความรู้ ความสามารถ ชื่อเสียงเกียรติคุณและผลงานที่โดดเด่นทั้งในด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา การบริหาร การพัฒนาอื่น ๆ รวมทั้งความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เช่น ภาษา วัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่น

2. ด้านบุคลิกภาพ พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เป็นเพราะว่า บุคลากรในโรงเรียนให้ความสำคัญกับบุคลิกภาพ เพราะบุคลิกภาพที่ดีจะสร้างความเชื่อมั่นในตนเอง สร้างความเชื่อถือและความศรัทธา ความนับถือจากผู้ใต้บังคับบัญชา ซึ่งเมื่อเกิดความนับถือ และศรัทธาแล้ว ก็จะทำให้พร้อมที่จะให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการปฏิบัติงาน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือมีการแต่งกายสุภาพเรียบร้อยเหมาะสมตามสมณะสาธิต ซึ่งโรงเรียนพระปริยัติธรรมเป็นโรงเรียนของภิกษุ สามเณรที่ได้จัดการเรียนการสอนให้นักเรียนได้ทั้งความรู้แผนกสามัญ แผนกธรรม และแผนกบาลี ซึ่งหลักสูตรเหล่านี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่ให้ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินชีวิตตามหลักธรรม คำสั่งสอน อบรม ฝึกหัดมารยาทที่งดงามตามธรรมเนียมข้อวัตรปฏิบัติของสมณะรูป ดังนั้นผู้ที่จะเป็นผู้นำในการบริหารสถานศึกษาจึงต้องเป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพที่ดี แต่งกายสุภาพเรียบร้อย เหมาะสม เพราะผู้บริหารต้องพบปะผู้คนทั้งภายใน และภายนอกโรงเรียนจึงต้องให้ความสำคัญในการแต่งกายให้ดูสุภาพเรียบร้อย เพื่อเป็นที่ยอมรับและชื่นชมต่อผู้พบเห็นในครั้งแรก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกาญจนา ชนะโรด (2545: 63) ที่ได้ศึกษาเรื่องคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสามัญศึกษา จังหวัดสระแก้วพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนทุกขนาดควรพัฒนาบุคลิกภาพ เพราะบุคลิกภาพที่ดีจะสร้างความเชื่อถือศรัทธา อันจะนำไปสู่ความร่วมมือในการปฏิบัติงาน

3. ด้านความรู้ความสามารถ พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจาก การเป็นผู้บริหารนั้นต้องเป็นผู้ที่แสวงหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ เมื่อมีการปฏิรูปการศึกษา รัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมให้บุคลากรทางการศึกษาได้มีความรู้เพิ่มขึ้น โดยการจัดให้มีการอบรมสัมมนาอย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารจึงต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถมาก และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ มีความสามารถในการประสานความร่วมมือกับทุกฝ่าย ผู้บริหารต้อง

เป็นคนกลางที่จัดหรือประสานในเรื่องความขัดแย้งต่าง ๆ เมื่อบุคลากรในโรงเรียนไม่เข้าใจกัน ผู้บริหารต้องเป็นผู้มีทักษะการเจรจา รู้จักประนีประนอม ประสานสัมพันธ์อันดีกับทุกฝ่าย เพื่อคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดขององค์กร นำพาองค์กรให้ปฏิบัติงานได้อย่างราบรื่นซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สิริินยา ฉิมมา (2543) ได้ศึกษาเชิงคุณภาพเรื่องผู้บริหารสถานศึกษาสตรีดีเด่นพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการรับรางวัลผู้บริหารสตรีดีเด่นคือ คุณลักษณะวิชาชีพซึ่งประกอบด้วย ระบบการบริหารที่ดี มีการประสานสัมพันธ์เชิงบวกกับบุคคล 3 กลุ่มคือ บุคลากรในโรงเรียน นักเรียนและผู้ปกครอง และบุคคลภายนอก มีวิสัยทัศน์กว้างไกล คุณลักษณะส่วนตัว ประกอบด้วยความรู้ ความสามารถ มีความยุติธรรมและบุคลิกภาพที่ดี

4. ด้านมนุษยสัมพันธ์ พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากงานด้านมนุษยสัมพันธ์เป็นงานสำคัญที่ผู้บริหารจะต้องถือปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดความรักและความศรัทธา สร้างขวัญและกำลังใจให้ครูรักการทำงาน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือสร้างความสัมพันธ์อันดีกับผู้ร่วมงาน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี สามารถผูกใจคนที่ร่วมงานได้เป็นอย่างดี ทำให้ผู้ร่วมงานเกิดความพึงพอใจในการทำงานตามที่ได้รับมอบหมายตามที่ ชัยเสฏฐ์ พรหมศรี (2550: 28-32) กล่าวว่า การเปลี่ยนแปลงภายในองค์กรเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จไม่ใช่เรื่องง่าย เพราะผู้บริหารต้องเผชิญกับการต่อต้านของสมาชิกในองค์กรไม่มากนักน้อย ดังนั้นสิ่งสำคัญที่สุดที่ผู้บริหารต้องระลึกไว้เสมอคือ การใช้ความอดทนในการแก้ปัญหา การสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดีให้เกิดขึ้นในการทำงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของจิราภรณ์ วุฒิกักดี (2542) เรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครู อาจารย์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตกรุงเทพมหานครพบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านมนุษยสัมพันธ์อยู่ในระดับมาก

5. ด้านคุณธรรมจริยธรรม พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้จะเป็นผู้บริหารได้ คุณลักษณะที่สำคัญประการหนึ่งคือ การเป็นผู้ที่มีคุณธรรมจริยธรรม ยึดคุณธรรมจริยธรรมเป็นแนวทางในการประพฤติตน ผู้ที่ปฏิบัติตนอย่างมีคุณธรรม จะได้รับการสรรเสริญ ได้รับความไว้วางใจ เป็นที่เคารพนับถือ ทั้งกับผู้ที่บังคับบัญชา ผู้ที่เกี่ยวข้อง หรือแม้กระทั่งบุคคลภายนอกที่ได้เห็นการประพฤติการปฏิบัติตน เป็นแบบอย่างที่ดี เหมาะกับการที่เป็นผู้นำองค์กรดังที่สุทิน ลิ้มปิยะชาติ (2545: 47-53) กล่าวว่าผู้บริหารที่ดีควรมีคุณธรรม จริยธรรม เป็นแบบอย่างต่อผู้ใต้บังคับบัญชา โดยยึดหลักการบริหารบ้านเมือง และสังคมที่ดีให้บรรลุประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม ผู้บริหารจำเป็นต้องมีการพัฒนาตนเองในหลาย ๆ ด้านอย่างต่อเนื่อง เมื่อพิจารณารายชื่อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ทั้งอาจเป็นเพราะผู้บริหารต้องมีหน้าที่สำคัญในการบริหารสถานศึกษา ผู้บริหารเป็นหัวใจสำคัญขององค์กรองค์กรจะประสบความสำเร็จหรือความล้มเหลวขึ้นอยู่กับการบริหารเป็นปัจจัยหลัก ผู้บริหารจึงต้องมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ซึ่งถือว่าเป็นคุณธรรมที่ต้องปฏิบัติซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุธีรา ทรัพย์เจริญ (2544) เรื่องความคิดเห็นของอาจารย์ที่มีคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนสาธิตสถาบันราชภัฏ 5 ด้าน พบว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรมจริยธรรมอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

การศึกษาเรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 9 จังหวัดอำนาจเจริญ ทั้ง 5 ด้าน โดยภาพรวมด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือด้านภาวะผู้นำ รองลงมาด้านความรู้ ความสามารถ ด้านบุคลิกภาพ ด้านมนุษยสัมพันธ์และด้านคุณธรรมจริยธรรมตามลำดับ ดังนั้น ผู้บริหารจึงควรพัฒนาและปรับปรุงดังนี้

1. ด้านภาวะผู้นำ พบว่า มีความสามารถในการจูงใจให้ผู้อื่นปฏิบัติตามได้ และมีความสามารถในการวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ สมกับภาวะผู้นำมีค่าเฉลี่ยที่ต่ำ ดังนั้นการที่จะบริหารองค์การให้มีความเจริญก้าวหน้าและมี

ประสิทธิภาพจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารต้องมีภาวะผู้นำ มีความสามารถที่จะต้องจูงใจผู้อื่นให้ปฏิบัติตามได้ มีความสามารถในการวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ เป็นผู้ที่ติดตามข่าวสารบ้านเมืองอยู่เสมอ พัฒนาตนเองให้มีความรู้ เป็นผู้นำทางด้านวิชาการ ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี และการทำงานนั้นก็ต้องเน้นการทำงานโดยให้ทุกคนมีส่วนร่วม จะทำให้สมาชิกในองค์กรรักองค์กรและพยายามทำให้การดำเนินงานขององค์กรไปสู่ความสำเร็จได้ ดังนั้นผู้บริหารควรฝึกทักษะการเป็นผู้นำหรือเข้ารับการฝึกอบรมทักษะการเป็นผู้นำ

2. ด้านความรู้ ความสามารถ พบว่า มีความสามารถติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ ต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ทั้งนี้ผู้บริหารต้องศึกษาและพัฒนาตนเองให้มีความรู้ ความเข้าใจ ในเรื่องการประเมินผลการปฏิบัติงาน เพราะการติดตามประเมินผลเป็นหัวใจในการปฏิบัติงาน การจะปฏิบัติงานอะไรก็แล้วแต่ การกำกับ ติดตาม ประเมินผลเป็นเรื่องที่ผู้บริหารต้องดำเนินการ เมื่อกำกับติดตามแล้ว ก็ต้องประเมินผลการปฏิบัติงานนั้น ๆ ซึ่งจะเป็นระบบที่ต้องกระทำอย่างต่อเนื่องครบวงจร จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารต้องนำความรู้ในเรื่องดังกล่าวมา ดำเนินการในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

3. ด้านบุคลิกภาพ พบว่า มีความมั่นคงทางอารมณ์ ควบคุมอารมณ์ได้ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้นผู้บริหารต้อง พัฒนาตนเองให้มีความมั่นคงทางอารมณ์ ต้องรู้จักควบคุมอารมณ์ ผู้บริหารต้องหันมาให้ความสนใจในเรื่องความฉลาด ทางอารมณ์ รู้จักใช้ความสามารถบริหารจัดการกับความรู้สึก และอารมณ์ของตนเอง มีความรับรู้ได้ไว สามารถควบคุม และกำกับอารมณ์ของตน ไม่ให้ส่งผลกระทบต่อคนรอบข้างและงานที่ทำ ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ ดังนั้นผู้บริหารที่มี ประสิทธิภาพ คือผู้บริหารที่สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อีกทั้งเป็นผู้ที่จะพองค์กรให้ไปสู่ผลสำเร็จตามที่มุ่งหมายตามที่ต้องการ

4. ด้านมนุษยสัมพันธ์ พบว่า สร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้ร่วมงาน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ขวัญและกำลังใจเป็นสิ่ง จำเป็นที่ผู้บริหารจะต้องเอาใจใส่ต่อผู้ใต้บังคับบัญชาอยู่เสมอ เพราะถ้ามีการบำรุงขวัญที่ดีจะทำให้มีการสร้างผลงานที่มี คุณภาพให้แก่หน่วยงาน จึงต้องมีการเสริมสร้างขวัญและบำรุงขวัญแก่ผู้ร่วมงาน เพราะจะเป็นการสร้างความสัมพันธ์อัน ดีระหว่างผู้บริหารกับผู้ใต้บังคับบัญชาให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน มีความเชื่อถือไว้วางใจกัน ผลของการสร้างขวัญและ กำลังใจ จะทำให้องค์กรเกิดการพัฒนา คนที่ได้กำลังใจจะมีความสุขและปฏิบัติงานในองค์กรได้รับผลสำเร็จตามที่มุ่ง หมาย

5. ด้านคุณธรรมจริยธรรม พบว่า สามารถบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาล (ความถูกต้องความเหมาะสม ความบริสุทธิ์ ความยุติธรรม) มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด การบริหารโรงเรียนผู้บริหารเป็นหัวใจสำคัญของหน่วยงานหรือองค์กร ทุก หน่วยงานย่อมปรารถนาและให้การยอมรับนับถือผู้บริหารที่มีคุณภาพนั้นคือ เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ มีทักษะ มี ประสบการณ์ในการทำงาน แต่ที่เหนือสิ่งอื่นใด ความเป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรมในจิตใจ การบริหารจัดการที่ดี เป็นการ บริหารงานให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล หากมีแต่ความรู้แต่ไม่ใช้หลักตามธรรมาภิบาลในการบริหารก็ย่อมไม่อาจ นำองค์กรไปสู่จุดมุ่งหมายได้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาพฤติกรรมการบริหารที่ส่งผลต่อสภาพการเรียนรู้การสอน โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา
2. ศึกษาเปรียบเทียบเรื่องคุณลักษณะที่เป็นจริงกับคุณลักษณะที่คาดหวังของผู้บริหาร โรงเรียนพระปริยัติ ธรรม แผนกสามัญศึกษา
3. ศึกษาสภาพปัญหา ความต้องการด้านการศึกษาของพระสงฆ์ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 9 จังหวัดอำนาจเจริญ

บรรณานุกรม

- กาญจนา ชนะโรด. (2545). **คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสระแก้ว**. ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จิราภรณ์ วุฒิกิติ. (2552). **คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูอาจารย์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ชัยเสกข์ พรหมศรี. (2550). **การบริหารสถานศึกษาแนวใหม่ในรูปแบบหน่วยบริการรูปแบบพิเศษ**. วารสารการศึกษาไทย. 3(21), 28-32.
- พยุงค์ดี จันทรสรินทร์. (2541). **การพัฒนารูปแบบความร่วมมือระหว่างโรงเรียนมัธยมศึกษา กับสถาบันอุดมศึกษา เพื่อพัฒนาวิชาชีพครู**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2547). **โรงเรียนวิถิพุทธ**. กรุงเทพฯ: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สิรินทรา สรรเสริญ. (2555). **ปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2**. สารานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สุทิน ลีปิยะชาติ. (2545). **พฤติกรรมองค์การ**. กรุงเทพฯ: ธีระการพิมพ์และไซแท็กซ์.
- สิรินยา ฉิมมา. (2543). **บริหารสถานศึกษาสตรีดีเด่น**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุธีรา ทรัพย์เจริญ. (2544). **ความคิดเห็นของอาจารย์ที่มีต่อคุณลักษณะผู้บริหารโรงเรียนสาธิตสถาบันราชภัฏ**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- สุภัททา ปิณฑแพทย์. (2542). **จิตวิทยาทั่วไป : แนวคิดและทฤษฎีขั้นพื้นฐาน**. สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา, กรุงเทพฯ.
- อุทัย บุญประเสริฐ. (2546). **ผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ**. วารสารบัณฑิต. วิทยาลัยสวนดุสิต. 2(14).

คุณลักษณะผู้นำเชิงจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู ของคณาจารย์
ระดับอุดมศึกษาเครือข่ายวิชาการเบญจมิตร และเครือข่ายวิจัยประชาชน

Ethical Leaderships Characteristic and Code of Ethics for Teaching Professional of
The Graduate Level Instructors at Benjamit Academy Network and Prachachuen
Network of Research

โกสุม สายใจ *

Kosoom Saichai

วิรัช วรรณรัตน์ **

Wirach Wannaratn

* ผู้อำนวยการ สำนักประกันคุณภาพการศึกษา วิทยาลัยราชพฤกษ์

** รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ วิทยาลัยราชพฤกษ์

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบและหาความสัมพันธ์ของคุณลักษณะผู้นำเชิงจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครูของคณาจารย์ระดับอุดมศึกษาเครือข่ายวิชาการเบญจมิตรและเครือข่ายวิจัยประชาชน โดยพบว่า คณาจารย์ระดับอุดมศึกษามีคุณลักษณะผู้นำเชิงจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครูอยู่ในระดับมาก เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับ พบว่า **ด้านคุณลักษณะผู้นำเชิงจริยธรรมของอาจารย์** จำแนกตามสังกัดสถาบัน กลุ่มสาขาวิชา และประสบการณ์การบริหารงานจัดกิจกรรมให้นักศึกษา มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วน **ด้านจรรยาบรรณวิชาชีพครู** จำแนกตามสังกัดสถาบัน และประสบการณ์การบริหารงานจัดกิจกรรมให้นักศึกษา มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นอกจากนี้คุณลักษณะผู้นำเชิงจริยธรรมกับจรรยาบรรณวิชาชีพครู ยังมีความสัมพันธ์กันเชิงบวกและอยู่ในระดับสูง ($r = 0.689$)

คำสำคัญ: คุณลักษณะผู้นำเชิงจริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพครู เครือข่ายวิชาการเบญจมิตร เครือข่ายวิจัยประชาชน

Abstract

The purpose of this research aimed to study, to compare and to study relationships of ethical leaderships characteristic and code of ethics for teaching professional of the graduate level instructors at Benjamit Academy Network and Prachachuen Network of research. The results of the study were : level of ethical leaderships characteristic and code of ethics for teaching professional of higher education instructors were rated at a high level in all aspects. The viewpoint of the higher education instructors on institution, program, and working experience of management for student activity were statistical significant difference at 0.05 in the ethical leaderships characteristic and in the code of ethics for teaching professional on institution and working experience of management for student activity were statistical significant difference at 0.05 In term of relationship between

ethical leaderships characteristic and code of ethics for teaching professional of the instructors were rated at a high level ($r = 0.689$) on positive direction.

Keywords: Ethical Leaderships Characteristics, Code of Ethics for Teaching Profession, Benjamit Academy Network and Prachachuen Network of Research

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ กำหนดความมุ่งหมายและหลักการศึกษาไว้ว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” (สมศ., 2555: 5) การจัดการศึกษาจึงเป็นการเตรียมคนให้มีความพร้อม ความตระหนักถึงความก้าวหน้า การรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกในยุคโลกาภิวัตน์ (Globalization) เพื่อให้อยู่รอดปลอดภัยและสามารถสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ที่เกิดประโยชน์ต่อสังคมโดยรวมได้ การพัฒนาประเทศอย่างมีประสิทธิภาพจึงอยู่กับการจัดการศึกษาซึ่งผู้บริหาร คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาเป็นกลุ่มที่มีบทบาทสำคัญทั้งการให้ความรู้ การฝึกทักษะวิชาชีพ ทักษะชีวิต ตลอดจนการเป็นแบบอย่างที่ดีตามจรรยาบรรณวิชาชีพครู ซึ่งลักษณะดังกล่าวมีอยู่แล้วในความเป็นอาจารย์ที่สอนในสถาบันการศึกษา ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อความเป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพตามที่พึงประสงค์ของสังคมตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 ที่กำหนดไว้อย่างน้อย 5 ด้านคือ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (สกอ. 2553: 104-105) ในกรณีนี้ครู/อาจารย์เป็นองค์ประกอบสำคัญในการจัดการศึกษาให้ได้ผล โดยมีภาระหน้าที่ในการจัดการเรียนการสอนให้นักศึกษามีลักษณะตามที่หลักสูตรกำหนด จึงมีการพัฒนาคณาจารย์ตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพครูอย่างต่อเนื่อง โดยให้ความสำคัญทั้งด้านความรู้ คุณธรรมจริยธรรม การบูรณาการจัดการศึกษาให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม รวมทั้งกระบวนการถ่ายทอดผ่านการสื่อสารสมัยใหม่อย่างเหมาะสม เพื่อพัฒนาสู่ความเป็นครูมืออาชีพ

ภาวะผู้นำของคณาจารย์ (Leadership) เป็นการใช้ความเป็นผู้นำมาจัดการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพ โดยใช้ความสามารถในการนำพา การดำเนินกิจกรรม การแก้ไขปรับปรุง การสร้าง/รักษาขวัญกำลังใจเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการให้ได้มากที่สุด ดังที่ Hall, Burns, J.M. (1978.) กล่าวถึงคุณค่าของภาวะผู้นำว่า ผู้นำ คือผู้ที่เป็ศูนย์กลางของกลุ่มหรือผู้ได้บังคับบัญชา เป็นผู้มื่ออิทธิพลและเป็นผู้ที่นำให้กลุ่มปฏิบัติงานบรรลุวัตถุประสงค์ได้ โดยพยายามที่จะใช้กำลังสมอง กำลังกาย กำลังใจ อิทธิพล และอำนาจหน้าที่เพื่อจูงใจให้กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยไม่เป็นการบังคับ ภาวะผู้นำทางจริยธรรม เป็นคุณลักษณะของความเป็นผู้นำที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสถาบันการศึกษา อำนาจให้การบริหารจัดการบรรลุเป้าหมายอย่างยั่งยืนทำให้บุคลากรสถานศึกษากลายเป็นความหวังของสังคมในการเป็นแบบอย่างที่ดีทางด้านคุณธรรมจริยธรรม ทั้งต่อครู-อาจารย์ นักศึกษา และบุคคลอื่น ๆ ในสังคม ดังกรีนฟิลด์ (William Greenfield, 1998) กล่าวว่า สังคมมีความคาดหวังด้านจริยธรรมจากผู้นำสถานศึกษา ดังนี้ 1) สถานศึกษาต้องเป็นสถาบันแห่งศีลธรรม (moral institute) ที่ช่วยกำหนดปทัสถานของสังคม (social norm) 2) ผู้นำสถานศึกษาต้องเป็นต้นแบบด้านศีลธรรม (moral agent) การตัดสินใจเรื่องใดๆของผู้นำสถานศึกษาต้องอยู่บนเหตุผลค่านิยมทางศีลธรรม (moral value) เป็นหลักที่ต้องเน้นมากกว่าหลักการอื่นใด 3) การบริหารสถานศึกษาจะต้องยึดหลักการทุ่มเทเพื่อให้เกิดบรรยากาศให้นักศึกษาได้เจริญงอกงาม ได้เรียนรู้อย่างมี

คุณภาพและมีความสุข ดังนั้นกิจกรรมทางการศึกษายังต้องแฝงหรือสอดแทรกค่านิยมเชิงจริยธรรมโดยมุ่งเน้นความยุติธรรม การไม่เอาัดเอาเปรียบผู้อื่น เน้นความร่วมมือมากกว่าการแข่งขัน รวมทั้งการสร้างค่านิยมให้เกิดการเคารพในศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ของตนและผู้อื่น

จรรยาบรรณวิชาชีพครู (Code of ethics for teaching professional) เป็นประมวลพฤติกรรมที่กำหนดลักษณะตามมาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา ซึ่งครูเป็นอาชีพที่สำคัญต่อการสร้างเสริมคุณภาพประชากรโดยรวม จึงต้องมีการประพฤติปฏิบัติตนให้ได้ตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ในจรรยาบรรณวิชาชีพครู ซึ่งเป็นข้อกำหนดทั้งที่เกี่ยวกับคุณลักษณะและคุณภาพที่พึงประสงค์ในการประกอบวิชาชีพทางการศึกษาซึ่งประกอบด้วยมาตรฐานความรู้ มาตรฐานการปฏิบัติงาน และมาตรฐานการปฏิบัติตน โดยแบ่งออกเป็นแนวความประพฤติปฏิบัติที่มีต่อตนเอง ต่อวิชาชีพ ต่อผู้เรียน และ ต่อสังคม ผู้กระทำผิดจรรยาบรรณดังกล่าว จะต้องได้รับโทษตั้งแต่ การว่ากล่าวตักเตือน พักงาน จนถึงถูกยกเลิกใบประกอบวิชาชีพ (คุรุสภา, 2553: 72-78)

ลักษณะผู้นำเชิงจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครูจึงนับได้ว่ามีส่วนสำคัญยิ่งต่อการจัดการศึกษาทุกระดับ คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาที่ขาดความสามารถไม่มีความรับผิดชอบ ไม่สามารถควบคุมดูแลนักเรียนตามจรรยาบรรณวิชาชีพ ย่อมส่งผลเชิงลบต่อการผลิตบัณฑิต ในทางกลับกันหากคณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษามีภาวะผู้นำทางจริยธรรม มีความสามารถ มีศิลปะในการสอน จะทำให้นักศึกษาเกิดความขยันขันแข็งในการเรียนรู้ทั้งทักษะชีวิตและทักษะวิชาชีพ เป็นนักศึกษายุคใหม่ที่ใฝ่เรียนรู้ (Active learner) ดังนั้น ในการพัฒนาคุณภาพบัณฑิตในสถาบันอุดมศึกษาให้ได้มาตรฐานตามผลการเรียนรู้ในด้านคุณธรรมจริยธรรม จึงจำเป็นต้องอาศัยครู-อาจารย์ที่มีคุณลักษณะทางจริยธรรมและมีจรรยาบรรณวิชาชีพครู จึงเป็นแรงผลักดันให้คณะผู้วิจัยทำการศึกษาเพื่อให้พบว่าระดับคุณลักษณะผู้นำทาง จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครูของประชากรที่ศึกษาเป็นอย่างไร และมีผลต่อกันอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับคุณลักษณะผู้นำเชิงจริยธรรมและจรรยาบรรณในวิชาชีพครูของคณาจารย์ระดับอุดมศึกษา เครือข่ายวิชาการเบญจมิตร และเครือข่ายวิจัยประชาชน
2. เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะผู้นำเชิงจริยธรรมและจรรยาบรรณในวิชาชีพครูของคณาจารย์ระดับอุดมศึกษา เครือข่ายวิชาการเบญจมิตร และเครือข่ายวิจัยประชาชน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะผู้นำเชิงจริยธรรมกับความมีจรรยาบรรณวิชาชีพครูของคณาจารย์สถาบันการศึกษาเอกชน เครือข่ายทางวิชาการเบญจมิตร และเครือข่ายวิจัยประชาชน

สมมติฐานการวิจัย

1. คณาจารย์ระดับอุดมศึกษา เครือข่ายวิชาการเบญจมิตร และเครือข่ายวิจัยประชาชนมีคุณลักษณะผู้นำเชิงจริยธรรมและจรรยาบรรณในวิชาชีพครูแตกต่างกันจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม
2. คุณลักษณะผู้นำเชิงจริยธรรมกับจรรยาบรรณวิชาชีพครูของคณาจารย์ระดับอุดมศึกษา เครือข่ายวิชาการเบญจมิตร และเครือข่ายวิจัยประชาชนมีความสัมพันธ์ในระดับสูง

วิธีการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) กลุ่มตัวอย่างเป็นคณาจารย์ระดับอุดมศึกษา สถาบันการศึกษาเอกชน เครือข่ายทางวิชาการเบญจมิตร และเครือข่ายวิจัยประชาชน รวมจำนวน 336 คน เครื่องมือที่

ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert scale) วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตามวิธีของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation) การเปรียบเทียบรายคู่ตามวิธีของฟิชเชอร์ (Fisher's least significant difference: LSD)

ผลการศึกษาและอภิปรายผล

จากกระบวนการวิจัย และผลการวิจัยที่ค้นพบ นำไปสู่การอภิปรายผลได้ว่าการวิจัยครั้งนี้บรรลุวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ระดับคุณลักษณะผู้นำเชิงจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู ของคณาจารย์ระดับอุดมศึกษา เครือข่ายวิชาการเบญจมิตรและเครือข่ายวิจัยประชาชน มีอยู่ในระดับมากทั้งภาพรวมและรายด้าน ได้แก่

1.1 คุณลักษณะผู้นำเชิงจริยธรรมด้านการมีวิถีทางสร้างต้นแบบ เป็นการทำงานด้วยความทุ่มเท เสียสละ มุ่งมั่น เพื่อความสำเร็จของงาน เป็นคุณลักษณะที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้เป็นเพราะว่า การปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างของผู้บริหารในกรอบของคุณธรรมจริยธรรมเป็นการปฏิบัติตามครรลองคลองธรรมเป็นแบบอย่างที่ดีที่จะทำให้นักศึกษามุ่งมั่นเกิดความรักเชื่อถือ ศรัทธา ยอมรับในบุคลิกภาพ ความคิดเห็น และพฤติกรรม ได้รับความชื่นชมจากบุคคลภายในและภายนอกองค์กร สอดคล้องกับแนวคิดของชงชัย สันติวงษ์ (2551: 32) ที่กล่าวถึงลักษณะนักบริหารรุ่นใหม่ว่า “การเป็นผู้บริหารในยุคโลกาภิวัตน์จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความคุณธรรมทั้งนี้เพราะองค์การในยุคนิยมใหม่ (New society) ซึ่งเป็นองค์การที่ใช้ความรู้เป็นพื้นฐาน (Knowledge based organization) มีการเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา (Learning organization) มุ่งแสวงหาความเป็นเลิศ (Insearch for excellent) มีความโปร่งใส (Transparent) และมีความเป็นมาตรฐาน (Standardization) การที่ผู้บริหารจะทำให้องค์กรประสบความสำเร็จในสังคมสมัยใหม่ได้ จำเป็นที่จะต้องให้คุณธรรมและจริยธรรมพื้นฐานสำคัญ” โดยเฉพาะความเป็นตัวอย่างในการทำงานด้วยความทุ่มเท เสียสละ มุ่งมั่น เพื่อความสำเร็จของงาน เป็นสิ่งที่ผู้บริหารจะต้องทำให้เป็นที่ประจักษ์

1.2 คุณลักษณะผู้นำเชิงจริยธรรมด้านการแบ่งปันวิสัยทัศน์ให้เกิดแรงบันดาลใจ เป็นการเรียนรู้และทำความเข้าใจวัฒนธรรมองค์กรของตน ซึ่งเป็นคุณลักษณะผู้นำที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้เป็นเพราะว่า วัฒนธรรมองค์กรเป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงสภาพแวดล้อมภายในองค์กรที่รวมทั้งความเชื่อ ค่านิยม ใช้เป็นแนวทางในการกำหนดรูปแบบพฤติกรรม การปฏิบัติงานของคนในองค์กรที่สามารถถ่ายทอดสู่บุคลากรในหน่วยงานได้ ดังนั้นการปฏิบัติตามแนวทางที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และภาพลักษณ์ขององค์กรจึงสามารถทำได้โดยการเรียนรู้และสร้างความเข้าใจร่วมกันสร้างวิสัยทัศน์/ภาพลักษณ์ในอนาคตขององค์กรตามที่ควรจะเป็น สอดคล้องกับแนวคิดของ สมชัย ตั้งพร้อมพันธ์ (2551: 56) ที่กล่าวถึงความสำคัญของวัฒนธรรมองค์กรว่า “ เป็นรากฐานที่กำหนดทัศนคติและพฤติกรรมของมนุษย์ในองค์กร..เป็นหลักในการดำรงชีวิต หรือวิถีชีวิต เป็นแบบแผนสำหรับพฤติกรรมในการทำงานของมนุษย์ที่ทำให้องค์กรมีเอกลักษณ์แตกต่างไปจากองค์กรอื่น และรูปแบบการดำรงชีวิตนี้สามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้ต่อกันหรือแพร่กระจายออกไปได้ในหมู่สมาชิก วัฒนธรรมองค์กรเปรียบเสมือนกาวหรือหลักที่ยึดองค์กรหรือหน่วยงานให้กลมเกลียวกัน เป็นเสมือนแกนกลางของทุกสิ่งทุกอย่างในการดำเนินงานของบุคลากรทั้งโครงสร้าง กระบวนการ พฤติกรรม และสิ่งแวดล้อมในองค์กร

1.3 คุณลักษณะผู้นำเชิงจริยธรรมด้านการสร้างกระบวนการแบบทำทนาย เป็นการปฏิบัติตนที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม ไม่เห็นแก่ตัวและพวกพ้องด้วยความกล้าหาญ มีความคิดเชิงบวก เต็มใจเสียสละ ถ้าได้กล้าเสีย มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคมโดยเฉพาะการยอมรับประเด็นที่เป็นจุดอ่อน ไม่บรรลุผลหรือข้อผิดพลาด แล้วนำมาเป็นโอกาส

ในการเรียนรู้เพื่อการพัฒนา ซึ่งเป็นการปฏิบัติที่ดีตามวงจร PDCA (<http://www.oknation.net/blog/print.php>) ที่ว่า PDCA หรือวงจรเดมมิง (Deming Cycle) เป็นวงจรการควบคุมคุณภาพที่ประกอบด้วย วางแผน (Plan) เป็นการวางแผนการดำเนินงานอย่างรอบคอบ ครอบคลุมถึงการกำหนดหัวข้อที่ต้องการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง การพัฒนาสิ่งใหม่ๆ และการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน การวางแผนช่วยให้สามารถคาดการณ์สิ่งที่เกิดขึ้นในอนาคต ช่วยลดความสูญเสียต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้ การปฏิบัติการ (Do) เป็นการดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้ ตามผู้รับผิดชอบ การตรวจสอบ (Check) เป็นการตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผนในลักษณะการประเมินโครงการ ขั้นตอนการดำเนินงาน การประเมินผลของการดำเนินงานตามแผนที่ได้ตั้งไว้โดยตนเองหรือโดยคณะกรรมการที่รับผิดชอบแผนการดำเนินงานนั้น การปรับปรุงแก้ไข (Act) เป็นการนำผลการประเมินมาพัฒนาแผนโดยการนำผลการประเมินมาวิเคราะห์หาโครงสร้างหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ควรปรับปรุงหรือพัฒนาสิ่งที่ได้อยู่แล้วให้ดียิ่งขึ้นต่อไป และสังเคราะห์รูปแบบการดำเนินการใหม่ที่เหมาะสมสำหรับการดำเนินการในโอกาสต่อไป

1.4 คุณลักษณะผู้นำเชิงจริยธรรมด้านการทำให้ผู้อื่นได้แสดงความสามารถ เป็นการปฏิบัติตนเพื่อสร้างความร่วมมือระหว่างผู้ร่วมงานในองค์กรโดยคำนึงถึงเป้าหมายในการทำงานร่วมกันเพื่อให้บรรลุผลด้วยการสร้างสัมพันธภาพที่ดี มีความไว้วางใจต่อกัน ก่อให้เกิดการร่วมแรง ร่วมใจในการทำงานร่วมกัน มีความตระหนักในความสัมพันธ์ที่ระหว่งบุคคลในองค์กร เกิดความรู้สึกพึงพอใจระหว่างเพื่อนร่วมงาน มีความเข้าใจอันดีต่อกัน นำไปสู่ความร่วมมือ การประสานงาน ช่วยเหลือแบ่งปัน ให้อภัยต่อกัน ส่งผลต่อการดำเนินการให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับแนวคิดของ เอมอร์ ฤกษ์ระวี (2554 : 89) ที่กล่าวถึงการสร้างสัมพันธภาพที่ดีต่อกันว่า “ต้องอาศัยคุณลักษณะภายในหรือทัศนคติของบุคคลที่สำคัญ ได้แก่ 1) การยอมรับและให้เกียรติกับลักษณะส่วนตัวหรือลักษณะเฉพาะของบุคคลตามที่เขาเป็น ให้เกียรติและเคารพในคุณค่าของบุคคล ให้ความเป็นมิตร และความอบอุ่นใจแก่ผู้อื่น 2) การทำความเข้าใจในสาระและความรู้สึกของสิ่งที่สื่อสารระหว่างกัน เข้าใจในความรู้สึกของผู้อื่นเสมือนเป็นตัวเรา 3) ความจริงใจ ไม่แสวงสร้างในการแสดงออกถึงความคิด ความรู้สึก และทัศนคติของตนเอง”

1.5 คุณลักษณะผู้นำเชิงจริยธรรมด้านการสร้างขวัญและกำลังใจ โดยเฉพาะการยกย่อง ชมเชยผู้ร่วมงานที่ทำงานสำเร็จให้ทราบโดยทั่วกัน ซึ่งเป็นข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ขวัญและกำลังใจในการทำงาน เป็นสภาพทางจิตใจของผู้ปฏิบัติงาน ที่อาจจะเกิดจากความรู้สึกนึกคิดที่ได้รับอิทธิพล แรงกดดันหรือสิ่งเร้าจากสภาพแวดล้อมในองค์กร มีผลกระทบต่อพฤติกรรมการทำงาน ผลผลิต ความร่วมมือ ความกระตือรือร้น และความสำเร็จของหน่วยงาน ดังแนวคิดของกลุ่มความต้องการด้านจิตวิทยา (The Psychological Needs School) ที่ให้ความสำคัญกับความพึงพอใจในงานที่เกิดจากความต้องการของบุคคลที่ต้องการความสำเร็จของงานและความต้องการการยอมรับจากบุคคลอื่น สอดคล้องกับแนวความคิดของ กนกอร สมปราษฎ์ (2546 : 126) ที่กล่าวถึงการบริหารขวัญและกำลังใจว่า “การยกระดับขวัญและกำลังใจทำได้โดยการควบคุม ดูแล ให้ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อขวัญและกำลังใจอยู่ในสภาพที่ดี มีปัจจัยภายนอกหลายประการที่ส่งผลกระทบต่อขวัญและกำลังใจ ดังนั้น ผู้บริหารควรตระหนักและพิจารณาถึงปัจจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องภายในหน่วยงานของตนรวมทั้งหาทางปรับปรุงแก้ไขสิ่งต่างๆที่เป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานเพื่อเสริมสร้างให้ขวัญและกำลังใจของผู้ใต้บังคับบัญชาดีขึ้น”

2. ระดับจรรยาบรรณวิชาชีพครู คณาจารย์ระดับอุดมศึกษาเครือข่ายวิชาการเบญจมิตร และเครือข่ายวิจัยประชาชน มีการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพครูทุกด้านอยู่ในระดับมากทั้งภาพรวมและรายด้าน ได้แก่

2.1 ด้านจรรยาบรรณต่อตนเอง คณาจารย์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างแสดงออกโดย แสดงความเป็นผู้มีวินัยในตนเอง มีวิสัยทัศน์ ทนต่อเหตุการณ์ มีการพัฒนาตนทั้งทางด้านความรู้และสังคม โดยมีการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์ตามระเบียบแบบแผน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ “ความซื่อสัตย์ (Integrity) และความรับผิดชอบ

(Responsibility)” เป็นคุณลักษณะที่สำคัญ เป็นที่ต้องการของทุกหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ซึ่งนอกจากจะส่งผลต่อการรักษาความลับ ผลประโยชน์ และทรัพย์สินขององค์กรแล้วยังรวมไปถึงการปฏิบัติตามระเบียบหรือกฎของหน่วยงานด้วย ทำให้หลายแห่งกำหนดความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบเป็นวัฒนธรรมองค์การ (Corporate Culture) หรือคุณค่าร่วม (Core Value) นอกจากนี้ (<http://km.ru.ac.th/oasc/index.php>) ยังกล่าวถึงความซื่อสัตย์ในการทำงานว่า ส่งผลโดยตรงต่อคุณลักษณะส่วนบุคคล (Personal Attribute) และส่งผลที่ดีต่อการทำงานหลายอย่าง เช่น 1) การได้รับความไว้วางใจจากหัวหน้างาน พนักงานที่มีความซื่อสัตย์ยอมทำให้หัวหน้างานกล้าที่จะมอบหมายงานที่สำคัญหรือเป็นความลับให้ทำ 2) ความน่าเชื่อถือ โดยจะได้รับการยอมรับและการกล่าวถึงในทางที่ดีจากบุคคลรอบข้างไม่ว่าจะเป็นหัวหน้างาน เพื่อนร่วมงาน ลูกน้อง หรือแม้กระทั่งลูกค้าผู้มาใช้บริการ 3) มีโอกาสได้ทำงานใหญ่หรืองานสำคัญ นับเป็นโอกาสที่จะได้แสดงฝีมือการทำงานที่จะส่งผลต่อเรื่องไปยังผลการปฏิบัติงาน และมูลค่าเพิ่ม (Added Value) ด้วย” และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุธาสินี แม้นญาติ (2550) ที่พบว่า 1) ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษามีพฤติกรรมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายตัวแปร พบว่า ความรับผิดชอบและความซื่อสัตย์มีพฤติกรรมอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ความผูกพันต่อองค์กรและความรับผิดชอบ ตามลำดับ

2.2 ด้านจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ เป็นทั้งพฤติกรรมและแนวความคิดของคณาจารย์ที่แสดงออกถึงความรัก ความศรัทธา ความรับผิดชอบต่อวิชาชีพ และเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรวิชาชีพครู มีการปฏิบัติโดยยกย่อง ชมเชย เชิดชูเกียรติผู้ที่มีผลงานในวิชาชีพ เป็นกิจกรรมที่ทุกหน่วยงานใช้ในการสร้างกำลังใจ มีทั้งการประกาศยกย่องครูให้รางวัลแก่บุคคลหรือหน่วยงานที่มีผลงานดีเด่นและได้กระทำความดีให้เป็นที่ประจักษ์เพื่อเป็นกำลังใจให้ปฏิบัติงานต่อไป ซึ่งเป็นการส่งเสริมเปิดโอกาสให้บุคคลได้ทำประโยชน์ให้แก่วิชาชีพ สังคม และประเทศชาติมากขึ้น นานาประเทศให้ความสำคัญต่อการยกย่องให้รางวัลครูผู้มีผลงานดีเด่น เพื่อสร้างกำลังใจในการปฏิบัติงาน อีกทั้งเป็นการจูงใจให้คนดี คนเก่งมาประกอบวิชาชีพครูด้วย ซึ่งมีผลกระทบเชิงบวกต่อคุณภาพของการศึกษา คุณภาพของเยาวชน และการพัฒนาสังคม ประเทศชาติโดยส่วนรวมอีกด้วย จึงเป็นหน้าที่ของครูทุกคนที่จะต้องช่วยกันการยกย่องเทิดทูนวิชาชีพของตนเองอย่างน้อยจะต้องทำให้สังคมตระหนักในความสำคัญของวิชาชีพนี้ ถึงแม้สถานะทางเศรษฐกิจสังคมจะเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร ครูทุกคนจะต้องหาหนทางให้เกียรติคุณวิชาชีพครูกลับไปสู่ฐานะแห่งปูชนียบุคคลดังที่เคยเป็นมาตั้งแต่โบราณ (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2549: 71-73)

2.3 ด้านจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ เป็นทั้งพฤติกรรมและแนวความคิดของคณาจารย์ที่แสดงออกถึงความรัก ความเมตตา กรุณา เอาใจใส่ ช่วยเหลือ ส่งเสริมให้กำลังใจแก่ศิษย์ และผู้รับบริการ ตามบทบาทหน้าที่อย่างเท่าเทียมกัน กลุ่มตัวอย่างมีการปฏิบัติโดยการให้คำปรึกษา/ช่วยเหลือศิษย์ผู้รับบริการด้วยความเมตตา กรุณาอย่างเต็มความสามารถและเสมอภาค ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะธรรมชาติของครูต้องมีความรักและเมตตาต่อศิษย์อยู่เสมอ ซึ่งเป็นผลให้พฤติกรรมที่ครูแสดงออกไปอย่างสุภาพเอื้ออาทรส่งผลดีต่อศิษย์ทุกด้าน นอกจากนี้ยังกำหนดไว้ในจรรยาบรรณวิชาชีพครูอีกว่า ครูต้องรักและเมตตาศิษย์ ให้ความเอาใจใส่ช่วยเหลือส่งเสริม ให้กำลังใจในการศึกษาเล่าเรียน ตอบสนองต่อความถนัด ความสนใจของศิษย์อย่างจริงจัง เห็นอกเห็นใจ ยอมรับสิทธิพื้นฐานของศิษย์ จนเป็นที่ไว้วางใจ เชื่อถือและชื่นชม...ครูต้องไม่กระทำตนเป็นปฏิปักษ์ต่อความเจริญทางกายสติปัญญา จิตใจ อารมณ์และสังคมของศิษย์ ครูต้องอบรมสั่งสอน ฝึกฝน สร้างเสริมความรู้ทักษะ และนิสัยที่ถูกต้องดีงามให้เกิดแก่ศิษย์ด้วยความบริสุทธิ์ใจ ครูต้องประพฤติ ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ทั้งทางกาย วาจา และจิตใจ มีการแสดงออกอย่างสม่ำเสมอของครูที่ศิษย์สามารถสังเกตเห็นได้เอง และเป็นการแสดงที่เป็นไปตามมาตรฐานแห่งพฤติกรรมระดับสูงตามค่านิยม คุณธรรมและวัฒนธรรมอันดีงาม (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2541: 68)

2.4 **ด้านจรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ** เป็นทั้งพฤติกรรมและแนวความคิดของคณาจารย์ที่แสดงออกถึงการให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันอย่างสร้างสรรค์ โดยยึดมั่นในระบบคุณธรรมจริยธรรม สร้างความรักสามัคคีในหมู่คณะ ในด้านนี้มีการปฏิบัติโดยการยอมรับผลงานและวิธีการที่ดีของผู้ร่วมประกอบอาชีพ ทั้งนี้ อาจจะเป็นเพราะว่าผู้ร่วมวิชาชีพเป็นผู้ที่รู้จักเสียสละ เอื้ออาทร มีความรักสามัคคี ให้ความช่วยเหลือผู้ร่วมประกอบวิชาชีพเดียวกัน และร่วมใจกันผนึกกำลังในการพัฒนาการศึกษา สอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานเลขาธิการสภา (2553: 125) ที่กล่าวว่า “เป็นหน้าที่สำคัญที่ผู้ร่วมประกอบวิชาชีพครูทุกคนจะต้องช่วยกันดำรงวิชาชีพให้เป็นที่ยอมรับ โดย 1) มีศรัทธาต่อวิชาชีพ โดยเห็นว่าอาชีพครูเป็นอาชีพที่มีคุณค่า มีประโยชน์ต่อประเทศชาติ ในฐานะที่เป็นอาชีพที่สร้างคนให้มีความรู้ความสามารถที่พึงประสงค์ของสังคม ผู้อยู่ในวิชาชีพจะต้องมั่นใจในการประกอบวิชาชีพครูด้วยความรัก และชื่นชมในความสำเร็จของวิชาชีพ 2) มีจิตสำนึกในการดำรง ปกป้อง และรักษาเกียรติภูมิของวิชาชีพ ไม่ให้ใครมาดูหมิ่นดูแคลน ทำให้สถานะของวิชาชีพต้องตกต่ำ มัวหมอง เกิดความเสียหาย 3) ช่วยกันพัฒนาองค์ความรู้ในวิชาชีพ รับผิดชอบในการศึกษา ค้นคว้าวิจัย สร้างความรู้และเผยแพร่ความรู้ เพื่อให้วิทยาการในศาสตร์วิชาชีพครูก้าวหน้าทันเหตุการณ์ เกิดประโยชน์ต่อประชาชนในสังคม ทำให้คนเก่ง และฉลาดขึ้น โดยวิธีการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียน ใฝ่เรียน ใฝ่รู้ (Active learner) เป็นคนช่างคิด มีวิจารณ์ญาณ มีบุคลิกภาพที่พึงประสงค์ 4) สร้างองค์กรวิชาชีพครูให้แข็งแกร่ง โดยถือเป็นหน้าที่ที่จะต้องสร้างองค์กรวิชาชีพให้มีความมั่นคง เป็นสื่อกลางระหว่างสมาชิก เปิดโอกาสให้ครูทุกคนได้แสดงฝีมือและความสามารถทางวิชาการ เช่น การสร้างรูปแบบใหม่ของการเรียนการสอน การเสนอแนวความคิดในเรื่องของการพัฒนาผู้เรียน 5) ร่วมมือในกิจกรรมขององค์กรวิชาชีพ ทั้งการจัดและเข้าร่วมกิจกรรม เพื่อให้เกิดการเคลื่อนไหว แลกเปลี่ยนแนวความคิดเพื่อกระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลง หากไม่ได้รับความสนับสนุนจากสมาชิกจะทำให้องค์กรวิชาชีพขาดความสำคัญลง ”

2.5 **ด้านจรรยาบรรณต่อสังคม** เป็นทั้งพฤติกรรมและแนวความคิดของคณาจารย์ที่แสดงออกถึงความ เป็นผู้นำในการอนุรักษ์และพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญา สิ่งแวดล้อม การรักษาผลประโยชน์ของส่วนรวม ในด้านนี้มีการปฏิบัติโดยยึดมั่น สนับสนุนและส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ทั้งนี้ อาจจะเป็นเพราะ “การเมืองการปกครองเป็นปัจจัยหรือตัวแปรที่มีความสำคัญต่อการ ศึกษาในทุกยุคทุกสมัย ดังจะเห็นได้ว่าการปฏิรูปการศึกษาในปัจจุบัน สะดุดตงเพราะปัญหาการเมือง” (วิชัย ต้นศิริ. <http://gotoknow.org>) นอกจากนี้การสอนของคณาจารย์ยังมีผลโดยตรงต่อความคิด ความรู้สึกของนักศึกษา ถ้าผู้สอน มีทัศนคติที่ดีต่อการเมืองการปกครองแล้ว ย่อมถ่ายทอดสิ่งที่จะต้องติงามให้แก่ผู้เรียน ส่งผลให้เกิดความศรัทธา เชื่อมั่น ในระบอบการปกครองอีกด้วย ความสัมพันธ์ระหว่างการเมืองการปกครองกับการศึกษา มีความชัดเจนมากขึ้น ดังจะเห็นได้ว่าในปัจจุบันนี้มีการกระจายอำนาจการปกครอง การจัดการศึกษา และการมีส่วนร่วม ดังรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 หมวด 5 ที่กล่าวถึงแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ส่วนที่ 10 โดยกำหนดให้รัฐต้อง ดำเนินการตามแนวนโยบายด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ส่งเสริมและให้การศึกษาแก่ประชาชนที่เกี่ยวกับการพัฒนาการเมืองและการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข รวมทั้งส่งเสริมให้ประชาชนได้ใช้สิทธิเลือกตั้งโดยสุจริต เที่ยงธรรม และส่งเสริมสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการตัดสินใจทางการเมือง การวางแผนพัฒนาทางเศรษฐกิจ สังคม การบริการสาธารณะ ฯลฯ

3. การเปรียบเทียบคุณลักษณะผู้นำเชิงจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู ของคณาจารย์ระดับอุดมศึกษาเครือข่ายวิชาการเบญจมิตรและเครือข่ายวิจัยประชาชน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า

3.1 การเปรียบเทียบคุณลักษณะผู้นำเชิงจริยธรรม คณาจารย์ระดับอุดมศึกษาเครือข่ายวิชาการเบญจมิตร และเครือข่ายวิจัยประชาชน เมื่อจำแนกตามสังกัดสถาบัน กลุ่มรายวิชา และ ประสบการณ์บริหารงานการจัด

กิจกรรมให้นักศึกษา มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในขณะที่จำแนกตามวุฒิการศึกษา และ ประสบการณ์การสอนในระดับอุดมศึกษาไม่ต่างกัน แสดงให้เห็นว่า คณาจารย์ในสังกัดสถาบัน และมีประสบการณ์ บริหารงานการจัดกิจกรรมให้นักศึกษา มีคุณลักษณะความเป็นผู้นำเชิงจริยธรรมที่แตกต่างกัน จึงจำเป็นที่จะต้องมีการ พัฒนาคุณลักษณะผู้นำเชิงจริยธรรมให้กับคณาจารย์ โดยเริ่มจากการวิเคราะห์หาจุดเด่น/จุดด้อย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ประสบการณ์การบริหารงานการจัดกิจกรรมให้นักศึกษาที่อาจจะส่งผลต่อคุณลักษณะผู้นำเชิงจริยธรรม อย่างไรก็ตามเมื่อ พิจารณาเป็นรายด้านยังพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากเหมือนกัน เช่น ด้านการมีวิถีทางสร้างต้นแบบของคณาจารย์ และด้านการสร้างขวัญและกำลังใจของคณาจารย์ ด้านตามประสบการณ์การบริหารงานการจัดกิจกรรมให้นักศึกษาแตกต่างกัน แสดงว่ามีผลต่อคุณลักษณะผู้นำเชิงจริยธรรม อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อของแต่ละด้าน พบว่ายังมีความ แตกต่างกัน เช่น เมื่อจำแนกตามวุฒิการศึกษา ด้านการทำให้ผู้อื่นได้แสดงความสามารถจะแตกต่างกัน และเมื่อจำแนก ตามประสบการณ์การสอน ด้านการสร้างกระบวนการทำงาน และการทำให้ผู้อื่นได้แสดงความสามารถจะไม่พบความ แตกต่าง

3.2 การเปรียบเทียบจรรยาบรรณวิชาชีพครู คณาจารย์ระดับอุดมศึกษาเครือข่ายวิชาการเบญจมิตรและ เครือข่ายวิจัยประชาชื่น จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า เมื่อจำแนกตามสังกัดสถาบัน และประสบการณ์ บริหารงานการจัดกิจกรรมให้นักศึกษา มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในขณะที่จำแนกตาม กลุ่มสาขา วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การสอนในระดับอุดมศึกษาไม่พบความแตกต่าง

จากข้อมูลที่ค้นพบแสดงให้เห็นว่า คณาจารย์ที่สังกัดสถาบัน และมีประสบการณ์การบริหารงานการจัด กิจกรรมให้นักศึกษาแตกต่างกัน มีจรรยาบรรณวิชาชีพครูแตกต่างกัน ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่ควรจะต้องมีการวิเคราะห์หา จุดเด่นและจุดที่ควรพัฒนาในแต่ละด้านที่จะต้องสร้างเสริมในด้านใด ในขณะที่เดียวกันก็แสดงให้เห็นว่าจรรยาบรรณ วิชาชีพครูของคณาจารย์แต่ละสถาบันยังแตกต่างกันทั้งที่มีการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพในระดับมากเช่นกัน อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีการปฏิบัติไม่แตกต่างกันในด้านจรรยาบรรณาต่อผู้รับบริการ จรรยาบรรณต่อ ตนเอง จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ และต่อผู้รับบริการเมื่อจำแนกตามประสบการณ์การบริหารงานการจัดกิจกรรมให้นักศึกษา จากผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะผู้นำเชิงจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู โดยภาพรวม คณาจารย์มีคุณลักษณะ ผู้นำเชิงจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เพราะแนวคิดและการปฏิบัติทั้งด้านคุณลักษณะผู้นำ เชิงจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพครู ต่างก็เป็นเรื่องของแนวคิดที่ดี และการปฏิบัติชอบ เป็นคุณต่อวิชาชีพ บุคคล และสถาบัน ซึ่งมีความสัมพันธ์กันสูงตามผลการวิจัยที่กล่าวไว้ข้างต้น แต่เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า คณาจารย์ ระดับอุดมศึกษาเครือข่ายวิชาการเบญจมิตร และเครือข่ายวิจัยประชาชื่น ทั้งที่สังกัดสถาบัน กลุ่มสาขาวิชา และมี ประสบการณ์การบริหารงานหรือจัดกิจกรรมให้นักศึกษาต่างกัน มีคุณลักษณะผู้นำเชิงจริยธรรมจรรยาบรรณวิชาชีพครู มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่ากลุ่มผู้มีอายุงานมากกว่า 10 ปี ขึ้นไปมี ความคิดเห็นแตกต่างจากกลุ่มอื่น ทั้งคุณลักษณะผู้นำเชิงจริยธรรมด้านการทำให้ผู้อื่นได้แสดงความสามารถ และ จรรยาบรรณวิชาชีพครูด้านผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่าผู้มีอายุงานมากยิ่งมีประสบการณ์มาก (Experience) ซึ่งส่งผลให้เกิดความชัดเจน ความเข้าใจที่ลึกซึ้ง ซึ่งเกิดจากการเรียนรู้ การกระทำหรือการได้พบเห็นสิ่ง ต่างๆมากมายจนเกิดการสั่งสมเป็นทักษะชีวิตที่แตกต่างกันของแต่ละบุคคล เป็นฐานข้อมูลในสมองที่มีประโยชน์ต่อการ เรียนรู้ การเชื่อมโยงระหว่างประสบการณ์เก่ากับใหม่ และเป็นผลดีต่อการพัฒนางานในครั้งต่อไป ดังนั้นประสบการณ์ หรือระยะเวลาการทำงานสามารถสะท้อนถึงประสบการณ์ในการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพ ที่มีความสัมพันธ์กับ คุณลักษณะผู้นำเชิงจริยธรรม นั่นคือ กลุ่มคณาจารย์ที่มีอายุงานมากกว่าจะมีประสบการณ์ในการทำงานมาก มีการ

เรียนรู้ การวิเคราะห์สังเคราะห์ และสามารถปฏิบัติงานที่ถูกต้องเหมาะสมกับจรรยาบรรณวิชาชีพครู มากกว่ากลุ่มอาจารย์ที่มีอายุน้อยกว่า

3.3 ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะผู้นำเชิงจริยธรรมกับจรรยาบรรณวิชาชีพ พบว่า มีความสัมพันธ์ต่อกันในทางบวกอยู่ในระดับสูง แสดงให้เห็นว่าทั้ง 2 ลักษณะมีความสอดคล้องกัน โดยเฉพาะผลการศึกษาที่พบว่า คณาจารย์ทั้งเครือข่ายวิจัยวิชาการเบญจมิตร และเครือข่ายวิจัยประชาชนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

สรุป

คณาจารย์ระดับอุดมศึกษามีคุณลักษณะผู้นำเชิงจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครูอยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบกับด้านคุณลักษณะผู้นำเชิงจริยธรรมของอาจารย์ จำแนกตามสังกัดสถาบัน กลุ่มสาขาวิชา และประสบการณ์การบริหารงานจัดกิจกรรมให้แก่นักศึกษา มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ด้านจรรยาบรรณวิชาชีพครู จำแนกตามสังกัดสถาบัน และประสบการณ์การบริหารงานจัดกิจกรรมให้แก่นักศึกษา มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นอกจากนี้คุณลักษณะผู้นำเชิงจริยธรรมกับจรรยาบรรณวิชาชีพครู ยังมีความสัมพันธ์กันเชิงบวกและอยู่ในระดับสูง ($r = 0.689$)

บรรณานุกรม

- กนกอร สมปราชาญ์. (2546). **ภาวะผู้นำทางการศึกษา**. ขอนแก่น: ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ธงชัย สันติวงษ์. (2551). **องค์การและการบริหาร**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- วิชัย ต้นศิริ. (2554). ค้นเมื่อ 24 ตุลาคม 2554, จาก <http://gotoknow.org>
- วงจระเดมิง. วิกีพีเดีย : สารานุกรมเสรี. ค้นเมื่อ 4 ตุลาคม 2554, จาก <http://www.oknation.net/blog/print.php>
- สมชัย ตั้งพร้อมพันธ์. (2551). **ผู้นำกับการเป็นผู้บริหาร**. ค้นเมื่อ 23 กุมภาพันธ์ 2553, จาก <http://guru.google.co.th>
- สุธาสิณี แม้นญาติ. (2550). **โมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น**
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2553). **คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2553**. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2555). **คู่มือการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม (พ.ศ. 2554-2558)**. ฉบับสถานศึกษา (แก้ไขเพิ่มเติม พฤศจิกายน 2554)
- สำนักงานเลขาธิการสภา. (2553). **มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา**. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภา.
- _____. (2549). **ครูสภาพัฒนาชีวิตครู พัฒนาชาติไบนอนญาตประกอบวิชาชีพครู**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เดือน ตุลาคม จำกัด.
- _____. (2541). **ระดับคุณภาพของผู้บริหารสถานศึกษา**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ครูสภาลาดพร้าว, 2541.
- เอมอร์ ฤกษ์รุ่งสรรค์. (2554). **จิตวิทยาเพื่อการเรียนรู้**. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
- Hall. Burns, J.M. (1978). **Leadership**. New York: Harper & Row.
- William Greenfield. and Blumberg, Arthur. (1998). **The Effective Principal: Perspective on School Leadership**. (2nd ed). Boston: Allyn and Bacon.

การพัฒนาแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารมหาวิทยาลัยเอกชน ในกรุงเทพมหานคร
Development of Leadership Model for the Administrators
Private Universities in Bangkok

พิมลพรรณ เพชรสมบัติ*

Pimolpun Phetsombat

* มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ (master_tom22@yahoo.com)

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารมหาวิทยาลัยเอกชน ในกรุงเทพมหานคร และ 2) เพื่อตรวจสอบความตรงของแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารมหาวิทยาลัยเอกชน ในกรุงเทพมหานครกลุ่มตัวอย่าง คือ อาจารย์ในมหาวิทยาลัยเอกชน ในกรุงเทพมหานครที่ดำรงตำแหน่งตั้งแต่หัวหน้าสาขาขึ้นไป จำนวน 360 คน ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามวิเคราะห์ข้อมูลโดยการ ตรวจสอบความตรงของแบบ ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ผลการวิจัย พบว่า 1) แบบภาวะผู้นำของผู้บริหารมหาวิทยาลัยเอกชน ในกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ด้าน ได้แก่ คุณลักษณะเฉพาะของผู้นำ คุณลักษณะภาวะผู้นำ และ ทักษะของผู้นำ 2) การตรวจสอบความตรงของแบบพบว่าแบบมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยมีค่า Chi-Square = 105.59 ค่า df = 85 ค่า p = 0.06458 ค่าดัชนีวัดความกลมกลืน (GFI) = 0.96 ค่าดัชนีวัดความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) = 0.95 และค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือ (RMR) = 0.0046

คำสำคัญ: แบบภาวะผู้นำ คุณลักษณะเฉพาะของผู้นำ คุณลักษณะภาวะผู้นำ ทักษะของผู้นำ

Abstract

The purpose of this research were 1) to develop the Leadership model for the Administrators of Private Universities in Bangkok, and 2) to verify the Leadership Model for the Administrators of Private Universities in Bangkok. The research sample consisted of 360 lectures, multi stage randomly selected from the private Universities in Bangkok. The research instruments were questionnaires. Data analysis were model validation analysis using statistical program. The research findings were: 1) The Leadership Model for Private Universities in Bangkok consisted of 3 elements, namely a) the personal characteristics. b) the leadership characteristic and c) the leadership skills. 2) The validation of the causal model of job satisfaction and performance indicated that the model was fit to the empirical data ($\chi^2 = 105.59$, $df = 85$, $p = 0.06458$, $GFI = 0.96$, $AGFI = 0.95$, $RMR = 0.0046$)

Keywords: Leadership Model, The personal characteristic, The leadership characteristic, The leadership skills

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการศึกษาที่ดีให้กับคนในชาตินั้นเป็นรากฐานที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งในการพัฒนาคนและพัฒนาประเทศ และการศึกษาเป็นกลไกในการพัฒนาคนให้มีความรู้ความสามารถพัฒนาการที่สมดุลทั้งปัญญา จิตใจ ร่างกาย และสังคมเพื่อการพัฒนาประเทศหากประชากรของประเทศมีคุณภาพจะส่งผลให้ประเทศชาติมีการพัฒนาอย่างยั่งยืนคนจะมีคุณภาพหรือไม่เพียงใดขึ้นอยู่กับจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพการศึกษา จึงเป็นรากฐานของการพัฒนาคนอันเป็นทรัพยากรที่ทรงคุณค่าของประเทศดังคำกล่าวที่ว่า “การศึกษาพัฒนาคนคนพัฒนาเศรษฐกิจสังคมและประเทศชาติ” (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, 2544: 27) ดังนั้นการจัดการศึกษาของชาติจึงเป็นหน้าที่โดยตรงทั้งของรัฐและเอกชนที่จะต้องจัดการและบริหารงานการศึกษาให้ดีและมีประสิทธิภาพโดยยึดถือเป็นกระบวนการสำคัญที่จะทำให้มนุษย์สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองสามารถดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุขและสามารถนำความรู้มาพัฒนาประเทศชาติได้อย่างเหมาะสมและเพื่อให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของสังคมในทุก ๆ ด้าน

หัวใจสำคัญของการบริหารสถาบันอุดมศึกษา ได้แก่ การบริหารงานของผู้นำ ซึ่งมีความสำคัญยิ่ง เนื่องจากเกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา อันเป็นเป้าหมายสูงสุดของภารกิจของสถานศึกษา (กมล ภูประเสริฐ, 2544: 6) หลักการจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาที่สำคัญที่สุด คือ การมุ่งความเป็นเลิศทางวิชาการ (academic excellence) ดังนั้น สถาบันอุดมศึกษาจึงต้องทำหน้าที่ผลิตผลงานทางวิชาการ สร้างนักวิชาการและใช้ผลงานทางวิชาการให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม (ไพฑูริย์ สินลาร์ตน์, 2542: 83)

มหาวิทยาลัยเอกชน เป็นสถาบันทางการศึกษาที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ รวมไปถึงการพัฒนาคนเพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติที่ได้มีการกำหนดไว้ ซึ่งภารกิจที่สำคัญ 4 ประการ คือ การสอนหรือการผลิตบัณฑิต การวิจัย การบริการทางวิชาการแก่สังคม และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ผลลัพธ์ที่สำคัญ ซึ่งได้จากการศึกษาดังกล่าว ล้วนมุ่งเสริมสร้างบัณฑิตที่จะผลิตออกไปเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ ซึ่งจำเป็นต้องเป็นคนที่มีความรู้ดี ได้รับการพัฒนาให้มีความสมบูรณ์ทั้งทางด้านวิชาชีพชั้นสูง สติปัญญา สังคม อารมณ์ ร่างกายและจิตใจ การเป็นผู้มีคุณธรรม มีคุณภาพ และมีคุณค่าซึ่งจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาของมหาวิทยาลัยในประเทศที่กำลังพัฒนาจึงเป็นทั้งการพัฒนาบุคคล และการผลิตบุคคลในสาขาวิชาต่าง ๆ เพื่อออกไปเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ ผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอกจึงต้องเป็นบัณฑิต มหาบัณฑิต และดุษฎีบัณฑิต ที่มีความสมบูรณ์ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ซึ่งสอดคล้องกับประกาศปญญาโลกว่าด้วยการอุดมศึกษาสำหรับศตวรรษที่ 21 ที่ได้เน้นให้มหาวิทยาลัยผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพสูงเป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบและมีส่วนร่วมของสังคมอย่างเข้มแข็ง ด้วยวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลเพื่อส่งเสริมสิทธิมนุษยชนและการพัฒนาสังคมของประชาธิปไตยภายใต้บริบทของวัฒนธรรมที่ยั่งยืน (ทบวงมหาวิทยาลัย, 2544: 97-98) การขยายตัวอย่างรวดเร็วของมหาวิทยาลัยเอกชนและการเพิ่มขึ้นของต้นทุนทางการศึกษา รวมทั้ง มีการแข่งขันกันในเรื่องคุณภาพการศึกษาที่สูงขึ้นเรื่อย ๆ ทำให้ผู้นำของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนต้องปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ในการบริหารจัดการศึกษาเพื่อให้นักศึกษาที่เข้ามาเรียนมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

ด้วยเหตุผลที่ได้กล่าวมานี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารมหาวิทยาลัยเอกชน ในกรุงเทพมหานคร เพื่อนำข้อมูลสารสนเทศที่ได้จากการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารมหาวิทยาลัยเอกชน เพื่อให้สามารถบริหารงานการจัดการศึกษา ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารมหาวิทยาลัยเอกชน ในกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อตรวจสอบความตรงของรูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารมหาวิทยาลัยเอกชน ในกรุงเทพมหานคร

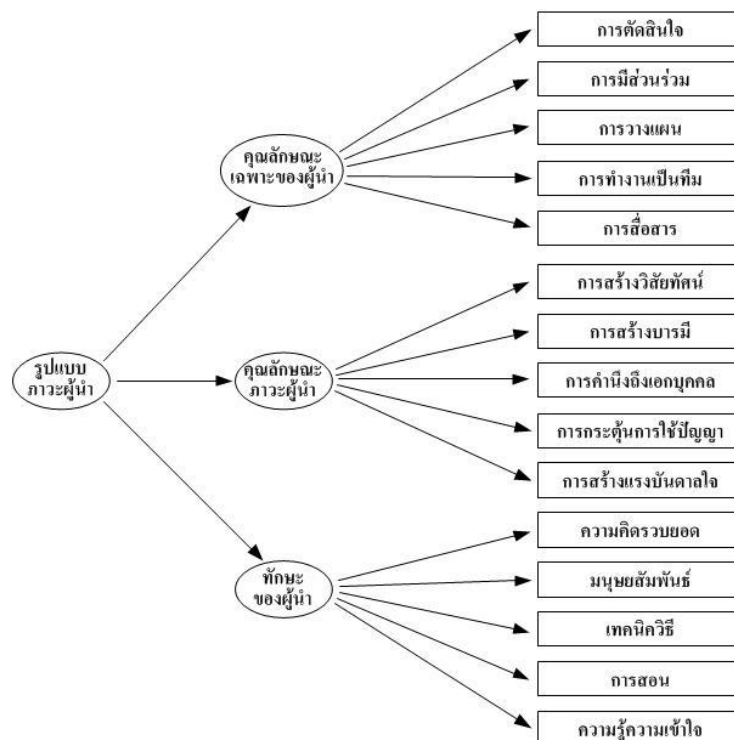
วิธีการวิจัย

ผู้วิจัยแบ่งขั้นตอนการวิจัยออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนารอบแนวคิดรูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารมหาวิทยาลัยเอกชน ในกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยดำเนินการในขั้นตอนนี้ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศซึ่งมีงานวิจัยของ McCall and Lombardo(1983) Gardner (1990) Frigon and Jackson (1996) และ McCauley, Moxley, and Velsor (1998) พบว่า คุณลักษณะเฉพาะของผู้นำประกอบด้วย การตัดสินใจ การมีส่วนร่วม การวางแผน การทำงานเป็นทีม และการสื่อสาร งานวิจัยของ McCall and Lombardo (1983) Frigon and Jackson (1996) และ McCauley, Moxley, and Velsor (1998) พบว่า คุณลักษณะภาวะผู้นำประกอบด้วย การสร้างวิสัยทัศน์ การสร้างบารมี การคำนึงถึงเอกบุคคคล การกระตุ้นการใช้ปัญญา และการสร้างแรงบันดาลใจ และงานวิจัยของ ของBennis and Nanus (1985) Bass andAvolio (1990) และ House cited in Yukl (1998) พบว่า ทักษะของผู้นำประกอบด้วยความคิดรวบยอด มนุษยสัมพันธ์ เทคนิควิธีการสอน และความรู้ความเข้าใจ

2. ยกร่างรูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารมหาวิทยาลัยเอกชน ในกรุงเทพมหานครเพื่อเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยดังแผนภาพที่ 1



แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

3. กำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการของตัวแปรตามกรอบแนวคิด

ขั้นตอนที่ 2 การยืนยันรูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารมหาวิทยาลัยเอกชน ในกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยดำเนินการในขั้นตอนนี้ดังต่อไปนี้

1. นำร่างรูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารมหาวิทยาลัยเอกชน ในกรุงเทพมหานคร ที่เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย มาจัดทำประเด็นการสนทนากลุ่ม

2. ขออนุญาตเชิญผู้ทรงคุณวุฒิจากมหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ จำนวน 7 คนโดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้

2.1 ผู้บริหาร ของมหาวิทยาลัยเอกชน ที่จบปริญญาเอก มีความรู้ในเรื่องภาวะผู้นำ และมีความรู้ความสามารถในการศึกษาในมหาวิทยาลัยเอกชน จำนวน 4 คน

2.2 คณาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาที่มีวุฒิปริญญาเอกมีความรู้ความสามารถด้านภาวะผู้นำและมีความรู้ความสามารถในการศึกษาในมหาวิทยาลัยเอกชน จำนวน 3คน

3. ทำการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ที่มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

4. วิเคราะห์เนื้อหาที่ได้จากการจัดสนทนากลุ่มได้เป็นรูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารมหาวิทยาลัยเอกชน ในกรุงเทพมหานคร

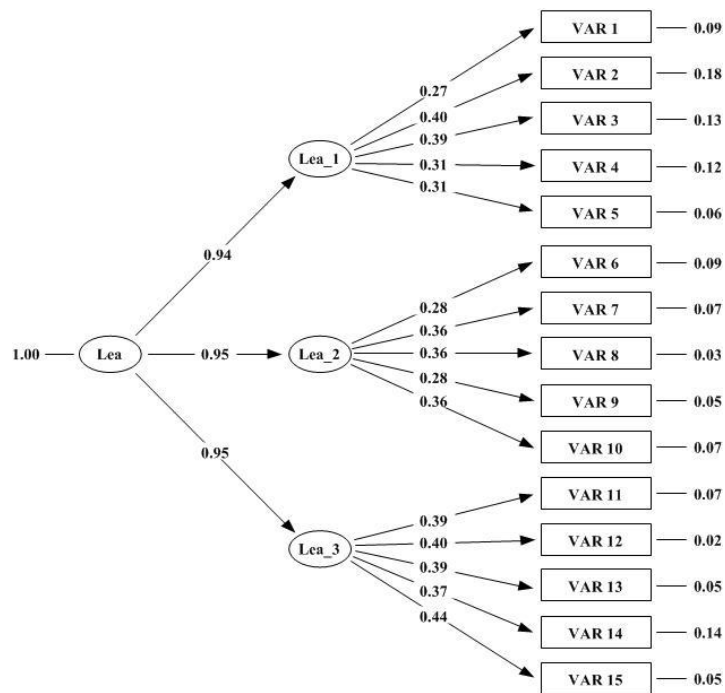
ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบความตรงของรูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารมหาวิทยาลัยเอกชน ในกรุงเทพมหานครผู้วิจัยดำเนินการในขั้นตอนนี้ดังต่อไปนี้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหารมหาวิทยาลัยเอกชน ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 360 คน ทำการสุ่มแบบหลายขั้นตอน และแบบสอบถามมี 2 ตอน ในตอนที่ 1 มีข้อคำถาม 5 ข้อ และตอนที่ 2 มีข้อคำถาม 70 ข้อ ซึ่งมีค่า IOC ตั้งแต่ 0.66 – 1 และมีค่าความเที่ยง ตั้งแต่ .85ถึง .89 ซึ่งอยู่ในระดับสูง ไปสอบถามความคิดเห็นกับกลุ่มตัวอย่าง แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมทางสถิติเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ขั้นตอนที่ 4 จัดทำรูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารมหาวิทยาลัยเอกชน ในกรุงเทพมหานคร ที่สมบูรณ์

ผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาารูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารมหาวิทยาลัยเอกชน ในกรุงเทพมหานคร พบว่า มีองค์ประกอบ 3 ด้าน คือ 1) คุณลักษณะเฉพาะของผู้นำประกอบด้วย การตัดสินใจ การมีส่วนร่วม การวางแผน การทำงานเป็นทีม และการสื่อสาร 2) คุณลักษณะภาวะผู้นำประกอบด้วย การสร้างวิสัยทัศน์ การสร้างบารมี การคำนึงถึงเอกบุคคคล การกระตุ้นการใช้ปัญญา และการสร้างแรงบันดาลใจ และ 3) ทักษะของผู้นำประกอบด้วย ความคิดรวบยอด มนุษยสัมพันธ์ เทคนิควิธีการสอน และความรู้ความเข้าใจ

2. ผลการตรวจสอบความตรงของรูปแบบพบว่ารูปแบบมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยมีค่า Chi-Square = 105.59ค่าdf = 85 ค่า p = 0.06458 ค่าดัชนีวัดความกลมกลืน (GFI) = 0.96 ค่าดัชนีวัดความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) = 0.95 และค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือ (RMR) = 0.0046 ดังแผนภาพที่ 2



แผนภาพที่ 2 ค่าความสอดคล้องกลมกลืนของรูปแบบภาวะผู้นำ

สรุปและอภิปรายผล

การวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบภาวะผู้นำของผู้บริหาร มหาวิทยาลัยเอกชน ในกรุงเทพมหานคร มีประเด็นที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

ประเด็นที่ 1 จากผลการพัฒนาแบบภาวะผู้นำของผู้บริหาร มหาวิทยาลัยเอกชน ในกรุงเทพมหานคร จากผลการวิจัย พบว่า รูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหาร มหาวิทยาลัยเอกชน ในกรุงเทพมหานคร มีองค์ประกอบ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านคุณลักษณะเฉพาะของผู้นำ ด้านคุณลักษณะภาวะผู้นำ และด้านทักษะของผู้นำสอดคล้องกับบริบททางการศึกษาในมหาวิทยาลัยเอกชน ที่เป็นการจัดการศึกษาให้แก่เยาวชนหรือผู้ที่ต้องการศึกษา ในด้านคุณลักษณะเฉพาะของผู้นำ พบว่า การวางแผนมีความสำคัญมากที่สุด เนื่องจากจากกระแสแห่งการเปลี่ยนแปลงที่มีการแพร่ไปทั่วทุกมุมโลกอย่างไร้พรมแดนทำให้ข้อมูลความเจริญทางวิทยาการและเทคโนโลยีแพร่กระจายอย่างรวดเร็วผู้บริหาร ในมหาวิทยาลัยเอกชนซึ่งเป็นบุคคลที่อยู่เคียงคู่กับการศึกษามาทุกยุคทุกสมัยเป็นทรัพยากรหลักและเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างยิ่งในกลไกของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเมื่อสังคมเปลี่ยนแปลงไปค่านิยมและอุดมคติที่เปลี่ยนแปลงไปการดำเนินการปฏิรูปการศึกษาของประเทศไทยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับสังคมที่เปลี่ยนแปลงภายใต้กฎหมายการศึกษาแห่งชาติหรือพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 จำเป็นต้องมีการปฏิรูปเพื่อก้าวให้ทันกับสิ่งที่เปลี่ยนแปลงโดยผู้บริหารต้องได้รับการพัฒนาด้าน การตัดสินใจ การมีส่วนร่วม การทำงานเป็นทีมและการสื่อสารอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ทันต่อ การเปลี่ยนแปลงของวิทยาการและเทคโนโลยีการสร้างแรงบันดาลใจนั้นผู้บริหารของมหาวิทยาลัยเอกชนได้ให้ความสำคัญกับ บุคลากร และผู้ร่วมงานทุกคน โดยการกระตุ้นให้บุคลากรทำงานอย่างเต็มความรู้ ความสามารถและให้บุคลากรตระหนักถึงสิ่งสำคัญที่ได้รับในการปฏิบัติงานโน้มน้าว จูงใจให้บุคลากรมุ่งความสนใจในวิธีการที่จะทำงานให้สำเร็จ และให้กำลังใจในการปฏิบัติงานแก่บุคลากรอย่างสม่ำเสมอทั้งที่ดีในด้านทักษะของผู้นำด้านมนุษยสัมพันธ์ นั้นผู้บริหารของมหาวิทยาลัยเอกชนมีวิธีการสื่อสารเพื่อให้เกิดความร่วมมือในการทำงานของบุคลากรเพื่อให้งานบรรลุตามเป้าหมายที่มหาวิทยาลัยกำหนด

ประเด็นที่ 2 ความตรงของรูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหาร มหาวิทยาลัยเอกชน ในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่ารูปแบบมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์มีค่า Chi-Square = 105.59 ค่า df = 85 ค่า p = 0.06458 ค่าดัชนีวัดความกลมกลืน (GFI) = 0.96 ค่าดัชนีวัดความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) = 0.95 และค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือ (RMR) = 0.0046 แสดงให้เห็นว่าภาวะผู้นำของผู้บริหาร มหาวิทยาลัยเอกชน ในกรุงเทพมหานคร ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นเป็นรูปแบบที่ดี มีความเหมาะสมเมื่อเทียบกับเกณฑ์การวิจัยทางสังคมศาสตร์

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

จากผลการวิจัยพบว่ารูปแบบที่ได้จากงานวิจัยฉบับนี้มีการบูรณาการโมเดลได้ลงตัวจากการตัดแปลงและวิเคราะห์ตัวแปรจนได้เป็นรูปแบบต้นแบบการวิจัยการศึกษาตัวแปรซึ่งผ่านการตรวจสอบด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ซึ่งนิสิตนักศึกษา หรือบัณฑิตในสาขาที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้ประโยชน์ต่อไปได้อย่างกว้างขวางและยังสามารถนำองค์ความรู้ที่ได้ไปพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารในมหาวิทยาลัยเอกชนได้ด้วย

2. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

2.1 จากผลการวิจัยพบว่า ได้รูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหาร มหาวิทยาลัยเอกชนที่เหมาะสม ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการรับผิดชอบการพัฒนาผู้บริหารสามารถนำข้อมูลและข้อค้นพบไปจัดทำเป็นคู่มือหรือหลักสูตรพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงขึ้นและเกิดประสิทธิผลในการจัดการสถานศึกษา

2.2 สถาบันที่ผลิตบัณฑิตระดับบัณฑิตศึกษาศาขาบริหารการศึกษาคควรที่จะนำรูปแบบการวิจัยนี้ไปเป็นต้นแบบของการวิจัยในสาขาบริหารการศึกษาระบบการวิจัยครั้งนี้ได้ผ่านกระบวนการออกแบบการวิจัยรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลน่าจะเป็นต้นแบบของการวิจัยในสาขาบริหารการศึกษาคได้

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการวิจัยครั้งนี้เก็บข้อมูลเฉพาะมหาวิทยาลัยเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานครเท่านั้นในครั้งต่อไปควรมีการเก็บข้อมูลภาวะผู้นำสถานศึกษาสังกัดอื่นบ้างเพื่อศึกษาความแตกต่างระหว่างสังกัดและควรมีการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพมาประกอบการศึกษาถึงภาวะผู้นำ

2. ควรมีการเก็บรวบรวมข้อมูลกับบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องกับมหาวิทยาลัยหรือเก็บข้อมูลจากผู้เกี่ยวข้องโดยตรง เช่น คณะกรรมการสภามหาวิทยาลัย นักศึกษาเพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำของผู้บริหาร มหาวิทยาลัยเอกชน ในมุมมองที่ต่างออกไปจากผู้บริหารมหาวิทยาลัยเอกชน นั้นเป็นอย่างไร

3. เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้เป็นการสร้างรูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารมหาวิทยาลัยเอกชน ในกรุงเทพมหานครซึ่งในการวิจัยครั้งต่อไปควรมีการศึกษาเชิงลึกเกี่ยวกับสภาพปัญหาอุปสรรคในตัวแปรต่างๆของรูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหาร มหาวิทยาลัยเอกชน

บรรณานุกรม

- กมล ภูประเสริฐ. 2544. การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: ทิปส์ พับลิเคชั่น.
- ไพฑูริย์ สีนลารัตน์. (2542). การเรียนการสอนที่มีการวิจัยเป็นฐาน: ประมวลบทความ (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2544). การปฏิรูปการศึกษา: วาระแห่งชาติ. กรุงเทพฯ: อมรินทร์ พรินต์ติ้ง แอนด์ พับลิชชิ่ง.
- _____. (2545). แผนการศึกษาแห่งชาติ(พ.ศ.2545-2559). กรุงเทพฯ: พรักหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2547). ผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพ. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.
- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: บุญศิริการพิมพ์.
- สำนักงานปลัดกระทรวงการ. (2541). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540. กรุงเทพฯ: การศาสนา.
- Bass, B.M., & Avolio, B.J. (1990). *Multi factor leadership questionnaire*. Palo Alto, C.A.: Consulting Psychologists Press.
- Bennis, W.G., & Nanus, B. (1985). *Leaders: The Strategies for Taking Charge*. New York: Harper & Row.
- Frigon, N.L., & Jackson, H.K. (1996). *The Leader*. New York: Amecom.
- Gardner, J.W. (1990). *On leadership*. NewYork: The Free Press.
- House, R. J. (1971). *A path-goal theory of leadership effectiveness*. *Administrative Science Quarterly*, 16, 321-338.
- Johns, J. (2000). *Factors for Effective School Leadership: A Case Study of Floretta Dukes-Mc Kenzie and the Washington, D.C. Public Schools 1981-1988*. Ph.D. Thesis, Howard University.
- Mc Call, M.W., & Lombardo, M.M. (1983). *What makes a top executive?* *Psychology Today*, 17(2), 26-31.
- Mc Cauley, C.D., Moxley, R.S., & Velsor, E.V. (1998). *The Center for Creative Leadership Handbook of Leadership Development*. (3rd ed.). San Francisco: Jossey-Bass.
- Stogdill, R.M. (1974). *Handbook of Leadership*. NewYork: The Free Press.
- Yukl, G.A. (1998). *Leadership in organizations* (4th ed.). Englewood Cliffs, N.J.: Prentice-Hall..

ความคาดหวังของชาวมุสลิมนิกายชีอะฮ์ต่อการจัดการด้านการศึกษาขั้นพื้นฐานในศาสนาอิสลาม

เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร

Expectation of shiah muslims dealing with the islam fundamental education

in Thonbui District in Bangkok

ตัสนีม ครูทเนตร*

Tasneem Krutnate

* หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยราชพฤกษ์

(cotton_candyk@outlook.com)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคาดหวังของชาวมุสลิมนิกายชีอะฮ์ต่อการจัดการด้านการศึกษาขั้นพื้นฐานในศาสนาอิสลาม และเพื่อเปรียบเทียบความคาดหวังของชาวมุสลิมนิกายชีอะฮ์ต่อการจัดการด้านการศึกษาขั้นพื้นฐานในศาสนาอิสลาม เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล ด้านเพศ อายุ วุฒิการศึกษา ระดับความรู้ทางศาสนา และอาชีพ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชากรมุสลิมนิกายชีอะฮ์เขตธนบุรี จำนวน 6 ชุมชน จำนวน 234 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (simple random sampling) สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบความมีนัยสำคัญทางสถิติด้วยค่า t-test และ One-Way ANOVA

ผลการวิจัยพบว่า ความคาดหวังของชาวมุสลิมนิกายชีอะฮ์ต่อการจัดการด้านการศึกษาขั้นพื้นฐานในศาสนาอิสลาม เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.52$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านอาคารสถานที่ ด้านคุณลักษณะของผู้เรียนและด้านความสัมพันธ์กับชุมชน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.50 - 3.77$) ส่วนด้านกิจกรรมผู้เรียน ด้านบุคคล ด้านหลักสูตรและด้านวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.42 - 3.49$) เมื่อเปรียบเทียบความคาดหวังของชาวมุสลิมนิกายชีอะฮ์ต่อการจัดการด้านการศึกษาขั้นพื้นฐานในศาสนาอิสลาม เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษา ระดับความรู้ทางศาสนา และอาชีพ มีความแตกต่างกันในภาพรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: ความคาดหวัง มุสลิมนิกายชีอะฮ์ ศาสนาอิสลาม

Abstract

The purpose of this thesis was to investigate the expectation of Shiah Muslims dealing with the Islam Fundamental Education in Thonburi District in Bangkok and the comparability of investigate the expectation of Shiah Muslims dealing with the Islam Fundamental Education in Thonburi District in Bangkok, these are classified into the personnel status such as sex, age, educational background, religion educational background occupation and The group sample of this research was the number of Shiah populations of Thonburi District. The total was 6 communities. The 234 subjects based on

the simple random sampling. Additionally, they were analyzed to perform the percentage, means, and standard deviations, and the statistic t-test and One-Way ANOVA .

Results from this study reveal that the expectation of Shiah Muslims dealing with the Islam Fundamental Education in Thonburi District in Bangkok, the overalls of this study were high level (\bar{X} =3.52) and of building was the characteristics of learners and the relationship among community, the means scores high level Whereas the activities, personnel, curriculum, and academic matters, on average, overall areas were moderate (\bar{X} =3.49 – 3.40). When comparing to the expectation of Shiah Muslims dealing with the Islam Fundamental Education in Thonburi District in Bangkok, it found that the difference of personal status, sex, age, educational background, religious knowledge level, and occupation, those required the expectation’s needs of both Islam fundamental education, were significantly different at 0.05.

Keywords: expectation, Shiah Muslims, Islam

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษา คือ การพัฒนาชีวิตการศึกษาเป็นเรื่องใหญ่ เรียกได้ว่าเป็นหัวใจของความเป็นมนุษย์คนทุกคนจะได้ชื่อว่าเป็นมนุษย์ได้ ก็ต้องอาศัยการศึกษา มนุษย์แปลว่า คนผู้มีใจสูงใจดี จะเป็นดังนี้ได้ก็ด้วยการศึกษา ปัจจุบันประเทศไทยเราสนใจเรื่องการศึกษามากขึ้น มีการกำหนดเป็นด้วยกฎหมายเฉพาะมีการวางรูปแบบการศึกษาออกเป็นแบบต่างๆ มีแบบที่เป็นทางการ ไม่เป็นทางการและตามอัธยาศัย คือ เรียนกันอย่างเป็นทางการจริงจังก็ได้ใครที่สนใจช่วยกันจัดช่วยกันทำก็ได้ เรียนด้วยตนเอง ตามความสะดวกก็ได้ที่สำคัญ คือ ต้องเรียนกันตลอดชีวิตตามหลักคิดของพุทธศาสนาหรือของพระพุทธเจ้า การศึกษา คือ การพัฒนาชีวิต คือ การพัฒนาชีวิตของแต่ละคนให้ดีขึ้นเจริญขึ้นในทุกๆ ด้านโดยปกติชีวิตคนแบ่งได้เป็น 2 ด้านหลัก คือด้านกายและด้านใจใน 2 ด้านนี้ ขยายออกด้านละ 1 ก็ได้เป็น 4 ด้าน คือ ด้านกาย บวก ด้านสังคม คือ ความสัมพันธ์กับบุคคลหรือสิ่งภายนอกกายและด้านใจหรือจิตบวกด้านจิตวิญญาณ คือ สติปัญญา ดังนั้น การพัฒนาชีวิตคนจึงต้องพัฒนาทั้ง 2 ด้าน หรือ 4 ด้านนี้ให้เจริญ คือ กายเจริญ สังคมเจริญ จิตเจริญ จิตวิญญาณเจริญ เรียกกันง่ายๆ ว่า กินเป็น อยู่เป็น คิดเป็นและรู้เป็นนั่นแหละเรียกว่าผู้เจริญ ยกตัวอย่างในหลวงของเราเป็นที่เคารพรักของปวงชนชาวไทยก็เพราะพระองค์ท่านได้พัฒนาชีวิตของพระองค์ท่านให้เป็นคน กินเป็น อยู่เป็น คิดเป็นและรู้เป็น พระพุทธเจ้าได้ชื่อว่าเป็นบุคคลตัวอย่างชั้นยอดก็เพราะท่านได้พัฒนาพระองค์เอง ทั้งกายและใจในทำนองเดียวกันนี้ จนรู้แจ้งในทุกสิ่ง โดยเฉพาะรู้ ความทุกข์และรู้วิธีดับทุกข์ จนจัดการกับทุกข์ที่พระองค์ประสบได้ และทรงเชิญชวนให้เราเรียนรู้วิธีดับทุกข์ที่พระองค์ค้นพบด้วย เราจึงเคารพนับถือพระองค์กันจนถึงวันนี้การศึกษาจึงเป็นเรื่องใหญ่ที่สุดสำหรับชีวิตคน เพราะช่วยทำคนให้เป็นมนุษย์และเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์แบบได้ (สุภาคย์ อินทองคง, 2553)

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539: 9) ให้ความหมายหลักสูตรว่า คือ SOPEA ประกอบด้วย

S คือ Subject matter ได้แก่ เนื้อหาที่ใช้ในการเรียนการสอน

O คือ Object ได้แก่ วัตถุประสงค์

P คือ plans ได้แก่ แผนสำหรับจัดโอกาสการเรียนรู้หรือประสบการณ์แก่นักเรียนที่คาดหวัง

E คือ learner’s experience ได้แก่ ประสบการณ์ทั้งปวงของผู้เรียนมาจัดโดยโรงเรียน

A คือ education activities ได้แก่ กิจกรรมทางการศึกษาที่จัดให้กับผู้เรียน

มุสลิมทุกคนต้องศึกษาหาความรู้ ไม่ว่าจะเป็นความรู้ในเรื่องของศาสนาหรือความรู้ทางโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การเรียนรู้ศึกษาเรื่องราวของศาสนา เพราะจุดประสงค์ของการดำเนินชีวิตของ บรรดาผู้ศรัทธานั้นก็คือ การภักดีต่ออัลลอฮ์ อิบาเดฮ์ต่อพระองค์อัลลอฮ์ ศาสนาอิสลามถือว่า การจัดการการเรียนรู้เป็นข้อบังคับหนึ่งทางศาสนา และถือว่ามุสลิมนั้นต้องให้การสนับสนุนการศึกษาขั้นพื้นฐานแก่สังคมและชุมชน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และเข้าใจคำสอนของศาสนาตั้งแต่เยาว์วัย การศึกษา เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับชีวิตมนุษย์ในสังคมใด ๆ ก็ตามถ้าประชาชนได้รับการศึกษาสังคมนั้นก็ปราศจากคนที่มีคุณภาพ และในศาสนาอิสลามพระเจ้าเป็นผู้เป็นเจ้าของได้ให้มนุษย์เรียนรู้ตั้งแต่ในเปลจนถึงหลุมฝังศพ มุสลิมทุกคนมีหน้าที่ต้องแสวงหาความรู้ทั้งในเรื่องที่เป็นการทำปจจัยยังชีพและหน้าที่ใน การภักดีต่อพระเจ้าผู้เป็นเจ้าของ มุสลิมต้องทำการภักดีต่อพระเจ้าผู้เป็นเจ้าของเหมือนหนึ่งว่าเขาจะต้องตายในวันพรุ่งนี้แต่ในขณะเดียวกันมุสลิมก็ต้องเรียนรู้ในศาสตร์ต่าง ๆ ประหนึ่งว่าเขายังมีชีวิตอยู่ในโลกนี้อีกยาวนาน ดังนั้นเครื่องมือที่จะนำมามนุษย์ไปสู่ความสำเร็จทั้งในโลกนี้และโลกหน้าคือ การศึกษา และสิ่งที่มุสลิมทุกคนต้องศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตคือคัมภีร์อัลกุรอานสังคมมุสลิมนิกายชีอะฮ์ การจัดการเรียนการสอนด้านอิสลามศึกษาขั้นพื้นฐานมานานแล้ว แต่ที่ได้ดำเนินการเป็นระบบและตามระเบียบของการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรอิสลามศึกษาขั้นพื้นฐานนั้น เพิ่งได้เริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 ซึ่งได้มีคณะบุคคลผู้ทรงคุณวุฒิของชุมชนมุสลิมนิกายชีอะฮ์ได้จัดตั้งชมรมผู้บำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมมุสลิมนิกายชีอะฮ์ขึ้น และได้มีรวมตัวกันทุกภาคส่วนทุกมัสยิด และองค์กรทางศาสนาของมุสลิมนิกายชีอะฮ์ ดังนั้นได้คิดที่จะจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้กับเยาวชนในสังคมชีอะฮ์ โดยมีองค์กรมัสยิดและองค์กรศาสนาอื่น ๆ เข้าร่วมด้วย ได้แก่ ภูมิเจริญพาสน์ มัสยิดมดฺจฺจรรวมอิสลาม มัสยิดดิลฟีลาห์ มัสยิดกุฎีหลวง มัสยิดอัลฮุตา มัสยิดดารุละฮรอ

การจัดการศึกษาในท้องถิ่นมีความสำคัญต่อชุมชน โดยที่ชุมชนมีส่วนร่วมสำคัญยิ่งใน การส่งเสริมและการสนับสนุนให้เกิดสังคมการเรียนรู้ ซึ่งเริ่มต้นด้วยการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาทางการศึกษาไปสู่เป้าหมายสูงสุดนั้นก็คือการจัดสร้างสังคมและชุมชน เป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตที่เต็มไปด้วยคุณทรัพย์ทางด้านปัญญา พระบรมราชาโฆวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวงานเฉลิมฉลองศตวรรษ 14 “คัมภีร์อัลกุรอาน มิใช่จะเป็นคัมภีร์ที่สำคัญในศาสนาอิสลามเท่านั้น แต่ยังเป็นวรรณกรรมสำคัญของโลกเล่มหนึ่ง ซึ่งมีหาชนรู้จักยกย่อง และได้แปลเป็นภาษาต่าง ๆ อย่างแพร่หลายแล้วด้วย การที่ท่านทั้งหลายได้ดำเนินการแปลออกเผยแพร่ออกเป็นภาษาไทยครั้งนี้ เป็นการสมควรชอบด้วยเหตุผลอย่างแท้จริง เพราะจะเป็นการช่วยเหลืออิสลามในประเทศไทยที่ไม่รู้ภาษาอาหรับได้ศึกษาเล่าเรียนธรรมะในศาสนาได้สะดวกและแพร่หลายทั้งยังเป็นการเปิดโอกาส ให้ประชาชนผู้สนใจทั่วไปได้ศึกษาทำความเข้าใจหลักคำสอนของศาสนาอิสลามอย่างถูกต้องและกว้างขวางยิ่งขึ้นเป็นที่ทราบกันดีว่า คัมภีร์อัลกุรอานมีสรรพคุณลึกลับ ซึ่ง การที่จะแปลออกมาเป็นภาษาไทย โดยพยายามรักษาใจความแห่งคัมภีร์เดิมไว้ให้บริสุทธิ์บริบูรณ์ และพิมพ์ขึ้นให้แพร่หลายเช่นนี้ จึงเป็นที่ควรอนุโมทนาสรรเสริญและร่วมมือสนับสนุนอย่างยิ่ง”

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่ศึกษาความคาดหวังของชาวมุสลิมนิกายชีอะฮ์ต่อการจัดการด้านการศึกษาขั้นพื้นฐานในศาสนาอิสลาม เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร เพื่อนำผลการวิจัยมาเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อก่อให้เกิดความพึงพอใจของชุมชน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคาดหวังของชาวมุสลิมนิกายชีอะฮ์ต่อการจัดการด้านการศึกษาขั้นพื้นฐานในศาสนาอิสลาม เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบความคาดหวังของชาวมุสลิมนิกายชีอะฮ์ต่อการจัดการด้านการศึกษาขั้นพื้นฐานในศาสนาอิสลาม เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร จำแนกตาม เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ระดับความรู้ทางศาสนา และอาชีพ

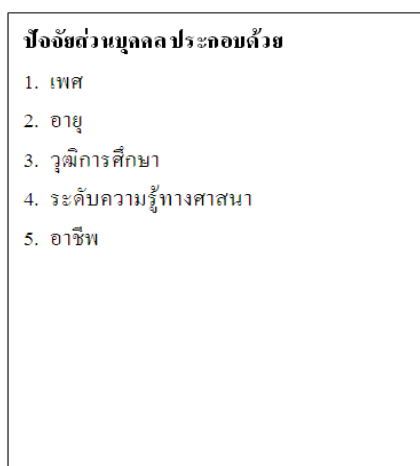
สมมติฐานการวิจัย

1. ชาวมุสลิมนิกายซ็อยฮ์ที่มีเพศต่างกันมีความคาดหวังต่อการจัดการด้านการศึกษาระดับพื้นฐานในศาสนาอิสลาม เขตธนบุรี กรุงเทพมหานครแตกต่างกัน
2. ชาวมุสลิมนิกายซ็อยฮ์ที่มีอายุต่างกันมีความคาดหวังต่อการจัดการด้านการศึกษาระดับพื้นฐานในศาสนาอิสลาม เขตธนบุรี กรุงเทพมหานครแตกต่างกัน
3. ชาวมุสลิมนิกายซ็อยฮ์ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคาดหวังต่อการจัดการด้านการศึกษาระดับพื้นฐานในศาสนาอิสลาม เขตธนบุรี กรุงเทพมหานครแตกต่างกัน
4. ชาวมุสลิมนิกายซ็อยฮ์ที่มีระดับความรู้ทางศาสนาต่างกันมีความคาดหวังต่อการจัดการด้านการศึกษาระดับพื้นฐานในศาสนาอิสลาม เขตธนบุรี กรุงเทพมหานครแตกต่างกัน
5. ชาวมุสลิมนิกายซ็อยฮ์ที่มีอาชีพต่างกันมีความคาดหวังต่อการจัดการด้านการศึกษาระดับพื้นฐานในศาสนาอิสลาม เขตธนบุรี กรุงเทพมหานครแตกต่างกัน

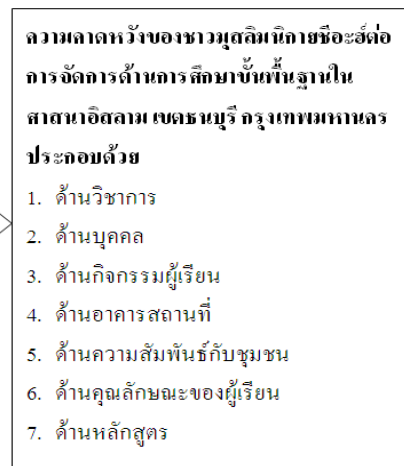
กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการศึกษา เรื่อง ความคาดหวังของชาวมุสลิมนิกายซ็อยฮ์ต่อการจัดการด้านการศึกษาระดับพื้นฐานในศาสนาอิสลาม เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ที่ใช้กรอบแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวกับความคาดหวังและการจัดการด้านการศึกษาระดับพื้นฐานในศาสนาอิสลาม เพื่อพัฒนาศักยภาพในด้านการศึกษาของมุสลิมในเขตธนบุรี ซึ่งนำมาสู่การสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ตัวแปรอิสระ (Independent Variables)



ตัวแปรตาม (Dependent Variables)



ประโยชน์ของการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงความคาดหวังของชาวมุสลิมนิกายซ็อยฮ์ต่อการจัดการด้านการศึกษาระดับพื้นฐานในศาสนาอิสลาม เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร เพื่อนำไป ปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรอิสลามศึกษาระดับพื้นฐาน
2. ทำให้ทราบถึงความเหมาะสมด้านอิสลามศึกษาระดับพื้นฐานต่อมุสลิมนิกายซ็อยฮ์
3. ทำให้ทราบถึงการพัฒนาศักยภาพในด้านการศึกษาของมุสลิมนิกายซ็อยฮ์ในเขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นมุสลิมนิกายชีอะฮ์ในเขตธนบุรี จำนวน 6 ชุมชน โดยคัดเลือกเฉลี่ยชุมชนละ 25 ครัวเรือน ๆ ละ 4 คน รวมประชากรทั้งสิ้น 600 คน (ข้อมูลจากสำนักงานเขตธนบุรี ณ เดือนพฤษภาคม 2556) และประชากรที่กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิตอบแบบสัมภาษณ์ จำนวน 8 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชากรมุสลิมนิกายชีอะฮ์ในเขตธนบุรี จำนวน 6 ชุมชน รวมทั้งสิ้นจำนวน 234 คน โดยนำไปกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างได้ตามด้วยวิธีการใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (อ้างถึงใน ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์, 2545: 227) แล้วทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่ายได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการแล้ว ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามให้กับประชากรมุสลิมนิกายชีอะฮ์ในเขตธนบุรี ตั้งแต่อายุ 18 ปีขึ้นไป ที่จำนวน 6 ชุมชน รวมทั้งสิ้นจำนวน 234 คน โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล โดยระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่าง วันที่ 20-26 กันยายน 2556 ในวันราชการจันทร์ – ศุกร์ เวลา 8.00 - 16.00 น.จนครบจำนวน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (questionnaires) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 แบบ มีรายละเอียดดังนี้

แบบที่ 1 แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง คือ แบบสัมภาษณ์ ที่มีทั้งส่วนตั้งคำถามที่ตั้งไว้แล้ว เรื่อง ความคาดหวังของชาวมุสลิมนิกายชีอะฮ์ต่อการจัดการด้านการศึกษาขั้นพื้นฐานในศาสนาอิสลาม เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร และส่วนที่ไม่ได้ตั้งคำถามไว้ ซึ่งผู้วิจัยมีอิสระในการถามอย่างเจาะลึก ลักษณะคำถามเป็นแบบให้ข้อความ และให้ผู้ตอบประเมินว่าถูกหรือผิด

แบบที่ 2 แบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้จัดทำขึ้นเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล ลักษณะของแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม เพื่อสอบถามเพศ อายุ วุฒิการศึกษา ระดับความรู้ทางศาสนา และอาชีพ มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list) จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบแสดงระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความคาดหวังของชาวมุสลิมนิกายชีอะฮ์ต่อการจัดการด้านการศึกษาขั้นพื้นฐานในศาสนาอิสลาม เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร จำนวน 49 ข้อ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) โดยแบ่งระดับความสำคัญเป็น 5 ระดับ

ตอนที่ 3 แบบแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความคาดหวังของชาวมุสลิมนิกายชีอะฮ์ต่อการจัดการด้านการศึกษาขั้นพื้นฐานในศาสนาอิสลาม เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร เป็นคำถามปลายเปิด จำนวน 1 ข้อ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลลักษณะปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ระดับความรู้ทางศาสนา และอาชีพ โดยใช้วิธีประมวลผลทางสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) โดยนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์หาค่าทางสถิติ ซึ่งประกอบด้วยแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage)

2. วิเคราะห์ข้อมูลความคาดหวังของชาวมุสลิมนิกายชีอะฮ์ต่อการจัดการด้านการศึกษาขั้นพื้นฐานในศาสนาอิสลาม เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ใช้วิธีประมวลผลทางสถิติเชิงพรรณนา โดยนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์หาค่า

ทางสถิติ ซึ่งประกอบด้วย ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยการนำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางควบคู่กับการบรรยายและสรุปผลการศึกษา โดยการกำหนดการให้คะแนนคำตอบของแบบสอบถาม (บุญชม ศรีสะอาด, 2553: 27-30)

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบความคาดหวังของชาวมุสลิมนิกายชีอะฮ์ต่อการจัดการด้านการศึกษาขั้นพื้นฐานในศาสนาอิสลาม เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร โดยจำแนกเพศ อายุ วุฒิการศึกษา ระดับความรู้ทางศาสนา และอาชีพ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ได้แก่ สถิติ t-test และการทดสอบค่าเอฟ (F-test) เพื่อหาความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล

3.1 ใช้สถิติ t-test กับกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่ม ได้แก่ เพศ

3.2 ใช้สถิติ การทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) ใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่มากกว่าสองกลุ่มขึ้นไป ได้แก่ อายุ วุฒิการศึกษา ระดับความรู้ทางศาสนา และอาชีพ กรณีที่พบความแตกต่าง จะทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธีเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยด้วยวิธี LSD (Least Significant Difference) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ดังนั้นจะปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) และยอมรับสมมติฐานรอง (H_1) ก็ต่อเมื่อค่า Sig. มีค่าน้อยกว่า 0.05

4. วิเคราะห์ข้อเสนอแนะต่อการจัดการด้านการศึกษาขั้นพื้นฐานในศาสนาอิสลามแล้วนำเสนอในรูปแบบพรรณนาวิเคราะห์ (description analysis) โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้เป็นแยกเป็น

1.1 กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิตอบแบบสัมภาษณ์ จำนวน 8 ตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชายและเพศหญิง ร้อยละ 50.00 อายุ 41-50 ปี ร้อยละ 37.50 การศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 75.00 ระดับความรู้ทางศาสนา ปริญญาตรี ร้อยละ 75.00 อาชีพธุรกิจส่วนตัว ร้อยละ 50.00

1.2 มุสลิมนิกายชีอะฮ์ในเขตธนบุรี จำนวน 6 ชุมชน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 76.10 อายุ 31 – 40 ปี ร้อยละ 36.80 การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่า ร้อยละ 20.90 ระดับความรู้ทางศาสนา มุตะวัชชีเตาะห์ ร้อยละ 19.20 อาชีพธุรกิจส่วนตัว ร้อยละ 16.20

2. ผลการวิจัย ความคาดหวังของชาวมุสลิมนิกายชีอะฮ์ต่อการจัดการด้านการศึกษาขั้นพื้นฐานในศาสนาอิสลาม เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามรายด้าน ด้านอาคารสถานที่ สูงสุด รองลงมาได้แก่ ด้านคุณลักษณะของผู้เรียน ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ด้านกิจกรรมผู้เรียน ด้านบุคคล ด้านหลักสูตร และ ระดับความคิดเห็นเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านวิชาการ เมื่อเปรียบเทียบความคาดหวังของชาวมุสลิมนิกายชีอะฮ์ต่อการจัดการด้านการศึกษาขั้นพื้นฐานในศาสนาอิสลาม เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านเพศ อายุ วุฒิการศึกษา ระดับความรู้ทางศาสนา และอาชีพ พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผล

การศึกษาเรื่อง ความคาดหวังของชาวมุสลิมนิกายชีอะฮ์ต่อการจัดการด้านการศึกษาขั้นพื้นฐานในศาสนาอิสลาม เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร มีประเด็นสำคัญที่ควรนำมาอภิปรายดังนี้

1. ความคาดหวังของชาวมุสลิมนิกายชีอะฮ์ต่อการจัดการด้านการศึกษาขั้นพื้นฐานในศาสนาอิสลาม เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามรายด้าน ด้านอาคารสถานที่ สูงสุด รองลงมาได้แก่ ด้านคุณลักษณะของผู้เรียน ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ด้านกิจกรรมผู้เรียน ด้านบุคคล ด้านหลักสูตร และ ด้าน

วิชาการตามลำดับ ซึ่งด้านอาคารสถานที่ มากที่สุด คือ ลักษณะการจัดการศึกษาด้านอาคารสถานที่ที่ผู้ปกครองคาดหวังอย่างชัดเจน เป็นสิ่งจำเป็น เพื่อความปลอดภัย และความเป็นระเบียบเรียบร้อยและสอดคล้องกับพระราชบัญญัติหอพัก พ.ศ. 2507 อย่างชัดเจน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุทธิกาญจน์ เอี่ยมอุดม (2550) ได้ศึกษาเรื่อง ความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนฤติศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร พบว่า ความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนฤติศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับมาก โดยมีความคาดหวังมากที่สุด ด้านอาคารสถานที่เป็นอันดับแรก รองลงมาคือด้านบุคลากรผู้ทำการสอน และมีความคาดหวังมาก ด้านหลักสูตร ด้านกิจกรรม ผู้เรียน ด้านวิชาการด้านคุณลักษณะของผู้เรียน และด้านความสัมพันธ์กับชุมชนตามลำดับ ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ผู้ปกครองที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความคาดหวังต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนฤติศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานครทุกด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

1.1 ด้านวิชาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า มุ่งเน้นให้ผู้เรียนปฏิบัติศาสนกิจได้อย่างถูกต้อง มากที่สุด เนื่องจากลักษณะการจัดการศึกษาด้านวิชาการที่ประชากรมุสลิมนิกายชีอะฮ์ในเขตธนบุรีคาดหวังจากการวิจัยพบว่า นักเรียนมุสลิมมีวิถีชีวิตที่ผูกพันกับการปฏิบัติศาสนกิจตลอดเวลา จึงต้องเรียนรู้หลักการและวิธีการปฏิบัติตามแบบอย่างของศาสนาอย่างแท้จริง สอดคล้องกับงานวิจัยของ วินัย บุตรทิพย์ (2548) ได้ทำการศึกษา ความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการจัดการเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียนของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในจังหวัดกระบี่ พบว่า ผู้ปกครองเด็กก่อนวัยเรียนของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในจังหวัดกระบี่ มีความคาดหวังต่อการจัดการอบรมเลี้ยงดูของศูนย์อบรมในระดับมากเป็นส่วนใหญ่ คือ มีความคาดหวังที่ในที่จะให้ศูนย์อบรมเลี้ยงดูและการให้การศึกษาแก่เด็กทุกด้านทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญาตามวัยเป็นการจัดการด้านการเรียนการสอน เพื่อให้เด็กมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และคุณลักษณะตามวัย ระดับก่อนวัยเรียน มีสุขภาพที่ดี เจริญเติบโตตามวัย และมีพฤติกรรมอนามัยที่เหมาะสม

1.2 ด้านบุคคล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า คัดเลือกครูที่มีความเป็นผู้นำความคิดแบบอิสลาม อยู่ในระดับมาก เนื่องจากลักษณะการจัดการศึกษาด้านบุคคลที่ประชากรมุสลิมนิกายชีอะฮ์ในเขตธนบุรี คาดหวังจากการวิจัยพบว่า ครูที่มีความเป็นผู้นำความคิดแบบอิสลามมุ่งมั่นพัฒนาการศึกษาและครูที่มีความรัก และเอาใจใส่ต่อนักเรียนอย่างเท่าเทียมทั่วถึง ครูต้องประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ทั้งทางกายวาจาและจิตใจเป็นแบบอย่างที่ดีเป็นผู้นำความคิดแบบอิสลาม สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุทธิกาญจน์ เอี่ยมอุดม (2550) ได้ศึกษาเรื่อง ความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนฤติศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร พบว่า ความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนฤติศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับมาก โดยมีความคาดหวังมากที่สุด ด้านอาคารสถานที่เป็นอันดับแรก รองลงมาคือด้านบุคลากรผู้ทำการสอน

1.3 ด้านกิจกรรมผู้เรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า มุ่งเน้นกิจกรรมที่ปลูกฝังจิตสำนึกให้เห็นโทษภัยของยาเสพติด มากที่สุด เนื่องจาก ลักษณะการจัดการศึกษาด้านกิจกรรมนักเรียนที่ประชากรมุสลิมนิกายชีอะฮ์ในเขตธนบุรีคาดหวังจากการวิจัยพบว่า ให้โรงเรียนจัดกิจกรรมที่มุ่งเน้นการปลูกฝังจิตสำนึกให้เห็นโทษภัยของยาเสพติดวิธีการดำเนินชีวิตอย่างมีคุณภาพ มีจิตใจที่ดีงาม มีคุณธรรม จริยธรรม มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้งด้านจิตใจพฤติกรรมที่แสดงออก

ทั้งนี้อาจเพราะยาเสพติดเป็นปัญหาใหญ่ที่ลุกลามรุนแรงอยู่ในสังคมในยุคปัจจุบัน และอิสลามได้มีบทบัญญัติเกี่ยวกับยาเสพติดไว้อย่างชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศราวุธ บรอฮีมี่ (2550) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ ตัว

แปรที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในเขตกรุงเทพมหานครโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการพัฒนาทัศนคตินักเรียนด้านการพัฒนาโรงเรียน และด้านการแก้ปัญหาในโรงเรียน อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการผลิตนักเรียน อยู่ในระดับปานกลาง

1.4 ด้านอาคารสถานที่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า เน้นความสะดวกสบาย ระเบียบทั่วทั้งโรงเรียนมากที่สุด เนื่องจาก ลักษณะการจัดการศึกษาด้านอาคารสถานที่ที่ประชากรมุสลิมนิกายชีอะฮ์ในเขตธนบุรีคาดหวังจากการวิจัยพบว่า คาดหวังให้เน้นความสะดวก เป็นระเบียบทั่วทั้งโรงเรียนเพื่อความปลอดภัย และความเป็นระเบียบเรียบร้อย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศราวุธ บรอฮีมี่ (2550) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ ตัวแปรที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามโดยรวม ได้แก่ บรรยากาศของโรงเรียน พฤติกรรมการเรียนของนักเรียน ความคาดหวังของชุมชนและ พฤติกรรมการสอนของครู ซึ่งมีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างสูงตามลำดับ

1.5 ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า ให้ชุมชนและผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดหางบประมาณและทรัพยากรเพื่อการศึกษา มากที่สุด เนื่องจาก ลักษณะการจัดการศึกษาด้านความสัมพันธ์กับชุมชนที่ประชากรมุสลิมนิกายชีอะฮ์ในเขตธนบุรีคาดหวังจากการวิจัยพบว่า โรงเรียนเป็นสถานที่ให้บริการชุมชนในการประกอบพิธีกรรมทางศาสนา จึงต้องการมีส่วนร่วมในการจัดหางบประมาณและทรัพยากรเพื่อการศึกษาทั้งนี้อาจเป็นเพราะมีความพร้อมในการสนับสนุนให้โรงเรียนเป็นแหล่งที่เรียนรู้ที่ดีที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญเชิด สุขภิรมย์ (2542) ได้วิจัยเรื่อง บทบาทของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนกับการมีส่วนร่วมแก้ปัญหาการดำเนินงานโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดราชบุรี ผลการวิจัยพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมและระดับความต้องการที่จะมีส่วนร่วมของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียน ในการแก้ปัญหาการดำเนินงานของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาราชบุรี คาดหวังได้ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

1.6 ด้านคุณลักษณะของผู้เรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า เป็นแบบอย่างที่ดีของสังคมทั้งด้านศาสนาและวิชาสามัญ มากที่สุด เนื่องจาก ลักษณะการจัดการศึกษาด้านคุณลักษณะของผู้เรียน ที่ประชากรมุสลิมนิกายชีอะฮ์ในเขตธนบุรีคาดหวังจากการวิจัยพบว่า คุณลักษณะของผู้เรียนต้องพบว่า เป็นแบบอย่างที่ดีของสังคมทั้งด้านศาสนาและวิชาสามัญดำเนินชีวิตตามหลักการของศาสนาอิสลามการศึกษาบัญญัติ หลักคำสอนต่าง ๆ ของศาสนา เพื่อนำไปปฏิบัติ และขัดเกลาตนเองให้เป็นผู้ศรัทธาที่ศรัทธาและภูมิใจในความเป็นมุสลิมทั้งด้านศาสนาและวิชาสามัญ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วินัย บุตรทิพย์ (2548) ได้ทำการศึกษา ความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการจัดการเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียนของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในจังหวัดกระบี่ พบว่า ผู้ปกครองเด็กก่อนวัยเรียนของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในจังหวัดกระบี่ มีความคาดหวังต่อการจัดการอบรมเลี้ยงดูของศูนย์อบรมในระดับมากเป็นส่วนใหญ่ คือ มีความคาดหวังที่ในที่จะให้ศูนย์อบรมเลี้ยงดูและการให้การศึกษาแก่เด็กทุกด้านทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญาตามวัยเป็นการจัดการด้านการเรียนการสอน เพื่อให้เด็กมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์และคุณลักษณะตามวัยระดับก่อนวัยเรียน มีสุขภาพที่ดี เจริญเติบโตตามวัย และมีพฤติกรรมอนามัยที่เหมาะสม

1.7 ด้านหลักสูตร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า ศึกษาหลักสูตรและทำความเข้าใจหลักสูตรอิสลามศึกษา มากที่สุด เนื่องจาก ลักษณะการจัดการศึกษาด้านหลักสูตรที่ประชากรมุสลิมนิกายชีอะฮ์ในเขตธนบุรีคาดหวังจากการวิจัยพบว่า นักเรียนต้องมีความรู้ในการศึกษาหลักสูตรและทำความเข้าใจหลักสูตรอิสลามศึกษา และสามารถศึกษาต่อในระดับสูง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ การ์เซีย (Garcia, 1986) ได้ศึกษาเรื่อง ความคาดหวังของการวางแผนการจัดหลักสูตรสำหรับเด็กอนุบาลเปอริโตริกัน ผลการวิจัยครั้งนี้ได้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ คือ 1. ด้านหลักสูตร ควร

สอนให้เด็กทราบถึงวัฒนธรรม ภูมิใจในความเป็นพลเมืองของประเทศตนเอง และควรจัดให้เด็กมีกิจกรรมและประสบการณ์ 2. ด้านการเรียนการสอน ครูควรเป็นแนะนำวิถีปฏิบัติในการเรียนรู้ และควรมีอุปกรณ์การสอนที่เหมาะสมกับความเข้าใจของเด็ก ครูควรเป็นผู้มีวุฒิทางการสอนอนุบาลโดยเฉพาะ และ 3. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียน ควรมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิด

2. การเปรียบเทียบความคาดหวังของชาวมุสลิมนิกายชีอะฮ์ต่อการจัดการด้านการศึกษาขั้นพื้นฐานในศาสนาอิสลาม เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

2.1 เมื่อจำแนกตามเพศ พบว่า ชาวมุสลิมนิกายชีอะฮ์ที่มีเพศต่างกันที่มีความคาดหวังต่อการจัดการด้านการศึกษาขั้นพื้นฐานในศาสนาอิสลามแตกต่างกัน โดยภาพรวม พบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ อาจเป็นไปได้ว่า มีจุดมุ่งหมายหลักของด้านการศึกษาขั้นพื้นฐานในศาสนาอิสลามต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ บุฟอร์ด (Buford, 1977) ได้ทำการวิจัยรูปแบบความคิดสำหรับกิจกรรมมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริการการศึกษาโรงเรียนของรัฐในประเทศอียิปต์ ผลการวิจัยพบว่า เจตคติของผู้ปกครองที่มีผลแตกต่างตามการศึกษา รายได้ อายุ จำนวนบุตร และเพศ

2.2 เมื่อจำแนกตามอายุ พบว่า ชาวมุสลิมนิกายชีอะฮ์ที่มีอายุต่างกันที่มีความคาดหวังต่อการจัดการด้านการศึกษาขั้นพื้นฐานในศาสนาอิสลามแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ อาจเป็นไปได้ว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกันทุกระดับ มีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน ต่อการจัดการด้านการศึกษาขั้นพื้นฐานในศาสนาอิสลาม สอดคล้องกับงานวิจัยของ บุฟอร์ด (Buford, 1977) ได้ทำการวิจัยรูปแบบความคิดสำหรับกิจกรรมมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริการการศึกษาโรงเรียนของรัฐในประเทศอียิปต์ ผลการวิจัยพบว่า เจตคติของผู้ปกครองที่มีผลแตกต่างตามการศึกษา รายได้ อายุ จำนวนบุตร และเพศ

2.3 เมื่อจำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า ชาวมุสลิมนิกายชีอะฮ์ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันที่มีความคาดหวังต่อการจัดการด้านการศึกษาขั้นพื้นฐานในศาสนาอิสลามแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ อาจเป็นไปได้ว่า การศึกษาที่ทำให้คุณภาพชีวิตดีขึ้นให้พิจารณาตามความเป็นจริงของแต่ละครอบครัวมากกว่ากระแสสังคม ค่านิยมของสังคมปัจจุบัน เพื่อการจัดการด้านการศึกษาขั้นพื้นฐานในศาสนาอิสลามให้ดีขึ้น จะสอดคล้องกับงานวิจัยของ นุกูล ชูญัย (2550) ได้ศึกษาการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2535 ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เขตการศึกษา 2 ผลการวิจัยพบว่า ควรจัดอบรมเทคนิควิธีการสอนแก่ครูสอนศาสนา ด้านสื่อการเรียนการสอน รัฐควรจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมในการจัดซื้อสื่อ อุปกรณ์การสอน และหนังสือประจำห้องสมุดทั้งวิซาสามัญ และวิทยาศาสตร์ ด้านการวัดผลประเมินผล รัฐควรจัดฝึกอบรมครูผู้สอนศาสนาในเรื่องการวัดผลประเมินผลตามหลักสูตร และด้านการจัดกิจกรรมนักเรียน รัฐควรจัดให้มีศูนย์วิชาการเข้าไปดูแลแนะนำการจัดกิจกรรมนักเรียนตามหลักสูตร หรือจัดฝึกอบรมครูผู้สอนในเรื่องการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ตามที่หลักสูตรกำหนด

2.4 เมื่อจำแนกตามความรู้ทางศาสนา พบว่า ชาวมุสลิมนิกายชีอะฮ์ที่มีระดับความรู้ทางศาสนาต่างกันที่มีความคาดหวังต่อการจัดการด้านการศึกษาขั้นพื้นฐานในศาสนาอิสลามแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ อาจเป็นไปได้ว่า มีความภาคภูมิใจในความเป็นมุสลิม และผู้ปกครองยังคาดหวังให้นักเรียนดำเนินชีวิตตามหลักการของศาสนาอิสลามต่างกัน สอดคล้องกับ ตายูดีน อูสมาน นายชัยนุรดิน นิมา (2545) ได้ทำการวิจัยเรื่องคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อโครงการอบรมจริยธรรมพัรดูอิน (ตาดีกา) วัตถุประสงค์ของการวิจัยในครั้งนี้คือ เพื่อศึกษาระดับความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อโครงการอบรม จริยธรรมพัรดูอิน (ตาดีกา) ของสำนักงานวิชาการและบริการชุมชน วิทยาลัยอิสลามศึกษา เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อ

โครงการอบรมจริยธรรมฟิงดูอิน (ตาติกา) ของสำนักงานวิชาการและบริการชุมชน วิทยาลัยอิสลามศึกษา ผู้ปกครองที่เพศ อายุ จำนวนบุตร ภูมิลำเนาเดิม วุฒิการศึกษาทางด้านศาสนา วุฒิการศึกษาทางด้านสามัญและรายได้ต่างกันมีความคาดหวังด้านการเรียนการสอนที่ไม่แตกต่างกัน ส่วนผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกันมีความคาดหวังที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2.5 เมื่อจำแนกตามอาชีพ พบว่า ชาวมุสลิมนิกายซอฮ์บ์ที่มีอาชีพต่างกันที่มีความคาดหวังต่อการจัดการด้านการศึกษาขั้นพื้นฐานในศาสนาอิสลามแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ว่าจะเป็นไปได้ว่า การประกอบอาชีพแตกต่างกัน คาดหวังให้สอนโดยเน้นการปฏิบัติให้เกิดทักษะอย่างแท้จริง และส่งเสริมการแข่งขันทางด้านวิชาการภายในและระหว่างโรงเรียน สอดคล้องกับ ตายูติน อุสมาน นายชัยนุรดิน นิมา (2545) ได้ทำการวิจัยเรื่องคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อโครงการอบรมจริยธรรมฟิงดูอิน (ตาติกา) วัตถุประสงค์ของการวิจัยในครั้งนี้คือ เพื่อศึกษาระดับความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อโครงการอบรม จริยธรรมฟิงดูอิน (ตาติกา) ของสำนักงานวิชาการและบริการชุมชน วิทยาลัยอิสลามศึกษา เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อโครงการอบรมจริยธรรมฟิงดูอิน (ตาติกา) ของสำนักงานวิชาการและบริการชุมชน วิทยาลัยอิสลามศึกษา ผู้ปกครองที่เพศ อายุ จำนวนบุตร ภูมิลำเนาเดิม วุฒิการศึกษาทางด้านศาสนา วุฒิการศึกษาทางด้านสามัญและรายได้ต่างกันมีความคาดหวังด้านการเรียนการสอนที่ไม่แตกต่างกัน ส่วนผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกันมีความคาดหวังที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาความคาดหวังของชาวมุสลิมนิกายซอฮ์บ์ต่อการจัดการด้านการศึกษาขั้นพื้นฐานในศาสนาอิสลาม เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร จึงมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะการวิจัยในครั้งนี้

1) ด้านวิชาการ พบว่า สื่ออุปกรณ์ที่ทันสมัยเพียงพอกับจำนวนผู้เรียน น้อยที่สุด ควรพิจารณาจัดให้มีสื่ออุปกรณ์ที่ทันสมัยเพียงพอกับจำนวนผู้เรียนซึ่งผู้ปกครองคาดหวังให้โรงเรียนสอนคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีที่จำเป็นในปัจจุบัน เน้นการปฏิบัติให้เกิดทักษะอย่างแท้จริงและส่งเสริมการแข่งขันทางด้านวิชาการภายในและระหว่างโรงเรียนด้วย ดังนั้นโรงเรียนจึงควรจัดหาคอมพิวเตอร์และใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ ในการจัดการเรียนการสอน จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นการปฏิบัติจริง และจัดกิจกรรมแข่งขันด้านวิชาการโดยการจัดการแข่งขันตอบปัญหาวิชาการทั้งด้านสามัญและศาสนา เช่น แข่งขันการอ่านกุรอาน แข่งขันการอะซาน แข่งขันตอบปัญหาทางวิทยาศาสตร์ แข่งขันตอบปัญหาภาษาอังกฤษ แข่งขันคัดลายมือ เป็นต้น

2) ด้านบุคคล พบว่า คัดเลือกครูที่มีความรักและเอาใจใส่ต่อผู้เรียนอย่างเท่าเทียมและทั่วถึง น้อยที่สุด ควรให้มีการคัดเลือกครูที่เป็นแบบอย่างที่ดีของนักเรียน มีความมุ่งมั่นพัฒนาการศึกษา รักและเอาใจใส่นักเรียนอย่างเท่าเทียมทั่วถึง โรงเรียนจึงควรคัดเลือกและพัฒนาครูให้มีคุณภาพ เพื่อการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ ทั้งนี้โรงเรียนจะจัดครูที่มีลักษณะดังกล่าวได้ จำเป็นต้องมีการสร้างแรงจูงใจทั้งด้านการเงินและด้านอื่น ๆ เช่น สวัสดิการ หลักประกันความมั่นคง และความก้าวหน้าในอาชีพครูให้ได้มาตรฐาน เพื่อให้ครูสามารถปฏิบัติงานในโรงเรียนอย่างเต็มประสิทธิภาพ ทั้งนี้โรงเรียนควรคำนึงถึงมาตรฐานการครองชีพของครูในฐานะวิชาชีพชั้นสูง เพื่อให้ได้อยู่ในสังคมได้อย่างมีเกียรติด้วย

3) ด้านกิจกรรมผู้เรียน พบว่า จัดกิจกรรมที่เน้นให้ผู้เรียนหญิงกล้าแสดงออก เท่าเทียมกับผู้เรียนชาย น้อยที่สุด ควรส่งกิจกรรมความกล้าแสดงออกในทางที่ถูกต้อง ซึ่งเป็นไปตามหลักคำสอนของศาสนา กล่าวคือ จัดกิจกรรมทุกอย่างต้องไม่ขัดกับหลักคำสอนของศาสนาอิสลาม จัดกิจกรรมและเวลาให้นักเรียนได้ผ่อนคลายความเครียด

และมีกิจกรรมส่งเสริมความกล้าแสดงออกในทางที่ถูกต้อง ดังนั้นโรงเรียนจึงควรจัดเวลาอิสระให้กับนักเรียนอย่างเพียงพอ และส่งเสริมกิจกรรมนันทนาการ รวมทั้งกิจกรรมฝึกฝนให้นักเรียนกล้าแสดงออกโดยไม่ขัดกับหลักคำสอนของศาสนา

4) ด้านอาคารสถานที่ พบว่า มีอาคารและห้องประกอบการเรียนเหมาะสมกับจำนวนผู้เรียน น้อยที่สุด ควรให้มีการปรับปรุงอาคารและห้องประกอบการเรียนเหมาะสมกับจำนวนผู้เรียน ดังนั้นโรงเรียนจึงควรจัดอาคารและห้องประกอบการเรียนให้ได้มาตรฐานตามเกณฑ์ของโรงเรียนโดยเฉพาะต้องเน้นความสะอาดและเป็นระเบียบอันเนื่องจากอิสลามมีคำสอนเกี่ยวกับความสะอาดอย่างชัดเจน จึงควรนำมาปฏิบัติให้เห็นเป็นรูปธรรมในโรงเรียน ซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งของการจัดโรงเรียนให้มีบรรยากาศแบบอิสลามด้วยนั่นเอง

5) ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน พบว่า ให้ความสำคัญต่อความคิดเห็นของคณะกรรมการโรงเรียนที่เป็นตัวแทนจากชุมชน น้อยที่สุด ควรให้ความสำคัญต่อความคิดเห็นของคณะกรรมการโรงเรียนที่เป็นตัวแทนจากชุมชน ซึ่งเป็นการคัดเลือกมาจากชุมชนที่เป็นตัวแทนเพื่อแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ การจัดการด้านการศึกษาขั้นพื้นฐานในศาสนาอิสลามซึ่งมีประโยชน์ต่อชุมชนและการศึกษาเพื่อโรงเรียนจะได้มุ่งพัฒนาด้านอื่น ๆ อย่างเหมาะสม โดยเฉพาะการเป็นแหล่งบริการทางวิชาการด้านอื่น ๆ ได้ด้วยนั่นเอง

6) ด้านคุณลักษณะของผู้เรียน พบว่า อ่านกुरอานได้ถูกต้องและคล่องแคล่ว น้อยที่สุด ควรให้โรงเรียนมุ่งเน้นการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ตามหลักคำสอนของศาสนา ให้นักเรียนรักและภูมิใจในความเป็นมุสลิม ดำรงชีวิตตามหลักคำสอนของอิสลาม และอ่านกुरอานได้อย่างถูกต้องและคล่องแคล่ว ให้โรงเรียนมุ่งเน้นการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ตามหลักคำสอนของศาสนา โดยการจัดการเรียนการสอนและบรรยากาศของโรงเรียนให้สามารถล้อมเกลารจิตใจของนักเรียนให้มีความศรัทธาอย่างลึกซึ้งต่อศาสนา กล่าวคือจัดการศึกษาที่ให้ทั้งความรู้ ทักษะ และเจตคติ อย่างแท้จริง อันจะทำให้ นักเรียนรักและภูมิใจในศาสนา ดำเนินชีวิตตามครรลองของศาสนา และควรจัดเวลาการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ท่องจำกुरอาน และปฏิบัติศาสนกิจประจำวันอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้นักเรียนมีทักษะในการปฏิบัติศาสนกิจ โดยเฉพาะการอ่านกुरอานได้อย่างถูกต้องตามความคาดหวังนั้น

7) ด้านหลักสูตร พบว่า พัฒนาหลักสูตรอิสลามศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นและชุมชน น้อยที่สุด ควรให้โรงเรียนจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้นักเรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหา และตัดสินใจเป็น รวมทั้งจัดกิจกรรมทุกอย่าง ไม่ขัดต่อหลักคำสอนของศาสนาอิสลามพัฒนาหลักสูตรอิสลามศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นและชุมชน โรงเรียนจึงควรสร้างบรรยากาศแบบอิสลามให้เด่นชัด กล่าวคือนอกจากจัดกิจกรรมที่ไม่ขัดกับหลักคำสอนของศาสนาแล้ว อาจปลูกฝังวัฒนธรรมอิสลามให้เกิดขึ้นในโรงเรียน เช่น การทักทายกันด้วยการกล่าวสลามและสัมผัสมือ (ระหว่างเพศเดียวกัน) เน้นการปลูกฝังมารยาทแบบอิสลาม เพื่อสะท้อนบุคลิกภาพของท่านศาสดามุฮัมมัด เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยในครั้งต่อไป

1) การศึกษาเรื่องความคาดหวังของชาวมุสลิมนิกายซัยอฮ์ต่อการจัดการด้านการศึกษาขั้นพื้นฐานในศาสนาอิสลาม เขตธนบุรี กรุงเทพมหานครเท่านั้น ซึ่งควรทำการศึกษาเปรียบเทียบกับจังหวัดต่าง ๆ ว่าได้ข้อมูลแตกต่างกันหรือไม่

2) ศึกษาเปรียบเทียบความคาดหวังของชาวมุสลิมนิกายซัยอฮ์ต่อการจัดการด้านการศึกษาขั้นพื้นฐานในศาสนาอิสลาม เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร เพื่อนำปัญหาที่คล้ายกันมาวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหา และนำมาเป็นแนวทางปรับปรุงแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่สำนักเขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร

3) ศึกษาปัจจัยที่มีต่อการจัดการด้านการศึกษาระดับพื้นฐานในศาสนาอิสลาม ธนบุรี กรุงเทพมหานครที่กำลังประสบปัญหา นำผลที่ได้ไปเป็นแนวทางปรับปรุงแก้ไขปัญหาต่อไป

4) นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาไปเผยแพร่ให้แก่ผู้นำท้องถิ่น ผู้นำในหมู่บ้านหรือชุมชนไม่ว่าจะเป็นคณะกรรมการชุมชน หัวหน้าชุมชน รวมทั้งผู้อาวุโสทั้งชายและหญิงเพื่อได้รับทราบปัญหาที่เกิดขึ้นในสำนักเขตธนบุรี กรุงเทพมหานครและนำปัญหาที่คล้ายกันไปเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

บรรณานุกรม

- ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์. (2539). **การพัฒนาหลักสูตร.หลักการและแนวปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อัสสัมชัญ.
- ต่ายดิน อูสมาน ชัยนุรัตน์ นิมา. (2545). **คาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อโครงการอบรมจริยธรรมพี่ดื้อ (ตาดัก)**. วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาศาสนาเปรียบเทียบ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- นุกูล ชูบุญ. (2550). **ความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอกชน อำเภอเมืองจังหวัดขอนแก่น**. ปัตตานี: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- บุญเชิด สุขภิรมย์. (2542). **ความคาดหวังของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนกับการมีส่วนร่วมแก้ปัญหาการดำเนินงานโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดราชบุรี**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.
- ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์. (2545). **ระเบียบวิธีการวิจัย = Research methodology**. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดีการพิมพ์.
- วินัย บุตรทิพย์. (2548). **ความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการจัดการเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียนของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในจังหวัดกระบี่**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ศราวุธ บรอฮีมี. (2550). **ตัวแปรที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในเขตกรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.
- สุทธิกาญจน์ เอี่ยมอุดม. (2550). **ความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนฤทธิศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- สุภาคย์ อินทองคง. (2556). **การศึกษา คือ การพัฒนาชีวิต: กรณีการออม เศรษฐกิจพอเพียงและการทำบัญชีครัวเรือน**. ค้นเมื่อ 15 สิงหาคม 2556, จาก <http://www.thaingo.org/writer/view.php?id=376>
- Buford, A. (1977). **Social Foundation of Thought and Action : A Social Cognitive Theory**. New Jersey: Prentice – Hall.
- Garcia, C. R. (1986). **The Oretical Background to Curriculum Design for Peurto Rican Kindergate Students**. Dissertation Abstracts International, 24 (June 1986). pp. 3593 - A.

การมีส่วนร่วมในการวางแผนกลยุทธ์ของครูและผู้บริหารโรงเรียน ในสังกัดสมาคมโรงเรียนเอกชน
สอนศาสนาอิสลามแห่งประเทศไทย

Participation in Strategic Planning of Teachers and Schools administrators
in central region area under the jurisdiction of the Association of
Islamic Private School of Thailand

มาลัย หวังจีน*

Malai Wangcheng

* หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิตสาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร (may_malai@live.com)

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการวางแผนกลยุทธ์ของครูและผู้บริหารโรงเรียนในเขตภาคกลางสังกัดสมาคมโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามแห่งประเทศไทย และ 2) เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการวางแผนกลยุทธ์ของครูและผู้บริหารโรงเรียนในเขตภาคกลางสังกัดสมาคมโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามแห่งประเทศไทย จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงานและระดับการศึกษา กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ครูและผู้บริหารจำนวน 248 คนได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป และสถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test และวิเคราะห์ความแปรปรวนด้วย One-Way ANOVA ผลการวิจัยพบว่า

1. ครูและผู้บริหารโรงเรียนในเขตภาคกลางสังกัดสมาคมโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามแห่งประเทศไทยมีส่วนร่วมในการวางแผนกลยุทธ์ในภาพรวม 6 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งจำนวน 5 ใน 6 ด้านอยู่ในระดับปานกลาง คือด้าน การจัดเตรียมการวางแผนกลยุทธ์ของโรงเรียน การศึกษาสภาพแวดล้อมของโรงเรียนการกำหนดกลยุทธ์ของโรงเรียนการตรวจสอบ ทบทวนและการปรับปรุงแผนกลยุทธ์ของโรงเรียน และด้านการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์แผนกลยุทธ์ของโรงเรียน ส่วนด้านการจัดวางทิศทางของโรงเรียนอยู่ในระดับน้อย

2. ครูและผู้บริหารโรงเรียนในเขตภาคกลางสังกัดสมาคมโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามแห่งประเทศไทยมีส่วนร่วมในการวางแผนกลยุทธ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

3. ครูและผู้บริหารโรงเรียนในเขตภาคกลางสังกัดสมาคมโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามแห่งประเทศไทยที่มีตำแหน่งต่างกันมีส่วนร่วมในการวางแผนกลยุทธ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

4. ครูและผู้บริหารโรงเรียนในเขตภาคกลางสังกัดสมาคมโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามแห่งประเทศไทยที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีส่วนร่วมในการวางแผนกลยุทธ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

5. ครูและผู้บริหารโรงเรียนในเขตภาคกลางสังกัดสมาคมโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามแห่งประเทศไทยที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีส่วนร่วมในการวางแผนกลยุทธ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

คำสำคัญ: ครู ผู้บริหาร มีส่วนร่วม การวางแผนกลยุทธ์ โรงเรียนในเขตภาคกลางสังกัดสมาคมโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามแห่งประเทศไทย

Abstract

The objectives of this research were determine and compare the levels of participation in strategic planning of teachers and school administrators in central region area under the jurisdiction of the Association of Islamic Private School of Thailand, Classified by positions, working experiences and educational levels. Sample were teachers and school administrators. They were total of 248 persons and selected by the simple random sampling method. Research instrument was a set of questionndire with 5 rating scales. Data were analysed by a computer programme with percentage, Mean, Standard Deviation, t-test and One-Way ANOVA. The research results were:

1. Teachers and school administrators in central region area under the jurisdiction of the Association of Islamic Private School of Thailand participated in strategic planning in 6 aspects as a whole was at moderate level. They were 5 of 6 aspects at moderate levels such as: school strategic plan preparation; school environment study; school strategic plan setting; Check, Review and plan adjustment; and school strategic plan dissemination. Whereas aspect of school positioning was at least level.

2. Teachers and school administrators in central region area under the jurisdiction of the Association of Islamic Private School of Thailand had statistical significant different participation in strategic planning at .01 level.

3. Teachers and school administrators in central region area under the jurisdiction of the Association of Islamic Private School of Thailand who were different in Positional had statistical significant different participation in strategic planning at .01 level.

4. Teachers and school administrators in central region area under the jurisdiction of the Association of Islamic Private School of Thailand who were different in working experiences had statistical significant different participation in strategic planning at .01 level.

5. Teachers and school administrators in central region area under the jurisdiction of the Association of Islamic Private School of Thailand who were different in educational levels had statistical significant different participation in strategic planning at .01 level.

Keywords: Teachers, administrators, Association, strategic planning, Islamic Private School of Thailand

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการด้านต่าง ๆ ของโลกในยุคโลกาภิวัตน์นี้มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจของทุกประเทศรวมทั้งประเทศไทย ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องจัดการศึกษาให้กับคนในชาติอย่างมีคุณภาพและเท่าเทียม เพราะการศึกษาเป็นเครื่องมือสำหรับ พัฒนาคนให้เป็นคนดี คนเก่ง มีความรู้และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขมีศักยภาพพร้อมที่จะแข่งขันและร่วมมือสร้างสรรค์ในเวทีโลก (กระทรวงศึกษาธิการ, 2544: คำนำ) การปฏิรูปการศึกษาของประเทศไทยมีเป้าหมายเพื่อการพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม จริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ซึ่งผลสำเร็จตาม

เป้าหมายดังกล่าวขึ้นอยู่กับคุณภาพและความสามารถในการจัดการศึกษา โดยให้เป็นการศึกษาตลอดชีวิตของปวงชน และประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา การพัฒนาสาระกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องเป็นการจัดการศึกษาเพื่อคนทั้งมวลอย่างหลากหลายและคนทั้งมวลต้องมีหน้าที่รับผิดชอบต่อการจัดการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2547: 45) ซึ่งในการจัดการศึกษาจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องอาศัยการดำเนินการอย่างน้อยใน 3 เรื่องคือ กระบวนการบริหาร กระบวนการจัดการเรียนการสอน และกระบวนการนิเทศ จากกระบวนการดังกล่าวข้างต้น กระบวนการบริหารถือเป็นกระบวนการที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ ตามจุดมุ่งหมายขององค์การที่วางไว้ โดยผู้บริหารจะต้องทำหน้าที่ทางการบริหารที่สำคัญใน 5 ด้าน คือ การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การสั่งการ (Directing) การประสานงาน (Co-ordinating) และการควบคุม (Control) (สุภาพร พิศาลบุตร, 2542: 2) และกระบวนการวางแผนเป็นกระบวนการแรกของการบริหารที่มีบทบาทอย่างสำคัญต่อการบริหารกระบวนการอื่น ๆ กล่าวคือกระบวนการบริหารอื่นจะต้องมีการวางแผนแทรกอยู่เสมอ เช่น การวางแผนในการบริหารบุคคล การวางแผนในการสื่อความหมาย การวางแผนในการควบคุมและประเมินผลและอื่น ๆ เป็นต้น

ฉะนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า กระบวนการวางแผนมีบทบาทอย่างกว้างขวางและสำคัญอย่างยิ่งต่อการบริหารงาน แต่การวางแผนจะช่วยให้เกิดประโยชน์สูงสุดได้ก็ต่อเมื่อเป็นการวางแผนที่ดีตั้งนี้ (ชนกร เอกเผ่าพันธุ์, 2543: 2) ได้กล่าวว่า การวางแผนเป็นงานอันดับแรกของผู้บริหาร เพราะการวางแผนเป็นการกำหนดว่าจะทำอะไร ที่ไหน อย่างไร เพื่ออะไร ไว้เป็นการล่วงหน้าทั้งในระยะสั้นและในระยะยาวและภายใต้สภาวะการณ์ที่สภาพแวดล้อมขององค์การมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา การวางแผนกลยุทธ์ (Strategic Planning) น่าจะมีความเหมาะสมมากกว่าวิธีการอื่น ทั้งนี้เพราะการวางแผนกลยุทธ์ได้เปิดโอกาสให้บุคคลทุกฝ่ายภายในหน่วยงานได้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นและนำข้อมูลที่หลากหลายมาหาข้อยุติร่วมกันก่อนลงมือวางแผน

การวางแผนกลยุทธ์ระดับสถานศึกษา คือการศึกษาสภาพของสถานศึกษา โดยการวิเคราะห์และสังเคราะห์ปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกของสถานศึกษาเพื่อจะช่วยให้ทราบว่าสถานศึกษามีโอกาส อุปสรรค จุดแข็งและจุดอ่อนอย่างไรบ้าง ข้อมูลที่ได้จะนำไปใช้ประโยชน์ในการกำหนดทิศทางการพัฒนาสถานศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2547: 255) การวางแผนกลยุทธ์ (Strategic Planning) เป็นกระบวนการหนึ่งที่มีความสำคัญในกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ (Strategic Management) และให้ความสำคัญกระบวนการศึกษาวิเคราะห์ถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นกับองค์การ และนำเอาผลการประเมินองค์การมาพิจารณาร่วมกัน โดยผ่านกระบวนการประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการหรือระดมสมองร่วมกัน ด้วยการพิจารณาว่า ถ้าหากสภาวะแวดล้อมขององค์การเปลี่ยนแปลงไป องค์การจะได้รับผลกระทบอย่างไรบ้าง พร้อมกับประเมินศักยภาพขององค์การในช่วงปัจจุบัน เพื่อกำหนดทางเลือกหรือแนวกลยุทธ์ให้สอดคล้องกับสภาพที่คาดหวัง และสอดคล้องกับศักยภาพในปัจจุบันขององค์การ แผนกลยุทธ์จึงเป็นผลลัพธ์ของการแสวงหาแนวทางในการใช้ความสามารถขององค์การกับโอกาสและอุปสรรคที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมภายนอก เพื่อที่องค์การจะได้ปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (สุพจน์ ทราญแก้ว, 2545: 67) กระบวนการวางแผนกลยุทธ์ทุกขั้นตอน จำเป็นอย่างยิ่งต้องสร้างการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่าย เมื่อบุคลากรทุกฝ่ายที่ได้ร่วมมือกันจะเป็นประโยชน์ในการให้ข้อมูลต่างๆ ที่ทำให้สามารถสะท้อนสภาพของสถานศึกษาได้อย่างแท้จริง ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นสำคัญที่ทำให้การวางแผนเป็นไปอย่างถูกต้องนับแต่ขั้นเริ่มต้นของการดำเนินงาน แต่ปัจจุบันนี้สังคมตกอยู่ในกระแสบริโภคนิยม เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนมากกว่าส่วนรวม ความร่วมมือในการบริหารสถานศึกษาจึงมีน้อยทำให้ปัญหาต่าง ๆ ได้รับการแก้ไข ปรับปรุงล่าช้า การบริหารสถานศึกษาจึงไม่ค่อยมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

ด้วยความสำคัญของการวางแผนกลยุทธ์ ที่มุ่งพัฒนาโรงเรียนและคุณภาพของผู้เรียนดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาและพัฒนาการศึกษาในโรงเรียน จึงมีความสนใจที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมในการวางแผนกลยุทธ์ของโรงเรียนในเขตภาคกลางสังกัดสมาคมโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามแห่งประเทศไทย เนื่องด้วยโรงเรียนในเขตภาคกลางสังกัดสมาคมโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามแห่งประเทศไทย มีความแตกต่างกับโรงเรียนสามัญทั่วไป ในเรื่องของหลักสูตรสถานศึกษา สังคม วัฒนธรรม และวิถีชีวิตของอิสลาม มีทรัพยากรต่าง ๆ ค่อนข้างจำกัด การมีส่วนร่วมในการวางแผนกลยุทธ์จึงมีความจำเป็นต่อการบริหาร จากสาเหตุดังกล่าว โรงเรียนในเขตภาคกลางสังกัดสมาคมโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามแห่งประเทศไทย ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษา ทั้งนี้เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้รับไปเป็นข้อมูลสำหรับการพัฒนาและส่งเสริมให้บุคลากรทุกภาคส่วนของโรงเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนกลยุทธ์ ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการวางแผนกลยุทธ์ของครูและผู้บริหารโรงเรียนในเขตภาคกลางสังกัดสมาคมโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามแห่งประเทศไทย
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการวางแผนกลยุทธ์ของครูและผู้บริหารโรงเรียนในเขตภาคกลางสังกัดสมาคมโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามแห่งประเทศไทย จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงานและระดับการศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมในการวางแผนกลยุทธ์ของครูและผู้บริหารโรงเรียนในเขตภาคกลางสังกัดสมาคมโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามแห่งประเทศไทย เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการวางแผนกลยุทธ์ของครูและผู้บริหารโรงเรียนในเขตภาคกลางสังกัดสมาคมโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามแห่งประเทศไทย จำนวน 6 ด้าน ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการจัดเตรียมการวางแผนกลยุทธ์ของโรงเรียน การมีส่วนร่วมในการศึกษาสภาพแวดล้อมของโรงเรียน การมีส่วนร่วมในการจัดวางทิศทางของโรงเรียน การมีส่วนร่วมในการกำหนดกลยุทธ์ของโรงเรียน การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ ทบทวน และปรับปรุงแผนกลยุทธ์ของโรงเรียน และการมีส่วนร่วมในการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์แผนกลยุทธ์ของโรงเรียนโดยจำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงาน และระดับการศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูและผู้บริหารโรงเรียนในเขตภาคกลางสังกัดสมาคมโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามแห่งประเทศไทย จำนวน 676 คน จาก 13 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีจำนวน 248 คน ได้มาจากการการเปิดตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครซซี และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยมีข้อความ เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามการมีส่วนร่วมในการวางแผนกลยุทธ์ของครูและผู้บริหารโรงเรียนในเขตภาคกลางสังกัดสมาคมโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามแห่งประเทศไทย จำนวน 6 ด้าน ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการจัดเตรียมการวางแผนกลยุทธ์ของโรงเรียน การมีส่วนร่วมในการศึกษาสภาพแวดล้อมของโรงเรียน การมีส่วนร่วมในการจัดวางทิศทางของโรงเรียน การมีส่วนร่วมในการกำหนดกลยุทธ์ของโรงเรียน การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ ทบทวน และปรับปรุงแผนกลยุทธ์ของโรงเรียน และการมีส่วนร่วมในการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์แผนกลยุทธ์

ของโรงเรียน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert's Scale) เมื่อสร้างเครื่องมือเสร็จแล้ว นำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย จากนั้นนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC) ได้ค่า IOC เท่ากับ 1 แสดงว่าเครื่องมือมีคุณภาพ และนำไปทดลองใช้ (Tryout) กับประชากรที่มีชื่อกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (α - Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.989 จากนั้นนำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย โดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 248 ฉบับ และรับแบบสอบถามกลับคืนด้วยตนเอง จำนวน 248 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 และวิเคราะห์ข้อมูลจากโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยใช้สถิติค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่ม (t-test) วิเคราะห์ความแปรปรวน (One-Way ANOVA) เพื่อทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างมากกว่าสองกลุ่มเมื่อพบความแตกต่าง จึงนำไปทดสอบเป็นรายคู่ เพื่อให้ทราบว่ามีความแตกต่างกัน ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffé)

ผลการศึกษา

1. ครูและผู้บริหารโรงเรียนในเขตภาคกลางสังกัดสมาคมโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามแห่งประเทศไทย มีส่วนร่วมในการวางแผนกลยุทธ์ในภาพรวม 6 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งจำนวน 5 ใน 6 ด้านอยู่ในระดับปานกลาง คือด้าน การจัดเตรียมการวางแผนกลยุทธ์ของโรงเรียน การศึกษาสภาพแวดล้อมของโรงเรียน การกำหนดกลยุทธ์ของโรงเรียน การตรวจสอบ ทบทวนและการปรับปรุงแผนกลยุทธ์ของโรงเรียน และด้านการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์แผนกลยุทธ์ของโรงเรียน ส่วนด้านการจัดวางทิศทางของโรงเรียนอยู่ในระดับน้อย
2. ครูและผู้บริหารโรงเรียนในเขตภาคกลางสังกัดสมาคมโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามแห่งประเทศไทย มีส่วนร่วมในการวางแผนกลยุทธ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. ครูและผู้บริหารโรงเรียนในเขตภาคกลางสังกัดสมาคมโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามแห่งประเทศไทย ที่มีตำแหน่งต่างกันมีส่วนร่วมในการวางแผนกลยุทธ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
4. ครูและผู้บริหารโรงเรียนในเขตภาคกลางสังกัดสมาคมโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามแห่งประเทศไทย ที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีส่วนร่วมในการวางแผนกลยุทธ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
5. ครูและผู้บริหารโรงเรียนในเขตภาคกลางสังกัดสมาคมโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามแห่งประเทศไทย ที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีส่วนร่วมในการวางแผนกลยุทธ์แตกต่างกันเมื่อพบความแตกต่าง จึงนำไปทดสอบเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffé) พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยการมีส่วนร่วมในการวางแผนกลยุทธ์ของครูและผู้บริหารโรงเรียนในเขตภาคกลางสังกัดสมาคมโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามแห่งประเทศไทย สามารถนำมาอภิปรายตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 1 เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการวางแผนกลยุทธ์ของครูและผู้บริหารโรงเรียนในเขตภาคกลางสังกัดสมาคมโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามแห่งประเทศไทย

1.1 ผลของการวิจัยพบว่าครูและผู้บริหารโรงเรียนในเขตภาคกลางสังกัดสมาคมโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามแห่งประเทศไทย มีส่วนร่วมในการวางแผนกลยุทธ์ในภาพรวม 6 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็น

เพราะว่า การมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาในระดับโรงเรียน เพราะกระบวนการวางแผนเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารโรงเรียนที่ช่วยให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการจัดการศึกษา ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อกระบวนการเรียนการสอนในโรงเรียน และสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และการพัฒนาตนเองของนักเรียน ถึงแม้ว่าการวางแผนจะเป็นหัวใจสำคัญของการบริหาร แต่การบริหารที่จะช่วยให้ผู้บริหารและโรงเรียนประสบความสำเร็จ งานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลได้นั้น จำเป็นที่จะต้องอาศัยความร่วมมือของผู้ร่วมงานเป็นสำคัญ ทั้งนี้ เพราะการมีส่วนร่วมในการวางแผน จะช่วยให้มีการเก็บรวบรวมข้อมูลได้ถูกต้องเป็นปัจจุบัน และการวิเคราะห์ข้อมูล การดำเนินการติดตามประเมินผลมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้การมีส่วนร่วมของครูและผู้บริหารจะช่วยให้ในเรื่องของการมีขวัญและกำลังใจในการทำงาน ลดความขัดแย้งในโรงเรียน ช่วยทำให้การทำงานประสบผลสำเร็จ แต่ผลการวิจัยอยู่ในระดับปานกลางนั้นอาจเป็นเพราะ การวางแผนกลยุทธ์ส่วนมากจะมีคณะกรรมการในการทำ ทำให้ครูอีกส่วนหนึ่งมีส่วนร่วมไม่มากจึงทำให้ผลการวิจัยในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ (วิพล นาคพันธ์ อ่างถึงใน เสรี ขามประไพ, 2547: 16) การวางแผนแบบมีส่วนร่วม ช่วยให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ สร้างขวัญกำลังใจแก่บุคลากรผู้ปฏิบัติงาน ลดการสูญเสียทรัพยากร สร้างการยอมรับการเปลี่ยนแปลง ช่วยให้สัมพันธ์ภาพอันดีระหว่างกัน การติดต่อสื่อสารดีขึ้น มีความผูกพันต่อองค์กร เกิดความไว้วางใจฝ่ายบริหาร การบริหารงานง่ายยิ่งขึ้น การตัดสินใจมีคุณภาพ เกิดทีมงานที่มีประสิทธิภาพและผลงานเป็นไปตามความต้องการ และสอดคล้องกับ (แมนมาศ สุดสวาท อ่างถึงใน สุภัสสรา วิชากุล และคณะ, 2553: 74) พบว่า บุคลากร ครู อาจารย์ มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการของโรงเรียน โดยภาพรวมและรายชั้นตอนอยู่ในระดับปานกลาง โรงเรียน จึงควรส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมให้บุคลากรมีส่วนร่วมในทุกด้านให้มากขึ้นกว่าเดิม โดยเฉพาะประเด็นที่ควรพิจารณาส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการมีส่วนร่วมในแต่ละด้าน อันดับแรกคือการเตรียมวางแผน ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ เพื่อนำมาประกอบการจัดทำแผน ด้านการจัดทำแผนได้แก่ การมีส่วนร่วมในการกำหนดตัวชี้วัด และเกณฑ์การบรรลุเป้าหมายทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ เพื่อประเมินหรือรายงานความก้าวหน้าในการจัดทำโครงการหรือกิจกรรมตามแผนปฏิบัติการ และการนำเสนอความคิดเห็นในการกำหนดทรัพยากรที่ต้องการใช้ให้เหมาะสมสำหรับใช้ในการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมตามแผนปฏิบัติการ ด้านการปฏิบัติตามแผนได้แก่ การมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินโครงการหรือกิจกรรม ให้กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้รับทราบและใช้ประโยชน์จากข้อมูลดังกล่าว และด้านการติดตามการประเมินผลการดำเนินงานตามแผนได้แก่ การมีส่วนร่วมในการให้คำแนะนำหรือจัดสร้างเครื่องมือวัดประเมินผลการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมตามแผนปฏิบัติการของส่วนงาน

1.2 ผู้วิจัยได้อภิปรายด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ผลของการวิจัยพบว่า ครูและผู้บริหารโรงเรียนในเขตภาคกลางสังกัดสมาคมโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามแห่งประเทศไทย มีส่วนร่วมในการในการวางแผนกลยุทธ์ด้านการจัดเตรียมการวางแผนกลยุทธ์ของโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง และเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูและผู้บริหารโรงเรียนในเขตภาคกลางสังกัดสมาคมโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามแห่งประเทศไทย มีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย ทำปฏิทินปฏิบัติงานและได้รับประโยชน์ในการมีส่วนร่วมในการวางแผนกลยุทธ์ของโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ เบคฮาร์ด (Beckhard อ่างถึงใน ศรีเวียง พันทะมนต์, 2549: 67) ได้ศึกษาการทำงานร่วมกันให้เกิดประสิทธิผล ต้องมีการจัดการในเรื่องของการกำหนดเป้าหมาย ซึ่งสมาชิกต้องร่วมกันรับผิดชอบปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน ทุกคนรับรู้ เข้าใจ และมีส่วนร่วมในการกำหนดหรือตั้งเรื่องขึ้นมา บทบาทเป็นเรื่องที่จะต้องพิจารณาขึ้นมาว่าใครทำหน้าที่อะไร เพื่อจะทำได้สำเร็จ โดยสมาชิกจะต้องมีความเข้าใจในบทบาทของตนเอง และของผู้อื่น เป็นบทบาทที่ทุกคนต้องยอมรับ การตัดสินใจจะต้องมีกำหนดว่าใครจะเป็นผู้ทำหน้าที่ในการตัดสินใจ จะตัดสินใจอย่างไร และการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของสมาชิกหรือไม่ เพียงใด สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้จะถูกกำหนดไว้เป็นหลัก การ

ติดต่อสื่อสาร จะเปิดโอกาสให้สมาชิกสื่อสารได้อย่างอิสระ สามารถรับรู้ข้อมูลสื่อสารของหน่วยงานจะทำให้สมาชิกรู้สึก ว่าตัวเองมีค่า สมาชิกมีส่วนร่วมประชุมปรึกษาหารือเพื่อแก้ปัญหา ทุกคนสามารถรับรู้ข้อมูลสื่อสารความเคลื่อนไหวของ การทำงานร่วมกัน และสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ ภาวะผู้นำ ผู้บังคับบัญชาต้องเปิดใจกว้างในการยอมรับ ข้อมูลกลับ และพร้อมสนับสนุนสมาชิกเพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างกันและกันในการปฏิบัติงาน

1.3 ผลของการวิจัยพบว่า ครูและผู้บริหารโรงเรียนในเขตภาคกลางสังกัดสมาคมโรงเรียนเอกชนสอน ศาสนาอิสลามแห่งประเทศไทย มีส่วนร่วมในการในการวางแผนกลยุทธ์ด้านการจัดวางทิศทางของโรงเรียนมีส่วนร่วมอยู่ ในระดับต่ำสุด ทั้งนี้อาจด้วยการกำหนดทิศทางของโรงเรียนส่วนมากผู้บริหารจะเป็นผู้กำหนดและบุคลากรส่วนมากยัง ขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดวางทิศทางของโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับอิทธิพล สุทธิภูมิ (2546: 95) ผลการวิเคราะห์ ปัญหาหรืออุปสรรคเกี่ยวกับการปฏิบัติการในกระบวนการวางแผนกลยุทธ์ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญ ศึกษา จังหวัดสมุทรสาคร ด้านการจัดวางทิศทางของโรงเรียน มีปัญหาหรืออุปสรรค ได้แก่ บุคลากรขาดความ กระตือรือร้นขาดเทคโนโลยีในการพัฒนา บุคลากรทางการศึกษาไม่เข้าใจปัญหาหรืออุปสรรคในการกำหนดวิสัยทัศน์ ของโรงเรียน ขาดการกำหนดวิธีการศึกษาที่ชัดเจน ขาดความคาดหวังการจัดการศึกษาที่มีผลต่อชุมชน บุคลากรที่ เกี่ยวข้องในการวางแผนกลยุทธ์ขาดความคิดสร้างสรรค์ ขาดการรวบรวมข้อมูลที่เป็นระบบ ขาดการจัดเก็บข้อมูล พื้นฐานสำคัญของโรงเรียน และบุคลากรที่เกี่ยวข้องไม่เข้าใจพันธกิจของโรงเรียน

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 2 เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการวางแผนกลยุทธ์ของครูและผู้บริหาร โรงเรียนในเขตภาคกลางสังกัดสมาคมโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามแห่งประเทศไทย จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงานและระดับการศึกษา

2.1 ผลของการวิจัยพบว่า ครูและผู้บริหารโรงเรียนในเขตภาคกลางสังกัดสมาคมโรงเรียนเอกชนสอน ศาสนาอิสลามแห่งประเทศไทย ที่มีตำแหน่งต่างกันมีส่วนร่วมในการวางแผนกลยุทธ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ 0.01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การวางแผนกลยุทธ์เป็นส่วนสำคัญในการบริหารสถานศึกษา จึงทำให้ผู้บริหาร ต้องมีความกระตือรือร้นหาความรู้และสร้างความเข้าใจโดยการอบรม ประชุมสัมมนากับหน่วยงานต่าง ๆ โดยเฉพาะ หน่วยงานต้นสังกัด เพื่อให้เกิดความเข้าใจและนำไปใช้ในการบริหารงานในสถานศึกษาตามนโยบายของรัฐบาล ซึ่งต่าง จากครูที่มีภาระหน้าที่หลักคือการสอนและมีภาระงานหลายอย่างจึงทำให้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการวางแผนกล ยุทธ์ไม่มากเท่าที่ควร ทำให้การมีส่วนร่วมน้อยกว่าผู้บริหาร ซึ่งสอดคล้องกับ (ทวิระโหลฐาน, 2552: 66) ที่พบว่า การมี ส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2 การมีส่วนร่วมของ ครูในการวางแผนสถานศึกษาจำแนกตามตำแหน่ง พบว่า โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.05 ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะครูใช้เวลาส่วนใหญ่ ในการจัดการเรียนการสอนมากกว่าการวางแผนสถานศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งใน สถานศึกษาที่มีขนาดเล็กหรือขนาดกลาง ครูผู้สอนต้องทำหน้าที่หลักด้านการเรียนการสอนและปฏิบัติงานด้านอื่น ๆ ควบคู่กันไปค่อนข้างหนักและมีปริมาณงานจำนวนมาก จึงส่งผลให้ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน

2.2 ผลของการวิจัยพบว่า ครูและผู้บริหารโรงเรียนในเขตภาคกลางสังกัดสมาคมโรงเรียนเอกชนสอน ศาสนาอิสลามแห่งประเทศไทย ที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีส่วนร่วมในการวางแผนกลยุทธ์แตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าครูและผู้บริหารที่มีประสบการณ์การทำงานที่มากกว่า 5 ปีขึ้นไป รู้ถึงบริบทและปัญหาของสถานศึกษาได้เป็นอย่างดีมีวิธีการความคิดในการวางแผนกลยุทธ์ เพื่อแก้ปัญหาและพัฒนา สถานศึกษาได้หลากหลายกว่าครูและผู้บริหารที่มีประสบการณ์การทำงานที่น้อยกว่า 5 ปี ซึ่งสอดคล้องกับ (หยดฟ้า ราชมณี, 2554: 109) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อระดับปัญหาในการวางแผนกลยุทธ์ของโรงเรียนระดับประถมศึกษาในภาคใต้ ขึ้นอยู่กับอายุของผู้อำนวยการโรงเรียนและประสบการณ์ในตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ

ผู้อำนวยการโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในการวางแผนกลยุทธ์ โดยเฉพาะเมื่อมีประสบการณ์ในตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน จะต้องทำหน้าที่หลักในการวางแผนกลยุทธ์ด้วยแล้ว ย่อมรู้ว่าอะไรคือปัญหาที่จะเกิดขึ้นในการวางแผนกลยุทธ์ และจะจัดการหรือหลีกเลี่ยงปัญหานี้อย่างไร

2.3 ผลของการวิจัยพบว่า ครูและผู้บริหารโรงเรียนในเขตภาคกลางสังกัดสมาคมโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามแห่งประเทศไทย ที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีส่วนร่วมในการวางแผนกลยุทธ์แตกต่างกันเมื่อพบความแตกต่าง จึงนำไปทดสอบเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe) พบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูและผู้บริหารที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีความรู้ความเข้าใจในการวางแผนกลยุทธ์ รู้แหล่งข้อมูลที่จะทำการค้นคว้าทำความเข้าใจ มีหลักทฤษฎีในการคิดนำทางในการแก้ปัญหามากกว่าครูและผู้บริหารที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือต่ำกว่าปริญญาตรี จึงทำให้มีส่วนร่วมในการวางแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษามากกว่า ซึ่งสอดคล้องกับทวิท ระโหลฐาน (2552: 69) การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2 จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า ทั้งโดยรวมและทุกรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ไม่ว่าจะผู้บริหารและครูจะมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีและระดับสูงกว่าปริญญาตรีก็ตามต่างเห็นว่าการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2 เป็นไปในลักษณะและทิศทางเดียวกัน แต่ไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปณิธาน วรณวัลย์ (2547: 77) ผู้บริหาร หัวหน้าแผนงาน ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีการดำเนินการวางแผนกลยุทธ์โรงเรียนมัธยมศึกษาในภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เหตุผลก็เป็นเพราะว่าการวางแผนกลยุทธ์ถือเป็นเรื่องใหม่สำหรับผู้บริหารและหัวหน้าแผนงาน ได้มีการสร้างความรู้ความเข้าใจ โดยการอบรม ประชุมสัมมนาขึ้น เพื่อให้เกิดความเข้าใจและนำไปใช้ในการบริหารงานในโรงเรียนตามนโยบายของรัฐบาล ซึ่งในการสร้างความรู้ความเข้าใจนี้ เป้าหมายคือ ผู้บริหารและหัวหน้าแผนงาน ซึ่งเป็นบุคลากรหลักในการปฏิบัติงาน ด้านการวางแผน จึงทำให้ทั้ง 2 กลุ่มมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานตรงกัน รวมทั้งการดำเนินการวางแผนก็เป็นภารกิจร่วมกันของบุคคลทั้ง 2 กลุ่ม จึงทำให้การรับรู้เกี่ยวกับการดำเนินการวางแผนกลยุทธ์ในโรงเรียนของทั้ง 2 กลุ่มตรงกัน

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ควรมีการนิเทศ ติดตาม เกี่ยวกับการวางแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษาให้ใกล้ชิดมากกว่านี้ เพื่อให้สถานศึกษาสามารถดำเนินการวิเคราะห์และประเมินสถานภาพของสถานศึกษา ได้ถูกต้องเป็นไปในทิศทางเดียวกัน สามารถนำไปสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ
2. สถานศึกษาควรจัดการประชุม อบรม สัมมนา หรือชี้แจง ประชาสัมพันธ์ให้ครูและผู้บริหาร มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวางแผนกลยุทธ์ใน 6 ด้านคือ 1. การจัดเตรียมการวางแผนกลยุทธ์ของโรงเรียน 2. การศึกษาสภาพแวดล้อมของโรงเรียน 3. การจัดวางทิศทางของโรงเรียน 4. การกำหนดกลยุทธ์ของโรงเรียน 5. การตรวจสอบ ทบทวนและปรับปรุงแผนกลยุทธ์ของโรงเรียน 6. การเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์แผนกลยุทธ์ของโรงเรียน
3. ผู้บริหารควรนำผลการประเมินสถานภาพของโรงเรียนมาใช้ในการจัดวางทิศทางและกำหนดกลยุทธ์ของโรงเรียนตามสภาพความเป็นจริงและให้ทุกคนได้มีโอกาสรับรู้ถึงสถานภาพของโรงเรียนตามสภาพความเป็นจริงเพื่อให้เกิดความตระหนักในการรับผิดชอบร่วมกัน

บรรณานุกรม

- ทวิระโหฐาน. (2552). การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- ธนกร เอกเผ่าพันธุ์. (2543). การวางแผนและควบคุมโดยงบประมาณ. นครปฐม: ฟิสิกส์เซนต์เตอร์.
- ปณิธาน วรณวลัย. (2547). การดำเนินการวางแผนกลยุทธ์โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.
- ศรีเวียง พันทะมนต์. (2549). การบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการของข้าราชการครู โรงเรียนคชเคือกอนสุรณ เขตประเวศ กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. (2544). การปฏิรูปการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: ครุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2547). หลัก เทคนิคการบริหารและการวางแผน. กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏราชนครินทร์.
- สุพจน์ ทรายแก้ว. (2545). การจัดการภาครัฐแนวใหม่. (พิมพ์ครั้งที่ 2). พระนครศรีอยุธยา: สถาบันราชภัฏเพชรบุรี วิทยาลัยการณ.
- สุภัทสรวิภา กุล และคณะ. (2553). การศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการเชิงกลยุทธ์ประจำปี การศึกษาของบุคลากรมหาวิทยาลัยคริสเตียน. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยคริสเตียน.
- เสรี ขามประไพ. (2547) การมีส่วนร่วมในการวางแผนกลยุทธ์สถานศึกษาของข้าราชการครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- หยดฟ้า ราชมณี. (2554). การดำเนินการวางแผนกลยุทธ์ของโรงเรียนระดับประถมศึกษาในภาคใต้. วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาสถิติประยุกต์ สถาบันจิตพัฒนาบริหารศาสตร์.
- อิทธิพล สุทธิภูมิ. (2546). กระบวนการวางแผนกลยุทธ์ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรสาคร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.

การบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู
ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กรุงเทพมหานคร
Participation Management of Non-Formal Education as Perceived by
Administrators and Teachers in Bangkok Metropolis

กุลวรา บุญเกษมสันต์*

Kulwara Boonyakasamsunt

* ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เขตสาทร (Kulwala_boon@hotmail.co.th)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร จำแนกตามสถานที่ตั้ง และประสบการณ์การทำงาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำนวน 141 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่น ทั้งฉบับเท่ากับ 0.92 ด้านสภาพ เท่ากับ 0.97 ด้านปัญหา เท่ากับ 0.98 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) สถิติที่ใช้คือ การทดสอบค่าที (t-test) ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมโดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก ส่วนปัญหาโดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง ผลการเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร จำแนกตามสถานที่ตั้งและประสบการณ์การทำงาน โดยรวมไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: การบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม การบริหารสถานศึกษา การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

Abstract

The purposes of this study were to investigate and to compare states and problems in participation management of Non-Formal Education as perceived by administrators and teachers of Non-Formal Education in Bangkok Metropolis as distinguished by location and work-experienced. The sample were 141 principals teachers of Non-Formal Education in Bangkok Metropolis were asked to answer. The instrument was a five rating scale questionnaire with the reliability of 0.92 states 0.97 and problems 0.98 Data were analyzed by using percentage, mean, standard deviation, a t-test independent. The findings revealed that participation management of Non-Formal Education as perceived by administrators and teachers of Non-Formal Education in Bangkok Metropolis in overall and each aspect of at high level, whilst the problems in overall and each aspect were at medium level. The comparison states and problems in participation management of Non-Formal Education as perceived by administrators and teachers of Non-Formal Education in Bangkok

Metropolis as distinguished by location and work-experienced was found that there was no significant difference.

Keywords: participation management of non-formal education, non-formal education, school management

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม เป็นองค์ประกอบสำคัญของการบริหารแบบโรงเรียนเป็นฐานซึ่งเป็นรูปแบบการบริหารที่ยึดหลักการกระจายอำนาจ การบริหารไปยังสถานศึกษาให้มากที่สุด (อุทัย บุญประเสริฐ, 2542) เปลี่ยนฐานการตัดสินใจการบริหารจากหน่วยบริหารกลางไปสู่หน่วยปฏิบัติคือ สถานศึกษา และเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้เสียมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และกิจการต่าง ๆ ของสถานศึกษามากขึ้น สามารถควบคุมคุณภาพโดยบุคลากรภายในและตรวจสอบโดยบุคคลภายนอก ศูนย์การศึกษานอกกระบวนและการศึกษาตามอัธยาศัยมีความจำเป็นที่จะต้องใช้การบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมทั้งในด้านการบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารบุคคล และการบริหารทั่วไป การบริหารจะประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ต้องได้รับความร่วมมือจากบุคลากร โดยผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องนำความรู้ความสามารถที่ตนเองมีอยู่ และสามารถนำหลักการทฤษฎีมาใช้ในการบริหารสถานศึกษาได้แก่ หลักธรรมาภิบาล การประกันทั่วทั้งองค์กร (TQM) การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมา เพื่อสร้างความศรัทธาให้สังคมยอมรับ การนำแนวคิดเรื่องการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมมาใช้ในการบริหารของศูนย์การศึกษานอกกระบวนและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร ยังมีปัญหาและอุปสรรคอยู่บ้าง โดยเฉพาะความรู้ความเข้าใจของบุคลากร ในการมีส่วนร่วมดังกล่าวตั้งนั้นผู้วิจัยจึงมีความต้องการที่จะศึกษาการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมตามแนวทางตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 ในมาตรา 39 ที่กระจายอำนาจการบริหารโดยเปิดโอกาสให้ครูเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อมในลักษณะของการร่วมคิด ตัดสินใจ ปฏิบัติและรับผิดชอบกับสิ่งที่เป็ผลกระทบต่อตนเองหรือสถานศึกษา ทำให้เกิดความรู้สึกรักเป็นเจ้าของร่วมกัน ดำเนินงานไปสู่เป้าหมาย ทั้งยังส่งผลต่อการควบคุมดูแล และการพัฒนากิจการงานของสถานศึกษา โดยด้านการบริหารวิชาการ ครูจะมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร สื่อ และกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้แหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนตลอดจนการวางแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ด้านการบริหารงบประมาณ ครูจะมีส่วนร่วมในการบริหารงบประมาณที่ได้รับการจัดทำแผน การรายงานผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษา ด้านการบริหารบุคคล จะมีการบริหารจัดการสรรครูลงตำแหน่งหน้าที่ที่เหมาะสมกับความรู้ความสามารถของบุคคลนั้น ตลอดจนการพัฒนาความรู้ ความสามารถ ทักษะการปฏิบัติงาน การจัดการเรียนการสอนของครูในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา ด้านการบริหารทั่วไป ครูจะมีส่วนร่วมในเรื่องอื่น ๆ นอกเหนือจากการบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ และการบริหารงานบุคคล ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้เพื่อนำผลการวิจัยไปเป็นข้อมูลเสนอแนะการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมให้กับศูนย์การศึกษานอกกระบวนและการศึกษาตามอัธยาศัยต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูศูนย์การศึกษานอกกระบวนและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานครพื้นที่กรุงเทพฯ กลาง และกรุงเทพฯ ได้

2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร จำแนกตามสถานที่ตั้งและประเภทของการดำเนินงาน

สมมติฐานของการวิจัย

1. สภาพและปัญหาการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร พื้นที่กรุงเทพฯ กลาง และกรุงเทพฯ ได้ แตกต่างกัน

2. ผู้บริหารและครูศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่มีประสบการณ์การทำงานแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อสภาพและปัญหาการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัย ดังนี้

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารและครู ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร ในปีการศึกษา 2556 จำนวน 220 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครู ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร ในปีการศึกษา 2556 จำนวน 141 คน โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (สุวิมล ติรกานันท์, 2551) และสุ่มตัวอย่างด้วยการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ตามสัดส่วนของผู้บริหารและครู

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบ (Check list)

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการบริหารสถานศึกษา แบบมีส่วนร่วมตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กรุงเทพมหานคร ทั้งหมด 4 ด้านได้แก่ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารบุคคล ด้านการบริหารทั่วไป ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ของลิเคิร์ต (Likert) แบ่งเป็น 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.92 ด้านสภาพ เท่ากับ 0.97 ด้านปัญหา เท่ากับ 0.98 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) สถิติที่ใช้คือ การทดสอบค่าที (t-test)

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล ขอนหนังสืออนุญาตจากมหาวิทยาลัยพะเยา แล้วแจกแบบสอบถามไปยังศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานครพื้นที่กรุงเทพฯกลางและกรุงเทพฯใต้ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร มีดังนี้

1. สภาพการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมโดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านงบประมาณ รองลงมาคือด้านวิชาการ ด้านการบริหารบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป ตามลำดับ

สรุปผลการวิจัยสภาพการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมเป็นรายด้าน ดังนี้

ด้านวิชาการ พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือกระบวนการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนเหมาะสมกับผู้เรียน รองลงมาคือ กำหนดระเบียบ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลการเรียนอย่างชัดเจน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร ด้านการบริหารบุคคล พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ส่งเสริมให้บุคลากรของสถานศึกษาพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง รองลงมาคือ ส่งเสริมบุคลากรแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกันส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ กำหนดเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ ด้านการบริหารทั่วไป พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ดูแลสถานที่และบริเวณสถานศึกษาให้น่าดูอยู่เสมอ รองลงมาคือ จัดทำฐานข้อมูลระบบสารสนเทศภายในสถานศึกษาให้เป็นปัจจุบัน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ วิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบัน ปัญหาความต้องการและความจำเป็นในการพัฒนาสถานศึกษา ด้านการบริหารงบประมาณ พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินงบประมาณประจำปี รองลงมาคือ ทำแผนการใช้จ่ายงบประมาณรายไตรมาส ตามแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ และสรุปเป็นปัจจุบัน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ กำหนดแผนกลยุทธ์ในการบริหารงบประมาณที่ได้รับของสถานศึกษา

2. ปัญหาการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมโดยรวมพบว่ามีอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือปัญหาด้านวิชาการ รองลงมาคือปัญหาด้านบริหารทั่วไป ปัญหาด้านการบริหารบุคคล และปัญหาด้านงบประมาณ ตามลำดับ

สรุปผลการวิจัยปัญหาการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมเป็นรายด้าน ดังนี้ปัญหาด้านวิชาการ พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ปัญหาการวางแผนการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาตามกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษา รองลงมาคือ จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาตามบริบทของชุมชน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ใช้แหล่งเรียนรู้ในและนอกสถานศึกษาเพื่อจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ปัญหาด้านบริหารบุคคล พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ให้บุคลากรของสถานศึกษาปฏิบัติงานในตำแหน่งต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม รองลงมาคือ กำหนดเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ส่งเสริมบุคลากรแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน ปัญหาด้านบริหารทั่วไป พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ จัดทำฐานข้อมูลระบบสารสนเทศภายในสถานศึกษาให้เป็นปัจจุบัน รองลงมาคือ วิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบัน ปัญหาความต้องการและความจำเป็นในการพัฒนาสถานศึกษา และควบคุมการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานศึกษาโดยให้เป็นไปตามระเบียบ กฎหมาย แนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือดูแลสถานที่และบริเวณสถานศึกษาให้น่าดูอยู่เสมอ ปัญหาด้านงบประมาณ พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ กำหนดแผนกลยุทธ์ในการบริหารงบประมาณที่ได้รับของสถานศึกษา รองลงมาคือ วางแผนพัฒนาคุณภาพบริหารงบประมาณของสถานศึกษา ตามทิศทางและนโยบายของกระทรวงและสถานศึกษา และมีการกำกับ ตรวจสอบ ติดตามการปฏิบัติงานตามแผนที่กำหนด ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินงบประมาณประจำปี

3. การเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร จำแนกตามประสบการณ์การทำงานและสถานที่ตั้ง พบว่าโดยรวมไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาเรื่อง การบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู ศูนย์ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้นำเสนอการอภิปรายผลในประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้

1. สภาพการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก อาจเนื่องมาจากผู้บริหารและครูศูนย์ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร ทุกคนต้องมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาในทุก ด้านทั้ง 4 ด้าน ทั้งด้านวิชาการ ด้านบริหารบุคคล ด้านบริหารทั่วไป และด้านงบประมาณ โดยแบ่งงานกันทำและมีส่วน ร่วมกันโดยจะต้องดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีมาตรฐานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของ กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อรองรับการประเมินภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ให้มีมาตรฐานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ประกอบกับพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กำหนดให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหาร และการจัด การศึกษาในส่วนที่เกี่ยวกับ การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหาร งานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังสถานศึกษา เป็นการลดขั้นตอนการบริหารใช้เวลาในการตัดสินใจแต่ละเรื่องสั้นลงเป็นผลให้สถานศึกษามีการ ปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมองค์กรจากคอยรับคำสั่ง จากหน่วยงานระดับสูงกว่ามาเป็นการบริหารโดยการริเริ่มและสนอง ความต้องการจำเป็นของสถานศึกษาเอง ครู บุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการ บริหารสถานศึกษาเช่นกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย สุภัญญา อาลากุล (2548) ทำการศึกษาเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการ บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สมุทรสงคราม พบว่า การบริหารสถานศึกษา โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานโดยภาพรวมมีสภาพการบริหารอยู่ในระดับดี และ รายด้านมีสภาพการบริหารอยู่ในระดับดีทุกด้าน เรียงตามลำดับดังนี้ คือ 1) ด้านการบริหารงบประมาณ 2) ด้านการ บริหารบุคลากร 3) ด้านการบริหารงานทั่วไป 4) ด้านการบริหารงานวิชาการ

2. ปัญหาการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู ศูนย์การศึกษานอก ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง อาจเนื่องมาจากศูนย์การศึกษานอก ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร รับนโยบายจากต้นสังกัดในการดำเนินการบริหารสถานศึกษา ฉะนั้น ปัญหาการบริหารสถานศึกษาที่เกิดขึ้นจึงเป็นปัญหาที่เกิดเฉพาะแต่ละสถานศึกษาตามบริบทของสถานศึกษานั้นๆ เท่านั้น ซึ่งปัญหาการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมด้านวิชาการ เรื่องการวางแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตาม กระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในด้านวิชาการ อาจเนื่องจากสถานศึกษาทุกแห่งทั่ว ประเทศจะต้องจัดการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพรอบสาม จากสำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา(องค์การมหาชน) สมศ. รองลงมาคือการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาตามบริบทของชุมชน ซึ่งแตกต่างกันในแต่ละพื้นที่กรุงเทพมหานครตามแต่ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยนั้นๆ ตั้งอยู่ อาจมีความไม่เข้าใจในบางประเด็นของการประกันคุณภาพการศึกษาในรอบสาม ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย เกี่ยวกับปัญหาการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู ศูนย์การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร จำแนกตามพื้นที่กรุงเทพมหานครและกรุงเทพฯ ได้ไม่แตกต่างกัน สอดคล้อง กับงานวิจัย อุทัย บุญประเสริฐ (2542) กล่าวถึงความสำคัญของการกระจายอำนาจไว้ว่า “การกระจายอำนาจเป็นแนว ทางการปฏิรูปการศึกษา เพื่อที่จะกระจายอำนาจการบริหารจากส่วนกลางไปยังสถานศึกษาและมีความมุ่งหวังให้ กระจายอำนาจการบริหารเป็นเครื่องมือสำคัญที่มีประสิทธิภาพเพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชน”

3. การเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู ศูนย์การศึกษานอกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการบริหารสถานศึกษาของศึกษานอกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร ในทุกด้านจะมีการวางแผนก่อนการดำเนินงานทุกครั้งเพื่อที่จะให้การทำงานบรรลุวัตถุประสงค์ ก่อนที่จะทำงานด้านนั้นๆ ฉะนั้นปัญหาต่างๆที่จะเกิดขึ้นจะมีการจัดการความรู้ก่อนจากบุคลากรในสถานศึกษาจะลงปฏิบัติจริง และมีการประเมินความสำเร็จตามขั้นตอนเพื่อปรับปรุงงานได้ทันที ดังนั้นบุคลากรจะรับรู้แนวทางการบริหารสถานศึกษาที่ไปในแนวทางเดียวกัน ส่งผลทำให้เกิดการรับรู้ในการบริหารที่เหมือนกัน ประสบการณ์การทำงานในงานด้านนั้นได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันก่อนและระหว่างการปฏิบัติ ปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นจากการบริหารสถานศึกษาจึงไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทวีท ระโหฐาน (2552) ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่าไม่แตกต่างกัน

4. การเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม จำแนกตามสถานที่ตั้งศูนย์การศึกษานอกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พบว่า โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานที่ตั้งศูนย์การศึกษานอกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร กรุงเทพฯกลางและกรุงเทพฯใต้ตั้งอยู่ในเขตเมือง มีความคล้ายคลึงกันในด้านพื้นที่ตั้ง ทั้งทางด้านกรรับนโยบาย การจัดองค์กร การจัดการศึกษา อีกทั้งการเข้าถึงของเทคโนโลยีด้านการสื่อสาร จึงอาจส่งผลกระทบต่อความรู้ด้านการบริหารอย่างมีส่วนร่วมที่ไม่แตกต่างกัน เพราะทุกคนในองค์กรจะสามารถรับรู้ข้อมูลที่คล้ายคลึงกัน ดังที่กล่าวมาข้างต้นว่า บริบทของพื้นที่ตั้งศูนย์มีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน จึงน่าจะทำให้ผลการวิจัยด้านสภาพและปัญหาการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของศึกษานอกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร จึงไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดารุณี พิพัฒน์ผล ภิเชก จันท์เอี่ยม และอรสา โกศลานันท์กุล, (2552) ศึกษาเรื่องภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี พบว่า ครูที่อยู่ในพื้นที่เขตการศึกษาต่างก็มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- ดารุณี พิพัฒน์ผล ภิเชก จันท์เอี่ยม และอรสา โกศลานันท์กุล. (2552). ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี. วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, 3(3), (หน้า 16)
- ทวีท ระโหฐาน. (2552). การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ คศ.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์. ฉะเชิงเทรา.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2544). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- สุภัญญา อาลาภกุล. (2548). สภาพและปัญหาการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม. วิทยานิพนธ์ คศ.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง., ราชบุรี.

อุทัย บุญประเสริฐ. (2542). รายงานการวิจัยการศึกษาแนวทางการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-Based Management). กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.

การปรับปรุงประสิทธิภาพห่วงโซ่อุปทาน กรณีศึกษาโรงงานซอสและน้ำจิ้มไก่

ของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

Supply Chain Improvement A Case Study of

Chili-Chicken-Sauce of Small Medium Enterprise (SME)

รวมพล จันทศาสตร์*

Ruompol Jantasart

* หัวหน้าสาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์ วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก (iamruompol@hotmail.com)

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อปรับปรุงห่วงโซ่อุปทานของโรงงานผลิตซอสและน้ำจิ้มไก่โดยใช้หลักการของห่วงโซ่อุปทานเพื่อเชื่อมโยงการทำงานและลดความสูญเปล่าที่เกิดขึ้นในกระบวนการ นอกจากนี้ยังใช้เครื่องมือความสูญเปล่า 7 ประการ ในการวิเคราะห์เพื่อจำแนกความสูญเปล่า ผลของการดำเนินงานวิจัยสามารถลดเวลาในการทำงานของแต่ละกระบวนการได้ดังนี้ 1. การวางแผนการสั่งซื้อวัตถุดิบสามารถลดเวลาในการทำงานลงร้อยละ 66.67 2. การลดการถือครองวัตถุดิบและบรรจุภัณฑ์ โดยการสั่งซื้อพัสดุระหว่างวัตถุดิบด้วยกันและลดระดับของสินค้าคงคลังลง ผลที่ได้สามารถลดการถือครองวัตถุดิบและบรรจุภัณฑ์ ลงร้อยละ 44.96 3. ปรับปรุงพื้นที่การจัดเก็บบรรจุภัณฑ์เพื่อลดเวลาในการเตรียมและเคลื่อนย้าย โดยการปรับปรุงการจัดทำ แผนผัง (Layout) และระบบรหัสพื้นที่ (Location Code) ใหม่ การประยุกต์การเคลื่อนไหวและเวลา และปรับปรุงพื้นที่การจัดวางวัตถุดิบและบรรจุภัณฑ์ที่มีการจัดวางห่างไกลกันและมีการปะปนกัน ทำให้เกิดความสูญเปล่าเกิดขึ้นจากการเตรียมวัตถุดิบและบรรจุภัณฑ์ทั้งเวลาและระยะทาง ผลที่ได้สามารถลดเวลาลงร้อยละ 47.76 และระยะทางลงร้อยละ 74.61 รวมแล้วสามารถประหยัดค่าใช้จ่ายของโรงงานตัวอย่างเป็นจำนวนเงินทั้งสิ้น 4,148,217.08 บาทต่อปี

คำสำคัญ: ห่วงโซ่อุปทาน ความสูญเปล่า 7 ประการ การจัดการสินค้าคงคลัง

Abstract

The main objective of this research is to apply improvement supply chain Chili-chicken-sauce of SME by use supply chain for apply method and reduce waste in process. Beside apply tooling 7 wastes analyze separate waste the result can reduce process time in follow process as 1. Raw material planning for purchasing can reduce time by 66.67% 2. Reducing raw material and packaging material holding time by 44.96% and 3. Improvement layout and location code in warehouse, apply motion and time, Improvement raw material and packaging material mixing and far away it will found waste while prepare material and packaging result can reducing the operation time by 47.76%, reducing the distance by 74.61% with overall cost saving of factory amounting to approximately 4,148,217.08 baht per year.

Keywords: Supply Chain, 7 Wastes, Inventory Management

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กระแสของโลกาภิวัตน์ (Globalization) ได้เข้ามามีบทบาทเป็นอย่างมากในทุกภาคส่วนในปัจจุบันและเป็นที่ยอมรับกันเป็นวงกว้าง ทำให้การดำเนินธุรกิจต้องอาศัยความรู้ความสามารถโดยแท้จริงมาบริหารและจัดการให้ทันต่อการปรับเปลี่ยนที่เป็นไปอย่างรวดเร็วและมีความสลับซับซ้อนเพิ่มมากขึ้น ผู้ประกอบการใดสามารถที่จะปรับตัวได้ทันต่อเหตุการณ์เหล่านี้ และสามารถที่จะตอบสนองต่อความต้องการของลูกค้าได้ดีกว่า ก็จะเป็นผู้ที่สามารถยืนหยัดอยู่บนถนนของการทำธุรกิจได้ ดังนั้นแนวทางการดำเนินธุรกิจในสมัยนี้ จึงต้องเป็นไปอย่างระมัดระวังในทุกกระบวนการ โดยเฉพาะการบริหารจัดการห่วงโซ่อุปทานที่ทุกคนรู้จักกันดีในนามของ Supply Chain ซึ่งเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการแข่งขันทางธุรกิจในยุคปัจจุบัน โดยการพัฒนาห่วงโซ่อุปทานขององค์กร ต้องจัดการในกระบวนการที่สำคัญ 5 ส่วนนี้ คือ การวางแผน(Plan) การจัดหาแหล่งวัตถุดิบ (Source) การผลิต(Produce) และการจัดส่ง(Deliver) และการคืนสินค้า (Return) เพื่อให้เกิดความสอดคล้องกันในการปฏิบัติงาน ความเข้าใจในเรื่องของห่วงโซ่อุปทาน จะทำให้องค์กรสามารถเพิ่มศักยภาพการทำงานให้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น ในการตอบสนองต่อความพึงพอใจของลูกค้าโดยแท้จริง

บริษัทกรณีศึกษาในงานวิจัยนี้ เป็นบริษัทผลิตเครื่องปรุงรสอาหารประเภทซอส น้ำจิ้ม จากการเข้าไปศึกษาเบื้องต้นพบว่า 1. มีความสูญเสียเปล่าเกิดขึ้นในกระบวนการวางแผนสั่งซื้อวัตถุดิบ อันเนื่องมาจากปัญหาเรื่องการล่าช้าของการค้นหาข้อมูลเพื่อใช้ในการวางแผนการสั่งซื้อวัตถุดิบของแผนกคลังสินค้า ส่งผลให้เวลาที่ใช้ในการดำเนินการตั้งแต่รับคำสั่งซื้อจากลูกค้าจนกระบวนการผลิตเสร็จสิ้นใช้เวลานาน รวมไปถึงขั้นตอนการไหลของเอกสารภายในแผนกคลังสินค้า และวางแผนมีความซับซ้อน มีการบันทึกข้อมูลซ้ำ 2. มีการถือครองวัตถุดิบและบรรจุภัณฑ์เป็นจำนวนมาก และ 3. พื้นที่สำหรับการจัดเก็บบรรจุภัณฑ์ในการเตรียมและเคลื่อนย้ายเพื่อเข้าสู่สายการผลิตใช้เวลาในการเตรียมนาน ด้วยเหตุผลดังกล่าวงานวิจัยนี้จึงได้หาแนวทางในการปรับปรุงเพื่อลดความสูญเสียเปล่าที่เกิดขึ้นในแต่ละกระบวนการ

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. การจัดการห่วงโซ่อุปทาน

โซ่อุปทาน (Supply Chain) คือ โครงข่ายของธุรกิจที่มีความเกี่ยวข้องกันโดยมีการเชื่อมต่อในกระบวนการที่แตกต่างกันทั้งในด้านขาไปและขากลับของขั้นตอนการทำงานซึ่งในขั้นตอนนี้จะให้ผลลัพธ์ออกมาในรูปของผลผลิตและบริการที่จะส่งไปยังผู้บริโภคลำดับสุดท้าย

โซ่อุปทาน (Supply Chain) คือ กระบวนการทำงานเริ่มต้นจากวัตถุดิบจนถึงกระบวนการสุดท้ายเป็นสินค้าสำเร็จรูป เชื่อมต่อไปจนถึงผู้บริโภคคนสุดท้าย และระบบการทำงานทั้งภายใน และภายนอกองค์กร เป็นการสร้างโซ่คุณค่า (Value Chain) ให้กับสินค้า และสามารถตอบสนองความต้องการให้กับลูกค้า

การจัดการโซ่อุปทาน (Supply Chain Management) คือ การออกแบบ การวางแผนปฏิบัติการ การควบคุม ติดตามกิจกรรมในโซ่อุปทาน โดยมีวัตถุประสงค์ ในการสร้างคุณค่า ในการแข่งขัน และยกระดับงานสากล การปรับปรุงห่วงโซ่อุปทานให้สอดคล้องกับอุปสงค์และการวัดผลการปฏิบัติงาน (เสาวนิตย์ จันทน์โรจน์, 2553)

2. ความสูญเสียเปล่า 7 ประการ สำหรับประเภทความสูญเสียเปล่าที่เกิดขึ้นจากงานธุรกรรมในสำนักงาน (Waste in Administration) สามารถจำแนกได้ดังนี้ 1. การผลิตมากเกินไปเกินความต้องการ (Over Production) ซึ่งแสดงด้วยการจัดทำรายงานหรือเอกสารมากเกินไป 2. การรอคอย (Waiting) การรอคอยขั้นตอน / กระบวนการตัดสินใจ เช่น รอคำสั่งอนุมัติจากหัวหน้างาน 3. การขนส่ง (Transportation) เช่น กระบวนการจัดส่งเอกสารไปยังหน่วยงานส่วนอื่น 4. การจัดเก็บสินค้าคงคลัง (Inventory) เช่น งานธุรกรรมที่ค้างรอ (Backlogs) และอีเมลที่ค้างสะสม 5. กระบวนการที่เกินความจำเป็น (Over Processing) ซึ่งเป็นขั้นตอนการดำเนินงานที่ซับซ้อนโดยไม่จำเป็น 6. การเคลื่อนไหว (Motion) เช่น การจัดฟอร์มเอกสารหรือการคัดลอกข้อมูลที่ซ้ำซ้อน และ 7. การเกิดของเสีย (Defects) เช่น การจัดเก็บบันทึกข้อมูลที่ขาดความแม่นยำ

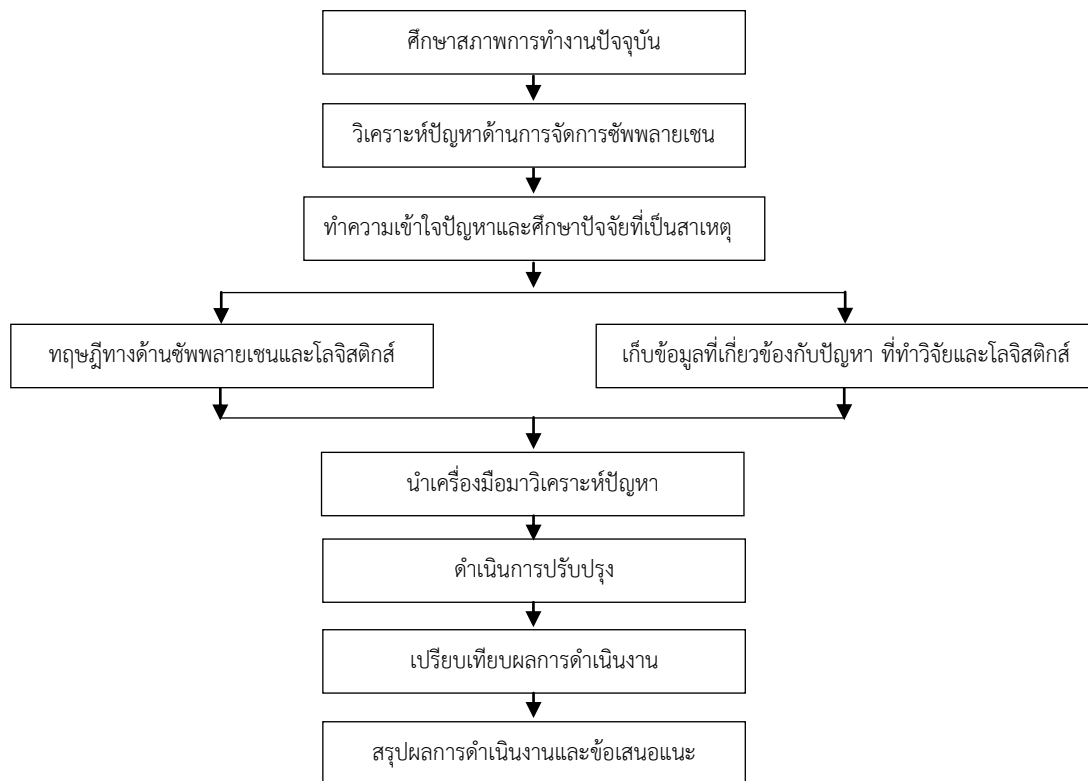
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ณัฐนันท์ จิวะไพศาลพงษ์ การปรับปรุงประสิทธิภาพการดำเนินงานด้านห่วงโซ่อุปทานของโรงงานผลิตบรรจุภัณฑ์พลาสติก พบว่าปัญหาเกิดจากระบบการจัดเก็บสินค้าที่ไม่เหมาะสมและสินค้าเสียหายจากกระบวนการผลิต ทางผู้วิจัยได้นำเครื่องมือควบคุมด้านคุณภาพ (7 QC Tools) มาใช้ทำการวิเคราะห์หาสาเหตุเพื่อแก้ไขของเสียที่เกิดขึ้นจากกระบวนการผลิตสินค้า โดยใช้ใบตรวจสอบ (Check Sheet) สํารวจและเก็บข้อมูล นำมาแจกแจงเป็นแผนภูมิพาเรโต (Pareto Chart) จากนั้นใช้ Brainstorming และ Fishbone Diagram เพื่อหาและวางมาตรการแก้ไขลดปริมาณสินค้าที่ไม่ได้คุณภาพ ซึ่งเกิดจากเครื่องจักรที่มีอายุการใช้งานมานานขาดการบำรุงรักษาที่ดี อีกทั้งการตั้งเครื่องจักรที่ไม่เหมาะสม นอกจากนี้ยังมีปัญหาการจัดเก็บสินค้าไม่มีระบบการจัดการที่ดี เสียเวลาในการค้นหาสินค้าและบางครั้งเกิดความผิดพลาด ทางผู้วิจัยจึงได้จัดทำแผนผังคลังสินค้า การกำหนด Location Code และใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป Microsoft Excel จัดทำข้อมูลสินค้า เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดเก็บสินค้าและการเบิกจ่ายสินค้าคงคลัง หลังจากการดำเนินการปรับปรุงและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ พบว่าสามารถลดของเสียจากการผลิตคิดเป็นมูลค่า 1.07 ล้านบาทต่อปี และสามารถลดเวลาในการหาสินค้าคงคลังลงร้อยละ 43.17

เสาวนิตย์ จันทร์โรจน์ งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินสมรรถนะของโซ่อุปทานสำหรับอุตสาหกรรมเม็ดพลาสติกกรีไซเคิลและวิเคราะห์การจัดหาวัตถุดิบจากกระบวนการในการจำลองโซ่อุปทานในอุตสาหกรรมเม็ดพลาสติกกรีไซเคิล โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลของโรงงานที่ผลิตเม็ดพลาสติกกรีไซเคิลจำนวน 2 โรงงาน ประกอบด้วยโรงงานตัวอย่างและบริษัทที่อยู่ในเครือเดียวกับโรงงานตัวอย่าง กลุ่มผู้จัดส่งวัตถุดิบให้กับโรงงานตัวอย่างจำนวน 20 ราย และกลุ่มลูกค้าที่ซื้อสินค้าจำนวน 10 ราย มาวิเคราะห์และสร้างแบบสอบถามตามแบบจำลองการจัดการโซ่อุปทานเพื่อประเมินสมรรถนะของโซ่อุปทานในอุตสาหกรรมเม็ดพลาสติกกรีไซเคิล พบว่า ในระดับอุตสาหกรรมเม็ดพลาสติกกรีไซเคิล กลุ่มผู้ผลิตมีสมรรถนะที่ต่ำกว่า ผู้จัดหาวัตถุดิบ และกลุ่มลูกค้า เนื่องจากบริษัทในกลุ่มผู้ผลิตรับวัตถุดิบมาจากผู้จัดส่งวัตถุดิบหลายที่ โดยไม่มีข้อตกลงในเรื่องคุณภาพของวัตถุดิบระหว่างกลุ่มผู้ผลิตและกลุ่มผู้จัดส่งวัตถุดิบ นอกจากนี้ การจัดการภายในองค์กรของกลุ่มผู้ผลิตยังขาดกระบวนการตรวจสอบคุณภาพของวัตถุดิบก่อนรับ ส่งผลให้เกิดของเสียเป็นจำนวนมากในกระบวนการผลิต คิดเป็น 14.07% ของปริมาณการผลิตรวม ซึ่งหลังจากการปรับปรุงโดยการเพิ่มกระบวนการตรวจสอบวัตถุดิบก่อนรับเข้าไปในกระบวนการผลิต พบว่า ปริมาณของเสียลดลงเหลือ 6.62% ของปริมาณการผลิตรวม

วิธีดำเนินการวิจัย

สำหรับงานวิจัยนี้ผู้วิจัยเลือกศึกษาค้นคว้าการจัดการซัพพลายเชนและเก็บข้อมูลปัญหาต่าง ๆ ผู้วิจัยจึงได้ทำการกำหนดขั้นตอนต่าง ๆ ดังรูปที่ 1



รูปที่ 1 แผนผังแสดงลำดับขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

บริษัทกรณีศึกษาในงานวิจัยนี้ทางผู้วิจัยได้ใช้แบบประเมินห่วงโซ่อุปทานทั้ง 8 ด้านโดยมีหัวข้อต่าง ๆ ดังนี้ ซึ่งทางผู้วิจัยได้ทำการเขียนเป็นอิเล็กทรอนิกส์

1. การบูรณาการเชิงกลยุทธ์ห่วงโซ่อุปทาน (Strategy Integration)
2. การบูรณาการวางแผนอุปสงค์และอุปทานของห่วงโซ่อุปทาน (Integrated Supply & Demand Planning)
3. กระบวนการจัดหา (Procurement)
4. กระบวนการผลิต (Production)
5. กระบวนการเติมเต็มคำสั่งซื้ออย่างสมบูรณ์ (Order Fulfillment)
6. กระบวนการขนส่ง (Transportation)
7. การกระจายเครือข่ายห่วงโซ่อุปทาน (Distribution Network)
8. เทคโนโลยีสารสนเทศและเทคโนโลยีสื่อสารในห่วงโซ่อุปทาน (Technology Enablement)

ซึ่งผลที่ได้จากการประเมินพบว่าทางโรงงานมีปัญหาในหัวข้อการจัดซื้อจัดหา (Procurement) เนื่องจากมีการทำงานในการตรวจสอบสินค้าคงคลังในระบบก่อนการสั่งซื้อเป็นเวลานานและมีความซ้ำซ้อนเกิดขึ้น

1. วิเคราะห์กระบวนการดำเนินงานของระบบการวางแผนการสั่งซื้อวัตถุดิบและบรรจุภัณฑ์

หลังจากที่ได้มีการวิเคราะห์กระบวนการในการวางแผน พบว่าทางโรงงานมีปัญหาเรื่องการล่าช้าของการค้นหาข้อมูลเพื่อใช้ในการวางแผนการสั่งซื้อวัตถุดิบและบรรจุภัณฑ์ของแผนกคลังสินค้า ส่งผลให้เวลาที่ใช้ในการดำเนินการตั้งแต่รับคำสั่งซื้อจากลูกค้าจนกระบวนการผลิตเสร็จสิ้นใช้เวลานาน รวมไปถึงขั้นตอน การไหลของเอกสารภายในแผนกคลังสินค้า และวางแผน มีความซ้ำซ้อน ทางทีมที่ปรึกษาจึงได้สรุปดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 กิจกรรมและขอบเขตการดำเนินงาน

กิจกรรม	ขอบเขต
ศึกษากระบวนการดำเนินงานของระบบการวางแผนการสั่งซื้อ วัสดุุดิบและบรรจุภัณฑ์	ระบบการวางแผนสั่งซื้อ
ทำการเก็บข้อมูล ขั้นตอนการไหลของเอกสารและข้อมูล วิธีการทำงาน	เก็บข้อมูลรายการเอกสารที่ใช้ในการวางแผนการผลิต เบิก วัสดุดิบ วางแผนวัสดุดิบ
ประมวลผลข้อมูลและสร้างโปรแกรมด้าน Microsoft Excel Macro	รายการสินค้าตาม BOM ปริมาณสินค้าคงคลังที่รับเข้า-จ่ายออกในคลังสินค้า
ออกแบบเอกสารที่ใช้ในการเบิกวัสดุดิบ	ปรับปรุงและออกแบบเอกสารให้เหมาะสมกับการทำงานจริง และล้อตามโปรแกรมการสืบค้น เพื่อลดความซ้ำซ้อนในการทำงาน
พัฒนาและปรับปรุงเอกสารและโปรแกรมให้ยืดหยุ่นต่อการทำงานจริงโดยทำการประเมินผลการดำเนินการและสรุปผล	ใช้เวลาในการดำเนินการเป็นเกณฑ์ในการวัดประเมินผล

จาก Flow Process Chart ของกิจกรรมในกระบวนการสั่งซื้อพบว่าใช้เวลาในการทำงานทั้งหมด 255 นาที หรือ 4.25 ชั่วโมง และเมื่อจำแนกประเภทของกิจกรรมที่ทำพบว่าใช้ เกิดความสูญเปล่าเกิดขึ้นทั้งหมด 3 กิจกรรม คือ การใช้เวลาในการตรวจสอบ Forecast กับ Stock Card ใน Warehouse ซึ่งใช้เวลาในการตรวจสอบโดยใช้เวลา 150 นาที และเขียนใส่กระดาษให้พนักงานเปิด PR ใช้เวลา 20 นาที ดังรูปที่ 4 ซึ่งเมื่อรวมเวลาจากความสูญเปล่าเท่ากับ 170 นาที

1. ทำการศึกษาระบบงานเพื่อออก PR เดิม รายละเอียดเพิ่มเติม (ส่วนของ User)

1.1 ข้อมูลเก็บอยู่ในรูปแบบเอกสาร เป็น Excel File ไม่ใช่รูปแบบ Database จริง

1.2 ลักษณะการเก็บข้อมูลของไฟล์ Stock Card แบ่งตามหมวดหมู่ มี 7 ไฟล์ และใน 1 ไฟล์ มี Workbook ที่ประกอบด้วย Worksheet แต่ละรหัส

1.3 Stock Card Files ทุกตัวเก็บข้อมูล 6 เดือนต่อไฟล์ ยกเว้น FG เก็บ 1 เดือน

2. การวิเคราะห์กิจกรรมของงานขั้นตอนการสั่งซื้อวัสดุุดิบและบรรจุภัณฑ์ (ก่อนการปรับปรุง) หมายถึง ความสูญเปล่าทั้ง 7 ประการ

ตารางที่ 2 Flow Process Chart และ การวิเคราะห์กิจกรรมของงานในขั้นตอนการสั่งซื้อวัตถุดิบและบรรจุภัณฑ์ (ก่อนการปรับปรุง)

Flow Process Chart (ก่อนการปรับปรุง)								
กระบวนการ: การวางแผนการสั่งซื้อ					วันที่ 31 กรกฎาคม 2556			
ชื่อผู้ปฏิบัติงาน: โสธยา ทัดธนชกันต์ ชาญยุทธ ตุ่มสูงเนิน					เริ่มเวลา: 8:00 – 17:00 น.			
แผนก - คลังสินค้า / จัดซื้อ								
ขั้นตอนงาน	Dis (m.)	Time (Min)	○	⇒	D	□	▽	Man Q' ty
ดูแผนการผลิต (Print แผน)	0	2				□		1
ใส่ข้อมูลใน BOM Link ข้อมูลมาใน Forecast	0	15	○					1
Print Forecast	0	2	○					1
ตรวจสอบ Forecast กับ Stock Card ใน WH	0	150				□		1
เขียนใส่กระดาษ ให้พนักงาน เปิด PR	0	20	○					1
พนักงานเปิด PR	0	20	○					1
ส่ง PR ให้ จัดซื้อ ออก PO	40	2		⇒				1
จัดซื้อออก PO	0	20	○					1
รอ PO. จากจัดซื้อ	0	20			D			1
รับ PO. จากจัดซื้อกลับแผนก คลังสินค้า	40	2		⇒				1
บันทึก PO ใน Report Sale	0	1	○					1
Print Po.ให้พนักงานว่าแต่ละ วันมี RM-PM เข้าเท่าไร	0	1	○					1
รวม	80	255						

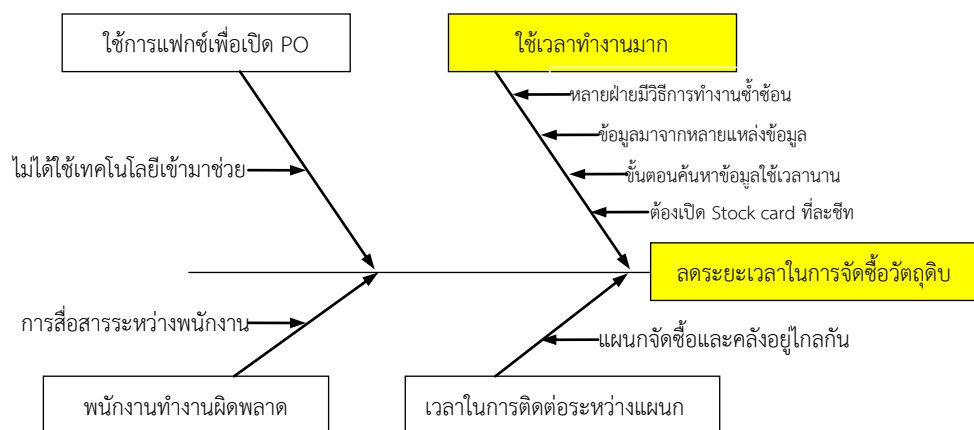
ตารางที่ 3 การวิเคราะห์กิจกรรมของงานในขั้นตอนการสั่งซื้อวัตถุดิบและบรรจุภัณฑ์ (ก่อนการปรับปรุง)

กิจกรรม	Waste							Value		
	1	2	3	4	5	6	7	VA	NNVA	NVA
ดูแผนการผลิต (Print แผน)								✓		
ใส่ข้อมูลใน BOM Link ข้อมูล มาใน Forecast								✓		
Print Forecast								✓		

ตารางที่ 3 (ต่อ)

กิจกรรม	Waste							Value		
	1	2	3	4	5	6	7	VA	NNVA	NVA
ตรวจสอบ Forecast กับ Stock Card ใน WH					✓					✓
เขียนใส่กระดาษ ให้พนักงานเปิด PR					✓					✓
พนักงานเปิด PR								✓		
ส่ง PR ให้ จัดซื้อ ออก PO								✓		
จัดซื้อออก PO								✓		
รอ PO. จากจัดซื้อ									✓	
รับ PO. จากจัดซื้อกลับแผนกคลังสินค้า									✓	
บันทึก PO ใน Report Sale								✓		
Print Po.ให้พนักงานว่าแต่ละวันมี RM-PM เข้าเท่าไร								✓		

- 1 หมายถึง การผลิตมากเกินไปเกินความต้องการ (Over Production)
- 2 หมายถึง การขนส่ง (Transportation)
- 3 หมายถึง การรอคอย (Waiting)
- 4 หมายถึง การเคลื่อนไหว (Motion)
- 5 หมายถึง กระบวนการที่เกินความจำเป็น (Over Processing)
- 6 หมายถึง การจัดเก็บสินค้าคงคลัง (Inventory)
- 7 หมายถึง การเกิดของเสีย (Defects)



รูปที่ 2 การวิเคราะห์ด้วยแผนภูมิแกงปลาสำหรับการวางแผนและสั่งซื้อวัตถุดิบและบรรจุภัณฑ์

2. ปรับโครงสร้างของไฟล์ Stock Card ทั้งหมด

2.1 เพิ่มขนาดเป็นเก็บ 1 ปีต่อไฟล์ เพื่อสะดวกในการใช้ และเป็นวงรอบ

2.2 จัด Cell ยอดสินค้าคงคลังแต่ละ Worksheet ภายใน Workbook เดียวกัน ให้เป็นตำแหน่งเหมือนกันเพื่อสะดวกในการใช้งาน (Link)

ส่วนของ Programmer

1. สร้างเมนูสำหรับกำหนดไฟล์หลักที่ต้องใช้ ค่าที่จำเป็นสำหรับโปรแกรม และหัวข้อทำงานต่าง ๆ
2. โปรแกรมสำหรับดูยอดสินค้าคงคลัง จุดสั่งซื้อ และจำนวนที่สั่งซื้อขั้นต่ำ

ตารางที่ 4 Flow Process Chart และ การวิเคราะห์กิจกรรมของงานในขั้นตอนการสั่งซื้อวัตถุดิบและบรรจุภัณฑ์ (หลังการปรับปรุง)

Flow Process Chart (หลังการปรับปรุง)								
กระบวนการ: การวางแผนการสั่งซื้อ					วันที่ 31 กรกฎาคม 2556			
ชื่อผู้ปฏิบัติงาน: ไสริยา ทัทธน์ชกันต์ ชาญยุทธ ตุ่มสูงเนิน					เริ่มเวลา: 8:00 – 17:00 น.			
แผนก - คลังสินค้า / จัดซื้อ								
ขั้นตอนงาน	Dis (m).	Time (Min)	○	⇨	D	□	▽	Man Q' ty
ดูแผนการผลิต (Print แผน)	0	2				□		1
ใส่ข้อมูลใน BOM Link ข้อมูลมาใน Forecast	0	15	○					1
Print Forecast	0	2	○					1
เช็คความถูกต้อง จำนวนที่ สั่งซื้อ						□		1
Print PR ให้จัดซื้อออก PO.	0	20	○					1
ส่ง PR ให้จัดซื้อออก PO.	0	2		⇨				1
จัดซื้อออก PO.	40	20	○					1
รอ PO. จากจัดซื้อ	0	20			D			1
รับ PO. จากจัดซื้อกลับมา แผนกคลังสินค้า	0	2		⇨				1
บันทึก PO. ใน Report Sale	40	1	○					1
Print PO.ให้พนักงานว่าแต่ ละวันมีวัตถุดิบและบรรจุ ภัณฑ์เข้าเท่าไร	0	1	○					1
รวม	80	85						

ตารางที่ 5 การวิเคราะห์กิจกรรมของงานในขั้นตอนการสั่งซื้อวัตถุดิบและบรรจุภัณฑ์ (หลังการปรับปรุง)

กิจกรรม	Waste							Value		
	1	2	3	4	5	6	7	VA	NNVA	NVA
ดูแผนการผลิต (Print แผน)								✓		
ใส่ข้อมูลใน BOM Link ข้อมูล มาใน Forecast								✓		
Print Forecast								✓		
เช็คความถูกต้อง จำนวนที่ สั่งซื้อ								✓		
Print PR ให้จัดซื้อออก PO.								✓		
ส่ง PR ให้จัดซื้อออก PO.								✓		
จัดซื้อออก PO.								✓		
รอ PO. จากจัดซื้อ								✓		
รับ PO. จากจัดซื้อกลับมา แผนกคลังสินค้า								✓		
บันทึก PO. ใน Report Sale								✓		
Print PO.ให้พนักงานว่าแต่ละ วันมีวัตถุดิบและบรรจุภัณฑ์ เข้าเท่าไร								✓		

ตารางที่ 6 สรุปผลของการวิเคราะห์กิจกรรมของงานขั้นตอนการสั่งซื้อวัตถุดิบและบรรจุภัณฑ์ (หลังการปรับปรุง)

ชื่อกระบวนการ : วางแผนการสั่งซื้อวัตถุดิบและบรรจุภัณฑ์				
Activity	Symbol	ก่อนการปรับปรุง (นาที)	หลังการปรับปรุง (นาที)	ลดได้ (นาที)
Operation	○	79	59	-20
Transport	⇨	4	4	0
Delay	D	20	20	0
Inspection	□	152	2	-150
Storage	▽	0	0	0
Distance	(Meters)	255	85	-170
Time	(Mins)	80	80	0

ดังนั้นผลที่ได้จากการปรับปรุงในการดำเนินงานของระบบการวางแผนการสั่งซื้อวัตถุดิบและบรรจุภัณฑ์ สามารถลดเวลาในการตรวจสอบลงได้เท่ากับ 170 นาที และสามารถคิดเป็นเปอร์เซ็นต์ ได้จาก $(255-85)/255 \times 100 = 66.67\%$

2. วิเคราะห์กระบวนการดำเนินงานในการลดการถือครองวัตถุดิบและบรรจุภัณฑ์

จากผลการวินิจฉัย จึงได้คัดเลือกเรื่องที่จะทำการปรับปรุง คือ การลดปริมาณการถือครองวัตถุดิบและบรรจุภัณฑ์ ทั้งนี้เนื่องจากกลุ่มวัตถุดิบ และบรรจุภัณฑ์ดังกล่าว มีปริมาณและมูลค่าการจัดเก็บสูง รวมทั้งการใช้พื้นที่ในการจัดเก็บมาก หลังจากได้กำหนดหัวข้อแล้ว จึงทำการสำรวจสภาพปัจจุบัน โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 7 การถือครองวัตถุดิบและบรรจุภัณฑ์ (ก่อนการปรับปรุง)

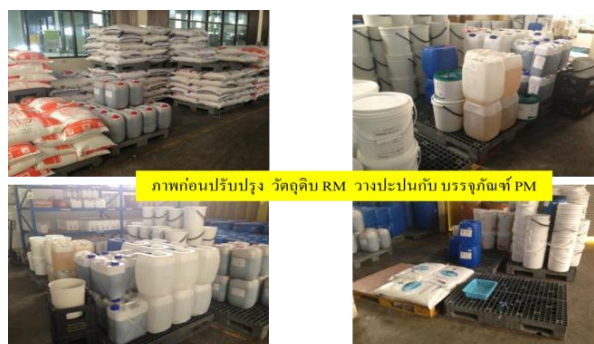
ลำดับ	รายการวัตถุดิบ/บรรจุภัณฑ์	Code	ปริมาณจัดเก็บ	ปริมาณการใช้	ระยะเวลาการถือครอง (วัน)
1	เกลือ	MI003	10,367.79	627.51	16.52
2	น้ำตาลทรายขาว	MI006	9,056.27	1,341.19	6.75
3	Modified Starch P69	MI017	1,829.62	85.81	21.32
4	Modified Starch P4	MI018	2,999.12	121.50	24.68
5	SAUCETEC MP 5	MI033	2,740.64	266.31	10.29

ตารางที่ 8 แนวทางแก้ไขปรับปรุงการถือครองวัตถุดิบและบรรจุภัณฑ์

ลำดับ	รายการวัตถุดิบ/บรรจุภัณฑ์	มาตรการแก้ไข	ระยะเวลาแก้ไข	ผู้รับผิดชอบ
1	เกลือป่น	ลด Minimum stock เนื่องจากใช้ระยะเวลาสั่งเพียง 2 วัน	1 ก.ค. - 31 ส.ค.	แผนกคลังสินค้า
2	น้ำตาลทรายขาว	ลด Minimum stock เนื่องจากใช้ระยะเวลาสั่งเพียง 2 วัน	1 ก.ค. - 31 ส.ค.	แผนกคลังสินค้า
3	แป้ง Modified Starch P69	ทำการซื้อพ่วงกับแป้ง P4	1 ก.ค. - 31 ส.ค.	แผนกคลังสินค้า

3. วิเคราะห์กระบวนการดำเนินงานปรับปรุงพื้นที่การจัดเก็บบรรจุภัณฑ์ลดเวลาในการเตรียมและเคลื่อนย้าย

จากสภาพการจัดเก็บของวัตถุดิบและบรรจุภัณฑ์ของโรงงานพบว่าวัตถุดิบวางปะปนกับบรรจุภัณฑ์ อีกทั้งวัตถุดิบและบรรจุภัณฑ์หลายประเภทปะปนกัน ไม่เป็นระเบียบทำให้เกิดความสูญเปล่าในกระบวนการเตรียมและเคลื่อนย้ายวัตถุดิบและบรรจุภัณฑ์เพื่อส่งให้กับสายการผลิตในการเตรียมบรรจุภัณฑ์ขอสหอยนมรวมใช้เวลา 158.58 นาที และ บรรจุภัณฑ์น้ำจิ้มไก่ญี่ปุ่นใช้เวลา 189 นาที



รูปที่ 3 สภาพปัจจุบันของการจัดวางวัตถุดิบและบรรจุภัณฑ์ในคลังสินค้า (ก่อนการปรับปรุง)

หลังจากนั้นทางทีมที่ปรึกษาได้ทำการปรึกษากับทางโรงงานเพื่อทำการปรับปรุงโดยการประยุกต์ใช้การศึกษาการเคลื่อนไหวและเวลาโดยใช้ Flow Process Chart เพื่อศึกษากระบวนการทำงานของพนักงาน โดยได้ Flow Process Chart ก่อนการปรับปรุงทั้ง 2 ผลิตภัณฑ์ ดังนี้

1. Flow Process Chart ของการเตรียมบรรจุภัณฑ์สำหรับของซอสหอยนางรม 1,080 กล่อง

(โรงซอส) พบว่าใช้เวลาในการเตรียมทั้งหมด 158.58 นาที และคิดระยะทาง ทั้งหมด 1,130 เมตร

สำหรับขั้นตอนการทำงานตั้งแต่ขั้นตอนที่ 1 ถึงขั้นตอนที่ 9 รวมถึงเวลาในการทำงานดูได้จาก Flow Process Chart ของการเตรียมบรรจุภัณฑ์ จากผังโรงงานพื้นที่จัดเก็บบรรจุภัณฑ์ของกล่อง ก่อนทำการปรับปรุงพบว่าพื้นที่ในการจัดวางวัตถุดิบและบรรจุภัณฑ์มีการจัดวางห่างไกลกันและมีการปะปนไม่เป็นระเบียบทำให้มีความสูญเสียเปล่าเกิดขึ้นจากการเตรียมวัตถุดิบและบรรจุภัณฑ์ทั้งเวลาและระยะทาง

ตารางที่ 9 Flow Process Chart ของการเตรียมบรรจุภัณฑ์สำหรับของซอสหอยนางรม (ก่อนการปรับปรุง)

Flow Process Chart (ก่อนการปรับปรุง)								
กระบวนการ: จัดการใบยืมบรรจุภัณฑ์ 688002					วันที่ 31 กรกฎาคม 2556			
ชื่อผู้ปฏิบัติงาน: โสรยา ทัดธนชกันต์, ชาญยุทธ ตุ่มสูงเนิน					เริ่มเวลา: 8:00 – 17:00 น.			
แผนก – คลังสินค้า ใบยืมบรรจุภัณฑ์ซอสหอยนางรม 1080 กล่อง (โรงซอส)								
ขั้นตอนงาน	Dis (m).	Time (Min)	○	◁	D	□	▽	Man Q' ty
หน.คลัง เช็ค Lot กำหนด Lot และจำนวน	0	3.75						1
พจน.คลัง ตรวจสอบเช็คใบเบิกจ่าย	0	1.83						1
พจน.คลัง เดินทางไปพื้นที่จัดเก็บและค้นหา	115	3.67						1
คัดแยกบรรจุภัณฑ์ที่ต้องเบิกจ่ายพร้อมตัด Stock	0	15.83						1
พจน.คลัง นำบรรจุภัณฑ์ไปยังพื้นที่ร้องขอ	860	113.00						1
จัดวางบรรจุภัณฑ์	10	9.67						1
พจน.คลัง เดินทางกลับมายังห้องฉลาก	145	4.67						1
ลงชื่อ รายละเอียดในใบยืมและนำส่ง หน.คลัง	0	2.00						1
หน.คลัง ทำการตัด Stock จากระบบ	0	4.17						1
รวม	1,130	158.58						

มาตรการแก้ไขปัญหา

จัดพื้นที่การวางวัสดุดิบ และ บรรจุภัณฑ์ใหม่ ให้สะดวกต่อการเคลื่อนย้าย โดยการกำหนด Location และ Code สินค้า รวมถึงการจัดทำแผนผัง Lay Out เพื่อสะดวกต่อการค้นหา 2.จัดทำโปรแกรม เพื่อตรวจสอบและควบคุมสินค้า ตาม Location ที่กำหนด



รูปที่ 4 สภาพการจัดวางวัสดุดิบและบรรจุภัณฑ์ในคลังสินค้า (หลังการปรับปรุง)

ตารางที่ 10 Flow Process Chart ของการเตรียมบรรจุภัณฑ์สำหรับของซอสหอยนางรม (หลังการปรับปรุง)

Flow Process Chart (หลังการปรับปรุง)								
กระบวนการ: จัดการใบยืมบรรจุภัณฑ์ 688002					วันที่ 31 กรกฎาคม 2556			
ชื่อผู้ปฏิบัติงาน: โสรยา ทัดธนชกันต์, ชาญยุทธ ตุ่มสูงเนิน					เริ่มเวลา : 8:00 – 17:00 น.			
แผนก – คลังสินค้า ใบยืมบรรจุภัณฑ์ซอสหอยนางรม 1080 กล่อง (โรงซอส)								
ขั้นตอนงาน	Dis (m).	Time (Min)	○	⇨	D	□	▽	Man Q' ty
หน.คลัง เช็ค Lot กำหนด Lot และ จำนวน	0	3.75						1
พหน.คลัง ตรวจสอบเช็คใบเบิกจ่าย	0	1.83						1
พหน.คลัง เดินทางไปพื้นที่จัดเก็บ และค้นหา	115	3.67						1
คัดแยกบรรจุภัณฑ์ที่ต้องเบิกจ่าย พร้อมตัด Stock	0	14.08						1
พหน.คลัง นำบรรจุภัณฑ์ไปยังพื้นที่ร้องขอ	254	42.00						1
จัดวางบรรจุภัณฑ์	10	5.33						1
พหน.คลัง เดินกลับมายังห้องฉลาก	145	3.50						1
ลงชื่อ รายละเอียดในใบยืมและ นำส่ง หน.คลัง	0	3.33						1
หน.คลัง ทำการตัด Stock จากระบบ	0	4.42						1
รวม	524	82.83						

ตารางที่ 11 สรุปวิเคราะห์กระบวนการดำเนินงานในปรับปรุงพื้นที่การจัดเก็บบรรจุภัณฑ์เพื่อลดเวลาในการเตรียมและเคลื่อนย้าย

ชื่อกระบวนการ : วางแผนการสั่งซื้อวัตถุดิบและบรรจุภัณฑ์				
Activity	Symbol	ก่อนการปรับปรุง (นาที)	หลังการปรับปรุง (นาที)	ลดได้ (นาที)
Operation	○	25.49	19.41	-6.08
Transport	⇨	121.34	49.17	-72.17
Delay	D	0	0	0
Inspection	□	11.75	14.25	2.5
Storage	▽	0	0	0
Time	(Mins)	158.58	82.83	-75.75
Distance	(Meters)	1,130	524	-606

ดังนั้นผลที่ได้จากการปรับปรุงในการดำเนินงานของการเตรียมบรรจุภัณฑ์สำหรับของซอสหอยนางรม สามารถลดเวลาลงได้เท่ากับ 75.75 นาที และสามารถคิดเป็นเปอร์เซ็นต์ได้จาก $(158.58-82.83) / 158.58 \times 100 = 47.76\%$ และระยะทางลดลงได้จาก 1,130 เมตร เหลือ 524 เมตร หรือ สามารถคิดเป็นเปอร์เซ็นต์ได้จาก $(1,130 - 524) / 1,130 \times 100 = 53.62\%$

ผลการวิจัย

ผลจากการปรับปรุงตามหัวข้อที่ได้ทำวิจัยไปในแต่ละหัวข้อ ดังตารางสรุปดังนี้

ตารางที่ 12 สรุปผลการทำการวิจัยของโรงงานตัวอย่าง

ที่	ตัววัดผล	ก่อนปรับปรุง (นาที)	หลังปรับปรุง (นาที)	ผลต่าง (นาที)	% ผลต่าง	ผลลัพธ์ Cost saving ต่อปี
1	ลดเวลาในการทำงานด้านการวางแผนสั่งซื้อวัตถุดิบ	255	85	-170	66.67	76,500.00
2	ลดระยะเวลาในการถือครองวัตถุดิบและบรรจุภัณฑ์					
2.1	เกลือ	16.52	22.92	6.40	-38.74	-127,725.83
2.2	น้ำตาลทรายขาว	6.75	5.63	-1.12	16.62	361,175.27
2.3	Modified Starch P69	21.32	11.40	-9.92	46.52	280,897.34
2.4	Modified Starch P4	24.68	16.45	-8.23	33.35	435,102.51
2.5	SAUCETEC MP 5	10.29	0.00	-10.29	100.00	887,968.01
2.6	พริกชี้ฟ้าแดงดอกกรด น้ำส้ม (น้ำจิ้มไก่) S&J	13.56	8.23	-5.33	39.30	215,992.48
2.7	PM GLS BOTTLE 700ML (TG203)	8.75	6.09	-2.65	30.35	384,951.16
2.8	แกลลอน 1 ลิตร RLY	4.83	1.94	-2.89	59.83	1,214,857.87

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ที่	ตัววัดผล	ก่อนปรับปรุง (นาทีก)	หลังปรับปรุง (นาทีก)	ผลต่าง (นาทีก)	% ผลต่าง	ผลลัพธ์ Cost saving ต่อปี
2.9	กล่องซอสหอยนางรม ตรา มังกร	11.50	4.27	-7.23	62.87	192,097.78
2.10	กล่องน้ำจิ้มไก่ Wok ขวด BJC 700 ml.*12	38.53	0.22	-38.32	99.43	198,039.69
3	ปรับปรุงพื้นที่การจัดเก็บ วัตถุดิบและบรรจุภัณฑ์เพื่อลดเวลาในการเตรียมและเคลื่อนย้าย					
3.1	ลดขั้นตอนการ ดำเนินงานของการ เตรียมบรรจุภัณฑ์ สำหรับของซอสหอย นางรม	158.58	82.83	-75.75	47.8	28,360.8
	รวม					4,148,217.08

สรุปผลงานวิจัยและเสนอแนะ

ผลการปฏิบัติงานที่สามารถเปรียบเทียบเพื่อนำเสนอในเชิงตัวเลข สามารถสรุปผลการปฏิบัติงานได้ดังนี้

1. การปรับปรุงการจัดการสินค้าคงคลัง

การระบุตำแหน่งที่ตั้งของสินค้าสำเร็จรูปด้วยการจัดทำ แผนผัง (Layout) และระบบรหัสพื้นที่ (Location Code) ในครั้งนี้ ทำให้สามารถทราบถึงตำแหน่งที่อยู่ และจำนวนของสินค้าแต่ละชนิดได้ ส่งผลให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับคลังสินค้า สามารถตรวจสอบสินค้าและค้นหาสินค้าและเตรียมวัตถุดิบและบรรจุภัณฑ์ได้รวดเร็วยิ่งขึ้นจากการวิจัยได้ทำการเปรียบเทียบการทำงานก่อนและหลังปรับปรุง พบว่าใช้เวลาในการเตรียมวัตถุดิบและบรรจุภัณฑ์และระยะทางลดลง 75.75 นาที หรือลดลงร้อยละ 47.76 และระยะทางลดลง 606 เมตร หรือลดลงร้อยละ 53.62

2. การปรับปรุงการลดความสูญเปล่าจากการวางแผนการสั่งซื้อวัตถุดิบและบรรจุภัณฑ์

สามารถลดเวลาในการปฏิบัติงานในการวางแผนและสั่งซื้อวัตถุดิบและบรรจุภัณฑ์ ลงร้อยละ 66.67

3. การปรับปรุงการถือครองวัตถุดิบและบรรจุภัณฑ์

สามารถลดเวลาในการถือครองวัตถุดิบและบรรจุภัณฑ์โดยเฉลี่ยลง (จำนวนวัน) ร้อยละ 44.96

4. ข้อเสนอแนะ

การบริหารจัดการสินค้าคงคลังจากการทำระบบ Location Code พัฒนาลงสู่โปรแกรมฐานข้อมูลได้แล้วนั้น สามารถนำมาพัฒนาต่อได้อีก โดยใช้โปรแกรมการวางแผนทรัพยากรองค์กร (ERP) หรือนำระบบรหัสสากล (Bar Code) มาใช้ในการระบุชื่อและรายละเอียดต่าง ๆ ของสินค้านั้น ๆ เพื่อให้ห้องกรสามารถตรวจสอบข้อมูลแบบ Real-Time และ Online ได้ จะทำให้สามารถเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทางการตลาดได้ดียิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

จิรรัตน์ ธีระวรภาพุกษ์ และ ชนินทร กิตติวิเศษ. (2550). *ลิ้นกับกระบวนกรทางธุรกิจ: กรณีศึกษา. วารสารวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. 15(3) เดือนตุลาคม – ธันวาคม 2550: 20-29.*

- ณัฐนนท์ จิระไพศาลพงศ์. (2555). การปรับปรุงประสิทธิภาพการดำเนินการด้านห่วงโซ่อุปทานของโรงงานผลิตบรรจุภัณฑ์พลาสติก. วิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการจัดการทางวิศวกรรม) มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- วารุณี มิลินทปัญญา. (2549). การศึกษารูปแบบการจัดการห่วงโซ่อุปทานของอุตสาหกรรมไม้และเครื่องเรือนในประเทศไทย. บริหารธุรกิจ (การจัดการ) วิทยาลัยเทคโนโลยีธนบุรี.
- เสาวนิตย์ จันทนโรจน์. (2553). การประยุกต์แบบจำลองห่วงโซ่อุปทานเพื่อการประเมินสมรรถนะของห่วงโซ่อุปทานในอุตสาหกรรมเม็ดพลาสติกกรีซเคิล: กรณีศึกษาโรงงานผลิตเม็ดพลาสติกกรีซเคิล. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย. 30(4) เดือนตุลาคม – ธันวาคม 2553: หน้า 60-76.
- Frazelle, Edward H. (2002). *Supply Chain Strategy: the Logistics of Supply Chain Management*. New York: McGraw-Hill. 103
- Jeffrey, K. Linker and David Meier. (2006). *The Toyota Way Fieldbook*. McGraw-Hill, United State of America. Supply Chain Operations Reference Model Version 10.0 Supply-Chain Council, 2010, pp. 1-24.
- Martin, Cristopher. (2005). *Logistics and Supply Chain Management , Strategies for Reducing Cost and Improving Services*. Newyork: Pearson.

ศึกษาความต้องการบุคลากรทางด้านโลจิสติกส์และคุณลักษณะที่พึงประสงค์

ตามมุมมองผู้ประกอบการในเขตนิคมอุตสาหกรรมอมตะนคร

Desirable Characteristics of the Logistics Manpower Perceived by Entrepreneurs

in Amata Industrial Estate

โศรดา พาหุวัฒน์กร*

Sorada Pahuwattanakorn

* อาจารย์คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ (p_soradaka@hotmail.com)

บทคัดย่อ:

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการบุคลากรทางด้านโลจิสติกส์และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมุมมองผู้ประกอบการในเขตนิคมอุตสาหกรรมอมตะนคร กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้เป็นผู้ประกอบการในเขตนิคมอุตสาหกรรมอมตะนคร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ประกอบการในเขตนิคมอุตสาหกรรมอมตะนครส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับกิจกรรมทางโลจิสติกส์ในภาพรวมอยู่ระดับมาก และต้องการบุคลากรที่มีทักษะในการดำเนินงานด้านโลจิสติกส์ตามกิจกรรมการสั่งซื้อของลูกค้าน้อยที่สุด รองลงมาคือ การบริหารสินค้าคงคลัง จากการสำรวจพบว่าประเภทอุตสาหกรรมที่แตกต่างกันมีความต้องการและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านบุคลากร อุตสาหกรรมชิ้นส่วนและอะไหล่ยนต์ให้ความสำคัญกับบุคลากรโลจิสติกส์ด้านการบริการลูกค้าน้อยที่สุด ผู้ประกอบการให้ปัจจัยความสำคัญในการคัดเลือกบุคลากรด้านโลจิสติกส์ กับสถาบันการศึกษาที่จบ น้อยที่สุด

คำสำคัญ: โลจิสติกส์ บุคลากรด้านโลจิสติกส์ ความรู้และทักษะด้านโลจิสติกส์ คุณลักษณะ

Abstract

The objective of this research was to study the requirements and desirable characteristics of logistic manpower. The Questionnaires were used for the sample group of entrepreneurs in Amata Industrial Estate. The statistic was percentage, mean, standard deviation of which were used SPSS program.

The opinion of all most of sample group indicated that the overall logistic activities were most high, requirement of employee who implementing of the orders of customers were most high, inventory management were secondly high. desirable characteristics of logistic employee, except the opinion of auto part industry were lowest. However; the opinions of logistic in location of industry and inventory management were different. The opinion of educational institution of employee were lowest, except; the opinion of gems and jewelry industry in selection of educational background were lowest.

Keywords: Logistic Manpower, Logistic knowledge and skills, Characteristics

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันประเทศไทยมีความต้องการบุคลากรด้านโลจิสติกส์ เป็นจำนวนมาก เนื่องจากประเทศไทยมีการค้าขายระหว่างประเทศมากขึ้น ซึ่งจากข้อมูลของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ในเรื่องปริมาณความต้องการกำลังพลด้านโลจิสติกส์ในภาคการผลิตช่วงปี 2551-2554 พบว่าปัจจุบันมีกำลังคนทางด้านโลจิสติกส์ จำนวน 1,431,902 คน และต้องการแรงงานใหม่ทางด้านโลจิสติกส์อีกจำนวน 159,100 คน รวมในช่วง 4 ปีนี้ ต้องการใช้บุคลากรทางโลจิสติกส์ จำนวนทั้งหมด 1,591,002 คน การบริหารจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทานเริ่มเข้ามามีบทบาทสำคัญต่อภาคธุรกิจ และอุตสาหกรรมไทยในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา บุคลากรที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับโลจิสติกส์ในระยะเริ่มแรกจึงเป็นบุคลากรที่ปรับเปลี่ยนตำแหน่งมาจากสายงานต่าง ๆ ภายในองค์กร ซึ่งทำให้เกิดปัญหาการขาดแคลนบุคลากรทั้งทางด้านปริมาณและคุณภาพ ความตื่นตัวในด้านนี้ของภาคการศึกษาไทยโดยการผลักดันของทั้งภาครัฐและภาคเอกชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสภาผู้ส่งสินค้าทางเรือแห่งประเทศไทย (สภาผู้ส่งออกฯ) ทำให้สถาบันอุดมศึกษาในประเทศบรรจุหลักสูตรด้านการบริหารจัดการโลจิสติกส์ อย่างแพร่หลาย จนปัจจุบันมีมหาวิทยาลัยมากกว่า 50 มหาวิทยาลัยที่เปิดสอนด้านนี้ พร้อมทั้งการสร้างบุคลากรระดับปฏิบัติการโดยสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และยกระดับบุคลากร โดยกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน แนวโน้มความต้องการบุคลากรด้านโลจิสติกส์ โลจิสติกส์จึงเป็นเรื่องพื้นฐานที่ทุกคนต้องรู้ การทำงานเป็นทีมแบบบูรณาการ ฝ่ายขาย ฝ่ายผลิต ฝ่ายจัดซื้อ โลจิสติกส์จึงเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารงานไปแล้ว และวิชาเลือกของทุก ๆ มหาวิทยาลัย ความต้องการด้านบุคลากรของผู้ประกอบการแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

1. การพัฒนาบุคลากรที่มีอยู่ โดยการอบรมให้ความรู้ และเพิ่มทักษะให้กับบุคลากรในทุกระดับ ตั้งแต่ผู้บริหารระดับสูง ผู้บริหารระดับกลาง ผู้เชี่ยวชาญ พนักงานฝ่ายปฏิบัติการ

2. การสร้างบุคลากรใหม่ ซึ่งต้องการผู้ที่จบการศึกษาหลักสูตรด้านโลจิสติกส์โดยตรง

ถึงแม้ว่าจะมีบุคลากรที่จบทางด้านจัดการโลจิสติกส์ออกมาเพียงพอเหมาะสมกับตลาดแรงงาน แต่ในอนาคตไม่เกิน 2-3 ปี จะเกิดการผลิตจำนวนที่เกินต่อความต้องการของตลาดแรงงาน (Over Supply) ขึ้น ดังนั้น ไม่ว่าจะเรียนสถานศึกษา ภาคธุรกิจ และ ภาครัฐ จึงควรมีแนวทางเตรียมในการรับมือกับปรากฏการณ์ดังกล่าวล่วงหน้า หลังจากที่ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสาร งานวิจัย ผู้วิจัยจึงเลือกศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์บุคลากรด้านโลจิสติกส์ตามความต้องการในมุมมองของสถานประกอบการ ในเขตนิคมอุตสาหกรรมอมตะนคร ผลที่ได้จากการวิจัยสามารถนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรโลจิสติกส์ให้กับสถาบันการศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการผลิตบัณฑิตตามความต้องการของสถานประกอบการให้มีคุณภาพ และเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานต่อไปในอนาคต

ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาความต้องการบุคลากรทางด้านโลจิสติกส์และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมุมมองผู้ประกอบการในเขตนิคมอุตสาหกรรมอมตะนคร ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารต่าง ๆ และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัย แต่ขอยกงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาพอสังเขป

สุนี ประยูร (2552) ได้ทำการศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบุคลากรด้านโลจิสติกส์ตามความต้องการของสถานประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยว ในด้านคุณลักษณะทางด้านพนักงานบุคคลที่ผู้วิจัยศึกษา แบ่งออกเป็น 6 ด้าน ซึ่งประกอบด้วย ด้านข้อกำหนดของบริษัทและความรู้ทั่วไป ด้านเทคนิค ด้านระบบงาน ด้านภาวะผู้นำ ด้านวิธีการ และด้านวิชาชีพ ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบุคลากรด้านโลจิสติกส์ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อยได้ดังนี้คือ ด้านเทคนิค ด้านวิชาชีพ

ด้านวิชาการ ด้านข้อกำหนดของบริษัทและความรู้ทั่วไป ด้านระบบงาน และด้านภาวะผู้นำ ตามลำดับ ความคิดเห็นของธุรกิจจัดนำเที่ยวที่มีต่อคุณสมบัติเฉพาะทางด้านโลจิสติกส์ ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าพนักงานพืงมีบุคลิกภาพที่ดีนอกเหนือจากคุณลักษณะที่กล่าวมาแล้ว คิดเป็นร้อยละ 61.00 พนักงานตำแหน่งผู้นำกลุ่ม (ลักษณะงานศึกษาเส้นทางการเดินทางที่สะดวกรวดเร็วถึงที่หมายได้ตรงเวลา) ควรมีความรู้ด้านโลจิสติกส์ คิดเป็นร้อยละ 70.00 และบุคลากรด้านโลจิสติกส์การท่องเที่ยวต้องจบด้านท่องเที่ยวและต้องมีความรู้ทางด้านโลจิสติกส์คิดเป็นร้อยละ 47.00 อีกทั้งมีความคิดเห็นว่าสมควรมีรายวิชาโลจิสติกส์การท่องเที่ยวในหลักสูตรด้านการท่องเที่ยว คิดเป็นร้อยละ 64.00 รายวิชาในหลักสูตรการท่องเที่ยววิชาการจัดการการขนส่งเพื่อการท่องเที่ยว (Transportation Management in Tourism) มีความเกี่ยวข้องกันด้านโลจิสติกส์คิดเป็นร้อยละ 70.00 และระดับความรู้ด้านโลจิสติกส์ที่บริษัทต้องการให้บุคลากรภายในองค์กรมีอยู่ในระดับมีความรู้สูง (advance) สามารถแปลงทฤษฎีมาปฏิบัติงานได้จริง คิดเป็นร้อยละ 36.00

ฉิรภา วัฒนานนทชัย (2548) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาบุคลากรด้านโลจิสติกส์ในระดับบัณฑิตศึกษาเพื่อสนับสนุนการเติบโตของผู้ให้บริการโลจิสติกส์ของประเทศ การพัฒนาระบบโลจิสติกส์จึงเป็นปัจจัยที่องค์กรต่าง ๆ ให้ความสำคัญ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของกระบวนการทำงานและสร้างความพึงพอใจให้กับลูกค้า การพัฒนาขีดความสามารถและศักยภาพของการจัดการระบบโลจิสติกส์ขององค์กรในประเทศยังขาดความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ และงบประมาณในการลงทุนจึงจำเป็นต้องจ้างผู้ให้บริการด้าน โลจิสติกส์ และผู้ให้บริการโลจิสติกส์จากต่างประเทศและอัตราการจ้างมีแนวโน้มที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ผู้วิจัยจึงทำการศึกษาการพัฒนาบุคลากรด้านโลจิสติกส์เพื่อรองรับการเติบโตของธุรกิจผู้ให้บริการโลจิสติกส์ของสถาบันการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาและทำการเปรียบเทียบกับสถาบันการศึกษาที่มีความเป็นเลิศในการจัดวางหลักสูตรทางด้านโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน ผลการศึกษาพบว่าการจัดวางหลักสูตรของสถาบันการศึกษาของประเทศเอื้อต่อความต้องการของภาคอุตสาหกรรม แต่จะมีความแตกต่างกับสถาบันการศึกษาต่างประเทศในด้านการจัดวางโครงสร้างหลักสูตร

ศศิเกษณ สุวรรณาคม (2551) ได้ทำการศึกษาแนวทางการพัฒนาบุคลากรด้านโลจิสติกส์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินความต้องการทางด้านโลจิสติกส์ของผู้ประกอบการและบุคลากรของศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดสิงห์บุรี ซึ่งเกี่ยวกับความรู้ในงานด้านโลจิสติกส์ และทักษะในด้านการปฏิบัติงาน โดยจะนำผลที่ได้ไปใช้ในการออกแบบหลักสูตรการอบรมให้ความรู้ทางด้านโลจิสติกส์แก่ผู้ประกอบการ เพื่อเติมเต็มขีดความสามารถของผู้ประกอบการตามความต้องการที่แท้จริง การวิจัยในครั้งนี้ ได้นำแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยด้านโลจิสติกส์ เข้ามาช่วยในการสร้างแนวทางหรือหัวข้อที่ใช้ในการสัมภาษณ์ และแบบสำรวจความต้องการทางด้านโลจิสติกส์ของผู้ให้บริการโลจิสติกส์ ซึ่งในการสัมภาษณ์และตอบแบบสำรวจมีกลุ่มเป้าหมายหลัก คือ สถานประกอบการในจังหวัดสิงห์บุรี จำนวน 86 สถานประกอบการ ประกอบด้วย ภาคการผลิต และผู้ให้บริการโลจิสติกส์ โดยมีตัวแทน จำนวน 1 คน จากแต่ละสถานประกอบการเป็นผู้ให้ข้อมูล ซึ่งผู้ให้ข้อมูลจะต้องเป็นผู้ปฏิบัติงานทางด้านโลจิสติกส์โดยตรง จากนั้นนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และตอบแบบสำรวจมาวิเคราะห์และกลั่นกรอง เพื่อใช้ในการสร้างแบบสำรวจการพัฒนาศักยภาพทางด้านโลจิสติกส์ของบุคลากรศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดสิงห์บุรี โดยแบบสำรวจจะประกอบไปด้วย ข้อมูลทฤษฎี และปฏุมภูมิที่เกี่ยวข้องกับความต้องการด้านโลจิสติกส์เป็นหลักการวิเคราะห์ข้อมูลซึ่งได้จากการตอบแบบสำรวจการพัฒนา ศักยภาพของบุคลากรทางด้านโลจิสติกส์ พบว่าการพัฒนาศักยภาพทางด้านโลจิสติกส์ ต้องเริ่มต้นที่ผู้บริหารระดับสูงก่อน เมื่อผู้บริหารระดับสูงมีความรู้ ความเข้าใจทางด้านโลจิสติกส์ อย่างแท้จริงแล้ว สามารถนำความรู้ไปจัดตั้งนโยบายในเรื่องการพัฒนา ศักยภาพ เพื่อการปฏิบัติงานในด้านโลจิสติกส์ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วรพจน์ มีถม (2551) ได้ศึกษาว่าหลักสูตรโลจิสติกส์ในประเทศไทยในปัจจุบันแต่ละหลักสูตรให้ความสำคัญกับโลจิสติกส์ในด้านต่าง ๆ อย่างไร หากแบ่งหมวดหมู่ของงานด้านโลจิสติกส์ออกเป็น 7 หมวด คือ 1) การจัดการด้านการขนส่ง 2) การจัดการโซ่อุปทาน 3) การจัดการโลจิสติกส์ภายในโรงงาน 4) การนำเทคโนโลยีต่าง ๆ มาใช้ในงานด้านโลจิสติกส์ 5) การจัดการกลยุทธ์ด้านโลจิสติกส์ขององค์กร 6) การตัดสินใจในงานด้านโลจิสติกส์ 7) การจัดการและการพัฒนาองค์กร โดยพิจารณาจากการจัดกลุ่มกิจกรรมด้านโลจิสติกส์ต่าง ๆ และวิชาที่เปิดในหลักสูตรโลจิสติกส์ในประเทศไทย แล้วนำไปให้เจ้าของหลักสูตรแต่ละหลักสูตรได้เปรียบเทียบหลักสูตรตนเองกับหมวดหมู่ต่าง ๆ เป็นคู่ ๆ ตามแนวทางของกระบวนการลำดับชั้นเชิงวิเคราะห์ (Analytic Hierarchy Process: AHP) จากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ แสดงให้เห็นว่าหลักสูตรโลจิสติกส์ในประเทศไทยในปัจจุบันนั้น ส่วนใหญ่ให้ความสำคัญในหมวดหมู่ด้านการจัดการด้านการขนส่ง ซึ่งประกอบด้วย การขนส่งสินค้า การกระจายสินค้าทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ การออกแบบบรรจุภัณฑ์ การขนถ่ายและการบริการลูกค้าต่าง ๆ เช่น การส่งมอบสินค้า หรือการบริการหลังการขายรวมถึงการ Reverse Logistics ส่วนหมวดหมู่ที่หลักสูตรในประเทศไทยให้ความสำคัญน้อยที่สุด คือ หมวดหมู่ด้านประกอบด้วย การพัฒนาบุคลากรโลจิสติกส์ ด้านการบัญชีด้านการเงิน ด้านเศรษฐศาสตร์ ด้านการจัดการและการพัฒนาองค์กร ซึ่งประกอบด้วย เรื่องเกี่ยวกับภาษีอากร และด้านพฤติกรรมองค์กรที่ เกี่ยวข้องกับงานด้านโลจิสติกส์ตลอดจนด้านการตลาด และงานด้านพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาความต้องการคุณลักษณะบุคลากรทางด้านโลจิสติกส์ของผู้ประกอบการ :กรณีศึกษา นิคมอุตสาหกรรมอมตะนคร

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ กลุ่มองค์กรธุรกิจประเภทอุตสาหกรรมที่ตั้งอยู่ในเขตนิคมอุตสาหกรรมอมตะนคร 514 จำนวนลูกค้า ณ ปัจจุบัน (ตามฐานข้อมูลรายชื่อโรงงานในนิคมอุตสาหกรรมอมตะนคร; ต.ค. 2556)

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ลำดับอุตสาหกรรมการผลิตที่มีประเภทจำนวนองค์กรธุรกิจมากที่สุด โดยแบ่งตามกลุ่มอุตสาหกรรม 5 ลำดับ ดังนี้

ประเภทอุตสาหกรรมในโรงงานนิคมอุตสาหกรรมอมตะนคร

1. ยานยนต์ (32.64%)
2. เหล็ก โลหะ พลาสติก (25.52%)
3. เครื่องใช้ไฟฟ้า (14.02%)
4. สินค้าอุปโภค บริโภค (10.25%)
5. เคมีภัณฑ์ (9.83%)

2. เครื่องมือในการวิจัย

ผู้วิจัยเลือกใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ โดยมีรูปแบบข้อคำถามในแบบสอบถามเป็นข้อคำถามแบบปิด (Close ended question) ซึ่งลักษณะเป็นการตั้งคำถามโดยมีการกำหนดตัวเลือกคำตอบต่าง ๆ เอาไว้ล่วงหน้า เพื่อให้ผู้ตอบเลือกตอบจากตัวเลือกที่กำหนดไว้เท่านั้น และข้อคำถามแบบเปิด (Open ended question) ซึ่งลักษณะเป็นการตั้งคำถามโดยเปิดโอกาสให้ผู้ตอบตอบได้อย่างเสรี

เพื่อให้ได้มาซึ่งความคิดเห็นแบบกว้าง ๆ โดยกำหนดลักษณะของเครื่องมือในการวิจัย และการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยโดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ส่วน ซึ่งแต่ละส่วนมีรายละเอียดดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง การสร้างแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ (Check-List) มีข้อคำถามจำนวน 5 ข้อ โดยแบ่งเป็นข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถาม 2 ข้อ และข้อมูลเกี่ยวกับบริษัท 3 ข้อ

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามที่เกี่ยวกับการสำรวจความต้องการ บุคลากรด้านโลจิสติกส์ของกลุ่มประชากร การสร้างแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ลักษณะของคำถามต้องการให้ผู้ตอบประเมินข้อคำถามเป็นระดับมาตราส่วนตามความสำคัญหรือตามความคิดเห็น โดยมีคำตอบแบ่งเป็นระดับมาตราส่วน 5 ระดับ เรียงลำดับความสำคัญจากมากไปน้อย คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด มีข้อคำถามจำนวน 20 ข้อ

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะอื่น ๆ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบปลายเปิด (Open Ended) มีข้อคำถามจำนวน 1 ข้อ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจำแนกตามแหล่งที่มาได้ 2 ประเภท คือ ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) และข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data)

3.1 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการแนะนำหรืออ้างอิงถึงหลักการและทฤษฎีต่าง ๆ ที่สามารถสนับสนุนงานวิจัย เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับความต้องการคุณลักษณะบุคลากรทางด้านโลจิสติกส์ของสถานประกอบการ

3.2 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสำรวจ (Survey Method) โดยออกแบบสอบถาม (Questionnaire) ไปยังกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ประกอบการที่อยู่ในนิคมอุตสาหกรรมอมตะนคร จากนั้นจึงนำผลจากการสำรวจมาวิเคราะห์ผลข้อมูลทางสถิติ โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ขอบหนังสือแนะนำตัว เพื่อใช้ประกอบการจัดส่งแบบสอบถามไปยังบริษัท ในเขตนิคมอุตสาหกรรมอมตะนคร เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม
2. ดำเนินการจัดส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ และติดตามทางโทรศัพท์เพื่อรวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับการกรอกข้อมูลเรียบร้อยแล้วมาทำการวิเคราะห์
3. นำแบบสอบถามที่ได้มาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถาม และนำไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ต่อไป

4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ซึ่งมีการประมวลข้อมูลเป็นขั้นตอน คือหลังจากตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว จึงนำข้อมูลที่ได้มาเปลี่ยนแปลงเป็นรหัสตัวเลข (Code) แล้วบันทึกหรือลงในเครื่องคอมพิวเตอร์ และเขียนโปรแกรมสั่งงานโดยใช้สถิติ

4.1 สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เป็นการนำเสนอข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาโดยนำมาบรรยายถึงลักษณะของข้อมูลที่เก็บมาได้ ทั้งในรูปแบบของตาราง ข้อความ แผนภูมิ และกราฟต่าง ๆ ค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป ความคิดเห็นในเรื่องความต้องการใช้บริการของผู้ประกอบการ และปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการ ประกอบด้วย

1. การแจกแจงความถี่ (Frequency) เป็นการแสดงค่าความถี่ของข้อมูลที่เก็บมาได้โดยใช้ค่าร้อยละ (Percentage)

2. การวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง (Central Tendency) เป็นการหาค่ากลางของข้อมูลเพื่อใช้เป็นตัวแทนของข้อมูลทั้งหมด โดยใช้สถิติในการวัดค่าแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลางคือ ค่าเฉลี่ย (Mean)

3. การวัดการกระจาย (Measure of Variation) เป็นการอธิบายว่าข้อมูลแต่ละค่านั้นมีค่าที่ห่างกันมากน้อยเพียงใด โดยค่าสถิติที่ใช้คือ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.)

4.2 การกำหนดช่วงคะแนนเฉลี่ยของระดับความคิดเห็น ข้อคำถามที่เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ผู้วิจัยได้กำหนดระดับมาตราส่วนที่เป็นข้อความให้เป็นค่าน้ำหนักตัวเลข เพื่อประโยชน์ต่อการนำไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ดังต่อไปนี้

ระดับความคิดเห็น มากที่สุด กำหนดให้มีค่าเท่ากับ 5

ระดับความคิดเห็น มาก กำหนดให้มีค่าเท่ากับ 4

ระดับความคิดเห็น ปานกลาง กำหนดให้มีค่าเท่ากับ 3

ระดับความคิดเห็น น้อย กำหนดให้มีค่าเท่ากับ 2

ระดับความคิดเห็น น้อยที่สุด กำหนดให้มีค่าเท่ากับ 1

การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติในแบบสอบถาม ในเรื่องความต้องการบุคลากรทางด้านโลจิสติกส์และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมุมมองผู้ประกอบการในเขตนิคมอุตสาหกรรมอมตะนคร ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การแปลความหมายเพื่อจัดระดับค่าเฉลี่ยออกเป็นช่วงดังต่อไปนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ มากที่สุด / เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ มาก / เห็นด้วย

ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ ปานกลาง / ไม่แน่ใจ

ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ น้อย / ไม่เห็นด้วย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ น้อยที่สุด / ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

4.3 การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ได้นำเสนอด้วยรูปกราฟและตารางประกอบคำบรรยายตามลำดับดังนี้

1. แบบสอบถามส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check – List) ใช้วิธีการหาค่าความถี่ (Frequency) สรุปค่ามาเป็นค่าร้อยละ (Percentage)

2. แบบสอบถามส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ความต้องการความต้องการบุคลากรทางด้านโลจิสติกส์และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมุมมองผู้ประกอบการในเขตนิคมอุตสาหกรรมอมตะนคร ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ใช้วิธีการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.)

3. แบบสอบถามส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยอื่น ๆ ที่มีผลต่อความต้องการบุคลากรทางด้านโลจิสติกส์ในบริษัท ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบปลายเปิด (Open-Ended) ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วเรียบเรียงออกมาเป็นค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ Percentage)

ผลการวิจัย

ผลการวิจัย พบว่า เป็นพนักงานแผนกบุคลากรหรือแผนกที่มีความเกี่ยวข้อง มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 20 ปี เป็นสถานประกอบการขนาดใหญ่ มีจำนวนพนักงานมากกว่า 200 คน และเปิดดำเนินการมากกว่า 20 ความต้องการบุคลากรทางด้านโลจิสติกส์และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมุมมองผู้ประกอบการในเขตนิคม

อุตสาหกรรมอมตะนคร โดยภาพรวม เรียงค่าคะแนนเฉลี่ยจากระดับความสำคัญ เกณฑ์ความสำคัญมากเรียงตามลำดับคือ

1. การดำเนินการตามคำสั่งซื้อของลูกค้า
2. การบริหารสินค้าคงคลัง
3. กิจกรรมการขนส่ง
4. การประเมินความต้องการของลูกค้า
5. การจัดซื้อ
6. การบริการลูกค้า
7. การบริหารคลังสินค้า
8. การติดต่อสื่อสารทางด้านโลจิสติกส์
9. การจัดเตรียมอะไหล่และชิ้นส่วนต่าง ๆ
10. การเคลื่อนย้ายสินค้าและวัตถุดิบและบรรจุภัณฑ์

ความต้องการบุคลากรทางด้านโลจิสติกส์ เมื่อจำแนกตามกลุ่มอุตสาหกรรม ปรากฏผลดังนี้ กลุ่มอุตสาหกรรมไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ ให้ความสำคัญกับกิจกรรมโลจิสติกส์มากที่สุด รองลงมาคือ ในอนาคตบริษัทจะมีการดำเนินกิจกรรมโลจิสติกส์ที่เพิ่มขึ้น และในปัจจุบันบริษัทขาดแคลนบุคลากรที่มีทักษะ ความรู้ความชำนาญทางด้านโลจิสติกส์กับกิจกรรมที่เกิดขึ้นกลุ่มอุตสาหกรรมชิ้นส่วนและอะไหล่ยนต์ ให้ความสำคัญกับกิจกรรมและบุคลากรด้านโลจิสติกส์มากที่สุด รองลงมาคือ ในอนาคตบริษัทจะมีการดำเนินกิจกรรมโลจิสติกส์ที่เพิ่มขึ้น บริษัทมีความต้องการบุคลากรทางด้านโลจิสติกส์เพิ่มขึ้น ในปัจจุบันบริษัทขาดแคลนบุคลากรทางด้านโลจิสติกส์กับกิจกรรมที่เกิดขึ้นและในปัจจุบันบริษัทมีบุคลากรทางด้านโลจิสติกส์ไม่ตรงกับกิจกรรมที่เกิดขึ้น กลุ่มอุตสาหกรรมเคมี ให้ความสำคัญกับกิจกรรมโลจิสติกส์มากที่สุด รองลงมาคือ ในอนาคตบริษัทจะมีการดำเนินกิจกรรมโลจิสติกส์ที่เพิ่มขึ้น ในปัจจุบันบริษัทมีบุคลากรทางด้านโลจิสติกส์เพียงพอกับกิจกรรมที่เกิดขึ้น ในปัจจุบันบริษัทมีบุคลากรทางด้านโลจิสติกส์ไม่ตรงกับกิจกรรมที่เกิดขึ้น และบริษัทมีความต้องการบุคลากรทางด้านโลจิสติกส์เพิ่มขึ้น กลุ่มอุตสาหกรรมอาหาร ให้ความสำคัญกับกิจกรรมโลจิสติกส์มากที่สุด รองลงมาคือ ในอนาคตบริษัทจะมีการดำเนินกิจกรรม โลจิสติกส์ที่เพิ่มขึ้น บริษัทมีความต้องการบุคลากรทางด้านโลจิสติกส์เพิ่มขึ้น ในปัจจุบันบริษัทมีบุคลากรทางด้านโลจิสติกส์เพียงพอกับกิจกรรมที่เกิดขึ้น และในปัจจุบันบริษัทมีบุคลากรทางด้านโลจิสติกส์ตรงกับกิจกรรมที่เกิดขึ้น และบริษัทมีความต้องการบุคลากรทางด้านโลจิสติกส์เพิ่มขึ้นทุก ๆ กลุ่มอุตสาหกรรม ผู้ประกอบการให้ความสำคัญกับกิจกรรมโลจิสติกส์มากที่สุด

สรุปและข้อเสนอแนะ

งานวิจัยนี้เป็นศึกษาความต้องการบุคลากรทางด้านโลจิสติกส์และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมุมมองผู้ประกอบการในเขตนิคมอุตสาหกรรมอมตะนคร จะเห็นได้ว่าอุตสาหกรรมทั้ง 5 ประเภท คือ อุตสาหกรรมไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ อุตสาหกรรมยานยนต์ อุตสาหกรรมเคมี อุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภค และอุตสาหกรรมบริการและสาธารณูปโภค ให้ข้อมูลความต้องการบุคลากรโลจิสติกส์เป็นไปในทิศทางเดียวกันเมื่อเทียบกับค่าเฉลี่ยที่ได้ คือ ทุก ๆ กลุ่มอุตสาหกรรมให้ความสำคัญเกี่ยวกับเกี่ยวกับกิจกรรมทางด้านโลจิสติกส์มากที่สุด ทุกกลุ่มอุตสาหกรรมให้ความสำคัญกับบุคลากรที่มีทักษะ และความรู้ให้ตรงกับกิจกรรมทางด้านโลจิสติกส์มากที่สุด และกลุ่มอุตสาหกรรม ผู้ประกอบการให้ความสำคัญกับบุคลากรโลจิสติกส์ ด้านการเลือกที่ตั้งโรงงานและคลังสินค้าน้อยที่สุด ยกเว้นอุตสาหกรรมชิ้นส่วนและอะไหล่ยนต์ที่ให้ความสำคัญกับบุคลากรโลจิสติกส์ด้านการบริการลูกค้าน้อยที่สุด ทุก ๆ กลุ่มอุตสาหกรรม

ผู้ประกอบการให้ปัจจัยความสำคัญในการคัดเลือกบุคลากรทางด้านโลจิสติกส์มาก แต่สถาบันการศึกษาที่จบ น้อยที่สุด อย่างไรก็ตาม ควรศึกษาเพิ่มเติมหรือทำการสำรวจกลุ่มอุตสาหกรรมประเภทอื่น ๆ นอกเหนือจากกลุ่มอุตสาหกรรมที่กล่าวมา เพื่อหาความแตกต่าง สถาบันการศึกษาที่จบ น้อยที่สุด อย่างไรก็ตาม ควรศึกษาเพิ่มเติมหรือทำการสำรวจกลุ่มอุตสาหกรรมประเภทอื่น ๆ นอกเหนือจากกลุ่มอุตสาหกรรมที่กล่าวมา เพื่อหาความแตกต่างและควรสำรวจเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากรทางด้านโลจิสติกส์

บรรณานุกรม

- กฤษดา วิศวีรานนท์ (2547). Supply Chain & Logistics: ทฤษฎีและตัวอย่างจริง. กรุงเทพฯ: สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น).
- กิตติ บุญนา (2549). ยุทธศาสตร์การบริหารการพัฒนาองค์กรสมัยใหม่ โดยการใช้กระบวนการของการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ (Result Based Management: RBM). กรุงเทพฯ: เอส แอนด์ จี กราฟฟิค.
- คำนาย อภิปรชญาสกุล (2537). การจัดการการขนส่ง (Transportation Management). นนทบุรี: ซี.วาย.ซี.ซี.เอ็ม.พรีนติ้ง.
- ฉัตรภา วัฒนานนทชัย (2548). การพัฒนาบุคลากรด้านโลจิสติกส์ในระดับบัณฑิตศึกษาเพื่อสนับสนุนการเติบโตของผู้ให้บริการโลจิสติกส์ของประเทศ. การศึกษาแบบอิสระปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.
- บุญทรัพย์ พานิชการ และคณะ. (2549). ผู้นำในการจัดการโลจิสติกส์. Intertransport Logistics. กรุงเทพฯ: 103-106.

คุณลักษณะของบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์ที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบการ
ในจังหวัดนนทบุรี

Characteristics of Graduated students in major of Logistics Management expected
by Enterprises in Nonthaburi province.

อุทุมพร อยู่สุข*

Utumporn Yoosuk

* อาจารย์ประจำสาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์ คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยราชพฤกษ์

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิต และ 2. เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ประกอบการ เกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิต กลุ่มตัวอย่าง คือ สถานประกอบการในจังหวัดนนทบุรี จำนวน 325 ราย เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test, One-Way ANOVA และ LSD

ผลการวิจัย พบว่า

1. คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ เรียงตามลำดับ คือ 1. ด้านความรู้ 2. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ 3. ด้านคุณธรรมจริยธรรม 4. ด้านทักษะทางปัญญา และ 5. ด้านทักษะการวิเคราะห์และการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

2. เพศ อายุ ตำแหน่งงาน วุฒิการศึกษา แตกต่างกันมีผลต่อความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของบัณฑิต โดยรวม และเป็นรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. ประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน มีผลต่อความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของบัณฑิต ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านความรู้ แตกต่างกัน ส่วนด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ด้านทักษะการวิเคราะห์และการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านภาพรวม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4. ขนาดของสถานประกอบการแตกต่างกัน มีผลต่อความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของบัณฑิต ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และด้านภาพรวม แตกต่างกัน ส่วนด้านทักษะการวิเคราะห์และการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: คุณลักษณะของบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์ที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบการ

Abstract

The objectives of this research were to study characteristics of graduated students in major of Logistics Management that were qualified and required by enterprises in Nonthaburi province, and to compare perspectives among enterprises. Samples were selected from enterprises in Nonthaburi

province for 325 enterprises. Researcher collected data via questionnaires and used statistics technique such as frequency, percentage, average, Standard Deviation, t-test and One-Way ANOVA.

Researcher found that enterprise opinions toward characteristics of Graduated students in major of Logistics Management were in high level thoroughly. There were the averages of the following aspects consecutively; 1. Knowledge 2. Inter-personal skills and responsibilities 3. Ethics and morale 4. Intellectual skills and 5. IT communication and Analytical skills.

The results collected from the questionnaire comprised of;

1. Interviewees who had different sex ages positioning reveal their approaches toward characteristics of Graduated students in major of Logistics Management differently with statistical significant level of 0.05.

2. Interviewees who had different job experiences uncover their approaches toward characteristics of Graduated students in major of Logistics Management differently in the aspect of Ethics and Morales, Knowledge and Intellectual skills, Inter personal skills and responsibilities with statistical significance 0.05. Meanwhile, these Interviewees expose their viewpoints toward characteristics of Graduated students in major of Logistics Management indifferently with statistical significance 0.05 only in the aspect of IT communication and Analytical skills and overall.

3. Interviewees who were in different scales of the enterprises show their approaches toward characteristics of Graduated students in major of Logistics Management differently in the aspect of Ethics and Morales, Knowledge and Intellectual skills, Inter personal skills and responsibilities with statistical significance 0.05. However, those Interviewees expose their opinions toward characteristics of Graduated students in major of Logistics Management indifferently with statistical significance 0.05 only in IT communication and Analytical skills and overall.

Keywords: Characteristics of Logistics Management graduated that qualified by enterprises

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในสภาวะปัจจุบันผู้ประกอบการด้านโลจิสติกส์ทั้งภาคการผลิตและบริการต้องเผชิญกับภาวะที่มีการแข่งขันสูง เพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้า ทั้งนี้ต้องอาศัยการปรับตัวขององค์กรและการสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขัน จึงจะทำให้องค์กรประสบความสำเร็จได้ ซึ่งการที่องค์กรจะประสบความสำเร็จได้นั้น ขึ้นอยู่กับปัจจัยต่าง ๆ หลายปัจจัย เช่น การจัดการองค์กรอย่างเป็นระบบ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัย รวมถึง การใช้ทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ ซึ่งคนถือเป็นปัจจัยที่สำคัญในการทำงานอย่างมาก ธุรกิจจึงต้องการคนที่มีคุณภาพมาปฏิบัติงาน ซึ่งปัจจุบันอุตสาหกรรมด้านโลจิสติกส์ขยายตัวมากขึ้น ทำให้ผู้ประกอบการด้านโลจิสติกส์ต้องการบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญในด้านโลจิสติกส์เข้ามาปฏิบัติงาน ในฝ่ายโลจิสติกส์ ซึ่งในปัจจุบันมีบัณฑิตที่จบการศึกษาทางด้านโลจิสติกส์เป็นจำนวนมาก

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นอาจารย์ในวิทยาลัยราชพฤกษ์ คณะบริหารธุรกิจ สาขาการจัดการ โลจิสติกส์ จึงมีความสนใจที่จะศึกษาความต้องการของผู้ประกอบการในเขตพื้นที่จังหวัดนนทบุรีว่ามีความต้องการบัณฑิตในสาขาการจัดการโลจิสติกส์ที่มีคุณลักษณะและคุณสมบัติอย่างไร โดยศึกษาคุณลักษณะด้านคุณธรรม จริยธรรม

ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และด้านทักษะการวิเคราะห์และการสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อสาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์ คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยราชภัฏ ในการวางแผนและจัดการเรียนการสอน ให้สอดคล้องกับตลาดแรงงานในอนาคต เพื่อให้บัณฑิตสาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์ได้ทราบข้อมูล เพื่อเตรียมตัวและสร้างเสริมประสบการณ์ที่จำเป็น อันจะเป็นประโยชน์ในการประกอบอาชีพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์ ตามความคิดเห็นของผู้ประกอบการ
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ประกอบการ เกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิต เมื่อจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และขนาดของผู้ประกอบการ

สมมติฐานการวิจัย

1. ผู้ประกอบการในเขตพื้นที่จังหวัดนนทบุรีมีความต้องการคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์ ด้านความรู้มากที่สุด
2. ผู้ประกอบการในเขตพื้นที่จังหวัดนนทบุรีที่มีปัจจัยส่วนบุคคล และขนาดของสถานประกอบการแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์แตกต่างกัน

ประโยชน์ของงานวิจัย

1. ใช้เป็นแนวทางให้ผู้บริหาร อาจารย์ผู้สอนสาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์ได้ใช้เป็นข้อมูลการปรับปรุงหลักสูตรปริญญาตรีสาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์ คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยราชภัฏ เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการผลิตนักศึกษาให้เหมาะสมมีประสิทธิภาพ ให้ตรงกับความคิดเห็นของผู้ประกอบการ
2. ใช้เป็นแนวทางให้ผู้ประกอบการในจังหวัดนนทบุรี วางแผนการคัดสรรบุคลากรด้านการจัดการโลจิสติกส์ เข้าทำงานในองค์กร

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “คุณลักษณะของบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์ที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบการในจังหวัดนนทบุรี” กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ประกอบการในจังหวัดนนทบุรี จำนวน 325 ราย โดยสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) จากจำนวนประชากร คือ ผู้ประกอบการในจังหวัดนนทบุรีตามรายชื่อของกรมโรงงานอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม จำนวน 1,743 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วนำเสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิได้พิจารณาเพื่อหาความถูกต้อง (Validity) ของเครื่องมือ โดยใช้เกณฑ์การตัดสินคุณภาพของเครื่องมือ คือ ค่าดัชนี IOC (Item Objective Congruence) ซึ่งพบว่าแบบสอบถามมีค่าดัชนี IOC ทั้งฉบับเท่ากับ 0.89 และนำแบบสอบถามที่ได้ผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒินำไปทดลองใช้ (Try Out) กับสถานประกอบการที่มีลักษณะเดียวกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ราย เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของเครื่องมือโดยวิธีวัดความสอดคล้องภายในของมาตรวัดด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาร์ค (Cronbach's Alpha Coefficient)

ซึ่งการวิจัยครั้งนี้มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ 0.85 จากนั้นผู้วิจัยนำแบบสอบถามเก็บข้อมูลด้วยตนเอง หลังจากเก็บแบบสอบถามครบจึงนำไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ คือ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และใช้วิธีการทดสอบค่า t-test และทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) ในกรณีที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้วิธีการของ LSD (Least Significant Difference) เพื่อใช้พิสูจน์สมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้

ผลการวิจัย

1. ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 225 คน คิดเป็นร้อยละ 69.2 โดยมีอายุ 31-40 ปีมากที่สุด จำนวน 177 คน คิดเป็นร้อยละ 54.5 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นผู้จัดการแผนก/ฝ่าย จำนวน 196 คน คิดเป็นร้อยละ 60.3 โดยมีวุฒิทางการศึกษาสูงสุด ระดับปริญญาตรี จำนวน 201 คน คิดเป็นร้อยละ 61.8 มีประสบการณ์ในการทำงานส่วนใหญ่ มากกว่า 10 ปี จำนวน 231 คน คิดเป็นร้อยละ 71.1 โดยผู้ตอบแบบสอบถามปฏิบัติงานที่มีขนาดของสถานประกอบการส่วนใหญ่ 51-100 คน จำนวน 139 คน คิดเป็นร้อยละ 42.8

2. ความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของบัณฑิต โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยแต่ละด้านเรียงตามลำดับดังนี้ 1. ด้านความรู้ 2. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ 3. ด้านคุณธรรมจริยธรรม 4. ด้านทักษะทางปัญญา และ 5. ด้านทักษะการวิเคราะห์และการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งสามารถจำแนกรายด้านดังนี้

2.1 ด้านความรู้ พบว่า ความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของบัณฑิต โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยแต่ละข้อเรียงตามลำดับดังนี้ 1. สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้กับการทำงานและแก้ปัญหาในการทำงานได้ และความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีค่าเฉลี่ยเท่ากันซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด นอกนั้นอยู่ในระดับมากทุกข้อโดยมีค่าเฉลี่ยแต่ละข้อเรียงตามลำดับดังนี้ 2. มีองค์ความรู้ในสาขาวิชาอย่างกว้างขวางและเป็นระบบ และมีการพัฒนาความรู้ อย่างสม่ำเสมอ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน 3. ความสามารถในการนำเสนอข้อมูล และ 4. ความสามารถในการเข้าใจ

2.2 ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ พบว่า ความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของบัณฑิต โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยแต่ละข้อเรียงตามลำดับดังนี้ 1. ความสามารถในการทำงานเป็นทีม 2. การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนร่วมงาน ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด นอกนั้นอยู่ในระดับมากทุกข้อโดยมีค่าเฉลี่ยแต่ละข้อเรียงตามลำดับดังนี้ 3. การมีส่วนร่วมช่วยเหลือต่อการแก้ปัญหาในกลุ่มได้อย่างสร้างสรรค์ 4. ความสามารถในการปรับตัว และตัดสินใจแก้ปัญหา 5. ความรับผิดชอบในการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง และ 6. มีความสามารถในการแก้ปัญหาความขัดแย้งได้

2.3 ด้านคุณธรรมจริยธรรม พบว่า ความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของบัณฑิต โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยแต่ละข้อเรียงตามลำดับดังนี้ 1. การแสดงออกถึงความซื่อสัตย์สุจริตอย่างสม่ำเสมอ 2. การพัฒนานิสัยและปฏิบัติตนตามศีลธรรมในเรื่องส่วนตัวและสังคม 3. การพัฒนานิสัยในด้านความรับผิดชอบต่อส่วนตน และส่วนรวม 4. ความสามารถในการจัดการปัญหาด้านคุณธรรม จริยธรรม 5. เป็นแบบอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิตและเป็นแบบอย่างที่ดีต่อผู้อื่น 6. การแก้ปัญหาด้วยวิถีทางที่คำนึงถึงค่านิยมพื้นฐานและจรรยาบรรณวิชาชีพ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ และ 7. การแสดงออกซึ่งพฤติกรรมทางด้านคุณธรรมจริยธรรม

2.4 ด้านทักษะทางปัญญา พบว่า ความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของบัณฑิต โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยแต่ละข้อเรียงตามลำดับดังนี้ 1. สามารถนำเอาความรู้ความเข้าใจในภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติที่เกี่ยวข้องมาประยุกต์ใช้เพื่อแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ 2. ความสามารถในการใช้ความรู้และวิเคราะห์สถานการณ์ 3. สามารถ

ประยุกต์ทักษะและความเข้าใจเนื้อหาทางวิชาการสู่วิชาชีพ 4. สามารถศึกษาปัญหาที่ค่อนข้างซับซ้อนและเสนอแนวทางใหม่ในการแก้ไขปัญหาได้อย่างสร้างสรรค์ และ 5. มีความเข้าใจและสามารถประเมินข้อมูล ค้นหาแนวคิดและประยุกต์ข้อสรุปเพื่อแก้ไขปัญหา

2.5 ด้านทักษะการวิเคราะห์และการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ พบว่า ความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของบัณฑิต โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยแต่ละข้อเรียงตามลำดับดังนี้ 1. มีทักษะในการใช้ภาษาไทย 2. ความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศ 3. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ 4. ความสามารถในการเลือกใช้เทคนิคการสื่อสารที่เหมาะสมในการเก็บรวบรวมข้อมูล แปลความหมาย และสื่อสารข้อมูลข่าวสารและความคิด 5. ความสามารถในการประยุกต์ใช้เทคนิคทางคณิตศาสตร์และสถิติได้อย่างสร้างสรรค์ และ 6. ความสามารถในการวิเคราะห์เชิงตัวเลขและใช้เทคนิคทางคณิตศาสตร์และสถิติ

3. เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ประกอบการกับปัจจัยส่วนบุคคล

3.1 เพศแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของบัณฑิตทั้งภาพรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3.2 อายุแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของบัณฑิตทั้งภาพรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ดังนี้

ด้านคุณธรรมจริยธรรม พบว่า ผู้ประกอบการที่มีช่วงอายุ 20-30 ปี มีความเห็นด้านคุณธรรมจริยธรรมน้อยกว่าผู้ประกอบการที่มีอายุ 31-40 ปี และผู้ประกอบการที่มีช่วงอายุ 31-40 ปีมีความเห็นด้านคุณธรรมจริยธรรมมากกว่าผู้ประกอบการที่มีช่วงอายุ 41-51 ปี และ 51 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านความรู้ พบว่า ผู้ประกอบการที่มีช่วงอายุ 31-40 ปี มีความเห็น ด้านความรู้มากกว่าผู้ประกอบการที่มีอายุ 41-50 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ด้านทักษะทางปัญญา พบว่า ผู้ประกอบการที่มีช่วงอายุ 31-40 ปี มีความเห็นด้านทักษะทางปัญญา มากกว่าผู้ประกอบการที่มีอายุ 41-50 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ พบว่า ผู้ประกอบการที่มีช่วงอายุ 31-40 ปี มีความเห็นด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ มากกว่าผู้ประกอบการที่มีอายุ 41-50 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ด้านทักษะการวิเคราะห์ตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ พบว่า ผู้ประกอบการที่มีช่วงอายุ 31-40 ปี มีความเห็นด้านทักษะการวิเคราะห์ตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ มากกว่าผู้ประกอบการที่มีอายุ 41-50 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และด้านภาพรวม พบว่า ผู้ประกอบการที่มีช่วงอายุ 31-40 ปี มีความเห็น ด้านภาพรวม มากกว่าผู้ประกอบการที่มีอายุ 41-50 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3.3 ตำแหน่งงานแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของบัณฑิตทั้งภาพรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ดังนี้

ด้านคุณธรรมจริยธรรม พบว่า ผู้ประกอบการที่มีตำแหน่งเป็นผู้บริหารระดับสูง มีความเห็น ด้านคุณธรรมจริยธรรมน้อยกว่าผู้ประกอบการที่มีตำแหน่งเป็นผู้จัดการแผนก/ฝ่ายและผู้ประกอบการที่มีตำแหน่งเป็นหัวหน้างาน และผู้ประกอบการที่มีตำแหน่งเป็นผู้จัดการแผนก/ฝ่าย มีความเห็นด้านคุณธรรมจริยธรรมมากกว่าผู้ประกอบการที่มีตำแหน่งเป็นหัวหน้างาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ด้านความรู้ พบว่า ผู้ประกอบการที่มีตำแหน่งเป็นผู้บริหารระดับสูง มีความเห็น ด้านความรู้มากกว่าผู้ประกอบการที่มีตำแหน่งเป็นผู้จัดการแผนก/ฝ่ายและผู้ประกอบการที่มีตำแหน่งเป็นหัวหน้างาน และผู้ประกอบการที่มีตำแหน่งเป็นผู้จัดการแผนก/ฝ่าย มีความเห็นด้านความรู้ น้อยกว่าผู้ประกอบการที่มีตำแหน่งเป็นหัวหน้างาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ด้านทักษะทาง

อภิปรายผล

1. คุณลักษณะของบัณฑิต ทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับมาก เพื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความรู้ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ หทัยรัตน์ บัณฑิตยารักษ์ (2552) ที่ได้ศึกษาคุณลักษณะที่คาดหวังของผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาเทคโนโลยีโลจิสติกส์และการจัดการระบบขนส่งตามความต้องการของสถานประกอบการในเขตจังหวัดชลบุรี พบว่า ความคิดเห็นของสถานประกอบการในภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยได้ดังนี้ 1. ด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม 2. ด้านความรู้ 3. ด้านทักษะทางปัญญา 4. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และ 5. ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ หทัยรัตน์ บัณฑิตยารักษ์ (2554) ที่ได้ศึกษาสมรรถนะของนักศึกษาสหกิจศึกษา สาขาวิชาเทคโนโลยีโลจิสติกส์และการจัดการระบบการขนส่ง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออกตามความคิดเห็นของสถานประกอบการ พบว่า สถานประกอบการมีความคิดเห็นต่อสมรรถนะที่เป็นจริงของนักศึกษาสหกิจศึกษา อยู่ในระดับมาก และต้องการนักศึกษาที่มีสมรรถนะด้านความรู้ อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับกรอบมาตรฐานฯ (พ.ศ. 2552) ระดับอุดมศึกษา ที่กล่าวว่า บัณฑิตระดับอุดมศึกษาต้องมี องค์ความรู้ใน 5 ด้าน คือ 1. ด้านคุณธรรมจริยธรรม 2. ด้านความรู้ 3. ด้านทักษะทางปัญญา 4. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และ 5. ด้านทักษะการวิเคราะห์และการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

2. ปัจจัยส่วนบุคคล ที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของบัณฑิต แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งตรงกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ หทัยรัตน์ บัณฑิตยารักษ์ (2552) ที่ได้ศึกษาคุณลักษณะที่คาดหวังของผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาเทคโนโลยีโลจิสติกส์และการจัดการระบบขนส่ง ตามความต้องการของสถานประกอบการในเขตจังหวัดชลบุรี พบว่า ประเภทของธุรกิจแตกต่างกันมีความคาดหวังต่อคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 ด้านคุณธรรมจริยธรรม จากความคิดเห็นของผู้ประกอบการ พบว่า ผู้ประกอบการให้ความสำคัญในเรื่อง การแสดงออกถึงความซื่อสัตย์สุจริตอย่างสม่ำเสมอของบัณฑิต ผู้วิจัยจึงเสนอว่า สถาบันการศึกษาควรจัดโครงการด้านคุณธรรมจริยธรรมขึ้นเพื่อปลูกฝังให้บัณฑิต มีการแสดงออกถึงความซื่อสัตย์สุจริตอย่างสม่ำเสมอและเป็นแบบอย่างที่ดีในสังคม

1.2 ด้านความรู้ จากความคิดเห็นของผู้ประกอบการ พบว่า ผู้ประกอบการให้ความสำคัญของบัณฑิตในเรื่อง การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้กับการทำงานและแก้ปัญหาในการทำงานได้ และความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้วิจัยจึงเสนอว่า สถาบันการศึกษาควรจัดการเรียนการสอนโดยเน้นการทำงานแบบปฏิบัติจริง เพื่อให้นักศึกษาสามารถใช้ความรู้ เรียนรู้การทำงานด้วยตนเอง และสามารถมีวิธีการประยุกต์ใช้ความรู้กับการทำงานได้

1.3 ด้านทักษะทางปัญญา จากความคิดเห็นของผู้ประกอบการ พบว่า ผู้ประกอบการให้ความสำคัญของบัณฑิตในเรื่อง การนำเอาความรู้ความเข้าใจในภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติที่เกี่ยวข้องมาประยุกต์ใช้เพื่อแก้ปัญหาในสถานประกอบการต่าง ๆ ผู้วิจัยจึงเสนอว่า สถาบันการศึกษาควรจัดการเรียนการสอนโดยเน้นการทำงานแบบปฏิบัติจริงและการผลักดันให้นักศึกษาออกฝึกงาน รวมถึงเขียนโครงการฝึกปฏิบัติงาน เพื่อให้นักศึกษาสามารถนำเอาความรู้ความเข้าใจในภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติที่เกี่ยวข้องมาประยุกต์ใช้เพื่อแก้ปัญหาในสถานประกอบการต่าง ๆ ได้

1.4 ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ จากความคิดเห็นของผู้ประกอบการ พบว่า ผู้ประกอบการให้ความสำคัญของบัณฑิตในเรื่อง ความสามารถในการทำงานเป็นทีม ผู้วิจัยจึงเสนอว่า สถาบันการศึกษาควรจัดการเรียนการสอนโดยเน้นให้นักศึกษาทำงานเป็นกลุ่มเพื่อเรียนรู้การทำงานเป็นกลุ่ม แสดงความคิดเห็นภายในกลุ่ม รับฟังความคิดเห็นจากผู้อื่น และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

1.5 ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ จากความคิดเห็นของผู้ประกอบการ พบว่า ผู้ประกอบการให้ความสำคัญของบัณฑิตในเรื่อง การมีทักษะในการใช้ภาษาไทย ผู้วิจัยจึงเสนอว่า สถาบันการศึกษาควรจัดการเรียนการสอนโดยเน้นให้นักศึกษามีการแสดงออกในการพูด แสดงความคิดเห็น เพื่อฝึกให้นักศึกษาสามารถใช้ทักษะในการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง และสถาบันการศึกษาควรจัดให้มีโครงการภาษาไทย ทุกปี เพื่อปลูกฝังให้นักศึกษาใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาในกลุ่มตัวอย่างอื่น เช่น สถานประกอบการด้านโลจิสติกส์ เพื่อวางแผนการผลิตบัณฑิต เฉพาะสาขาวิชาต่อไป

2.2 ควรมีการศึกษาตัวแปรอื่น ๆ ที่มีผลต่อคุณลักษณะของบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์ที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบการ

2.3 ควรมีการศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของสถานประกอบการที่มีหลากหลายประเภทที่เกี่ยวกับคุณลักษณะของบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์ที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบการ

บรรณานุกรม

- กิตติภพ หมวดเพชร. (2551). **การจัดทำหลักสูตรยกระดับฝีมือแรงงานด้านโลจิสติกส์สาขาช่างเชื่อม TIG กรณีศึกษา: ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดปราจีนบุรี และสถานประกอบการในจังหวัดปราจีนบุรี.** ปัญหาพิเศษ สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- วิทยา สุทธิธรรม. (2546). **การจัดการโซ่อุปทาน.** กรุงเทพฯ: บริษัท เพียร์สัน เอ็นดูเคชั่น อินโดไวน่า จำกัด.
- ศศิภรณ์ สุวรรณาคม. (2551). **ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาบุคลากรด้านโลจิสติกส์ กรณีศึกษาของศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดสิงห์บุรี และสถานประกอบการในจังหวัดสิงห์บุรี.** สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ). (2553). **คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา.**
- สุณี ประยูร. (2552). **คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบุคลากรทางด้านโลจิสติกส์ตามความต้องการของสถานประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยว.** มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- หทัยรัตน์ บัณฑิตยารักษ์. (2552). **คุณลักษณะที่คาดหวังของผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์และการจัดการระบบขนส่งตามความต้องการของสถานประกอบการในเขตจังหวัดชลบุรี.** สาขาวิชาเทคโนโลยีโลจิสติกส์และการจัดการระบบขนส่ง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก.
- หทัยรัตน์ บัณฑิตยารักษ์. (2554). **สมรรถนะของนักศึกษาสหกิจศึกษาสาขาวิชาเทคโนโลยีโลจิสติกส์และการจัดการระบบขนส่ง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออกตามความคิดเห็นของสถานประกอบการ.** สาขาวิชาเทคโนโลยีโลจิสติกส์และการจัดการระบบขนส่ง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก.

สภาพปัจจุบันและความคาดหวังในการจัดการความรู้ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา
ของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายเบญจมิตร
Current Situations and Expectations of Knowledge Management of Educational
Quality Assurance of Private Higher Education Institutions of Benjamittr Network

พนิดา วัชรระรังษี*

Panida Vashararangsi

*อาจารย์ประจำสาขาวิชาการจัดการ คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยราชพฤกษ์

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และความคาดหวังในการจัดการความรู้ด้านประกันคุณภาพการศึกษา ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน เครือข่ายเบญจมิตร และเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรเกี่ยวกับการจัดการความรู้ที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพการศึกษา ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนเครือข่ายเบญจมิตร การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นบุคลากรในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน เครือข่ายเบญจมิตร 5 สถาบัน จำนวน 276 คน โดยการสุ่มแบบโควตา (Quota Sample) การทดสอบสมมติฐานโดยใช้การทดสอบที (One Sample t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) และการทดสอบความแตกต่าง ของค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีการของ เชฟเฟ (Scheffé)

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ความแตกต่างด้านเพศ มีผลต่อความคิดเห็นของบุคลากร และความแตกต่างด้านสถาบันการศึกษา ที่ทำงาน ระดับการศึกษา ตำแหน่งทางวิชาการ และหน้าที่ความรับผิดชอบ ไม่มีผลต่อความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อสภาพปัจจุบันและความคาดหวัง ของการจัดการความรู้ด้านประกันคุณภาพการศึกษา นอกจากนี้บุคลากรมีความคาดหวังต่อการจัดการความรู้ ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา สูงกว่าสภาพปัจจุบัน แสดงว่าบุคลากรให้ความสนใจ เห็นความสำคัญ และมีคาดหวังให้สภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบันดีขึ้น โดยเฉพาะ 4 ด้านที่บุคลากรมีความคิดเห็นที่สอดคล้องกัน ได้แก่ 1. ด้านการจัดการความรู้การประกันคุณภาพการศึกษาให้เป็นระบบ มีความต่อเนื่อง ซึ่งถือว่าเป็นวัฒนธรรมองค์กรที่สำคัญ และมีผลโดยตรงต่อการบรรลุเป้าหมายขององค์กร 2. ด้านการประมวล และกลั่นกรองความรู้ โดยการจัดทำเอกสารเกี่ยวกับระบบประกันคุณภาพการศึกษาโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านประกันคุณภาพการศึกษาโดยตรง เพื่อแจกจ่ายให้กับทุกหน่วยงาน เพื่อใช้เป็นรูปแบบเดียวกัน 3. ด้านการเข้าถึงความรู้บุคลากรในสถาบันที่สามารถใช้คอมพิวเตอร์ระบบสารสนเทศ อินเทอร์เน็ต เป็นอย่างดี จะทำให้สถาบันการศึกษาสามารถดำเนินงานด้านประกันคุณภาพการศึกษารับรองตามเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ตามที่สถาบันกำหนดได้ 4. ด้านการแบ่งปันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ด้วยวิธีบอกเล่าประสบการณ์ จะทำให้เข้าใจงาน และสามารถปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาได้เป็นอย่างดีและถูกต้อง

คำสำคัญ: การจัดการความรู้ด้านประกันคุณภาพการศึกษา สถาบันอุดมศึกษาเอกชน เครือข่ายเบญจมิตร

Abstract

The purpose of this study is examine the current situation and expectation of knowledge management of educational quality assurance of private higher education institutions of Benjamittr

network. And compare the opinions of employees in private higher education institutions for knowledge managements that affect the quality of education of private higher education institutions of network. This research is a quantitative research by collecting data from sample of employees in 5 private higher education institutions with multistage sampling of 276 persons by Quota Sample . Hypothesis testing using t-test (One sample t-test), one-way analysis of variance (One-Way ANOVA) and to test the pair of average by means of Scheffé

Test of hypothesis found that gender differences affected the opinion of employees, but difference of the educational institutions, work places, academic positions, and responsibilities unaffected their opinions in current conditions and expectations of knowledge management of educational quality assurance.

In addition, they expected in knowledge management of educational quality assurance higher than current conditions which showed that they focused and expected the better condition, especially the 4 fields which they were consistent with comments including: 1. Knowledge Organization of educational quality assurance system continuity which was one important corporate culture and had direct impact on achieving the goals of the organization. 2. Knowledge Codification and Refinement which was the documentation related to quality assurance by its direct responsible units, and for distribution to all departments to use the same model. 3. Knowledge Access which employees in institutions who skilled in computer system and internet would enable the institution to achieve the goal of quality assurance operations and objectives set by the institution. 4. Knowledge Sharing by sharing experiences would create understanding with work and good and accurate operation of quality assurance.

Keywords: Knowledge Management of educational quality assurance, private higher education institutions of Benjamitr network

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันระบบประกันคุณภาพการศึกษา เข้ามามีบทบาท และควบคุมคุณภาพการศึกษาของสถาบัน ซึ่งนำไปสู่ (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 หมวด 6: 14) ที่ก่อให้เกิดการปฏิรูปการศึกษาครั้งใหญ่ที่มุ่งเน้นคุณภาพ การศึกษา คือได้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาทุกระดับให้อยู่ใน มาตรฐานเดียวกันทั่วประเทศ ซึ่งการประกันคุณภาพการศึกษา ถือเสมือนเป็นหนึ่งในเครื่องมือ และกลไกที่ใช้ชี้วัด ประสิทธิภาพ ศักยภาพ และการพัฒนา ของสถานศึกษานั้นเมื่อก้าวถึงการประกันคุณภาพการศึกษา คือแนวทาง กำหนดด้านการบริหารจัดการ และดำเนินกิจกรรมปกติของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพ ศักยภาพของผู้เรียน และ เพิ่มประสิทธิภาพของครูผู้สอนอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน สร้างความมั่นใจให้ผู้รับบริการทางการศึกษา ทั้งผู้รับบริการ โดยตรง ได้แก่ ผู้เรียน ผู้ปกครอง และผู้รับบริการทางอ้อม ได้แก่ ผู้ประกอบการ ประชาชน และชุมชนสังคมและปัจจุบัน รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 มาตรา 80 (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 124 ตอนที่ 47 ก: 25) ยัง กำหนดว่ารัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบาย ด้านสังคม การสาธารณสุข การศึกษา และวัฒนธรรม โดยพัฒนาคุณภาพ

และมาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกระดับ และทุกรูปแบบให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ และสังคม จัดให้มีแผนการศึกษาแห่งชาติ กฎหมายเพื่อพัฒนาการศึกษาของชาติ จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพครู และบุคลากรทางการศึกษาให้ก้าวหน้าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก รวมทั้งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกความเป็นไทย มีระเบียบวินัย คำนึงถึงประโยชน์ส่วนร่วม และยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

หลักเกณฑ์ด้านประกันคุณภาพการศึกษาเป็นการประเมินผลสัมฤทธิ์ของสถาบันการศึกษา ซึ่งมีหน่วยงานผู้รับผิดชอบ และกำหนดกฎเกณฑ์ของการประกันคุณภาพการศึกษา ทั้งภายใน และภายนอกมีอยู่ 2 แห่ง คือ 1. สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา หรือ สกอ. 2. สำนักงานมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอก หรือ สมศ. ซึ่งแก่นสำคัญของระบบประกันคุณภาพการศึกษานั้นเป็นการกำหนดองค์ประกอบคุณภาพ ซึ่งครอบคลุมเกี่ยวกับกิจการดำเนินงานของสถาบันอุดมศึกษา คือ ด้านปรัชญา ปณิธาน วัตถุประสงค์ แผนการดำเนินการ ด้านการผลิตบัณฑิต ด้านกิจกรรมพัฒนานักศึกษา ด้านการวิจัย ด้านการบริการวิชาการแก่สังคม ด้านการทำนุบำรุงศิลปะ และวัฒนธรรม ด้านการบริหาร และการจัดการ ด้านการเงินและงบประมาณ ด้านระบบ และกลไกการประกันคุณภาพ

งานด้านการประกันคุณภาพการศึกษา สำหรับบุคลากรภายในสถาบัน มองว่าการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นเรื่องยุ่งยาก และห่างไกลจากการปฏิบัติจริง และปัญหาที่พบบ่อยอยู่บ่อยครั้ง คือบุคลากรส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจในเนื้อหา และไม่มีวินัยในการปฏิบัติตาม ซึ่งสาเหตุอาจมาจากมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ที่มากมาย ทั้ง สกอ. และ สมศ. รวมทั้งคู่มือที่มีสำนวนการเขียนที่ค่อนข้างเป็นทางการเข้าใจยาก สำหรับบุคลากรที่มีหน้าที่รับผิดชอบที่แตกต่างกัน สถาบันการศึกษาในเครือข่ายเบญจมิตรก็เช่นกัน โดยปัญหาที่พบไม่แตกต่างจากสถาบันทั่วไป คือการทำความเข้าใจในการปฏิบัติตามมาตรฐานตัวบ่งชี้ การเก็บเอกสารหลักฐานที่เชื่อมโยง เกี่ยวข้องกัน และความต้องการของบุคลากร ที่ต้องการให้บุคลากรภายในสถาบันเดียวกัน ถ่ายทอดความรู้ สร้างความเข้าใจ และมีบุคลากรที่ทำงานเกี่ยวกับด้านประกันคุณภาพเพิ่มมากขึ้น จึงเป็นที่มาของการวิจัย และพัฒนาในครั้งนี้ เพื่อจะศึกษาปัญหาเชิงลึกเกี่ยวกับการจัดการความรู้ด้านประกันคุณภาพการศึกษา ของเครือข่ายเบญจมิตร ซึ่งเป็นเครือข่ายที่ทำงานร่วมกัน 5 สถาบัน โดยคาดว่าประโยชน์ที่ได้รับจะเป็นข้อมูลช่วยให้ผู้บริหาร หรือบุคลากรที่เกี่ยวข้องมีแนวทางแก้ไขให้ตรงจุด และเพิ่มประสิทธิภาพของงานด้านประกันคุณภาพการศึกษาในสถาบันของตนเอง และสร้างให้เป็นวัฒนธรรมองค์กร โดยถือเสมือนว่าการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นภารกิจของสถาบัน และบุคลากรทางการศึกษาที่จะต้องรับรู้ เข้าใจ และปฏิบัติตาม เพื่อมุ่งสู่เป้าหมายที่กำหนดโดยสิ่งที่สำคัญที่สุดของการจัดการความรู้ และพัฒนาคุณภาพการศึกษานั้น ผู้บริหารทุกระดับต้องให้ความสำคัญต่อการจัดการความรู้ ส่งเสริมบทบาทผู้นำ ให้ความสำคัญกับบุคลากรให้เป็นศูนย์กลางขับเคลื่อนภารกิจ เสริมสร้างสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการแลกเปลี่ยน และพัฒนาความรู้ สร้างวงจรความรู้ แสวงหา แบ่งปัน และประยุกต์ใช้ความรู้ เสริมสร้างแรงใจ จัดสร้างเครื่องมือ และกลยุทธ์ จัดการความรู้ที่เหมาะสม และประยุกต์เชื่อมโยงกับเป้าหมายขององค์กร สรุป ติดตาม วัดและประเมินผล เพื่อการปฏิบัติงานของทุกฝ่ายที่จะบรรลุสู่เป้าหมายได้เป็นอย่างดี โดยเป็นไปตามกรอบ และกลไกที่กำหนด

คำถามการวิจัย

1. สถาบันอุดมศึกษาเอกชน เครือข่ายเบญจมิตร มีการจัดการความรู้ ตามสภาพปัจจุบัน และความคาดหวังด้านประกันคุณภาพการศึกษาอย่างไร
2. บุคลากรสถาบันอุดมศึกษาเอกชน เครือข่ายเบญจมิตร มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการความรู้ที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพการศึกษาแตกต่างกันอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และความคาดหวังในการจัดการความรู้ ด้านประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน เครือข่ายเบญจมิตร
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน เกี่ยวกับการจัดการความรู้ที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพการศึกษา ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนเครือข่ายเบญจมิตร

สมมติฐานการวิจัย

ข้อมูลทั่วไปของบุคลากรอุดมศึกษาเอกชน ในเครือข่ายเบญจมิตร ได้แก่ เพศ อายุ สถาบันการศึกษาระดับการศึกษา ตำแหน่งทางวิชาการ หน้าที่ภายในสถาบันการศึกษา ที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพปัจจุบัน และความคาดหวัง ในการจัดการความรู้ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา 7 ด้าน คือด้านการบ่งชี้ความรู้ ด้านการสร้างและแสวงหาความรู้ ด้านการจัดความรู้ให้เป็นระบบ ด้านการประมวล และกลั่นกรองความรู้ ด้านการเข้าถึงความรู้ ด้านการแบ่งปันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ด้านการเรียนรู้แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากร คือ บุคลากรทางการศึกษา ของสถาบันการศึกษา ที่อยู่ในเครือข่ายเบญจมิตร 5 สถาบัน ได้แก่ วิทยาลัยราชพฤกษ์ มหาวิทยาลัยธนบุรี มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ วิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ และ วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก โดยประมาณทั้งสิ้น 840 คน โดยใช้สูตรคำนวณกลุ่มตัวอย่างที่มีค่าความเชื่อมั่น .95 ของทาโร ยามาเน่ โดยทำการสุ่มแบบโควตา (Quota Sample) แทนค่า $\frac{840}{1+840(.05)^2}$ เท่ากับ 270.98 คน ผู้วิจัยจึงได้เก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างเป็นจำนวน 300 ชุด เพื่อให้ครอบคลุมตามขนาดกลุ่มตัวอย่างหลังจากเก็บแบบสอบถามกลับคืนมา โดยแจกแบบสอบถามแก่วิทยาลัยราชพฤกษ์จำนวน 85 ชุด มหาวิทยาลัยธนบุรีจำนวน 50 ชุด มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพจำนวน 70 ชุด วิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ จำนวน 40 ชุด และ วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก จำนวน 55 ชุด

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

เป็นการศึกษาการจัดการความรู้ ด้านประกันคุณภาพการศึกษา ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ในเครือข่ายเบญจมิตร โดยกำหนดเป็นตัวแปรที่ศึกษาดังนี้

2.1 ตัวแปรอิสระ คือ ลักษณะทางประชากรศาสตร์ของ บุคลากรสถาบันอุดมศึกษาเอกชน เครือข่ายเบญจมิตร 5 สถาบัน ได้แก่ เพศ อายุ สถาบันการศึกษา ระดับการศึกษา ตำแหน่งทางวิชาการ หน้าที่ความรับผิดชอบในสถาบัน

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การจัดการความรู้ 7 ด้าน ดังนี้

- 1) การบ่งชี้ความรู้ (Knowledge Identification)
- 2) การสร้าง และแสวงหาความรู้ (Knowledge Creation and Acquisition)
- 3) การจัดความรู้ให้เป็นระบบ (Knowledge Organization)
- 4) การประมวลผล และกลั่นกรองความรู้ (Knowledge Codification and Refinement)
- 5) การเข้าถึงความรู้ (Knowledge Access)
- 6) การแบ่งปันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Knowledge Sharing)

7) การเรียนรู้ (Learning)

3. ขอบเขตเวลา ทำการศึกษาระหว่าง เดือนพฤษภาคม 2555 – มีนาคม 2556

นิยามศัพท์เฉพาะ

การจัดการความรู้การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การรวบรวมองค์ความรู้เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาที่มีอยู่ในสถาบันการศึกษา ซึ่งอาจจะจัดกระจายอยู่ในตัวบุคคลหรือเอกสาร มาพัฒนาให้เป็นระบบ โดยสร้างองค์กร หรือศูนย์กลางการเรียนรู้สำหรับบุคลากรทุกคน เพื่อให้ทุกคนในสถาบันการศึกษา สามารถเข้าถึงความรู้ และพัฒนาตนเองให้เป็นผู้รู้ รวมทั้งปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะส่งผลให้สถาบันการศึกษา มีความสามารถในเชิงแข่งขันสูงสุด ด้านการจัดการความรู้ที่สถาบันการศึกษาออกชนใช้ในการเผยแพร่ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วยกระบวนการ 7 ด้านดังนี้

1. ด้านการบ่งชี้ความรู้การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การสำรวจความรู้ที่มีอยู่ เพื่อนำมากำหนด วิสัยทัศน์พันธกิจเป้าหมาย ของสถาบันการศึกษาของการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อนำไปสู่การกำหนดระบบ และเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย โดยการศึกษาสิ่งที่จำเป็นต้องรู้ว่าขณะนี้มีความรู้ด้านประกันคุณภาพการศึกษาอะไรบ้าง อยู่ใน รูปแบบใด และทำสิ่งนั้น ๆ ให้บรรลุตามที่กำหนด

2. ด้านการสร้างและแสวงหาความรู้การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การรวบรวมความรู้ที่มีอยู่เพื่อ การพัฒนาของการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อนำไปสู่การสร้างความรู้ใหม่ แสวงหาความรู้จากภายนอก จากแหล่ง ความรู้ต่าง ๆ ตามสื่อสิ่งพิมพ์ การอบรม การสัมมนา การประชุม เพื่อปรับแนวคิดของการประกันคุณภาพการศึกษา และหากมีความรู้เดิมอยู่ จะรักษาความรู้เก่า เพื่อมาประยุกต์กับความรู้ใหม่ที่ได้รับ

3. ด้านการจัดความรู้ให้เป็นระบบการประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึงการนำความรู้ที่สร้าง และแสวงหา เพื่อการวางโครงสร้างความรู้และการพัฒนาเกี่ยวกับระบบประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อเตรียมพร้อมสำหรับการ จัดเก็บความรู้ และสังเคราะห์อย่างเป็นระบบในอนาคต

4. ด้านการประมวลและกลั่นกรองความรู้การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึงการสังเคราะห์ความรู้ การ ปรับปรุงรูปแบบของการประกันคุณภาพการศึกษา ให้ออกมาในรูปแบบของเอกสารที่เป็นมาตรฐาน ใช้ภาษาเดียวกัน ปรับปรุงเนื้อหาให้สมบูรณ์

5. ด้านการเข้าถึงความรู้การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึงการถ่ายทอดความรู้ โดยความรู้ที่นั้น ๆ อาจอยู่ ในรูปแบบ เอกสาร ลายลักษณ์อักษร เอกสาร หนังสือ และเป็นการทำให้ผู้ใช้ความรู้นั้นเข้าถึงความรู้ เกี่ยวกับระบบ ประกันคุณภาพการศึกษา ที่ต้องการได้ง่ายและสะดวก โดยการนำเทคโนโลยีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ (IT) Web board บอร์ดประชาสัมพันธ์ เข้ามาใช้ในการหาความรู้

6. ด้านการแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึงการกระทำหลากหลายวิธีการ เพื่อแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งอาจเป็นบุคลากรในสถาบันเดียวกัน หรือ เครือข่ายต่างสถาบัน

7. ด้านการเรียนรู้การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึงการทำให้การเรียนรู้เกี่ยวกับระบบประกันคุณภาพ การศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของงานต่าง ๆ ให้เกิดระบบการเรียนรู้จาก การสร้างองค์ความรู้ นำความรู้ไปใช้เกิดการเรียนรู้ และประสบการณ์ใหม่ และหมุนเวียนต่อไปอย่างต่อเนื่อง

การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การทำกิจกรรมหรือการปฏิบัติการในภารกิจหลักอย่างมีระบบตามแผนที่กำหนดไว้โดยมีการวางแผน ควบคุมคุณภาพ การติดตามตรวจสอบคุณภาพ และการประเมินคุณภาพโดยผ่านกระบวนการ PDCA ตามกรอบมาตรฐานการอุดมศึกษา เพื่อชี้วัดมาตรฐานการศึกษาในแต่ละด้าน

สภาพปัจจุบัน หมายถึง สภาพการณ์ สภาพ หรือสถานการณ์ จริตที่เป็นอยู่ ปรากฏอยู่ และกระทำดำเนินการ และปฏิบัติอยู่ ณ ขณะนั้น

ความคาดหวัง หมายถึง ความรู้สึก ความคิดเห็น ความเชื่อ การเรียนรู้ การตีความ หรือการคาดการณ์ต่อเหตุการณ์ที่ยังไม่เกิดขึ้น โดยความคิดจะเกิดจากความต้องการที่จะให้เกิดขึ้น ภายหน้า หรือในอนาคต

บุคลากรทางการศึกษา หมายถึง บุคลากรที่ทำงานเกี่ยวกับการศึกษา ประกอบด้วยสายวิชาการ ทำหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการเรียน การสอนในสถาบันการศึกษา โดยระดับอุดมศึกษาประกอบด้วยตำแหน่งต่าง ๆ ทางวิชาการ คือ อาจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ ศาสตราจารย์ และสายสนับสนุนการสอน คือบุคลากรที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับส่วนสนับสนุนการศึกษาอื่น ๆ ที่ไม่ได้ปฏิบัติการสอน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทราบถึงสภาพปัจจุบัน และความคาดหวังในการจัดการความรู้ ด้านประกันคุณภาพการศึกษา ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน เครือข่ายเบญจมิตร
2. ได้ทราบถึงความคิดเห็นของบุคลากรในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนเกี่ยวกับการจัดการความรู้ที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพการศึกษา ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนเครือข่ายเบญจมิตร
3. นำไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไข รูปแบบ และการจัดการความรู้ด้านประกันคุณภาพการศึกษาแก่บุคลากรในสถาบันอุดมศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

เครื่องมือหลักที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดการความรู้ ด้านประกันคุณภาพการศึกษา ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน เครือข่ายเบญจมิตร 5 สถาบันคือ วิทยาลัยราชพฤกษ์ มหาวิทยาลัยธนบุรี มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ วิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ และ วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอกประกอบด้วย 3 ส่วนได้แก่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ สถาบันการศึกษา ระดับการศึกษา ตำแหน่งทางวิชาการ หน้าที่รับผิดชอบในสถาบันการศึกษา

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน และความคาดหวัง ของการจัดการความรู้ด้านประกันคุณภาพการศึกษา โดยประกอบด้วย ด้านการบ่งชี้ความรู้ของการประกันคุณภาพการศึกษา

ด้านการสร้างและแสวงหาความรู้ของการประกันคุณภาพการศึกษา ด้านการจัดความรู้ให้เป็นระบบของการประกันคุณภาพการศึกษา การประมวล และกลั่นกรองความรู้ของการประกันคุณภาพการศึกษา การเข้าถึงความรู้ของการประกันคุณภาพการศึกษา การแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ของการประกันคุณภาพการศึกษา และการเรียนรู้ ของการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งแบบสอบถามเป็นลักษณะแบบประเมินค่า ตามแบบลิเคิร์ต (Likert Rating Scale) 5 ระดับ คือ ไม่มีเลย / มีน้อยมากมีน้อย มีระดับปานกลาง (พอใช้) มีในระดับที่ดีมีในระดับที่ดีมากโดยมีความหมายของระดับคะแนนดังนี้ (วิชิต อุ๋อัน, 2548: 181)

5	หมายถึง	มีในระดับที่ดีมาก / ต้องการมากที่สุด
4	หมายถึง	มีในระดับที่ดี/ ต้องการมาก

3	หมายถึง	มีระดับปานกลาง(พอใช้)/ ต้องการปานกลาง
2	หมายถึง	มีน้อย /ต้องการน้อย
1	หมายถึง	ไม่มีเลย / มีน้อยมาก/ ต้องการน้อยมาก

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูล ดังนี้

1. ข้อมูลแบบทุติยภูมิ (Secondary Data)

คือ ข้อมูลจากการรวบรวมเอกสาร ตำรา บทความวิจัย วิทยุที่เกี่ยวข้อ จากห้องสมุด ศูนย์วิทยบริการ และระบบสารสนเทศ อินเทอร์เน็ต ซึ่งข้อมูลส่วนนี้มิได้นำไปใช้ในการตอบวัตถุประสงค์ แต่นำมาอ้างอิงเท่านั้น

2. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data)

คือข้อมูลที่มาจากแบบสอบถามซึ่งแจกไปทั้งหมดจำนวน 300 ชุด ได้รับกลับคืนมาจำนวนทั้งสิ้น 276 ชุด คิดเป็นร้อยละ 85.40 ซึ่งการเก็บรวบรวมข้อมูลอยู่ในช่วงเดือน พฤศจิกายน 2555 ถึง มกราคม 2556 โดยผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. ขอนหนังสือจากวิทยาลัยราชพฤกษ์ เพื่อขอความร่วมมือในการแจกแบบสอบถาม
2. ติดต่อประสานงานกับศูนย์วิจัย และพัฒนาของวิทยาลัยที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นสถาบันในเครือข่ายเบญจมิตร 5 สถาบัน เพื่อการแจก และการเก็บแบบสอบถาม
3. จัดส่งแบบสอบถาม พร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามทางไปรษณีย์ และประสานงานทางโทรศัพท์ เพื่อแน่ใจว่าสถาบันทุกแห่งที่เป็นกลุ่มตัวอย่างได้รับเอกสารอย่างครบถ้วน
4. ผู้วิจัยเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง และบางส่วนสถาบันที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่งกลับทางไปรษณีย์

การวิเคราะห์ข้อมูล

โดยการนำข้อมูลจากแบบสอบถาม และแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ลักษณะทางประชากรศาสตร์ของบุคลากรสถาบันอุดมศึกษาเอกชน เครือข่ายเบญจมิตร 5 สถาบัน ได้แก่ เพศ อายุ สถาบันการศึกษาที่ทำงาน ระดับการศึกษา ตำแหน่งทางวิชาการ หน้าที่รับผิดชอบในสถาบันการศึกษา โดยการวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ

ส่วนที่ 2 ข้อมูลการจัดการความรู้ ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา โดยการนำข้อมูลมาเปรียบเทียบระหว่าง เพศ อายุ สถาบันการศึกษา ระดับการศึกษา ตำแหน่งทางวิชาการ หน้าที่รับผิดชอบในสถาบันการศึกษา กับ การจัดการความรู้ 7 ด้าน คือ การบ่งชี้ความรู้ การสร้าง และแสวงหาความรู้ การจัดการความรู้ให้เป็นระบบ การประมวลผล และกลั่นกรองความรู้ การเข้าถึงความรู้ การแบ่งปันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การเรียนรู้ รวมทั้งสิ้น 33 ข้อ 7 ด้าน การกำหนดเกณฑ์คะแนน (วิชิต อุ๋อัน, 2548: 181)

คะแนนเฉลี่ย	การแปลความหมาย
4.21 – 5.00	มีในระดับที่ดีมาก
3.41 – 4.20	มีในระดับที่ดี
2.61 – 3.40	มีระดับปานกลาง(พอใช้)
1.81 – 2.60	มีน้อย

1.00 – 1.80

ไม่มีเลย / มีน้อยมาก

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม**ผลการวิจัย และอภิปรายผล**

จากผลการวิจัย นำมาสู่การอภิปรายผลความคิดเห็นของบุคลากร สถาบันอุดมศึกษาเอกชนเครือข่ายเบญจมิตรต่อการจัดการความรู้การประกันคุณภาพการศึกษาทั้ง 7 ด้าน โดยค่าเฉลี่ย และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันในการจัดการความรู้ด้านประกันคุณภาพการศึกษา ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนเครือข่ายเบญจมิตร โดยภาพรวม สภาพปัจจุบันในการจัดการความรู้ ด้านประกันคุณภาพการศึกษา 1. ด้านการบ่งชี้ความรู้ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.87 อยู่ในระดับอยู่ในระดับดี 2. ด้านการสร้างและแสวงหาความรู้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.71 อยู่ในระดับดี 3. ด้านการจัดความรู้ให้เป็นระบบค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.56 อยู่ในระดับดี 4. ด้านการประมวลและกลั่นกรองความรู้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.55 อยู่ในระดับดี 5. ด้านการเข้าถึงความรู้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.52 อยู่ในระดับดี 6. ด้านการแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68 อยู่ในระดับดี 7. ด้านการเรียนรู้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.77 อยู่ในระดับดี ค่าเฉลี่ยรวมทั้ง 7 ด้าน เท่ากับ 3.67 อยู่ในระดับดี ซึ่งจากทั้ง 7 ด้าน บุคลากรให้ความเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันในการจัดการความรู้ด้านประกันคุณภาพการศึกษา ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนเครือข่ายเบญจมิตร ด้านการบ่งชี้ความรู้มากที่สุด ส่วนค่าเฉลี่ย และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความคาดหวังในการจัดการความรู้ด้านประกันคุณภาพการศึกษา ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนเครือข่ายเบญจมิตร โดยภาพรวมความคาดหวังในการจัดการความรู้ด้านประกันคุณภาพการศึกษา 1. ด้านการบ่งชี้ความรู้ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.39 ระดับดีมาก 2. ด้านการสร้างและแสวงหาความรู้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.28 ระดับดีมาก 3. ด้านการจัดความรู้ให้เป็นระบบค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.27 ระดับดีมาก 4. ด้านการประมวลและกลั่นกรองความรู้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.22 ระดับดีมาก 5. ด้านการเข้าถึงความรู้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.32 ระดับดีมาก 6. ด้านการแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ระดับ 4.33 ระดับดีมาก 7. ด้านการเรียนรู้ระดับ 4.38 ระดับดีมาก ค่าเฉลี่ยรวมทั้ง 7 ด้าน เท่ากับ 4.32 ระดับดีมาก ซึ่งจากทั้ง 7 ด้าน บุคลากรให้ความเห็นเกี่ยวกับความคาดหวังในการจัดการความรู้ด้านประกันคุณภาพการศึกษา ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนเครือข่ายเบญจมิตร ด้านการบ่งชี้ความรู้มากที่สุด และสามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

ด้านการบ่งชี้ความรู้การประกันคุณภาพการศึกษา ในสภาพปัจจุบันพบว่า สถาบันการศึกษา มีการบริหารจัดการด้านการเรียนการสอน การวิจัย การบริการวิชาการแก่สังคม และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามเกณฑ์ประกันคุณภาพการศึกษา เป็นอันดับที่ 1 ในขณะที่ อันดับที่ 1 ในความคาดหวังด้านการบ่งชี้ความรู้ด้านประกันคุณภาพการศึกษา คือสถาบันการศึกษาของท่านมีวิสัยทัศน์ ด้านการประกันคุณภาพการศึกษาร่วมกันระหว่างผู้บริหาร อาจารย์บุคลากร ในการมุ่งเน้นและพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาให้บรรลุกรอบมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแสดงว่า บุคลากรให้ความสำคัญต่อการปฏิบัติงาน หรือการขับเคลื่อนภารกิจ โดยต้องการทำงานเป็นทีม และความร่วมมือจากบุคลากรภายในสถาบันทุกฝ่าย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อรสา ภาวิมล (2552) ที่ว่าการจัดการความรู้ด้านการประกันคุณภาพที่ดี คือ บทบาทผู้นำ การให้ความสำคัญกับ “คน” เป็นศูนย์กลางขับเคลื่อนภารกิจ

ด้านการสร้าง และแสวงหาความรู้ด้านประกันคุณภาพการศึกษา ในสภาพปัจจุบัน พบว่า เมื่อหน่วยงานภายนอกเชิญเข้าร่วมประชุมสัมมนา เสวนา หรืออบรมเกี่ยวกับระบบประกันคุณภาพการศึกษา สถานศึกษาของท่านให้ความสนใจ และส่งบุคลากรเข้าร่วมฟัง เป็นอันดับที่ 1 ในขณะที่ อันดับที่ 1 ในความคาดหวัง คือสถาบันการศึกษาของท่านได้มีการจัดอบรมสัมมนาประชุม สัมมนาภายในสถาบัน เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อเป็นความรู้แก่

บุคลากรทุกหน่วยงานซึ่งแสดงให้เห็นว่าบุคลากรต้องการบุคลากรต้องการให้สถาบันจัดอบรมสัมมนาประชุมภายในมากกว่า

ด้านการจัดความรู้ ด้านการประกันคุณภาพการศึกษาให้เป็นระบบพบว่า มีความสอดคล้องกันทั้งในสภาพปัจจุบันและในความคิดหวัง คือการจัดการความรู้อย่างเป็นระบบและต่อเนื่องแก่บุคลากรในสถานศึกษา เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา ถือเป็นวัฒนธรรมองค์กรที่สำคัญแก่บุคลากรทุกคนแสดงว่าบุคลากรได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษา และต้องการให้ทุกคนที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ภายในองค์กร ถือเป็นเรื่องสำคัญ และจำเป็นต้องเรียนรู้ แสวงหาความรู้เพื่อเป็นหนทางสู่การปฏิบัติ

ด้านการประมวล และกลั่นกรองความรู้พบว่า มีความสอดคล้องกันทั้งในสภาพปัจจุบันและความคิดหวัง คือเอกสารเกี่ยวกับระบบประกันคุณภาพการศึกษาของท่านจะจัดทำโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านประกันคุณภาพการศึกษาโดยตรงเพื่อแจกให้กับทุกหน่วยงานและคณะใช้เป็นรูปแบบเดียวกัน

ด้านการเข้าถึงความรู้ ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา พบว่า มีความสอดคล้องกันทั้งในสภาพปัจจุบันและความคิดหวัง คือ หากบุคลากรทุกคนในสถาบัน สามารถใช้คอมพิวเตอร์ ระบบสารสนเทศ อินเทอร์เน็ต ได้เป็นอย่างดี จะทำให้สถาบันการศึกษาของท่านดำเนินงานด้านต่าง ๆ บรรลุตามเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ที่สถาบันกำหนด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ น้าทิพย์ นภาวิน (2547) ที่พบว่านอกจากความจำเป็นที่ต้องแสวงหาความรู้วิธีการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์แล้ว ยังจำเป็นต้องมีคลังความรู้ในทุกองค์การ ดังนั้นกระบวนการจัดเก็บความรู้จึงมีการสะสมความรู้ไว้ในหลายรูปแบบ แบ่งเป็น คลังความรู้อันหมายถึง แหล่งรวบรวมความรู้ในเรื่อง และสาขาวิชาต่าง ๆ ไว้อย่างเป็นระบบ มีระบบการจัดเก็บและระบบการค้นหาความรู้ที่ต้องการได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ได้แก่แหล่งข้อมูลในอินเทอร์เน็ต ห้องสมุด ศูนย์เอกสารและศูนย์ข้อมูล ศูนย์ศิลปะ ศูนย์วัฒนธรรม พิพิธภัณฑ์เป็นต้นแหล่งข้อมูลในอินเทอร์เน็ต

ด้านการแบ่งปันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ พบว่า มีความสอดคล้องกันทั้งในสภาพปัจจุบัน และความคิดหวัง คือ การแบ่งปันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านประกันคุณภาพการศึกษาด้วยวิธีบอกเล่าประสบการณ์พูดคุย จะทำให้เข้าใจงานสามารถดำเนินการปฏิบัติได้เป็นอย่างดี และถูกต้อง ซึ่งสอดคล้องกับ วิจารย์ พานิช (2540) กล่าวว่า การจัดการความรู้หรือเคเอ็ม (KM = Knowledge Management) คือการรวบรวมองค์ความรู้ที่มีอยู่ในองค์กร ซึ่งกระจัดกระจายอยู่ในตัวบุคคล หรือเอกสารเพื่อมาพัฒนาให้เป็นระบบ ให้ทุกคนในองค์กรสามารถเข้าถึงความรู้ และพัฒนาตนเองให้เป็นผู้รู้รวมทั้งปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพอันจะส่งผลให้องค์กรมีความสามารถในเชิงแข่งขันสูงสุดโดยที่ความรู้มี 2 ประเภท คือ 1. ความรู้ที่ฝังอยู่ในคน (Tacit Knowledge) เป็นความรู้ที่เกิดจากประสบการณ์ พรสวรรค์ หรือสัญชาตญาณของบุคคลในการทำความเข้าใจในสิ่งต่าง ๆ เป็นความรู้ที่ไม่สามารถถ่ายทอดออกมาเป็นคำพูดหรือลายลักษณ์อักษรได้โดยง่าย เช่น ทักษะในการทำงาน งานฝีมือ หรือการคิดเชิงวิเคราะห์ บางครั้งจึงเรียกว่าเป็นความรู้แบบนามธรรม 2. ความรู้ที่ชัดเจน (Explicit Knowledge) เป็นความรู้ที่สามารถรวบรวม ถ่ายทอดได้ โดยผ่านวิธีต่าง ๆ เช่น การบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร ทฤษฎี คู่มือต่าง ๆ และบางครั้งเรียกว่าเป็นความรู้แบบรูปธรรม ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของบุญส่ง หาญพานิช (2546) ว่า ผู้บริหารมีความประสงค์ในระดับมาก ให้มีการแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ข้ามหน่วยงานทั้งแบบเป็นทางการ และไม่เป็นทางการ ให้มีบริการความรู้แก่บุคลากร โดยเป็นทั้งผู้ให้ และผู้รับบริการ ซึ่งสามารถแลกเปลี่ยนความรู้ ด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การเผยแพร่ความรู้สู่สาธารณะ การถ่ายทอดความรู้ การจัดอบรมสัมมนา การอำนวยความสะดวกในการเข้าถึงความรู้ และการให้คำปรึกษา โดยจากงานวิจัยพบว่ารูปแบบการบริหารการจัดการความรู้ในสถาบันอุดมศึกษาไทย เน้นด้านการแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ และการบริการความรู้ เกี่ยวกับ 1. ด้านวิสัยทัศน์ของสถาบัน คือ การเป็นสถาบันแห่งการเรียนรู้อย่างทั่วถึงทั้งภายใน และภายนอกสถาบัน 2. ด้านภารกิจ

ของสถาบัน คือ การผลิต ถ่ายทอด และบริการความรู้ 3. ด้านนโยบายของสถาบัน คือ ให้มีการแบ่งปันความรู้อย่างทั่วถึงทั้งภายใน และภายนอกสถาบัน 4. ด้านเป้าหมายของสถาบัน คือ การพัฒนาวัฒนธรรมการแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ และวัฒนธรรมการบริการความรู้ พัฒนาความรู้ของบุคลากร พัฒนาฐานความรู้อิเล็กทรอนิกส์ของสถาบันและพัฒนาปฏิสัมพันธ์ความรู้ 5. ด้านการประเมินของสถาบัน คือ ประเมินความสามารถและวัฒนธรรมของสถาบัน ส่วน 6. ด้านยุทธศาสตร์ ได้มีกำหนดยุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการความรู้ไว้ 6 ยุทธศาสตร์ คือ 1. ยุทธศาสตร์ผู้บริหาร 2. ยุทธศาสตร์ความรู้ของบุคลากร 3. ยุทธศาสตร์ปฏิสัมพันธ์ความรู้ 4. ยุทธศาสตร์การสื่อสารความรู้และเทคโนโลยี 5. ยุทธศาสตร์การไว้วางใจ และ 6. ยุทธศาสตร์พลังร่วม เพื่อให้คน และงานมีปฏิสัมพันธ์ความรู้ร่วมกัน

ด้านการเรียนรู้ พบว่า ในสภาพปัจจุบันการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานและปฏิบัติการเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบัน เป็นข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด แสดงว่าการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันการศึกษาเอกชน เครือข่ายเบญจมิตรต่อการจัดการความรู้ด้านประกันคุณภาพการศึกษา มาในทิศทางที่ถูกต้องแล้วโดยเน้นการมีส่วนร่วมของบุคลากรและเสริมด้วยการจัดการความรู้ด้านประกันคุณภาพทำให้บุคลากรทุกคนมีโอกาสการเรียนรู้ได้อย่างสะดวกรวดเร็ว ในขณะที่เดียวกันก็มีความคาดหวังว่าการเรียนรู้ด้านประกันคุณภาพการศึกษาเป็นการเรียนรู้ที่ไม่สิ้นสุดและสามารถนำความรู้ที่ได้จากงานประกันคุณภาพการศึกษามาประยุกต์ใช้ในงานและในชีวิตประจำวันได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้เป็นเพราะทั้งตัวบ่งชี้คุณภาพของ สกอ. สมศ. อยู่บนพื้นฐานของวัฒนธรรมคุณภาพที่ได้รับการพิจารณากำหนดแนวทางปฏิบัติและเกณฑ์การประเมินมาเป็นอย่างดี สามารถนำไปใช้ในหน้าที่การงานและประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างดี มีคุณภาพ

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ความแตกต่างด้านเพศ มีผลต่อความคิดเห็นของบุคลากรสถาบันการศึกษาเอกชน เครือข่ายเบญจมิตรต่อการจัดการความรู้การประกันคุณภาพการศึกษา โดยผลการวิเคราะห์ พบว่าค่า $t = -1.004$ แสดงว่า บุคลากรสถาบันอุดมศึกษาเอกชน เครือข่ายเบญจมิตร ที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและความคาดหวังในการจัดการความรู้ด้านประกันคุณภาพการศึกษา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า ด้านการบ่งชี้ความรู้ มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยเพศหญิงมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าเพศชาย แต่ความแตกต่างด้านสถาบันการศึกษาที่ทำงานระดับการศึกษา ตำแหน่งทางวิชาการ และหน้าที่ความรับผิดชอบ ไม่มีผลต่อความคิดเห็นของบุคลากรสถาบันการศึกษาเอกชน เครือข่ายเบญจมิตรที่มีต่อสภาพปัจจุบันและความคาดหวัง ของการจัดการความรู้ด้านประกันคุณภาพการศึกษา

นอกจากนี้บุคลากรมีความคาดหวังต่อการจัดการความรู้ ด้านการประกันคุณภาพ สูงกว่าสภาพปัจจุบัน แสดงให้เห็นว่าบุคลากรสถาบันการศึกษาเอกชน เครือข่ายเบญจมิตร ให้ความสนใจ เห็นความสำคัญ และมีคาดหวังให้สภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบันดีขึ้น โดยเฉพาะ 4 ด้านที่บุคลากรสถาบันการศึกษาเอกชน เครือข่ายเบญจมิตร มีความคิดเห็นสอดคล้องกัน ได้แก่ 1. ด้านการจัดการความรู้การประกันคุณภาพการศึกษาให้เป็นระบบมีความต่อเนื่องซึ่งถือว่าเป็นวัฒนธรรมองค์กรที่สำคัญ และมีผลโดยตรงต่อการบรรลุเป้าหมายขององค์กร 2. ด้านการประมวล และกลั่นกรองความรู้ โดยการจัดทำเอกสารเกี่ยวกับระบบประกันคุณภาพการศึกษาโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านประกันคุณภาพการศึกษาโดยตรงเพื่อแจกจ่ายให้กับทุกหน่วยงานเพื่อใช้เป็นรูปแบบเดียวกัน 3. ด้านการเข้าถึงความรู้บุคลากรในสถาบันที่สามารถใช้คอมพิวเตอร์ ระบบสารสนเทศ อินเทอร์เน็ต เป็นอย่างดี จะทำให้สถาบันการศึกษาสามารถดำเนินงานด้านประกันคุณภาพบรรลุตามเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ตามที่สถาบันกำหนดได้ 4. ด้านการแบ่งปันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วยวิธีบอกเล่าประสบการณ์ จะทำให้เข้าใจงาน และสามารถปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาได้เป็นอย่างดีและถูกต้อง

ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรวิจัยเรื่อง การรับรู้ และการมีส่วนร่วมด้านประกันคุณภาพการศึกษา ของ อาจารย์ ผู้ปกครอง ผู้ใช้บัณฑิต บุคลากรสนับสนุนการสอน และนักศึกษา ทั้งภาครัฐบาล และเอกชน
2. ควรวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษา

บรรณานุกรม

- เข็มทอง ศิริแสงเลิศ. (2540). การวิเคราะห์ระบบประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ดุสิตบัณฑิต ภาควิชาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- น้ำทิพย์ วิภาวิน. (2541). การจัดการความรู้กับคลังความรู้. กรุงเทพฯ: เอสอาร์พริ้นติ้ง แมสโปรดักส์.
- บุญดี บุญญากิจ และคณะ. (2547). การจัดการความรู้จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ.
- บุญส่ง หาญพานิช. (2552). การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการความรู้ในสถาบันอุดมศึกษาไทย. วิทยานิพนธ์ดุสิตบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ประดิษฐ์ ศิริเดช. (2542). การประกันคุณภาพการศึกษา วารสารครูเชียงราย พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- วิจารณ์ พานิช. (2540). ค้นเมื่อ 27 กุมภาพันธ์ 2556, จาก <http://www.thaiall.com/km/indexo.html>
- วีรวัฒน์ อุทัยรัตน์ และเฉลิมชัย หาญกล้า. (2546). คุณภาพ: ความสำเร็จที่ต้องเริ่มจากภายในสถานศึกษา. วารสารข้าราชการครู.
- ศิริจันทร์ ทองประเสริฐ. (2543). วารสารราชบัณฑิตสถาน ปีที่ 25 ฉบับที่ 2 (กุมภาพันธ์ – พฤษภาคม 2543): เท็กแอนด์เจอร์นัล พับลิเคชั่น.
- สยาม สุ่มงาม. (2541). กระบวนการดำเนินงาน ปัญหา และแนวทางแก้ไข การประกันคุณภาพการศึกษา: กรณีศึกษาโรงเรียนนาร่อง สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุทัยธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงาน ก.พ.ร. และสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ. (2548). คู่มือการจัดทำแผนการจัดการความรู้โครงการพัฒนาส่วนราชการ ให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ และการจัดการความรู้ในส่วนราชการ.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2553). คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา กรุงเทพฯ สวัสดิการสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา องค์กรมหาชน. (2554). คู่มือการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสาม (พ.ศ.2554 – 2558) ระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ: ออฟเซ็ท พลัส จำกัด.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา. (2544). กรอบการประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา.
- สุวิมล ราชชนบริหาร. (2541). การศึกษากระบวนการประกันคุณภาพทางการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาอุดมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อรสา ภาววิมล. (2542). การพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาสำหรับสถาบันอุดมศึกษาไทย ตามแนวคิดการจัดการความรู้. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อำรุง จันทวานิช. (2542). แนวคิดและนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ : พื้นฐานการปฏิรูป การศึกษาเพื่อประชาชน.

กรุงเทพฯ: ครูสภา ลาดพร้าว.

อุทุมพร (ทองอุไทย) จามรมาน. (2542). การประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ: ฟันนี่ พับลิชชิ่ง.

Cryer's Cross. (1993). “Quality Assurance in Education” ค้นเมื่อ 27 ก.พ. 2556, จาก

http://www.opdc.go.th/oldweb/thai/frame_kpi_49/handbook_2549.doc

การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการติดตามตัวชี้วัดคุณภาพ โรงพยาบาลพหลพลพยุหเสนา
A Development of Information Systems for Tracking Quality Indicators of
Phaholpolpayuhasaena Hospital

ไชยวัฒน์ ไชยกิตติโสภณ*
Chaiwat Chaikittisopon

* ฝ่ายแผนงานและสารสนเทศ โรงพยาบาลพหลพลพยุหเสนา (cwat2505@gmail.com)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. วิเคราะห์ ออกแบบและพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการติดตามตัวชี้วัดคุณภาพโรงพยาบาลพหลพลพยุหเสนา 2. ประเมินคุณภาพของระบบสารสนเทศเพื่อการติดตามตัวชี้วัดคุณภาพโรงพยาบาลพหลพลพยุหเสนา 3. ประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้ที่มีต่อระบบสารสนเทศเพื่อการติดตามตัวชี้วัดคุณภาพโรงพยาบาลพหลพลพยุหเสนา ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือผู้ใช้ระบบสารสนเทศเพื่อการติดตามตัวชี้วัดคุณภาพโรงพยาบาลพหลพลพยุหเสนา ทั้ง 3 ระดับ ได้แก่ ระดับผู้ปฏิบัติงาน ผู้บริหารระดับกลาง และผู้บริหารระดับสูง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ระบบสารสนเทศเพื่อการติดตามตัวชี้วัดคุณภาพโรงพยาบาลพหลพลพยุหเสนา ซึ่งพัฒนาโดยใช้ทฤษฎีการพัฒนาตามวงจรการพัฒนาแบบ(System Development Life Cycle; SDLC) การประเมินผลโดยการสอบถามความพึงพอใจของผู้ใช้ที่มีต่อระบบและประเมินคุณภาพของระบบจากความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ผลการวิจัยพบว่าผลการวิจัย ผู้ใช้ระบบทั้ง 3 กลุ่มมีความพึงพอใจต่อการใช้งานของระบบอยู่ในเกณฑ์ระดับพึงพอใจมากที่สุด ในด้านคุณภาพของระบบ พบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าระดับคุณภาพมีความเหมาะสมมากที่สุด จึงสรุปได้ว่าระบบสารสนเทศเพื่อการติดตามตัวชี้วัดคุณภาพโรงพยาบาลพหลพลพยุหเสนา มีประโยชน์ต่อการใช้งานทำให้เกิดคุณประโยชน์ต่อโรงพยาบาลในระยะยาวต่อไป

คำสำคัญ : ระบบสารสนเทศ วงจรการพัฒนาแบบ การติดตามตัวชี้วัดคุณภาพ

Abstract

This research aims 1. To analyze, design and development of information systems for tracking quality indicators of Phaholpolpayuhasaena Hospital 2. To evaluate the quality of information systems for tracking quality indicators of Phaholpolpayuhasaena Hospital 3. To assess user satisfaction of information systems for tracking quality indicators of Phaholpolpayuhasaena Hospital .The populations were information system users from three levels, including the operational level, middle management and executive management. The information systems used in this study were developed based on the System Development Life Cycle. The open-and closed-end questionnaire was used to evaluate the quality of information systems while the rating questionnaire was used to assess user satisfaction. The results showed that the quality of information systems was most appropriate according to the expert’s opinion. In addition, users from all levels were very satisfied with the usability of this system. In conclusion, the information system for tracking quality

indicators of Phaholpolpayuhasaena Hospital is useful and it could provide long-term benefits to the organization.

Keywords: Information systems, The system development life cycle, Tracking quality indicators

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ฝ่ายแผนงานและสารสนเทศ โรงพยาบาลพลพยุหเสนา เป็นหน่วยงานหลักของโรงพยาบาลที่มีภารกิจเกี่ยวกับงานนโยบาย งานวางแผนกลยุทธ์ การวัดวิเคราะห์และการปรับปรุงผลงานขององค์กร การจัดการสารสนเทศและเทคโนโลยีสารสนเทศ งานติดตามและประเมินผล ประสานกับหน่วยงานต่าง ๆ ในองค์กรเพื่อการจัดทำแผนยุทธศาสตร์โรงพยาบาล แผนพัฒนาระบบบริการสุขภาพ (Service Plan) แผนปฏิบัติการประจำปี แผนงบประมาณ แผนอัตรากำลัง และแผนเงินบำรุงโรงพยาบาลเพื่อใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการของผู้บริหารและโรงพยาบาลให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล บรรลุตามนโยบายและเป้าหมายที่กำหนดไว้

แผนยุทธศาสตร์ของโรงพยาบาล ได้กำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จ (Key Performance Indicator: KPI) และมีการปรับเปลี่ยนไปตามนโยบาย และสภาพปัญหาในพื้นที่ ซึ่งในปี 2555 – 2556 ได้มีการกำหนดตัวชี้วัดคุณภาพโรงพยาบาล รวม 69 ตัวชี้วัด ครอบคลุมผลการดำเนินงานขององค์กร 7 ด้าน ได้แก่ ด้านการดูแลผู้ป่วย ด้านการมุ่งเน้นผู้รับผลงาน ด้านการเงิน ด้านทรัพยากรบุคคล ด้านระบบงานและกระบวนการที่สำคัญ ด้านการนำองค์กร และด้านการสร้างเสริมสุขภาพ สอดคล้องกับมาตรฐานโรงพยาบาลและบริการสุขภาพ ปัจจุบันพบว่า กระบวนการจัดเก็บและใช้ข้อมูลตัวชี้วัดคุณภาพทั้ง 7 ด้าน ในโรงพยาบาลยังไม่มีระบบสารสนเทศมาสนับสนุนในการทำงาน ข้อมูลผิดพลาด ข้อมูลไม่ครบถ้วน ไม่ทันสมัย ข้อมูลตัวชี้วัดมาจากหลายแหล่ง จัดเก็บด้วยมือมีข้อผิดพลาด ข้อมูลเก่าไม่มีเก็บไว้หรือหาไม่พบ การประมวลผลผิดพลาด ไม่สามารถประมวลผลได้โดยอัตโนมัติ ไม่มีฐานข้อมูลสืบค้น จัดเก็บข้อมูลเดียวกันไว้หลายแฟ้ม ระบบรายงานขาดประสิทธิภาพ จัดเก็บข้อมูลเดียวกันไว้หลายแฟ้ม ระบบรายงานไม่ตรงตามความต้องการ รายงานมีข้อผิดพลาดเนื่องจากรายงานผิด ไม่สามารถรายงานได้ทันที สิ้นเปลืองวัสดุมาก เสียเวลาในการจัดพิมพ์รายงาน ทำงานซ้ำซ้อน ทำให้เกิดปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ในการติดตามและใช้ตัวชี้วัดคุณภาพ ส่งผลให้ผู้บริหารไม่สามารถตัดสินใจวางแผน ปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ในการจัดการด้านคุณภาพบริการได้อย่างมีประสิทธิภาพ การจัดเก็บข้อมูลตัวชี้วัดคุณภาพไว้ในที่เดียว (One Stop Information Service) จะตอบสนองตามระดับความต้องการสารสนเทศในองค์กรของผู้บริหาร เพื่อนำข้อมูลที่นำไปใช้ประกอบการวิเคราะห์ วางแผน ตัดสินใจในการดำเนินงานของโรงพยาบาลได้อย่างถูกต้องรวดเร็ว นำไปสู่การพัฒนาโรงพยาบาลให้ได้รับการยอมรับในระดับประเทศต่อไป

ผู้วิจัยเป็นประธานคณะกรรมการงานสารสนเทศ และเป็นหัวหน้าฝ่ายแผนงานและสารสนเทศของโรงพยาบาล มีบทบาทและหน้าที่โดยตรงในการกำกับ ติดตาม เพื่อการจัดเก็บตัวชี้วัดคุณภาพโรงพยาบาล ให้มีความครบถ้วน สมบูรณ์ ทันเวลา และเชื่อถือได้ เพื่อเป็นข้อมูลให้ผู้บริหารนำไปใช้ได้ทันเวลา และจากการประชุมคณะกรรมการงานสารสนเทศ โรงพยาบาล ที่ประชุมมีมติเห็นสมควรให้นำระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ (Management Information System; MIS) (ณัฐพันธ์ เชนรณันท์ และ ไพบูลย์ เกียรติโกมล, 2542) มาพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อติดตามตัวชี้วัดคุณภาพโรงพยาบาลพลพยุหเสนา โดยดำเนินการตามวงจรการพัฒนาระบบ (System Development Life Cycle; SDLC) (โสภาส เอี่ยมสิริวงศ์, 2548) จะสามารถแก้ปัญหาดังกล่าวได้ดีขึ้น ผู้วิจัยจะได้ออกแบบเว็บแอปพลิเคชัน (Web Application) เพื่อที่จะช่วยแก้ไขปัญหาดังกล่าวให้เกิดประสิทธิภาพต่อไป สำหรับงานวิจัยในครั้งนี้จะกล่าวถึงเฉพาะในส่วนระบบสารสนเทศเพื่อติดตามตัวชี้วัดคุณภาพในโรงพยาบาลพลพยุหเสนา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาในการทำงานของระบบสารสนเทศเพื่อการติดตามตัวชี้วัดคุณภาพโรงพยาบาลพหลพลพยุหเสนา
2. เพื่อวิเคราะห์ ออกแบบ และพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการติดตามตัวชี้วัดคุณภาพโรงพยาบาลพหลพลพยุหเสนา
3. ประเมินคุณภาพของระบบสารสนเทศเพื่อการติดตามตัวชี้วัดคุณภาพโรงพยาบาลพหลพลพยุหเสนา
4. ประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้ที่มีต่อระบบสารสนเทศเพื่อการติดตามตัวชี้วัดคุณภาพโรงพยาบาลพหลพลพยุหเสนา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร

1.1 ประชากร หมายถึง กลุ่มผู้ใช้ระบบสารสนเทศที่พัฒนาขึ้น

1. ผู้บริหารระดับสูง (DSS) ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงพยาบาล จำนวน 1 คน
2. ผู้บริหารระดับกลาง (MIS) ได้แก่ หัวหน้าฝ่าย/กลุ่มงาน/งาน ผู้บริหารโครงการ/ตัวชี้วัด และผู้ดูแลระบบ จำนวน 15 คน
3. ผู้ปฏิบัติงาน (TPS) ได้แก่ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ที่รับผิดชอบตัวชี้วัด จำนวน 65 คน

1.2 ผู้เชี่ยวชาญระบบ เพื่อประเมินคุณภาพของระบบสารสนเทศที่พัฒนาขึ้น จำนวน 1 คน

2. การพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การพัฒนาระบบสารสนเทศครั้งนี้ ดำเนินการตามวงจรการพัฒนากระบวน (System Development Life Cycle: SDLC)

3. สร้างแบบสอบถามที่ใช้ประเมินคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ และประเมินความพึงพอใจต่อระบบสารสนเทศจากกลุ่มผู้ใช้

3.1 สร้างแบบสอบถามที่ใช้ประเมินคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ

แบบสอบถามที่ใช้เป็นคำถามชนิดปลายปิดและเปิด เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญสามารถแสดงความคิดเห็นต่อระบบที่พัฒนาขึ้น โดยให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและนำมาแก้ไขปรับปรุงให้ถูกต้องตามคำแนะนำ เพื่อให้ระบบมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วน (Rating Scale) 5 ระดับ (นิภา เมธาวีชัย, 2542) โดยกำหนดหัวข้อหลักเพื่อใช้ประเมินคุณภาพ 4 ตอน คือ

- ตอนที่ 1 การประเมินคุณภาพในส่วนการรับข้อมูลเข้า (Input)
- ตอนที่ 2 การประเมินคุณภาพในส่วนการประมวลผล (Process)
- ตอนที่ 3 การประเมินคุณภาพในส่วนการแสดงผล (Output)
- ตอนที่ 4 การประเมินคุณภาพในส่วนการจัดเก็บข้อมูล (Storage)

3.2 สร้างแบบสอบถามประเมินความพึงพอใจต่อระบบสารสนเทศโดยกลุ่มประชากร

การสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ มี 3 แบบ ตามกลุ่มประชากร คือ ผู้บริหาร ผู้บริหาร ตัวชี้วัด และเจ้าหน้าที่ ซึ่งแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วน (Rating Scale) 5 ระดับ (เขาวินิตย์ สุวินัยชัย, 2548) โดยกำหนดหัวข้อหลักเพื่อใช้ประเมินความพึงพอใจของระบบเป็น 4 ตอน เช่นเดียวกับแบบสอบถามที่ใช้ประเมินคุณภาพของระบบโดยผู้เชี่ยวชาญ

4. การวิเคราะห์ผลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ผล

การวิเคราะห์ผลข้อมูลกระทำขึ้นหลังจากรวบรวมแบบสอบถามและข้อมูลที่ได้มา ทำการประมวลผลและวิเคราะห์ผลด้วยวิธีทางสถิติ ดังนี้

4.1 ข้อมูลจากคำถามปลายเปิด ทำการรวบรวมและสรุปข้อมูลเพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงระบบให้ถูกต้องสมบูรณ์มีประสิทธิภาพมากขึ้น

4.2 ข้อมูลจากแบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แบ่งออกเป็น 2 ส่วน

1) การนำเสนอและวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ หาค่าเฉลี่ยคุณภาพของโปรแกรมและแปลผลตามมาตราส่วนประมาณค่าคำนวณได้เพื่อนำผลที่ได้ประเมินคุณภาพของระบบ

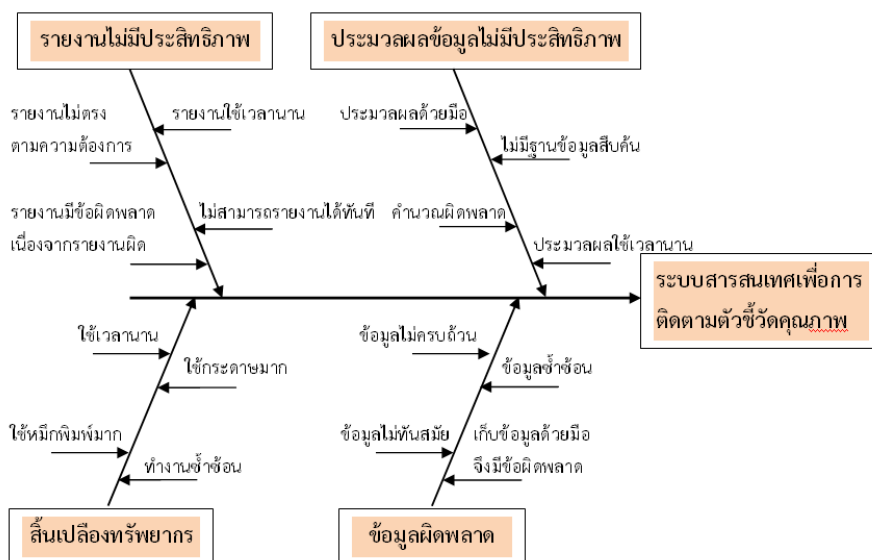
2) การนำเสนอและวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจของผู้ใช้ระบบ คำนวณจากกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่ม โดยหาค่าเฉลี่ยความพึงพอใจแบบสอบถามแต่ละตอน และแปลผลตามมาตราส่วนประมาณค่าคำนวณได้ เพื่อนำผลที่ได้ประเมินความพึงพอใจต่อระบบสารสนเทศ

4.3 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ผล ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยสรุปความพึงพอใจผู้ใช้ที่มีต่อระบบสารสนเทศจากกลุ่มตัวอย่าง โดยสถิติการวิจัย คือ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)

ผลการศึกษา

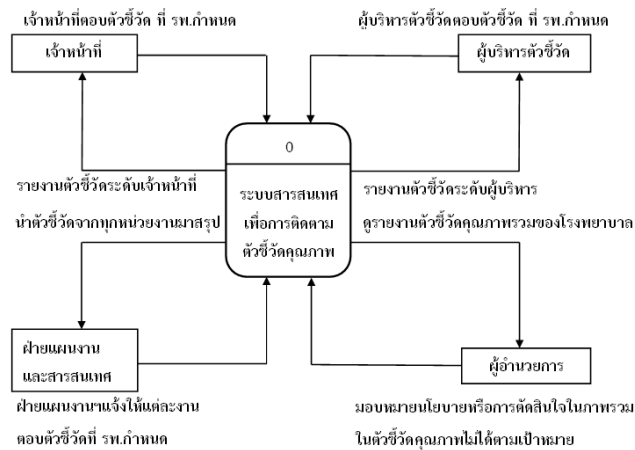
1. การพัฒนาระบบตามแนวทางการพัฒนาระบบ (System Development Life Cycle: SDLC)

1.1 ผลการศึกษาระบบงานเดิม จากการศึกษาข้อมูลเอกสาร จากมติที่ประชุมคณะกรรมการสารสนเทศ สัมภาษณ์ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ ที่เกี่ยวข้องกับตัวชี้วัดคุณภาพโรงพยาบาลพหลพลพยุหเสนา สามารถสรุปปัญหาที่ทำให้งานติดตามตัวชี้วัดคุณภาพในโรงพยาบาลพหลพลพยุหเสนา ขาดประสิทธิภาพและ นำมาเขียนเป็น Cause-and-Effect Diagram ได้ดังรูปที่ 1

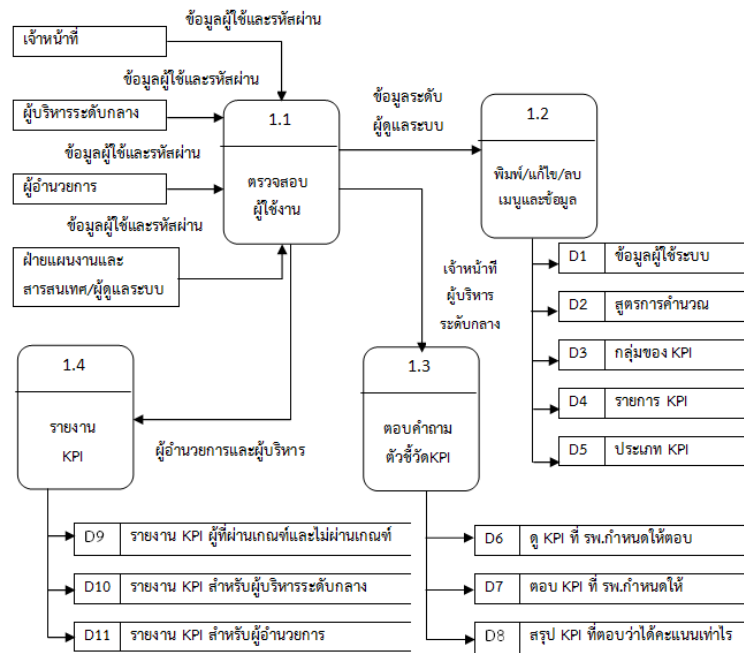


รูปที่ 1 Cause-and-Effect Diagram (Ishikawa Diagram)

1.2 การวิเคราะห์ระบบ จากการเก็บรวบรวมข้อเท็จจริงของระบบเดิม และกำหนดความต้องการของระบบแล้วนั้น สามารถนำมาจำลองแบบขั้นตอนการทำงานของระบบด้วยแผนภาพกระแสข้อมูล (Data Flow Diagram : DFD) ดังรูปที่ 2 และแผนภาพกระแสข้อมูล (Data Flow Diagram Level-1) ดังรูปที่ 3



รูปที่ 2 แผนภาพ (Context Diagram)



รูปที่ 3 แผนภาพกระแสข้อมูล (Data Flow Diagram Level-1)

1.3 ออกแบบระบบ (System Design) ผู้วิจัยได้ออกแบบลักษณะการทำงานของระบบส่วนต่าง ๆ ดังนี้

1. ออกแบบส่วนการนำเข้าข้อมูล
2. ออกแบบส่วนประมวลผลข้อมูล
3. ออกแบบส่วนแสดงผลข้อมูล
4. ออกแบบฐานข้อมูล

1.4 พัฒนาระบบ (System Development) โดยการเขียนโปรแกรมด้วยเครื่องมือต่าง ๆ ดังนี้

1. โปรแกรมพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการติดตามตัวชี้วัดคุณภาพ โรงพยาบาลพลพหลพยุหเสนาที่พัฒนาขึ้น ใช้ระบบคอมพิวเตอร์เครือข่ายท้องถิ่น LAN (Local Area Network) โดยใช้ Net Beans ในการออกแบบหน้าจอ สร้างส่วนติดต่อผู้ใช้ และเขียนโปรแกรมการควบคุมการทำงานทั้งหมดภายในระบบปฏิบัติการ Microsoft Windows XP

2. ใช้ MySQL ทำหน้าที่จัดการฐานข้อมูล
3. ใช้ PHP เป็นภาษาที่ใช้ในการเขียน

1.5 การทดสอบระบบ (System Testing)

หลังจากพัฒนาโปรแกรม ได้ทำการทดสอบระบบที่พัฒนา และตรวจสอบหาข้อผิดพลาดของระบบ แล้วทำการแก้ไขปรับปรุง จนระบบมีความพร้อม ถูกต้อง สมบูรณ์ตามขอบเขตวัตถุประสงค์ที่กำหนด

1.6 การใช้งานระบบ (System Implementation)

เมื่อระบบมีความสมบูรณ์ ทำการติดตั้งโปรแกรม ติดตั้งอุปกรณ์ พร้อมจัดทำคู่มือและจัดทำหลักสูตรฝึกอบรมผู้ใช้งานที่เกี่ยวข้อง

1.7 การบำรุงรักษา (System Maintenance)

หลังจากระบบใหม่ได้เริ่มดำเนินการแล้ว เมื่อผู้ใช้เกิดปัญหาขึ้น ต้องดำเนินการแก้ไขจนเป็นที่พอใจของผู้ใช้ระบบมากที่สุด

หลังจากที่ได้ทำการออกแบบและพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการติดตามตัวชี้วัดคุณภาพโรงพยาบาล พหุผลพหุเสนา ตามแนวทางของวงจรการพัฒนา ระบบ (System Development Life Cycle: SDLC) ซึ่งผลการออกแบบลักษณะการทำงานใน 4 ส่วน พบว่า

1. การนำเข้าข้อมูล ได้สารสนเทศที่ถูกต้อง มีลักษณะที่ช่วยลดขั้นตอนของผู้ใช้งาน มีหน้าจอที่ใช้งานง่าย สะดวก และเข้าใจง่าย สำหรับการป้อนข้อมูล

2. การประมวลผลข้อมูล ประมวลผลได้โดยอัตโนมัติ ถูกต้อง รวดเร็วและทันต่อความต้องการของผู้ใช้งาน ค้นหาข้อมูลได้ตามเงื่อนไขที่ต้องการ ช่วยลดขั้นตอนและลดความซ้ำซ้อนในการทำงานของเจ้าหน้าที่การแสดงผลข้อมูล มีความถูกต้องครบถ้วน ตรงตามเงื่อนไขความต้องการ ดูง่าย แสดงผลรวดเร็วทางจอภาพ สามารถตรวจสอบความถูกต้องก่อนทำการพิมพ์ทางเครื่องพิมพ์ รายงานมีบอกหมายเลขหน้า ข้อมูลที่แสดงถูกจัดวางในตำแหน่งที่เหมาะสม ช่วยประหยัดเวลาในการทำรายงาน มีรายงานมาก เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ใช้หลายรูปแบบการจัดเก็บฐานข้อมูล มีความปลอดภัยของข้อมูล โดยการกำหนดสิทธิในการเข้าถึงข้อมูลผู้ใช้ 4 กลุ่ม คือ ผู้บริหาร ผู้บริหารตัวชี้วัด เจ้าหน้าที่รับผิดชอบตัวชี้วัด และเจ้าหน้าที่ติดตามตัวชี้วัด โดยจัดเก็บข้อมูลเป็นศูนย์กลางในเครื่อง Server และสามารถนำสารสนเทศไปใช้ประโยชน์ร่วมกับงานอื่น ๆ ได้

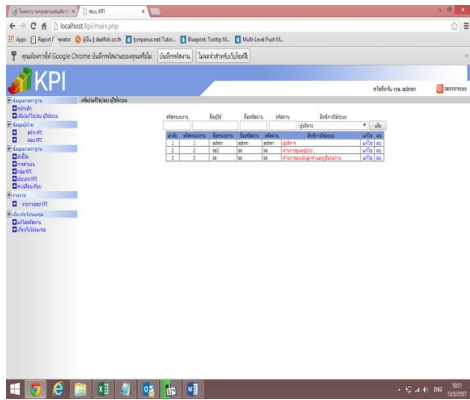
ระบบดังกล่าวพัฒนาขึ้นด้วยภาษา PHP และใช้ MySQL ในการจัดการฐานข้อมูล บนเครือข่ายท้องถิ่น ผลการพัฒนา 4 ระบบย่อย พบว่า

1. ระบบจัดการผู้ดูแลระบบ เป็นระบบสำหรับผู้ดูแลระบบ สามารถจัดการข้อมูลเหล่านั้นได้ ไม่ว่าจะเป็นการเพิ่ม แก้ไข ค้นหา ลบผู้ใช้งาน แก้ไข อีกทั้งยังสามารถทำได้เองแม้ไม่มีความรู้ทางด้าน การเขียนโปรแกรม ดังรูปที่ 4

2. ระบบเพิ่มข้อมูลตัวชี้วัดคุณภาพ เป็นระบบที่เจ้าหน้าที่ทุกคนสามารถเพิ่มข้อมูลเข้าระบบได้โดยให้ทีมผู้บริหารหาแนวทางแก้ไข ดังรูปที่ 5

3. ระบบแก้ไขและทบทวนตัวชี้วัดคุณภาพ สามารถนำข้อมูลที่เจ้าหน้าที่บันทึก มาลงข้อมูลการแก้ไข และทบทวนตัวชี้วัดคุณภาพได้ ดังรูปที่ 6

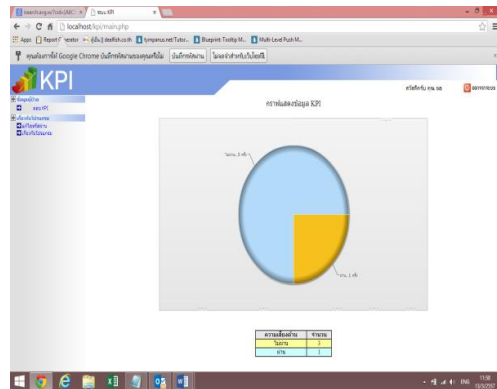
4. ระบบรายงานตัวชี้วัดคุณภาพ เป็นการรายงานข้อมูลตัวชี้วัดคุณภาพที่เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูลตัวชี้วัด และรายงานการแก้ไข และทบทวนข้อมูลตัวชี้วัด เพื่อประกอบการตัดสินใจของผู้บริหารและผู้บริหารตัวชี้วัดต่อไป ดังรูปที่ 7



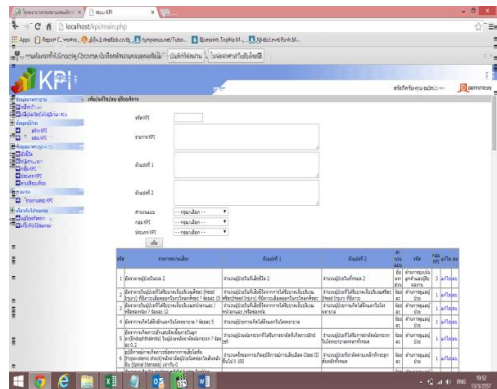
รูปที่ 4 หน้าเข้าสู่ระบบ



รูปที่ 5 เพิ่ม แก้ไข ลบ



รูปที่ 6 เพิ่ม แก้ไข ลบ ตัวชี้วัด



รูปที่ 7 รายงาน KPI

2. ผลการประเมินคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ

การประเมินคุณภาพของระบบโดยผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยการแปลผลค่าเฉลี่ยเลขคณิต (μ) เกี่ยวกับการทำงานในส่วน

การรับข้อมูลเข้า (Input) พบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่ารระบบ มีคุณภาพอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด ได้ค่าเฉลี่ยคุณภาพของระบบ เท่ากับ 4.88

การประมวลผล (Process) พบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่ารระบบ มีคุณภาพอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด ได้ค่าเฉลี่ยคุณภาพของระบบ เท่ากับ 4.83

การแสดงผล (Output) พบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่ารระบบ มีคุณภาพอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด ได้ค่าเฉลี่ยคุณภาพของระบบ เท่ากับ 4.83

การจัดเก็บข้อมูล (Storage) พบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่ารระบบ มีคุณภาพอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด ได้ค่าเฉลี่ยคุณภาพของระบบ เท่ากับ 4.50

3. ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้บริหาร (ผู้อำนวยการโรงพยาบาล)

การประเมินความพึงพอใจของระบบของผู้บริหาร ด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยการแปลผลค่าเฉลี่ยเลขคณิต (μ) เกี่ยวกับการทำงานในส่วน

การรับข้อมูลเข้า (Input) พบว่า ผู้บริหารมีความพึงพอใจต่อระบบมากที่สุด ได้ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของระบบ เท่ากับ 4.63

การประมวลผล (Process) พบว่า ผู้บริหารมีความพึงพอใจต่อระบบมากที่สุด ได้ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของระบบ เท่ากับ 4.50

การแสดงผล (Output) พบว่า พบว่า ผู้บริหารมีความพึงพอใจต่อระบบมากที่สุด ได้ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของระบบ เท่ากับ 4.67

การจัดเก็บข้อมูล (Storage) พบว่า พบว่า ผู้บริหารมีความพึงพอใจต่อระบบมากที่สุด ได้ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของระบบ เท่ากับ 4.50

4. ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้บริหารตัวชี้วัด (ผู้ควบคุมกำกับ/ตรวจสอบตัวชี้วัด)

การประเมินความพึงพอใจระบบของผู้บริหารตัวชี้วัด ด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยการแปลผลค่าเฉลี่ยเลขคณิต (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) เกี่ยวกับการทำงานในส่วน

การรับข้อมูลเข้า (Input) พบว่า ผู้บริหารตัวชี้วัดมีความพึงพอใจต่อระบบมากที่สุด ได้ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของระบบ เท่ากับ 4.59 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.60 หมายความว่า มีระดับความพึงพอใจค่อนข้างตรงกัน

การประมวลผล (Process) พบว่า ผู้บริหารตัวชี้วัดมีความพึงพอใจต่อระบบมากที่สุด ได้ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของระบบ เท่ากับ 4.51 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.57 หมายความว่า มีระดับความพึงพอใจค่อนข้างตรงกัน

การแสดงผล (Output) พบว่า ผู้บริหารตัวชี้วัดมีความพึงพอใจต่อระบบมากที่สุด ได้ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของระบบ เท่ากับ 4.60 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.52 หมายความว่า มีระดับความพึงพอใจค่อนข้างตรงกัน

การจัดเก็บข้อมูล (Storage) พบว่า ผู้บริหารตัวชี้วัดมีความพึงพอใจต่อระบบมากที่สุด ได้ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของระบบ เท่ากับ 4.50 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.55 หมายความว่า มีระดับความพึงพอใจค่อนข้างตรงกัน

5. ผลการประเมินความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่

การประเมินความพึงพอใจระบบของเจ้าหน้าที่ ด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยการแปลผลค่าเฉลี่ยเลขคณิต (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) เกี่ยวกับการทำงานในส่วน

การรับข้อมูลเข้า (Input) พบว่า เจ้าหน้าที่มีความพึงพอใจต่อระบบมาก ได้ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของระบบ เท่ากับ 4.47 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.59 หมายความว่า มีระดับความพึงพอใจค่อนข้างตรงกัน

การประมวลผล (Process) พบว่า เจ้าหน้าที่มีความพึงพอใจต่อระบบมาก ได้ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของระบบ เท่ากับ 4.46 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.55 หมายความว่า มีระดับความพึงพอใจค่อนข้างตรงกัน

การแสดงผล (Output) พบว่า เจ้าหน้าที่มีความพึงพอใจต่อระบบมากที่สุด ได้ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของระบบ เท่ากับ 4.59 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.49 หมายความว่า มีระดับความพึงพอใจค่อนข้างตรงกัน

การจัดเก็บข้อมูล (Storage) พบว่า เจ้าหน้าที่มีความพึงพอใจต่อระบบมาก ได้ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของระบบ เท่ากับ 4.44 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.53 หมายความว่า มีระดับความพึงพอใจค่อนข้างตรงกัน

สรุปและอภิปรายผล

จากการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการติดตามตัวชี้วัดคุณภาพโรงพยาบาลพหลพลพยุหเสนา แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ประเมินคุณภาพของระบบพบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าระบบสารสนเทศที่พัฒนาขึ้น มีคุณภาพอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด ซึ่งการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของเฉลิมวุฒิ จันโทภาส [6] ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารโครงการผ่านระบบออนไลน์ ของสำนักวิจัยและบริการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ผลการวิจัยพบว่า คุณภาพของระบบที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยพัฒนาตามวงจรการพัฒนาระบบ (System Development Life Cycle; SDLC) ที่มีการแบ่งขั้นตอนการพัฒนาก่อเป็น 7 ขั้นตอน (โอภาส เอี่ยมสิริวงศ์, 2548) ซึ่งมีการแบ่งขั้นตอนการทำงานชัดเจน ทำให้ผลการวิจัยที่ได้มีคุณภาพอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด และจากการประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้ระบบ ผู้บริหาร(ผู้อำนวยการโรงพยาบาล) และผู้บริหารตัวชี้วัด (ผู้ควบคุมกำกับ/ตรวจสอบตัวชี้วัด) มีความพึงพอใจต่อระบบมากที่สุด ในส่วนของเจ้าหน้าที่รับผิดชอบตัวชี้วัด มีความพึงพอใจต่อระบบมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทวีรัตน์ นวลช่วย (2545) ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารงานบุคคลสถาบันราชภัฏสงขลา พบว่า ผู้บริหารมีความพึงพอใจต่อการใช้ระบบในด้าน การตัดสินใจอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมบูรณ์ มีใจทรง (2555) เรื่อง การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารความเสี่ยงทางคลินิกและความเสี่ยงทั่วไปในโรงพยาบาลบางปะหันพบว่า ระบบสารสนเทศที่พัฒนา ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศประเมินประสิทธิภาพของระบบ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และความพึงพอใจของผู้ใช้ระบบมีความพึงพอใจในระดับมาก ทั้ง 3 กลุ่ม (ผู้บริหาร ผู้บริหารความเสี่ยง และเจ้าหน้าที่) ดังนั้น ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิเคราะห์และออกแบบระบบสารสนเทศด้วยหลักการและเหตุผลตามทฤษฎีที่อ้างถึง (ณัฐพันธ์ เขจรนนท์ และไพบูลย์ เกียรติโกมล, 2542; โอภาส เอี่ยมสิริวงศ์, 2548; ถกล นิรันดร์ศิริโรจน์, 2525) ผสมกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของผู้วิจัย จะเป็นประโยชน์ต่อโรงพยาบาลพหลพลพยุหเสนา และช่วยให้โรงพยาบาลวิเคราะห์ข้อมูลตัวชี้วัดคุณภาพได้อย่างถูกต้อง ค้นหาสาเหตุของปัญหา และสามารถแก้ไขปัญหาค่าตัวชี้วัดคุณภาพได้อย่างทันที่ทั้งนี้ โดยใช้ระบบสารสนเทศเพื่อการติดตามตัวชี้วัดคุณภาพโรงพยาบาลพหลพลพยุหเสนาที่พัฒนาขึ้น เป็นเครื่องมือและช่วยให้วางแผนการจัดการด้านคุณภาพ ก่อนที่จะทำให้เกิดความเสียหายต่อผู้ป่วยและระบบงานในโรงพยาบาลต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- ณัฐพันธ์ เขจรนนท์ และไพบูลย์ เกียรติโกมล. (2542). ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ. 33-38.
- โอภาส เอี่ยมสิริวงศ์. (2548). การวิเคราะห์และออกแบบระบบ. กรุงเทพฯ: บริษัท ซีเอ็ดดูเคชั่น จำกัด.
- ถกล นิรันดร์ศิริโรจน์. (2525). การจัดระบบสารสนเทศในโรงเรียน. กรุงเทพฯ: จงเจริญการพิมพ์.
- นิภา เมธาวีชัย. (2542). วิทยาการวิจัย สถาบันราชภัฏธนบุรี. กรุงเทพฯ.
- เยาวนิตย์ สุวินัยชัย. (2548). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการบริหารความเสี่ยงของโรงพยาบาล. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- เฉลิมวุฒิ จันโทภาส. (2555). การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารโครงการผ่านระบบออนไลน์ของสำนักวิจัยและบริการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. การประชุมวิชาการระดับชาติ เบญจมิตรวิชาการ ครั้งที่ 2. มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ. 302-312.

ทวิรัตน์ นวลช่วย. (2545). การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารงานบุคคล สถาบันราชภัฏสงขลา. วิทยานิพนธ์
ปริญญาครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ คณะครุศาสตร์
อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.

สมบูรณ์ มีใจทรง. (2555). พัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารความเสี่ยงทางคลินิกและความเสี่ยงทั่วไป ใน
โรงพยาบาลบางปะหัน. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาคอมพิวเตอร์และ
เทคโนโลยีสารสนเทศ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
ธนบุรี.

คุณภาพบัณฑิตของวิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิอุดมศึกษา
Quality of Southeast Bangkok College Graduates based on Thai Qualifications
Framework. (TQF)

เพลินพิศ ศิริสมบุญ*

Ploenpit Sirisomboon

* อาจารย์ประจำสำนักวิจัยและพัฒนา วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณภาพบัณฑิตของวิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิอุดมศึกษา ในปีการศึกษา 2555 - 2556 ซึ่งกรอบมาตรฐานคุณวุฒิอุดมศึกษาแห่งชาติประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ประชากร คือ ผู้ใช้บัณฑิตของวิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก ที่สำเร็จการศึกษาและขึ้นทะเบียนบัณฑิต ประจำปี 2555 - 2556 มีจำนวนทั้งสิ้น 1,151 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย ได้กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย มีจำนวน 950 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม

สรุปผลการวิจัย ดังนี้ คุณภาพบัณฑิตวิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอกตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ทั้ง 5 ด้าน พบว่า บัณฑิตวิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก มีค่าคะแนนประเมินบัณฑิตโดยรวม พบว่า มีคุณภาพอยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ย 4.57 และเมื่อแยกแต่ละด้าน พบว่า ค่าคะแนนประเมินบัณฑิตมีคุณภาพอยู่ระดับสูงทุกด้าน โดยด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ 4.61 ในเรื่องความแตกต่าง ทั้งเพศชายและเพศหญิง มีคุณภาพตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติไม่แตกต่างกัน และทุกสาขาวิชา มีคุณภาพตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติไม่แตกต่างกัน โดยผู้ใช้บัณฑิตมีความเห็นว่าลักษณะคุณภาพตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิที่ควรมีในการปฏิบัติงานทั้ง 5 ด้าน ควรเรียงลำดับดังนี้คือ 1. ด้านคุณธรรมจริยธรรม 2. ด้านทักษะทางปัญญา 3. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ 4. ด้านความรู้ 5. ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลขการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี

คำสำคัญ: คุณภาพบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิอุดมศึกษา วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก

Abstract

The purposes of this study “Quality of South East Bangkok College Graduates based on Thai Qualifications Framework (TQF)” were to show the value of 5 type of the graduates in 1. Ethics and Moral 2. Knowledge 3. Cognitive Skills 4. Interpersonal Skills and Responsibility 5. Numerical Analysis, Communication and Information Technology Skills. The sample were 950 graduates from all 1,151 of South East Bangkok College graduates in 2012-2013 academic years.

The finding of this study : Employers/entrepreneurs were very satisfied with the graduates ($\bar{X} = 4.57$), the most level is “Ethics and Moral” and “Numerical Analysis, Communication and Information Technology Skills” ($\bar{X} = 4.61$). The testing hypothesis found that the female and male

graduate-employees got satisfactory from the employer/ entrepreneurs in the same level. And the testing hypothesis found all major graduate-employees got satisfactory from the employer/ entrepreneurs in the same level. By opinion of Employers/entrepreneurs , the order of 5 types of TQF should be arranging by the necessary of using in work ,that changing should be 1. Ethics and Moral 2. Cognitive Skills 3. Interpersonal and Responsibility 4. Knowledge 5. Numerical Analysis, Communication and Information.

Keywords: Thai Qualifications Framework. (TQF), Southeast Bangkok College.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การปฏิรูปการศึกษาและพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ส่งผลกระทบให้เกิดการเปลี่ยนแปลงระบบการศึกษาทุกระดับ ตั้งแต่การศึกษาขั้นพื้นฐานจนถึงระดับอุดมศึกษา มีการเน้นในเรื่องการปรับปรุงหลักสูตร และการปรับเปลี่ยนวิธีการสอนเพื่อพัฒนาความคิดและการแก้ปัญหาของนักศึกษา ตลอดจนการพัฒนาคุณค่าและวัฒนธรรมของไทย สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาและกระทรวง ศึกษาธิการจึงมีกฎเกณฑ์ให้สถาบันอุดมศึกษาผลิตบัณฑิตให้เป็นตามเจตนารมณ์แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 กรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2551 - 2565) มาตรฐานการศึกษาของชาติ มาตรฐานการอุดมศึกษา มาตรฐานสถาบันอุดมศึกษา และ กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF: HEd. หรือ Thai Qualifications Framework for Higher Education) และมาตรฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

วิทยาลัยเซนต์อีสท์บางกอก เป็นสถาบันอุดมศึกษาซึ่งมีหน้าที่หลักสำคัญประการหนึ่ง คือ การผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพออกไปรับใช้สังคมได้หลายสาขาวิชาชีพ โดยดำเนินการเรียนการสอนระดับปริญญาตรี 4 คณะ คือ คณะบริหารธุรกิจ คณะนิติศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ และคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยคุณภาพของบัณฑิตวิทยาลัยเซนต์อีสท์บางกอกที่ผลิตได้ต้องสอดคล้องเป็นไปตามเจตนารมณ์ดังกล่าว โดยเฉพาะกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ กำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังให้บัณฑิตมีลักษณะ 5 ด้าน ดังนี้

1. ด้านคุณธรรม จริยธรรม (Ethics and Moral) หมายถึง การพัฒนานิสัยความประพฤติอย่างมีคุณธรรม จริยธรรม และด้วยความรับผิดชอบทั้งในส่วนตัวและส่วนรวม ความสามารถในการปรับวิถีชีวิตในความขัดแย้งทางค่านิยม การพัฒนานิสัยและการปฏิบัติตนตามศีลธรรม ทั้งในเรื่องส่วนตัวและสังคม
2. ด้านความรู้ (Knowledge) หมายถึง ความสามารถในการเข้าใจ การนึกคิด และการนำเสนอข้อมูล การวิเคราะห์และแจกแจงข้อเท็จจริงในหลักการ ทฤษฎี ตลอดจนกระบวนการต่าง ๆ และสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้
3. ด้านทักษะทางปัญญา (Cognitive Skills) หมายถึง ความสามารถในการวิเคราะห์สถานการณ์และใช้ความรู้ ความเข้าใจในแนวคิด หลักการทฤษฎี และกระบวนการต่าง ๆ ในการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหา เมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์ใหม่ ๆ ที่ไม่ได้คาดคิดมาก่อน
4. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ (Interpersonal Skills and Responsibility) หมายถึง ความสามารถในการทำงานเป็นกลุ่ม การแสดงถึงภาวะผู้นำ ความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม ความสามารถในการวางแผนและรับผิดชอบในการเรียนรู้ของตนเอง
5. ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (Numerical Analysis, Communication and Information Technology Skills) หมายถึง ความสามารถในการวิเคราะห์เชิงตัวเลข

ความสามารถในการใช้เทคนิคทางคณิตศาสตร์และสถิติ ความสามารถในการสื่อสารทั้งการพูด การเขียน และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษาได้นำกรอบมาตรฐานคุณวุฒิมากำหนดแนวทางปฏิบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 (TQF: HEd. หรือ Thai Qualifications Framework for Higher Education) และมาตรฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง กำหนดไว้ในองค์ประกอบที่ 2 การผลิตบัณฑิต ตัวบ่งชี้ที่ 2.1 ระบบและกลไกการบริหารและพัฒนาหลักสูตร ในเกณฑ์มาตรฐานทั่วไปข้อ 3 ว่า”การดำเนินงานตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ หมายถึง ต้องมีการประเมินผลตาม “ตัวบ่งชี้ผลการดำเนินงานตามประกาศมาตรฐานคุณวุฒิสาขาหรือสาขาวิชา เพื่อการประกันคุณภาพหลักสูตรและการเรียนการสอน” และ สมศ. ได้กำหนดไว้ในกลุ่มตัวบ่งชี้พื้นฐาน ด้านคุณภาพบัณฑิต ตัวบ่งชี้ที่ 2 คุณภาพของบัณฑิตปริญญาตรี โทและเอก ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ เป็นผลการสำรวจความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิตต่อคุณภาพบัณฑิต 5 ด้านดังกล่าว

การวิจัยเรื่อง คุณภาพบัณฑิตของวิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิอุดมศึกษา จึงเป็นการรวบรวมความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิตเพื่อตรวจสอบว่าคุณภาพของบัณฑิตวิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอกเป็นไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิอุดมศึกษาแห่งชาติเพียงใด ซึ่งแสดงถึงควมมีคุณภาพ มีมาตรฐานของกระบวนการผลิตบัณฑิตของวิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก ซึ่งเป็นหน้าที่ที่สำคัญของสถาบันอุดมศึกษา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ประเมินคุณภาพบัณฑิต ด้านคุณธรรมจริยธรรม (Ethics and Moral)
2. ประเมินคุณภาพบัณฑิต ด้านความรู้ (Knowledge)
3. ประเมินคุณภาพบัณฑิต ด้านทักษะทางปัญญา (Cognitive Skills)
4. ประเมินคุณภาพบัณฑิต ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ (Interpersonal Skills and Responsibility)
5. ประเมินคุณภาพบัณฑิต ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (Numerical Analysis, Communication and Information Technology Skills)

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาความคิดเห็นจากผู้บัณฑิตของวิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก ประจำปีการศึกษา 2555 - 2556 โดยผู้บัณฑิต หมายถึง หัวหน้างานของบัณฑิตตามที่บัณฑิตให้ข้อมูลไว้ในการขึ้นทะเบียนบัณฑิตเมื่อมกราคม 2557

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นแนวทางในการพัฒนา การผลิตบัณฑิตให้ได้คุณภาพและมาตรฐาน ตามที่คณะกรรมการอุดมศึกษารับรองมาตรฐาน และตามที่มีการประเมินคุณภาพการศึกษา กำหนด ทั้งยังสอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้บัณฑิต
2. ผลการวิจัยเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอน และการพัฒนาหลักสูตรที่มีผลโดยตรงต่อการพัฒนาคุณภาพของบัณฑิตให้เป็นผู้มีคุณภาพเพื่อสร้างสรรค์สังคมประเทศ และแสดงถึงการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของวิทยาลัยที่มุ่งมั่นในการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ ได้มาตรฐาน

3. ผลของการวิจัยใช้อ้างอิงเป็นหลักฐานของตัวบ่งชี้ที่ 2 ด้านคุณภาพบัณฑิต ของกลุ่มตัวบ่งชี้พื้นฐานของสถาบันอุดมศึกษา และตามเกณฑ์การประเมินคุณภาพภายนอกของ สมศ.

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ผู้ใช้บัณฑิตของวิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก ปีการศึกษา 2555 - 2556 มีจำนวนบัณฑิตปริญญาตรีที่สำเร็จการศึกษา และขึ้นทะเบียนบัณฑิต จำนวน 1,051 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ใช้บัณฑิตของวิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก ปีการศึกษา 2555 - 2556 ที่ตอบแบบสอบถาม และตอบกลับมาข้อมูลสภาพสมบูรณ์ จำนวน 950 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม จากคำนิยามและผลการรวบรวมข้อมูลเอกสาร ผู้วิจัยได้กำหนดส่วนต่าง ๆ ของแบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลใช้ในการศึกษาวิจัยเป็น 3 ส่วน ดังต่อไปนี้ 1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม 2. คุณลักษณะบัณฑิต เป็นข้อถามตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิอุดมศึกษาแห่งชาติ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1 ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านที่ 2 ด้านความรู้ ด้านที่ 3 ด้านทักษะทางปัญญา ด้านที่ 4 ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ด้านที่ 5 ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ 3. ข้อเสนอแนะ ส่วนนี้เปิดโอกาสให้ผู้ให้ข้อมูลเสนอแนะเพิ่มเติมอย่างเสรี

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป ใช้การแจกแจงความถี่และร้อยละ
2. การวิเคราะห์ระดับคุณภาพของบัณฑิต ใช้การหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. การวิเคราะห์การเปรียบเทียบคุณลักษณะของบัณฑิต ใช้สถิติเชิงอนุมานเบื้องต้น ด้วยวิธีการ T-test, F-test
4. การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา สรุปประเด็นและนำเสนอข้อมูลด้วยความเรียง

สรุปผลการวิจัย

จากการเก็บข้อมูล กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ใช้บัณฑิต ระดับบัณฑิตศึกษาจากวิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอกในแต่ละหลักสูตร แบ่งตามสาขาต่าง ๆ ดังนี้ คือ หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต จำนวน 790 กลุ่มตัวอย่าง แบ่งเป็นสาขาวิชาการบัญชีจำนวน 194 กลุ่มตัวอย่าง สาขาวิชาการตลาดจำนวน 158 กลุ่มตัวอย่าง สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจจำนวน 171 กลุ่มตัวอย่าง สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์ จำนวน 267 กลุ่มตัวอย่าง หลักสูตรนิติศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์จำนวน 20 กลุ่มตัวอย่าง หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษ จำนวน 6 กลุ่มตัวอย่าง หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต จำนวน 134 กลุ่มตัวอย่าง แบ่งเป็นสาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศจำนวน 83 กลุ่มตัวอย่าง สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการอุตสาหกรรม จำนวน 51 กลุ่มตัวอย่าง และแบ่งตามเพศ ได้ดังนี้ เพศหญิงจำนวน 677 กลุ่มตัวอย่าง เพศชายจำนวน 273 กลุ่มตัวอย่าง

ระดับคุณลักษณะตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิอุดมศึกษาแห่งชาติ 5 ด้าน ที่บัณฑิตมีอยู่จริงในความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิต ในภาพรวมทั้งหมด พบว่า บัณฑิตมีคุณภาพอยู่ในระดับสูง (ค่าเฉลี่ย 4.57) และเมื่อแยกด้านต่าง ๆ พบว่า บัณฑิตมีคุณภาพอยู่ในระดับสูงทุกด้าน ดังนี้ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและ

การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (ค่าเฉลี่ย 4.61) ด้านทักษะทางปัญญา (ค่าเฉลี่ย 4.58) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ (ค่าเฉลี่ย 4.54) ด้านความรู้ (ค่าเฉลี่ย 4.51)

ในเรื่องความแตกต่าง พบว่า บัณฑิตวิทยาลัยเซนต์ปีเตอร์สเบิร์ก ทั้งเพศชายและเพศหญิง มีระดับคุณลักษณะตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิอุดมศึกษาแห่งชาติ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ด้านทักษะการวิเคราะห์ ไม่แตกต่างกัน และเมื่อจำแนกตามสาขาวิชา พบว่า บัณฑิตวิทยาลัยเซนต์ปีเตอร์สเบิร์ก ในทุกสาขาวิชา มีระดับคุณลักษณะตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิอุดมศึกษาแห่งชาติของบัณฑิตวิทยาลัยเซนต์ปีเตอร์สเบิร์ก ในด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ด้านทักษะการวิเคราะห์ ไม่แตกต่างกัน

ระดับของคุณภาพตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิอุดมศึกษาแห่งชาติ ตามความคิดเห็นผู้ใช้บัณฑิต ได้เรียงลำดับความสำคัญที่บัณฑิตพึงมีดังนี้ ลำดับที่ 1 ด้านคุณธรรมจริยธรรม ลำดับที่ 2 ด้านทักษะทางปัญญา ลำดับที่ 3 ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ลำดับที่ 4 ด้านความรู้ ลำดับที่ 5 ด้านทักษะการวิเคราะห์ตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี

อภิปรายผลการวิจัย

1. ในภาพรวมจากค่าเฉลี่ยคุณภาพบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ทั้ง 5 ด้าน พบว่า บัณฑิตของวิทยาลัยเซนต์ปีเตอร์สเบิร์ก มีค่าคะแนนเฉลี่ยทุกด้านอยู่ในระดับสูง วิทยาลัยเซนต์ปีเตอร์สเบิร์กได้สั่งสอนและดูแลนักศึกษาให้ได้รับความรู้และมีคุณภาพตรงตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ในแต่ละด้าน ดังนี้

ด้านคุณธรรม จริยธรรม (Ethics and Moral) ซึ่งเป็นด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด เนื่องด้วยวิทยาลัยฯ เป็นสถาบันการศึกษาที่มีขนาดไม่ใหญ่มาก ทำให้อาจารย์มีความใกล้ชิดนักศึกษาสามารถปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมให้นักศึกษาได้ง่าย นอกจากนี้ทางสถาบันมีกิจกรรมที่ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และทำร่วมกับนักศึกษาสม่ำเสมอ เช่น การอบรมจริยธรรม โดยมีพระสงฆ์มาเทศน์อบรมให้ข้อคิด

ด้านความรู้ (Knowledge) เนื่องด้วยบรรยากาศในการเรียน ในห้องมีนักศึกษาปริมาณพอเหมาะ ในเวลาเรียนอาจารย์สามารถดูแลให้ความรู้นักศึกษาได้ทั่วถึง นอกเวลาเรียนนักศึกษาสามารถติดต่อเข้าพบอาจารย์เพื่อขอคำปรึกษาได้บ่อย

ด้านทักษะทางปัญญา (Cognitive Skills) ทางวิทยาลัยฯ มีกระบวนการสอนที่สอดแทรกและฝึกฝนให้นักศึกษารู้จักคิดวิเคราะห์ แก้ไขปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ อยู่ในการเรียนการสอนตลอดเวลา

ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ (Interpersonal Skills and Responsibility) นักศึกษาส่วนใหญ่ในวิทยาลัยฯ รู้จักอาจารย์ และรู้จักเพื่อน รุ่นพี่ รุ่นน้องกันเกือบหมด นักศึกษามีความเคารพนอบน้อมอาจารย์ รุ่นพี่รุ่นน้องให้ความรัก ความสามัคคี และความเคารพต่อกัน นักศึกษารู้จักหน้าที่ ความรับผิดชอบของตน มีโอกาสแสดงความเป็นผู้นำในกิจกรรมต่าง ๆ

ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (Numerical Analysis, Communication and Information Technology Skills) เนื่องด้วยสมัยนี้ วัยเด็กหรือวัยรุ่นส่วนใหญ่รู้จักการใช้เทคโนโลยี การสื่อสารกันแทบทุกคน ความอยากรู้อยากลองของเด็กผนวกกับการส่งเสริมและสนับสนุนความรู้จากในวิทยาลัยฯ ทำให้นักศึกษาพัฒนาตัวเองได้ดี มีความรู้ด้านการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอยู่ในระดับดี

ซึ่งสอดคล้องกับ ผสม จันทร์แพทย์ (2548) งานวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของผู้ประกอบการที่มีต่อบัณฑิตสถาบันราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2545 - 2546 พบว่า ด้านคุณลักษณะหรือคุณสมบัติของบัณฑิตอยู่ในระดับมากทุกรายการ โดยเรียงลำดับได้ดังนี้ ความซื่อสัตย์ สุขภาพกายและใจเข้มแข็ง ความขยัน สู้งาน และอดทนไม่ย่อท้อ ความรับผิดชอบ มนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน การปฏิบัติตามกฎระเบียบของหน่วยงาน ความรักในเพื่อนมนุษย์และสิ่งแวดล้อม ความเสียสละ การรักษาผลประโยชน์ของหน่วยงาน ความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าคิด กล้าทำ ความฉลาดทางอารมณ์ และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และด้านคุณสมบัติส่วนตัวของลูกจ้าง และสอดคล้องกับจันทนา กสิวิทย์ และ ปิยธิดา รัตนคุณ (2554) งานวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของนายจ้างที่มีต่อบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก รุ่นปีการศึกษา 2551 กล่าวว่า ความพึงพอใจของนายจ้างโดยรวมต่อคุณภาพบัณฑิตของมหาวิทยาลัย มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณในวิชาชีพของบัณฑิต และสอดคล้องกับแนวคิดของสมชาติ กิจยรรยง (2548: 102-103) กล่าวว่า การพัฒนาคนเพื่อให้เกิดความครบถ้วนสมบูรณ์ใน “องค์รวมของคน” นั้น เราจำเป็นต้องทำให้ครบถ้วนสมบูรณ์ทั้ง 5 ด้าน คือ 1. พัฒนากำลังกายของคน 2. พัฒนาพลังใจของคน 3. พัฒนาพลังสมองของคน 4. พัฒนาพลังจริยธรรม ศีลธรรม คุณธรรมของคน และ 5. พัฒนาพลังสติปัญญาของคน ซึ่งจะเห็นว่า 5 องค์ประกอบนี้ ส่วนใหญ่นั้น เกี่ยวข้องกับคุณธรรมและจริยธรรมนั่นเอง

2. ในภาพรวมของทั้งมหาวิทยาลัย เมื่อผลิตบัณฑิตทุกคณะแล้ว คุณภาพบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ทั้ง 5 ด้าน ควรมีคุณภาพเพื่อการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน ตรงกับงานวิจัยนี้ คือ เพศและสาขาวิชาที่แตกต่างกัน มีบัณฑิตคุณภาพบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติไม่แตกต่างกัน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าบัณฑิตทุกคณะ ทุกสาขาวิชา และทุกเพศ ได้รับความรู้ ความเอาใจใส่ จากอาจารย์อย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน ทำให้บัณฑิตของวิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอกมีคุณภาพบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติไม่แตกต่างกัน

3. เมื่อเรียงลำดับคุณภาพบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา ตามความสำคัญของการนำไปใช้ในการปฏิบัติงาน พบว่า ผู้ใช้บัณฑิตของบัณฑิตวิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก มีความเห็นว่าควรเรียงลำดับดังนี้ 1. ด้านคุณธรรมจริยธรรม 2. ด้านทักษะทางปัญญา 3. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ 4. ด้านความรู้ 5. ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี ซึ่งสอดคล้องกับจันทนา กสิวิทย์ และ ปิยธิดา รัตนคุณ (2554) งานวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของนายจ้างที่มีต่อบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก รุ่นปีการศึกษา 2551. กล่าวว่า ความพึงพอใจของนายจ้างโดยรวมต่อคุณภาพบัณฑิตของมหาวิทยาลัย มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในด้านคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณในวิชาชีพของบัณฑิต ดังนั้นเมื่อเสริมด้วยทักษะทางปัญญาทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบต่อบุคคลในสังคม ก็จะทำให้บัณฑิตสามารถดำรงในสังคมได้ ส่วนด้านความรู้ ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี เป็นสิ่งที่ต้องเรียนรู้ตลอดเวลา สามารถเพิ่มพูนได้เสมอหลังการสำเร็จการศึกษา โดยเฉพาะในสังคมปัจจุบัน บัณฑิตไม่อาจหยุด การแสวงหาความรู้ได้ ต้องค้นคว้าเพิ่มเติมและแสวงหาความรู้ใหม่เพื่อพัฒนาความรู้เกี่ยวกับงานที่รับผิดชอบ และความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้ทางวิชาชีพต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1) ควรส่งเสริมสนับสนุนให้มีการเรียนการสอนเพื่อพัฒนานักศึกษาให้มีคุณลักษณะตามความต้องการของผู้ใช้บัณฑิตตามกรอบคุณวุฒิมาตรฐานการศึกษาทั้งห้าด้าน โดยเน้นด้านคุณธรรมและจริยธรรมเป็นอันดับแรก

2) จัดทำโครงการพัฒนานักศึกษาด้านวิชาการโดยการสอดแทรกกิจกรรมและการอยู่ร่วมกันในสังคมเป็น
หลักสำคัญ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรศึกษาติดตามและเปรียบเทียบคุณภาพตามกรอบคุณวุฒิมাত্রฐานการศึกษาตามการรับรู้ของผู้ใช้
บัณฑิต ของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาในทุกปีการศึกษา

2) ควรศึกษาเพิ่มเติมในประชากรจำแนกตามหลักสูตร เช่น หลักสูตรภาคปกติ ภาคสมทบหลักสูตร 4 ปี
หลักสูตร 2 ปีต่อเนื่อง

3) ควรทำการศึกษาในทำนองเดียวกันนี้อีก โดยเน้นความต้องการในอนาคตและใช้เทคนิคการสัมภาษณ์
เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก

บรรณานุกรม

จันทนา กสิวิทย์ และ ปิยธิดา รัตนคุณ. (2554). **ความพึงพอใจของนายจ้างที่มีต่อบัณฑิตมหาวิทยาลัยเทคโนโลยี**

ราชมงคลตะวันออก รุ่นปีการศึกษา 2551. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก.

ผสม จันทร์แพทย์. (2548). **ความพึงพอใจของผู้ประกอบการที่มีต่อบัณฑิตสถาบันราชภัฏหมู่บ้านจอมบึงที่สำเร็จ**

การศึกษาในปีการศึกษา 2545-2546. กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.

สมชาติ กิจยรรยง. (2548). **พัฒนาคนพัฒนางานการบริหารงานบุคคลสมัยใหม่.** กรุงเทพฯ: ดอกหญ้ากรุ๊ป. สำนักงาน

คณะกรรมการอุดมศึกษา (2552). **กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ.**

การใช้ข้อมูลนักเรียนในโรงเรียน: ระดับผู้บริหารและระดับชั้นเรียน

Student data usages: School management level and classroom level

ฐิติพร กรัยวิเชียร*

Thitiporn Kriwichien

สุวิมล ว่องวานิช**

Suwimol Wongwanich

* อาจารย์คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยธนบุรี

** ศาสตราจารย์ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อ

โปรไฟล์นักเรียนมีประโยชน์อย่างมากในการเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียน และการประเมินผลข้อมูลเหล่านี้ นำไปใช้ในการจัดเตรียมการเรียนการสอน การแนะแนวทางการศึกษา และการทำวิจัยในชั้นเรียน แต่ผลวิจัยก่อนหน้านี้พบว่า การใช้ข้อมูลนักเรียน (หรือโปรไฟล์นักเรียน) ที่เฉพาะเจาะจงในการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนยังไม่แพร่หลาย งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงบรรยายที่มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจระดับการใช้ข้อมูลนักเรียนของผู้บริหารในโรงเรียน และของครูในชั้นเรียน โดยมีวิธีดำเนินงานเพื่อศึกษาการใช้โปรไฟล์นักเรียนดังต่อไปนี้ 1. การศึกษา และสังเคราะห์เอกสาร 2. การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (structured interview) และ 3. สรุปผลการใช้โปรไฟล์นักเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนี้ คือ แบบสัมภาษณ์ การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง 9 คนใช้วิธีแบบเฉพาะเจาะจง (purposive sampling) เพื่อให้ได้ตัวอย่างจากครูในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ และตัวอย่างจากผู้บริหารในแต่ละขนาดโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นครูเพศหญิงซึ่งมีความสอดคล้องกับฐานข้อมูลครูของประเทศ มีประสบการณ์ในการสอนมากกว่า 10 ปี มีประสบการณ์ในการทำวิจัยชั้นเรียน และมีวิทยฐานะในระดับชำนาญการขึ้นไป ผลวิจัยพบว่าครูทุกคนทำการเก็บรวบรวม และปรับปรุงข้อมูลเป็นประจำตามข้อกำหนดของโรงเรียน ในด้านการจัดการเรียนการสอนครูส่วนใหญ่จะใช้ข้อมูลผลการศึกษานักเรียน และผลทดสอบก่อนการสอน เพื่อระบุนiveau ของนักเรียน และใช้ข้อมูลในระบบดูแลนักเรียนเพื่อระบุนiveau และเพื่อคัดกรองนักเรียนในการเสริมศักยภาพการเรียน แต่ครูจะใช้ข้อมูลที่ระบุสิ่งที่ทำให้นักเรียนเรียนรู้ได้ดีที่สุดหรือโปรไฟล์การเรียนรู้ในระดับน้อยที่สุด ครูที่ทำหน้าที่ครูประจำชั้นทุกคนจะใช้ข้อมูลจากระบบดูแลนักเรียนในด้านการแนะแนวทางการศึกษา โดยเฉพาะในเรื่องพฤติกรรมนักเรียน และด้านการทำวิจัยพบว่าครูมิได้เก็บข้อมูลนักเรียนเพื่อการทำวิจัยโดยตรง ส่วนในระดับโรงเรียนพบว่าผู้บริหารโรงเรียนในทุกขนาดให้ความสำคัญในการใช้ข้อมูลนักเรียนตามข้อกำหนดของกระทรวงศึกษาธิการ และผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กเห็นว่าการใช้ข้อมูลในระบบดูแลนักเรียนจะช่วยให้ครูเข้าใจนักเรียนเป็นรายบุคคลได้มากขึ้น ในขณะที่ผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษจะให้ความสำคัญกับระบบการจัดเก็บข้อมูลนักเรียนและการนำข้อมูลไปใช้ในทุกระดับ ส่งผลทำให้โรงเรียนได้รับการยอมรับในด้านคุณภาพของโรงเรียนจากชุมชน

คำสำคัญ: ข้อมูลนักเรียน การจัดการเรียนการสอน การแนะแนวทางการศึกษา การทำวิจัยในชั้นเรียน

Abstract

Student profile is extremely helpful in gathering student data after which the information can be utilized in lesson preparation, student guidance as well as class the usage of student data or student profile has not been widely used for lesson preparation among teachers in Thailand. The objective of this descriptive research is to survey the level of student data usages among school management and classroom teachers. The research procedures consist of: 1. studying and synthesizing relevant documents; 2. structured interview; and 3. summarizing the student profile usages. The purposive sampling process was employed, to ensure proper reach to teachers in all knowledge fields, and management in various school sizes. In line with the national teacher demographics, the majority of samples were: female, at or above specialist academic status, with over 10 year teaching experience, and with classroom research experience. The results reveal that all teachers collect and update student profile on regular basis as per school regulation. As for lesson preparation, most teachers only assess their students' readiness from their academic results and test results prior to their classroom participation. Teachers use data in the “student take-care system” to identify the student's interests and to filter them for further learning potential enhancement process. However, teachers hardly utilize the information in the student profile that would enable them to understand and identify what best support individual student learning process. All classroom teachers make use of the data from the “student take-care system”, especially student behavior data, in student guidance process. In general, teachers do not collect student data directly for their research work. As for school management, schools of all sizes stress the importance of student profile in accordance to the regulations from Ministry of Education. Management in small sized schools favor that the use of information in the “student take-care system” will help teachers better understand individual students, while management in large-sized school favor the student data collecting system and the utilization of the such information in all aspects that will help the school gain quality recognition from their communities.

Keywords: student data, lesson preparation, student guidance, classroom action research

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

หลักการทางการศึกษาที่ว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ดังนั้นกระบวนการจัดการสอนต้องเสริมให้นักเรียนพัฒนาการเรียนรู้ได้เต็มตามศักยภาพ แต่สภาพการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันยังไม่สามารถบรรลุผลดังกล่าว สาเหตุส่วนหนึ่งมาจากปริมาณภาระงานของครู ทั้งภาระการสอน และงานอื่นที่นอกเหนือจากงานสอน จำนวนนักเรียนในความรับผิดชอบ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนในห้องเรียน จนส่งผลทำให้ครูไม่สามารถรู้จักผู้เรียนในเชิงลึกได้ครบทุกคน ทำให้การจัดการศึกษาที่ให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางกระทำได้ยากยิ่งขึ้น ครูไม่สามารถเลือกใช้วิธีการสอนที่เหมาะสมกับนักเรียนส่วนใหญ่ในชั้นเรียน รวมทั้งไม่สามารถจัดกิจกรรมที่จะส่งผลต่อการเรียนรู้ในชั้นเรียน หรือปัญหาต่าง ๆ ที่มี ซึ่งในที่สุดจะส่งผลกระทบต่อระบบการศึกษา

ดังนั้น การใช้ข้อมูลนักเรียนที่ครูมีอยู่ในมือแล้ว ซึ่งเป็นข้อมูลที่ผู้สอนเข้าถึงได้ง่าย นอกจากนั้นยังง่ายสำหรับครูในการเก็บรวบรวม และประเมินข้อมูลเหล่านี้ในรูปของโปรไฟล์นักเรียน เพราะครูจะเป็นผู้ที่รู้ดีที่สุดว่าตนเองต้องการข้อมูลใดบ้างเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรม รวมถึงการแนะแนวทางการศึกษา นอกจากการออกแบบและเก็บข้อมูลได้ด้วยตนเองแล้วครูยังสามารถขอความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องในสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ นั้น ๆ เพื่อให้เก็บข้อมูลได้อย่างเหมาะสม สอดคล้อง และถูกต้องกับความต้องการใช้ ตัวอย่างข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ของนักเรียนเพื่อนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนที่แตกต่างกัน (differentiated instruction) เช่น ความพร้อม ความสนใจ รูปแบบการเรียนรู้ จุดเด่นและจุดที่ควรปรับปรุง สิ่งที่ทำให้นักเรียนเรียนรู้ได้ดีที่สุด ลักษณะกลุ่มการทำงานที่นักเรียนชอบ เป็นต้น (Tomlinson, 2001; Zaina and Bressan, 2008; WikiEducator, 2011; Perdue, 2010; Heacox, 2007; Ministry of Education, Ontario, 2000; National Council for Curriculum and Assessment of Ireland, 2011) ครูใช้ข้อมูลเหล่านี้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน และสภาพแวดล้อมของการเรียนได้อย่างเหมาะสม เลือกวิธีการสอน จัดเรียงเนื้อหาและสภาพแวดล้อมในห้องเรียนให้เหมาะสมกับนักเรียน หรืออาจอยู่ในรูปของการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับกลุ่มที่มีนิสัยการเรียนรู้เหมือน ๆ กัน ทำให้ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของนักเรียน ซึ่งการใช้ข้อมูลนักเรียนในการจัดการเรียนการสอนจะตอบสนองต่อการเรียนรู้รูปแบบใหม่ ซึ่งรวบรวมข้อมูลเหล่านี้เพื่อสร้างการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับรูปแบบการเรียนรู้ของนักเรียนแต่ละคน (Subban, 2006; Tomlinson, 2001)

นอกจากการวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียนเพื่อประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะกับนักเรียน หรือเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนแล้ว ครูยังสามารถวิเคราะห์ข้อมูลความหลากหลายของนักเรียนอย่างละเอียด เพื่อใช้ในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนในรูปของการแนะแนวทางการศึกษา หรือการทำวิจัยในชั้นเรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Gorlewski (2011) ที่ระบุว่า ถึงแม้ว่าครูไม่สามารถควบคุมการใช้ข้อมูลของรัฐ แต่ครูสามารถควบคุมวิธีการใช้ข้อมูลในห้องเรียนของพวกเขาได้ เพื่อใช้สนับสนุนสิ่งที่ครูเห็นว่าสำคัญ และครูสามารถควบคุมการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นภายในห้องเรียนได้

ผลการวิจัยมโนทัศน์ในการใช้โปรไฟล์การเรียนรู้ของนักเรียน (ฐิติพร กรัยวิเชียร และสุวิมล ว่องวาณิช, 2555) พบว่า ครูส่วนใหญ่ยังคงสับสนในเรื่องการเลือกข้อมูลที่ถูกต้องเหมาะสมลงในโปรไฟล์การเรียนรู้ และการเลือกข้อมูลในโปรไฟล์เพื่อนำไปใช้ในการออกแบบแผนการเรียนการสอนและการจัดการชั้นเรียนอย่างถูกต้อง สนับสนุนให้เกิดความสนใจในการศึกษาเพิ่มเติมให้ครอบคลุมกว้างขึ้นในเรื่องการใช้ข้อมูลนักเรียน หรือโปรไฟล์นักเรียน โดยงานวิจัยนี้เป็นการศึกษาเบื้องต้นเกี่ยวกับข้อมูลนักเรียนโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน การแนะแนวทางการศึกษา และการทำวิจัยในชั้นเรียน

การทบทวนวรรณกรรม

ในวงการศึกษาใช้ประโยชน์จากข้อมูลนักเรียนรายบุคคลในหลากหลายวัตถุประสงค์ เช่น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยสำนักนโยบายและแผน กลุ่มงานข้อมูลสารสนเทศ จัดเก็บข้อมูลนักเรียนรายบุคคลผ่านระบบ Data Management Center (DMC) เพื่อการจัดทำสถิติข้อมูลสารสนเทศ และเพื่อประกอบการพิจารณาจัดสรรงบประมาณปัจจัยพื้นฐานต่าง ๆ สำหรับสถานศึกษา หรือในระดับชั้นเรียนที่ใช้การจัดการเรียนการสอนที่แตกต่างกัน (differentiated instruction) ซึ่งเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นถึงความแตกต่างกันของนักเรียน ใช้วิธีการสอนที่มาจาก การวางแผนการสอนที่แตกต่างกันสำหรับนักเรียนที่มีความแตกต่างกันในห้องเรียน โดยปรับรูปแบบการจัดการสอนให้เข้ากับระดับความพร้อม ความสนใจ และโปรไฟล์การเรียนรู้ของนักเรียนแต่ละคน โดยใช้กลยุทธ์การสอน

แบบต่าง ๆ เช่น ศูนย์การเรียนรู้ (learning centers) การเรียนที่ให้นักเรียนลงมือปฏิบัติ (hands-on activities) การสอนซ้ำช่วยเสริมในส่วนที่นักเรียนยังไม่เข้าใจ (re-teaching) การใช้ตัวอย่างประกอบ (using multiple examples) และการใช้การจัดกลุ่มการเรียนรู้ (using various grouping practices) เป็นต้น (Tomlinson, 2001; Tomlinson & Allan, 2000)

การใช้ข้อมูลนักเรียนรายบุคคลเพื่อวัตถุประสงค์ด้านการจัดการเรียนการสอน ทำให้โปรไฟล์การเรียนรู้ (learning profile) มีบทบาทที่น่าสนใจ เพราะเป็นชุดข้อมูลนักเรียนในเรื่องการเรียนรู้ และสิ่งที่ส่งผลให้นักเรียนเรียนรู้ได้ดีที่สุด โดยนำผลวิเคราะห์ข้อมูลในโปรไฟล์การเรียนรู้ไปใช้จัดการเรียนการสอนให้ตอบสนองเหมาะสมกับความต้องการ และความสามารถของนักเรียน จึงทำหน้าที่เสมือนแหล่งเก็บข้อมูลที่ได้มาจากการประเมินนักเรียน เป็นข้อมูลที่ครูเข้าถึงได้ง่าย และครูรู้ว่าควรเก็บข้อมูลใดบ้างเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน ส่งผลให้ครูทราบรายละเอียดอันเนื่องมาจากการเรียนรู้ของผู้เรียน ดังเช่น พื้นฐานความรู้ รูปแบบการคิด จุดเด่นและจุดที่ควรปรับปรุง สิ่งที่นักเรียนชื่นชอบเป็นพิเศษ ผลทดสอบสมรรถภาพ/ความถนัด/ปัญญา คะแนนการเรียนรู้/ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ รูปแบบการทำงานที่ชอบ (ทำคนเดียว/ทำกับเพื่อน/ทำในกลุ่มเล็ก/ทำในกลุ่มใหญ่) รูปแบบการเรียนรู้ที่ชอบ (learning style) (เช่น ชอบอ่าน ชอบฟัง ชอบการเคลื่อนไหว) และอื่น ๆ (Perdue, 2010; Tomlinson, 2001; Zaina & Bressan, 2008; Ministry of Education, Ontario, 2000)

การวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียนจะทำให้ครูสามารถเห็นถึงความหลากหลายของนักเรียนในชั้นเรียนอย่างละเอียด รวมถึงปัญหาต่าง ๆ ที่อาจมี ครูจะใช้ข้อมูลเหล่านี้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน และสภาพแวดล้อมของการเรียนได้อย่างเหมาะสม ทำให้ผู้สอนสามารถเลือกวิธีการสอน จัดเรียงเนื้อหา รวมถึงจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนให้เหมาะสมกับผู้เรียนได้ หรืออาจอยู่ในรูปของการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับกลุ่มที่มีนิสัยการเรียนรู้เหมือนๆ กัน ทำให้ส่งผลทางบวกต่อผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของนักเรียน การใช้ข้อมูลนักเรียนในการจัดการเรียนการสอนจะตอบสนองกับวิธีการเรียนรู้แบบใหม่ ที่จะรวบรวมข้อมูลนักเรียนเพื่อสร้างการเรียนการสอนให้เหมาะกับรูปแบบการเรียนรู้ของนักเรียนแต่ละคน (Subban, 2006; Tomlinson, 2001) ในช่วงแรกการจัดการเรียนการสอนที่แตกต่างกันจะศึกษาวิจัยกับเด็กพิเศษ (gifted student) แต่ในปัจจุบันมีนักวิชาการหลายท่านนำมาประยุกต์ใช้ในโรงเรียน และให้ผลลัพธ์เป็นไปในแนวทางเดียวกัน ผลวิจัยพบว่าการจัดการเรียนการสอนที่แตกต่างกันสำหรับนักเรียนจะส่งผลโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทั้งในระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา (Hodge, 1997 อ้างอิงใน Subban, 2006; Tomlinson, 2001; Burch, 2004; Chalupa, 2004; Koeze, 2007; Ferrier, 2007)

การใช้ข้อมูลนักเรียนรายบุคคลเพื่อวัตถุประสงค์ด้านการแนะแนวทางการศึกษาผ่านงานแนะแนวในห้องเรียน (classroom guidance) ถือเป็นส่วนสำคัญในการจบหลักสูตร โดยมีครูประจำชั้น หรือครูผู้ได้รับมอบหมายให้จัดกิจกรรมแนะแนวเป็นผู้รับผิดชอบจัดทำเพื่อให้นักเรียนพัฒนาศักยภาพและจัดการตนเองได้เต็มตามศักยภาพ มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต เตรียมตัวสู่อาชีพที่ตนเองมีความถนัดและสนใจ มีทักษะชีวิตรวมทั้งปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข การดำเนินงานแนะแนวในสถานศึกษาระดับประถมศึกษาต้องจัดให้ครอบคลุมในทั้ง 3 ด้าน คือ (1) ด้านการศึกษา (2) ด้านอาชีพ (3) ด้านส่วนตัวและสังคม (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2554)

การแนะแนวทางการศึกษาจะส่งผลดีโดยตรงกับนักเรียนในทุกๆระดับ ผลวิจัยพบว่านักเรียนระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษาตอนต้นที่เข้าร่วมหลักสูตรการแนะแนวของโรงเรียนที่เน้นทักษะในการพัฒนาความสำเร็จของนักเรียน ประกอบด้วย ทักษะความคิด ทักษะทางสังคม และทักษะการจัดการตนเองจะมีคะแนนแบบทดสอบมาตรฐานของรัฐในวิชาคณิตศาสตร์และการอ่านสูงขึ้น (Webb, Brigman & Campbell, 2005) นักเรียนที่มีความแตกต่างกันในทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมที่ได้รับการแนะแนวในห้องเรียนจะได้รับผลทางบวกในการพัฒนาด้านพฤติกรรมใน

ห้องเรียน ในเจตคติที่มีต่อโรงเรียน และในผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน (Gerler & Anderson, 1986) โรงเรียนที่มีระบบแนะแนวครบสมบูรณ์จะทำให้นักเรียนระดับมัธยมปลายมีความสำเร็จทางการศึกษาสูงกว่า วัดจากคะแนนสะสมเฉลี่ย (GPA) นอกจากนี้ยังส่งเสริมการเตรียมตัวนักเรียนเพื่ออนาคตทางการศึกษาที่ดีกว่า การให้ข้อมูลเรื่องอาชีพ และการศึกษาต่อในปริมาณที่สูงกว่า รวมทั้งมีบรรยากาศในการส่งเสริมทางการศึกษาอีกด้วย (Lapan, Gysbers & Sun, 1997) ในปัจจุบันการแนะแนวทางการศึกษาจะมีรูปแบบที่เปลี่ยนไปเป็น การจัดการแนะแนวที่แตกต่างกัน (differentiation) เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการในการเรียนรู้ของนักเรียนทุกคนในห้องเรียน ครูผู้ทำหน้าที่แนะแนวจะวางแผน และใช้กิจกรรมแนะแนวตามความเหมาะสม (Akos, Cockman & Strickland, 2007)

การใช้ข้อมูลนักเรียนรายบุคคลเพื่อวัตถุประสงค์ด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน ทำให้ครูใช้รายละเอียดสำคัญที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนแต่ละคนไปทำการวิจัยเพื่อนำผลวิจัย หรือข้อค้นพบที่ได้มาไปใช้ในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในห้องเรียน พัฒนาวิธีการสอนให้ดีขึ้นให้ตอบสนองกับความต้องการและความสามารถของนักเรียนอย่างเหมาะสม ทำให้นักเรียนเกิดพัฒนาการเรียนรู้ (Rust & Clark, 2007; O'Connor, Greene & Anderson, 2006; Potter, 2001; สุวิมล ว่องวานิช, 2553) งานวิจัยของครูเป็นตัวแทนที่ทรงอำนาจสำหรับการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา กระบวนการสะท้อนผลที่ได้รับต่อเนื่องจากการวิจัย และการแปลความหมาย ประเด็นที่มีความแตกต่างจะแสดงออกมาในมุมมองที่ต่างกัน ความสนใจที่หลากหลาย ความคิดใหม่ ความเข้าใจ และความรู้อย่างมีอชีพ ปรากฏออกมาผ่านความตึงเครียดที่สร้างสรรค์มาจากบทบาทในฐานะที่เป็นนักวิจัย และครูผู้สอน (Potter, 2001)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจระดับการใช้ข้อมูลนักเรียนของผู้บริหารในโรงเรียน และของครูในชั้นเรียน และเปรียบเทียบความแตกต่างในการใช้ข้อมูลนักเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

ข้อมูลนักเรียนที่ใช้ในทางการศึกษาจะมีหลายรูปแบบตามวัตถุประสงค์การใช้ในแต่ละด้าน สำหรับงานวิจัยนี้ศึกษาเฉพาะโปรไฟล์นักเรียน หรือข้อมูลนักเรียนที่มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน การแนะแนวทางการศึกษา และการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูเท่านั้น

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงบรรยาย โดยใช้ 2 วิธีการร่วมกัน คือ การศึกษาและสังเคราะห์เอกสาร และการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (structured interview) เพื่อศึกษาการใช้โปรไฟล์นักเรียน โดยมีวิธีดำเนินงานดังต่อไปนี้

1. การศึกษา และสังเคราะห์เอกสาร
2. การสัมภาษณ์ เพื่อเป็นเครื่องมือประกอบ หรือเสริมการเก็บรวบรวมข้อมูล และ
3. สรุปผลการใช้โปรไฟล์นักเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนี้ คือ แบบสัมภาษณ์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนี้ คือ แบบสัมภาษณ์ ซึ่งพัฒนาโดยคณะผู้วิจัย ประกอบขึ้นจาก ข้อคำถามในการรวบรวมข้อมูล 4 ประเด็น ประกอบด้วย 1. ข้อมูลนักเรียนอะไรที่ครูควรรวบรวม 2. ปัจจุบันมีข้อมูลนักเรียนใดที่ครูเก็บรวบรวมแล้ว และรวบรวมไว้ที่ใด 3. ครูควรจะใช้ประโยชน์จากข้อมูลนักเรียนในเรื่องใดบ้าง/ใช้ทำอะไร และ 4. ปัจจุบันครูได้ใช้ประโยชน์จากข้อมูลนักเรียนในเรื่องใดแล้ว ใช้ทำอะไร และขอเสนอแนะจากครู (ถ้ามี)

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ผู้บริหารโรงเรียนในระดับตั้งแต่รองผู้อำนวยการขึ้นไป และครูที่มีประสบการณ์สอนในระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษาจากโรงเรียนในภาครัฐ มีประสบการณ์ในการทำวิจัยชั้นเรียน และมีวิทย

ฐานในระดับชำนาญการขึ้นไป โดยใช้วิธีคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (purposive sampling) เพื่อให้ได้ตัวอย่างจากครูในแต่ละขนาดของโรงเรียน และครูในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ กลุ่มตัวอย่างมีจำนวนรวมทั้งสิ้น 9 คน เป็นผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 4 คน และครูในแต่ละกลุ่มสาระจำนวน 5 คน

ข้อมูลพื้นฐาน

ในระดับผู้บริหาร กลุ่มตัวอย่างมีจำนวนผู้บริหารชายเท่ากับจำนวนผู้บริหารหญิง และมีการศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาโทขึ้นไป มีประสบการณ์ทำงานไม่น้อยกว่า 15 ปี และทำหน้าที่ในระดับบริหารอย่างน้อย 2 ปี โดยผู้บริหารมาจากโรงเรียนในภาคกลาง ภาคใต้ ภาคตะวันออก และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวนภาคละ 1 คน และมาจากโรงเรียนขนาดเล็ก 1 คน โรงเรียนขนาดใหญ่ 2 คน โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ 1 คน

ตารางที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของจำนวนกลุ่มตัวอย่างแยกตามประสบการณ์ และขนาดโรงเรียน

	ประสบการณ์				รวม	ขนาดโรงเรียน				รวม
	10-15 ปี	16-20 ปี	21-25 ปี	> 25 ปี		เล็ก	กลาง	ใหญ่	ใหญ่พิเศษ	
เพศ										
ผู้บริหารชาย	-	1	-	1	2	1	-	1	-	2
ผู้บริหารหญิง	-	-	-	2	2	-	-	1	1	2
รวม	-	1	-	3	4	1	-	2	1	4
ครูชาย	-	-	-	1	1	-	-	-	1	1
ครูหญิง	1	1	1	1	4	-	-	1	3	4
รวม	1	1	1	2	5	-	-	1	4	5

ส่วนกลุ่มตัวอย่างครูในชั้นเรียนส่วนใหญ่เป็นครูเพศหญิงจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 80 ซึ่งสอดคล้องกับฐานข้อมูลครูของประเทศ กลุ่มตัวอย่างทุกคนมีประสบการณ์ในการสอนมากกว่า 10 ปี มีรายละเอียดดังนี้ ครูที่มีประสบการณ์สอนน้อยกว่า 10-15 ปีมีจำนวน 1 คนซึ่งเท่ากับกับครูที่มีประสบการณ์สอน 16-20 ปีและครูที่มีประสบการณ์สอน 21-25 ปี แต่ครูที่มีประสบการณ์สอนมากกว่า 25 ปีมีจำนวน 2 คน โดยกลุ่มตัวอย่างครูเพศหญิงมีประสบการณ์สอนกระจายในทุกระดับประสบการณ์ และครูในกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่สอนในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ (มีปริมาณนักเรียนมากกว่า 2,800 คน) โดยมีรายละเอียดดังตารางที่ 1

ผลการวิจัย

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนของครู

ครูทุกคนทำการเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นประจำในด้านการเรียนการสอน การเก็บและปรับปรุงข้อมูลอื่น (เช่น ข้อมูลพื้นฐาน) จะทำตามข้อกำหนดของโรงเรียน และครูที่ทำหน้าที่เป็นครูประจำชั้นจะต้องเก็บข้อมูลในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และใช้การประเมินตนเองผ่านระบบ SDQ (Strengths and Difficulties Questionnaire) เพื่อการคัดกรองนักเรียนและใช้ในการแนะแนวทางการศึกษา

2. ข้อมูลนักเรียนที่ครูควรรวบรวม

ในภาพรวมพบว่า ครูทุกคนเห็นว่าข้อมูลที่ควรรวบรวม คือ ข้อมูลพื้นฐานความรู้ของนักเรียน ผลการเรียนรู้ พฤติกรรมของนักเรียน และข้อมูลที่อยู่ในระบบ SDQ รวมทั้งข้อมูลอื่นที่จะต้องเก็บตามข้อกำหนดของโรงเรียน

“ทำเมื่อเราจะสอนเรื่องใหม่ จะสอนหน่วยการเรียนรู้ใหม่ ข้อมูลพื้นฐานความรู้” ... “ปกติข้อมูลในโรงเรียน มันเก็บเพราะเค้าให้เก็บ มีตั้งหลายแบบ เช่น SDQ ระบบรายชื่อนักเรียน อันเนี้ยะ ต้องเป็นครูที่ปรึกษา”

ครูชำนาญการพิเศษ # 1

“ข้อมูลของเด็ก ส่วนใหญ่มันจะมี..โรงเรียนเค้าจะให้มา พอเปิดเทอมมา แบบ SDQ เนี่ยเค้าจะให้ ก็จะเป็นแบบฟอร์มมาแล้ว หน้าที่เราที่ปรึกษา เราก็จะเก็บตามระบบของที่โรงเรียน”

ครูชำนาญการพิเศษ # 2

“จะเก็บตลอด ทุกคนจะมีงานประจำก็คือ เป็นที่ปรึกษาห้องหนึ่งเนี่ย ก็งานตั้งแต่ประวัติ การเยี่ยมบ้าน การซักถาม” ... “ในฐานะหัวหน้ากลุ่มสาระ ก็ต้องรับผิดชอบโครงการงานคณิตศาสตร์ที่ออกค่ายอีก นั่นก็ต้องเก็บข้อมูลอีก ตามจำนวนที่เราเข้าค่าย” ... “เก็บเป็นระบบ เช่น ใน SDQ หรือ bookmark ต่าง ๆ”

ครูชำนาญการพิเศษ # 3

ผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ยังให้ความเห็นเพิ่มเติมว่า หน่วยงานราชการควรสร้างระบบการเก็บข้อมูล ส่วนกลาง ซึ่งสามารถให้ประโยชน์ร่วมกันทุกฝ่าย ลดการเก็บข้อมูลซ้ำซ้อน หรือการตกหล่นของข้อมูล

“จริง ๆ แล้วรัฐก็ทำการเก็บข้อมูลส่วนกลางไว้แล้ว ผมเคยเสนอไปในที่ประชุมร่วมกับกระทรวงฯ แล้วว่า ตอนนี้เด็กก็มีรหัสประชาชน 13 หลักแล้ว น่าจะเก็บให้เป็นระบบ เป็นฐานข้อมูลที่ทุกฝ่ายสามารถเข้ามาใช้ร่วมกันได้ ทำให้ลดการเก็บข้อมูลซ้ำซ้อน แล้วก็ลดการเก็บตกหล่นอีกด้วย ฐานข้อมูลที่เก็บทั้งโรงเรียน ทั้งรัฐบาลสามารถนำไปสร้างระบบป้องกันได้กว้างขึ้น”

ผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ #1

3. การใช้ประโยชน์จากข้อมูลนักเรียน

ในระดับโรงเรียนพบว่าผู้บริหารโรงเรียนในทุกขนาดจะให้ความสำคัญในการใช้ข้อมูลนักเรียนตามข้อกำหนดของกระทรวงศึกษาธิการ และผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กเห็นว่าการใช้ข้อมูลในระบบดูแลนักเรียนจะช่วยให้ครูเข้าใจนักเรียนเป็นรายบุคคลได้มากขึ้น ในขณะที่ผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่และผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษจะให้ความสำคัญกับระบบการจัดเก็บข้อมูลนักเรียน และการนำข้อมูลไปใช้ในทุกระดับ ส่งผลทำให้โรงเรียนได้รับการยอมรับในด้านคุณภาพของโรงเรียนจากชุมชน

“ข้อมูลในระบบดูแลนักเรียน..สำคัญมาก เพราะ ช่วยให้ครูรู้จักนักเรียน..รู้จักนักเรียนเป็น..เป็นรายบุคคล”

ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก

“เป็นนโยบายของเราที่ต้องการให้ครูที่บันทึกข้อมูลนักเรียนอย่างละเอียด เพื่อใช้ประเมินพัฒนาการของผู้เรียน เป็น summative evaluation นะครับ” ... “เพื่อดูคุณลักษณะของนักเรียน เช่น ซื่อสัตย์ วินัย จิตอาสาฯ เอ..ผมจำไม่ได้ครับ แต่มี 8 อย่าง อยู่ในสมุดบันทึกนักเรียน” ... “ใช้สะท้อน เวลานั้นนักเรียนมีปัญหา เองไว้คุยกับผู้ปกครอง.. สำคัญมากจริง ๆ.. ให้ผู้ปกครองรับรู้ เพื่อจะให้ผู้ปกครองให้ความสำคัญ และคอยติดตามนักเรียนอย่างต่อเนื่อง.. ทำร่วมกันครับกับโรงเรียน”

ผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ #1

“คือเราก็เป็นระบบอยู่แล้วนะคะ อาศัยว่าอะไรที่..ที่ติดอยู่นี้ เราก็พยายามรักษาเอาไว้ ถ้าอะไรที่เรา มองเห็นว่า เออคงจะต้องมีการปรับปรุง...เปลี่ยนแปลงบ้าง เราก็ดำเนินการ แต่การดำเนินการก็จะ พยายามทำอย่างมีระบบ เพราะโรงเรียนเราเป็นโรงเรียนใหญ่”

“คือข้อมูลอันนี้ นอกจากเป็นข้อมูลระดับรายบุคคลแล้ว ก็มีระดับห้องเรียน มีระดับชั้นเรียน มีระดับ โรงเรียน เพราะฉะนั้นเราจะวิเคราะห์หมดเลย....”

“ระบบยังติดอยู่ เพราะฉะนั้น ข้อมูลนักเรียนเนี่ยมันได้ทั้งระดับรายบุคคลที่นำไปใช้กับโรงเรียน ไหลขึ้นไป นะคะ ถึงระดับถึงชั้นเรียน ถึงระดับโรงเรียนเลยนะคะ ที่นี้พอมาในเรื่องของรายวิชาที่สอน คุณครูเค้าก็ เอาไปใช้ ครูของเราเนคะ เค้าก็มีการวิเคราะห์หนักเรียน แล้วก็เอาผลการวิเคราะห์หนักเรียนเนี่ยไปใช้ในการ จัดแบ่งกลุ่มการเรียน”

“เราควรที่จะขยายห้องเรียนใหม่? ข้อมูลนักเรียนมันก็มีส่วนที่สำคัญ ที่เรานำมาวิเคราะห์ที่ได้ เชื่อมโยง ได้ ซึ่งมันก็รวมภาพไปถึงว่า เออ..ชุมชนทั้งหลายเนี่ย ถ้าหากเราพิจารณาดูแล้วว่า ข้อมูลนักเรียนทั้งใน เรื่องของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ทั้งในเรื่องของ เออ..ผลการเรียนของนักเรียนเนี่ย มัน..ข้อมูลมันเป็นเชิงบวก มันแสดงว่า เออเราพร้อมที่จะก้าวแล้วก็รับนักเรียนเพิ่มได้แล้ว นะคะ แต่ถ้าหากมันเป็นเชิงลบนะคะ และพฤติกรรมนักเรียน..เด็กมันเอ..ไม่ดีนี่..อะไรอย่างนี้ ปัญหาพฤติกรรมมันมาก นักเรียนกลุ่มเสี่ยงมีมาก กลุ่มปัญหามีมาก ผลการเรียนก็ไม่ดี เพราะฉะนั้นการที่เราจะรับนักเรียนเพิ่มเนี่ย..มันก็ไม่ น่าจะ..ใช่ไหมคะ?”

ผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ

ผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ซึ่งเป็นผู้บริหารโรงเรียนที่มีอายุน้อยที่สุดในกลุ่มตัวอย่างระบุว่า นอกจากข้อมูล นักเรียนสามารถใช้ในการตรวจประเมินคุณภาพของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา(องค์การ มหาชน) หรือ สมศ. ใช้ประเมินพัฒนาการของนักเรียน และใช้สื่อสารกับผู้ปกครองเพื่อสร้างความร่วมมือร่วมกันในการ พัฒนาผู้เรียนแล้ว ยังใช้สะท้อนให้เห็นถึงคุณภาพครูได้อีกด้วย

“ครูที่บันทึกข้อมูลนักเรียนอย่างละเอียด ผมหมายถึง บันทึกรายละเอียดมาก สามารถเห็นได้ชัดเลยเมื่อนำ มาเปรียบเทียบกับครูคนอื่นครับ แสดงให้เห็นว่า ครูคนนั้นให้ความสำคัญกับนักเรียน เพราะมีการ ติดตามนักเรียนอย่างต่อเนื่อง แล้วนำข้อมูลที่เก็บได้มาบันทึก แล้วก็ปรับปรุงข้อมูลบ่อย รายละเอียดเลย เยอะ”

ผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ #1

ในระดับชั้นเรียน ครูส่วนใหญ่ 80% ใช้ข้อมูลนักเรียนที่เก็บรวบรวมไว้ (ข้อมูลผลของนักเรียน และ ผลทดสอบก่อนการสอน) ไปใช้ในการออกแบบแผนการสอน แต่มีครูเพียง 40% ที่เก็บข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อนำไปใช้ในการ จัดการเรียนการสอน แต่ครูจะใช้ข้อมูลที่ระบุสิ่งที่ทำให้นักเรียนเรียนรู้อย่างดีที่สุดหรือโปรไฟล์การเรียนรู้อันน้อยที่สุด

“ทำเมื่อเราจะสอนเรื่องใหม่ จะสอนหน่วยการเรียนรู้ใหม่ ข้อมูลพื้นฐานความรู้นะ” ... “จะถามว่า ต้องการชิ้นงานที่ขึ้น? หมายถึง ความต้องการของเด็กนะ ต้องการให้เราสอนแบบไหน? ... เด็กส่วนมาก นะเด็กจะชอบให้เล่นเกม” “ก่อนสอนนะ จะถามเด็กเลยว่า วิชาสังคมนะเธอชอบอะไร เด็กมักตอบ ว่า ชอบพุทธศาสนา”

“ทำข้อสอบ pretest และส่วนใหญ่จะเก็บ” “อ้อ พหุปัญญา ไม่เคยเก็บนะ” ... “รูปแบบการเรียนรู้ที่ ชอบ .. แบบสอบพิเศษ.. ไม่เคย”

ครูชำนาญการพิเศษ # 1

“เวลาเก็บข้อมูลเด็ก หนึ่ง.เราก็จะได้สองทาง นอกจากพื้นฐานของเด็ก แล้วก็อีกหนึ่งก็ เราจะได้ในเรื่อง การสอน” ... “ในเรื่องการจัดการเรียนการสอนส่วนใหญ่ก็เก็บเป็นประจำ..ทุกครั้งค่ะ” ... “ถ้าเป็นตัวเอง เก็บใช้ไหมคะ? มันก็จะมีเรื่องผลการเรียน อ่า..ฐานะทางบ้าน ความสัมพันธ์กับเพื่อน แล้วก็อุปนิสัย การ ทำงานกลุ่ม ความรับผิดชอบ”

ครูชำนาญการพิเศษ # 2

“อีกอันหนึ่งก็คือ งานปฏิบัติการสอน ถ้าสมมุติเราสอน 10 ห้อง เราก็ต้องเก็บข้อมูลของเด็กทั้ง 10 ไว้ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการเรียน ใช้..เอาไว้จัดการเรียนการสอน” ... “จะมีรายชื่อ จดวันขาดนะ วันลาขาด ขาด บันทึกลงคะแนนประจำบท ถ้าเกิดเก็บนะ” .. “พหุปัญญา...ไม่เก็บ มีแต่เราเข้าค่ายพหุปัญญา”

ครูชำนาญการพิเศษ # 3

“ถ้าเป็นข้อมูลพื้นฐาน จะต้องเป็นในฐานะที่ปรึกษา ถ้าข้อมูลวัดผลจะเก็บทั้งระดับ” ... “เก็บผลการ เรียน แล้วก็ตัวอย่างชิ้นงานของนักเรียนที่ดี ๆ ไว้นะคะ”

ครูชำนาญการ # 4

ในด้านการแนะแนวทางการศึกษา ครูส่วนใหญ่จะใช้ข้อมูลในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อระบุ ความสนใจและเพื่อคัดกรองนักเรียนในการเสริมศักยภาพการเรียน ครูที่ทำหน้าที่ครูประจำชั้นทุกคนจะใช้ข้อมูลจากระบบดูแลนักเรียนในด้านการแนะแนวทางการศึกษา โดยเฉพาะในเรื่องพฤติกรรมนักเรียน แยกประเภทเด็กครูมิได้ สนใจเก็บและใช้ข้อมูลทักษะการได้รับการจ้างงาน (employability skills) ในการพัฒนาด้านอาชีพของนักเรียนเลย

“เราต้องแยกเด็กออกมา แล้วเขียน comment มันจะง่าย .. เด็กเก่งเจียะมันต้องเขียนอีกอย่างใช้ใหม่.. เป็นเด็กเลว มันต้องเขียนอีกอย่างหนึ่ง” ... “ต้องแยกองค์ประกอบเด็กก่อน ..แต่เด็กมันอยู่ในหัวใจเรา อยู่แล้ว”

ครูชำนาญการพิเศษ # 1

“ส่วนใหญ่ก็ดูเด็ก ดูพฤติกรรม โดยปกติเด็กจะไม่ค่อยมีปัญหา นอกจากว่า คนไหนโดดเด่นขึ้นมาปุ๊บ เรา ก็จะเห็นแล้ว” “จะไปพบผู้ปกครองในเด็กที่มีความเสี่ยง เวลาเราดู SDQ แล้วเด็กมีปัญหาปุ๊บ ไปเลย ครูที่ปรึกษาเราก็จะนัดเข้าไปคุยเลย”

ครูชำนาญการพิเศษ # 2

“ปัญหา ..จะมีทั้งสี่ด้าน ด้านพฤติกรรม ด้านอารมณ์ ด้านความสัมพันธ์กับสังคม เนี่ย พวกเนี้ยะ ด้าน เศรษฐกิจ แยกออกมา” ... “ทุกคนก็จะมีศักยภาพต่างกันไป” ... “จะมีก็แต่ฝ่ายปกครองเค้าจะมี แบบสอบถามเข้ามาเป็นระยะ ๆ คือ แบบประเมินนะ”

ครูชำนาญการพิเศษ # 3

ในด้านการทำวิจัยในชั้นเรียนนั้น ครูทุกคนมิได้ตั้งใจเก็บข้อมูลเพื่อทำวิจัยเลย แต่ครูส่วนใหญ่จะเก็บข้อมูลนักเรียนเพื่อใช้ในการทำวิจัยในชั้นเรียนเมื่อครูพบปัญหาในชั้นเรียนเท่านั้น และมีครูเพียงส่วนน้อย (จำนวน 20%) ที่มีได้ เก็บข้อมูลนักเรียนเพื่อทำวิจัย

“ pretest ... ก็จะมีบางเรื่องถ้าเราจะทำวิจัย” ... “ถ้าเราจะทดลองเรื่องเนี่ยะ เราก็จะมี pretest ก่อน”
... “นอกซะจากเราจะทำผลงาน...เราถึงจะเจาะลึก” ... “ถ้าจะทำวิจัยจะเก็บเพิ่มเติม..ใช่”

ครูชำนาญการพิเศษ # 3

“เก็บข้อมูลทำวิจัย..ไม่นะ ถ้าผลงานไม่ดี เราก็จะถามเด็กว่าทำไม ส่วนใหญ่จะตอบว่าไม่มีเวลา ก็ทำส่ง ๆ
ไป”

ครูชำนาญการ # 4

อภิปรายผล

ในระดับโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนในทุกขนาดให้ความสำคัญในการใช้ข้อมูลนักเรียนตามข้อกำหนดของรัฐ และในระดับชั้นเรียน ครูทุกคนทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นประจำตามข้อกำหนดของโรงเรียน และมีการนำข้อมูลไปใช้เพื่อจัดการเรียนการสอน และเพื่อการแนะแนวทางการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของ Gorlewski (2011) ที่ระบุว่าครูสามารถควบคุมวิธีการใช้ข้อมูลในห้องเรียนของพวกเขาได้ เพื่อใช้สนับสนุนสิ่งที่ครูเห็นว่าสำคัญ และนำไปใช้ควบคุมการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นภายในห้องเรียน เพราะครูเป็นผู้ซึ่งเข้าใจจริงถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นภายในห้องเรียน สามารถใช้ข้อมูลในห้องเรียนที่ได้จากการรวบรวม วิเคราะห์ และรายงานข้อมูลเหล่านั้นเพื่อให้เพิ่มประสิทธิผลของการสอนตามที่เป็นไปได้ ทำให้ครูรักษาความเชี่ยวชาญของตนได้ และต่อต้านผลด้านลบจากการเปลี่ยนแปลงมาตรฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งในที่สุดแล้ว อาจเป็นช่องทางที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในด้านดีทางการศึกษา

ในด้านการจัดการเรียนการสอน แม้ว่าครูส่วนใหญ่จะใช้ข้อมูลนักเรียนในการออกแบบแผนการสอนและการจัดการเรียนการสอน แต่ครูใช้ข้อมูลที่ระบุสิ่งที่ทำให้นักเรียนเรียนรู้ได้ดีที่สุดหรือโปรไฟล์การเรียนรู้ในระดับน้อยที่สุด ซึ่งไม่สอดคล้องกับแนวคิดของ Tomlinson (1999) และ Hall (2002) ในเรื่องการจัดการเรียนการสอนที่แตกต่างกันสำหรับนักเรียนในห้องเรียนที่มีความสามารถที่แตกต่างกัน หรือไม่เท่าเทียมกัน เจตนาในการสอนนี้เพื่อสร้างความสำเร็จของนักเรียนแต่ละคนให้บรรลุผลสูงสุดโดยใช้ข้อมูลนักเรียนของแต่ละคน และการให้ความช่วยเหลือในกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียน โดยปรับรูปแบบการจัดการสอนให้เข้ากับระดับความพร้อม ความสนใจ และโปรไฟล์การเรียนรู้ของนักเรียนแต่ละคน

ในด้านการแนะแนวทางการศึกษา ครูส่วนใหญ่จะใช้ข้อมูลในระบบดูแลนักเรียนเพื่อระบุความสนใจและเพื่อคัดกรองนักเรียนในการเสริมศักยภาพการเรียนรู้ ครูที่ทำหน้าที่ครูประจำชั้นทุกคนจะใช้ข้อมูลจากระบบดูแลนักเรียนในด้านการแนะแนวทางการศึกษา โดยเฉพาะในเรื่องพฤติกรรมนักเรียน ซึ่งเป็นไปตามข้อกำหนดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และครูส่วนใหญ่และผู้บริหารโรงเรียนมีความเห็นร่วมกันว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ใช้ในการแนะแนวจะให้ประโยชน์กับโรงเรียนในหลายด้านอย่างชัดเจน สอดคล้องกับผลวิจัยของ Webb, Brigman & Campbell (2005) และ Gerler & Anderson (1986) ที่ระบุว่านักเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้นที่เข้ารับการแนะแนวของโรงเรียนจะมีคะแนนจากแบบทดสอบมาตรฐานของรัฐสูงขึ้น และยังได้รับผลทางบวกในการพัฒนาด้านพฤติกรรมในห้องเรียน ในเจตคติที่มีต่อโรงเรียน และในผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

ในด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน ถึงแม้ว่าผู้บริหารโรงเรียนตั้งแต่ขนาดใหญ่ขึ้นไปจะให้ความสำคัญในเรื่องนี้ แต่ในระดับชั้นเรียน ครูทุกคนมิได้ตั้งใจเก็บข้อมูลเพื่อทำวิจัยเลย แต่ครูส่วนใหญ่จะเก็บข้อมูลนักเรียนเพื่อใช้ในการทำวิจัยในชั้นเรียนเมื่อครูพบปัญหาในชั้นเรียนเท่านั้น เป็นไปตามที่นักวิจัยหลายท่านระบุไว้ว่า เหตุผลหลักของครูในการทำวิจัยในชั้นเรียน คือ เพื่อนำผลวิจัยหรือข้อค้นพบที่ได้มาไปใช้ในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในห้องเรียน แต่มีครูเพียงส่วนน้อยที่มีได้

เก็บข้อมูลนักเรียนเพื่อทำวิจัยเลย ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาวิธีการสอนให้ดีขึ้นเพื่อให้นักเรียนเกิดพัฒนาการเรียนรู้ที่ดี (Rust & Clark, 2007; O'Connor, Greene & Anderson, 2006; Potter, 2001)

ข้อเสนอแนะ

ทั้งในระดับผู้บริหารและครูในระดับชั้นเรียนจะมีความเห็นร่วมกันในการนำข้อมูลนักเรียนในโรงเรียนไปใช้ประโยชน์ทั้ง 3 ด้าน คือ การจัดการเรียนการสอน การแนะแนวทางการศึกษา และการทำวิจัยในชั้นเรียน แต่จะมีความแตกต่างในด้านการทำวิจัยในชั้นเรียนมากที่สุด ผู้บริหารโรงเรียนให้ความสำคัญในเรื่องนี้มากเพราะถือว่าเป็นหน้าที่ที่ครูควรทำ ในขณะที่ครูส่วนใหญ่จะเก็บข้อมูลนักเรียนเพื่อใช้ในการทำวิจัยในชั้นเรียนเมื่อครูพบปัญหาในชั้นเรียนเท่านั้น ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนควรใช้ศักยภาพความเป็นผู้นำของตนในการจูงใจให้ครูเห็นถึงความสำคัญ และประโยชน์ที่ทั้งครูและโรงเรียนจะได้รับโดยตรงจากการทำวิจัยในชั้นเรียน รวมทั้งจัดหาทรัพยากรที่ส่งเสริมให้เกิดการใช้ข้อมูลนักเรียนเพื่อทำวิจัยในชั้นเรียนไปพร้อม ๆ กัน

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2554). **แนวทางการจัดกิจกรรมแนะแนว ระดับประถมศึกษา**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- ฐิติพร ภัยวิเชียร และสุวิมล ว่องวานิช. (2555). **มโนทัศน์ของครูในเรื่องการใช้โปรไฟล์การเรียนรู้ของนักเรียนในการจัดการเรียนการสอน**. กลยุทธ์การขับเคลื่อนนโยบายปฏิรูปการศึกษาสู่ภาคปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2553). **การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน**. พิมพ์ครั้งที่ 13. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Akos, P., Cockman, C., & Strickland, C. (2007). Differentiating classroom guidance. *Professional school counseling, 10*(5), 455-463.
- Burch, M. (2004). **The impact of differentiated instruction on the rate and degree of student learning of math computation skills for first graders with diverse needs**. Retrieved from www.smsd.org/custom/curriculum/actionresearch2004/Burch.pdf
- Chalupa, E. (2004). **The effect of differentiated instruction on fifth grade: Gifted and talented students**. (Master's thesis). Retrieved from www.graceland.edu/pdf/soe/Eric_Chalupa.pdf
- Ferrier, A. M. (2007). **The effects of differentiated instruction on academic achievement in a second-grade science classroom**. *TechTrends, 52*, 172-39. Retrieved from www.2.selu.edu/Academics/Faculty/nadams/nbavita.html
- Gerler, E. R., & Anderson, R. F. (1986). *The effects of classroom guidance on children's success in school*. *Journal of Counseling and Development, 65*, 78-81.
- Golewski, J. (2011). *Research for the classroom: Seize the data-embracing information*. *English Journal, 100*, 99-102. Retrieved from <http://www.eric.ed.gov/>

- Hall, T. (2002). **Differentiated instruction**. Wakefield, MA: National center on accessing the general curriculum. Retrieved from http://www.cast.org/publications/nacac/nacac_diffinstruc.html
- Heacox, D. (2002). **Student Learning Profile**. Retrieved from http://www.resources.8j.net/heacox/pdf/ch02_a.pdf
- Koeze, P. A. (2007). **Differentiated instruction: The effect on student achievement in an elementary school**. (Doctoral dissertation). Retrieved from <http://commons.emich.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1030&context=theses>
- Lapan, Gysbers, & Sun (1997). *The impact of more fully implemented guidance programs on the school experiences of high school students: A statewide evaluation study*. **Journal of Counseling & Development**, 75, 292-302.
- Ministry of Education, Ontario. (2000). **Individual education plan**. Retrieved from <http://www.edu.gov.on.ca/eng/general/elemsec/speced/iep/iep.html>
- National Council for Curriculum and Assessment of Ireland. (2011). **Flexible learning profiles (case studies from six school)**. Retrieved from <http://www.ncca.ie>
- O'Connor, K. A., Greene, H. C. & Anderson, P. J. (2006). **Action research: A tool for improving teacher quality and classroom practice**. Retrieved from <http://www.oar.nipissingu.ca/pdfs/v911e.pdf>
- Perdue, J. (2010). **Developing a student learning profile**. Retrieved from <http://www.brighthub.com/education/k-12/articles/66870.aspx#ixzz1VcVFUJ51>
- Potter, G. (2001). *Teachers as Researchers: A Call to Action*. **Teaching and Learning**, 22(1), 13-22. Institute of Education (Singapore): Singapore.
- Rust, F. & Clark, C. (2007). **How to do action research in your classroom: Lessons from the teachers network leadership institute**. Retrieved from: http://teachersnetwork.org/TNLI/Action_Research_Booklet.pdf
- Subban, P. (2006). *A research basis supporting differentiated instruction*. **International Education Journal**, 7(7), 935-947. Retrieved from www.aare.edu.au/06pap/sub06080.pdf
- Tomlinson, C. A. (2001). **How to differentiate instruction in mixed-ability classrooms**. (2nd ed.) Retrieved from http://books.google.co.th/books?id=A7zI3_Yq-IMC&printsec=frontcover&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false
- Tomlinson, C. A. & Allan, S. D. (2000). **Leadership for differentiating schools and classrooms**. Retrieved from <http://books.google.co.th/books>
- Webb, Brigman, & Campbell (2005). *Linking school counselors and student success: A replication of the Student Success Skills approach targeting the academic and social competencies of students*. **Professional School Counseling**, 8, 407-413.

- Wikieducator. (2011). **Training educators to design and develop ODL materials/ developing learners' profile**. Retrieved from http://wikieducator.org/Training_Educators_to_Design_and_Develop_ODL_Materials/Developing_Learners%E2%80%99_Profile
- Zaina, L. A. & Bressan, G. (2008). Proceedings from 38th ASEE/IEEE Frontiers in Education Conference: **Classification of learning profile based on categories of student preferences** (Ed.), 38, F4E1-F4E6.

ภาวะการมีงานทำของผู้สำเร็จการศึกษา วิทยาลัยราชพฤกษ์ ปีการศึกษา 2554 -2555
The employment of graduated student from Rajchapoek college 2011-2012.

วรรณวิมล จงจรวายสกุล *

Vonvimol Chongcharuoyasakul

*งานทะเบียนและวัดผล วิทยาลัยราชพฤกษ์ (vochon@rc.ac.th)

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องภาวะการมีงานทำของผู้สำเร็จการศึกษา วิทยาลัยราชพฤกษ์ ปีการศึกษา 2554 -2555 ศึกษาความพึงพอใจต่อหลักสูตรและข้อเสนอแนะในการพัฒนาการเรียนการสอน การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Surrey Research) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่แบบสอบถามภาวะการมีงานทำ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณาคือค่าร้อยละ

ผลจากการศึกษาพบว่า มีผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 1,209 คน จากผู้สำเร็จการศึกษาจำนวน 1,245 คน คิดเป็นร้อยละ 97.10 สำหรับสถานภาพการทำงานในปัจจุบัน มีงานทำก่อนเข้าศึกษาร้อยละ 27.60 มีงานทำระหว่างศึกษาร้อยละ 32.20 และมีงานทำหลังสำเร็จการศึกษาร้อยละ 40.20 หน่วยงานที่ทำเป็นพนักงานบริษัท/องค์กรธุรกิจเอกชนมากที่สุด คือร้อยละ 56.10 เงินเดือนที่ได้รับส่วนใหญ่คือ 10,001-12,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 26.20 เป็นคณะบัญชีมากที่สุด ผู้สำเร็จการศึกษาใช้ความรู้ที่ได้จากการเรียนกับงานที่ทำ โดยใช้ประโยชน์ได้ปานกลาง/ต้องเรียนรู้เพิ่มเติมบางส่วนมากที่สุด คือร้อยละ 59.30 สำหรับความพึงพอใจ พบว่ารายวิชาที่ควรเพิ่มในหลักสูตรเพื่อเอื้อต่อการประกอบอาชีพ มากที่สุด คือวิชาภาษาอังกฤษ ร้อยละ 28.90 สำหรับความพึงพอใจต่อหลักสูตรและสาขาวิชาที่เรียนอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 53.20 ทั้งนี้ มีข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัยคือ ควรพิจารณาผลการศึกษา เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน หลักสูตร แผนการศึกษาและการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้มีความสอดคล้องกับตลาดแรงงาน ควรมีการลงพื้นที่เก็บข้อมูลภาคสนามสถานประกอบการต่าง ๆ ที่ผู้สำเร็จการศึกษาทำงาน

คำสำคัญ: ภาวะการมีงานทำ การประกอบอาชีพ

Abstract

The purpose of this research was to study the employment situation of student who graduated in 2011-2012. Learn satisfaction with courses and suggestions for the development of the teaching. Factor that relates to employment, advisory from them were study as well. The method of this research is using survey method, the tool is questionnaire of situation of employment, data gathering with statistic is Percent.

Subject used in this research were filled in questionnaire of 1209 graduated students from 1245 graduated students (97.10%). The outcome of this research showed that 27.60% employed prior to their study, 32.20% employed during study and 40.20% employed after graduated. The majority of work place is the private company; work as officer (56.10%)., 26.20% earn salary around 10,001-12,000 baht. The knowledge that they (59.30%) studied can utilize to their work fairly well,

they need to learn some more. For the subject study that relate to work, if add or offer in English is more satisfied (28.90%). Satisfy of curriculum and subject that study are highest ranking 53.20%.

However, there are suggestion from the result of research is consider the outcome of this study, apply and develop teaching learning curriculum, study plan and other activities, make it relevant to market labor. Entrepreneur who relate to this should gathering data from other entrepreneurs.

Keywords: Situation of employment, Earns a living

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

วิทยาลัยราชพฤกษ์ เป็นสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่เริ่มเปิดดำเนินการรับสมัครนักศึกษาเข้าศึกษาในปีการศึกษา 2549 โดยเปิดรับสมัครนักศึกษาเข้าศึกษาในระดับปริญญาตรี หลักสูตร 4 ปี และหลักสูตร 4 ปีเทียบโอน ในปีการศึกษา 2551 เปิดสอนในระดับบัณฑิตศึกษา ในการทำวิจัยเกี่ยวกับภาวะการมีงานทำของผู้สำเร็จการศึกษา ประโยชน์ที่ได้รับคือทราบภาวะการทำงานของผู้สำเร็จการศึกษา ทราบลักษณะอาชีพและรายได้ของผู้สำเร็จการศึกษา และเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการผลิตบัณฑิตให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

รายงานภาวะการมีงานทำในประเทศไทยของสำนักงานสถิติแห่งชาติ (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2554: 1) ได้สรุปผลการสำรวจประจำปี 2554 เพื่อเป็นการสะท้อนให้เห็นว่าภาวะการมีทำงาน และการว่างงานที่เกิดขึ้นในประเทศไทย ซึ่งถือว่าเป็นข้อมูลที่สำคัญ บ่งบอกถึงความอยู่ดีมีสุขของคนในสังคม และสภาวะเศรษฐกิจของประเทศ ลักษณะระดับการศึกษาที่สำเร็จ จำนวนผู้ทำงานตามระดับการศึกษาที่สำเร็จเฉลี่ยทั้งปี พบว่าระดับอุดมศึกษา ร้อยละ 16.8 ภาวะการว่างงาน (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2554: 29) พบว่าการว่างงานในปี 2554 หรือคิดเป็นอัตราการว่างงาน ร้อยละ 0.70 ภาวะการว่างงานของประชากรมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง ซึ่งผู้ว่างงานลดลงมากที่สุดในระดับอุดมศึกษาโดยลดลง 4.4 หมื่นคน วิทยาลัยราชพฤกษ์มีภารกิจหลักในการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา โดยมุ่งเน้นใน 4 พันธกิจ คือ การผลิตบัณฑิต การวิจัย การบริการวิชาการ และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม เพื่อเป็นการผลิตบัณฑิตที่มีประสิทธิภาพ สนองความต้องการของสังคม และตลาดแรงงาน วิทยาลัยจึงได้ดำเนินการสำรวจภาวะการมีงานทำของผู้สำเร็จการศึกษา ในระดับปริญญาตรีและระดับบัณฑิตศึกษา เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการวางแผนการผลิตบัณฑิตและปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสำรวจภาวะการมีงานทำของผู้สำเร็จการศึกษา ในปีการศึกษา 2554 -2555
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้สำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยราชพฤกษ์
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะของผู้สำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยราชพฤกษ์

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้สำเร็จการศึกษา ในปีการศึกษา 2554-2555 ที่สำเร็จการศึกษา จำนวน 1,245 คน โดยใช้ประชากรทั้งหมดเป็นผู้ให้ข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การสำรวจภาวะการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษา ปีการศึกษา 2554 -2555 ดำเนินการ โดยการแจกแบบสอบถามให้แก่ผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี และระดับบัณฑิตศึกษา ในวันซ้อมใหญ่ เพื่อเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตร วันที่ 25 มกราคม 2556 ได้ข้อมูลกลับคืนมา 1,209 คน คิดเป็นร้อยละ 97.10

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษาที่ตอบแบบสอบถามจำแนกตามคณะ

คณะ	จำนวนผู้สำเร็จการศึกษา	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	ร้อยละ
บริหารธุรกิจ	862	837	97.00
บัญชี	326	317	97.20
นิติศาสตร์	24	24	100.00
นิเทศศาสตร์	33	31	93.90
รวม	1,245	1,209	97.10

จากตารางที่ 1 พบว่า จำนวนผู้สำเร็จการศึกษาที่ตอบแบบสอบถาม คิดเป็นร้อยละ 97.10 เมื่อพิจารณารายคณะพบว่า คณะนิติศาสตร์ตอบกลับร้อยละ 100.00 รองลงมาคือ คณะบัญชีร้อยละ 97.20 คณะบริหารธุรกิจร้อยละ 97.00 และ คณะนิเทศศาสตร์ร้อยละ 93.90 ตามลำดับ

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของผู้มีงานทำ จำแนกตามคณะวิชาและหน่วยงานที่ทำ

หน่วยงานที่ทำ	บริหารฯ	ร้อยละ	บัญชี	ร้อยละ	นิเทศฯ	ร้อยละ	นิติฯ	ร้อยละ	วิทยาลัย	ร้อยละ
1. ข้าราชการ/หน่วยงานรัฐ	118	15.60	54	18.80	2	9.00	10	34.50	184	16.80
2. รัฐวิสาหกิจ	28	3.70	10	3.40	1	4.60	0	0	39	3.50
3. พนักงานบริษัท/องค์กรธุรกิจเอกชน	410	54.10	182	63.20	12	54.60	11	38.00	615	56.10
4. ธุรกิจอิสระ/เจ้าของกิจการ	158	20.80	33	11.50	7	31.80	8	27.50	206	18.80
5. องค์กรต่างประเทศ/ระหว่างประเทศ	1	0.10	0	0	0	0	0	0	1	0.10
6. อื่น ๆ	43	5.70	9	3.10	0	0	0	0	52	4.70
รวม	758	100.00	288	100.00	22	100.00	29	100.00	1,097	100.00

จากตารางที่ 2 พบว่าผู้สำเร็จการศึกษาประกอบอาชีพเป็นพนักงานบริษัท/องค์กรธุรกิจเอกชนมากที่สุด ร้อยละ 56.10 โดยเป็นคณะบัญชีมากที่สุด ร้อยละ 63.20 รองลงมาคือคณะนิเทศศาสตร์ คณะบริหารธุรกิจและนิติศาสตร์ สำหรับหน่วยงานที่ทำรองลงมาอันดับสอง เป็นธุรกิจอิสระ/เจ้าของกิจการ ร้อยละ 18.80 เป็นผู้สำเร็จการศึกษาจากคณะนิเทศศาสตร์มากที่สุดร้อยละ 31.80 รองลงมาคือคณะนิติศาสตร์ บริหารธุรกิจและบัญชี ตามลำดับ สำหรับหน่วยงานที่รองลงมาอันดับสามคือ ข้าราชการ/หน่วยงานรัฐ ร้อยละ 16.80 เป็นคณะนิติศาสตร์มากที่สุดร้อยละ 34.50 รองลงมา คือบัญชี บริหารธุรกิจและนิเทศศาสตร์ตามลำดับ

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของเงินเดือนหรือรายได้เฉลี่ยต่อเดือน (รวมรายได้เสริมอื่น ๆ) จำแนกตามคณะและระดับเงินเดือน

ระดับเงินเดือน	บริหารฯ	ร้อยละ	บัญชีฯ	ร้อยละ	นิเทศฯ	ร้อยละ	นิติฯ	ร้อยละ	วิทยาลัย	ร้อยละ
1.ต่ำกว่า 8,000 บาท	15	2.00	7	2.40	2	9.10	0	0	24	2.20
2.8,001 – 9,000 บาท	144	19.00	32	11.10	5	22.70	4	13.80	185	16.90
3.9,001 – 10,000 บาท	116	15.30	36	12.50	2	9.10	1	3.40	155	14.10
4.10,001 – 12,000 บาท	189	25.00	87	30.20	6	27.40	5	17.20	287	26.20
5.12,001 – 15,000 บาท	176	23.20	77	26.70	5	22.70	2	6.90	260	23.70
6.15,001 – 18,000 บาท	35	4.60	18	6.30	1	4.50	2	6.90	56	5.10
7.18,001 – 20,000 บาท	32	4.20	7	2.40	1	4.50	2	6.90	42	3.80
8.มากกว่า 20,000 บาท	51	6.70	24	8.40	0	0	13	44.90	88	8.00
รวม	758	100.00	288	100.00	22	100.00	29	100.00	1,097	100.00

จากตารางที่ 3 พบว่าผู้สำเร็จการศึกษา มีรายได้ 1,097 คน ส่วนใหญ่มีรายได้ 10,001 – 12,000 บาท จำนวน 287 คน คิดเป็นร้อยละ 26.20 ซึ่งเป็นเงินเดือนที่ยังใช้อัตราเงินระดับปริญญาตรีเดิมและยังไม่ปรับตามอัตราใหม่ รองลงมา คือรายได้ 12,001 – 15,000 บาท จำนวน 260 คน คิดเป็นร้อยละ 23.70 ซึ่งเป็นอัตราที่เป็นไปตามวุฒิรายได้ 8,001 – 9,000 บาท จำนวน 185 คน คิดเป็นร้อยละ 16.90 รายได้ 9,001 – 10,000 บาท จำนวน 155 คน คิดเป็นร้อยละ 14.10 รายได้ มากกว่า 20,000 บาท จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 8.00 เมื่อจำแนกตามคณะพบว่า คณะบัญชีส่วนใหญ่มีรายได้อยู่ประมาณ 10,001 – 12,000 บาท ร้อยละ 30.20 และรองลงมาคือคณะนิเทศศาสตร์ บริหารธุรกิจและนิติศาสตร์ ตามลำดับ

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของการใช้ความรู้ที่ได้จากการเรียนกับงานที่ทำจำแนกตามคณะ

การใช้ความรู้กับงานที่ทำ	บริหารฯ	ร้อยละ	บัญชีฯ	ร้อยละ	นิเทศฯ	ร้อยละ	นิติฯ	ร้อยละ	วิทยาลัย	ร้อยละ
1.ใช้ประโยชน์ได้ดี	235	31.10	110	38.20	3	13.60	15	51.70	363	33.10
2.ใช้ประโยชน์ได้ปานกลาง / ต้องเรียนรู้เพิ่มบางส่วน	466	61.40	156	54.20	16	72.70	13	44.80	651	59.30
3.ใช้ประโยชน์ได้น้อย / ต้องเรียนรู้เพิ่มเติมมาก	26	3.40	5	1.70	2	9.20	1	3.50	34	3.10
4.ไม่ตรง/ต้องเรียนรู้ใหม่	31	4.10	17	5.90	1	4.50	0	0	49	4.50
รวม	758	100.0	288	100.0	22	100.0	29	100.0	1,097	100.0

จากตารางที่ 4 พบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาที่ใช้ความรู้ที่ได้จากการเรียนกับงานที่ทำจำนวน 1,097 คน ส่วนใหญ่ใช้ประโยชน์ได้ปานกลาง/ต้องเรียนรู้เพิ่มบางส่วนจำนวน 651 คน คิดเป็นร้อยละ 59.30 รองลงมาคือนำใช้ประโยชน์ได้ดีจำนวน 363 คน คิดเป็นร้อยละ 33.10 ไม่ตรง/ต้องเรียนรู้ใหม่จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 4.50 และใช้ประโยชน์ได้น้อย/ต้องเรียนรู้เพิ่มเติมมากจำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 3.10 ตามลำดับ คณะที่นำความรู้ไปใช้ประโยชน์ปานกลางมากที่สุดคือ คณะนิเทศศาสตร์ร้อยละ 72.70 รองลงมาคือ บริหารธุรกิจ บัญชี และนิติศาสตร์ตามลำดับ เมื่อพิจารณาการนำความรู้จากการเรียนกับงานที่ทำลำดับรองลงมาคือ ใช้ประโยชน์ได้ดีคือ คณะนิติศาสตร์ร้อยละ 51.70 รองลงมาคือ บัญชี บริหารธุรกิจและนิเทศศาสตร์ตามลำดับ สำหรับการนำความรู้กับงานที่ทำไม่ตรง/ต้องเรียนรู้ใหม่เป็นคณะบัญชีคือ ร้อยละ 5.90

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของจำนวนผู้สำเร็จการศึกษาที่ตอบ รายวิชาภาษาอังกฤษที่ควรเพิ่มในหลักสูตรเพื่อเอื้อต่อการประกอบอาชีพของวิทยาลัย จำแนกตามคณะ

คณะ	จำนวน	ร้อยละ
บริหารธุรกิจ	512	68.82
บัญชี	195	26.21
นิเทศศาสตร์	17	2.84
นิติศาสตร์	20	2.69
รวม	744	100.00

จากตารางที่ 5 พบว่าผู้สำเร็จการศึกษาทั้งหมดที่ตอบแบบสอบถาม มีความคิดเห็นว่าควรเพิ่มรายวิชาภาษาอังกฤษ จำนวน 744 คน เป็นคณะบริหารธุรกิจ มากที่สุดจำนวน 512 คน คิดเป็นร้อยละ 68.82 รองลงมาคณะบัญชี จำนวน 195 คน คิดเป็นร้อยละ 26.21 คณะนิเทศศาสตร์ จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 2.84 และคณะนิติศาสตร์ จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 2.69

ตารางที่ 6 จำนวนและร้อยละของจำนวนผู้สำเร็จการศึกษาที่ตอบความพึงพอใจต่อหลักสูตรและสาขาวิชาที่เรียน

คณะ/สาขา	มาก		ปานกลาง		น้อย	
	จำนวนคน	ร้อยละ	จำนวนคน	ร้อยละ	จำนวนคน	ร้อยละ
บริหารธุรกิจ	414	49.6	412	49.4	8	1
บัญชี	192	60.6	125	39.4	0	0
นิเทศศาสตร์	8	33.3	16	66.7	0	0
นิติศาสตร์	27	87.1	4	12.9	0	0
รวม	641	53.2	554	46.2	8	0.7

จากตารางที่ 6 พบว่า ผู้สำเร็จการศึกษามีความพึงพอใจต่อหลักสูตรและสาขาวิชาที่เรียน มีความพึงพอใจในระดับมาก จำนวน 641 คน คิดเป็นร้อยละ 53.2 โดยเป็นคณะนิติศาสตร์มากที่สุด จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 57.1 รองลงมาคือ คณะบัญชี บริหารธุรกิจและนิเทศศาสตร์ ตามลำดับ ระดับปานกลางจำนวน 554 คน คิดเป็นร้อยละ 46.2 โดยเป็นคณะนิเทศศาสตร์ จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 66.7 รองลงมา คือคณะบริหารธุรกิจ บัญชีและนิติศาสตร์ และระดับน้อยจำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 0.7 เป็นคณะบริหารธุรกิจ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเชิงสำรวจครั้งนี้พบว่าประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ดังนี้

1. ข้อมูลเบื้องต้นและสภาพการทำงานปัจจุบัน พบว่า จำนวนผู้สำเร็จการศึกษาทั้งหมด จำนวน 1,245 คน มีผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 1,209 คน คิดเป็นร้อยละ 97.10 สภาพการทำงานปัจจุบันของผู้สำเร็จการศึกษาพบว่าผู้สำเร็จการศึกษาที่ตอบแบบสอบถามกลุ่มที่มีงานทำแล้วรวมทั้งวิทยาลัยมีจำนวนมากที่สุด

1.1 จากจำนวนผู้สำเร็จการศึกษาที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด แยกเฉพาะผู้สำเร็จการศึกษาที่มีงานทำแล้วทั้งหมด มีงานทำหลังสำเร็จการศึกษามากที่สุด โดยเป็นคณะนิติศาสตร์ตอบกลับมามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 100

1.2 จากจำนวนผู้สำเร็จการศึกษาที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด แยกเฉพาะผู้สำเร็จการศึกษาที่มีงานทำแล้วทั้งหมด ทำงานเป็นพนักงานบริษัท/องค์กรธุรกิจ มากที่สุด โดยเป็นผู้สำเร็จการศึกษาจากคณะบัญชีคิดเป็นร้อยละ 63.2

1.3 จากจำนวนผู้สำเร็จการศึกษาที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด แยกเฉพาะผู้สำเร็จการศึกษาที่มีงานทำแล้วทั้งหมด มีเงินเดือนเฉลี่ย 10,001 – 12,000 บาท มากที่สุด โดยเป็นคณะบัญชีที่ได้รับเงินเดือนในระดับนี้มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 30.20 และรองลงมาคือนิเทศศาสตร์ บริหารธุรกิจและนิติศาสตร์ตามลำดับ

1.4 จากจำนวนผู้สำเร็จการศึกษาที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด แยกเฉพาะผู้สำเร็จการศึกษาที่มีงานทำแล้วทั้งหมด มีความคิดเห็นที่ใช้ประโยชน์จากความรู้ที่เรียนมากับงานที่ทำได้ปานกลาง/ต้องเรียนรู้เพิ่มบางส่วน มากที่สุด โดยเป็นคณะนิติศาสตร์ที่นำไปใช้ประโยชน์ปานกลางมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 72.70

2. ความพึงพอใจและข้อเสนอแนะพบว่า

2.1 จากจำนวนผู้สำเร็จการศึกษาที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด พบว่ารายวิชาที่ควรเพิ่มในหลักสูตรเพื่อเอื้อต่อการประกอบอาชีพคือภาษาอังกฤษ มากที่สุด โดยเป็นคณะบริหารธุรกิจ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 68.82

2.2) จากจำนวนผู้สำเร็จการศึกษาที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด พบว่าความพึงพอใจต่อหลักสูตรและสาขาวิชาที่เรียน ผู้สำเร็จการศึกษามีระดับความพึงพอใจมาก โดยเป็นคณะนิติศาสตร์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 57.10 อาจเป็นเพราะผู้สำเร็จการศึกษานำเอาความรู้ที่ได้เรียนมานำไปใช้กับการปฏิบัติงานได้มากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

จากข้อค้นพบในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลวิจัยไปใช้และข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

1. ควรมีการส่งเสริมทักษะ ทั้งด้านภาษาอังกฤษและการประกอบอาชีพอิสระ ในด้านภาษาอังกฤษ ควรให้ความสำคัญในด้านทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษ โดยการจัดสอนเสริม ส่วนด้านการประกอบอาชีพอิสระควรมีการส่งเสริมทักษะและประสบการณ์ในการประกอบอาชีพอิสระแก่นักศึกษา

2. ควรพิจารณาผลการศึกษา เพื่อนำผลการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน หลักสูตร แผนการศึกษา และกิจกรรมต่าง ๆ ให้มีความสอดคล้องกับตลาดแรงงาน ผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ อาจทำให้ผู้สำเร็จการศึกษามีแนวโน้มที่จะได้งานที่ตรงตามสายที่เรียนอย่างมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

3. ควรมีการลงพื้นที่เก็บข้อมูลภาคสนามสถานประกอบการต่าง ๆ ที่ผู้สำเร็จการศึกษาทำงาน สัมภาษณ์ความพึงพอใจของผู้ประกอบการต่อผู้สำเร็จการศึกษา เพื่อนำไปพัฒนาปรับปรุงระบบการบริหารการศึกษาในวิทยาลัยต่อไป

บรรณานุกรม

งานวิจัยสถาบันและสารสนเทศ กองแผนงาน สำนักงานอธิการบดี. (2551) ภาวะการทำงานทำของผู้สำเร็จการศึกษา
รุ่นปีการศึกษา 2551 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี. ค้นเมื่อ 1 ธันวาคม 2555, จาก
www.kmutt.ac.th/pd/inoffice/working 51.

วิทยาลัยราชพฤกษ์. (2555). รายงานผู้สำเร็จการศึกษา. สำนักวิชาการ วิทยาลัยราชพฤกษ์.

สานิต ศิริวิศิษฐ์กุล และนารีรัตน์ ณ นุงศ์. (2551) ภาวะการมีงานทำและการประกอบอาชีพของบัณฑิตวิทยาลัยนอร์ท
กรุงเทพ ที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2550. รายงานวิจัยของวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาไทย. (2555). แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 –
2559). ค้นเมื่อ 8 ธันวาคม 2555, จาก www.plan.ru.ac.th/strategy/data/draft Development

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2554). รายงานสรุปผลการสำรวจภาวะการทำงานของประชากร 2554. ค้นเมื่อ 11
ธันวาคม 2555, จาก service.nso.go.th/nso/nsopublish/download/files/lfsSum54.

ปัญหาและแนวทางแก้ไขการประกันคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

The problem and solution approach of North Bangkok University

Education Quality Assurance

สำราญ ทองเล็ก *

Samran Thonglek

* อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพฯ (samran.th@northbkk.ac.th)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไข การประกันคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร ในด้านการบริหารจัดการ การมีส่วนร่วมของบุคลากร การควบคุม ตรวจสอบ และการประเมินคุณภาพ การศึกษา กลุ่มตัวอย่างได้แก่ บุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการทำงานประกันคุณภาพการศึกษา โดยใช้แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่า เบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ ค่าสถิติ t-test และ One-Way ANOVA ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ผลการวิจัย พบว่าแจกแบบสอบถามและ ได้รับกลับมากลุ่มตัวอย่างจำนวน 171 ชุด ตรงตามจำนวนกลุ่ม ตัวอย่างที่ต้องการ พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นหญิง 116 คน (ร้อยละ 67.80) วุฒิการศึกษาปริญญาโท 113 คน (ร้อยละ 66.10) ประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 3 ปี 72 คน (ร้อยละ 42.10) สถานะในการปฏิบัติงานเป็นบุคลากร สายสนับสนุน 77 คน (ร้อยละ 45.00) สังกัดสำนัก 79 คน (ร้อยละ 46.23)

สรุปผลการวิจัย พบว่า ปัญหาในการประกันคุณภาพการศึกษาในด้านการบริหารผู้บริหาร บุคลากรในระดับ ปฏิบัติการต้องเห็นความสำคัญ ของการประกันคุณภาพการศึกษา มีการฝึกอบรมในการประกันคุณภาพ และสามารถ ปฏิบัติงานประกันคุณภาพได้จริง ในด้านการมีส่วนร่วมของบุคลากร ขาดการประสานงาน ไม่เข้าใจตัวบ่งชี้ต่าง ๆ การมี เวลาว่างที่ไม่ตรงกัน ในด้านการควบคุม ตรวจสอบ และประเมินคุณภาพการศึกษา ยังไม่สามารถแก้ปัญหาการประกัน คุณภาพอย่างเป็นระบบ และจะลงมือทำงานประกันคุณภาพการศึกษา เมื่อใกล้เวลาที่คณะกรรมการตรวจประเมินมา เข้าตรวจ

ผลการทดสอบสมมุติฐานพบว่า เพศ วุฒิการศึกษา สภาพการทำงาน และสังกัดการทำงานที่ต่างกันมีความเห็นต่อ การบริหารจัดการ การมีส่วนร่วมของบุคลากร การควบคุม ตรวจสอบ และประเมินคุณภาพการศึกษา ที่ ต่างกัน ยกเว้น ด้านวุฒิการศึกษาที่ต่างกัน จะมีความเห็นด้านการมีส่วนร่วมของบุคลากร ด้านประสบการณ์ทำงานที่ ต่างกัน จะมีความเห็นทั้ง 3 ด้าน สภาพการทำงานที่ต่างกัน จะมีความเห็นต่อการมีส่วนร่วมของบุคลากร การควบคุม ตรวจสอบ และประเมินคุณภาพการศึกษาที่ไม่ต่างกัน

คำสำคัญ: ปัญหา แนวทางแก้ไข

Abstract

The objective of this research was to study the problem and solution approach of North Bangkok University quality assurance in management, participatory of staffs, control monitor and quality assessment. Sample groups were the staff who were in charge of education quality

assurance. Questionnaire was used as instrument to collect data and analyzed by using descriptive as following frequency, percentage, mean, standard deviation and inferential statistics used t-statistics test and F-test with statistical significant level at 0.05

The research found that the sample include 171 persons from population 298 persons. Most participants were 116 females (67.80%), master degree 113 (66.10%), work less than 3 years(72%), supporting persons 77 (45.00%), office department 79 persons (46.23%).

In management factor should have a personal improvement by the quality assurance and planning of North Bangkok University with workshop in quality assurance program. In personnel factor Lacking of co-ordination, some of persons didn't understand quality index properly, mismatch working time among them. In control verify and quality assessment factor. They can't runs quality assurance systematically and uniting the SAR report until close to deadline

The research hypothesis found the the difference between personal factor had difference level of opinions on management, personnel, control verify and quality assurance with statistical significant level at 0.05

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สิ่งที่สำคัญที่สุดในสภาวะที่มีการแข่งขันอย่างรุนแรงในทุก ๆ ด้านขณะนี้ ทำให้ทุกองค์กรต้องมีการพัฒนาตนเองอย่างมากมา เพื่อความอยู่รอด และการมีข้อได้เปรียบแข่งขันเหนือคู่แข่งด้วย รวมทั้งในวงการศึกษาก็เช่นกันก็ต้องมีการแข่งขันกันอย่างรุนแรงเช่นกัน เราจะเห็นว่าประเทศเราก็มีปัญหาด้านการศึกษาอยู่หลายประเด็น อาทิเช่น ผลการสอบ โอ-เน็ต ในระดับต่าง ๆ มีเพียงกลุ่มสาระเดียวที่เกินครึ่งได้แก่ กลุ่มสาระสุขศึกษา-พลศึกษา ซึ่งน่าจะสะท้อนระบบการศึกษาของประเทศเราได้เป็นอย่างดี ดังนั้นกระทรวงศึกษาต้องหันมาดูแลเรื่องนี้อย่างจริงจัง ดังนั้นการมีระบบประกันคุณภาพการศึกษาซึ่งมีหลายหน่วยงานมาประเมินแต่ละสถาบัน ก็เป็นหนทางหนึ่งในการช่วยคุณภาพการศึกษาให้ดีขึ้น แต่อย่างไรก็ตามการประกันคุณภาพการศึกษาเองก็ประสบปัญหาเหมือนกัน

มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพได้ให้ความสำคัญกับการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นอย่างมากและต้องการที่จะพัฒนาการประกันคุณภาพให้ไปสู่ระดับดีมาก และผู้วิจัยต้องการทราบว่า ปัญหาของการประกันคุณภาพคืออะไร และจะหาทางแก้ไขได้อย่างไร ดังนั้นจึงทำการวิจัย ในด้านการบริหารจัดการ การมีส่วนร่วมของบุคลากร และการควบคุม ตรวจสอบ และการประเมินคุณภาพการศึกษาว่าจะแก้ไขอย่างไรจึงจะทำให้การประกันคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัยให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อให้บุคคลของมหาวิทยาลัยได้เห็นปัญหาและหาแนวทางแก้ไขได้
2. เพื่อพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

สมมติฐานการวิจัย

1. บุคลากรที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นการบริหารจัดการ การมีส่วนร่วมของบุคลากร การควบคุม ตรวจสอบและประเมินคุณภาพที่ต่างกัน

2. บุคลากรที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นการบริหารจัดการ,การมีส่วนร่วมของบุคลากร การควบคุม ตรวจสอบและประเมินคุณภาพที่ต่างกัน

3. บุคลากรที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกันมีความคิดเห็นการบริหารจัดการ,การมีส่วนร่วมของบุคลากร การควบคุม ตรวจสอบและประเมินคุณภาพที่ต่างกัน

4. บุคลากรที่มีสถานภาพการทำงานต่างกันมีความคิดเห็นการบริหารจัดการ,การมีส่วนร่วมของบุคลากร การควบคุม ตรวจสอบและประเมินคุณภาพที่ต่างกัน

5. บุคลากรที่มีสำนักต่างกันมีความคิดเห็นการบริหารจัดการ,การมีส่วนร่วมของบุคลากร การควบคุม ตรวจสอบและประเมินคุณภาพที่ต่างกัน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. โดยที่มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพสามารถนำแนวทางแก้ไข เอาไปปรับปรุงการทำงาน ด้านประกันคุณภาพ การศึกษาภายใน

2. ให้บุคลากรได้ตระหนักถึงความสำคัญของงานประกันคุณภาพ

นิยามศัพท์

ปัญหา คือ สิ่งที่ไม่ประสบผลสำเร็จในการทำประกันคุณภาพ

แนวทางแก้ไข คือ การหาหนทางปฏิบัติในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ได้กำหนดความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นและตัวแปรตามดังแสดงในภาพ

ตัวแปรต้น (Independent Variables)

ปัจจัยส่วนบุคคล
- เพศ
- วุฒิการศึกษา
- ประสบการณ์ทำงาน
- สถานภาพในการปฏิบัติงาน
- สังกัด

ตัวแปรตาม (Dependent Variables)

ปัญหาและแนวทางแก้ไขการประกันคุณภาพ การศึกษา
1. ด้านการบริหาร
2. ด้านการมีส่วนร่วมของบุคลากร
3. การควบคุม ตรวจสอบและประเมินคุณภาพ การศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามมี 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ได้แก่ เพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน สถานภาพในการปฏิบัติงาน และสังกัด ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของบุคลากรเกี่ยวกับ การบริหารจัดการ การมีส่วนร่วมของบุคลากร และการควบคุม การตรวจสอบ และการประเมินคุณภาพภายใน ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นอื่น ๆ

กลุ่มตัวอย่าง สุ่มมาจากประชากรทุกระดับที่เกี่ยวข้องกับการทำงานประกันคุณภาพการศึกษา โดยประชากรมีทั้งสิ้น 300 คน และคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามสูตรของ Taro Yamane โดยส่งแบบสอบถามไปทั้งหมด 200 ชุดและเก็บรวบรวมคืนได้ทั้งหมด 171 ชุด

ในการวิเคราะห์ผลการวิจัยผู้วิจัยสถิติที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ การวัดค่า ดัชนีความสอดคล้อง IOC ได้เท่ากับ 0.91 และวัดค่าความเชื่อมั่นโดยวิธีครอนบาค ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา = 0.86 และได้ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปโดยใช้ค่าสถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistic) โดยใช้ค่า T-test และ One-Way ANOVA ในการทดสอบสมมติฐานการวิจัย เพื่อวิเคราะห์ถึงความแตกต่างระหว่างตัวแปรต้นและตัวแปรตาม และใช้ค่าสถิติพรรณนา (Descriptive Statistic) โดยการใช้การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน เพื่ออธิบายถึงคุณลักษณะส่วนบุคคลระดับความคิดเห็นโดยใช้เกณฑ์ Likert scale

สรุปผลการวิจัย

1. ด้านการบริหารจัดการ

1.1 ปัญหา

- ความชัดเจนในการกำหนดนโยบาย
- ให้ผู้บริหารทุกระดับเห็นความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา และสามารถนำไปปฏิบัติได้

จริง

- มีการพัฒนาอบรมงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาทั้งภายในและภายนอกอย่างต่อเนื่อง และมีประสิทธิภาพ

มีประสิทธิภาพ

- ให้บุคลากรทุกคนในมหาวิทยาลัย ได้ตระหนักว่า งานประกันคุณภาพการศึกษาเป็นงานที่ต้องทำไม่

ใช้เป็นภาระ

1.2 แนวทางแก้ไข

- ควรกำหนดผู้รับผิดชอบในแต่ละระดับของการทำงานประกันคุณภาพการศึกษา
- ให้บุคลากรได้มีส่วนร่วมในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษา
- ให้ผู้รับผิดชอบในตัวเองค์ประกอบ หรือตัวบ่งชี้ มีอิสระในการทำงานและมีการแบ่งงานกันทำโดย

ความยุติธรรม

- กำหนดภาระงานขั้นต่ำให้มีการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของภาระงานขั้นต่ำด้วย

2. ด้านการมีส่วนร่วมของบุคลากร

2.1 ปัญหา

- ควรมีการประสานงานและความร่วมมือของบุคลากรในแต่ละหน่วยงาน องค์กรให้มากยิ่งขึ้น
- บุคลากรขาดองค์ความรู้ด้านการประกันคุณภาพการศึกษาทำให้ไม่ยอมมีส่วนร่วม
- บุคลากรอ้างว่ามีภาระงานมาก และขาดความรู้ด้านประกันคุณภาพการศึกษา โดยบุคลากรมองภาพ

การศึกษาเป็นเรื่องไกลตัว

- บุคลากรผู้ทำรายงานตามตัวบ่งชี้ขาดความชำนาญ ส่งผลให้ไม่สอดคล้องกับตัวบ่งชี้ต่าง ๆ
- บุคคลแต่ละคนมีวันว่างไม่ตรงกัน จึงเป็นการยากที่จะมีเวลาในการประสานงานที่ตรงกัน

2.2 แนวทางแก้ไข

- ควรเปิดโอกาสให้คณาจารย์มีการทำงานร่วมกันเป็นทีมมากขึ้น
- ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้มากกว่านี้
- ควรมีการจูงใจให้เข้าร่วมงานมากกว่านี้
- ควรมีการอบรมบุคลากรให้มากกว่านี้

- ควรมีการรับฟังข้อเสนอแนะจากคนรุ่นใหม่ และนำมาปรับปรุงในการบริหารงานมากขึ้น

3. ด้านการควบคุมตรวจสอบและประเมินคุณภาพการศึกษา

3.1 ปัญหา

- มีการจัดทำระบบประกันคุณภาพการศึกษาที่ไม่เป็นระบบ
- การควบคุมตรวจสอบ และประเมินคุณภาพ ยังขาดการขับเคลื่อนอย่างเป็นรูปธรรม
- สถาบันยังไม่สามารถแก้ไข ปัญหาของการประกันคุณภาพได้อย่างถูกเป้าหมาย
- การทำงานที่ผ่านมาจะลงมือทำเมื่อใกล้ถึงวันตรวจประเมินของคณะกรรมการประเมินคุณภาพ

3.2 แนวทางแก้ไข

- ควรมีการประชุมสรุปผลการประเมินคุณภาพการศึกษาร่วมกัน
- ควรมีการตรวจสอบควบคุมอย่างเป็นรูปธรรมและสม่ำเสมอ
- ควรมีการจัดตั้งคณะกรรมการในการประเมินเพียง 1-2 ชุด
- ควรรณรงค์ให้บุคลากรของแต่ละหน่วยงานทำงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาโดยไม่ให้เกิด

ความรู้สึกว่าเป็นสิ่งที่ยาก

ผลการทดสอบสมมติฐาน

1. **เพศที่แตกต่างกัน** มีความเห็นต่อการบริหารจัดการต่อการมีส่วนร่วมของบุคลากร และการควบคุมตรวจสอบและประเมินคุณภาพที่ต่างกัน

2. **วุฒิการศึกษาที่แตกต่างกัน** มีความเห็นต่อการบริหารจัดการด้านการเขียนแผนยุทธศาสตร์ และการทำงานประกันคุณภาพอย่างต่อเนื่องที่ต่างกันต่อการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการทำงานประกันคุณภาพไม่ต่างกันแสดงการควบคุมตรวจสอบและประเมินคุณภาพในด้านผลการประเมินและการจัดการอบรมอย่างต่อเนื่องที่ต่างกัน

3. **ประสบการณ์ทำงานที่ต่างกัน** มีความคิดเห็น ต่อการบริหารจัดการด้านการกำหนดปรัชญาวัตถุประสงค์ที่สอดคล้องกับมหาวิทยาลัยไม่ต่างกัน การมีส่วนร่วมของบุคลากรด้านการนำ IT เข้ามาใช้ในการเก็บเอกสาร ด้านทัศนคติการประกันคุณภาพทำให้เกิดคุณภาพที่แท้จริง และการคิดว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีงานมากอยู่แล้วที่ไม่ต่างกัน และการควบคุมตรวจสอบประเมินคุณภาพ ด้านหน่วยงานควรมอบหมายผู้รับผิดชอบ และสำนักประกันคุณภาพการศึกษาควรมีการอบรมอย่างต่อเนื่องที่ต่างกัน

4. **สถานภาพการทำงานที่ต่างกัน** มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการ ด้านการประชุมบุคลากรในการเขียนแผนยุทธศาสตร์ แผนปฏิบัติการ การประชาสัมพันธ์ และส่งเสริมให้นักศึกษามีพฤติกรรมที่สอดคล้องกับการประกันคุณภาพการศึกษาที่ต่างกัน การมีส่วนร่วมของบุคลากรและการควบคุมตรวจสอบและประเมินคุณภาพ ด้านการตรวจสอบการประกันคุณภาพตามที่หน่วยงานกำหนดมีการนำระบบสารสนเทศมาใช้ในงานประกันคุณภาพการศึกษามากขึ้น หน่วยงานควรมอบหมายผู้รับผิดชอบ และมีการจัดอบรมการประกันคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องที่ต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยพบว่า ปัญหาของการประกันคุณภาพการศึกษา ปัญหาเนื่องจากการบริหาร การกำหนดแผนงานต่าง ๆ ในด้านแผนต่าง ๆ เช่น แผนยุทธศาสตร์ แผนปฏิบัติงาน การจัดสรรงบประมาณ ระบบข้อมูลสารสนเทศ การจัดเตรียม สถานที่ อุปกรณ์ต่าง ๆ การประชาสัมพันธ์ยังต้องปรับปรุง ปัญหาที่เกิดเนื่องจากการมีส่วนร่วมซึ่งจะต้องแก้ไข โดยให้บุคลากรต่าง ๆ รับรู้และแก้ไขแสดงความคิดเห็น และข้อเสนอแนะต่าง ๆ เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา

ตลอดจนข้อกำหนดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ปัญหาที่เกิดขึ้นเนื่องจาก การควบคุม การตรวจสอบ และการประเมินคุณภาพ การศึกษาภายใน ได้แก่การนำเอาระบบสารสนเทศมาใช้ในการประกันคุณภาพการศึกษา การนำผลที่ได้จากการประเมิน มาปรับปรุงแก้ไขในปีถัดไป ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยที่ได้อ้างอิงมาบางด้าน และไม่สอดคล้องบางด้าน

จากการทดสอบสมมุติฐานพบว่าปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ วุฒิการศึกษา สถานภาพในการปฏิบัติงาน สังกัด ที่ต่างกัน จะมีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการ การมีส่วนร่วมของบุคลากร การควบคุม ตรวจสอบและประเมินคุณภาพ การศึกษาที่ต่างกันยกเว้นด้าน วุฒิการศึกษาที่ต่างกันจะมีความเห็นด้านการมีส่วนร่วมของบุคลากรที่ไม่ต่างกัน ด้าน ประสิทธิภาพการทำงานที่ต่างกันจะมีความเห็นทั้ง 3 ด้าน สภาพการทำงานที่ต่างกัน จะมีความเห็นต่อการมีส่วนร่วมของ บุคลากร การควบคุม ตรวจสอบ และประเมินคุณภาพการศึกษาที่ไม่ต่างกัน

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ปัญหาที่เกิดขึ้น
 - สร้างจิตสำนึกในการทำกิจกรรมประกันคุณภาพการศึกษา
 - ภาระงานของอาจารย์ควรนับการทำงานประกันคุณภาพการศึกษาเป็นผลการปฏิบัติงานด้วย
 - บุคลากรไม่เข้าใจในองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ต่าง ๆ
 - การแบ่งงานในการทำงานประกันคุณภาพการศึกษายังไม่สมดุล
2. แนวทางแก้ไข
 - บริหารจัดการระบบประกันคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ได้แก่การจัดระบบและกลไกให้ชัดเจน
 - กำหนดเวลาในการทำงานประกันให้แน่นอนลงไป
 - อบรมบุคลากรให้มีความเข้าใจในงานประกันฯ มากขึ้น
 - ใช้ระบบ IT มาช่วยในงานด้านเก็บเอกสารมากขึ้น
 - กำหนดผู้รับผิดชอบในแต่ละระดับที่เด่นชัด
 - ควรมีการประสานงานเป็นอย่างดี

บรรณานุกรม

- ลักษณา จาตทานนท์ และคณะ (2546). การพัฒนาการบริหารงานประกันคุณภาพ คณะเทคโนโลยี ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์นครราชสีมา. รายงานการวิจัย คณะเทคโนโลยี ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี ราชภัฏวชิรเวศน์นครราชสีมา.
- อาภรณ์ พลเยี่ยม (2542). ปัญหาการดำเนินงานนโยบายการประกันคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัยขอนแก่น. รายงานการวิจัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สิริรัตน์ มาพบสุข (2542). ความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ที่มีต่อสภาพการปฏิบัติงานในการบริหาร การศึกษาตามระบบมาตรฐาน ISO9000 คณะศึกษาศาสตร์ ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัด ทบวงมหาวิทยาลัย ในเขตกรุงเทพมหานคร. รายงานการวิจัย กรุงเทพฯ: วิทยาลัยพยาบาล เซนต์หลุยส์.
- สิริลักษณ์ ไชยวงศ์(2555). รายงานการวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำรายงานประเมิน ตนเองของคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. รายงานการวิจัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

การมีส่วนร่วมของนักศึกษาในการประกันคุณภาพงานกิจการนักศึกษาวิทยาลัยราชพฤกษ์

The Participation of Students in Quality Assurance of Student Affairs,

Ratchaphruek College

อาภรณ์ อินฟ้าแสง*

Arpornraanee Infahsaeng

* อาจารย์ประจำคณะบริหารธุรกิจ สาขาวิชาการจัดการ วิทยาลัยราชพฤกษ์

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะการมีส่วนร่วมของนักศึกษาในการประกันคุณภาพงานกิจการนักศึกษาวิทยาลัยราชพฤกษ์ และเพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของนักศึกษาในการประกันคุณภาพงานกิจการนักศึกษาวิทยาลัยราชพฤกษ์ จำแนกตามเพศ ระดับชั้นปี และกลุ่มการเรียน โดยใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลจากนักศึกษา วิทยาลัยราชพฤกษ์ จากประชากรทั้งหมด 2,903 คน โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจิจและมอร์แกน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 341 คน จากนั้นใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามคณะและตามชั้นปี โดยการเทียบสัดส่วน และนำข้อมูลที่ได้นำมาทำการวิเคราะห์ด้วยสถิติ การแจกแจงความถี่ การหาร้อยละ การหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติอ้างอิง t-test , One-Way ANOVA

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นหญิง ร้อยละ 58.40 ศึกษาในปีที่ 1 และปีที่ 2 ร้อยละ 26.10 ศึกษาอยู่ในคณะบริหารธุรกิจ ร้อยละ 67.70 และศึกษาอยู่ในกลุ่มการเรียนรอบปกติ ร้อยละ 39.30 ในภาพรวมนักศึกษามีระดับการมีส่วนร่วมในขั้นตอนวงจรคุณภาพ PDCA อยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ การมีส่วนร่วมของนักศึกษาในการเข้าร่วมกิจกรรม การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผน การมีส่วนร่วมในการนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบประเมินผล และการมีส่วนร่วมในการวางแผน

ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของนักศึกษาในการประกันคุณภาพงานกิจการนักศึกษาวิทยาลัยราชพฤกษ์ เมื่อจำแนกตามเพศ พบว่า ในภาพรวมนักศึกษาเพศชายมีส่วนร่วมมากกว่านักศึกษาเพศหญิง เมื่อจำแนกตามระดับชั้นปีที่ศึกษา พบว่า ในภาพรวมนักศึกษาระดับชั้นปีที่ 4 มีส่วนร่วมมากกว่านักศึกษาระดับชั้นปีที่ 1 ปีที่ 2 และปีที่ 3 และเมื่อจำแนกตามกลุ่มการเรียน พบว่า ในภาพรวมนักศึกษาที่ศึกษาในกลุ่มการเรียนรอบปกติ มีส่วนร่วมมากกว่านักศึกษารอบค่า และรอบเสาร์-อาทิตย์

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม การประกันคุณภาพ งานกิจการนักศึกษา

Abstract

The purpose of this study was to studied The Participation of Students in Quality Assurance of Student Affairs, Ratchaphruek College and to compare variety of participations in quality insurance activities by gender, year of study and study group. Questionnaires were distributed to a sampling of 2,903 students that specified example group from Kreji and Morgan Table and got sampling group 341 students by used Stratified Random Sampling by faculty and year of study. The data were

conducted with statistical analysis of the following, frequency, percentile, mean, standard deviation and t-test ,One-way ANOVA.

The results shown that most samples were female with 58.40 percents, 26.10 of the first and second year student,67.70percentage study in business faculty and 39.30 percentage study in regular period. The overall study found that the participation of quality insurance circle (PDCA) was in a medium level. The hierarchy from maximum to minimum level was participation of attending activities, the participation of following plan, the participation of improvement, the participation of performance appraisal and the participation of planning. As consideration of each side found that most students participate in attending activities in term of cultural and arts, the participation of following plan in term of encouraging and supporting about happy workplace,the participation of improvement in term of activities improvement, the participations of performance appraisal in term of data analysis and participating in audit, the participation of planning in terms of data analysis before working.

The comparative of students participation in Quality Assurance of Student Affairs were distributed by gender found that most of male were participated more than Female. By year of study found that students in fourth years were participated more than first, second or third year. By study group found that normal class students were participated more than night class students.

Keywords: participation, quality assurance, student affairs

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สืบเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงการแข่งขันเรื่องของคุณภาพโดยเฉพาะความเจริญก้าวหน้าด้านเทคโนโลยี ดังนั้นการพัฒนาคุณภาพของคนในทุกระดับชั้นจึงเป็นส่วนสำคัญในการควบคุมคุณภาพ โดยเฉพาะในระดับอุดมศึกษาที่ถือว่าการศึกษาระดับสุดท้ายของกระบวนการศึกษาก่อนที่สำเร็จการศึกษาออกไปประกอบอาชีพ การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาจึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญต่อการบริหารการศึกษาให้มีความครอบคลุมทุกด้าน โดยเฉพาะตามบริบทของการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.)

ด้วยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม 2545) ให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในและระบบการประกันภายนอก โดยให้หน่วยงานต้นสังกัด และสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารสถานศึกษา ให้มีสำนักงานรับรองมาตรฐาน และการประเมินคุณภาพการศึกษา มีฐานะเป็นองค์การมหาชนทำหน้าที่พัฒนาเกณฑ์วิธีการประเมินคุณภาพภายนอก โดยให้สถาบันการศึกษาเตรียมเอกสารเพื่อรองรับการประเมินในบริบทต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเกณฑ์มาตรฐาน และงานกิจการนักศึกษาจึงเป็นประเด็นหนึ่งที่ถูกระบุไว้ในระบบการประกันคุณภาพภายในได้แก่ องค์ประกอบที่ 3 กิจกรรมพัฒนานักศึกษา และองค์ประกอบที่ 9 ระบบและกลไกการประกันคุณภาพ และระบบการประกันภายนอก (คู่มือการประกัน คุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2553)

ดังนั้นบทบาทของนักศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพด้านพัฒนากิจกรรมนักศึกษาเพื่อให้เป็นไปตาม การประกันคุณภาพการศึกษาจึงมีความสำคัญ โดยเฉพาะวงจรคุณภาพ PDCA คือ 1. ร่วมกันวางแผน (Plan) 2. ร่วมกัน ปฏิบัติตามแผน (Do) 3. ร่วมกันตรวจสอบ (Check) 4. ร่วมกันปรับปรุง/นำไปใช้ (Action) ได้ถูกกำหนดให้เป็น เครื่องมือในการบริหารกิจกรรม โดยนักศึกษามีบทบาทที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย การให้ความร่วมมือ การรับรู้ ติดตาม เสนอแนะ นำข้อมูลมาแก้ไขปรับปรุง สนับสนุนให้ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันดำเนินการไปได้ นักศึกษาจำเป็นต้องมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของการบริหารงานกิจการนักศึกษาของสถาบันให้เป็นไปตามวงจร คุณภาพ PDCA ซึ่งขั้นตอนต่าง ๆ มีความจำเป็นที่จะต้องให้นักศึกษามีส่วนร่วม ประกอบด้วยขั้นตอนในการวางแผน ขั้นตอนในการปฏิบัติตามแผน ขั้นตอนในการตรวจสอบ และสุดท้ายขั้นตอนดำเนินการให้เหมาะสม ขั้นตอนต่าง ๆ ของ วงจรคุณภาพ PDCA ในการจัดกิจกรรมนักศึกษาจำเป็นต้องให้นักศึกษามีส่วนร่วมทุกขั้นตอนเพื่อให้คุณภาพของการ บริหารงานกิจการนักศึกษาเป็นไปตามบริบทของการประกันคุณภาพการศึกษา

บริบทของวิทยาลัยราชพฤกษ์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาของกิจการนักศึกษา ตามตัวบ่งชี้ที่ เกี่ยวกับวิทยาลัยราชพฤกษ์มีความสัมพันธ์กับนักศึกษาในเรื่องเกี่ยวกับกลไกการให้บริการข้อมูลข่าวสาร ซึ่งมีความสัมพันธ์ให้สอดคล้องกับการเสริมสร้างให้นักศึกษามีคุณลักษณะตามวัตถุประสงค์วิทยาลัยราชพฤกษ์ ในเรื่อง เกี่ยวกับการบริการให้คำแนะนำ การศึกษาด้านวิชาการ และการใช้ชีวิต รวมถึงการบริการด้านข้อมูลข่าวสารที่เป็น ประโยชน์ต่อนักศึกษาปัจจุบัน และศิษย์เก่า แหล่งทุน การจัดหางานการอาชีพ

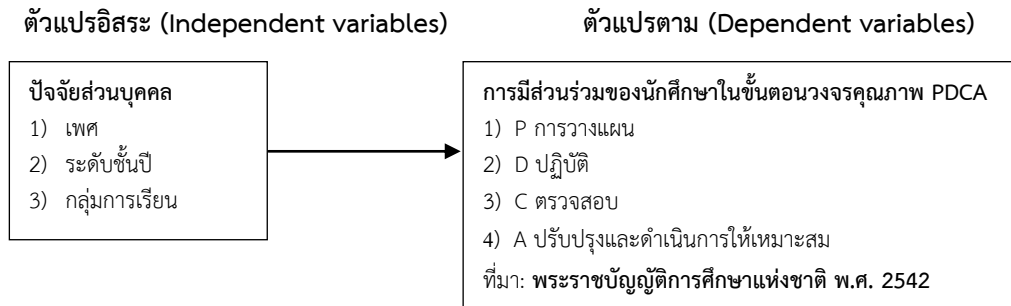
บริบทของวิทยาลัยที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมกิจกรรมพัฒนานักศึกษา โดยวิทยาลัยมีบทบาทหน้าที่เสริมสร้าง พัฒนาสติปัญญาให้สอดคล้องกับคุณลักษณะของบัณฑิตอันพึงประสงค์ 5 ด้าน ประกอบด้วย คุณธรรม จริยธรรม ความรู้ ทักษะทางปัญญา ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และทักษะวิเคราะห์เชิงตัวเลข เพื่อให้บัณฑิตเป็นที่ยอมรับ ของนายจ้าง และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ในปีการศึกษา 2553 และ 2554 นักศึกษาได้เข้าร่วมโครงการอบรมการให้ความรู้ประกันคุณภาพการศึกษาซึ่ง จัดโดยฝ่ายกิจการนักศึกษา และคณะสาขาต่าง ๆ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้นักศึกษาได้รับความรู้การประกันคุณภาพ การศึกษา และสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปดำเนินการจัดกิจกรรมได้ตามขั้นตอน PDCA ซึ่งจากการตรวจประกัน คุณภาพการศึกษาของปีการศึกษา 2553 นั้นพบว่า มีโครงการหรือกิจกรรมเป็นจำนวนน้อยที่นักศึกษาได้เข้าไปมีส่วน ร่วมในทุกขั้นตอน โดยส่วนมากนักศึกษาจะมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมกิจกรรมเท่านั้น ซึ่งไม่ครบตามขั้นตอน PDCA (แบบ รายงานผลการจัดโครงการ/กิจกรรมของทุกคณะ และสาขา ประจำปีการศึกษา 2553) ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึง สนใจที่จะศึกษาถึงการมีส่วนร่วมของนักศึกษาในการประกันคุณภาพงานกิจการนักศึกษาวิทยาลัยราชพฤกษ์ ทั้งนี้เพื่อให้ การประกันคุณภาพงานกิจการนักศึกษาเป็นไปตามระบบและกลไกของการประกันคุณภาพ และเพื่อเป็นการเพิ่มการ พัฒนาศักยภาพของนักศึกษาอย่างทั่วถึง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาลักษณะการมีส่วนร่วมของนักศึกษาในการประกันคุณภาพงานกิจการนักศึกษาวิทยาลัย ราชพฤกษ์
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของนักศึกษาในการประกันคุณภาพงานกิจการนักศึกษาวิทยาลัยราชพฤกษ์ จำแนกตามเพศ ระดับชั้นปี และกลุ่มการเรียน

กรอบแนวคิดในการวิจัย



วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ นักศึกษา คณะบริหารธุรกิจ คณะบัญชี คณะนิเทศศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ คณะสาธารณสุขศาสตร์ วิทยาลัยราชพฤกษ์ ประจำปีการศึกษา 2554 จำนวน 2,903 คน (งานทะเบียนและวัดผล, 29 ธันวาคม 2554)

กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจจ์และมอร์แกน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 341 คน จากนั้นใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามคณะและตามชั้นปี โดยการเทียบสัดส่วนได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 341 คน ดังตารางที่ 1 และใช้การสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) เพื่อสุ่มตัวอย่างประชากรแต่ละกลุ่มอีกครั้งหนึ่ง

สูตรการคำนวณ

$$n = T \times \frac{P}{N}$$

เมื่อ n = จำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละคณะ

T = ขนาดของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

P = จำนวนประชากรในแต่ละคณะ

N = จำนวนประชากรทั้งหมด

ตารางที่ 1 การกำหนดกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามคณะและชั้นปี

คณะ	จำนวนประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	ชั้นปี			
			1	2	3	4
บริหารธุรกิจ	1,969	231	58	58	58	57
บัญชี	549	64	16	16	16	16
นิติศาสตร์	125	15	4	4	4	3
นิเทศศาสตร์	129	15	4	4	4	3
วิทยาศาสตร์และสาธารณสุขศาสตร์	131	16	7	7	2	-
รวม	2,903	341	89	89	84	79

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามการมีส่วนร่วมของนักศึกษาในการประกันคุณภาพงานกิจการนักศึกษาวิทยาลัยราชพฤกษ์ โดยผู้วิจัยทำการ Try out แบบสอบถามจำนวน 30 ชุด กับนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจในระดับชั้นปีที่ 4 เพื่อหาความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถาม ใช้สูตรสัม

ประสิทธิ์สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ได้ค่า .979 ค่า α ตั้งแต่ .70 ขึ้นไป ถือว่ามีความเที่ยงใช้ได้ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยสอบถามเกี่ยวกับเพศ ชั้นปี คณะ และ กลุ่มการเรียน

ตอนที่ 2 ข้อคำถามการมีส่วนร่วมของนักศึกษาในขั้นตอนวงจรคุณภาพ PDCA

- 1) P การวางแผน
- 2) D ปฏิบัติ
- 3) C ตรวจสอบ
- 4) A ดำเนินการให้เหมาะสม

แบบสอบถามที่สร้างขึ้นในตอนี่ 2 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ลักษณะของคำถามในแต่ละข้อมีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ เพื่อวัดระดับการมีส่วนร่วมของนักศึกษาในขั้นตอนวงจรคุณภาพ PDCA โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

5	หมายถึง	มีส่วนร่วมมากกว่า 80 %
4	หมายถึง	มีส่วนร่วม 60 – 79 %
3	หมายถึง	มีส่วนร่วม 40 – 59 %
2	หมายถึง	มีส่วนร่วม 25 – 39 %
1	หมายถึง	มีส่วนร่วม น้อยกว่า 25 %

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็น และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม มีลักษณะเป็นข้อคำถามปลายเปิด

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้มาตรวจสอบความสมบูรณ์ให้ตรงตามเนื้อหา และทำการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง โดยกระทำการแจกแบบสอบถามทันทีใช้ระยะเวลาในการเก็บข้อมูลรวมทั้งสิ้น 1 เดือน (กรกฎาคม พ.ศ. 2555)

วิธีการเก็บข้อมูล

1. ผู้วิจัยนำแบบสอบถาม ไปแจกให้แก่ นักศึกษา คณะบริหารธุรกิจ คณะบัญชี คณะนิเทศศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ คณะสาธารณสุขศาสตร์ วิทยาลัยราชพฤกษ์ โดยใช้การสุ่มแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) และดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลคืนตามเวลาที่กำหนด และดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลคืนตามเวลาที่กำหนด

2. เมื่อผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถามแล้ว นำมาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถามแล้ว นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ไปวิเคราะห์ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป และใช้วิธีทางสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) คือ

1.1 ค่าร้อยละ (Percentage) ใช้ในการอธิบายข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง และการมีส่วนร่วมของนักศึกษา

1.2 ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้ในการหาค่าเฉลี่ยน้ำหนักการมีส่วนร่วมของประชากรจากข้อคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistic) เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วม

2.1 ใช้ค่า t-test เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมระหว่างเพศ

2.2 ใช้ค่า One-Way ANOVA ในการวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมระหว่างชั้นปี และกลุ่มการเรียน

เกณฑ์การแปลความหมาย พิจารณาค่าสถิติของคำตอบ โดยใช้ค่าเฉลี่ยของผลคะแนนเป็นตัวชี้วัดตามเกณฑ์ในการวิเคราะห์ แบ่งการวัดดังนี้

เกณฑ์ในการวัด 4.50-5.00 หมายถึง มีส่วนร่วมมากที่สุด

เกณฑ์ในการวัด 3.50-4.49 หมายถึง มีส่วนร่วมมาก

เกณฑ์ในการวัด 2.50-3.49 หมายถึง มีส่วนร่วมปานกลาง

เกณฑ์ในการวัด 1.50-2.49 หมายถึง มีส่วนร่วมน้อย

เกณฑ์ในการวัด 1.00-1.49 หมายถึง มีส่วนร่วมน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

นักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 341 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 199 คน คิดเป็นร้อยละ 58.40 มีระดับชั้นปีที่ศึกษาอยู่ในปีที่ 1 และระดับชั้นปีที่ 2 จำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 26.10 ศึกษาอยู่ในคณะบริหารธุรกิจ จำนวน 231 คน คิดเป็นร้อยละ 67.70 และศึกษาอยู่ในกลุ่มการเรียนรอบปกติ จำนวน 134 คน คิดเป็นร้อยละ 39.30

ระดับการมีส่วนร่วมของนักศึกษาในขั้นตอนวงจรคุณภาพ PDCA พบว่า นักศึกษามีส่วนร่วมในงานกิจกรรมนักศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.35$ และ $S.D. = 0.79$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีส่วนร่วมในระดับมาก ได้แก่ การมีส่วนร่วมของนักศึกษาในการเข้าร่วมกิจกรรม ($\bar{X} = 3.53$ และ $S.D. = 0.90$) ส่วนด้านที่มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผน ($\bar{X} = 3.38$ และ $S.D. = 0.88$) การมีส่วนร่วมในการนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน ($\bar{X} = 3.33$ และ $S.D. = 0.90$) การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบประเมินผล ($\bar{X} = 3.29$ และ $S.D. = 0.95$) และการมีส่วนร่วมในการวางแผน ($\bar{X} = 3.23$ และ $S.D. = 0.78$) ตามลำดับ

การเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของนักศึกษาในขั้นตอนวงจรคุณภาพ PDCA จำแนกตามสถานภาพด้านเพศ พบว่า เพศชายมีส่วนร่วมในการนำผลการประเมินมาปรับปรุงงานมากกว่าเพศหญิง เพศชาย จำแนกตามระดับชั้นปีการศึกษา พบว่า กลุ่มระดับชั้นปีที่ 4 มีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผน และการนำผลการประเมินมาปรับปรุงงานมากกว่ากลุ่มระดับชั้นปีที่ 2 และกลุ่มระดับชั้นปีที่ 3 จำแนกตามกลุ่มการเรียน พบว่า โดยกลุ่มการเรียนรอบปกติ มีส่วนร่วมในการวางแผนมากกว่ากลุ่มการเรียนรอบค้ำ และกลุ่มการเรียนรอบเสาร์-อาทิตย์

อภิปรายผล

จากผลการศึกษามีส่วนร่วมของนักศึกษาในการประกันคุณภาพงานกิจกรรมนักศึกษาวิทยาลัยราชพฤกษ์ มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปราย ดังนี้

1. นักศึกษาวิทยาลัยราชพฤกษ์มีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพงานกิจการนักศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิพนธ์ กาญจนกุล (2548) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมกิจกรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมกิจกรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับปานกลางโดยนักศึกษามีส่วนร่วมกับกิจกรรมที่นักศึกษาสนใจและมีเวลาว่างตรงกับเวลาจัดกิจกรรม นอกจากนี้การมีส่วนร่วมยังขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ทรัพยากรและสิ่งอำนวยความสะดวก

จากผลการศึกษาผู้วิจัยจึงขอเสนอการอภิปรายผล การมีส่วนร่วมของนักศึกษาในการประกันคุณภาพงานกิจการนักศึกษาเป็นรายด้าน ดังนี้

2. การมีส่วนร่วมในการวางแผน จากการวิจัยพบว่า นักศึกษาวิทยาลัยราชพฤกษ์มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง โดยนักศึกษามีส่วนร่วมด้านการมีส่วนร่วมศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลก่อนการวางแผน แสง รัตนมงคลมาศ (2542) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ว่ามี 2 ส่วน คือ ด้านความคิด และกำหนดนโยบาย และด้านการทำ หรือดำเนินการตามนโยบาย ซึ่งการมีส่วนร่วมในการวางแผนนั้นถือว่าอยู่ในด้านของการมีส่วนร่วมโดยใช้ความคิดเพื่อกำหนดนโยบายหรือแผนงานในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ

3. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผน จากการศึกษพบว่า นักศึกษาวิทยาลัยราชพฤกษ์มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง โดยนักศึกษามีส่วนร่วมส่งเสริมและสนับสนุนบุคลากรทุกคนทำงานอย่างมีความสุข อเล็กซานเดอร์ แอสติน (Alexander W. Astin, 1984) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในกิจกรรมนักศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่จะช่วยให้นักศึกษาได้พัฒนาตนเอง ซึ่งแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาตนเองนี้สอดคล้องกับแนวคิดในการพัฒนานักศึกษาของ Chickerling โดย สำเนาวิ ขจรศิลป์ (2542) ได้นำมากล่าวสรุปไว้ว่า สภาพแวดล้อมในสถาบันอุดมศึกษาจะช่วยให้ นักศึกษาเจริญเติบโตอย่างสมบูรณ์และมั่นคง สามารถนำไปใช้เป็นแม่บทในการวางแผนและการพัฒนานักศึกษาได้เป็นอย่างดี

4. การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบประเมินผล จากการศึกษพบว่า นักศึกษาวิทยาลัยราชพฤกษ์มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง โดยนักศึกษามีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินผล จากแนวความคิดของ อคิน รพีพัฒน์ (2527) ได้สรุปว่า รูปแบบของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาประกอบด้วย 2 ลักษณะ คือ 1. รูปแบบการมีส่วนร่วม 2. การค้นหาปัญหา สาเหตุของปัญหา ตลอดจนแนวทางแก้ไข การตัดสินใจเลือกแนวทางการวางแผนพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานในกิจกรรมการพัฒนามตามแผนการประเมินผลงาน กิจกรรมการพัฒนาลงทุนในกิจกรรมโครงการ และกิจกรรมให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ร่วมควบคุมติดตามประเมินผล สามารถนำมาปรับใช้ได้กับการมีส่วนร่วมของนักศึกษาในการตรวจสอบประเมินผลในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งการประเมินผลนั้นถือเป็นกลไกที่สำคัญในการกระตุ้นให้เกิดการพัฒนา เพราะจะทำให้ได้ข้อมูลย้อนกลับ ที่จะสะท้อนให้เห็นถึงการดำเนินงานที่ผ่านมาว่าบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ หรือต้องมีการปรับปรุงแก้ไขอย่างไร ซึ่งกิจกรรมที่ต้องดำเนินการประกอบด้วย การวางกรอบการประเมิน การจัดหา/จัดทำเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การแปลความหมาย และการตรวจสอบ/ปรับปรุงคุณภาพการประเมิน

5. การมีส่วนร่วมในการนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน จากการศึกษพบว่า นักศึกษาวิทยาลัยราชพฤกษ์มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง โดยนักศึกษามีส่วนร่วมในการนำผลการประเมินมาปรับปรุงการจัดกิจกรรม (Erwin, 1976) (อ้างถึงใน ยุพาพร รูปงาม, 2545) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมไว้ว่า คือ กระบวนการให้บุคคลเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนา ร่วมคิด ตัดสินใจ แก้ไขปัญหาด้วยตนเอง เน้นการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องอย่างแข็งขันของ บุคคล แก้ไขปัญหาร่วมกับการใช้วิทยาการที่เหมาะสมและสนับสนุน ติดตามการ ปฏิบัติงานขององค์กรและบุคคลที่เกี่ยวข้อง ซึ่งในขั้นตอนนี้ นักศึกษาจะได้ทราบว่าการดำเนินงานการจัดกิจกรรมในแต่ละขั้นตอนนี้

ปัญหา อุปสรรคอย่างไรบ้าง เพื่อที่จะได้มีการดำเนินการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคนั้น ๆ โดยที่จะต้องมีการประเมินผลเป็นระยะ ๆ เพื่อปรับปรุง แก้ไขปัญหาอุปสรรคไปด้วย โดยเน้นที่เป้าหมายคือตัวนักศึกษาเป็นสำคัญ

6. การมีส่วนร่วมของนักศึกษาในการเข้าร่วมกิจกรรม จากการศึกษาพบว่า นักศึกษาวิทยาลัยราชพฤกษ์มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก โดยนักศึกษามีส่วนร่วมในการเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรมมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเอมอร์ ทศนคร (2541) ศึกษาเรื่อง กิจกรรมนักศึกษาและการมีส่วนร่วมของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีส่วนมากมีส่วนร่วมในกิจกรรมนักศึกษาที่มหาวิทยาลัยจัดขึ้น โดยนักศึกษามีส่วนร่วมในการเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรมมากที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุนทร ปราบเขต (2547) การมีส่วนร่วมของนักศึกษาในกิจกรรมนักศึกษา:กรณีศึกษา วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดตรัง พบว่า นักศึกษามีส่วนร่วมในกิจกรรมนักศึกษาที่สุดในด้านศิลปวัฒนธรรม ทั้งนี้เนื่องจากนักศึกษาส่วนมากมีความสนใจในเรื่องของการแสดงออกทางการแสดง ดนตรี ซึ่งถือว่าเป็นกิจกรรมทางด้านศิลปวัฒนธรรม สำเนาวัชรศิลป์ (2538) กิจกรรมศิลปะและวัฒนธรรม เป็นกิจกรรมที่มุ่งส่งเสริมความรู้ และสร้างประสบการณ์ให้แก่นักศึกษาทางด้านศิลปะและวัฒนธรรม และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้วัฒนธรรม เช่น กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับศิลปะการแสดง กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับศาสนา กิจกรรมดนตรี กิจกรรมวรรณศิลป์

เมื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของนักศึกษาในการประกันคุณภาพงานกิจการนักศึกษาวิทยาลัยราชพฤกษ์ ในรายด้าน จำแนกตามตัวแปรผู้วิจัยขอนำเสนอประเด็นอภิปราย ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของนักศึกษาในการประกันคุณภาพงานกิจการนักศึกษา วิทยาลัยราชพฤกษ์ จำแนกตามเพศ พบว่า ในภาพรวมนักศึกษาเพศชายมีส่วนร่วมมากกว่านักศึกษาหญิงเพราะนักศึกษาเพศชายมักชอบเข้าร่วมทำกิจกรรม ประกอบกับนักศึกษาเพศชายชอบการรวมกลุ่มกันในการทำกิจกรรมเพื่อให้ที่ยอมรับของสังคม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุนทร ปราบเขต (2547) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของนักศึกษาในกิจกรรมนักศึกษา:กรณีศึกษา วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดตรัง ที่พบว่า นักศึกษาที่มีเพศต่างกันมีส่วนร่วมในกิจกรรมนักศึกษาในด้านกีฬา ด้านศิลปวัฒนธรรม โดยภาพรวมทุกด้านต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2. การมีส่วนร่วมของนักศึกษาในการประกันคุณภาพงานกิจการนักศึกษา วิทยาลัยราชพฤกษ์ จำแนกตามระดับชั้นปีการศึกษา พบว่า ในภาพรวมนักศึกษาระดับชั้นปีที่ 4 มีส่วนร่วมมากกว่านักศึกษาระดับชั้นปีที่ 1 ปีที่ 2 และปีที่ 3 เพราะนักศึกษาระดับชั้นปีที่ 4 เป็นนักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในระดับสูงสุดของชั้นปี จึงมีโอกาสนในการเป็นคณะกรรมการ ประธานชมรม หรือเป็นผู้ดำเนินการในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ มากกว่านักศึกษาระดับชั้นอื่น ๆ ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของปณิตา จ้อยทองมูล (2552) ศึกษาเรื่อง ความต้องการในการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ที่พบว่า ระดับชั้นปีของนักศึกษา ไม่มีความสัมพันธ์กับความต้องการในการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา ด้านวิชาการ ด้านกีฬา ด้านศิลปวัฒนธรรม ด้านพัฒนาสังคมและบำเพ็ญประโยชน์ และด้านนักศึกษาสัมพันธ์ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

3. การมีส่วนร่วมของนักศึกษาในการประกันคุณภาพงานกิจการนักศึกษา วิทยาลัยราชพฤกษ์ จำแนกตามกลุ่มการเรียน พบว่า ในภาพรวมนักศึกษาที่ศึกษาในกลุ่มการเรียนรอบปกติ มีส่วนร่วมมากกว่านักศึกษารอบค้ำ และรอบเสาร์-อาทิตย์ เนื่องจากนักศึกษาในรอบปกติจะมีเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ มากกว่านักศึกษารอบค้ำ และรอบเสาร์-อาทิตย์ ซึ่งต้องทำงานควบคู่ไปกับการเรียน ด้วยเหตุที่ว่าการมีส่วนร่วมกับกิจกรรมนักศึกษานั้นมักจะเป็นการใช้เวลานอกเหนือไปจากชั่วโมงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของพรณี ต้นสกุล (2538) ที่ได้ให้ความหมายกิจกรรมนิสิต นักศึกษาว่า กิจกรรมนิสิตนักศึกษานั้นหมายถึงกิจกรรมที่นิสิตนักศึกษาได้ร่วมกันกระทำ เช่น กิจกรรมด้านกีฬา กิจกรรม

ด้านบำเพ็ญประโยชน์ และกิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรม เป็นต้น เป็นกิจกรรมที่ไม่อยู่ในหลักสูตร ไม่มีหน่วยกิตและนิสิตนักศึกษาทำด้วยความสมัครใจ

ข้อเสนอแนะ

การมีส่วนร่วมในการวางแผน ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง สิ่งที่ควรปรับปรุง คือ ฝ่ายกิจการนักศึกษาควรให้นักศึกษา ซึ่งอาจเป็นคณะกรรมการนักศึกษาที่จัดกิจกรรมได้มีส่วนร่วมในการร่วมประชุมกำหนดงบประมาณค่าใช้จ่ายต่าง ๆ โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาคอยให้คำแนะนำ เพื่อให้งบประมาณมีความเหมาะสมตรงกับลักษณะของกิจกรรม และตามความต้องการของนักศึกษา

การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผน ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง แต่สิ่งที่ควรปรับปรุง คือ ฝ่ายกิจการนักศึกษาควรให้นักศึกษาได้มีส่วนร่วมในการสังเกตการณ์ โดยการจดบันทึกปัญหาหรืออุปสรรคที่พบในระหว่างการจัดปฏิบัติงาน และนำปัญหาที่พบบนเสนอเข้าสู่ที่ประชุม โดยให้นักศึกษาได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ แก้ไขปัญหาในการจัดกิจกรรม เพื่อฝึกให้นักศึกษาได้รู้จักการติดตามการดำเนินงาน และรู้จักการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้

การมีส่วนร่วมตรวจสอบประเมินผล ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง แต่สิ่งที่ควรปรับปรุง คือ ฝ่ายกิจการนักศึกษาควรให้นักศึกษาได้มีส่วนร่วมในการรวบรวมข้อมูลการประเมินผล โดยอาจให้นักศึกษาได้มีส่วนร่วมในการแจกแบบประเมินผล และเป็นผู้รวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

การมีส่วนร่วมในการนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง แต่สิ่งที่ควรปรับปรุง คือ ฝ่ายกิจการนักศึกษาควรให้นักศึกษาได้มีส่วนร่วมในการร่วมประชุมกำหนดหัวข้อที่ใช้ในการปรับปรุงรูปแบบการจัดกิจกรรม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่แท้จริงจากนักศึกษาซึ่งเป็นผู้เข้าร่วมกิจกรรม จะทำให้การจัดกิจกรรมในครั้งต่อไปประสบความสำเร็จและเป็นไปตามที่นักศึกษาต้องการ

การมีส่วนร่วมของนักศึกษาในการเข้าร่วมกิจกรรม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก แต่สิ่งที่ควรปรับปรุง คือ ฝ่ายกิจการนักศึกษาควรส่งเสริมให้นักศึกษาได้เข้าร่วมกิจกรรมกีฬาหรือการส่งเสริมสุขภาพเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากทางวิทยาลัยเปิดสอนใน 3 กลุ่มการเรียน ซึ่งนักศึกษาในกลุ่มการเรียนรอบค้ำ และกลุ่มการเรียนรอบเสาร์-อาทิตย์ จะใช้เวลาส่วนใหญ่ไปกับการเข้าเรียน เวลาว่างพักผ่อนเพื่อเข้าร่วมกิจกรรมมีน้อย ดังนั้นนักศึกษาในกลุ่มการเรียนดังกล่าวจึงมีเวลาน้อยที่จะใช้ในการเข้าร่วมกิจกรรมกีฬา หรือการส่งเสริมสุขภาพ เนื่องด้วยมีข้อจำกัดของวันและเวลาดังกล่าว ดังนั้นฝ่ายกิจการนักศึกษาควรหารูปแบบการมีส่วนร่วมของนักศึกษากลุ่มการเรียนรอบค้ำ และรอบเสาร์-อาทิตย์ โดยให้นักศึกษาได้เสนอแนวคิดในการจัดกิจกรรมที่มีความสอดคล้องกับบริบทของนักศึกษาที่ทำการศึกษากลุ่มการเรียนรอบดังกล่าว

บรรณานุกรม

กรรณิกา พิริยะจิตรา. (2547). **กิจการนักศึกษา**. กรุงเทพฯ: กองกิจการนักศึกษา สำนักงานอธิการบดี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

กรสรวง มณีมาลา (2552) **การมีส่วนร่วมในกิจกรรมชมรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต (การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์). มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ. (2544). **แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544**. กรุงเทพฯ: .

เกษม วัฒนชัย. (2541). **การปฏิรูปการศึกษาไทย**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ 21 เซ็นจูรี่ จำกัด.

- คณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับอุดมศึกษา. (2553). **คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2553**. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์.
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2549). **การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS**. กรุงเทพฯ : วี. อินเตอร์ พรินท์ จำกัด.
- นรินทร์ชัย พัฒนพงศา . (2546). **การมีส่วนร่วม หลักการพื้นฐาน เทคนิคและกรณี ตัวอย่าง**. กรุงเทพฯ: 598 Print.
- นิพนธ์ กาญจนกุล. (2548). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมกิจกรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ตการบริหารการศึกษา**. รายงานการวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต.
- นรินทร์ จงวุฒิเวศย์. (2527). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ปณิดา จ้อยทองมูล. (2552). **ความต้องการในการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี**. รายงานการวิจัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ประดับ นิลพังงา. (2535). **การบริหารกิจการนักเรียน นิสิตนักศึกษา**. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ วิทยาลัยครูสวนสุนันทา.
- ฝ่ายกิจการนักศึกษา. (2554). **คู่มือฝ่ายกิจการนักศึกษา ประจำปีการศึกษา 2554**. วิทยาลัยราชพฤกษ์.
- พงษ์ศักดิ์ แป้นแก้ว. (2548). **ความต้องการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่**. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, คณะศึกษาศาสตร์.
- พรธณี ต้นสกุล. (2538). **กิจกรรมนักศึกษามหาวิทยาลัยมหิดล**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์อักษรเจริญ.
- ยุพาพร รูปงาม. (2545). **การมีส่วนร่วมของข้าราชการสำนักงานงบประมาณ ในการปฏิรูประบบราชการ**. ภาคนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- รุ่ง พูลสวัสดิ์. (2530). **หลักการบริการกิจการนักเรียน นิสิต นักศึกษา**. ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วัลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. (2530). **งานบุคลากรนิสิตนักศึกษา**. กรุงเทพฯ: ภาควิชาอุดมศึกษาคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริจันทร์ ทองประเสริฐ. (2543). **การประกันคุณภาพการศึกษา**. วารสารราชบัณฑิตยสถาน. 25(2) กุมภาพันธ์ – พฤษภาคม.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักประกันคุณภาพ วิทยาลัยราชพฤกษ์. (2555). **คู่มือประกันคุณภาพการศึกษา 2554**. วิทยาลัยราชพฤกษ์.
- สำเนา ขจรศิลป์. (2542ก). **มิติใหม่ของกิจการนักศึกษา 2. การพัฒนานักศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 2)**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต
- สุนทร ปราบเขต (2547). **การมีส่วนร่วมของนักศึกษาในกิจกรรมนักศึกษา: กรณีศึกษา วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดตรัง**. วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดตรัง.
- แสวง รัตนมงคลมาศ. (2541). **การระดมมวลชน และการมีส่วนร่วมของมวลชนการจัดตั้งองค์กร การนำ และการตัดสินใจทางสังคม**. เอกสารอัดสำเนา.
- อดิน ทรัพย์พัฒน์. (2527). **การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชนบทในสภาพสังคมและวัฒนธรรมไทย**. ใน ทวีทอง หงส์วิวัฒน์ (บรรณาธิการ), **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา** (หน้า 100-101). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ศักดิ์โสภณาการพิมพ์
- เอมอร ทศนศร. (2541). **กิจกรรมนักศึกษาและการมีส่วนร่วมของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี**. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.

อเล็กซานเดอร์ แอสติน (Alexander W. Astin, 1984) Relativity : ทฤษฎีการมีส่วนร่วมของนักศึกษา. ค้นเมื่อ 17 เมษายน 2555, จาก <http://www.gotoknow.org/blogs/posts/253391>

ทัศนคติของนักศึกษาวิทยาลัยราชพฤกษ์ต่อความตั้งใจในการเลิกสูบบุหรี่

Attitude of Ratchaphruek College's Students to Intention

towards Stop Smoking

นนทรี สัจจารธรรม*

Nontraree Sajjathram

*อาจารย์คณะสาธารณสุขศาสตร์ วิทยาลัยราชพฤกษ์ (nontaree92@gmail.com)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทัศนคติของนักศึกษาต่อความตั้งใจในการเลิกสูบบุหรี่ เนื่องจากการสูบบุหรี่ของวัยรุ่น นำไปสู่การติดสิ่งเสพติดอื่น ๆ และมีความเสี่ยงต่อการเสียชีวิตก่อนวัยอันควร

เป็นการวิจัยเชิงปริมาณแบบตัดขวาง กลุ่มตัวอย่างคือนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ของวิทยาลัยราชพฤกษ์ 10 สาขาวิชา จำนวน 250 คน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ระหว่าง วันที่ 5 ถึงวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2556 การวิเคราะห์ทางสถิติ โดยใช้ค่า ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความสัมพันธ์ โดยสถิติการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัย พบว่านักศึกษากลุ่มตัวอย่าง เพศชาย และเพศหญิงร้อยละ 38.40 และ 61.60 ตามลำดับ โดยนักศึกษากลุ่มตัวอย่างมีครอบครัวสูบบุหรี่ ร้อยละ 55.60 และนักศึกษาสูบบุหรี่ ร้อยละ 32.00 อายุเฉลี่ยที่เริ่มสูบบุหรี่ 16 ปี ซึ่งนักศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่าการสูบบุหรี่เป็นพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ระดับปานกลาง ร้อยละ 83.60 มีทัศนคติที่ดีต่อการไม่สูบบุหรี่ แรงจูงใจ และความตั้งใจในการเลิกสูบบุหรี่ของนักศึกษา ระดับปานกลาง ร้อยละ 65.20, 61.60 และ ร้อยละ 84.00 ตามลำดับ ความคิดเห็นระหว่างพิษภัยและโทษของบุหรี่ ทัศนคติ และแรงจูงใจกับความตั้งใจในการเลิกสูบบุหรี่ของนักศึกษา พบความสัมพันธ์เชิงบวกที่ระดับ .001 เช่นเดียวกัน นอกจากนี้การทดสอบความสัมพันธ์โดยการวิเคราะห์ถดถอยพหุ พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับพิษภัย และโทษของบุหรี่ ทัศนคติและแรงจูงใจ สามารถอธิบายความแปรปรวนของความตั้งใจในการเลิกสูบบุหรี่ ของนักศึกษากลุ่มตัวอย่างได้ร้อยละ 28.20 การสูบบุหรี่ตั้งแต่เป็นวัยรุ่นและสูบต่อเนื่องเป็นเวลานาน ทำให้ยากต่อการบำบัดรักษา ซึ่งจะพัฒนาไปสู่การติดยาเสพติดที่รุนแรงต่อไปได้ในอนาคต

คำสำคัญ: ทัศนคติ ความคิดเห็น ความตั้งใจเลิกสูบบุหรี่

Abstract

The objectives research were to study the attitude to intention towards no smoking's students. Teenage's smoking will be brought to other drug addiction and risk to dead of earlier age.

The study of cross-sectional quantitative research, the samples size were 250 of 10 programmes the second undergraduated students at Ratchaphruek College. The data were collected by questionnaires from 5 to 19 February 2013. The data analyzed by percentage, average, mean, standard deviation, and Multiple Regression were used to analyze data.

The results, it found that the male, and female students were 38.40 and 61.60, respectively, smoking family students were 55.60 smoking's students were 32.00 have average age were 16 years old. The opinions of majority smoking students were negative behavior at moderate level 83.60. No

smoking with attitude, motivation and intention among students at moderate level of 65.20, 61.60 and 84.00 respectively. The opinions of relationship between toxicity and penalty of cigarette, attitude and motivation among intention no smoking's students were positive relationship with significant at .001, as well as. Furthermore regression analysis, found that the opinions of toxicity and penalty of cigarette, attitude and motivation could be explain the variance among intention towards no smoking's students about 28.20. Teenages who were continuous smoking for long time, is difficult to therapy. In the future, they will be the progress of the others severe drug addictions.

Keywords: Attitude, Opinions, Intention to stop smoking

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

องค์การอนามัยโลก ได้รายงานการเสียชีวิตของประชากรโลกด้วยสาเหตุจากมะเร็ง ปี พ.ศ. 2551 จำนวน 7,600,000 คน พบว่า การเสียชีวิตอันดับแรก คือ มะเร็งปอด 1,370,000 คน มะเร็งกระเพาะอาหาร 736,000 คน มะเร็งตับ 695,000 คน มะเร็งลำไส้ 608,000 คน มะเร็งเต้านม 453,000 คน และมะเร็งปากมดลูก 275,000 คน

สำหรับประเทศไทยในปี พ.ศ. 2552 มีคนไทยเสียชีวิตจากโรคมะเร็ง สาเหตุจากการสูบบุหรี่ 18,041 คน และเป็นมะเร็งปอดจำนวน 11,210 คน (ประภิต วาทีสาธกกิจ, 2555: 21) ปี พ.ศ.2554 จากการสำรวจพฤติกรรมการสูบบุหรี่ ในกลุ่มประชากรอายุ 15 ปี ขึ้นไป จำนวน 53.9 ล้านคน มีผู้สูบบุหรี่ 11.5 ล้านคน เท่ากับร้อยละ 21.4 เมื่อเปรียบเทียบการสูบบุหรี่ของประชากรไทยอายุ 15 ปีขึ้นไป ระหว่างปี 2552 และ 2554 พบว่ามีแนวโน้มสูงขึ้นจากอัตรา ร้อยละ 18.1 เป็น 18.4 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2555)

การสูบบุหรี่เป็นปัจจัยเสี่ยงที่สำคัญของการเกิดมะเร็ง และการทำงานของระบบต่าง ๆ ภายในร่างกาย เช่น ระบบไหลเวียนโลหิตมีโอกาสเสี่ยงต่อโรคหัวใจและหลอดเลือดในสมอง ส่งผลต่อระบบทางเดินหายใจซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญของการเกิดภาวะหลอดลมอักเสบเรื้อรัง โรคถุงลมโป่งพอง การอักเสบของเนื้อเยื่อภายในปอด และต่อระบบประสาท (สทล ปุณณฎวาร, 2550: 10-11) การวิจัยทางการแพทย์พบว่าในบุหรี่ยี่มีสารเคมีมากกว่า 7,000 ชนิด และเป็นสารพิษมากกว่า 250 ชนิด เช่น ทาร์ นิโคติน ฟอร์มาดีไฮด์ แอมโมเนีย สารหนู เป็นต้น อีกทั้งสารก่อมะเร็งมากกว่า 70 ชนิด (ประภิต วาทีสาธกกิจ, 2555: 3) การสูบบุหรี่ตั้งแต่อายุยังน้อยจะทำให้สูติเป็นนิสัย และมีแนวโน้มจะเป็นคนสูบบุหรี่จัดในอนาคตทำให้ยากต่อการเลิกสูบบุหรี่ ซึ่งนำไปสู่การเสพยาเสพติดที่ผิดกฎหมาย และมีโอกาสเจ็บป่วยมากกว่าคนที่สูบบุหรี่ในวัยผู้ใหญ่ มีความเสี่ยงต่อการเสียชีวิตก่อนวัยอันควร (ศรัญญา เบญจกุล, 2550: 15)

จากการประชุมวิชาการ “บุหรี่ยี่กับสุขภาพแห่งชาติ” ครั้งที่ 11 ปีพ.ศ.2555 เรื่อง “การแทรกแซงของอุตสาหกรรมยาสูบ” สุรวิทย์ คนสมบูรณ์ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุขได้กล่าวว่า “ประเทศไทยมีนโยบายควบคุมยาสูบที่ได้ชื่อว่าเข้มแข็ง และมีคนไทยเลิกสูบบุหรี่ไปแล้วไม่ต่ำกว่า 6 ล้านคน แต่กลับพบปัญหาที่น่าวิตกคือ ยอดรวมคนสูบบุหรี่ยี่ยังไม่ลดลง โดยมีเยาวชนเป็น นักสูบหน้าใหม่ เข้ามาทดแทนในจำนวนเท่า ๆ กัน”เช่นเดียวกับ สมศรี เผ่าสวัสดิ์ ประธานเครือข่ายวิชาชีพสุขภาพเพื่อสังคมไทยปลอดบุหรี่ กล่าวว่า อัตราการบริโภคยาสูบของคนไทยเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะในกลุ่มเยาวชน สตรี รวมไปถึง นิสิตนักศึกษาวิชาชีพสุขภาพ เช่น แพทย์ พยาบาล เภสัชกร โดยที่การสูบบุหรี่มาจากหลายปัจจัยไม่ว่าจะเป็น การทำการตลาดแบบ “ไวรัลมาร์เก็ตติ้ง” ทำให้การโฆษณาสูบเข้าถึงตัวเยาวชนได้โดยง่ายในขณะที่กฎหมายเดิมที่ควบคุมการโฆษณาผลิตภัณฑ์ยาสูบยังตามไม่ทันการตลาดรูปแบบใหม่และนิสิต

นักศึกษาวิชาชีพอิสระ ซึ่งในอนาคตจะเป็นแพทย์ พยาบาล หรือบุคลากรด้านสุขภาพอื่น ๆ กลับเป็นตัวอย่างที่ไม่ดี และมีอายุขัยสั้นลง (ประกิจ วาทีสารกกิจ, 2555: 16)

วิทยาลัยราชพฤกษ์เป็นสถาบันการศึกษาที่ให้มีการคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ โดยกำหนดให้เป็นเขตปลอดบุหรี่ทั้งหมดตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข (พ.ศ. 2549-2550) และพระราชบัญญัติคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ พ.ศ. 2535 ในอาคาร และห้องเรียนทุกชั้นที่ใช้เป็นห้องเรียน เป็นเขตปลอดบุหรี่ โดยวิทยาลัยได้จัดเขตสูบบุหรี่ไว้ให้นักสูบบุหรี่ แต่นักศึกษาที่สูบบุหรี่มักจะฝ่าฝืนสูบบุหรี่ในอาคารเรียน ซึ่งเป็นแบบอย่างของพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมสำหรับนักศึกษารุ่นต่อ ๆ ไป

สาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์ ถือเป็นภาระหน้าที่ในการพัฒนาสุขภาพของประชาชนและ ป้องกันการบริโภคยาสูบในกลุ่มเยาวชน โดยการสร้างค่านิยมที่ดี ให้คนรุ่นใหม่ปราศจากภัยคุกคามสุขภาพและเพื่อให้สิ่งแวดล้อมภายในวิทยาลัยปลอดควันบุหรี่ โดยนำแนวคิดทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลมาประยุกต์เป็นแนวทางในการศึกษาเพื่ออธิบายความตั้งใจ ในการเลิกสูบบุหรี่ ของนักศึกษาซึ่งข้อมูลจากการวิจัยนี้จะยังประโยชน์ในการวางแผนโครงการเลิกสูบบุหรี่ของนักศึกษาวิทยาลัยราชพฤกษ์ในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

วัตถุประสงค์ทั่วไป

เพื่อศึกษาทัศนคติของนักศึกษาต่อความตั้งใจในการเลิกสูบบุหรี่ซึ่งจะนำไปสู่การเลิกสูบบุหรี่ในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์เฉพาะ

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษา เกี่ยวกับพิษภัยและโทษของบุหรี่
2. เพื่อศึกษาทัศนคติของนักศึกษาต่อการสูบบุหรี่
3. เพื่อศึกษาแรงจูงใจของนักศึกษาเพื่อการเลิกสูบบุหรี่
4. เพื่อศึกษาความตั้งใจของนักศึกษาในการเลิกสูบบุหรี่
5. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นเกี่ยวกับพิษภัยและโทษของบุหรี่ ทัศนคติต่อการไม่สูบบุหรี่

และแรงจูงใจ ต่อความตั้งใจในการเลิกสูบบุหรี่ของนักศึกษาวิทยาลัยราชพฤกษ์

สมมติฐานการวิจัย

ความคิดเห็นเกี่ยวกับพิษภัยและโทษของบุหรี่ทัศนคติและแรงจูงใจเพื่อการเลิกสูบบุหรี่ของนักศึกษา มีผลต่อความตั้งใจในการเลิกสูบบุหรี่

วิธีการศึกษา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างคือนักศึกษา วิทยาลัยราชพฤกษ์ จำนวน 1,156 คนการกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยการใช้สูตรคำนวณของ (Taro Yamane, 1973: 125) คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจงโดยเลือกกลุ่มนักศึกษาภาคปกติชั้นปีที่ 2 ประกอบด้วยนักศึกษา 10 สาขาวิชา จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 279 คน เก็บรวบรวมข้อมูลได้ 250 ชุด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามทัศนคติและความตั้งใจในการเลิกสูบบุหรี่ของนักศึกษาวิทยาลัยราชพฤกษ์ ซึ่งผู้วิจัยจัดสร้างประกอบด้วย คุณลักษณะกลุ่มตัวอย่าง คือข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่เพศ อายุ สาขาวิชาที่ศึกษา ประเภทของแหล่งเงินทุนที่ใช้ในการศึกษา การมีบุคคลในครอบครัวที่สูบบุหรี่ การสูบบุหรี่ของนักศึกษา สาเหตุที่สูบบุหรี่ และอายุที่เริ่มสูบบุหรี่ครั้งแรกของนักศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับพิษภัยและโทษของบุหรี่

ประกอบด้วยข้อคำถาม 12 ข้อ รูปแบบการประเมินค่า 3 คำตอบคือ เห็นด้วย ไม่แน่ใจ และไม่เห็นด้วย ทศนคติต่อการสูบบุหรี่ประกอบด้วยข้อคำถาม 15 ข้อ รูปแบบการประเมิน โดยใช้แบบวัดทัศนคติของลิเคิร์ต (Likert Scale) มาตรฐานการประเมิน 5 ระดับ ข้อคำถามมีความหมายเชิงบวก และลบ ด้านแรงจูงใจเพื่อเลิกสูบบุหรี่ ประกอบด้วยข้อคำถาม 13 ข้อ การประเมินโดยใช้แบบประเมินค่า 3 คำตอบ คือ ใช่ ไม่แน่ใจ และไม่ใช่ และความตั้งใจในการเลิกสูบบุหรี่ของนักศึกษาประกอบด้วยข้อคำถาม 12 ข้อ รูปแบบการประเมินค่า 2 คำตอบ คือ ใช่และไม่ใช่

วิธีเก็บข้อมูล โดยจัดส่งแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความร่วมมือถึงหัวหน้าสาขาวิชาของวิทยาลัยราชพฤกษ์ ทั้ง 10 สาขาวิชาพร้อมนัดหมายขอรับแบบสอบถามกลับคืนภายใน 2 สัปดาห์ โดยดำเนินการระหว่างวันที่ 5 กุมภาพันธ์ – 19 กุมภาพันธ์ 2556

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติวิเคราะห์ ได้แก่ ข้อมูลคุณลักษณะกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ข้อมูลความคิดเห็น ทศนคติ แรงจูงใจ และความตั้งใจในการเลิกสูบบุหรี่ วิเคราะห์ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ คุณลักษณะกลุ่มตัวอย่าง กับความตั้งใจในการเลิกสูบบุหรี่ โดยการทดสอบไคสแควร์ χ^2 วิเคราะห์ความคิดเห็น ทศนคติ และแรงจูงใจ กับความตั้งใจในการเลิกสูบบุหรี่ของนักศึกษา ใช้สถิติ Multiple Regression Analysis

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. คุณลักษณะกลุ่มตัวอย่าง พบว่า นักศึกษากลุ่มตัวอย่างเพศชาย ร้อยละ 38.4 และเพศหญิง ร้อยละ 61.60 อายุเฉลี่ย 20.99 อายุน้อยที่สุด 18 ปี มากที่สุด 28 ปี การสูบบุหรี่ของคนในครอบครัว พบว่า พ่อของนักศึกษากลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่ ร้อยละ 32.40 รองลงมาคือญาติและพี่น้อง ร้อยละ 19.60 มีแม่สูบบุหรี่ ร้อยละ 2.00 และทั้งพ่อและแม่สูบบุหรี่ ร้อยละ 1.60 การสูบบุหรี่ของนักศึกษากลุ่มตัวอย่าง พบว่า สูบบุหรี่เป็นบางครั้ง ร้อยละ 17.60 สูบเป็นประจำ ร้อยละ 14.40 และไม่สูบบ่อย ร้อยละ 68.00 สาเหตุของการสูบบุหรี่ เพื่อคลายเครียด ร้อยละ 42.60 อยู่ในกลุ่มเพื่อนที่สูบบุหรี่จึงสูบบ่อย ร้อยละ 17.80 เห็นเพื่อนสูบ ร้อยละ 14.90 และถูกชักชวน ร้อยละ 13.90 เริ่มสูบบุหรี่อายุ 16 – 20 ปี ร้อยละ 50.70 ระหว่าง 11 – 15 ปี ร้อยละ 42.30 และอายุต่ำกว่า 11 ปี ร้อยละ 4.20 อายุ 20 ปีขึ้นไป ร้อยละ 2.80 ตามลำดับ โดยเฉลี่ยอายุที่เริ่มสูบบุหรี่ 16 ปี

2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับพิษภัยและโทษของบุหรี่ นักศึกษากลุ่มตัวอย่างเห็นว่า การสูบบุหรี่ทำให้ผู้สูบบุหรี่ได้รับสารพิษจากนิโคติน และสารตะกั่วซึ่งจะทำลายสมอง ยับยั้งการเจริญเติบโตของร่างกาย เป็นสาเหตุให้เกิดโรคมะเร็งที่อวัยวะต่าง ๆ ของร่างกาย มีความเสี่ยงต่อการเสียชีวิตจากโรคหัวใจ ทั้งเป็นสาเหตุให้เกิดความทุกข์ทรมารจากโรคถุงลมโป่งพอง แต่ความคิดเห็นเกี่ยวกับก้นกรองของบุหรี่ นักศึกษากลุ่มตัวอย่าง เห็นว่าก้นกรองของบุหรี่ทำให้ปริมาณของสารนิโคตินลดลง โทษของการฝ่าฝืนนั้น เห็นว่าการฝ่าฝืนสูบบุหรี่ในเขตปลอดบุหรี่จะมีโทษปรับไม่เกิน 2,000 บาท โดยเจ้าของสถานที่ต้องจัดให้มีเครื่องหมายเขตปลอดบุหรี่ หรือเขตที่ให้สูบบุหรี่ได้ และติดป้ายให้เห็นในที่เปิดเผย หากไม่จัดให้มีเครื่องหมายดังกล่าวจะมีโทษปรับไม่เกิน 2,000 บาท และหากไม่จัดพื้นที่ให้เป็นเขตปลอดบุหรี่ และเขตสูบบุหรี่จะมีโทษปรับไม่เกิน 20,000 บาท

ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับโทษและพิษภัยของบุหรี่ ในภาพรวม พบว่า นักศึกษากลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็น ระดับปานกลางจำนวนมากที่สุด 209 คน คิดเป็นร้อยละ 83.60 คะแนนเฉลี่ยรวม 31.58 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.12 คะแนนต่ำสุด 17 และคะแนนสูงสุด 35

3. ทศนคติต่อการสูบบุหรี่ นักศึกษากลุ่มตัวอย่าง มีทัศนคติที่ดีในการไม่สูบบุหรี่ โดยเห็นว่าบุหรี่เป็นสิ่งเสพติดที่ทำลายสุขภาพ ลำดับต่อมาคือ การสูบบุหรี่เป็นพฤติกรรมที่ไม่ควรเลียนแบบ การสูบบุหรี่ทำให้สิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายใน

การรักษาโรคที่มีสาเหตุจากการสูบบุหรี่ เป็นพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมสำหรับผู้หญิง และรู้สึว่าการสูบบุหรี่เป็นต้นเหตุ นำไปสู่การเสพติดอื่น ๆ ที่รุนแรงมากยิ่งขึ้น และคนสมัยใหม่ไม่จำเป็นต้องสูบบุหรี่ สำหรับคะแนนเฉลี่ยรายข้อที่คะแนนต่ำสุดคือ 2.89 โดยรู้สึว่าการเลิกสูบบุหรี่ ไม่ทำให้บุคคลนั้นเสียบุคลิกภาพ

ระดับของทัศนคติต่อการสูบบุหรี่ นักศึกษากลุ่มตัวอย่าง มีทัศนคติเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ว่าเป็นสิ่งที่ไม่ดี เป็นพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมที่สังคมไม่ยอมรับ และเป็นพฤติกรรมที่ไม่ควรเลียนแบบ เป็นที่รังเกียจของคนรอบข้าง นอกจากทำลายสุขภาพ ยังนำไปสู่การติดสารเสพติดอื่น ๆ ตามมาด้วย ทั้งก่อให้เกิดโรคและสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายในการรักษาโดยไม่จำเป็น ทัศนคติของกลุ่มนักศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 65.20 ทัศนคติระดับสูงร้อยละ 18.00 คะแนนเฉลี่ยโดยรวม 57.02 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 9.28 คะแนนสูงสุด 74 และคะแนนต่ำสุด 31

4. แรงจูงใจเพื่อการเลิกสูบบุหรี่

แรงจูงใจเพื่อการเลิกสูบบุหรี่ คะแนนเฉลี่ย รายข้อสูงสุด อยู่ระหว่าง 2.78 – 2.85 โดยพบว่าแรงจูงใจสำคัญ ที่จะทำให้เลิกสูบบุหรี่ ได้แก่ ความต้องการป้องกันตนเองจากภาวะความเจ็บป่วย เช่น ต้องการเลิกสูบบุหรี่เพราะมีความเสี่ยงต่อการเป็นมะเร็งปอด ลดความเสี่ยงจากการเป็นโรคถุงลมโป่งพอง แรงจูงใจในด้านความต้องการ การยอมรับของสังคม คะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 2.66 – 2.77 กล่าวคือ การเป็นผู้นำนักศึกษา ต้องเป็นตัวอย่างที่ดี หากมีเพื่อนที่ต้องการเลิกสูบบุหรี่ก็จะเป็นแรงจูงใจให้นักศึกษา ตัดสินใจเลิกสูบบุหรี่ได้

แรงจูงใจด้านความต้องการสัมพันธ์ภาพที่ดี พบว่า ครอบครัวและบิดา มารดา มีส่วนสำคัญในการตัดสินใจเลิกสูบบุหรี่ คะแนนเฉลี่ย 2.72 และ 2.68 ตามลำดับ เครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจทางศาสนา การปฏิบัติธรรมเพื่อฝึกสมาธิ และการเลือกวันที่สำคัญที่สุดในชีวิตมากำหนดเป็นวันงดสูบบุหรี่ นักศึกษากลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญ รองลงมา คือ คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.41, 2.43 และ 2.40 ตามลำดับ แต่การเลิกสูบบุหรี่ จะเป็นแรงจูงใจให้มีเพื่อนมากขึ้นเพียง 2.36

ระดับของแรงจูงใจต่อการเลิกสูบบุหรี่ พบว่า แรงจูงใจระดับปานกลาง ร้อยละ 61.60 คะแนนเฉลี่ยรวม 34.46 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 4.16 คะแนนต่ำสุด 20 คะแนนสูงสุด 43 แรงจูงใจระดับสูง ร้อยละ 22.00

5. ความตั้งใจในการเลิกสูบบุหรี่ นักศึกษากลุ่มตัวอย่างมีความตั้งใจที่จะทิ้งอุปกรณ์ที่ใช้สูบบุหรี่ ความตั้งใจในการเลิกสูบบุหรี่ เพื่อสุขภาพของตนเอง เพื่อคนในครอบครัวและเป็นตัวอย่างที่ดีให้กับ พี่ – น้อง เพื่อนนักศึกษาด้วยกัน และวิทยาลัยราชพฤกษ์ให้เป็นสถาบันปลอดบุหรี่ และตั้งใจที่จะเลิกสูบบุหรี่ด้วยตนเอง ซึ่งหากวิทยาลัยมีคลินิกให้การปรึกษาเพื่อเลิกสูบบุหรี่ ก็ยินดีเข้ารับการศึกษา

ระดับของความตั้งใจในการเลิกสูบบุหรี่ พบว่า ระดับความตั้งใจของนักศึกษากลุ่มตัวอย่าง อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 84.00 คะแนนเฉลี่ยรวม 10.51 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.82

6. ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะกลุ่มตัวอย่างกับความตั้งใจในการเลิกสูบบุหรี่ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะกลุ่มตัวอย่างกับความตั้งใจในการเลิกสูบบุหรี่

คุณลักษณะกลุ่มตัวอย่าง	ความตั้งใจในการเลิกสูบบุหรี่ของนักศึกษา	
	χ^2	p-value
เพศ	3.749	.053
อายุ	5.142	.162
สาขาวิชาที่ศึกษา	43.833	.000*
ประเภทของแหล่งเงินทุนในการศึกษา	3.741	.291
บุคคลในครอบครัวที่สูบบุหรี่	8.439	.134
พฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักศึกษา	32.969	.000*

ตารางที่ 1 (ต่อ)

คุณลักษณะกลุ่มตัวอย่าง	ความตั้งใจในการเลิกสูบบุหรี่ของนักศึกษา	
	χ^2	p-value
สาเหตุที่สูบบุหรี่ของนักศึกษา	3.396	.639
อายุที่เริ่มสูบบุหรี่ครั้งแรกของนักศึกษา	2.960	.398

*p<.001

จากตารางที่ 1 พบว่า สาขาวิชาที่ศึกษาและพฤติกรรมการสูบบุหรี่ มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการเลิกสูบบุหรี่ของนักศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .001 ส่วนคุณลักษณะอื่น ๆ คือแหล่งเงินทุนในการศึกษา การมีบุคคลในครอบครัวสูบบุหรี่ สาเหตุที่สูบบุหรี่ของนักศึกษา และอายุที่เริ่มสูบบุหรี่ครั้งแรกไม่พบความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการเลิกสูบบุหรี่

7. ความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นเกี่ยวกับพิษภัยและโทษของบุหรี่ ที่สนใจต่อการสูบบุหรี่ และแรงจูงใจเพื่อเลิกสูบบุหรี่ กับความตั้งใจในการเลิกสูบบุหรี่ของนักศึกษากลุ่มตัวอย่าง ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นเกี่ยวกับพิษภัยและโทษของบุหรี่ ที่สนใจต่อการสูบบุหรี่และแรงจูงใจเพื่อเลิกสูบบุหรี่ ต่อความตั้งใจในการเลิกสูบบุหรี่ของนักศึกษากลุ่มตัวอย่าง

ตัวแปรที่ศึกษา	ความตั้งใจในการเลิกสูบบุหรี่ของนักศึกษา	
	r	p-value
ความคิดเห็นเกี่ยวกับพิษภัยและโทษของบุหรี่	.357	.000*
เจตคติต่อการสูบบุหรี่	.387	.000*
แรงจูงใจเพื่อเลิกสูบบุหรี่	.482	.000*

*p<.001

จากตารางที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับพิษภัยและโทษของบุหรี่ พบความสัมพันธ์ทางบวก $r = .357$ ที่สนใจต่อการสูบบุหรี่ $r = .387$ และแรงจูงใจเพื่อเลิกสูบบุหรี่ $r = .482$ กับความตั้งใจในการเลิกสูบบุหรี่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .001 นั่นคือ เมื่อนักศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับโทษ และพิษภัยมาก มีที่สนใจต่อการไม่สูบบุหรี่ ได้รับแรงจูงใจเพื่อเลิกสูบบุหรี่ จะเกิดความตั้งใจในการเลิกสูบบุหรี่มากขึ้น เมื่อวิเคราะห์การถดถอยพหุ (Multiple Regression Analysis) ของความตั้งใจ โดยความคิดเห็นเกี่ยวกับพิษภัยและโทษของบุหรี่ ที่สนใจต่อการสูบบุหรี่ แรงจูงใจเพื่อการเลิกสูบบุหรี่ เป็นตัวพยากรณ์ ด้วยการสร้างสมการทำนาย ตัวแปรตามคือความตั้งใจในการเลิกสูบบุหรี่ ตัวแปรต้นคือความคิดเห็นเกี่ยวกับพิษภัยและโทษของบุหรี่ ที่สนใจต่อการสูบบุหรี่ และแรงจูงใจเพื่อการเลิกสูบบุหรี่ (วิธีเข้าสมการที่ละตัว ดังตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 วิเคราะห์การถดถอยพหุของความตั้งใจในการเลิกสูบบุหรี่ของนักศึกษา (วิธีเข้าสมการที่ละตัว)

ตัวแปร	b	Sb	Beta	t	p-value
ความคิดเห็นเกี่ยวกับพิษภัยและโทษของบุหรี่	.121	.057	.135	2.123	.035*
ที่สนใจต่อการสูบบุหรี่	.055	.019	.181	2.822	.005*
แรงจูงใจเพื่อเลิกสูบบุหรี่	.243	.042	.358	5.823	.000*

R^2 Adjusted = .282 Constant = 4.727

*p<.05

จากตารางที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับพิษภัย และโทษของบุหรี ที่สนใจต่อการสูบบุหรีและแรงจูงใจเพื่อเลิกสูบบุหรีกับความตั้งใจในการเลิกสูบบุหรีของนักศึกษากลุ่มตัวอย่าง พบว่า ตัวแปรทั้ง 3 ตัว ร่วมกัน อธิบายความแปรปรวนของความตั้งใจในการเลิกสูบบุหรีของนักศึกษากลุ่มตัวอย่างได้ร้อยละ 28.2 (Adjusted $R^2 = .282$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดย แรงจูงใจเพื่อเลิกสูบบุหรี มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการเลิกสูบบุหรีมากที่สุด (Beta = .358, $P < .05$) รองลงมาคือ ที่สนใจต่อการสูบบุหรี (Beta = .181, $P < .05$) และความคิดเห็นเกี่ยวกับพิษภัย และโทษของบุหรี (Beta = .135, $P < .05$) ซึ่งความสัมพันธ์อยู่ในทิศทางเดียวกัน และเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับ พิษภัยและโทษของบุหรี ที่สนใจ และแรงจูงใจเพื่อเลิกสูบบุหรีของนักศึกษามีผลต่อความตั้งใจในการเลิกสูบบุหรี

สรุปและอภิปราย

สรุปและอภิปรายตามลำดับดังนี้

1. นักศึกษากลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรีมีจำนวน ร้อยละ 32 เท่ากับมีนักศึกษาสูบบุหรีถึง 1 ใน 3 อายุที่เริ่มสูบบุหรีโดยเฉลี่ย คือ 16 ปี สอดคล้องกับการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติที่พบว่า กลุ่มเยาวชนที่สูบบุหรีเป็นประจำมักจะเริ่มสูบบุหรีตั้งแต่อายุยังน้อย อายุเฉลี่ยที่เริ่มสูบบุหรี คือ 16.20 ปี (วิพรรณ ประจวบเหมาะ, 2555: 10) แสดงว่า นักศึกษาเริ่มสูบบุหรีตั้งแต่เรียนในระดับมัธยมศึกษา และที่น่าเป็นห่วงอย่างยิ่งคือเริ่มสูบบุหรีอายุต่ำกว่า 11 ปี ร้อยละ 4.20 ซึ่งเยาวชนสูบบุหรีตั้งแต่อายุยังน้อยจะมีผลทำให้สูบบุหรีติดเป็นนิสัย และมีแนวโน้มจะเป็นคนสูบบุหรีจัดในอนาคต ทำให้ยากต่อการเลิกสูบบุหรี และมีโอกาสเจ็บป่วยได้มากกว่าคนที่เริ่มสูบบุหรีเมื่ออยู่ในวัยผู้ใหญ่ (ศรัญญา เบญจกุล และคณะ, 2550: 16) และจากการที่บุคคลในครอบครัวของนักศึกษามีผู้ที่สูบบุหรี ร้อยละ 59.20 โดยเฉพาะมีพ่อสูบบุหรี ร้อยละ 32.40 จึงเป็นสิ่งที่น่ากังวล เนื่องจากพฤติกรรมของพ่อ แม่ หรือสมาชิกในครอบครัวจะมีผลต่อพฤติกรรมสุขภาพ ทั้งพฤติกรรมด้านความรู้ ที่สนใจ การปฏิบัติ โดยเด็กจะได้รับอิทธิพลมาจากครอบครัว เหตุชักนำให้สูบบุหรีส่วนใหญ่มาจากเพื่อนในกลุ่มเดียวกัน เมื่อถูกชักชวนจึงคล้อยตามไปด้วย สอดคล้องกับการศึกษาของปรียาพร ชูเอียด (2550: 50) ที่ศึกษา ปัจจัยคัดสรรที่สัมพันธ์กับการสูบบุหรีของนักศึกษาวิทยาลัย สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในเขตภาคใต้ตอนบน ประเทศไทย พบว่า ลักษณะเฉพาะของวัยรุ่นเพศชายเป็นวัยที่อยากรู้ อยากรลอง วัยของความต้องการยอมรับทั้งในกลุ่มเพื่อนและในสังคม วัยที่ต้องการแสดงออกซึ่งตัวตนอย่างเต็มที่ ทั้งเป็นวัยที่ยิ่งห้ามก็เหมือนยิ่งยุ

2. ความคิดเห็นของนักศึกษากลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับพิษภัย และโทษของบุหรี นักศึกษากลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการสูบบุหรีทำให้ร่างกายได้รับสารพิษจากนิโคติน และสารตะกั่ว ทำลายสมอง ยับยั้งการเจริญเติบโตของร่างกายเป็นสาเหตุให้เกิดโรคมะเร็งที่อวัยวะต่าง ๆ เช่น มะเร็งปอด มะเร็งจมูก มะเร็งกล่องเสียง และมีความเสี่ยงต่อการเสียชีวิตด้วยโรคหัวใจ ฤกษ์มโป่งพอง โดยโทษต่อการฝืนไม่ปฏิบัติตามกฎหมายควบคุมการบริโภค ยาสูบ และการคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี กลุ่มนักศึกษาเห็นด้วยกับการจัดเขตปลอดบุหรีและการติดป้ายห้ามสูบบุหรีในสถานที่ซึ่งเป็นเขตปลอดบุหรี การสูบบุหรีในอาคารเรียนในวิทยาลัยราชพฤกษ์ ถือว่าเป็นการกระทำที่ฝืนกฎหมายการคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี ซึ่งมีโทษปรับไม่เกิน 2,000 บาท สำหรับระดับความคิดเห็น ส่วนใหญ่ระดับปานกลาง ร้อยละ 83.60 คะแนนเฉลี่ย 31.58

3. ที่สนใจต่อการสูบบุหรีของนักศึกษากลุ่มตัวอย่างเห็นว่าเป็นพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม เป็นที่รังเกียจของคนรอบข้าง นอกจากทำลายสุขภาพแล้วยังนำไปสู่การติดสารเสพติดอื่นสอดคล้องกับการศึกษาของวิไลวรรณ วิริยะไชโย และอภิรติ แซ่ลิ้ม (2548: 207) เรื่องที่สนใจต่อการสูบบุหรีและสุขภาพของบุคคลากร นักศึกษาแพทย์ ผู้ป่วยนอกและญาติของคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ พบว่า กลุ่มที่ศึกษาทุกกลุ่ม มีที่สนใจในเรื่องของพิษจากการ

สูบบุหรี่ ร้อยละ 99 เห็นว่าการสูบบุหรี่ไม่เป็นผลดีต่อสุขภาพของตนเองและคนรอบข้าง อีกทั้งผู้ที่สูบบุหรี่ ไม่ได้แสดงว่าเป็นคนทันสมัย หากเลิกสูบบุหรี่ก็ไม่ทำให้เสียบุคลิกภาพแต่อย่างใด ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ปรีศนา คำเงิน (2553: 5 – 6) เรื่องความคิดเห็นต่อปัจจัยจูงใจที่มีผลต่อการสูบบุหรี่ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติที่ดีต่อการไม่สูบบุหรี่ โดย เห็นว่าการสูบบุหรี่ไม่ช่วยให้เกิดความมั่นใจในตัวเอง และการเป็นคนทันสมัยก็ไม่จำเป็นต้องพึ่งพาบุหรี่

4. แรงจูงใจเพื่อการเลิกสูบบุหรี่ของนักศึกษากลุ่มตัวอย่าง ที่สำคัญคือ ความต้องการเพื่อป้องกันตนเองให้ปลอดภัยจากอันตรายที่เกิดจากการสูบบุหรี่ และไม่ต้องการความทุกข์จาก โรคทางเดินหายใจ มะเร็งปอด และถุงลมโป่งพองที่มีสาเหตุจากบุหรี่ แรงจูงใจที่จะทำให้เลิกสูบบุหรี่ได้ คือเพื่อน ๆ หากมีกลุ่มเพื่อนต้องการเลิกสูบบุหรี่ นักศึกษาก็จะตัดสินใจเลิกสูบบุหรี่ไปด้วย ทั้งนี้ครอบครัวและบิดา – มารดา มีส่วนสำคัญต่อการเลิกสูบบุหรี่ของนักศึกษาด้วย เช่นเดียวกับการศึกษาของ วิไลวรรณ วิริยะไชโย และ อภิรติ แซ่ลิ้ม (2549: 213) ที่พบว่าครอบครัวเป็นแรงจูงใจอันดับต้นในการเลิกสูบบุหรี่

5. ความตั้งใจในการเลิกสูบบุหรี่ พบว่า นักศึกษากลุ่มตัวอย่าง มีความตั้งใจที่จะเลิกสูบบุหรี่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 84.00 ความตั้งใจที่จะเลิกสูบบุหรี่ เพื่อสุขภาพของตนเอง เพื่อคนในครอบครัวคือพ่อ – แม่ และบุคคลที่ตนเองรัก ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สธิตา สมควรดี (2542: 1) ที่พบว่าความรัก ความห่วงใยต่อสุขภาพตนเอง และครอบครัว มีผลต่อความตั้งใจที่จะเลิกสูบบุหรี่ และเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ พี่ – น้อง และสถาบันการศึกษา คือ วิทยาลัยราชพฤกษ์ให้เป็นสถาบันปลอดบุหรี่ โดยยินดีจะเข้ารับการรักษา หากวิทยาลัยจัดตั้งคลินิก ให้การปรึกษาเพื่อเลิกสูบบุหรี่

6. ความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นเกี่ยวกับพิษภัย และโทษของบุหรี่ ทัศนคติต่อการสูบบุหรี่ และแรงจูงใจเพื่อเลิกสูบบุหรี่ ต่อความตั้งใจในการเลิกสูบบุหรี่ของนักศึกษากลุ่มตัวอย่าง ผลการศึกษาพบว่านักศึกษากลุ่มตัวอย่าง มีความเห็นว่าบุหรี่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ การสูบบุหรี่ไม่ใช่พฤติกรรมที่เหมาะสม การที่จะเลิกสูบบุหรี่ได้ต้องมีแรงจูงใจซึ่งจะมีผลต่อ ความตั้งใจที่จะเลิกสูบบุหรี่มากยิ่งขึ้น

7. ข้อเสนอแนะของนักศึกษากลุ่มตัวอย่าง เสนอแนะว่า การสูบบุหรี่เป็นการทำร้ายคนข้างเคียง สิ้นเปลืองเงิน และทำให้ร่างกายทรุดโทรม วิทยาลัยควรมีการรณรงค์ห้ามสูบบุหรี่ อย่างจริงจัง เพราะกระทบต่อชื่อเสียงของวิทยาลัย

ข้อเสนอแนะของการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 วิทยาลัยราชพฤกษ์ เป็นสถานศึกษา ที่มีการคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ โดยที่วิทยาลัยกำหนดเขตปลอดบุหรี่และจัดเขตสูบบุหรี่ไว้ให้ แต่ยังมีนักศึกษาที่สูบบุหรี่ในอาคารเรียน เช่น ในห้องน้ำชาย บริเวณระเบียงใกล้ห้องน้ำ ทางลงบันไดหนีไฟ บริเวณห้องโถงชั้นล่างของอาคาร จึงควรมีมาตรการอย่างจริงจังในการให้นักศึกษาและบุคคลอื่น ๆ ที่สูบบุหรี่ ไปใช้สถานที่เขตปลอดบุหรี่ที่วิทยาลัยจัดไว้ให้

1.2 ควรจัดตั้งคลินิกให้การปรึกษาเพื่อเลิกสูบบุหรี่สำหรับนักศึกษา และบุคลากรที่ต้องการเลิกสูบบุหรี่ โดยมีผู้รับผิดชอบให้คำปรึกษา

1.3 ควรสอดแทรกความรู้เรื่องพิษภัยของบุหรี่ให้กับนักศึกษาทุกสาขาวิชา และทุกชั้นปีในการเรียนการสอนรายวิชา เพื่อเสริมสร้างค่านิยมที่ถูกต้องเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพของตนเอง เช่น วิชากลุ่มสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม การสร้างเสริมสุขภาพ กลุ่มวิชาพลศึกษา และนันทนาการ และสนับสนุนให้นักศึกษาจัดตั้งชมรมต่อต้านการสูบบุหรี่

1.4 เผยแพร่ผลงานวิจัยให้กับสถานศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา เนื่องจากมีกลุ่มนักเรียนร้อยละ 42.30 เริ่มสูบบุหรี่ตั้งแต่อายุระหว่าง 11 – 15 ปี เพื่อสำรวจนักเรียนที่สูบบุหรี่และเร่งให้การบำบัดรักษา สร้างเสริมทัศนคติที่ดีโดยปลูกจิตสำนึกให้ค่อย ๆ ซึมซับทัศนคติต่อการสูบบุหรี่ให้รู้สึกว่าการสูบบุหรี่เป็นพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดปัญหาสุขภาพ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาวิจัยในกลุ่มนักเรียนมัธยมทั้งระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และตอนปลาย เนื่องจากอายุ ที่เริ่มสูบบุหรี่ของนักศึกษา โดยเฉลี่ย 16 ปี ซึ่งเป็นวัยที่กำลังศึกษาในระดับมัธยมศึกษา ให้ตระหนักถึงพิษภัยของบุหรี่ เพื่อป้องกันเยาวชนให้ปลอดภัยจากบุหรี่

2.2 ควรศึกษาในกลุ่มนักศึกษาที่สูบบุหรี่ โดยใช้แนวคิดทฤษฎี Stage of Change เพื่อการเลิกสูบบุหรี่ในโอกาสต่อไป

บรรณานุกรม

กระทรวงสาธารณสุข ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เพิ่มเติม 5 ฉบับ (พ.ศ. 2549 – 2550). กลุ่มควบคุมการบริโภคยาสูบและเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สำนักโรคไม่ติดต่อ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข.

ปกิต วาทีสารกกิจ. (2554). ความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทบุหรี่ยุคใหม่ไม่สูบบุหรี่. 12(140) กันยายน 2554.

ประกิจ วาทีสารกกิจ. (2555). หอสมุด ศจย. วารสารเพื่อคนรุ่นใหม่ไม่สูบบุหรี่. 13(151) กันยายน 2555.

ปริศนา คำเงิน. (2553). ความคิดเห็นต่อปัจจัยจูงใจที่ส่งผลต่อการสูบบุหรี่ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะพัฒนาการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการพัฒนา มหาวิทยาลัยแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่.

ปรียาพร ชูเอียด (2550). ปัจจัยคัดสรรที่สัมพันธ์กับการสูบบุหรี่ของนักศึกษามหาวิทยาลัยสังกัดกรมอาชีวศึกษาในเขตภาคใต้ตอนบนประเทศไทย. วารสารควบคุม ยาสูบ 2550. 1(2).

วิพรรณ ประจวบเหมาะ. (2555). “บุหรี่ยุคใหม่” มุมมองของประชากรศาสตร์ และสังคมวิทยา. วารสารเพื่อคนรุ่นใหม่ไม่สูบบุหรี่. 13(146) เมษายน 2555.

วิไลวรรณ วิริยะไชโย และอภิรดี แซ่ลิ้ม. (2548). ทัศนคติต่อการสูบบุหรี่และสุขภาพของบุคลากรนักศึกษาแพทย์และผู้ป่วยนอกและญาติ ของคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัย สงขลานครินทร์. สงขลานครินทร์ เวชสาร. 24(3) พฤษภาคม – มิถุนายน 2549.

ศรีัญญา เบญจกุล และคณะ. (2550). ประสิทธิภาพของโครงการค่ายเยาวชนไทย. วารสารควบคุมยาสูบ. 1(2) กันยายน- ธันวาคม 2550.

สหดล ปุณญาถาวร. (2550). จุลสารเครือข่ายวิชาชีพแพทย์ในการบริโภคยาสูบ. 1(1) เมษายน- มิถุนายน 2550.

สธิตา สมควรดี. (2542). การเลิกสูบบุหรี่ ความตั้งใจและปัจจัยสาเหตุที่ทำให้เลิกสูบบุหรี่ได้สำเร็จ. การประชุมวิชาการกระทรวงสาธารณสุข ครั้งที่ 7 พ.ศ. 2542.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2555). สรุปผลที่สำคัญการสำรวจพฤติกรรมสูบบุหรี่และดื่มสุราของประชากร พ.ศ. 2554. กรุงเทพฯ: บริษัทเท็กซ์ แอนด์เจอร์นัล พับลิเคชั่น จำกัด.

Ajzen, I and Fishbein, M. (1980). *Understanding attitudes and predicting social behavior.*

Englewood Cliffs. New Jersey: Prentice – Hall.

Fishbein and Ajzen. (1975). **Belief Attitude Intention and Behavior: An Introduction to theory and Reasearch.** Mass: Addision – Wesley.

Yamane, Taro. (1975). **Statistics: and Introductory analysis.** (2 ed). New York: Harper and Row.

โมเดลเชิงสาเหตุการออกกำลังกายของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนในเขตหนองแขม
Causal model to exercise of private university students in Nongkham district

อรรหาวี เจ๊ะสะแม *

Alhawi Jaesamae

* ศูนย์คอมพิวเตอร์และสารสนเทศ มหาวิทยาลัยธนบุรี

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่องโมเดลเชิงสาเหตุในการออกกำลังกายของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนในเขตหนองแขมมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของการออกกำลังกายของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนในเขตหนองแขมและเพื่อตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนขององค์ประกอบเชิงยืนยันของการออกกำลังกายของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนในเขตหนองแขม การวิจัยวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ประชากร คือ นักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนในเขตหนองแขม จำนวน 2 มหาวิทยาลัยประกอบด้วยมหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ และ มหาวิทยาลัยธนบุรี จำนวน 10,310 คน ตัวอย่างจำนวน 300 คน โดยการสุ่มตัวอย่างใช้การสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย ในการคำนวณอ้างอิงการสุ่มตัวอย่างจาก HAIR, 2010 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบด้านสังคมมีความสำคัญมากที่สุดในการออกกำลังกายเพราะมีน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุดเป็น 0.98 รองลงมาคือองค์ประกอบด้านปัจจัยด้านอารมณ์ ด้านพฤติกรรมการออกกำลังกาย ปัจจัยด้านส่วนบุคคล และปัจจัยด้านสุขภาพ มีน้ำหนักองค์ประกอบเป็น 0.98, 0.89, 0.86 และ 0.81 ตามลำดับ การตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดล พบว่า RMSEA มีค่าเท่ากับ 0.015 AGFI มีค่าเท่ากับ 0.959 และ P_value > 0.05 แสดงว่าตัวแบบที่ใช้วิเคราะห์มีความเหมาะสม

คำสำคัญ: โมเดลเชิงสาเหตุ การออกกำลังกาย นักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนในเขตหนองแขม

Abstract

The study of causal model exercise of private university students in Nongkham district. The main aims were analyzed of confirmatory factor to exercise of the private university students in Nongkham and test the accuracy of analysis confirmatory factor. This research was a survey research, population is the private university students in Nongkham district total 10,310 people from Thonburi university and Asia university. Then, the sample 300 people were randomized by simple random sampling. To calculate sample size from HAIR (2010) formula. Using data analysis confirmatory factor Statistics. This research found that the social element is very important in a workout because the maximum component weight is 0.98. Next, the components of emotional factors, the exercise behavior, personal factors and health factors weight followed: 0.98, 0.89, 0.86 and 0.81 respectively. To test the accuracy of model by AGFI equal to 0.015, RMSEA equal to 0.959 and P-value > 0.05 refer to the model-based analysis is appropriate.

Keywords: Causal model, Exercise, private university students in Nongkham district

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การมีภาวะสุขภาพที่ดีทั้งกายและใจเป็นสิ่งที่ทุกคนพึงปรารถนาโดยที่การมีสุขภาพที่ดีมิได้หมายความว่าเพียงแต่การไม่เจ็บป่วยหรือปราศจากโรคภัยไข้เจ็บเท่านั้น หากยังครอบคลุมถึงการมีสุขภาพที่สมบูรณ์ แข็งแรงของร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม (กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข, 2540) อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาถึงการดำเนินชีวิตของมนุษย์ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันพบว่าวิถีการดำเนินชีวิตมีการเปลี่ยนแปลงไป เนื่องจากมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี ล้วนส่งผลให้ประชาชนส่วนใหญ่คร่ำครึกับการดำเนินชีวิตประจำวัน ส่งผลให้พฤติกรรมสุขภาพในด้านต่าง ๆ เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมรวมถึงละเลยต่อการออกกำลังกายทั้งโดยตรงและขาดการเคลื่อนไหวในลักษณะของการออกกำลังกายประจำวัน จึงทำให้เกิดปัญหาสุขภาพในด้านต่าง ๆ ตามมา และเมื่อพิจารณาถึงโรคที่เป็นปัญหาสุขภาพของคนไทยในอดีตและปัจจุบันมีความแตกต่างกันอย่างชัดเจน โดยในอดีตส่วนใหญ่จะเป็นลักษณะของโรคติดต่อต่าง ๆ เช่น โรคคอตีบ ไอกรน บาดทะยัก แต่ในปัจจุบันโรคเหล่านี้มีแนวโน้มลดลงโดยส่วนใหญ่แล้วเป็นโรคไม่ติดต่อ โรคที่เกี่ยวกับพฤติกรรมสุขภาพ ตลอดจนโรคเรื้อรังต่าง ๆ (กันทิภา หลวงทิพย์ และ ดาริณี สีนวล, 2550)

ประเทศไทยมีนโยบายส่งเสริมการออกกำลังกายโดยกระทรวงสาธารณสุขมีนโยบายสร้างเสริมสุขภาพเพื่อให้ประชาชนไทยทุกกลุ่มอายุมีการออกกำลังกายที่ถูกต้องและเหมาะสม ตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545 – พ.ศ. 2549) ได้กำหนดแผนพัฒนาสุขภาพแห่งชาติ มุ่งเน้นสร้างเสริมสุขภาพมากกว่าซ่อมสุขภาพ กำหนดเป้าหมายให้ประชาชนอย่างน้อยร้อยละ 60 มีการออกกำลังกายและนโยบายต่อเนื่องถึงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 – พ.ศ. 2554) ซึ่งมีเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพคนโดยให้คนไทยทุกคนได้รับการพัฒนาทั้งทางร่างกาย จิตใจ โดยมีการกำหนดแผนพัฒนาสุขภาพแห่งชาติ เพื่อมุ่งเสริมสร้าง สุขภาพคนไทยให้มีสุขภาพแข็งแรง สนับสนุนให้คนไทย ลด ละ เลิก พฤติกรรมกลุ่มเสี่ยงทางสุขภาพ ออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอเล่นกีฬา และใช้เวลาว่างเป็นประโยชน์ (กระทรวงสาธารณสุข, 2550)

การออกกำลังกายเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมสุขภาพประการหนึ่งที่สำคัญโดยที่มีการเคลื่อนไหวส่วนต่างๆของร่างกาย เพื่อช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานและให้อวัยวะต่างๆของร่างกายได้ทำงานอย่างเต็มที่เช่น ระบบกล้ามเนื้อ ระบบไหลเวียนโลหิต ระบบหัวใจเป็นต้น นอกจากนี้ยังก่อให้เกิดประโยชน์ต่อบุคคลทุกเพศทุกวัยทั้งบุคคลที่มีภาวะสุขภาพดีและบุคคลที่เจ็บป่วยอีกทั้งยังสามารถป้องกันโรคหรือลดอัตราเสี่ยงจากการเกิดโรคต่างๆเช่น โรคอ้วน โรคความดันโลหิตสูง โรคหัวใจและหลอดเลือด (กรมอนามัย, 2549)

การดูแลสุขภาพจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งสำหรับบุคคลทุกเพศ ทุกวัย โดยกิจกรรมการ ออกกำลังกายเป็นกิจกรรมหนึ่งที่สามารถช่วยเสริมสร้างให้มีสุขภาพที่ดีได้ ซึ่งการส่งเสริมสุขภาพนั้น เป็นนโยบายการสร้างคุณภาพชีวิตที่สำคัญของรัฐบาลในปัจจุบัน โดยมีกระทรวงสาธารณสุขเป็น หน่วยงานที่รับผิดชอบในการดำเนินกิจกรรม ซึ่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ได้มีการสนองต่อนโยบายของรัฐบาลโดยมีการกำหนดยุทธศาสตร์ การส่งเสริมและพัฒนา กีฬามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (พ.ศ. 2552 – พ.ศ. 2555) และในยุทธศาสตร์ที่ 1 เกี่ยวกับการพัฒนากีฬาเพื่อสุขภาพ เพื่อให้นิสิต บุคลากร และบุคคลภายนอกที่สนใจ ตื่นตัวการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ ซึ่งเป็นสัญญาณทางบวกต่อสุขภาพของสังคมไทยเพราะหากนิสิต บุคลากร และบุคคลภายนอก ส่วนใหญ่ออกกำลังกายเป็นประจำ ย่อมส่งผลให้เกิดสุขภาพดีถ้วนหน้า ลดการใช้บริการซ่อมสุขภาพ ลด เวลาหยุดงานจากการเจ็บป่วย โดยภาพรวมเป็นการประหยัดงบประมาณของรัฐและหน่วยงานในการ จัดระบบบริการสุขภาพ ซึ่งทั้งหมดนี้ทำให้ประเทศชาติมั่นคงขึ้น (วาสินี เทียมเท่าเกิด, 2555)

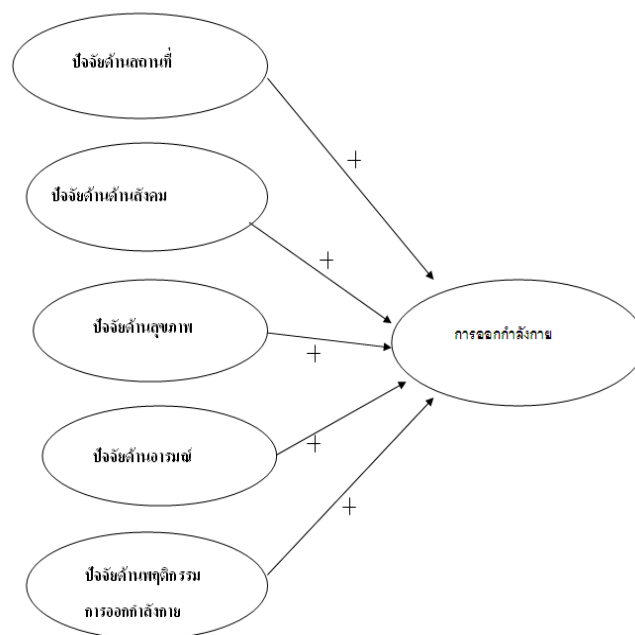
จากความสำคัญของการออกกำลังกายดังกล่าว ผู้วิจัยซึ่งเป็นบุคลากรที่จะช่วยส่งเสริมการออกกำลังกายให้กับบุคคลทั่วไป โดยเฉพาะนักศึกษาและบุคลากรในมหาวิทยาลัยธนบุรี เขตหนองแขม ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ผู้วิจัยสังกัดอยู่จึงมีความสนใจที่จะศึกษาพฤติกรรมการออกกำลังกายเพื่อเป็นประโยชน์และใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาพฤติกรรมการออกกำลังกายอย่างถูกต้องและมีการส่งเสริมให้นักศึกษารู้จักประโยชน์และความสนใจในการออกกำลังกายเพื่อให้มีการออกกำลังกายมากยิ่งขึ้นต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของการออกกำลังกายของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนในเขตหนองแขม
2. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนขององค์ประกอบเชิงยืนยันของการออกกำลังกายของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนในเขตหนองแขม

สมมติฐานของการวิจัย

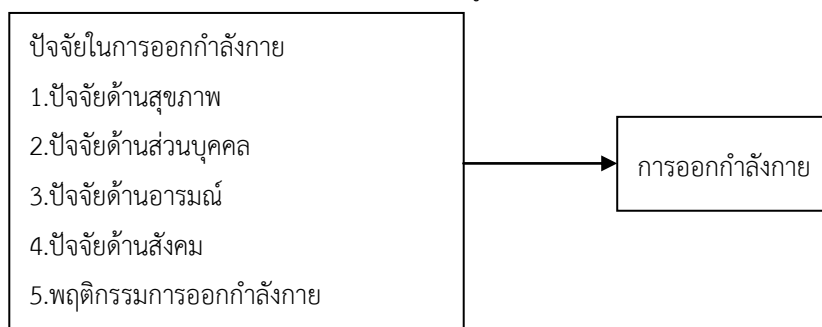
1. โมเดลตามสมมติฐานสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยโมเดลตามสมมติฐานแสดงได้ดังนี้



ภาพที่ 1 โมเดลตามสมมติฐาน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยและการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ ได้ดังภาพต่อไปนี้



ภาพที่ 2 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ขอบเขตการวิจัย

ประชากรเป้าหมาย คือ นักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนในเขตหนองแขม ประกอบด้วย มหาวิทยาลัยธนบุรี และ มหาลัยเอเชียอาคเนย์ จำนวน 10,310 ตัวอย่างคือ นักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนในเขตหนองแขม โดยการสุ่มตัวอย่าง ในการคำนวณอ้างอิงตัวอย่างจาก HAIR (2010: 102) กล่าวคือ ใช้ 20 เท่าของตัวแปรสังเกตได้ในการวิจัยครั้งนี้มีตัวแปรสังเกตได้ 15 แปร คูณด้วย 20 เท่ากับ 300 ดังนั้น ขนาดตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เท่ากับ 300 คน โดยสุ่มนักศึกษา จากมหาวิทยาลัยธนบุรี จำนวน 150 คน นักศึกษาจากมหาวิทยาลัยสยามจำนวน 150 คน รวม 300 คน

วิธีการดำเนินการศึกษา

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยในครั้งนี้ จะดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inference Statistics) โดยการวิเคราะห์ องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) ในการออกกำลังกายของนักศึกษาในเขตหนองแขม ประชากร คือ นักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนในเขตหนองแขม จำนวน 2 มหาวิทยาลัยประกอบด้วยมหาวิทยาลัยเอเชีย อาคเนย์ และ มหาวิทยาลัยธนบุรี จำนวน 10,310 คน ตัวอย่าง จำนวน 300 คน โดยการสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายในการ คำนวณอ้างอิงการสุ่มตัวอย่างจาก HAIR (2010: 102) โดยคำนวณจาก 20 เท่าของตัวแปรสังเกตได้ในที่นี้ตัวแปรสังเกต มี 15 ตัว คูณด้วย 20 ได้ 300 คน

เครื่องมือการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลสำหรับการวิจัย โดย แบบสอบถามประกอบด้วย เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามโดยแบ่งออกเป็นแบบสอบถามสำหรับวัดข้อมูลทั่วไปและ ปัจจัยด้านต่าง ๆ ประกอบด้วย 1. ปัจจัยด้านสุขภาพ 2. ปัจจัยส่วนบุคคล 3. ปัจจัยด้านอารมณ์ 4. ปัจจัยด้านสังคม 5. พฤติกรรมการออกกำลังกายสำหรับแบบสอบถามแต่ละตอนได้ผ่านการหาค่าความตรงเชิงเนื้อหา(Content validity) โดยใช้ค่า IOC ซึ่งตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน พบว่าแบบสอบถามทุกข้อมีค่า IOC มากกว่า 0.5 ทุกข้อ แสดงว่าข้อมูลมีความตรงเชิงเนื้อหา และสำรวจล่วงหน้า (Pilot Survey) พร้อมทั้งตรวจสอบค่าความเที่ยง (Reliability) ด้วยการวิเคราะห์หาค่าความเที่ยงแบบความสอดคล้องภายในด้วยการหาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบแอลฟาตามวิธี

ของครอนบาค (Cronbach's alpha) สำหรับการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือด้วยวิธีนี้พบว่ามีความสัมพันธ์ความเที่ยงมากกว่า 0.8 แสดงว่าเครื่องมือในการสอบถามมีความสอดคล้องภายใน (Consistency)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามที่สร้างขึ้นโดยให้นักศึกษาแต่ละมหาวิทยาลัย เป็นผู้ตอบแบบสอบถามโดยแบ่งตามมหาวิทยาลัยละ 150 คน รวม 2 มหาวิทยาลัย จำนวน 300 คน โดยในที่นี้การเก็บข้อมูลจะเก็บเกินจากจำนวนตัวอย่างมหาวิทยาลัยละ 40 คน รวม 2 มหาวิทยาลัย จำนวน 80 คน เพื่อป้องกันผู้ตอบแบบสอบถามให้ข้อมูลไม่ครบ โดยนักศึกษาแต่ละคนต้องทำแบบทดสอบทั้งสองตอน และแบบสอบถามสร้างมาจากการทบทวนวรรณกรรมและสร้างอิงมาจากแบบประเมินมาตรฐานในแต่ในด้านต่าง ๆ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยในครั้งนี้ จะดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ นำเสนอผลการวิจัยในรูปแบบของค่าสถิติเชิงพรรณนา ประกอบด้วย ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percent) ค่าเฉลี่ย (Mean) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เป็นต้น และการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inference Statistics) โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) การออกกำลังกายของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเอกชนในเขตหนองแขม

ผลการวิจัย

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามพบว่านักศึกษาส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาเพศหญิง จำนวน 164 คน คิดเป็นร้อยละ 54.67 ของนักศึกษาทั้งหมด สำหรับนักศึกษาเพศชาย จำนวน 136 คน คิดเป็นร้อยละ 45.33 ของนักศึกษาทั้งหมด ความถี่ในการออกกำลังกายของนักศึกษาส่วนใหญ่ออกกำลังกาย 2 วันต่อสัปดาห์ จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 30.00 ของนักศึกษาทั้งหมด รองลงมาคือนักศึกษาที่ออกกำลังกาย 1 วันต่อสัปดาห์ จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 25.33 ของนักศึกษาทั้งหมด สำหรับนักศึกษาที่ออกกำลังกาย 6 วันต่อสัปดาห์มีจำนวนน้อยที่สุด จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 2.33 ของนักศึกษาทั้งหมด และพบว่านักศึกษาส่วนใหญ่ออกกำลังกายที่บ้าน จำนวน 153 คน คิดเป็นร้อยละ 51.00 ของนักศึกษาทั้งหมด รองลงมาคือนักศึกษาที่ออกกำลังกายที่สนามฟุตบอลจำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 16.67 ของนักศึกษาทั้งหมด สำหรับนักศึกษาที่ออกกำลังกายที่สวนรถไฟ หมู่บ้าน และที่ห้องมีจำนวนน้อยที่สุด จำนวนสถานที่ละ 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.67 ของนักศึกษาทั้งหมด

ปัจจัยด้านส่วนบุคคลพบว่าการออกกำลังกายสามารถทำให้เราใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ 4.30 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็น 0.81 คะแนน การแปลความหมายแสดงว่าการออกกำลังกายสามารถทำให้เราใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ มีความสำคัญระดับมากที่สุด ภาพรวมด้านปัจจัยด้านส่วนบุคคลพบว่ามีคะแนนเฉลี่ยเป็น 4.18 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็น 0.82 คะแนน แสดงว่าปัจจัยด้านส่วนบุคคลมีความสำคัญระดับมาก

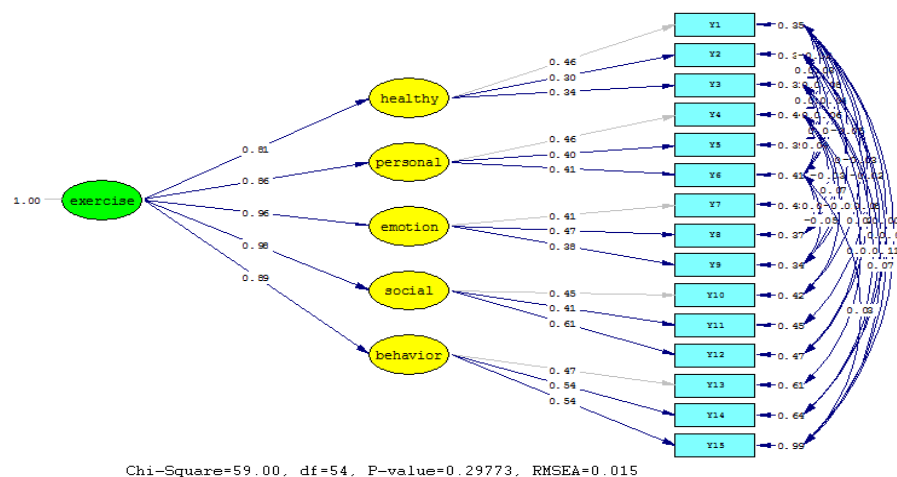
ปัจจัยด้านอารมณ์พบว่าการออกกำลังกายทำให้อ่อนหลับอย่างสนิท มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ 4.28 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็น 0.73 คะแนน การแปลความหมายแสดงว่าการออกกำลังกายทำให้อ่อนหลับอย่างสนิท มีความสำคัญระดับมากที่สุด ภาพรวมด้านปัจจัยด้านอารมณ์ พบว่ามีคะแนนเฉลี่ยเป็น 4.22 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็น 0.74 คะแนน แสดงว่าปัจจัยด้านอารมณ์มีความสำคัญระดับมาก

ปัจจัยด้านสังคมพบว่าการออกกำลังกายทำให้รู้จักเพื่อนใหม่ มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ 4.31 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็น 0.79 คะแนน การแปลความหมายแสดงว่าการออกกำลังกายทำให้รู้จักเพื่อนใหม่ มีความสำคัญระดับมากที่สุด ภาพรวมด้านปัจจัยด้านสังคมพบว่ามีคะแนนเฉลี่ยเป็น 4.15 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็น 0.83 คะแนน แสดงว่าปัจจัยด้านสังคมมีความสำคัญระดับมาก

ปัจจัยด้านพฤติกรรมกรรมการออกกำลังกายพบว่าการออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอโดยถือเป็นส่วนหนึ่งในการดำเนินชีวิตประจำวันของท่าน มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ 3.86 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็น 0.91 คะแนน การแปลความหมายแสดงว่าการออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอโดยถือเป็นส่วนหนึ่งในการดำเนินชีวิตประจำวันของท่าน มีความสำคัญระดับมาก ภาพรวมด้านพฤติกรรมกรรมการออกกำลังกายพบว่ามีคะแนนเฉลี่ยเป็น 3.61 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็น 1.09 คะแนน แสดงว่าปัจจัยด้านพฤติกรรมกรรมการออกกำลังกาย มีความสำคัญระดับมาก

การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของการออกกำลังกายของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนในเขตหนองแขม

การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของการออกกำลังกายของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนในเขตหนองแขม โดยใช้โปรแกรม lisrel สามารถแสดงได้ดังภาพที่ 3



ภาพที่ 3 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของการออกกำลังกายของ
นักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนในเขตหนองแขม

จากภาพที่ 3 พบว่าองค์ประกอบด้านสังคมมีความสำคัญมากที่สุดในการออกกำลังกายเพราะมีน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุดเป็น 0.98 รองลงมาคือองค์ประกอบด้านปัจจัยด้านอารมณ์มีน้ำหนักองค์ประกอบเป็น 0.98 องค์ประกอบด้านพฤติกรรมกรรมการออกกำลังกายมีน้ำหนักองค์ประกอบเป็น 0.89 องค์ประกอบปัจจัยด้านส่วนบุคคลมีน้ำหนักองค์ประกอบเป็น 0.86 และองค์ประกอบปัจจัยด้านสุขภาพมีน้ำหนักองค์ประกอบเป็น 0.81 ตามลำดับ

การตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดล

สำหรับค่าสถิติที่ใช้ในการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดล พบว่า ค่า Root Mean Square Error of Approximation (RMSEA) มีค่าเท่ากับ 0.015 Root Mean Square Residual (RMR) มีค่าเท่ากับ 0.0182 ซึ่งเกณฑ์ชุดนี้้น้อยกว่า 0.05 ถือว่าตัวแบบเหมาะสม สำหรับสถิติ Normed Fit Index (NFI) มีค่าเท่ากับ 0.981 Non-Normed Fit Index (NNFI) มีค่าเท่ากับ 0.997 Comparative Fit Index (CFI) มีค่าเท่ากับ 0.998 Incremental Fit Index (IFI) มีค่าเท่ากับ 0.998 Relative Fit Index (RFI) มีค่าเท่ากับ 0.963 Goodness of Fit Index (GFI) มีค่าเท่ากับ

0.982 Adjusted Goodness of Fit Index (AGFI) มีค่าเท่ากับ 0.959 สำหรับเกณฑ์ในชุดนี้มีค่ามากกว่า 0.95 แสดงว่าตัวแบบมีความเหมาะสม และค่า $P_value > 0.05$ แสดงว่าตัวแบบข้างต้นมีความเหมาะสม กล่าวคือเครื่องมือที่สร้างขึ้นเหมาะสมสามารถใช้วัดองค์ประกอบในการการออกกำลังกายของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนในเขตหนองแขม

อภิปรายผล

จากสมมติฐานโมเดลตามสมมติฐานสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์จากสมมติฐานที่ตั้งผมว่าน้ำหนักองค์ประกอบมีทิศทางเชิงบวกกับการออกกำลังกายของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนในเขตหนองแขมผลการวิเคราะห์พบว่าองค์ประกอบด้านสังคมมีความสำคัญมากที่สุดในการออกกำลังกายเพราะมีน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุดเป็น 0.98 รองลงมาคือองค์ประกอบด้านปัจจัยด้านอารมณ์มีน้ำหนักองค์ประกอบเป็น 0.98 องค์ประกอบด้านพฤติกรรมการออกกำลังกายมีน้ำหนักองค์ประกอบเป็น 0.89 องค์ประกอบปัจจัยด้านส่วนบุคคลมีน้ำหนักองค์ประกอบเป็น 0.86 และองค์ประกอบปัจจัยด้านสุขภาพมีน้ำหนักองค์ประกอบเป็น 0.81 ตามลำดับ ซึ่งน้ำหนักแต่ละองค์ประกอบมีทิศทางเชิงบวกซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน และจากการทบทวนวรรณกรรมต่าง ๆ ในการเลือกตัวแปรองค์ประกอบต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลในการออกกำลังกายของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนในเขตหนองแขมพบว่าปัจจัยด้านสุขภาพ ปัจจัยด้านส่วนบุคคล ปัจจัยด้านอารมณ์ ปัจจัยด้านสังคม และปัจจัยด้านพฤติกรรมการออกกำลังกาย มีอิทธิพลในการออกกำลังกายของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนในเขตหนองแขม ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ ยูวพา คิวดวงดา (2553) ได้ศึกษาเรื่องพฤติกรรมการออกกำลังกายของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลข้างเฟือก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ การมีภาวะสุขภาพที่ดีทั้งกายและใจเป็นสิ่งที่ทุกคนพึงปรารถนาโดยการมีสุขภาพที่ดีไม่ได้หมายถึงว่าการเจ็บป่วยหรือปราศจากโรคเท่านั้นแต่ยังครอบคลุมถึงการมีสุขภาพที่สมบูรณ์ จิตใจ อารมณ์และสังคม กระทรวงสาธารณสุขกรมอนามัย (2540) ได้พบว่าโลกได้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วไม่ว่าจะเป็นได้เศรษฐกิจ สังคมและเทคโนโลยีล้วนส่งผลให้ประชาชนส่วนใหญ่คร่ำครึกับการใช้ชีวิตประจำวันทำให้ส่งผลพฤติกรรมสุขภาพในด้านต่าง ๆ เปลี่ยนแปลงไปรวมถึงการละเลยต่อการออกกำลังกายจึงทำให้เกิดปัญหาสุขภาพในด้านต่าง ๆ ตามมาจากผลสำรวจของประชากรอายุ 11 ปี ในปี 2546-2550 พบว่า ปัจจุบันประชาชนมีแนวโน้มที่จะออกกำลังกายน้อยมากเนื่องจากแต่ละวันคนเราต้องรีบทำงานแข่งกับเวลาเพื่อให้ได้เงินมาด้วยไม่คำนึงถึงสุขภาพร่างกายและจิตใจของเราเมื่อเราหัดโหมทำงานมากทำให้สุขภาพร่างกายเจ็บป่วยแม้ว่าจะทำงานได้เงินมากเท่าไรแต่โรคบางโรคก็รักษาด้วยเงินไม่ได้วิธีการยืดอายุของร่างกายให้นานที่สุดคือเลือกรับประทานอาหารที่มีคุณค่า พักผ่อนอย่างเพียงพอ หลีกเลี่ยงสารเสพติดตรวจสุขภาพประจำปีและที่สำคัญคือการออกกำลังกาย

ข้อเสนอแนะ

1. ศึกษาโมเดลเชิงสาเหตุการออกกำลังกายในผู้สูงอายุของบ้านพักคนชราบ้านบางแค
2. ศึกษาวิธีการออกกำลังกายที่เหมาะสมสำหรับผู้ที่มีภาวะเป็นโรคอ้วนหรือโรคอื่น ๆ ที่ต้องการการออกกำลังกาย

บรรณานุกรม

กันทิภา หลวงทิพย์ และดาริณี สีนวล. (2550). การออกกำลังกายและกีฬาเพื่อสุขภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 12. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.

วาสิฎฐี เทียมเท่าเกิด. (2555). สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.) แผนงานส่งเสริมนวัตกรรม การออกกำลังกายและกีฬาเพื่อสุขภาพ. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์วิทยาเขตกำแพงแสน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

HAIR JR et al (2010). **Multivariate Data Analysis**. 7th ed. New Jersey Pearson Education, Inc.

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขของผู้สูงอายุ ตำบลบางขุน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี
Factors Effect To Happiness Of The Elderly at Bangkanoon, Bangkray

District, Nonthaburi Province

ศินาภรณ์ หู้เต็ม

Sinaporn Hutem

* อาจารย์ประจำ สาขาการจัดการ คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยราชพฤกษ์

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสุขของผู้สูงอายุ 2. เพื่อศึกษาระดับความสุขของผู้สูงอายุ 3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลต่อระดับความสุขของผู้สูงอายุ กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้สูงอายุทั้งเพศชายและหญิง ตำบลบางขุน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 254 คน ตัวแปรอิสระประกอบด้วย 1. ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ที่อยู่ อาชีพ รายได้ 2. ปัจจัยสนับสนุน ได้แก่ ด้านความสามารถในการปฏิบัติกิจกรรมประจำวัน ด้านสุขภาพกาย สถานภาพทางด้านเศรษฐกิจ สถานภาพทางด้านสังคม สถานภาพทางด้านทางจิตใจ ส่วนตัวแปรตาม ได้แก่ ความสุขของผู้สูงอายุ เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบไคสแควร์ (χ^2) วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป กำหนดระดับนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้สูงอายุ ตำบลบางขุน อ.บางกรวย จ.นนทบุรี พบว่าส่วนใหญ่เป็นหญิง มีอายุระหว่าง 60-69 ปี สถานภาพสมรส การศึกษา คือระดับประถมศึกษา และพักอยู่กับญาติหรือบุคคลอื่น เป็นผู้ไม่มีอาชีพ ที่มาของรายได้ คือจากบุตรหลาน

2. ระดับความสุขของผู้สูงอายุ ในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีความสุขที่ระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับ ดังนี้ ด้านสุขภาพกาย ด้านสถานภาพทางสังคม และด้านสถานภาพทางเศรษฐกิจ ระดับสุขใน 2 ด้านคือ ความสามารถในการปฏิบัติกิจกรรมประจำวัน และด้านสถานภาพทางจิตใจ ที่ผู้สูงอายุมีความสุขอยู่ในระดับสูง

3. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลต่อระดับความสุขของผู้สูงอายุ พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ด้านอายุ ด้านสถานภาพสมรส ด้านอาชีพ และด้านที่มาของรายได้ มีความสัมพันธ์ต่อความสุขของผู้สูงอายุอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ข้อเสนอแนะ ผู้สูงอายุมีความสุขอยู่ในระดับสูงด้านความสามารถปฏิบัติกิจกรรมประจำวันได้ด้วยตัวเอง ดังนั้นจึงควรมีการดูแลเอาใจใส่ผู้สูงอายุเกี่ยวกับการทำกิจกรรมที่ต้องมีการเคลื่อนไหวและใช้กำลังกาย นอกจากนี้ควรคำนึงถึงความสามารถของผู้สูงอายุแต่ละวัย เพื่อให้ผู้สูงอายุได้มีกิจกรรมเสริมสร้างสมรรถภาพทางร่างกายให้แข็งแรง และหน่วยงานของรัฐหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรส่งเสริม ปลูกฝังค่านิยมในการดูแลผู้สูงอายุ ตลอดจนวัฒนธรรมที่ตึงามในด้านการเคารพผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ ความกตัญญูทดแทน การยกย่องให้เกียรติ เนื่องจากผู้สูงอายุต้องการความรัก ความห่วงใยจากเพื่อนฝูงและคนใกล้ชิด ผู้สูงอายุควรมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ และสนับสนุนให้ผู้สูงอายุได้แสดงศักยภาพหรือมีบทบาททางสังคม

คำสำคัญ: ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุข ความสุข ผู้สูงอายุ

Abstract

The objective were to study the factors that affected happiness of the elderly and to study the relationship happiness of the elderly. The sample size were comprised of 254 the elderly people from Bangkanoon, Bangkruiy District, Nonthaburi Province. The independent variables are 1. Personal factors which include: gender, age, marital status, address, occupation, education, and income. 2. Contributing factors which include: The ability to perform daily activities, Physical health, Economic, Social, and mental. The dependent variable was the delight of elderly people. The tool for data collection was in the form of a questionnaire. The statistics used in data analysis was a percentage average. The standard deviation was the chi-square test (χ^2). Software was used to analyze the data. The significance level was set at 0.05.

The research results are summarized as follows:

1. Personal factors of the elderly: The majority were female aged between 60-69 years old, married, with an elementary education level. They live with relatives or others, and have no occupation with no source of income. They are supported by their children.

2. Happiness of the elderly as a whole is moderate. It was found that elderly happiness is medium. This was concluded by sorting the health factors, social status and economic status with the exception of the ability to perform daily activities. The mental status of Elderly happiness is high.

3. The relationship between personal factors, the level of happiness of the elderly found that personal factors including age and marital status, occupation and source of income related to the delight of the elderly at a high level. This is statistically significant at the .05 level.

Suggestion: Elderly happiness is high because they have the ability to perform daily activities by themselves. Therefore, attention should be paid to the activities that require the use of force, motion and more. Also, keep in mind the ability of the age range of the elderly so you can provide them with activities that match their physical capabilities.

State agencies or stakeholders should promote and instill values in elderly care, as well as the respect for adults and the elderly. Elderly people need attention and love from family and friends, which makes them happy. Officials or agencies should support such activities and participate in various activities to show their potential or social roles.

Keywords: factors effected to happiness, happiness, the elderly

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในช่วงเวลาที่ผ่านมามาสถานการณ์ด้านประชากรที่ได้รับความสนใจในสังคม คงหนีไม่พ้นเรื่องโครงสร้างที่กำลังมีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง คือการเข้าสู่ "สังคมผู้สูงอายุ" (Ageing Society) จากข้อมูลของสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุ พบว่า ประเทศไทยเริ่มเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ตั้งแต่ปี 2547 และจะเป็นสังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ในปี 2567

หรืออีก 10 ปีข้างหน้าการเป็นสังคมผู้สูงอายุ ดูจาก เมื่อประเทศใดมีประชากร อายุ 60 ปีขึ้นไป เกินร้อยละ 10 หรือ อายุ 65 ปีขึ้นไป เกินร้อยละ 7 ของประชากรทั้งหมด ถือว่า ประเทศนั้นก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ และจะเป็นสังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของประชากรเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ เป็นประเด็นที่ได้รับความสนใจมากทั้งในระดับชาติ และระดับโลก เพราะมีผลกระทบอย่างกว้างขวางทั้งในระดับมหภาค และระดับจุลภาค

เมื่อเข้าสู่วัยสูงอายุ สิ่งที่น่าอนและหลีกเลี่ยงไม่ได้สำหรับผู้สูงอายุทุกราย คือ เป็นช่วงเวลาแห่งการเปลี่ยนแปลง ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และสังคม การเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายที่ทำงานลดลง อาทิ ความจำ การเคลื่อนไหว การทรงตัว ระบบประสาท การไหลเวียนโลหิต เป็นต้น ทางด้านจิตใจ มักเกิดจากความรู้สึกสูญเสีย โดยเฉพาะเกี่ยวข้องกับความสามารถของตนเอง การเคยเป็นที่พึ่ง เป็นผู้นำให้กับคนอื่น การเป็นที่ยอมรับ และยกย่องจากคนข้างเคียง เพื่อนฝูง หรือสังคม การขาดที่พึ่ง คนใกล้ชิด เพื่อนสนิท ถึงแก่กรรม เป็นต้น นอกจากนี้การที่สุขภาพไม่แข็งแรงพอที่จะปฏิบัติภารกิจต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันได้ ขาดการติดต่อไปมาหาสู่กับผู้อื่น บุตรหลานก็เติบโตมีครอบครัวแยกย้ายกันไป ทำให้เกิดความรู้สึกเหงา ว้าเหว่ นอนไม่หลับ เบื่ออาหาร ปัญหาทางด้านสังคม ก็เป็นอีกด้านหนึ่งที่ทำให้เกิดความเครียดทางจิตใจ ซึ่งที่กล่าวมาล้วนเป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสุขของผู้สูงอายุทั้งสิ้น

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2548-2551) ที่เน้นคนเป็นศูนย์กลาง เสนอว่าความสุขเริ่มจากระดับบุคคลก่อนและขยายวงกว้างไปยังครอบครัว ชุมชน สถาบันต่าง ๆ และระดับประเทศตามลำดับ และเนื่องจากผู้สูงอายุ เป็นผู้ที่ผ่านมาประสบการณในการดำเนินชีวิตมาอย่างมากมายสมควรได้รับการดูแลเอาใจใส่ให้มีความสุขในวัยปลายของชีวิตประกอบกับในรอบทศวรรษที่ผ่านมา ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับเรื่องผู้สูงอายุ ได้รับความสนใจเพิ่มมากขึ้นจนมีการกำหนดเป็นแผนระดับประเทศเกี่ยวกับผู้สูงอายุ ด้วยเหตุดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสุขของผู้สูงอายุ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจากผู้สูงอายุ ตำบลบางขนุน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี เนื่องจากเป็นชุมชนใกล้เคียง มีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน และหวังว่าผลการศึกษาในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่เกี่ยวข้องได้นำไปประกอบการพิจารณากำหนดนโยบาย และวางแผนจัดโครงการให้ความรู้หรือการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุอันจะนำไปสู่การทำให้ผู้สูงอายุได้มีวัยปลายชีวิตอย่างมีความสุขทั้งทางกายและทางจิตใจ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขของผู้สูงอายุ ตำบลบางขนุน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี
2. เพื่อศึกษาความสุขทั้ง 5 ด้าน ของผู้สูงอายุ ตำบลบางขนุน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลต่อระดับความสุขของผู้สูงอายุ ตำบลบางขนุน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

ตำบลบางขนุน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี มีทั้งหมด 5 หมู่บ้าน คือ หมู่ที่ 1- หมู่ที่ 5 พบว่าจำนวนผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ทั้งชายและหญิง จำนวน 696 คน การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการจากสูตรของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) จึงได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 254 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามที่สร้างขึ้นโดยดัดแปลงจากแบบวัดที่มีผู้ศึกษาไว้แล้ว ปรับให้สอดคล้องกับงานวิจัยเพื่อตอบคำถามวิจัยและสมมติฐาน แบ่งคำถามออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้สูงอายุ ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ การศึกษา ที่อยู่อาศัย อาชีพ และรายได้

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเพื่อวัดระดับความสุขของผู้สูงอายุ โดยใช้แนวคิดของ Richard Layard ที่ว่าด้วยปัจจัย 5 ประการที่มีผลต่อความสุข ได้แก่

1. ด้านความสามารถในการปฏิบัติกิจกรรมประจำวัน หมายถึง ความสามารถในการปฏิบัติกิจกรรมประจำวัน ประเมินจาก ความสามารถของผู้สูงอายุในการปฏิบัติกิจกรรมประจำวัน
2. ด้านสุขภาพกาย หมายถึง สุขภาพของผู้สูงอายุ ในการมองเห็น หรือได้ยิน อาการเจ็บปวดของอวัยวะส่วนต่าง ๆ
3. ด้านสถานภาพทางเศรษฐกิจ เป็นการประเมินรายได้ของผู้สูงอายุแต่ละเดือน ความเพียงพอของรายได้กับรายจ่าย
4. ด้านสถานภาพทางสังคม เป็นแบบวัดการเข้าร่วมทำกิจกรรมทางสังคม การเป็นสมาชิกกลุ่ม การเข้าร่วมกิจกรรม การปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนา
5. ด้านสถานภาพทางจิตใจ เป็นการประเมินความสัมพันธ์กับคนในครอบครัว การเข้าร่วมกิจกรรมในครอบครัว

ผลการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เพื่อตอบวัตถุประสงค์และสมมติฐานของการวิจัย โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้สถิติการทดสอบไคสแควร์ (χ^2) กำหนดระดับนัยสำคัญที่ระดับ .05 ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้สูงอายุ ตำบลบางขุน อ.บางกรวย จังหวัดนนทบุรี ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 60-69 ปี สถานภาพสมรส การศึกษา คือระดับประถมศึกษา และพักอยู่กับญาติหรือบุคคลอื่น เป็นผู้ไม่มีอาชีพที่มาของรายได้ คือจากบุตรหลาน

2. ระดับความสุขของผู้สูงอายุ ในภาพรวม อยู่ที่ระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีความสุขที่ระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับ ดังนี้ ด้านสุขภาพกาย ด้านสถานภาพทางสังคม และด้านสถานภาพทางเศรษฐกิจ ส่วนระดับความสุขด้านความสามารถในการปฏิบัติกิจกรรมประจำวัน และด้านสถานภาพทางจิตใจ ผู้สูงอายุมีความสุขอยู่ในระดับสูง ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้สูงอายุรู้สึกมีความสุขที่ตนเองสามารถช่วยเหลือตนเองได้ เช่น การรับประทานอาหาร การแต่งตัว ความสามารถในการเข้าห้องน้ำ หรือขับถ่ายได้เอง นอกจากนี้ยังมีความสุขที่ตนเองสามารถทำงานบ้านได้ รู้สึกตนเองมีประโยชน์ มีความสามารถไม่เป็นภาระให้แก่ลูกหลานซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กัญญาณี ทองสว่าง(2546) ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเคหะชุมชนอเนกนันทน์ ที่พบว่า ผู้สูงอายุมีความสุขระดับสูง ด้านความสามารถในการปฏิบัติกิจกรรมประจำวัน และสอดคล้องกับ ศรีนยา สุริยะฉาย (2552) ศึกษาเรื่องการประเมินผลความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ พบว่า ผู้สูงอายุ ต้องการออกกำลังกาย และสามารถเคลื่อนไหวได้อย่างสม่ำเสมอตามวัย มากเป็นอันดับแรก

สถานภาพทางจิตใจ ผู้สูงอายุมีความสุขระดับสูง เนื่องจากคนในครอบครัวยกย่องให้ความสำคัญ คนในครอบครัวชวนพูดคุยอยู่เสมอ และได้รับความช่วยเหลือจากคนในครอบครัว การทำกิจกรรมร่วมกัน และได้รับร่วมรับประทานอาหารพร้อมกันในครอบครัว รวมทั้งได้มีโอกาสช่วยเหลือบุตรหลาน ต่างจากผลการศึกษาของ ศรีนยา สุริยะฉาย (2552) ได้ศึกษาเรื่องการประเมินผลความต้องการในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ พบว่า ผู้สูงอายุมี

ความต้องการด้านความมั่นคงปลอดภัยและความเป็นอยู่เป็นอันดับแรก ด้านร่างกายเป็นอันดับที่สอง และด้านการยอมรับนับถือจากบุคคลในครอบครัวเป็นอันดับที่สาม ส่วนด้านความต้องการแสวงหาตนเองเป็นอันดับสุดท้าย แต่สอดคล้องกับ รศรินทร์ เกรย์ ที่กล่าวใน ความสุขบนความพอเพียง: ความมั่นคงในบั้นปลายชีวิตว่า ผู้สูงอายุไทยมีแนวคิดเกี่ยวกับความสุขใน 5 มิติ คือ 1. ความสามัคคีปรองดอง ของครอบครัวและเพื่อนบ้าน 2. การพึ่งพาอาศัยกัน และกันระหว่างผู้สูงอายุและลูกหลาน รวมถึง เพื่อนบ้าน และชุมชน 3. ความสงบสุขและการยอมรับ หรือการทำให้มีความสุข ซึ่งเป็นผลมาจากศาสนา 4. การได้รับความเคารพ นับถือ และ 5. ความเบิกบานในการทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนวัยเดียวกัน การไปวัด เป็นต้น

3. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลต่อระดับความสุขของผู้สูงอายุ พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ด้านอายุ ด้านสถานภาพสมรส ด้านอาชีพ และด้านที่มาของรายได้ มีความสัมพันธ์ต่อความสุขของผู้สูงอายุอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขผู้สูงอายุ คือ ความสามารถปฏิบัติกิจกรรมประจำวันได้ด้วยตัวเอง และด้านจิตใจ ซึ่งอยู่ในระดับสูง กว่าปัจจัยอื่น ดังนั้น

1. ด้านความสามารถปฏิบัติกิจกรรมประจำวันได้ด้วยตัวเอง ควรดูแลเอาใจใส่ผู้สูงอายุเกี่ยวกับการทำกิจกรรมที่ต้องมีการเคลื่อนไหวและใช้กำลังกาย คำนี้ถึงความสามารถของผู้สูงอายุแต่ละวัย เพื่อให้ผู้สูงอายุได้มีกิจกรรมเสริมสร้างสมรรถภาพทางร่างกายให้แข็งแรง

2. ด้านจิตใจ หน่วยงานของรัฐหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ควรส่งเสริม ปลูกฝังค่านิยมในการดูแลผู้สูงอายุ ตลอดจนวัฒนธรรมที่ดีงามในด้านการเคารพผู้ใหญ่หรือผู้สูงอายุ ความกตัญญูกตเวที การยกย่องให้เกียรติ เนื่องจากผู้สูงอายุต้องการความรัก ความห่วงใยจากครอบครัว คนใกล้ชิด

3. ควรจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนศักยภาพหรือบทบาททางสังคม ของผู้สูงอายุ เช่น การเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ หรือเป็นผู้ให้คำปรึกษาแนะนำ เนื่องจากผู้สูงอายุมีประสบการณ์ยาวนานมาก่อน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขของผู้สูงอายุที่อาศัยในเขตเมืองและในเขตชนบทเพื่อศึกษาความแตกต่างของทั้งสองกลุ่มว่าปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลให้มีความแตกต่างกัน

2. ควรมีการนำตัวแปรอื่น ๆ มาใช้ในการศึกษาเพิ่มมากขึ้น เพื่อที่จะได้สามารถอธิบายความแปรปรวนของระดับความสุขของผู้สูงอายุได้เพิ่มขึ้น เช่น เสรีภาพส่วนบุคคล และค่านิยมส่วนบุคคล การเตรียมตัวเข้าสู่วัยสูงอายุ ความสามารถในการดูแลตนเอง เป็นต้น

3. ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมถึงปัญหาสุขภาพ การดูแลรักษาโรคภัยไข้เจ็บต่าง ๆ ของผู้สูงอายุเพื่อส่งเสริมคุณภาพของระดับความสุขทางร่างกายและส่งผลต่อสุขภาพจิตใจของผู้สูงอายุต่อไป

บรรณานุกรม

- กัลยาณี ทองสว่าง. (2546). **ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเคหะชุมชน ออเงิน**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานผู้สูงอายุแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี. (2545). **แผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2545-2564)**. กรุงเทพฯ: คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานผู้สูงอายุแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี.
- เจียรนัย ทรงชัยกุล. (2546). **การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ในสังคมไทยด้านสุขภาพกายสุขภาพจิต**. สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- บรรลุ ศิริพานิช. (2544). **ผู้สูงอายุ**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์หมอชาวบ้าน.
- บังอร ธรรมศิริ. (2549). **ผู้สูงอายุในสังคมไทย**. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญา คหกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- เบญจมาศ นาควิจิตร. (2551). **ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเองและความสุขของผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุของโรงพยาบาลสังกัดสำนักงานสาธารณสุข กรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ปราณีศา ศรีวิชัย. (2554). **ปัจจัยที่มีผลต่อภาวะสุขภาพผู้สูงอายุ กรณีศึกษาผู้สูงอายุของสถานีอนามัยโนนสว่าง ตำบลจำปาโมง อำเภอบ้านฝาง จังหวัดอุดรธานี**.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2546). **จิตวิทยาการศึกษา**. กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือเสริมกรุงเทพ.
- ปิติ ทั้งไพศาล และคณะ. **พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพและคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตศูนย์ชุมชนตำบลเขวไร่ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม**. วารสารวิจัยระบบสาธารณสุข. 1(3-4). ต.ค.-ธ.ค.
- มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย. (2550). **สถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ.2549**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เดือนตุลา (1 ธันวาคม 2550).
- รัตนาวดี จุละยานนท์. (2545). **คุณภาพชีวิตของผู้ป่วยโรคเบาหวาน กรณีศึกษาโรงพยาบาลนครชัยศรี**. วิทยานิพนธ์เภสัชศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการคุ้มครองผู้บริโภคด้านสาธารณสุข มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542**. กรุงเทพฯ: นามมีบุ๊คส์พับลิเคชันส์.
- รศรินทร์ เกรย์. (2554). **ความสับสนความพอเพียง: ความมั่นคงในบั้นปลายชีวิต**. ค้นเมื่อ 20 กุมภาพันธ์ 2554, จาก <http://www.ipsr.mahidol.ac.th/IPSR/AnnualConference/Conferencell/Article/Article09.htm>
- วนิดา คงขำ. (2547). **ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยทางครอบครัวกับพฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเองของผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานคร**. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วิทมา ธรรมเจริญ. (2554). **อิทธิพลของปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายในที่มีต่อความสุขของผู้สูงอายุ**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาศิลปศึกษา สหวิทยาเขตพัฒนบริหารศาสตร์.
- วันชัย ชูประดิษฐ์. (2554). **การศึกษาความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลลำทับ อำเภอลำทับ จังหวัดกระบี่**. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาตรี ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์.
- ศรินยา สุริยะฉาย. (2552). **การประเมินผลความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ในตำบลบางไทรป่า อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม**. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- สมพร ใจสมุทร. (2547). พฤติกรรมการดูแลตนเองและคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุเขตลาดกระบัง. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2553). สถิติผู้สูงอายุของประเทศไทย. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ. ให้ความสุขในแบบที่ผู้สูงวัยต้องการทำได้ไม่ยาก. ค้นเมื่อ 10 กุมภาพันธ์ 2554, จาก http://www.dmh.go.th/sty_libnews/view.asp?id=13167
- อ้อมเดือน สดมณี. (2549). รายงานการวิจัย ปัจจัยด้านจิตสังคมและความสุขใจที่เกี่ยวกับพฤติกรรมการทำงานของครูในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

Applying the CDC Energy Process Model to Develop Health
Communication among Diabetes Type 2 Patients in the Banlardchang
Community-Based, Nakornnayok Province

Sittisingh U^{*}
Ggamroop R^{**}

^{*} Faculty of Public Health, St Theresa International Health Promoting College.

^{**} Banlardchang Health Promoting Hospital

Abstract

Diabetes is a growing public health challenge for Thailand. One in 13 Thai adults has diabetes. In order to prevent and control this disease, the government developed a strategy to promote a balanced diet, physical activity and emotional support. This study was a formative research following the CDCynergy 6 process models; plan the study, choose the location and format for interview, draft a questionnaire, choose the right participants, develop a moderator’s guide and conduct the interview to develop communication. A face-to-face in-depth interview using semi-structured questionnaire was employed to 10 type 2 diabetes patients in a community focus on the government strategy. It was revealed that most of the patients did not have good practices of both diet and physical activity. Only the emotional support was not found a problem. The content analysis was performed and developed two leaflets on “What do people eat to decrease diabetes?” and “Walking to and fro while working, walking to the paddy fields, to the farm for the whole day, is it enough?” Pre-testing, production, launch, and evaluation at every stage were further determination.

Keywords: type 2 Diabetes, CDCynergy, in-depth interview

Introduction

Diabetes

Diabetes is a disease that occurs when our body doesn’t make enough of the hormone insulin or can’t use insulin properly. There are 2 types of diabetes. Type 1 diabetes occurs when the body’s pancreas doesn’t produce any insulin. Type 2 diabetes occurs when the pancreas either doesn’t produce enough insulin or the body’s cells ignore the insulin. Among people who are diagnosed with diabetes, 90-95% has type 2 diabetes.

Type 1 diabetes is also called insulin-dependent diabetes. It is sometimes called juvenile diabetes because it is usually occurred in children and teenagers, but adults may also have it.

Type 2 diabetes discovers when the body doesn't produce enough insulin or the body's cells ignore the insulin.

Gestational diabetes is a form of diabetes that occurs for the first time when a woman is pregnant. This type of diabetes is caused by a change in the way a woman's body responds to the hormone insulin during her pregnancy. This change results in elevated levels of blood sugar.

Gestational diabetes affects an estimated 18% of women during pregnancy. It is important to diagnose and treat gestational diabetes to avoid health complications for mother and baby.

Pre-diabetes happens when blood sugar levels are higher than they should be, but not so high that a doctor can say that persons have diabetes. Pre-diabetes is becoming more common and it greatly increases the risk of developing type 2 diabetes.

People can manage steps to prevent or delay the onset of full-blown type 2 diabetes by arranging lifestyle changes, such as eating a healthy diet, approaching and maintaining a healthy weight, and exercising regularly.

Symptoms may vary from person to person. The early stages have very few symptoms, so people may not know they have the disease. However, damages may already be disturbing the eyes, kidneys and cardiovascular system even prior to the noticed symptoms. Common symptoms include extreme hunger and thirst, frequent urination, unexplained weight loss, fatigue or drowsiness, blurry vision, slow-healing wounds, dry and itchy skin, numbness in the hands or feet and frequent or recurring skin, gum, bladder or vaginal yeast infections.

When body digests food, it changes most of the food into glucose. The hormone insulin allows this glucose to enter all the cells of the body and be used as energy. Insulin is produced by the pancreas. In someone who has type 2 diabetes, the pancreas doesn't make enough insulin or the body's cells can't use insulin properly which is called insulin resistance. This causes glucose to build up in the blood instead of moving into the cells. Too much glucose in the blood can lead to serious health problems that may damage the blood vessels, nerves, heart, eyes and kidneys.

Obesity is the single most important risk factor for type 2 diabetes. The more overweight people are, the more resistant the body is to insulin. To figure out if overweight occurs, low-fat diet and regular exercise can help to lose weight gradually and keep the normal weight.

World Health Organization (WHO) endorsed 10 Facts about Diabetes such as; about 347 million people worldwide have diabetes, diabetes is predicted to become the seventh leading cause of death in the world by the year 2030, there are three major forms of diabetes, cardiovascular disease is responsible for between 50% and 80% of deaths in people with diabetes, in 2004, an estimated 3.4 million people died from consequences of high fasting blood sugar, 80% of diabetes deaths occurred in low- and middle-income countries, diabetes is a leading cause of blindness, amputation and kidney failure and type 2 diabetes can be prevented by thirty minutes of moderate-

intensity physical activity on most days and a healthy diet can drastically reduce the risk of developing type 2 diabetes. Type 1 diabetes cannot be prevented.

Diabetes is a growing public health challenge for Thailand. One in 13 Thai adults has diabetes, a lifelong illness that increases the risk to suffer heart attacks and strokes at an early age and can lead to premature death. Over time, diabetes can damage the heart blood vessels, eyes, kidneys, and nerves. Diabetes also exacerbates the impact of infectious diseases such as tuberculosis, malaria and HIV/AIDS.

Until recently, many of Thailand’s diabetics, particularly those living in rural areas, had no idea of their condition. This changed in 2009, however, when the government, with technical support from WHO, launched a nationwide diabetes and hypertension screening campaign for people aged 35 and older. By the end of 2011, more than 90 percent of these people had been tested. It was reported that 1.5 million people were at risk and more than 350,000 new cases were diagnosed. All people who were newly diagnosed with diabetes through the screening programme were treated and received appropriate care.

To prevent and control the disease, the government of Thailand developed a strategy to promote a balanced diet and physical activity.

The strategy also looks at ways to provide social and emotional support to people with diabetes. All government health security schemes cover the costly care for the chronic disease.

CDCyergy

CDCyergy is an interactive training and decision-support tool. It is designed to help Centers for Disease Control and Prevention (CDC) staff and public health professionals systematically plan communication programs within a health context. It allows users to assemble the pieces of a health communication plan systematically by answering questions in a specific sequence.

The first priority of the CDC Office of Communication (OC) is to build proficiency with health communication throughout CDC. The OC staff assists CDC program managers to develop health communication programs and research. When resources allow, CDC OC works with organizations outside of CDC to diffuse their best practices in health communication through CDCyergy training workshops. Often, this is done in partnership with specific CDC program areas, for example, CDC’s Cardiovascular Disease Prevention Program.

The CDCyergy model does not assume that communication is the solution to a public health problem. Rather, the CDCyergy tool guides health staff through a process in which they; use research to help describe and determine the causes of the health problem that they plan to address with an intervention and to define the audience segments affected by the problem, explore a wide range of possible strategies for the health problem, systematically select the strategies that show the most promise to help the audiences, understand the role communication can play in planning, implementing, and evaluating selected strategies and develop a comprehensive

communication plan that includes audience research, pre-testing, production, launch, and evaluation at every stage.

Steps for Conducting In-depth Interview, plan the study, choose the location and format for the interview, draft a short questionnaire, choose the right participants, develop a moderator’s guide and conduct the interview.

Targeted diabetes education is effective in achieving better glycemic control and reducing the risk of hypoglycemia in diabetic patients who fast during Ramadan as reported from The Effect of “Targeted Diabetes Education on Glycemic Control During Ramadan.

As reported from the health staff at Banlardchang Health Promoting Hospital that the diabetes patients increased their blood sugar levels after the Ramadan. Ramadan is the ninth month of the Islamic calendar and a time when Muslims across the world will fast during the hours of daylight. The faculty of Public Health designed to explore the gap in diet and physical activity including social and emotional support to people with diabetes in the community. CDCynergy process model was applied to improve communication among the diabetes patients in order to lower their blood sugar during the next Ramadan in 29 June–29 July, 2014 as expected.

Objectives

1. To explore the gap between knowledge and behavior among patients with Type 2 diabetes in Banlardchang Health Promoting Hospital, Nakornnayok Province in 2013.
2. To explore the above around 3 main domains: Diet, Physical exercise and Emotional support.

Subject and methods

Study Design

This study was a formative research modified from CDCynergy process model.

Sample Size

At Banlardchang Health Promoting Hospital, the Non-communicable Disease (NCD) Clinic was operated every Thursday morning. The around 120 NCD patients composed of diabetes, high blood pressure and high cholesterol cases lived in Banlardchang community, Bungsarn sub-district, Ongkaluk district, Nakhornnayok province.

A group of the 10 diabetes type 2 patients in the community who were attending the NCD clinic were recruited in this study.

Methodology

At the Promoting Hospital, the service was operated every Thursday morning for NCD patients. The number of 10 diabetes type 2 patients who were attending the clinic was face-to-face in-depth interviewed by using the CDCynergy process model.

A structured In-Depth Interview (IDI) questionnaire with ample discussion on diet, physical exercise and social and emotional support was conducted in this in depth interview.

Body mass index (BMI) is a simple index of weight-for-height that is commonly used to classify overweight and obesity in adults. It is defined as a person's weight in kilograms divided by the square of his height in meters (kg/m^2).

Raised BMI is a major risk factor for non-communicable diseases such as cardiovascular diseases, diabetes, musculoskeletal disorders and some cancers.

In this study, the patients' body weight and height were measured at the hospital. Body Mass Index (BMI) was applied to both adult men and women as categorized below.

BMI	Category
18.5-24.9	Normal weight
25-29.9	Overweight
≥ 30	Obesity

Results

Content analysis which is a technique that enable researchers to study human behavior through an analysis of communication was employed in this study.

Demographic profile.

1. Phen: Female, 61 years, Low income (Baht 3,000/month), secondary education, BMI = 22.9 and Blood sugar = 123 mg/dL

2. Somchit: Female, 66 years, Low income (Baht 3,000/month), secondary education, BMI = 25.8 and Blood sugar = 116 mg/dL

3. Tae: Female, 74 years, Low income (Baht 2,000/month), secondary education, BMI = 25.8 and Blood sugar = 116 mg/dL

4. Ladda: Female, 53 years, Low income (Baht 5,000/month), secondary education, BMI = 21.1 and Blood sugar = 127 mg/dL

5. Timaa: Female, 53 years, medium income (Baht 20,000/month), secondary education, BMI = 29.1. Blood sugar = 330 mg/dL

6. Ream: Female, 48 years, low income (Baht 5,000/month), secondary education, BMI = 33.3 Blood sugar = 123 mg/dL

7. Wassan: Female, 41 years, low income (Baht 4,000/month), secondary education, BMI = 28.7 and Blood sugar = 114 mg/dL

8. Vinai: Male, 52 years, medium income (Baht 20,000/month), secondary education, BMI = 26.6 and Blood sugar = 195 mg/dL

9. Ya: Male, 73 years, medium income (Baht >10,000/month), secondary education, BMI = 30.4 and Blood sugar = 129 mg/dL

10. Totsamarj: Male, 60 years, low income (Baht 5,000/month), secondary education, BMI = 31.6 and Blood sugar = 260 mg/dL

Diet, Physical Exercise and Emotional Support Profile

The interviewees had similar pattern of their living.

Diet: Most of them consumed the meat, starch, fat, vegetable and fruit daily. Many of them had their own home gardening of vegetables and some had fruits from their orchards. Sweet food was seldom consumed daily only for some festival religious meals. None reported that they consumed vegetable at least half a kilogram in a day.

Physical activity: No respondents reported of correct exercise with warming up and cooling down. They only walked to do their work and farm.

Emotional support: All of the patients were Muslim. They routinely prayed everyday. Most of them lived in extended families. They had food, ate out and go shopping with their family. A few went up country with their families occasionally.

Conclusion

All diabetes patients had similar patterns of diet, physical exercise and emotional support. They all had both mental and social well being according to “Health Definition” by WHO: Health is a state of complete physical, mental and social well-being and not merely the absence of disease or infirmity.

Most of the interviewees were Islamic. They were neither drink alcohol nor smoke cigarette. When being asked about exercise, many of them complained “Walking to and fro while doing housework is it enough?” Another question was “I walked to the paddy fields for the whole day, is it enough?”

Discussion

Case number 5 was remarkable. She was better off than the others. She was the leader of the lady group. She had her own blood sugar examination kit but still her blood sugar is very high. The most important was her serious question “What do people eat to decrease diabetes?”

Case number 10 could not consume vegetable and fruit including hard food because he had only 6 teeth

left. Oral health is considered a problem in this community and the ways of cooking soft food for those who had a problem of chewing should be concerned.

Recommendation

As the remarkable questions above about diet and physical exercise, a leaflet of:

- “What do people eat to decrease diabetes?”

● “Walking through and fro while working, walking to the paddy fields, to the farm for the whole day, is it enough?” were composed and distributed to not only the diabetes type 2 but also to the other NCD patients at the Health Promotion Hospital of that community. The leaflet would be audience research, pre-testing, production, launch, and evaluation at every stage as the prior mentioned. The both leaflets were shown in the appendices.

Appendix A

Carbohydrate Metabolism

Good carbs are lower on the GI. They are digested slowly, so you feel fuller longer, and your blood sugar and metabolism don't go out of whack.

Impact of Foods On Blood Sugar

To Your Good Health,
Faculty of Public Health, St Theresa International College
Banlardchang Health Promoting Hospital

St THERESA INTERNATIONAL COLLEGE

What do people eat to decrease diabetes?

The answer is Glycemic Index and Glycemic Load.

1. What is the Glycemic Index ?

The Glycemic Index (GI) measures how quickly foods breakdown into sugar in your bloodstream. High Glycemic foods turn into blood sugar very quickly. Starchy foods like potatoes are a good example. Potatoes have such a high GI rating: it's almost the same as eating table sugar.

GI uses a scale of 0 to 100, with higher values given to foods that cause the most rapid rise in blood sugar.

Pure glucose serves as a reference point, and is given a GI of 100.

GI values can be interpreted as percentages on an absolute scale and are commonly interpreted as follows:

Classification	GI Range	Examples
Low GI	55 or less	beans (white, black, soy, almond, peanut, walnut, chickpea) small seeds (sunflower, pumpkin, sesame) whole grains (wheat, millet, oat, rye, rice, barley) vegetables, most sweet fruits (peaches, strawberries, mangos)
Medium GI	56-69	whole wheat or enriched wheat, pita bread, rice, unpeeled boiled potato grape juice, raisins, prunes, regular ice cream
High GI	70 and above	white bread, corn flakes

2. What is the Glycemic Load (GL) ?

The GI tells you how fast foods spike your blood sugar. But the GI won't tell you how much carbohydrate per serving you're getting. That's where the GL a great help. It measures the amount of carbohydrate in each service of food.

- Foods with a GL under 10 are good choices—these foods should be your first choice for carbs.
- Foods that fall between 10 and 20 on the Glycemic load scale have a moderate affect on your blood sugar. Foods with a GL above 20 will cause blood sugar and insulin spikes. Try to eat those foods sparingly.

Food	GI	Serving Size (g)	GL
CANDY/SWEETS			
Honey	87	2 Tbs	17.9
Table Sugar	68	2 Tsp	7
Strawberry Jam	51	2 Tbs	10.1
Dark Chocolate Bar	23	37g	4.4
BAKED GOODS & CEREALS			
Corn pops	80	31g (1 cup)	22.4
Donut	76	75g (1 donut)	24.3
Waffle	76	75g (1 waffle)	18.7
Corn tortilla	70	24g (1 tortilla)	7.7
Wheat Bread	70	28g (1 slice)	7.7
White Bread	70	25g (1 slice)	8.4
Croissant, Butter	67	57g (1 med)	17.5
Popecorn	55	8g (1 cup)	2.8
Pound cake	54	30g (1 piece)	8.1
BEVERAGES			
Cola, Carbonated	63	370g (12oz can)	25.2
Orange Juice	57	249g (1 cup)	14.25
Hot Chocolate Mix	51	28g (1 packet)	11.7
Grapefruit Juice, sweetened	48	250g (1 cup)	13.4
Pineapple Juice	46	250g (1 cup)	14.7
Soy Milk	44	245g (1 cup)	4
Apple Juice	41	248g (1 cup)	11.9
Tomato Juice	38	243g (1 cup)	3.4
NUTS			
Cashews	22		
Almonds	0		
Hazelnuts	0		
Macademia	0		
Walnuts	0		

Food	GI	Serving Size (g)	GL
VEGETABLES			
Potato	104	213g (1 med)	36.4
Parsnip	97	78g (1/2 cup)	11.6
Carrot, raw	92	15g (1 large)	1
Corn, yellow	55	166g (1 cup)	61.5
Sweet Potato	54	133g (1 cup)	12.4
Tomato	38	123g (1 med)	1.5
Broccoli, cooked	0	78g (1/2 cup)	0
Cabbage, cooked	0	75g (1/2 cup)	0
Celery, raw	0	62g (1 stalk)	0
Cauliflower	0	100g (1 cup)	0
Green Beans	0	135g (1 cup)	0
Mushrooms	0	70g (1 cup)	0
Spinach	0	30g (1 cup)	0
FRUIT			
Watermelon	72	152g (1 cup)	7.2
Pineapple, raw	66	155g (1 cup)	11.9
Raisins	64	43g (small box)	20.5
Papaya	60	140g (1 cup)	6.6
Banana	51	118g (1 med)	12.2
Mango	51	165g (1 cup)	12.8
Orange	48	140g (1 fruit)	7.2
Grapes	43	92g (1 cup)	6.5
Apples, w/ skin	39	138g (1 med)	6.2
Pears	33	166g (1 med)	6.9
LEGUMES			
Soy Beans	20	172g (1 cup)	1.4
Peanuts	13	146g (1 cup)	1.6
DAIRY			
Ice Cream (Lower Fat)	47	76g (1/2 cup)	
Milk, Whole	40	244g (1 cup)	
Ice Cream	38	72g (1/2 cup)	
Yogurt, Plain	36	245g (1 cup)	
MEAT/PROTEIN			
Beef	0		
Chicken	0		
Eggs	0		
Fish	0		
Pork	0		
Duck	0		
Shellfish	0		
Ham	0		

Appendix B

(Front page leaflet 2)

“Walking through and fro while working,

walking to the paddy fields, to the farm for the whole day, is it enough?”



Walking is a great form of exercise regardless of how fit or old you are. Walking is especially important for those with specific health problems or with limited fitness.

12 Benefits of Walking

1. Lower blood pressure
2. Lower low-density lipoprotein (LDL) cholesterol (the “bad” cholesterol)
3. Rises high-density lipoprotein (HDL) cholesterol (the “good” cholesterol)
4. Reduce risk and aids with the management of type 2 diabetes
5. Reduces the risk of heart attack
6. Reduces symptoms of depression
7. Reduce stress
8. Improve mood

9. Reduces the risk of some cancers
10. Helps with weight management
11. Help maintain strong bones
12. Help maintain lean muscle tissue

(Back page leaflet 2)



Select a program below to get started!

Beginner Program (Achieve 100 miles (160 km) in 50 weeks)	
Daily	Weekly
Minimum: ¼ mile (0.4 km) each day	Minimum: 2 miles (3.2 km) a week
Minimum: 850 steps each day	Minimum: 6,800 steps a week

Moderate Program (Achieve 100 miles (160 km) 15 weeks)	
Daily	Weekly
Minimum: 1 mile (1.6 km) each day	Minimum: 7 miles (11.2 km) a week
Minimum: 3,400 steps each day	Minimum: 23,800 steps a week

Active Program (Achieve 100 miles (160km) in 5 weeks)	
Daily	Weekly
Minimum: 3 mile (4.8 km) each day	Minimum: 21 mile (33.6 km) a week
Minimum: 10,000 steps each day	Minimum: 70,000 steps a week

To your good health, Faculty of Public Health, St Theresa International College
Banlardchang Health Promoting Hospital

References

- Cortes LM, Gittelsohn J, Alfred J, Palafox NA. *Formative research to inform intervention development for diabetes prevention in the Republic of Marshall Islands.* **Journal of Health Education & Behavior**, 2001; 28(6): 696-715.
- Deerochanawong C, Ferrario A. *Diabetes management in Thailand: a literature review of the burden, costs, and outcomes.* **Journal of Globalization and Health**, 2013; 9:11.
- Early KB, Shutz JA, Corbett C. *Assessing diabetes dietary goal and self-management based on in-depth interviews with Latino and Caucasian clients with type 2 diabetes.* **Journal of Transcultural Nursing**, October 2009, vol. 20 no.4 371-381.
- <http://familydoctor.org/familydoctor/en/diseases-conditions/diabetes.printerview.all.html>
- Mustafa HE, Hashim T, Beshyah SA, Amin R, Eissa R, Tommy M, Fayyadi SA, Nizar B. *The Effect of “Targeted Diabetes Education on Glycemic Control During Ramadan.* **Ibnosima Journal of Medicine and Biomedical Sciences**, Vol 4, No 6, 2012

อิทธิพลของคุณลักษณะงานและแรงจูงใจที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของอาสาสมัคร
ศูนย์เยาวชน กรุงเทพมหานคร

The Influence of Job Characteristic and Motivation on Volunteers' Work Happiness
at Bangkok Metropolitan Youth Center

เชาวรัตน์ พรหมกัณฑ์พะเนา*

Chaowarattana Promkladpanao

* นิสิตระดับปริญญาโท หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา

(kuncake@hotmail.com)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาอิทธิพลของคุณลักษณะงานและแรงจูงใจที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของอาสาสมัครศูนย์เยาวชนกรุงเทพมหานคร จากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 155 คน โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิธีการทางสถิติและการวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ความสัมพันธ์แบบถดถอยพหุคูณ ในการรายงานผลการวิจัย และผลการวิจัยพบว่า 11 คุณลักษณะของงาน ประกอบด้วย ด้านเอกลักษณ์ของงาน ด้านความหลากหลายของงาน และ 21 แรงจูงใจในการทำงาน ประกอบด้วย ความรับผิดชอบ ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ความต้องการพัฒนาความรู้ความสามารถ ความสัมฤทธิ์ผล ผลประโยชน์ตอบแทน การได้รับการยอมรับนับถือ ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของอาสาสมัครศูนย์เยาวชนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

คำสำคัญ: คุณลักษณะงาน แรงจูงใจ อาสาสมัคร ศูนย์เยาวชนกรุงเทพมหานคร

Abstract

The purpose of this research is to study The Influence of Job Characteristic and Motivation on Volunteers' Work Happiness at Bangkok Metropolitan Youth Center. Statistical data are collected from close end questionnaires distributing to 155 samplings who work in the place. The statistical analysis tools are percentage, mean, standard variation and multiple regression. The result of the study finds that factors affecting job characteristic in identity of job, the a variety of jobs and their motivation can described as follows; responsibility, the relationship between volunteers, need to develop knowledge, the achievement, the benefits and obtaining respected. Finally satisfaction with job characteristic and their motivation is significantly positively related at 95 percent confidence level.

Keywords: job characteristics, motivation, volunteer, Bangkok Metropolitan Youth Center

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยมีแนวคิดการสร้างองค์การแห่งความสุข โดยสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยได้ริเริ่มโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตการทำงานในสถานประกอบการ เพื่อสร้างเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต ของคนทำงานในสถานประกอบการที่จะเกิดความมั่นคงยั่งยืน ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ โดยการสนับสนุนในด้านงบประมาณของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) เริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2546 โดยจัดตั้งเป็นมาตรฐานระบบบริหารจัดการคุณภาพชีวิตการทำงานในสถานประกอบการ (Management System of Quality of Work Life: MS-QWL) โดยครอบคลุมสุขภาวะทั้ง 4 ด้าน คือ สุขภาวะกาย สุขภาวะอารมณ์ สุขภาวะทางสังคม และสุขภาวะทางจิตวิญญาณ วิสุทธิ์ จิราธิยุค กล่าวว่ามีผลวิจัยชัดเจนว่ามาตรฐาน MS-QWL ช่วยลดอัตราการลาป่วยได้ถึงร้อยละ 17.13 และอัตราการลาและการขาดงานลดลงร้อยละ 42.89 (ประชาชาติธุรกิจ, 2552: 30)

ต่อมา แผนงานสุขภาวะองค์กรภาคเอกชน สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ได้นำเสนอแนวทางการสร้างองค์กร แห่งความสุข (Happy Workplace) ประกอบด้วยความสุข 8 ประการ คือ การมีสุขภาพดี การมีน้ำใจงาม การผ่อนคลาย การใฝ่หาความรู้ การมีคุณธรรม การปลอดหนี้ การมีครอบครัวที่ดี และการมีสังคมดี ก่อให้เกิดสุขภาวะที่ดี 4 มิติ คือ กาย ใจ สังคม และจิตวิญญาณ การสร้างความสุข ในที่ทำงานจะทำให้พนักงานมีความสุข ดำรงชีวิตอย่างเหมาะสม มีความสัมพันธ์ที่ดีในหมู่เพื่อนร่วมงาน เกิดบรรยากาศในการทำงานที่ดีมีแรงจูงใจในการทำงานมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้องค์การจะได้รับประโยชน์จากการมีบุคลากรที่กระตือรือร้น เปี่ยมไปด้วยพลังแห่งความคิดและการเพิ่มผลการปฏิบัติงาน (แผนงานสุขภาวะองค์กรภาคเอกชน, 2552: 1-14)

ศูนย์เยาวชนและกีฬา อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักวัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยว กรุงเทพมหานคร มีภารกิจในส่วนที่เกี่ยวข้อง รวม 3 ด้าน ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ด้านการศึกษา และด้านสุขภาพ แต่ละศูนย์ฯ มีเจ้าหน้าที่ ทั้งที่เป็นข้าราชการ ลูกจ้าง และอาสาสมัคร คอยให้บริการประชาชนที่เข้าไปใช้บริการ ซึ่งสถานการณ์ปัจจุบัน ภายในศูนย์เยาวชนมีการเข้า-ออกงานเป็นประจำ จึงจำเป็นต้องร่วมกันสร้างสุขภาวะที่ดีในองค์กร หรือการเป็นองค์กรแห่งความสุข ไม่เพียงแต่สร้างความพึงพอใจในการทำงาน ลดอัตราการขาดงาน และการลาออกแล้ว ยังเป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญของการแข่งขันระหว่างองค์กรเพื่อช่วงชิงบุคลากรที่มีความสามารถเป็นเลิศ (War of Talent) ให้มาร่วมงานกับองค์กร ด้วยเหตุนี้เอง หลายองค์การจึงมุ่งเน้นให้ความสำคัญกับความเป็นอยู่ที่ดีของพนักงาน (Martin, Jones and Callan, 2005) จากผลการศึกษาของ Gray (2007: 41) พบว่า การสร้างบรรยากาศในการทำงานให้เต็มไปด้วยความสุข นั้น เป็นปัจจัยที่สำคัญต่อความสำเร็จของผลการปฏิบัติงาน เพราะเมื่อพนักงานเกิดความรู้สึกสบายใจก็จะสามารถสร้างผลงานได้อย่างเต็มศักยภาพ ดังนั้น ความสุขกับผลประกอบการขององค์กรจึงเป็นสิ่งที่ไล่กวดตามกัน

จากความเชื่อที่ว่าคนหรือพนักงานในองค์กรนั้นๆ เป็นทรัพยากรที่มีชีวิตจิตใจมีความรู้สึก คนจะทำงานได้ดีก็ต่อเมื่อมีความพึงพอใจ ความรักในงานและมีความศรัทธาต่อองค์กร จึงจะทำให้มีความสุขในการทำงาน และพร้อมที่จะทุ่มเทแรงกายแรงใจอย่างเต็มความสามารถในการทำงานให้องค์กร (วิไลวรรณ สาริกุล, 2549: 1) จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาคุณลักษณะของงานและแรงจูงใจในการปฏิบัติงานที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงาน และเปรียบเทียบคุณลักษณะงานและแรงจูงใจในการปฏิบัติงานที่มีอิทธิพลต่อความสุขในการทำงานของอาสาสมัครศูนย์เยาวชนกรุงเทพมหานคร เพื่อให้ทราบถึงความสุขในการทำงานของอาสาสมัคร และความสัมพันธ์ของคุณลักษณะของงานและแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของอาสาสมัคร และปัจจัยหรือองค์ประกอบอื่นที่ก่อให้เกิดความสุขในการทำงานที่มีอิทธิพลและสามารถทำนายความสุขในการทำงาน และสามารถนำผลจากการศึกษารังนี้ไปใช้ปรับปรุงพัฒนาองค์กรให้เป็น สถานที่ทำงานที่น่าอยู่น่าทำงาน และเป็นองค์กรแห่งความสุข เพื่อให้เกิดคุณภาพระหว่างความสุขในการทำงานกับความสุขในชีวิตด้านอื่น ๆ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะของงาน แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน และความสุขในการทำงานของอาสาสมัครศูนย์เยาวชนกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาคุณลักษณะของงาน และแรงจูงใจในการปฏิบัติงานที่ส่งผลต่อความสุข ในการทำงานของอาสาสมัครศูนย์เยาวชนกรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่อง อิทธิพลของคุณลักษณะงานและแรงจูงใจที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของอาสาสมัครศูนย์เยาวชนกรุงเทพมหานคร เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ ในการเก็บข้อมูลจากอาสาสมัครศูนย์เยาวชนกรุงเทพมหานครที่ได้รับคำตอบแทนเป็นรายเดือน โดยผู้วิจัยได้จัดลำดับการนำเสนอวิธีการศึกษา ดังนี้

แนวคิด หลักการ ทฤษฎี

1. แนวคิดและทฤษฎีคุณลักษณะงานคุณลักษณะงานเป็นรูปแบบวิธีที่จะเพิ่มคุณค่า ในงาน ซึ่งเน้นมิติงานทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ความหลากหลายของทักษะ ความมีเอกลักษณ์ของงาน ความสำคัญของงาน การมีอิสระในการทำงาน และผลย้อนกลับของงาน (Greenberg and Baron, 2008: 154-156)

2. แนวคิดและทฤษฎีแรงจูงใจในการทำงาน แรงจูงใจ หมายถึง ปัจจัยที่เป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลมีความเต็มใจ มุ่งมั่น และทุ่มเทความพยายามให้บุคคลมีความเต็มใจในการทำงาน เกิดความพึงพอใจและมุ่งมั่นที่จะทำงานให้ดีที่สุด เพื่อให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพประสิทธิผลบรรลุความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ (วีรศักดิ์ จักรสาร, 2552) สอดคล้องกับ เนตร์พัฒนา ยาวีราช (2549: 114) ได้แบ่งแรงจูงใจ เป็น 2 ประเภท ตามลักษณะพฤติกรรมที่แสดงออก คือ แรงจูงใจภายใน เป็นแรงจูงใจที่เกิดขึ้นภายในตัวบุคคลเอง ที่มองเห็นคุณค่าของการทำกิจกรรมว่ามีประโยชน์ และจะทำด้วยความเต็มใจ เพื่อมุ่งหวังความสำเร็จในการทำกิจกรรมโดยไม่ต้องมีใครควบคุม เช่น ความอยากก้าวหน้าในหน้าที่การงาน และแรงจูงใจภายนอก เป็นแรงจูงใจที่เกิดจากการคาดหวังสิ่งอื่นที่อยู่ภายนอกตัวบุคคลที่มีอิทธิพลในการกระตุ้นหรือชักจูงให้บุคคลแสดงพฤติกรรมออกมาทางใดทางหนึ่งเพื่อให้เกิดความพึงพอใจ โดยมีสิ่งจูงใจนั้นเป็นเครื่องล่อใจภายนอก เช่น รางวัล ค่าชมเชย เป็นต้น

3. แนวคิดและทฤษฎีความสุขในการทำงาน ความสุขในการทำงานของพนักงานนั้นเกิดจากความพึงพอใจในการทำงาน และความสุขในการทำงาน เป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นภายในจิตใจของแต่ละคนที่ตอบสนองต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในการทำงาน (Peter Warr, 2007) ประกอบกับ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) โดยแผนงานสุขภาวะองค์กรภาคเอกชน (2552: 1-14) ได้นำเสนอเครื่องมือในการสร้างความสุขในชีวิตของคนทำงานที่ชื่อว่า Happy Work Place หรือ องค์กรแห่งความสุขในที่ทำงาน ประกอบด้วย 8 ประการ คือ การมีสุขภาพดี การมีน้ำใจงาม การผ่อนคลาย การใฝ่หาความรู้ การมีคุณธรรม การปลอดภัย การมีครอบครัวที่ดี และการมีสังคมที่ดี

4. ศูนย์เยาวชนกรุงเทพมหานคร กรุงเทพมหานครได้ดำเนินการจัดตั้งศูนย์เยาวชนขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2503 ปัจจุบันมีศูนย์เยาวชน สังกัดกองนันทนาการ สำนักวัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยว จำนวน 37 แห่ง และศูนย์เยาวชนไทย-ญี่ปุ่น (ดินแดง) รวมทั้งสิ้น 38 แห่ง โดยแบ่งตามขนาดพื้นที่เป็น 4 ระดับ คือ ศูนย์เยาวชนมิติใหม่ จำนวน 11 แห่ง ศูนย์เยาวชนระดับ A จำนวน 12 แห่ง ศูนย์เยาวชนระดับ B จำนวน 12 แห่ง และศูนย์เยาวชนระดับ C จำนวน 2 แห่ง (สำนักวัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยว, 2551)

ศูนย์เยาวชน เป็นสถานที่สำหรับเด็กและเยาวชนได้มาทำกิจกรรมด้านนันทนาการ และกีฬาร่วมกัน เพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนในด้านต่าง ๆ ได้แก่ การพัฒนาด้านสุขภาพกาย และจิตใจ ด้านสติปัญญา ความรู้ความสามารถ

ด้วยการปลูกฝังหลักธรรมทางศาสนา คุณธรรม จริยธรรม วัฒนธรรมและความเป็นไทย และเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่สังคมและเศรษฐกิจยุคใหม่ โดยมีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการให้บริการจัดกิจกรรมกีฬา และนันทนาการ การพัฒนาผู้นำเยาวชน การจัดกิจกรรมอนุรักษ์และส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมประเพณี และกิจกรรมพิเศษอื่น ๆ (สำนักวัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยว, 2551)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัย คือ อาสาสมัครประจำศูนย์เยาวชนกรุงเทพมหานครที่ปฏิบัติงานในปี พ.ศ. 2556 จำนวน 252 คน (กองนันทนาการ, 2556)

กลุ่มตัวอย่าง คือ อาสาสมัครประจำศูนย์เยาวชนกรุงเทพมหานคร จำนวน 155 คน จากการที่ผู้วิจัยได้คำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นตัวแทนของประชากรโดยใช้สูตรของตาราง Taro Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ระดับความคลาดเคลื่อนไม่เกินร้อยละ 5 (Taro Yamane, 1973)

ผลการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลนั้นได้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค เท่ากับ 0.833

ผลการศึกษาด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของอาสาสมัครศูนย์เยาวชนกรุงเทพมหานคร มีกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 62.58 และเป็นเพศชาย จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 37.42 ตามลำดับ เป็นกลุ่มที่มีอายุระหว่าง 26-35 ปี มากที่สุด จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 51.61 ส่วนใหญ่มีอายุการทำงานเป็นอาสาสมัครศูนย์เยาวชนฯ 1-3 ปี จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 36.13 โดยส่วนใหญ่อาสาสมัครศูนย์เยาวชนฯ ได้รับค่าตอบแทนต่อเดือน 5,001 บาทขึ้นไป จำนวน 134 คน คิดเป็นร้อยละ 86.45 ทั้งนี้รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของอาสาสมัครศูนย์เยาวชนฯ ส่วนใหญ่อยู่ที่ 7,001 – 9,000 บาท จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 43.23

ผลการศึกษาด้วยสถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ได้แก่ การวิเคราะห์สมมติฐานทั้งสองข้อ โดยใช้สถิติทดสอบหาความสัมพันธ์แบบการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) ทำการทดสอบที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 คุณลักษณะของงานส่งผลต่อความสุขในการทำงานของอาสาสมัครศูนย์เยาวชนกรุงเทพมหานคร พบว่า องค์ประกอบคุณลักษณะงานที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของอาสาสมัครศูนย์เยาวชนกรุงเทพมหานครโดยรวมแตกต่างกันมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยองค์ประกอบย่อยคุณลักษณะงานที่ส่งผลประกอบด้วย 2 องค์ประกอบย่อย เรียงลำดับจากที่ส่งผลมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านเอกลักษณ์ ของงาน และด้านความหลากหลายของงาน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐานเป็น 0.38 และ 0.23 ตามลำดับ โดยที่ปัจจัยดังกล่าวมีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณเท่ากับ 0.53 และในทั้ง 2 องค์ประกอบ ร่วมกันส่งผลต่อความสุขในการทำงานของอาสาสมัครศูนย์เยาวชนกรุงเทพมหานครโดยรวมร้อยละ 28.30 และมีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการประมาณค่าเท่ากับ 0.33

ตารางที่ 1 ค่าสัมประสิทธิ์ของคุณลักษณะงานที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงาน

คุณลักษณะงาน	t	P
a	9.431	0.000*
เอกลักษณ์ของงาน	4.823	0.000*
ความหลากหลายของงาน	2.987	0.003*
S.E. _{est} = 0.325		R = 0.532
		R ² = 0.283*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมติฐานที่ 2 แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ประกอบด้วย แรงจูงใจภายใน และแรงจูงใจภายนอกที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของอาสาสมัครศูนย์เยาวชนกรุงเทพมหานคร พบว่า แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ประกอบด้วย แรงจูงใจภายใน แรงจูงใจภายนอกที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของอาสาสมัครศูนย์เยาวชนกรุงเทพมหานคร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยองค์ประกอบย่อยของแรงจูงใจที่มีอิทธิพล ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบย่อย เรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ความรับผิดชอบ ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ความต้องการพัฒนาความรู้ความสามารถ ความสัมพันธ์ผล ผลประโยชน์ตอบแทน และการได้รับการยอมรับนับถือ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐานเป็น 0.290, 0.270, 0.248, 0.182, 0.167 และ 0.145 ตามลำดับ โดยที่ปัจจัยดังกล่าวมีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณเท่ากับ 0.831 และในทั้ง 6 องค์ประกอบร่วมกันส่งอิทธิพลต่อความสุขในการทำงานของอาสาสมัครศูนย์เยาวชนกรุงเทพมหานครโดยรวมร้อยละ 69.10 และมีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการประมาณค่าเท่ากับ 0.216

ตารางที่ 2 ค่าสัมประสิทธิ์ของแรงจูงใจในการทำงานที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงาน

คุณลักษณะงาน	t	P
a	4.673	0.000*
ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน	3.794	0.000*
ความรับผิดชอบ	5.057	0.000*
ความต้องการพัฒนาความรู้ความสามารถ	4.635	0.000*
ผลประโยชน์ตอบแทน	3.164	0.002*
ความสัมพันธ์ผล	3.291	0.001*
การได้รับการยอมรับนับถือ	2.179	0.031*
S.E. _{est} = 0.216		R = 0.831
		R ² = 0.691*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สรุปและอภิปรายผล

จากผลการศึกษา เรื่อง อิทธิพลของคุณลักษณะงานและแรงจูงใจที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของอาสาสมัครศูนย์เยาวชนกรุงเทพมหานคร จากกลุ่มตัวอย่าง 155 คน พบว่า

คุณลักษณะงานที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของอาสาสมัครศูนย์เยาวชนกรุงเทพมหานครอยู่ในระดับน้อย ซึ่งหมายถึง อาสาสมัครมีการรับรู้ในคุณลักษณะงานที่ทำน้อย สอดคล้องกับ Aldag and Streams (1987) Newstrom

and Davis (1997) Carmeli and Gefen (2005) ที่กล่าวว่า การรับรู้คุณลักษณะงานที่ทำของพนักงานมิได้ขึ้นอยู่กับ การตัดสินใจของผู้บังคับบัญชาหรือองค์กร พนักงานจะมีพฤติกรรมการทำงานตามการรับรู้คุณลักษณะงานที่ตนทำอยู่ หากพนักงานรับรู้คุณลักษณะงานที่ตนทำในทางบวกก็จะยอมส่งผลต่อแรงจูงใจ ผลการปฏิบัติงาน และความผูกพันต่อ องค์กร หากพนักงานรับรู้คุณลักษณะงานในทางลบแล้ว พนักงานจะแสดงพฤติกรรม ที่ไม่พึงประสงค์แก่องค์กรได้ เช่นกัน เช่น พฤติกรรมการต่อต้าน การไม่ตั้งใจปฏิบัติงาน พฤติกรรมดังกล่าวอาจนำไปสู่แนวโน้มของการตั้งใจขาดงาน และการลาออกจากงานของพนักงานในองค์กร เมื่อพิจารณารายละเอียดเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีอิทธิพลต่อ ความสุขในการทำงานของอาสาสมัครศูนย์เยาวชนกรุงเทพมหานคร คือ ด้านเอกลักษณ์ของงาน รองลงมา คือ ด้าน ความหลากหลายของงาน สอดคล้องกับการศึกษาของ Greenberg and Baron (2008) กรีนเบิร์ก เดิมวิทซ์เจอร์ (2553) ที่พบว่า คุณลักษณะงานของพนักงานระดับปฏิบัติการ มีคุณลักษณะงานด้านความมีเอกลักษณ์ของงาน ด้าน ความหลากหลายของทักษะอยู่ในระดับสูง ก่อเกิดเป็นรูปแบบวิธีที่จะเพิ่มคุณค่าในงานอันจะนำไปสู่ผลลัพธ์ที่มี คุณประโยชน์สำหรับแต่ละบุคคล เช่น ความพึงพอใจในงาน และสำหรับองค์กร เช่น ลดการลาออกของพนักงาน เป็น ต้น

แรงจูงใจส่งผลต่อความสุขในการทำงานของอาสาสมัครศูนย์เยาวชนกรุงเทพมหานครอยู่ในระดับมาก ซึ่ง หมายถึง อาสาสมัครมีแรงจูงใจในการทำงานอยู่ในระดับดี สอดคล้องกับการศึกษาของ เนตรพัฒนา ยาวีราช (2549) และวีรศักดิ์ จักรสาร (2552) ที่กล่าวว่า แรงจูงใจ เป็นปัจจัยที่เป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลมีความเต็มใจ มุ่งมั่น และทุ่มเท ความพยายามให้บุคคล มีความเต็มใจในการทำงาน เกิดความพึงพอใจและมุ่งมั่นที่จะทำงานให้ดีที่สุดเพื่อให้การ ปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพประสิทธิผลบรรลุความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ โดยแบ่งแรงจูงใจตามลักษณะพฤติกรรมที่ แสดงออกเป็น 2 ประเภท คือ แรงจูงใจภายใน เป็นแรงจูงใจที่เกิดขึ้นภายในตัวบุคคล ที่มองเห็นคุณค่าของการทำ กิจกรรมว่ามีประโยชน์ และจะทำด้วยความเต็มใจเพื่อมุ่งหวังความสำเร็จในการทำกิจกรรมโดยไม่ต้องมีใครควบคุม เช่น ความอยากก้าวหน้าในหน้าที่การงาน และแรงจูงใจภายนอก เป็นแรงจูงใจที่เกิดจากการคาดหวังสิ่งอื่นที่อยู่ภายนอกตัว บุคคล ที่มีอิทธิพลในการกระตุ้นหรือชักจูงให้บุคคลแสดงพฤติกรรมออกมาทางใดทางหนึ่งเพื่อให้เกิดความพึงพอใจ โดย มีสิ่งจูงใจนั้นเป็นเครื่องล่อใจภายนอก เมื่อพิจารณารายละเอียดเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีอิทธิพลต่อความสุขในการ ทำงานของอาสาสมัครศูนย์เยาวชนกรุงเทพมหานคร คือ ความรับผิดชอบ รองลงมา คือ ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ความต้องการพัฒนาความรู้ความสามารถ ความสัมพันธ์ผล ผลประโยชน์ตอบแทน และการได้รับการยอมรับนับถือ สอดคล้องกับการศึกษาของ นกตล กรรณิกา (2551) อภิชาติ ภูพานิช (2551) บรรเจิด บุญเสริมส่ง (2550) รวมศิริ เมนะโพธิ (2550) รังสรรค์ อ่วมมี (2550) และชยานันต์ คงทรัพย์ (2548) ที่พบว่า ความสุขในการทำงานของพนักงาน นั้นเกิดจากแรงจูงใจในการทำงาน ก่อเกิดเป็นความพึงพอใจ และมีอิทธิพลต่อความสุขในการทำงาน เป็นความรู้สึกที่ เกิดขึ้นภายในจิตใจของแต่ละคน ที่ตอบสนองต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในการทำงาน เป็นสิ่งที่แสดงว่า อาสาสมัครศูนย์ เยาวชนกรุงเทพมหานคร มีแรงจูงใจ ความรับผิดชอบ รองลงมา คือ ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ความต้องการ พัฒนาความรู้ความสามารถ ความสัมพันธ์ผล ผลประโยชน์ตอบแทน และได้รับการยอมรับนับถือในองค์กรที่เกิดเป็น แรงจูงใจเชิงบวก ทำให้มีความพึงพอใจ มีความสุขในการทำงาน มีความยินดีในการปฏิบัติงานในหน้าที่ของตน

จากผลการศึกษาข้างต้นแสดงให้เห็นถึงแรงจูงใจมีความสำคัญต่อความสุข ในการทำงานของอาสาสมัครศูนย์ เยาวชนกรุงเทพมหานคร และมีส่วนช่วยให้อาสาสมัครต้องการพัฒนาความรู้ความสามารถของตนเอง รวมถึงการสร้าง สัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อนร่วมงานในองค์กร เพื่อเป็นแรงผลักดันในการทำงานอย่างมีความสุข ดังนั้น ศูนย์เยาวชน กรุงเทพมหานคร ในระดับต่าง ๆ ควรคำนึงถึงการผลักดันในการให้อาสาสมัคร ได้มีการพัฒนาความรู้ความสามารถ และ

มีกิจกรรมการทำงานร่วมกัน เพื่อสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีแก่อาสาสมัครในศูนย์เยาวชนกรุงเทพมหานคร ในระดับต่าง ๆ ตามแผนงานสุขภาพองค์กรภาคเอกชน (สสส.) ที่กล่าวไว้ว่า Happy Work Place หรือ องค์กรแห่งความสุขในที่ทำงาน

บรรณานุกรม

กรัณฐรักษ์ เต็มวิทย์ขจร. (2553). *คุณลักษณะงาน ความสมดุลระหว่างชีวิตและการทำงานบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ และความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานระดับปฏิบัติการ บริษัทผลิตบรรจุภัณฑ์แก้วแห่งหนึ่ง*. วารสาร สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 36(1), 86-97.

กองนันทนาการ. (2556). *งบประมาณรายจ่ายประจำปี 2556*. กรุงเทพฯ: กองนันทนาการ สำนักวัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยว.

ชยานันต์ คงทรัพย์. (2548). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการทำงานของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดปทุมธานี*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.

นภดล วรรณิกา. (2551). *ประเมินความสุขของคนทำงาน (Happiness at Workplace): กรณีศึกษาประชาชนอายุ 18-60 ปี ที่ทำงานในสถานประกอบการและองค์กรธุรกิจในเขตกรุงเทพมหานคร*. ค้นเมื่อ 20 กุมภาพันธ์ 2557, จาก <http://www.ryt9.com/s/abcp/416085>

เนตรพัฒนา ยาวีราช. (2549). *ภาวะผู้นำและผู้นำเชิงกลยุทธ์*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บรรเจิด บุญเสริมส่ง. (2550). *การรับรู้ลักษณะงานและแรงจูงใจในการทำงานของพนักงานระดับปฏิบัติการ บริษัท ไทยเมอริรี่ จำกัด*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

ประชาชาติธุรกิจ. (2552). (19-22 พฤศจิกายน 2552). *มาตรฐาน MW-QWL สร้างองค์กรอยู่ดี มีสุข ลดการขาดลา 42%*, 30.

แผนงานสุขภาพองค์กรภาคเอกชน. (2552). *มาสร้างองค์กรแห่งความสุขกันเถอะ*. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ.

รวมศิริ เมนะโพธิ. (2550). *เครื่องมือวัดการทำงานอย่างมีความสุข กรณีศึกษา นักศึกษาภาคพิเศษ ระดับปริญญาโท สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์*. สารนิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

รังสรรค์ อ่วมมี. (2550). *คุณลักษณะงานที่มีความสัมพันธ์ต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของพนักงานบริษัท กม.18 วิศวกรรม*. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.

วิไลวรรณ สารีกุล. (2549). *ความผูกพันในองค์กร: กรณีศึกษาพนักงานบริษัท ไทยน้ำทิพย์ จำกัด (โรงงาน หัวหมาก)*. สารนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

วีรศักดิ์ จักรสาร. (2552). *แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขอำเภอนิคมน้ำอ้อม จังหวัดมุกดาหาร*. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

สำนักวัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยว, (2551). *ศูนย์เยาวชนกรุงเทพมหานคร*. ค้นเมื่อ 30 กันยายน 2556, จาก <http://www.bangkok.go.th/cstd/>.

อภิชาติ ภูพานิช. (2551). *การใช้ดัชนีวัดระดับความสุขในการทำงานของบุคลากร สังกัดสำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์*. วิทยานิพนธ์สังคมศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

Carmeli A. and Gefen D. (2005). *The relationship between work commitment models and employee withdrawal intentions*. *Journal of Managerial Psychology*. 20(2), 63 – 86.

Gray, Roderic. (2007). *A Climate of Success*. Oxford: Elsevier.

- Greenberg, Jerald and Baron, Robert A. (2008). **Behavior in Organizations** (9th ed.). New Jersey: Pearson Education.
- Martin, Angela J., Jones, Elizabeth S. and Callan, Victor J. (2005). *The Role of Psychological Climate in Facilitating Employee Adjustment during Organizational Change*. **European Journal of Work and Organizational Psychology**, 14 (3), 263–289.
- Newstrom, J.W. and Davis, K. (1997). **Organizational behavior: Human behavior at work**. (10th ed.). New York: McGraw-Hill.
- Ramon J. Aldag, Timothy M. Stearns. (1987). **Cases, readings and special topics in management**. US: South-Western Pub. Co.
- Warr, Peter. (2007). **Work, Happiness and Unhappiness**. New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates.
- Yamane, T. (1973). **Statistical and Introductory Analysis**. Tokyo: Harper and Row Inc.

แบบจำลองภูมิประเทศเพื่องานอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านดงห้วยเย็น
Topographic Model for Ban Dong Huai Yen Village Health Volunteer

ศราวุธ พงษ์ลีรัตน์*

Sarawut Pongleerat

* ภาควิชาเทคโนโลยีภูมิสารสนเทศ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น

(nuinui2000@hotmail.com)

บทคัดย่อ

แบบจำลองภูมิประเทศเพื่องานอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านดงห้วยเย็น เป็นการวิจัยแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนทำให้เกิดกระบวนการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ร่วมกัน โดยแบบจำลองภูมิประเทศหมู่บ้านดงห้วยเย็น เป็นกลไกสำคัญในการบริหารงานด้านสาธารณสุขชุมชน อาทิ การแสดงข้อมูลตำแหน่งผู้ป่วยโรคไข้เลือดออก ตำแหน่งผู้สูงอายุ ตำแหน่งอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยชุมชนเป็นผู้สร้างฐานข้อมูลบนแบบจำลองภูมิประเทศได้ด้วยตนเอง นักศึกษาที่เกิดและเติบโตในหมู่บ้านดงห้วยเย็น จะเป็นตัวเชื่อมโยงให้อาจารย์และเพื่อนในชั้นเรียนได้เดินทางแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ผลการศึกษาพบว่าแบบจำลองภูมิประเทศก่อให้เกิดกระบวนการการเรียนรู้ การประยุกต์ใช้ และการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ทางด้านภูมิสารสนเทศร่วมกัน นักศึกษามีการพัฒนาแนวคิดและทักษะทางด้านภูมิสารสนเทศเพื่อประยุกต์ใช้ในการพัฒนาชุมชนที่สามารถจับต้องได้อย่างเป็นรูปธรรม อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านดงห้วยเย็น มีเครื่องมือในการบริหารจัดการทำให้เข้าใจถึงสภาพของปัญหาที่แท้จริงอันจะนำไปสู่การดำเนินการแก้ไขได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: ภูมิสารสนเทศ, แบบจำลองภูมิประเทศ, อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน

Abstract

The topographic model for village health volunteer work at Ban Dong Huai Yen was developed by using participatory action research (PAR) design. There was a learning process in which people in the community can share their knowledge. The topographic model of Ban Dong Huai Yen became a key mechanism in the management of public health services in the community; for example, the model can locate the patients of dengue fever, the position of elders, etc. The community can create database for the topographic model by themselves. The student whose hometown is in Ban Dong Huai Yen brought teachers and classmates to exchange knowledge with village health volunteer in the community. The results showed that the topographic model could create a learning process, applications and the exchanging of experience relating to Geo-Informatics. Students could develop their concepts and skills in the application of Geo-Informatics to community development. Village Health Volunteer of Ban Dong Huai Yen has got a management tool that helps them understand the conditions of the real problems. This will lead them to effective solutions.

Keywords: Geo-Informatics, Topographic Model, Village Health Volunteer

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

หมู่บ้านดงห้วยเย็น ตั้งอยู่หมู่ที่ 14 ต.บ้านโฮ้ง อ.บ้านโฮ้ง จ.ลำพูน เป็นหมู่บ้านชนากลาง ชาวบ้านมีอาชีพรับจ้าง ทำนา รายได้ส่วนใหญ่เพื่อการเลี้ยงชีพ และเป็นหมู่บ้านที่ได้รับรางวัลชนะเลิศระดับประเทศป่าชุมชน จากโครงการอนุรักษ์ป่า ป่ารักชุมชน ประจำปี พ.ศ. 2556 โดยคนในชุมชนสามารถพลิกฟื้นสภาพป่าที่ถูกบุกรุกทำลายจากการทำสัมปทานเหมืองแร่และลักลอบตัดไม้ให้เป็นป่าชุมชนจนทำให้ป่ามีสภาพสมบูรณ์ กลายเป็นแหล่งกำเนิดต้นน้ำลำธารหลายสายที่หล่อเลี้ยงชุมชน เป็นแหล่งอาศัยของสัตว์ป่า อาทิ นกยูง เก้ง หมูป่า เป็นต้น โดยเฉพาะนกยูงมีมากเป็นอันดับ 2 ของประเทศรองจากเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยขาแข้ง กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช อีกทั้งยังเป็นแหล่งหาอาหารป่าแหล่งสมุนไพรรักษาโรค ซึ่งชาวบ้านสามารถเข้าไปหาออกมาใช้เพื่อการดูแลตัวเองได้ (กมล แสงหงษ์, 2556) อย่างไรก็ตามหมู่บ้านนี้มีกลุ่มชาวบ้านกลุ่มหนึ่งที่ได้เสียสละเวลาส่วนตัวมาทำประโยชน์เพื่อส่วนรวมเพื่อสุขภาพพลานามัยที่ดีของคนในหมู่บ้านคือการเป็นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ซึ่งเป็นการมีส่วนร่วมของประชาชนภายในหมู่บ้าน ในการดูแลสุขภาพของตนเอง ครอบครัว และชุมชน โดยผ่านกระบวนการอบรมให้ความรู้จากเจ้าหน้าที่สาธารณสุข และปฏิบัติงานด้วยความเสียสละเพื่อชุมชน ในปี พ.ศ. 2555 ได้มีการวิจัยเรื่องภูมิสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์: แบบจำลองหมู่บ้านแม่กลางหลวง ซึ่งเป็นการดำเนินงานที่มีการประยุกต์ใช้องค์ความรู้ทางด้านภูมิสารสนเทศมาช่วยในการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ได้แก่ การสร้างแบบจำลองภูมิประเทศที่แสดงถึงตำแหน่งแหล่งท่องเที่ยว เส้นทางท่องเที่ยว นอกจากนี้ยังได้มีการนำไปใช้ในการบริหารจัดการชุมชน อาทิ การวางแผนเพื่อทำแนวกันไฟ การกำหนดเขตพื้นที่ห้ามจับสัตว์น้ำ และถือได้ว่าเป็นกลไกสำคัญในการบริหารทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่ชุมชนเป็นผู้สร้างฐานข้อมูลทรัพยากรท้องถิ่นผ่านแบบจำลองสามมิติได้ด้วยตนเอง นอกจากนี้ประสบการณ์ระหว่างนักศึกษาและชุมชนเป็นการฝึกทักษะการทำงานจริงเพื่อใช้ในการเรียนการสอนได้อีกทางหนึ่ง (ศราวุธ พงษ์สิทธิ์, 2555) ต่อมาในปีการศึกษา 2556 ภาควิชาภูมิสารสนเทศ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยพาร์อีสเทอร์น ได้ใช้แนวคิดการเปลี่ยนการสอนเป็นกระบวนการเรียนรู้โดยเน้นให้นักศึกษาเป็นผู้ขับเคลื่อนด้วยการนำเอาองค์ความรู้ที่ได้เรียนในชั้นเรียนไปประยุกต์ใช้ในชุมชนภายใต้แนวคิด "รักบ้านเกิด" ซึ่งนางสาวดาริกา ชัดปัญญา นักศึกษาที่เกิดและเติบโต ณ หมู่บ้านแห่งนี้ มีแนวคิดที่จะบูรณาการองค์ความรู้ทางด้านภูมิสารสนเทศ ซึ่งเป็นการจัดเก็บ จัดการ วิเคราะห์ และตีความข้อมูลข่าวสารเชิงพื้นที่ ประกอบด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ การกำหนดตำแหน่งบนโลกด้วยดาวเทียม การสำรวจจากระยะไกลด้วยดาวเทียม การสำรวจด้วยภาพถ่ายทางอากาศ และเทคโนโลยีการทำแผนที่ (สืบพงษ์ พงษ์สวัสดิ์, 2551) มาพัฒนาชุมชนบ้านเกิดจึงได้มีการประสานงานระหว่างมหาวิทยาลัยและหมู่บ้านดงห้วยเย็นในการจัดประชุมเพื่อพิจารณาความเป็นไปได้ในการดำเนินงานในวันเสาร์ที่ 23 มิถุนายน พ.ศ. 2556 ณ ศาลาประชาคมหมู่บ้านดงห้วยเย็น ต.บ้านโฮ้ง อ.บ้านโฮ้ง จ.ลำพูน เพื่อกำหนดโจทย์การวิจัยร่วมกันตามแนวคิดการวิจัยแบบมีส่วนร่วมอันจะนำไปซึ่งการนำผลการดำเนินงานจากวิจัยแบบมีส่วนร่วมสามารถไปใช้ประโยชน์ได้จริงในชุมชน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อจัดทำแบบจำลองภูมิประเทศของหมู่บ้าน ที่มีความถูกต้องเชิงพื้นที่แสดงผลด้วยข้อมูลดาวเทียมจากโปรแกรม Google Earth เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลด้านสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน
2. เพื่อจัดทำแผนที่ฐานของหมู่บ้านแสดงรายละเอียดคร่าวๆ เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการวางแผนงานด้านสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน

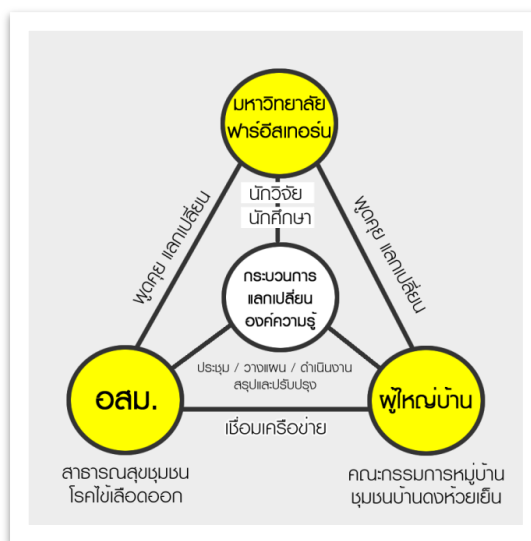
วิธีดำเนินการวิจัย

เน้นการวิจัยแบบปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research: PAR) เพื่อสร้างกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างนักวิจัย นักศึกษา และชุมชนท้องถิ่น โดยพิจารณาความเป็นไปได้จากความต้องการของชุมชนที่สอดคล้องกับแนวทางการบูรณาการร่วมกันอันจะนำไปสู่ประเด็นการพัฒนาชุมชนหมู่บ้านดงห้วยเย็นโดยมีองค์ประกอบ การดำเนินงาน ดังนี้

1. **ทีมวิจัย** ประกอบด้วยนักวิจัยและนักศึกษาภาควิชาภูมิสารสนเทศ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยพาร์ฮิสเทอร์น ที่มีพันธกิจด้านการบริการวิชาการแก่สังคม อีกทั้งคุณลักษณะของกระบวนการวิชาตามหลักสูตร ล้วนแล้วแต่มีความเกี่ยวข้องกับข้อมูลเชิงพื้นที่ ที่สามารถสร้างกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างนักวิจัย นักศึกษา และชุมชนท้องถิ่น ที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนได้อย่างต่อเนื่องทุกภาคการศึกษา

2. **ผู้ใหญ่บ้าน** ได้แก่ ผู้นำชุมชนดงห้วยเย็น ต.บ้านโง้ง อ.บ้านโง้ง จ.ลำพูน ที่มีหน้าที่ในการดูแลความสงบสุขของคนในชุมชน การนัดหมายประชุมเพื่อกำหนดทิศทางของชุมชน ตลอดจนการดูแลสุขภาพ การป้องกันโรคติดต่อ เป็นต้น ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในเชื่อมโยงงานวิจัยสู่ชุมชน

3. **อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.)** เป็นผู้ที่มีบทบาทในการเป็นผู้นำด้านการพัฒนาสุขภาพอนามัย และคุณภาพชีวิตของประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชน เป็นผู้นำพฤติกรรมด้านสุขภาพอนามัยของประชาชนในชุมชน และมีหน้าที่แก้ข่าวร้าย กระจายข่าวดี ซึ่บริการ ประสานงานสาธารณสุข บำบัดทุกข์ประชาชน ดำรงตนเป็นตัวอย่างที่ดี ซึ่งงานวิจัยชิ้นนี้มุ่งหวังจะประยุกต์ใช้ภูมิสารสนเทศเพื่อให้เกิดต่อการบริหารงานด้านสาธารณสุขชุมชน อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านจึงเป็นกลุ่มเป้าหมายหลักในการขับเคลื่อนกระบวนการให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม



ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการดำเนินงาน

วิธีการดำเนินงาน

การศึกษาครั้งนี้ได้ใช้รูปแบบการวิเคราะห์ด้วยวิธีศึกษาทางอ้อมและการกำหนดตัวแปรแทน ตามแนวทางของการทำวิจัยแบบการปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (วีรตัน คำศรีจันทร์, 2554) ผ่านรูปแบบการพูดคุยที่เรียบง่ายด้วยการจัดการประชุม พูดคุย และแสดงความคิดเห็นโดยจากการพูดคุยร่วมกับชุมชนในประเด็นสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน โดยได้ข้อสรุปว่าชุมชนต้องการมีแบบจำลองภูมิประเทศเพื่อใช้เครื่องมือในการบริหารจัดการด้านสาธารณสุขชุมชน และการนำแผนที่มาใช้ในการบริหารจัดการทรัพยากรท้องถิ่น การระดมสมองร่วมกับชุมชนทำให้สามารถ

วิเคราะห์ถึงระบบวิถีคิดของชาวบ้าน สามารถอธิบายปรากฏการณ์ต่าง ๆ ในโลกทรรศน์ของชาวบ้านในชุมชนนั้น ๆ ซึ่งเมื่อบูรณาการกับองค์ความรู้ร่วมกันแล้วจะทำให้เกิดประเด็นปัญหาที่จะนำมาแก้ไขร่วมกัน อันจะนำไปสู่ความยั่งยืนของงานวิจัยในที่สุดโดยมีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

1. การประสานงานเครือข่าย

การประสานงานเครือข่ายได้ดำเนินงานตามแนวคิดริชชี่บ้านเกิด โดยได้มีการสอบถามในชั้นเรียนในประเด็น มีนักศึกษาใดบ้างที่มีความต้องการที่จะนำองค์ความรู้ทางด้านภูมิสารสนเทศไปพัฒนาชุมชนบนพื้นฐานที่ว่าชุมชนจะต้องมีศักยภาพในการดำเนินงานด้วยกัน ซึ่งในขั้นตอนนี้ นางสาวดาริกา ขัดปัญญา นักศึกษาชั้นปีที่ 3 ได้นำเสนอข้อมูลชุมชนหมู่บ้านดงห้วยเย็น ซึ่งมีการร่วมมือวิทยาระหว่างอาจารย์และนักศึกษาในชั้นเรียนต่อมาจึงได้เชื่อมโยงไปยังผู้ปกครอง คนในชุมชน และผู้ใหญ่บ้านจนเกิดการนัดหมายประชุมเพื่อหาโจทย์วิจัยที่เกิดจากความต้องการของชุมชนเพื่อชุมชนโดยแท้จริง และได้ดำเนินงานประชุมอย่างต่อเนื่องเพื่อแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ร่วมกัน จากการประชุมอย่างเป็นทางการแล้ว ได้มีการนัดหมายเพื่อจัดการประชุมเวทีแลกเปลี่ยนความรู้ครั้งที่ 1 ณ ศาลาประชาคมหมู่บ้านดงห้วยเย็น วันที่ 23 มิถุนายน พ.ศ. 2556 โดยผลจากการแสดงความคิดเห็นของชุมชนแบ่งออกเป็น 2 ส่วนได้แก่ การจัดทำแบบจำลองภูมิประเทศ และจัดทำฐานข้อมูลชุมชนในรูปแบบของแผนที่ เพื่อใช้ในการดำเนินงานด้านสาธารณสุขชุมชน ซึ่งมีความสอดคล้องกับสิ่งที่นักศึกษาได้กำลังเรียนอยู่ในภาควิชาภูมิสารสนเทศ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น และได้มีการจัดการประชุมอย่างต่อเนื่องเพื่อดำเนินงาน และสรุปผลการนำเอาผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ต่อชุมชน



ภาพที่ 2 แนวคิดการประสานงาน

2. การสร้างแบบจำลองภูมิประเทศ

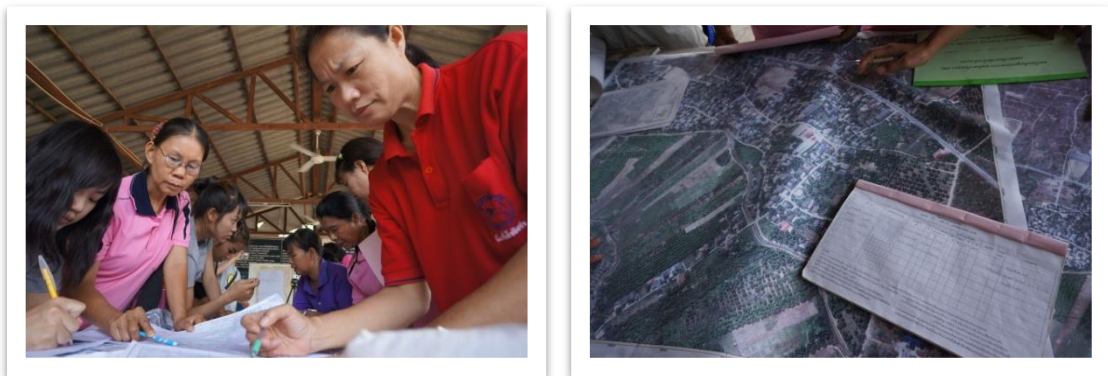
เป็นการดำเนินงานแบบมีส่วนร่วมระหว่างนักศึกษาและชุมชน โดยเริ่มจากการสร้างฐานข้อมูลสารสนเทศ ภูมิศาสตร์เส้นชั้นความสูงแผนที่ภูมิประเทศมาตราส่วน 1:50,000 ระวัง 4745 I อำเภอบ้านโฮ้งนำมาซ้อนทับข้อมูลดาวเทียม Google Earth อ้างอิงความถูกต้องด้วยโครงร่างแผนที่แบบ Universal Transverse Mercator ระบบ WGS84 โซน 47N เพื่อใช้เป็นต้นฉบับในการออกแบบแผนที่เพื่อสร้างแบบจำลองภูมิประเทศ โดยขยายมาตราส่วนเป็น 1 : 2,000 ขนาด 90 x 120 เซนติเมตร แล้วให้ชุมชนมีส่วนร่วมด้วยการตัดฟิวเจอร์บอร์ดขนาด 3 มิลลิเมตรตามเส้นชั้นความสูง นำข้อมูลดาวเทียมในแต่ละชั้นความสูงมาทากาวแล้วซ้อนทับ แล้วนำมาประกอบเป็นแบบจำลองภูมิประเทศหมู่บ้านดงห้วยเย็นที่มีรายละเอียดข้อมูลสามารถมองเห็นระดับครัวเรือน



ภาพที่ 3 การมีส่วนร่วมสร้างแบบจำลองภูมิประเทศหมู่บ้านดงห้วยเย็น

3. การสร้างฐานข้อมูลสารสนเทศภูมิศาสตร์หมู่บ้าน

เป็นการดำเนินงานระหว่างนักศึกษาและเจ้าหน้าที่อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน โดยการพูดคุย สอบถามข้อมูลตำแหน่งครั้งละครัวเรือน โดยนักศึกษาจะอ่านแผนที่และหมายเลขอาคารจากตำแหน่งบนแผนที่แล้วให้เจ้าหน้าที่ระบุเลขที่บ้าน ในการดำเนินงานครั้งนี้ได้แบ่งนักศึกษาและเจ้าหน้าที่ออกเป็น 5 กลุ่ม (ตามโซนรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่) ครอบคลุม จำนวน 543 ครัวเรือน



ภาพที่ 4 การมีส่วนร่วมสร้างฐานข้อมูลสารสนเทศภูมิศาสตร์

สรุปและอภิปรายผล

1. การจัดทำแบบจำลองภูมิประเทศหมู่บ้าน ที่มีความถูกต้องเชิงพื้นที่แสดงผลด้วยข้อมูลดาวเทียมจากโปรแกรม Google Earth เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลด้านสาธารณสุขชุมชน

แบบจำลองภูมิประเทศถือได้เป็น “เครื่องมือ” ที่ก่อให้เกิด “กระบวนการ” การมีส่วนร่วมระหว่างชุมชนและนักศึกษา โดยชุมชนสามารถนำเอาแบบจำลองภูมิประเทศเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงพื้นที่ต่อสาธารณสุขชุมชน และอื่น ๆ ดังที่ได้กล่าวข้างต้น ในส่วนของนักศึกษาก็สามารถนำเอาแบบจำลองภูมิประเทศเป็นเครื่องมือในกระบวนการเรียนรู้ภูมิสารสนเทศในมิติของการมีส่วนร่วมในชุมชนได้อย่างเป็นรูปธรรม เมื่อเปรียบเทียบกับผลการดำเนินงานจากงานวิจัยภูมิสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์:แบบจำลองหมู่บ้านแม่กลางหลวง พบว่าแบบจำลองภูมิประเทศสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเชิงพื้นที่ที่ปรับเปลี่ยนไปตามความต้องการของผู้ใช้ได้อย่างชัดเจน ดังในกรณีงานวิจัยภูมิสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ฯ ก็ได้้นำเอาแบบจำลองภูมิประเทศเพื่อแสดงตำแหน่งแหล่งท่องเที่ยวเป็นหลักเนื่องจากเป็นหมู่บ้านท่องเที่ยว ส่วนในกรณีผลงานวิจัยนี้แบบจำลองภูมิประเทศได้ถูกนำมาใช้ในการแสดงตำแหน่งผู้ป่วยเป็นหลักเช่นเดียวกัน นอกจากนี้บทบาทอื่น ๆ ก็มีลักษณะที่ค่อนข้างเหมือนกัน อาทิ

การนำไปใช้เพื่อให้ผู้สนใจได้เห็นภาพรวมในมิติต่าง ๆ ของหมู่บ้าน เช่น การแสดงตำแหน่งแนวกันไฟ การนำไปใช้เป็นฐานข้อมูลในการบริหารจัดการท้องถิ่น เป็นต้นโดยหลังจากที่ได้มีการนำไปใช้งานจริง จากผลงานวิจัยจากผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ประธานอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน และกรรมการป่าชุมชน สรุปได้ดังนี้

1.1 แบบจำลองภูมิประเทศเป็นข้อมูลมีความละเอียดมาก สามารถใช้เป็นข้อมูลอ้างอิงในการระบุตำแหน่งต่อผู้ที่เข้ามาเยี่ยมชมหมู่บ้าน

1.2 แบบจำลองภูมิประเทศ สามารถทราบถึงระดับความสูงต่ำของพื้นที่ ความหนาแน่นของประชากร พื้นที่เกษตรกรรม และพื้นที่แหล่งน้ำ

1.3 แบบจำลองภูมิประเทศสามารถนำไปใช้การวางแนวกันไฟ และอธิบายภาพรวมของป่าดอยกาน (ป่าชุมชนหมู่บ้านดงห้วยเย็น) ได้

1.4 แบบจำลองภูมิประเทศ ช่วยงานด้านการบริหารจัดการงานต่าง ๆ ของหมู่บ้านได้อย่างมีประสิทธิภาพ



ภาพที่ 5 แบบจำลองภูมิประเทศหมู่บ้านดงห้วยเย็น

2. การจัดทำแผนที่ฐานหมู่บ้านแสดงรายครัวเรือน เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการวางแผนงานด้านสาธารณสุข

ผลการดำเนินงาน ได้ฐานข้อมูลระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ หมู่บ้านดงห้วยเย็น จำนวน 543 ครัวเรือน ประกอบด้วยข้อมูลบ้านเลขที่ที่สามารถเชื่อมโยงกับฐานข้อมูลของชุมชน อาทิ ชื่อเจ้าของบ้าน ข้อมูลประเภทผู้ป่วย สถานภาพของผู้ป่วย ตลอดจนมีการนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเชิงพื้นที่ สามารถสรุปผลการใช้ประโยชน์จากผลงานวิจัยจากผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ประธานอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน และกรรมการป่าชุมชน ได้ดังนี้

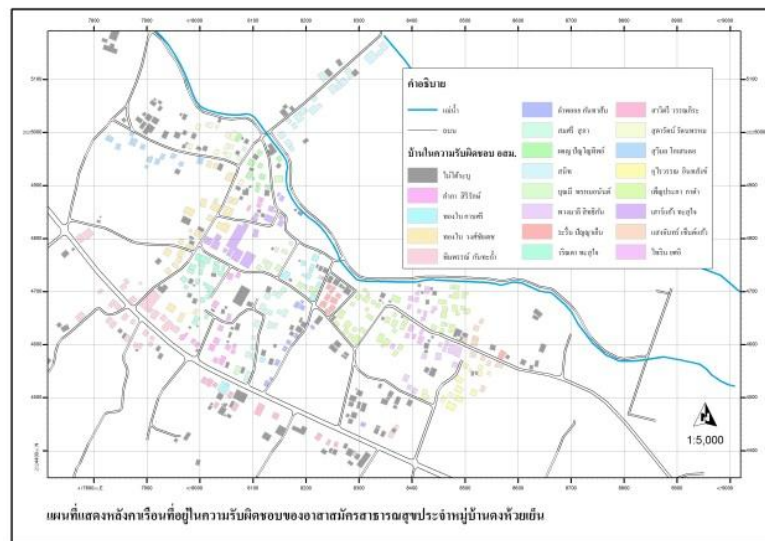
2.1 ตำแหน่งบ้านเลขที่ในแผนที่ ช่วยให้การวางแผนการทำงานด้านโรคระบาดของหมู่บ้านโดยอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน สามารถกำหนดเป้าหมายการทำงานที่ชัดเจนมากขึ้น

2.2 แผนที่ฐานเป็นข้อมูลกลางที่ทำให้เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบในแต่ละพื้นที่ได้เห็นภาพรวมของขอบเขตงานที่รับผิดชอบ

2.3 แผนที่ฐานสามารถนำมาเชื่อมโยงกับข้อมูลประชากร เพื่อนำไปสร้างแผนพัฒนาหมู่บ้าน แผนป้องกันไข้เลือดออก แผนป้องกันผู้ป่วยในหมู่บ้าน

ผลการวิจัยนี้มีความสัมพันธ์เมื่อเทียบกับแนวทางการประยุกต์ใช้ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ในงานสาธารณสุข ด้านการวิเคราะห์ทางระบาดวิทยา การกระจายตัวของผู้ป่วย การวิเคราะห์การเข้าถึงบริการ (พินิจฟ้า อำนวยผล, 2550) พบว่า การประยุกต์ใช้ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์หรือการสร้างแบบจำลองรายละเอียดสูง ล้วน

แล้วแต่เป็นการพัฒนาฐานข้อมูลสำหรับการบริหารจัดการเชิงพื้นที่ให้เกิดประสิทธิภาพโดยการปกคลุมแผนที่ และแสดงสีแยกรายตำบล



ภาพที่ 6 การจัดทำฐานข้อมูลสารสนเทศภูมิศาสตร์พื้นที่รับผิดชอบ อสม.หมู่บ้านดงห้วยเย็น

3. การประยุกต์ใช้ภูมิสารสนเทศในการมีส่วนร่วมต่อชุมชน

การดำเนินงานได้ใช้ภูมิสารสนเทศในการมีส่วนร่วมระหว่างนักศึกษาและชุมชนหมู่บ้านดงห้วยเย็น นักศึกษาและอาจารย์มีการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ร่วมกับชุมชน (สอบถาม สัมภาษณ์ และการสังเกตแบบมีส่วนร่วม) ผ่านกระบวนการสำรวจข้อมูลบ้านเลขที่ร่วมกับการอ่านแผนที่ และข้อมูลดาวเทียมรายละเอียดสูง ผลการวิจัยได้สะท้อนการประยุกต์ใช้ภูมิสารสนเทศในการมีส่วนร่วม ดังนี้

3.1 การประสานงาน โดยเริ่มจากนักศึกษาในชั้นเรียนที่มีบ้านเกิดอยู่ที่หมู่บ้านดงห้วยเย็น เมื่อมีแนวคิด “รักบ้านเกิด” จึงได้เข้าไปปรึกษารอบครัวเพื่อเชื่อมโยงไปยังผู้นำชุมชนอย่างไม่เป็นทางการเนื่องจากคนในชุมชนด้วยกันเองจะมีความสนิทสนมที่มากกว่า เมื่อนักศึกษาเข้าไปสอบถามถึงความเป็นไปได้ในการดำเนินงานด้วยการใช้สิ่งที่นักศึกษากำลังศึกษามาประยุกต์ใช้เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนพร้อมทั้งเป็นความต้องการของชุมชนโดยแท้จริงแล้วอาจารย์จะเข้าไปประสานงานอย่างเป็นทางการเพื่อเชื่อมโยงเครือข่ายร่วมกัน

3.2 การประชุมเพื่อการแลกเปลี่ยน การจัดการประชุมครั้งที่หนึ่งได้ชี้แจงถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย กล่าวคือ การวิจัยตามแนวคิดรักบ้านเกิด ซึ่งทางมหาวิทยาลัยได้นำเสนอผลงานการวิจัยแบบจำลองภูมิประเทศเพื่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ : หมู่บ้านแม่กลางหลวง เพื่อเป็นข้อมูลแลกเปลี่ยนกับชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนในเรื่องของการจัดทำแบบจำลองภูมิประเทศเพื่อนำมาใช้ในการจัดการด้านสาธารณสุขชุมชน นอกจากนี้ชุมชนก็มีความต้องการแผนที่ฐานเช่นเดียวกัน แต่เนื่องจากทีมมหาวิทยาลัยพาร์อีสเทอร์นไม่อาจทราบข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับหมู่บ้านได้ทั้งหมด จึงต้องมีการร่วมมือกันจัดทำแผนที่ฐานที่แสดงข้อมูลบ้านเลขที่ และตำแหน่งที่ถูกต้องตามความเป็นจริง

3.3 การสร้างแบบจำลองภูมิประเทศ ในการวิจัยพบว่าชุมชนหมู่บ้านดงห้วยเย็นเป็นชุมชนที่เข้มแข็งมาก เนื่องจากในวันที่นัดหมายมีผู้เข้าร่วมการประชุมจำนวนมาก เมื่อนับจำนวนรวมกับทีมนักศึกษาช่วยงานแล้ว ทำให้การสร้างแบบจำลองภูมิประเทศ ใช้เวลาในการดำเนินงานเพียง 2 ชั่วโมงเท่านั้น

3.4 การนำแบบจำลองภูมิประเทศไปใช้ในงานสาธารณสุข จากการประชุมเพื่อสรุปผลการวิจัยร่วมกัน หลังจากที่ได้มีการทดลองใช้งาน พบว่า ได้มีการแลกเปลี่ยนแนวคิดอันจะเป็นประโยชน์ต่อชุมชนอย่างมาก อีกทั้งการ

ประชุมดังกล่าวได้มีนักศึกษา นางสาวนันทิรา ชติยะ นักศึกษารหัส 53 ชั้นปีที่ 4 นำเสนอข้อมูลการค้นคว้าอิสระ เรื่อง ระบบแผนที่เพื่องานสาธารณสุข กรณีศึกษา โรคไข้เลือดออก บ้านทุ่งโป่ง ตำบลบ้านตาล อำเภอสอด จังหวัดเชียงใหม่ ทำให้ชุมชนได้มีแนวคิดในการต่อยอดการจัดเก็บข้อมูลสู่คอมพิวเตอร์แม่ข่าย และมีแนวทางการดำเนินงานร่วมกันต่อไป



ภาพที่ 7 การประชุมเพื่อจัดทำฐานข้อมูลผู้ป่วย

4. ความยั่งยืนของโครงการ

4.1 ความยั่งยืนในการดำเนินงานด้านสาธารณสุขหมู่บ้าน เป็นการจัดเก็บข้อมูลผู้ป่วยโดยทั่วไปจะเก็บในรูปแบบของเอกสารหรือตาราง ทำให้ในบางครั้งขาดมิติความสัมพันธ์เชิงพื้นที่ อาจส่งผลให้มีการบริหารจัดการบนข้อมูลที่ยังไม่รอบด้านเพียงพอ แบบจำลองภูมิประเทศหมู่บ้านดงห้วยเย็นจะทำให้เกิดเครื่องมือที่ทำหน้าที่เป็น “ข้อมูลกลาง” ในลักษณะของ “ข้อเท็จจริง” ที่ทุกคนอ่านข้อมูลได้ตรงกัน เห็นภาพชัดเจน กล่าวคือหากมีการประชุมระดับหมู่บ้านร่วมกันแบบจำลองภูมิประเทศจะเป็นเครื่องมือในวางแผนและจัดการร่วมกัน การปักหมุดหรือชี้ตำแหน่งผู้ป่วยไข้เลือดออก ผู้สูงอายุในหมู่บ้าน หรือจุดเสี่ยงต่าง ๆ จะทำให้เกิดมิติความสัมพันธ์เชิงพื้นที่ เมื่อพิจารณาจากฐานข้อมูลที่มีอยู่เดิม จะทำให้การบริหารงานในแต่ละครั้งเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4.2 ความยั่งยืนในการดำเนินงานด้านการใช้เทคโนโลยีผู้ใหญ่วัยบ้านดงห้วยเย็น เป็นคนรุ่นใหม่ที่มีความสนใจเทคโนโลยี ประกอบกับทีมนักศึกษาก็เป็นคนรุ่นใหม่ที่ศึกษาในคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ประกอบกับภาควิชาเทคโนโลยีภูมิสารสนเทศ มีกระบวนการที่เกี่ยวข้องต่อการสำรวจพื้นที่อย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี อาทิ แผนที่เบื้องต้น การสำรวจข้อมูลระยะไกลเบื้องต้น เทคนิคการสำรวจด้วยภูมิสารสนเทศ ฯลฯ ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นกระบวนการที่ต้องลงพื้นที่สำรวจ และมีความเกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีทั้งสิ้น หมู่บ้านดงห้วยเย็นเปรียบเสมือนเป็นห้องเรียนที่นักศึกษารุ่นน้องได้เข้ามาเรียนรู้และต่อยอดในสิ่งที่รุ่นพี่ได้ศึกษาที่อาจนอกเหนือวัตถุประสงค์เพื่องานด้านสาธารณสุขหมู่บ้าน ให้สอดคล้องกับสถานการณ์เทคโนโลยีในปัจจุบันที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต

4.3 ความยั่งยืนด้านความต่อเนื่องของข้อมูลชุมชนบ้านดงห้วยเย็น เนื่องจากนางสาวดาริกา ชัดปัญญา นักศึกษาชั้นปีที่ 3 เป็นคนที่เกิดและเติบโตที่นี่ หลังจากที่ได้ดำเนินกิจกรรมทำให้คนในหมู่บ้านรู้จักมากขึ้น โดยทุกครั้งที่ได้กลับบ้านก็มักจะพบและพูดคุยกับผู้ใหญ่บ้านอยู่เป็นประจำ ดังนั้นความเชื่อมโยงระหว่างองค์ความรู้ในมหาวิทยาลัยกับชุมชนจะขับเคลื่อนพร้อมกัน แม้กระทั่งนักศึกษาจบหลักสูตรแล้วก็ตามซึ่งสามารถขับเคลื่อนในฐานะศิษย์เก่าเช่นเดียวกัน

5. ข้อเสนอแนะ

5.1 การประยุกต์ใช้ภูมิสารสนเทศเพื่องานทางด้านสาธารณสุขชุมชน การประยุกต์ใช้ภูมิสารสนเทศเพื่องานทางด้านสาธารณสุขชุมชนสามารถนำมาใช้ในการดำเนินงานด้านสาธารณสุขชุมชนได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งแบบจำลองภูมิประเทศจะช่วยให้เกิดมิติของข้อมูลเชิงพื้นที่ โดยเจ้าหน้าที่ที่มีความเข้าใจสภาพการณ์เชิงพื้นที่ต่อลักษณะ

ของโรคภัยไข้เจ็บได้ อาทิ การกระจุกและกระจายตัวของผู้ป่วยไข้เลือดออกในหมู่บ้าน รวมทั้งตำแหน่งของผู้สูงอายุ เป็นต้น

5.2 ชุมชนที่มีความเข้มแข็งต้องเกิดจากการมีกิจกรรมชุมชนอย่างต่อเนื่อง ชุมชนที่มีความเข้มแข็งต้องเกิดจากการมีกิจกรรมชุมชนอย่างต่อเนื่อง หรือชุมชนที่มีกิจกรรมการมีส่วนร่วมในหมู่บ้านอยู่เป็นประจำ อาทิ เครือข่ายอนุรักษ์ป่าไม้ เครือข่ายพิธีกรรมทางศาสนา เครือข่ายสาธารณสุขชุมชน สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้จะช่วยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ข้อค้นพบจากการดำเนินงานพบว่า จากการที่หมู่บ้านดงห้วยเย็นได้รับรางวัลชนะเลิศประเภทป่าชุมชน ในโครงการอนุรักษ์ป่า ป่ารักชุมชน ประจำปี พ.ศ. 2555 ส่งผลให้คนในชุมชนมีเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ต่อมาคณะนักวิจัยได้มีโอกาสเข้าไปในพื้นที่ที่ได้รับการตอบรับอย่างอบอุ่น และให้ความร่วมมือในทุก ๆ กิจกรรมด้วยความสามัคคี โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการประชุมครั้งที่ 2 มีผู้เข้าร่วมจำนวนทั้งสิ้น 62 คน สามารถสร้างแบบจำลองได้ภายในระยะเวลาเพียง 2 ชั่วโมง และสามารถสร้างเชื่อมโยงฐานข้อมูลสารสนเทศภูมิศาสตร์แล้วเสร็จภายใน 1 วัน

5.3 แนวคิดรักบ้านเกิดช่วยให้เกิดการดำเนินงานแบบมิตรไมตรีจิตที่ดี จากคำถามว่าทำอะไรให้งานวิจัยทางด้านภูมิสารสนเทศ สามารถเชื่อมโยงสู่การมีส่วนร่วมด้านสาธารณสุขชุมชนได้อย่างเป็นรูปธรรม การผลักดันให้นักศึกษาเป็นผู้ขับเคลื่อนด้วยการนำองค์ความรู้ที่ได้เรียนในชั้นเรียนไปประยุกต์ใช้ในชุมชนภายใต้แนวคิด "รักบ้านเกิด" ซึ่งนางสาวดาริกา ชัดปัญญา เป็นนักศึกษาที่เกิดและเติบโต ณ หมู่บ้านแห่งนี้ ได้เป็นคนประสานระหว่างเพื่อน ๆ ในชั้นเรียนเข้าสู่ชุมชน เริ่มต้นจากนักศึกษาได้พูดคุยเรื่องราวต่าง ๆ ให้แก่ครอบครัว (พ่อแม่) แล้วให้คุณพ่อและคุณแม่ประสานงานกับผู้ใหญ่บ้าน เมื่อทุกฝ่ายได้มีรับทราบข้อมูลในเบื้องต้น อาจารย์ผู้เป็นนักวิจัยจึงได้ทำการประสานงานอย่างเป็นทางการเพื่อนัดหมายในการดำเนินการวิจัยจนทำให้การวิจัยมีความสำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ตามความต้องการของชุมชน จนสามารถนำผลการวิจัยไปใช้งานจริงได้อย่างเป็นรูปธรรม เกิดการประสานอย่างต่อเนื่องเพราะนักศึกษามีสถานะเป็นทั้งนักศึกษา คนที่เกิดและเติบโตในชุมชน ลูกบ้านที่พร้อมจะเชื่อมโยงกับองค์ความรู้จากมหาวิทยาลัยได้ตลอดเวลา

บรรณานุกรม

- กมล แสงหงส์. (2556). ข้อมูลประกอบการพิจารณาตัดสินรางวัลป่าชุมชนชนะเลิศระดับประเทศ โครงการอนุรักษ์ป่าป่ารักชุมชนประจำปี พ.ศ. 2556. ลำพูน: หมู่บ้านดงห้วยเย็น.
- ชนันธร ชัดยะ. (2557). ระบบแผนที่เพื่องานสาธารณสุข กรณีศึกษา โรคไข้เลือดออก บ้านทุ่งโป่ง ตำบลบ้านตาล อำเภอสอด จังหวัดเชียงใหม่. ภาควิชาภูมิสารสนเทศ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น.
- พินิจ ฟ้าอำนาจผล. (2550). การประยุกต์ใช้ GIS ในงานสาธารณสุข. กรุงเทพฯ: สำนักงานพัฒนาระบบข้อมูลข่าวสารสุขภาพ.
- วิรัตน์ คำศรีจันทร์. (2554). **พลังความรู้จากการวิจัยแบบ PAR**. กรุงเทพฯ: สำนักงานวิจัยและพัฒนาระบบสุขภาพชุมชน (สพช.) สถาบันพัฒนาสุขภาพอาเซียน มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ศราวุธ พงษ์สิทธิ์. (2555). **ภูมิสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์: แบบจำลองหมู่บ้านแม่กลางหลวง**. เชียงใหม่: ภาควิชาภูมิสารสนเทศ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น.
- สืบพงษ์ พงษ์สวัสดิ์. (2551). **ความหมายของภูมิสารสนเทศ**. เชียงใหม่: ภาควิชาภูมิสารสนเทศ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น.

บ้านดงห้วยเย็น คว่ำรางวัลชนะเลิศปาฐกถา ปี 2556. (2556, 30 กันยายน). มติชนออนไลน์. ค้นเมื่อ 30 พฤศจิกายน 2556, จาก http://www.matichon.co.th/news_detail.php?newsid=1380532597&groupid=&catid=19&subcatid=1906.

ความรู้ ความคิดเห็น และการปฏิบัติเกี่ยวกับพฤติกรรมการบริโภคอาหารในการดูแลสุขภาพตนเอง
ของผู้สูงอายุที่เป็นโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง ในเขตจังหวัดนันทบุรี

Knowledge Opinion and Practices towards Food Consumption Behaviors among
Self Healthcare Elderly with Non –communicable chronic Diseases

in Nontaburi Province

ทิพย์สิริ กาญจนาวาสี*

Tipsiri Kanjanawasee

* อาจารย์ประจำคณะวิทยาศาสตร์และสาธารณสุขศาสตร์ วิทยาลัยราชพฤกษ์

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการบริโภคอาหารในการดูแลสุขภาพตนเองของผู้สูงอายุที่เป็นโรคไม่ติดต่อเรื้อรังและเพื่อเปรียบเทียบ ความรู้ ความคิดเห็น และการปฏิบัติ ในการบริโภคอาหารของผู้สูงอายุที่เป็นโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง

ผู้วิจัยทำการรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการบริโภคอาหาร ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นสำหรับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นผู้สูงอายุ จำนวน 400 คนจากอำเภอบางกรวย อ.เมือง อ.ปากเกร็ด จ.นันทบุรี ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาทั้งสิ้น 394 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 98.50 ผู้วิจัยนำข้อมูลทั้งหมดไปวิเคราะห์หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสหสัมพันธ์และ Chi-Square test แล้วนำเสนอตารางประกอบความเรียง

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ อายุระหว่าง 60-69 ปี เป็นเพศชายร้อยละ 27.61 และเพศหญิงร้อยละ 35.53 และยังพบว่าผู้สูงอายุเป็นโรคความดันโลหิตสูง เพศชายร้อยละ 17.77 และเพศหญิงร้อยละ 27.92 ขณะที่พบว่า เพศชายเป็นโรคเบาหวานร้อยละ 18.53 และเพศหญิงเป็นโรคเบาหวานร้อยละ 27.16 แต่พบว่าผู้สูงอายุเป็นโรคไขมันในเส้นเลือดสูงในเพศชายร้อยละ 2.03 และในเพศหญิง ร้อยละ 4.06

2. ผู้สูงอายุที่ไม่เป็นโรคความดันโลหิตสูง มีความรู้ (\bar{X} =8.91) ความคิดเห็น (\bar{X} =1.35) การปฏิบัติ (\bar{X} =1.15) เกี่ยวกับพฤติกรรมการบริโภคอาหารดีกว่า ผู้สูงอายุที่เป็นโรคความดันโลหิตสูง

3. ผู้สูงอายุที่ไม่เป็นโรคไขมันในเส้นเลือดสูง มีค่าเฉลี่ยของความรู้ (\bar{X} =8.92) สูงกว่า ผู้สูงอายุที่เป็นโรคไขมันในเส้นเลือดสูง (\bar{X} = 8.29) และพบว่าการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการบริโภคอาหารมีค่าเฉลี่ย (\bar{X} =1.14) สูงกว่าผู้สูงอายุที่เป็นโรคไขมันในเส้นเลือดสูง (\bar{X} =1.01) แต่ความคิดเห็นของทั้งสองกลุ่มไม่แตกต่างกัน

4. ผู้สูงอายุที่ไม่เป็นโรคเบาหวาน มีความรู้ (\bar{X} =8.97) สูงกว่า ผู้ที่เป็นโรคเบาหวาน (\bar{X} =8.78) ส่วนความคิดเห็นและการปฏิบัติไม่แตกต่างกัน

5. ข้อมูลด้านโภชนาการส่วนใหญ่ได้รับจากญาติ เจ้าหน้าที่สาธารณสุข และโทรทัศน์

6. ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ออกกำลังกายโดยวิธีการเดินร้อยละ 59.13 ผู้สูงอายุต้องการผู้ดูแลที่เป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์ มีเมตตา ตามใจ ให้กำลังใจ ไม่พูดให้น้อยใจ

คำสำคัญ: ผู้สูงอายุ พฤติกรรมการบริโภคอาหาร โรคไม่ติดต่อเรื้อรัง โรคความดันโลหิตสูง โรคไขมันในเส้นเลือดสูง โรคเบาหวาน

Abstract

The main objectives of this study were to investigate knowledge, opinion and practices regarding consumption behaviors of self healthcare elderly with non-communicable chronic diseases, the relationship of knowledge, opinion and practices and comparison of knowledge, opinion and practices between the elderly with non-communicable diseases and without non-communicable diseases. The total samples of 400 elderly were purposely selected from Bangkrui, Muang and Pakkred district in Nontaburi province. Three hundred and ninety eight completed questionnaires were returned which was accounted for 98 percent. The data were then analyzed in terms of percentages means and Standard Deviation, Correlation and Chi-Square test were also applied in this study.

The results were as follows:

1. Most of the elderly were 60-69 years old and 27.66 percent were males while 35.53 percent were females. About a half of females elderly had high blood pressure (49.55%) and 17.77 percent were found high blood pressures among male elderly . It was also found 27.92 percent of females had diabetes while 18.53 percent of males had diabetes. Hyperlipidemia was the least found among males and female elderly.
2. The elderly who did not have high blood pressure gained higher knowledge, better opinion and practices than the elderly who had high blood pressure.
3. The elderly who did not have hyperlipidemia possessed higher knowledge and better practices in consumption than the elderly with hyperlipidemia but there were no different in opinion regarding food consumptions.
4. The elderly without diabetes possessed higher knowledge than the elderly with diabetes while there were no different regarding opinion and practices towards consumption between two groups.
5. Information regarding consumptions was mostly earned from counsin, public health workers and television.
6. Almost sixty percent of the elderly exercised by walking (59.13%)
7. One hundred percent of the elderly needed their caregivers to be honest and give them an encouragement.

Keywords: The Elderly, Consumption Behaviors, Non - communicable diseases, Hypertension, Hyperlipidemia Diabetes mellitus Hyperlipidemia,

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ผู้สูงอายุในประเทศไทยมีแนวโน้มสูงอย่างต่อเนื่องจาก 1.7 ล้านคนหรือคิดเป็นร้อยละ 4.9 ของประชากรทั้งประเทศในปี พ.ศ. 2513 เป็น 5.9 ล้านคนหรือคิดเป็นร้อยละ 9.5 ในปี 2543 จากการรายงานประจำปีของประเทศไทย

ในปี พ.ศ. 2550 มีอัตราการเกิด ถึง 811,384 คน แต่อัตราการตายกลับลดลงเหลือเพียง 398,438 คน (กรมการปกครอง, 2549) อันเนื่องมาจากการพัฒนาระบบการแพทย์และสาธารณสุขของชาติที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชาติ ตั้งแต่ฉบับที่ 1 ถึงฉบับที่ 8 โดยก่อให้เกิดผลดีต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนที่สำคัญและชัดเจนคือ ประชาชนมีอายุยืนยาวขึ้น พบว่าอายุคาดเฉลี่ยเมื่อแรกเกิด (Life expectancy at birth) เพศชายจาก 63.2 ปี ในปี พ.ศ. 2535 มาเป็น 66.6 ปี และ 69.9 ปี ในปี พ.ศ. 2539 และ พ.ศ. 2542 ตามลำดับ (กระทรวงสาธารณสุข, 2540-2544) และจากการรายงานสถานการณ์ผู้สูงอายุขององค์การสหประชาชาติระบุว่าอีก 150 ปี 1 ใน 3 ของพลเมืองโลกจะเป็นผู้สูงอายุและอีก 20 ปี ผู้สูงอายุจะเพิ่มขึ้น 1 คน จากพลเมือง 8 คน (ประเสริฐ อัสสันตชัย และ สมทรง เลชนะกุล, 2542) และจากการคาดประมาณประชากรของประเทศไทยคาดว่าจะมีผู้สูงอายุเป็นจำนวนมากขึ้น คิดเป็นร้อยละ 16.8 ในปี 2563 ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานสถิติแห่งชาติที่ได้ทำการสำรวจสำมะโนประชากรและเคหะ ในปี พ.ศ. 2543 โดยเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วประเทศในช่วง เดือน เมษายน พ.ศ. 2543 พบว่า ประชากรที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย ณ วันที่ 1 เมษายน 2543 จำนวน 60.6 ล้านคน และได้จำแนกสัดส่วนประชากรแยกตามอายุ พบว่า วัยเด็ก (อายุ 0-14 ปี) มีจำนวนร้อยละ 24.1 วัยทำงาน (อายุ 15-59 ปี) มีจำนวนร้อยละ 66.5 และวัยสูงอายุ (อายุ 60 ปีขึ้นไป) มีจำนวนร้อยละ 9.4 ของประชากรทั้งหมด และคาดการณ์ในปี 2550 ประชากรสูงอายุไทยจะมีจำนวน 6.9 ล้านคน และในปี 2555 มีจำนวนถึง 8.1 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 10.5 และร้อยละ 11.9 ของประชากรทั้งหมด ตามลำดับ (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2545) การเปลี่ยนแปลงทั้งหมด มีผลทำให้โครงสร้างประชากรของประเทศไทย เปลี่ยนแปลงจากรูปปิรามิดในอดีตปี พ.ศ. 2503 เป็นลักษณะระฆังคว่ำ ในปี พ.ศ. 2543 และจะมีการเปลี่ยนเป็นรูปแจกันในปี พ.ศ. 2563 ซึ่งนั่น หมายถึง ปริมาณประชากรผู้สูงอายุมีจำนวนมากขึ้นอย่างรวดเร็ว และทำให้อัตราส่วนพึ่งพาของอายุ (Aged dependency ratio) สูงขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เป็นเหตุให้เกิดผลกระทบต่อสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมในระดับสูง และทำให้โอกาสในการปรับเปลี่ยน เพื่อรองรับผลกระทบเป็นไปอย่างจำกัดและยากลำบาก (สิทธิชัย จิตะพันธุ์กุล, 2543) อ้างถึงใน ภราดร บุราณสาร, 2546) แม้จะเป็นที่ยอมรับถึงความสำคัญของทรัพยากรบุคคลในกลุ่มผู้สูงอายุนี้ แต่การเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วย่อมส่งผลกระทบต่อสภาพความเป็นอยู่ ต่อสุขภาพ และต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ประกอบกับประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางด้านเศรษฐกิจและสังคม จึงต้องพึ่งพาบุคคลอื่นในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ มากขึ้น เป็นผลให้อัตราการพึ่งพาของผู้สูงอายุสูงขึ้น (สถาบันประชากรศาสตร์, 2539)

จะเห็นได้ว่าผู้สูงอายุเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงของร่างกายและอวัยวะต่าง ๆ ไปในทางที่เสื่อมลง ผู้สูงอายุจึงมักเผชิญกับสภาพโรคภัยไข้เจ็บอยู่เสมอ (ศศิพัฒน์ ยอดเพชร, 2532) เซลล์ต่าง ๆ ภายในร่างกายผู้สูงอายุจะทำงานน้อยลงถึง 30 เปอร์เซ็นต์ เมื่อเทียบกับวัยหนุ่มสาว ขนาดของเซลล์ที่เล็กลงจะใหญ่ขึ้น เพราะมีไขมันมาสะสมมากขึ้น ปริมาณไขมันในร่างกายเพิ่มขึ้น แคลเซียมสลายออกจากกระดูก มากขึ้น ทำให้น้ำหนักกระดูกลดลงและผุง่าย (วิไลวรรณทองเจริญ, 2532) การเพิ่มจำนวนผู้สูงอายุ มีผลกระทบโดยตรงต่อนโยบายและแผนงานด้านสาธารณสุขของประเทศ เพราะคนกลุ่มนี้จะเป็นกลุ่มเป้าหมายที่สำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากมีความเสื่อมและความเจ็บป่วยทางด้านร่างกาย จิตใจ บุคลิกภาพ รวมไปถึงการสูญเสียบทบาทและสภาพทางสังคม จากการศึกษาเกี่ยวกับผู้สูงอายุไทย พบว่า 3 ใน 4 ของผู้สูงอายุ มีโรคประจำตัวหลายโรค ที่พบมาก คือ โรคข้อและกระดูก โรคระบบกล้ามเนื้อ ระบบหายใจ ระบบการไหลเวียนโลหิตและพบว่าระดับปัญหาทางจิตจะเพิ่มขึ้น (นภาพร ขโยวรรณ และ มาลินี วงษ์สิทธิ์, 2530) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของสถาบันเวชศาสตร์ผู้สูงอายุ (2544) พบว่า ผู้สูงอายุไทยมีอัตราการเจ็บป่วยร้อยละ 62.28 นอกจากนั้น ผู้สูงอายุทุก 1 ใน 4 คนมีปัญหาสุขภาพเป็นสาเหตุให้ไม่สามารถทำกิจกรรมที่เคยทำได้ และถือว่ามีปัญหาภาวะทุพพลภาพระยะยาว (ประเสริฐ อัสสันตชัย และ สมทรง เลชนะกุล, 2542) จะเห็นได้จากผลการศึกษาของผู้สนใจ ที่ศึกษาปัญหา และความต้องการของผู้สูงอายุ พบว่า ผู้สูงอายุโดยทั่วไปจำเป็นต้องเผชิญกับปัญหาหลัก 3 ประการ ได้แก่

ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ ปัญหาทางสังคม และปัญหาสุขภาพ ซึ่งปัญหาที่พบมากที่สุด คือ ปัญหาทางด้านสุขภาพ พบร้อยละ 60.80 (บรรลุ ศิริพานิช และคณะ, 2531) จากการศึกษาพบว่าผู้สูงอายุในประเทศไทยในปัจจุบันใช้เตียงในการนอนรักษาอาการเจ็บป่วยในสถานพยาบาลทั่วประเทศถึงร้อยละ 28 ของปริมาณเตียงทั้งหมด และคาดว่าจะมีการเพิ่มขึ้นของการครองเตียงในอัตราที่สูงเป็น 3 เท่า ของการเพิ่มประชากรเด็กเกิดใหม่ (วาทีณี บุญชะลิกษ์, 2545) โดยปัญหาสุขภาพและความเจ็บป่วยเป็นปัญหาที่เป็นความชุกเพิ่มขึ้นตามอายุอย่างชัดเจน ทั้งการเจ็บป่วยเรื้อรังและเฉียบพลัน (สุทธิชัย จิตะพันธุ์กุล และคณะ, 2544) และจากการสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชากรไทยด้วยการสัมภาษณ์และการตรวจร่างกายทั่วประเทศ ครั้งที่ 1 พบว่าผู้สูงอายุไทยมี ปัญหาทุพโภชนาการทั้งในผู้สูงอายุชายและ ผู้สูงอายุหญิง มีแนวโน้มของการเกิดทุพโภชนาการมากขึ้นในผู้สูงอายุที่มีอายุมากขึ้น (สุทธิชัย จิตะพันธุ์กุล และคณะ, 2544) จากการศึกษาของ ละออง สุขวิทยาภรณ์ (2534) พบว่า ผู้สูงอายุมักมีปัญหาเรื่องฟัน ทำให้มีปัญหาในเรื่องการรับประทานอาหาร ผู้สูงอายุนอกจากมีการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย ไปในทางที่เสื่อมลงแล้ว ด้านจิตใจพบว่า ผู้สูงอายุที่ถูกหลานไม่ได้เอาใจใส่ จะรู้สึกถูกละเลยและไม่มีความเชื่อมั่นในตัวเอง ไม่พอใจ สิ่งแวดล้อม และเกิดการเบียดเบียนต่าง ๆ รวมทั้งอาหารด้วย ทำให้ไม่ยอมรับประทานอาหาร ซึ่งเป็นเหตุได้รับสารอาหารไม่เพียงพอ จนทำให้เกิดภาวะขาดสารอาหาร เช่น การขาดแร่แคลเซียม เหล็กและขาดวิตามินต่าง ๆ หรือได้รับสารอาหารบางอย่างมากเกินไปไม่ถูกสัดส่วนหรือได้รับไม่ครบ 5 หมู่ อาจเกิดปัญหาโรคเรื้อรัง เช่น โรคอ้วน โรคเบาหวาน โรคไขมันในเส้นเลือด โรคความดันโลหิตสูง เป็นต้น โรคที่พบในผู้สูงอายุนั้น ส่วนหนึ่งอาจเกิดมาตั้งแต่วัยหนุ่มสาว แต่ไม่ได้รับการดูแลอย่างต่อเนื่องจึงทำให้เกิดอาการรุนแรงมากขึ้นเมื่อเข้าสู่วัยสูงอายุ บางโรคเกิดเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของการบริโภคอาหาร ภายหลังการเกษียณอายุราชการ โรคต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโภชนาการในอดีตหรือปัจจุบันได้แก่ โรคอ้วน โรคโลหิตจาง, โรคหัวใจและหลอดเลือด, โรคเบาหวาน และโรคเกี่ยวกับข้อและกระดูก จากการศึกษาของ ไพโรจน์ และ วินัสสิห์กุล (2540) พบว่าผู้ใหญ่ก่อนเกษียณอายุการทำงานส่วนใหญ่ มีปัญหาด้านโภชนาการเกิน ได้แก่ โรคไขมันในเส้นเลือด โรคเบาหวาน และกรดยูริกในเลือดสูง สาเหตุมาจากการขาดการออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ บริโภคเนื้อสัตว์ไม่ถูกต้องมีความเครียดมากเกินไป ซึ่งภาวะโภชนาการเกินเกิดการเสี่ยงต่อการเกิดโรคหัวใจ และหลอดเลือด ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของทากาตะและซูซูกิ (Takata and Susuki, 1987) พบว่าโรคภัยไข้เจ็บต่าง ๆ ที่พบบ่อยในผู้สูงอายุ สามารถให้การรักษาได้โดยการจำกัดอาหาร ตัวอย่าง เช่น โรคเบาหวาน ซึ่งทำให้มีผลแทรกซ้อนในระยะยาวที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ เช่น โรคแทรกซ้อนกลุ่ม Microvascular ได้แก่ โรคหลอดเลือดหัวใจตีบตัน (Coronary heart disease) โรคหลอดเลือดสมองผิดปกติ (Cerebrovascular disease) และโรคแทรกซ้อนกลุ่ม Microvascular ได้แก่ Diabetic nephropathy, Retinopathy เป็นต้น นอกจากนี้ยังพบว่าประชากรที่มีการบริโภคอาหารที่ให้แคลอรีต่ำตลอดชีวิตบนเกาะโอกินาวา ในประเทศญี่ปุ่น จะมีชีวิตยืนยาวมากกว่าประชากรทั่วไป ทำให้จำนวนของผู้สูงอายุมากกว่า 100 ปี มีสูงมากเป็น 2-40 เท่าของชาวญี่ปุ่นบนเกาะอื่น ๆ โดยเฉลี่ยประชากรบนเกาะบริโภคอาหารด้วยจำนวนแคลอรีน้อยกว่าค่าเฉลี่ยของคนญี่ปุ่นประมาณ 20% เด็กนักเรียนจะได้แคลอรีเพียง 62% ของมาตรฐานชาวญี่ปุ่น อัตราตายจากโรคเลือดสมอง โรคมะเร็ง และโรคหัวใจ คิดเป็นเพียง 59% , 69% และ 59% ของที่พบในชาวญี่ปุ่นโดยเฉลี่ย อัตราการตายของชาวเกาะโอกินาวาที่ อายุ 60-64 ปีเท่ากับ 1,280 รายต่อ 100,000 คนต่อปี ขณะที่อัตราการตายของชาวญี่ปุ่นโดยเฉลี่ยที่กลุ่มอายุเดียวกันเท่ากับ 2,181 รายต่อ 100,000 คน ต่อปี จะเห็นได้ว่าโภชนาการจัดเป็นปัจจัยที่สำคัญในช่วงอายุนี้นี้ (นิรันดร์ ตาน้อย, 2545)

ประชากรสูงอายุ เกินกว่าร้อยละ 10 ของประชากรทั้งของประเทศ (สถานการณ์สุขภาพไทย กลุ่มงานภารกิจพัฒนานโยบายและยุทธศาสตร์ด้านสุขภาพ สำนักนโยบายยุทธศาสตร์, 2552) ในขณะที่ดัชนีผู้สูงอายุก็มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจนเกือบจะครึ่งหนึ่งของประชากรวัยเด็กคือ 47.7 ใน พ.ศ. 2550 นอกจากนี้ยังพบว่า อัตราส่วนเกือหนุนผู้สูงอายุมี

แนวโน้มลดลงจาก 7.0 ใน พ.ศ. 2545 เหลือ 6.3 ใน พ.ศ. 2550 รวมทั้งยังพบอีกว่า ผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่คนเดียวตามลำพังในครัวเรือนมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นจากร้อยละ 3.6 ใน พ.ศ. 2545 เป็นร้อยละ 7.7 ใน พ.ศ. 2550 จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ขณะนี้สังคมไทยได้กลายเป็นสังคมผู้สูงอายุแล้ว ภาวะเช่นนี้จะส่งผลกระทบต่อผู้สูงอายุในอนาคตอันใกล้ ซึ่ง การประเมินสภาวะสุขภาพ พบว่าผู้สูงอายุส่วนใหญ่ส่งผลมีอายุยืนยาวขึ้นแต่ก็ต้องเผชิญกับภาวะสุขภาพที่เกี่ยวข้องกับ โรคเรื้อรังที่นับวันจะมากยิ่งขึ้น นับว่าเป็นปัญหาสาธารณสุขที่รัฐจะต้องให้ความสำคัญอย่างเร่งด่วน

ดังนั้น การติดตาม วิเคราะห์ และสังเคราะห์ สถานการณ์สภาวะและพฤติกรรมสุขภาพของผู้สูงอายุจึงเป็นบทบาทหน้าที่สำคัญของหน่วยงานด้านนโยบายและยุทธศาสตร์ของผู้รับผิดชอบ จังหวัดนนทบุรี ที่จะต้องรับดำเนินการอันจะเป็นข้อมูลสำคัญสำหรับผู้บริหารในการตัดสินใจกำหนดนโยบายและวางแผนเตรียมความพร้อมในการดูแลและจัดบริการสุขภาพผู้สูงอายุ โดยเฉพาะ ความรู้ ความคิดเห็นและการปฏิบัติเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการบริโภคอาหารในการดูแลสุขภาพตนเองของผู้สูงอายุที่เป็นโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง รวมทั้งความต้องการผู้ดูแลของผู้สูงอายุ จึงเป็นเรื่องสำคัญเพื่อเป็นพื้นฐานในการให้บริการแก่ผู้สูงอายุในอนาคต เพื่อให้ผู้สูงอายุมีสุขภาพและคุณภาพชีวิตที่เหมาะสมตามวัยต่อไป ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษา ความรู้ ความคิดเห็น และการปฏิบัติ เกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการบริโภคอาหารในการดูแลสุขภาพตนเองของผู้สูงอายุที่เป็นโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง ในเขตจังหวัดนนทบุรี เพื่อเป็นประโยชน์ในการเตรียมพร้อมสำหรับสังคมผู้สูงอายุของประเทศไทย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษา ความรู้ ความคิดเห็น และการปฏิบัติ เกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการบริโภคอาหารในการดูแลสุขภาพตนเองของผู้สูงอายุที่เป็นโรคไม่ติดต่อเรื้อรังและผู้สูงอายุที่เป็นโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง
2. เพื่อเปรียบเทียบ ความรู้ ความคิดเห็น และการปฏิบัติ เกี่ยวกับการบริโภคอาหารในการดูแลสุขภาพตนเองของผู้สูงอายุที่เป็นโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง
3. เพื่อหาความสัมพันธ์ของ ความรู้ ความคิดเห็น และการปฏิบัติตนในการดูแลสุขภาพตนเองของผู้สูงอายุที่เป็นโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรต้น (Independent Variables)

-ความรู้ของผู้สูงอายุ
-ความคิดเห็นของผู้สูงอายุ
-การปฏิบัติของผู้สูงอายุ

ตัวแปรตาม (Dependent Variables)

- พฤติกรรมการบริโภคอาหาร
ของผู้สูงอายุที่เป็นโรคไม่ติดต่อ
เรื้อรัง

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาความรู้ ความคิดเห็น และการปฏิบัติเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการบริโภคอาหารในการดูแลสุขภาพตนเองของผู้สูงอายุที่เป็นโรคไม่ติดต่อเรื้อรังในเขตจังหวัดนนทบุรี โดยใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้ ความคิดเห็น และการปฏิบัติเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการบริโภคอาหารในการดูแลสุขภาพตนเองของผู้สูงอายุที่เป็นโรคไม่ติดต่อเรื้อรังในเขตจังหวัดนนทบุรี ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้น โดยผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากผู้ทรงคุณวุฒิ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมวิเคราะห์สำเร็จรูปทางสถิติ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือผู้สูงอายุในเขตจังหวัดนนทบุรี ซึ่งมีผู้สูงอายุทั้งสิ้นจำนวน 42,000 คน กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) จำนวนทั้งสิ้น 400 คน โดยการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จากตาราง แสดงขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมสำหรับการวิจัยที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และความคลาดเคลื่อนไม่เกิน 5% (ศิริชัย กาญจนวาสี และคณะ, 2555)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งออกเป็น 6 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้สูงอายุ

ตอนที่ 2 แบบสอบถาม ความรู้เกี่ยวกับการบริโภคอาหารในการดูแลสุขภาพตนเองของผู้สูงอายุที่เป็นโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง

ตอนที่ 3 แบบสอบถาม ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริโภคอาหารในการดูแลสุขภาพตนเองของผู้สูงอายุที่เป็นโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง

ตอนที่ 4 แบบสอบถาม การปฏิบัติตนเกี่ยวกับพฤติกรรมการบริโภคอาหารในการดูแลสุขภาพตนเองของผู้สูงอายุที่เป็นโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง

ตอนที่ 5 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อพฤติกรรมการบริโภคอาหารในการดูแลสุขภาพตนเองของผู้สูงอายุที่เป็นโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง

ตอนที่ 6 แบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับพฤติกรรมการบริโภคอาหารในการดูแลสุขภาพตนเองของผู้สูงอายุที่เป็นโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ขึ้นเตรียมข้อมูลนำแบบสอบถามที่มีข้อมูลสมบูรณ์ที่ได้มาทำการลงรหัสและตรวจให้คะแนน

2. ขึ้นวิเคราะห์ข้อมูล ทำการวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยโปรแกรมวิเคราะห์สำเร็จรูปทางสถิติ

ผู้วิจัยนำข้อมูลแบบสอบถามทั้ง 6 ตอนมาวิเคราะห์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้สูงอายุวิเคราะห์โดยใช้ค่าจำนวน ร้อยละ

ตอนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับการบริโภคอาหารในการดูแลสุขภาพตนเองของผู้สูงอายุ วิเคราะห์โดยใช้ค่าจำนวน ร้อยละ

ตอนที่ 3 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริโภคอาหารในการดูแลสุขภาพตนเองของผู้สูงอายุเป็นค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 4 ระดับการปฏิบัติตนเกี่ยวกับพฤติกรรมการบริโภคอาหารในการดูแลสุขภาพตนเองของผู้สูงอายุ เป็นค่าจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 4.1 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ความคิดเห็น และการปฏิบัติเกี่ยวกับพฤติกรรมการบริโภคอาหารในการดูแลสุขภาพตนเองของผู้สูงอายุเป็นค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานโดยใช้ค่าสถิติ MANOVA เพื่อตรวจสอบ

ตอนที่ 4.2 วิเคราะห์ เปรียบเทียบเพศ เกี่ยวกับความรู้ความคิดเห็นและการปฏิบัติค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอิทธิพลของตัวแปร เพศที่มีต่อต้าน ความรู้ ความคิดเห็น และการปฏิบัติเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการบริโภคอาหารของผู้สูงอายุ

ตอนที่ 4.3 วิเคราะห์ การเปรียบเทียบด้านความรู้ ความคิดเห็นของผู้สูงอายุที่เป็นโรคเบาหวาน โรคความดันโลหิตสูง โรคไขมันในเส้นเลือด วิเคราะห์โดยใช้สหสัมพันธ์

ตอนที่ 4.4 วิเคราะห์ การเปรียบเทียบด้านความรู้ ความคิดเห็น และการปฏิบัติเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการบริโภคอาหารในการดูแลสุขภาพตนเองของผู้สูงอายุที่เป็นโรคความดันโลหิตสูงโดยใช้ Levene' test

ตอนที่ 4.5 ผลการเปรียบเทียบด้านความรู้ ความคิดเห็น และการปฏิบัติเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการบริโภคอาหารในการดูแลสุขภาพตนเองของผู้สูงอายุที่เป็นโรคไขมันในเส้นเลือดสูงโดยใช้ Levene' test

ตอนที่ 4.6 วิเคราะห์ การเปรียบเทียบด้านความรู้ ความคิดเห็น และการปฏิบัติเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการบริโภคอาหารในการดูแลสุขภาพตนเองของผู้สูงอายุที่เป็นโรคไขมันในเส้นเลือดสูงและผู้สูงอายุและไม่เป็นโรคไขมันในเส้นเลือดสูง โดยใช้ Levene' test

ตอนที่ 4.7 วิเคราะห์ การเปรียบเทียบด้านความรู้ ความคิดเห็น และการปฏิบัติเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการบริโภคอาหารในการดูแลสุขภาพตนเองของผู้สูงอายุที่เป็นโรคเบาหวานและไม่เป็นโรคเบาหวานโดยใช้ Levene' test

ตอนที่ 5 วิเคราะห์ สภาพแวดล้อมที่มีผลต่อพฤติกรรมกรรมการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุด้านการบริโภค โดยใช้ค่าจำนวน ร้อยละ

ตอนที่ 6 วิเคราะห์ พฤติกรรมกรรมการดูแลตนเองของผู้สูงอายุ (คำถามปลายเปิด)

ตอนที่ 6.1 อาหารที่รับประทานอยู่เป็นประจำโดยใช้ค่าจำนวน ร้อยละ

ตอนที่ 6.2 พฤติกรรมการออกกำลังกายโดยใช้ค่าจำนวน ร้อยละ

ตอนที่ 6.3 ลักษณะของผู้ให้การดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุ โดยใช้ค่าจำนวน ร้อยละ

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่าผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีอายุ 60-69 ปี เป็นเพศหญิงร้อยละ 35.53 และเป็นเพศชาย ร้อยละ 27.66 รองลงมา อายุ 70-79 ปี เป็นเพศหญิง ร้อยละ 17.01 และเป็นเพศชายร้อยละ 12.44 ผู้สูงอายุส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา โดยพบว่าเป็นเพศหญิง ร้อยละ 28.68 เป็นเพศชาย ร้อยละ 19.54 เพศหญิง ร้อยละ 17.01 และเพศชาย ร้อยละ 12.69 ลูกทำอาหารให้รับประทาน และยังพบว่าเพศชายร้อยละ 15.74 และเพศหญิงร้อยละ 14.97 ไม่มีรายได้ ส่วนเพศชายร้อยละ 29.95 และเพศหญิง ร้อยละ 34.77 ได้รับข้อมูลเกี่ยวกับอาหารจากสมาชิกในครอบครัวหรือญาติ รองลงมาเพศหญิงร้อยละ 19.80 และ เพศชายร้อยละ 17.01 ได้รับข้อมูลจากการดูโทรทัศน์ เพศหญิงมีปัญหาสุขภาพฟันร้อยละ 18.78 ขณะที่เพศชายมีปัญหาสุขภาพฟันร้อยละ 17.26
2. ผู้สูงอายุที่เป็นโรคไม่ติดต่อเรื้อรังพบว่าส่วนใหญ่เป็นโรคความดันโลหิตสูง โรคเบาหวาน และโรคไขมันในเส้นเลือดสูง โดยพบว่า เพศหญิง ร้อยละ 27.92 เพศชาย ร้อยละ 17.77 เป็นโรคความดันโลหิตสูง และพบว่า เพศชาย ร้อยละ 18.53 และเพศหญิง ร้อยละ 27.16 เป็นโรคเบาหวาน ส่วนโรคไขมันในเส้นเลือดสูง พบอยู่ในระดับไม่มากนัก โดยพบว่า เพศหญิงเป็นโรคไขมันในเส้นเลือดสูง ร้อยละ 4.06 และ เพศชายร้อยละ 2.03

3. ผู้สูงอายุที่มีความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับพฤติกรรมการบริโภคอาหาร มากกว่าร้อยละ 80 ในเรื่องการดื่มนมช่วยป้องกันโรคกระดูกพรุน ถั่วเหลืองรับประทานแทนเนื้อสัตว์ได้ ข้าว เผือก มัน เป็นอาหารที่ให้พลังงานกากใยอาหารช่วยในการขับถ่ายและลดไขมันในเส้นเลือด ปลาเล็กปลาน้อยช่วยบำรุงกระดูก น้ำมันทำให้มีไขมันในเลือดสูง ส่วนข้อที่ถูกต้องแต่ผู้สูงอายุตอบถูกน้อยกว่าร้อยละ 80 ได้แก่ การดื่มกาแฟวันละ 2 ถ้วย จะทำให้ท่านรู้สึกสดชื่นและสุขภาพดี ร้อยละ 24.87 เนื้อหมูเป็นอาหารที่มีประโยชน์และเหมาะสมกับผู้สูงอายุมากที่สุดร้อยละ 56.35 ผู้สูงอายุรับประทานไข่ได้ถึงสัปดาห์ละ 3 ฟอง ร้อยละ 72.34 ของหวานไม่มีความจำเป็นสำหรับผู้สูงอายุร้อยละ 72.34

4. ผู้สูงอายุเห็นด้วยถึงร้อยละ 93.65 เกี่ยวกับผู้สูงอายุควรรับประทานอาหารให้ครบ 3 มื้อและร้อยละ 89.34 มีความเห็นว่าอาหารเช้าเป็นมื้อที่สำคัญที่สุด การไม่รับประทานอาหารเย็นเป็นวิธีที่ดีในการลดน้ำหนัก ร้อยละ 36.04 รับประทานอาหารเสริมทำให้มีสุขภาพดี ร้อยละ 40.61 และยังมีผู้สูงอายุให้ความคิดเห็นว่าการรับประทานไข่ดิบทำให้ร่างกายแข็งแรง ร้อยละ 20.30 ส่วนการรับประทานอาหารปิ้งย่าง ทอด ทำให้เป็นโรคมะเร็งและไขมันในเส้นเลือดสูง ร้อยละ 77.16 การรับประทานอาหารเค็มจัดจะทำให้เป็นโรคไต ร้อยละ 77.41 และการรับประทานอาหารสุก ๆ ดิบ ๆ จะทำให้เป็นโรคพยาธิ ร้อยละ 73.60

5. ผู้สูงอายุมีการปฏิบัติเป็นประจำถึงร้อยละ 80 คือเรื่องการดื่มน้ำวันละ 6-8 แก้วรองลงมามากกว่าครึ่งเล็กน้อยมีการรับประทานผักใบเขียวร้อยละ 68.53 รับประทานผลไม้สดเพิ่มปริมาณครึ่งของผู้สูงอายุร้อยละ 59.90 และครอบครัวรับประทานผลไม้เป็นอาหารว่างร้อยละ 55.84 รับประทานเนื้อปลาร้อยละ 52.79 รับประทานข้าวกล้อง ร้อยละ 48.98 รับประทานอาหารตรงเวลา 47.72 รับประทานปลาเล็กปลาน้อยร้อยละ 38.58 ครอบครัวปรุงอาหารโดยใช้เนื้อปลาแทนเนื้อสัตว์ร้อยละ 36.04 ปรุงอาหารโดยใช้น้ำมันพืชร้อยละ 41.88 และพบว่ากว่าครึ่งของผู้สูงอายุปฏิบัติเป็นบางครั้งในเรื่องรับประทานเนื้อสัตว์ติดมันร้อยละ 69.04 ครอบครัวประกอบอาหารประเภท ทอด ย่าง หรือรมควัน ร้อยละ 65.74 รับประทานผลไม้ที่มีรสหวานจัดร้อยละ 60.41 ครอบครัวปรุงอาหารรสหวานร้อยละ 59.64 เพื่อน ๆ ขวนรับประทานอาหารจานเดียว เช่น ข้าวขาหมู/ ข้าวมันไก่/ ข้าวหมูแดง ร้อยละ 58.38 รับประทานอาหารรสจัด เช่น เผ็ดจัด เค็มจัด หวานจัด หรือเปรี้ยวจัด ร้อยละ 47.21 เพื่อนๆ ขวนรับประทานอาหารแปลก ๆ เช่น กบทอด หมูป่าผัดเผ็ด ร้อยละ 37.56 ดื่มแอลกอฮอล์ เช่น สุรา เบียร์ ไวน์ ร้อยละ 23.35

6. ความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการบริโภคอาหารในด้านการดูแลสุขภาพตนเองของผู้สูงอายุ มีความสัมพันธ์ กับการปฏิบัติตนเกี่ยวกับพฤติกรรมการบริโภคอาหารในการดูแลสุขภาพตนเองของผู้สูงอายุ แต่ค่อนข้างน้อย ซึ่งหมายความว่าถ้าผู้สูงอายุมีความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการบริโภคอาหารในการดูแลสุขภาพตนเองสูง การปฏิบัติตนเกี่ยวกับพฤติกรรมการบริโภคอาหารในการดูแลสุขภาพตนเองก็จะดี

7. ผลการวิเคราะห์ด้วย Multivariate Tests พบว่า ค่ากลางของทั้ง 3 ด้านคือ ความรู้ ความคิดเห็นและการปฏิบัติ จำแนกตามเพศ พบว่า มีค่าไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งแสดงว่าเพศชายและเพศหญิง ไม่ส่งผลให้ผู้สูงอายุมีความรู้ ความคิดเห็น และการปฏิบัติเกี่ยวกับพฤติกรรมการบริโภคอาหารในการดูแลสุขภาพตนเองของผู้สูงอายุ

8. ค่าเฉลี่ยในด้านความรู้ ความคิดเห็นและการปฏิบัติของผู้สูงอายุที่ไม่เป็นโรคความดันโลหิตสูงมีระดับสูงกว่ากลุ่มผู้สูงอายุที่เป็นโรคความดันโลหิตสูง

9. ผู้สูงอายุที่ไม่เป็นโรคไขมันในเส้นเลือดสูงมีความรู้สูงกว่า และการปฏิบัติเกี่ยวกับพฤติกรรมการบริโภคอาหารที่ถูกต้องกว่าผู้สูงอายุที่เป็นโรคไขมันในเส้นเลือดสูง

10. ค่าเฉลี่ยของความรู้ และ ความคิดเห็นของผู้สูงอายุไม่สูงกว่า ผู้สูงอายุที่เป็นโรคเบาหวาน แต่ผู้สูงอายุที่เป็นโรคเบาหวานมีการปฏิบัติดีกว่าผู้สูงอายุที่ไม่เป็นโรคเบาหวาน

11. ผู้สูงอายุร้อยละ 91.37 บริโภคอาหาร ตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่ สาธารณสุข แพทย์ พยาบาล และหาข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับอาหารจากแหล่งต่าง ๆ ร้อยละ 58.88 เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการเลือกรับประทานอาหาร และได้รับข้อมูลจากหนังสือพิมพ์และโทรทัศน์ ร้อยละ 24.11

12. ผู้สูงอายุร้อยละ 77.16 มีร้านสะดวกซื้อใกล้บ้านร้อยละ 71.75 มีร้านอาหารตามสั่งอยู่ใกล้บ้าน

13. อาหารที่รับประทานอยู่เป็นประจำของผู้สูงอายุ จำนวน 394 คน พบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่รับประทานปลาเป็นประจำ (ร้อยละ 25.89) รองลงมาคือ ผักผัก (ร้อยละ 24.87)

14. ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ออกกำลังกายโดยวิธีการเดินร้อยละ 59.13 รองลงมาคือ การวิ่งร้อยละ 13.49 และเล่นแอโรบิกร้อยละ 6.75

15. ผู้สูงอายุจำนวนร้อยละร้อยละต้องการผู้ให้การดูแลสุขภาพที่เป็นผู้ที่ซื่อสัตย์มีความเมตตา ตามใจ ใจกว้างใจและไม่พูดให้น้อยใจ

การอภิปรายผล

ผู้วิจัยอภิปรายเฉพาะประเด็นสำคัญดังต่อไปนี้

1. พบว่าผู้สูงอายุเป็นโรคความดันโลหิตสูงและโรคเบาหวานในปริมาณเกือบครึ่งของผู้สูงอายุที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ครึ่งนี้ ซึ่งเป็นโรคที่เกี่ยวกับพฤติกรรมกรบริโภคอาหารเป็นส่วนใหญ่โดยจะเห็นได้จากรายการอาหารที่ผู้สูงอายุชอบรับประทานเป็นประจำ เช่น อาหารประเภทปลา เพียงร้อยละ 25.89 ข้าวมันไก่/ข้าวขาหมูก็ยังรับประทานอยู่ ร้อยละ 2.54 รับประทานแกงกะทิ ร้อยละ 2.54 แต่อย่างไรก็ตามพบว่าผู้สูงอายุเห็นความสำคัญของการดื่มน้ำ โดยดื่ม วันละ 6-8 แก้ว ร้อยละ 80.14 ซึ่งสอดคล้องกับข้อค้นพบของ สุทธิพันธ์ จิตต์ภภณโสภณ (2543) ที่ทำการวิจัยเรื่อง การดูแลตนเองเกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพ (2543) ผู้สูงอายุที่มีอายุยืนยาว ตำบลท่าเสา อ. ไทรโยค จ. กาญจนบุรี พบว่าผู้สูงอายุส่วนใหญ่ปฏิบัติเป็นประจำ เรื่องการรับประทานอาหารครบ 3 มื้อ ร้อยละ 65.6 ที่พบว่าผู้สูงอายุ ดื่มน้ำ วันละ 6-8 แก้วร้อยละ 62.2 และจากการวิจัยในอดีตของบรรลุ ศิริพานิช (2532) ที่พบว่า ผู้สูงอายุไทยมีอายุยืนยาวและแข็งแรงจะรับประทานอาหารเช้าครบ 3 มื้อ ร้อยละ 80.1

2. ด้านความรู้ ความคิดเห็นและการปฏิบัติตนของผู้สูงอายุที่ไม่เป็นโรคความดันโลหิตสูงพบว่ามึระดับสูงกว่ากลุ่มผู้สูงอายุที่เป็นโรคความดันโลหิตสูงแสดงว่าผู้สูงอายุที่ยังไม่เป็นโรคนี้นี้มีการระวังตัว จึงมีการชวนขยายหาความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคความดันโลหิตสูง จึงส่งผลมีความรู้ในด้านการแสดงความคิดเห็นที่ถูกต้องกว่าและทำให้เกิดการปฏิบัติที่ถูกต้องกว่าเพื่อเป็นการป้องกันตนจากการเป็นโรคความดันโลหิตสูง

3. จากการที่พบว่าผู้สูงอายุที่ไม่เป็นโรคไขมันในเส้นเลือดสูง มีความรู้สูงกว่า หรือดีกว่าผู้สูงอายุที่เป็นโรคไขมันในเส้นเลือดสูง แสดงว่าผู้สูงอายุที่ยังไม่เป็นโรคไขมันในเส้นเลือดสูงมีความใส่ใจหาความรู้เพื่อป้องกันตนเองจากการเป็นโรคไขมันในเส้นเลือดสูง จึงส่งผลให้ผู้สูงอายุที่ยังไม่เป็นโรคไขมันในเส้นเลือดสูงมีระดับการปฏิบัติตนเกี่ยวกับพฤติกรรมกรบริโภคอาหารในการดูแลตนเองที่ถูกต้องกว่าผู้สูงอายุที่เป็นโรคไขมันในเส้นเลือดสูงแล้วและยังไม่เคร่งครัดในระดับการปฏิบัติตนอีกด้วย ซึ่งอาจเป็นเพราะผู้สูงอายุที่เป็นโรคไขมันในเส้นเลือดสูงยังไม่ยอมหลีกเลี่ยง ประเภทของอาหารดั้งเดิมที่เคยรับประทานด้วยความติดในรสชาติ ส่วนความคิดเห็นของผู้สูงอายุที่ยังไม่เป็นโรคไขมันในเส้นเลือดสูง มีค่าเท่ากับผู้สูงอายุที่เป็นโรคไขมันในเส้นเลือดสูง อาจเป็นเพราะว่าเพียงแค่แสดงความคิดเห็นนั้นสามารถแสดงได้แต่ความคิดเห็นอาจไม่ค่อยตามการปฏิบัติก็เป็นได้ ดังนั้นจึงพบว่าผู้สูงอายุที่เป็นโรคไขมันในเส้นเลือดสูง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเดียวกับผู้สูงอายุที่ไม่เป็นโรคไขมันในเส้นเลือดสูง

4. จากการที่พบว่า ค่าเฉลี่ยของความรู้ ความคิดเห็นและการปฏิบัติของผู้สูงอายุที่เป็นโรคเบาหวาน และผู้สูงอายุ ที่ไม่เป็นโรคเบาหวานพบว่า มีค่าไม่แตกต่างกันอาจเนื่องมาจากว่าการเป็นโรคเบาหวาน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นโรคที่เกี่ยวข้องกับ พฤติกรรมการรับประทานอาหารที่มีรสหวาน และปัจจุบันอาหารของคนไทยเติมน้ำตาลในประเภทอาหารคาว และคนไทยก็ติดรสชาติอาหารหวาน นอกจากนั้นจากข้อค้นพบเกี่ยวกับการรับประทานผลไม้สดที่มีรสหวานจัดถึงร้อยละ 60.41 ในการปฏิบัติเป็นบางครั้ง และร้อยละ 22.34 มีการปฏิบัติเป็นประจำ นอกจากอาหารหลักของคนไทยเป็น อาหารประเภท แป้ง ข้าว ซึ่งการย่อยครั้งสุดท้ายก็จะเปลี่ยนเป็นน้ำตาล

5. ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ออกกำลังกายโดยวิธีการเดินร้อยละ 59.13 รองลงมาคือ การวิ่งร้อยละ 13.49 และเดิน แอโรบิคร้อยละ 6.75 การออกกำลังกายที่จะได้ผลเพื่อสมรรถภาพและให้เกิดการไหลเวียนของโลหิต จำเป็นต้องมีการ ออกกำลังกายหลายชนิดหรือบ่อย ๆ (ชัยยุทธ กุลตั้งวัฒนา, 2550) ในการออกกำลังกาย สำหรับผู้สูงอายุควรได้รับ คำแนะนำเพื่อให้การเดินเป็นการออกกำลังกายที่เกิดประโยชน์จริง ๆ ต่อสมรรถภาพและการไหลเวียนของโลหิตเพื่อ ส่งผลให้คุณภาพหัวใจของผู้สูงอายุ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ผู้สูงอายุควรได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับอาหารที่ควรหลีกเลี่ยงจากการเป็นโรคความดันโลหิตสูง โรคไขมันในเส้นเลือดสูง โรคเบาหวาน
2. ผู้สูงอายุควรได้รับคำแนะนำในด้านการออกกำลังกายที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุและวิธีการออกกำลังกาย โดยการเดินอย่างได้ผลต่อการไหลเวียนของโลหิตหลังการออกกำลังกายแล้ว
3. ผู้สูงอายุควรได้รับการอบรมในเรื่อง อาหารประเภทต่าง ๆ ผู้สูงอายุควรได้ความรู้ไว้เพื่อประโยชน์ในการ เลือกรับประทานอาหารที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ โดยกำหนดวันและเวลาตามชมรมผู้สูงอายุหรือตามวันและเวลาประชุม ปกติของชมรม ควรทำแผ่นพับ ใบปลิวที่มีข้อเขียนเกี่ยวกับความรู้ด้านการบริโภค ซึ่งผู้สูงอายุหรือลูกหลานของผู้สูงอายุ จะได้รับรู้ไว้เป็นความรู้เบื้องต้นสำหรับผู้สูงอายุ ที่ประกอบอาหารเองและลูกหลานของผู้สูงอายุที่เป็นผู้ประกอบอาหาร จะได้มีพื้นฐานความรู้เกี่ยวกับอาหารผู้สูงอายุควรจัดหาแกนนำผู้สูงอายุ ส่งเสริมให้มีความรู้ ด้านพฤติกรรมการบริโภค สารอาหาร และการออกกำลังกายที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุและวิธีการเดินให้ได้สมรรถภาพต่อหลอดเลือด
4. ควรมีการติดตามผล (Follow up) เกี่ยวกับสุขภาพในด้านโรคไม่ติดต่อที่เป็นปัญหาสำคัญของผู้สูงอายุ

บรรณานุกรม

- กระทรวงสาธารณสุข. (2540-2544). สรุปสาระสำคัญของแผนงานพัฒนาการสาธารณสุขในช่วงแผนงานพัฒนา
 นภาพร ชัยวรรณ และ มาลินี วงษ์สิทธิ์. (2530). ปัญหาผู้สูงอายุในประเทศไทยและผลวิจัยเบื้องต้น.ในการประชุม
 วิชาการประชากรศาสตร์ 2530. โดยสมาคมนักประชากรไทย โรงแรมอิมพีเรียล.กรุงเทพฯ, พฤศจิกายน .
 นรินทร์ ตาน้อย. (2545). ภาวะโภชนาการและพฤติกรรมการบริโภคอาหารของผู้สูงอายุ บ้านห้วยฝาย ตำบล
 แม่หอพระ อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาโภชนาการศาสตร์ วิทยาลัย
 เชียงใหม่.
 บรรลุ ศิริพานิช และคณะ. (2531). พฤติกรรมการดำเนินชีวิตของผู้สูงอายุไทยที่ยืนยาวและแข็งแรง. กรุงเทพฯ:
 สามัคคีการพิมพ์.
 ประเสริฐ อัสสันตชัย และ สมทรง เลชะกุล. (2542). การสำรวจภาวะโภชนาการในผู้สูงอายุในชุมชนชนบทภาคเหนือ.
 โครงการศึกษาวิจัยครบวงจรเรื่องผู้สูงอายุในประเทศไทย มหาวิทยาลัยมหิดล.

- ละออง สุขวิทยากรณ์. (2534). ปัญหาสุขภาพอนามัยของผู้สูงอายุในชนบท: กรณีศึกษาเฉพาะอำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาประชากรศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหิดล.
- วิไลวรรณ ทองเจริญ. (2533). การเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายและสรีรวิทยาในผู้สูงอายุ. ใน จรัสวรรณ เทียนประภาส และพัชรี ต้นศิริ, บรรณาธิการ, การพยาบาลผู้สูงอายุ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม.
- ศศิพัฒน์ ยอดเพชร. (2536). ศักยภาพของปัจจัยเกื้อหนุนทางสังคมที่มีต่อการจัดบริหารสำหรับผู้สูงอายุ. รายงานการวิจัย สถาบันไทยคดีศึกษา คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2554). รายงานประจำปี สถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ.2553. มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย (มส.ผส.).
- สุทธิชัย จิตะพันธ์กุล และคณะ. (2543). การขยายตัวของโรคเรื้อรังและภาวะทุพพลภาพในประชากรไทย: สมมติฐานที่เริ่มจากข้อมูลงานวิจัยในประชากรสูงอายุ. วารสารพัฒนาวิทยาและเวชศาสตร์ผู้สูงอายุ. (49-9).

ปัจจัยที่มีอิทธิพลในการบริโภคอาหารฟาสต์ฟู้ดของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน
ในเขตหนองแขม

Factors Influence on Fast Food Consumption Behaviors of Students of Private
Universities in Nongkham District

พงษ์ศักดิ์ เสริมพงษ์พันธ์*

Pongsak Sermpongpan

* สาขาการจัดการ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยธนบุรี (Pongsak@thonburi-u.ac.th)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการมุ่งศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการบริโภคอาหารฟาสต์ฟู้ด ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยและพฤติกรรมการบริโภคอาหารฟาสต์ฟู้ดของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนในเขตหนองแขม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลในการบริโภคอาหารฟาสต์ฟู้ดของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนในเขตหนองแขมและวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลในการบริโภคอาหารฟาสต์ฟู้ดของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนในเขตหนองแขม วิธีการศึกษาการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ประชากร คือ นักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนในเขตหนองแขมประกอบด้วย มหาวิทยาลัยธนบุรีและมหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์จำนวน 10,310 คน กลุ่มตัวอย่างคือนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนในเขตหนองแขมจำนวน 400 คน การสุ่มตัวอย่างใช้การสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย ในการคำนวณอ้างอิงการคำนวณตัวอย่างจาก HAIR (2010) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้น (Regression Analysis) ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยด้านสินค้า ปัจจัยด้านราคา ปัจจัยด้านการบริการ ปัจจัยด้านสังคม และปัจจัยด้านสถานที่ มีความสัมพันธ์กับจำนวนครั้งของการบริโภคอาหารฟาสต์ฟู้ดของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนในเขตหนองแขมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และปัจจัยด้านสินค้า ปัจจัยด้านราคา ปัจจัยด้านการบริการ ปัจจัยด้านสังคม และ ปัจจัยด้านสถานที่ อธิบายความผันแปรของจำนวนครั้งในการรับประทานอาหารฟาสต์ฟู้ดได้ 80.10%

คำสำคัญ: ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริโภคอาหารฟาสต์ฟู้ด มหาวิทยาลัยเอกชนในเขตหนองแขม การวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้น

Abstract

The research aimed to study fast food consumption behaviors, the relationship between the factors and the fast food consumption behaviors of students of private universities in Nongkham District. The objectives of this research were to study the factors which have influence on fast food consumption behaviors, and to find out those factors. The research was a survey research by using 10,310 students of universities in Nongkham District, Thonburi University and Southeast Asia University, as population. The sample data were collected from 400 students by using simple random sampling technique, referred to HAIR,2010. The statistical analysis were frequency, percentage, mean, Standard Deviation and Regression Analysis. The research results revealed that product factors, price factors, service factors, social factors, and place factors related to frequency of

fast food consumption at the 0.05 significant level. Furthermore, Product Factors, Price Factors, Service Factors, Social Factors, and Place Factors indicated the variation of frequency of fast food consumption at 80.1 % level.

Keywords: Factors influence the fast food consumption, private university in Nongkham District, Regression Analysis

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เป็นที่ทราบกันดีว่าการบริโภคอาหารเป็นสิ่งที่มีมนุษย์ให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก พฤติกรรมการบริโภคของมนุษย์แต่ละคนจึงเป็นสิ่งที่คอยกำหนดว่าจะได้รับสารอาหารที่มีประโยชน์จากการบริโภคอาหารมากน้อยแค่ไหน การบริโภคเกิดขึ้นเป็นประจำทุกวันทำให้เป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตนับตั้งแต่วัยเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่ และวัยสูงอายุ การได้รับสารอาหารที่มีประโยชน์ครบหลักโภชนาการและเป็นหมวดหมู่ตามที่ร่างกายต้องการนั้นเป็นสิ่งจำเป็น เพราะการบริโภคที่ดีและเหมาะสมจะทำให้ร่างกายมีสุขภาพที่แข็งแรง นอกจากนี้ยังทำให้สภาพจิตใจ อารมณ์ ความรู้สึก ความคิด สติปัญญา รวมถึงการเข้าสังคมที่ดีขึ้นด้วย แต่เมื่อวิถีชีวิตที่เปลี่ยนไปตามสภาพแวดล้อม สังคม วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีและค่านิยม ส่งผลให้เกิดพฤติกรรมการบริโภคอาหารที่มีการเปลี่ยนแปลงไป ส่วนหนึ่งก็คือการบริโภคอาหารฟาสต์ฟู้ด (ประเสริฐ ไชยทิพย์, 2554) ธุรกิจฟาสต์ฟู้ดแต่ละกลุ่มจะมีความแตกต่างกันไปในรายละเอียดของการแข่งขัน ทั้งด้านมาตรฐานของสินค้าและการให้บริการ แต่ก็มีจุดประสงค์หลักเดียวกันอยู่ที่มีลูกค้ากลุ่มเป้าหมายครอบคลุมทุกเพศทุกวัยทั้งนักเรียน นักศึกษา คนทำงานและกลุ่มครอบครัว (<http://www.racing-club.net>)

ในแอฟริกามีรายงานกล่าวว่า การเติบโตของร้านอาหารฟาสต์ฟู้ดยังคงเพิ่มขึ้นในตลาดต่อไปเรื่อย ๆ ขณะที่ร้านอาหารฟาสต์ฟู้ดบางชื่อ เช่น เคนดิกกี้ ฟรายชิกเก้น และพิซซาฮัท ก็สามารถเข้าไปเปิดสาขาในพื้นที่ ทั้งๆ ที่ก่อนหน้านี้เป็นตลาดปิดสำหรับอาหารฟาสต์ฟู้ด ได้แก่ ประเทศจีนและรัสเซีย (<http://www.racing-club.net>)

อาหารฟาสต์ฟู้ดเกือบทุกประเทศมีการแข่งขันกันค่อนข้างสูง ในมาเลเซียเร่งการแข่งขัน เอแอนด์ดับบลิว เครือข่ายกิจการฟาสต์ฟู้ดที่เก่าแก่ที่สุดของมาเลเซีย เปิดสาขาในเมืองกัวลาตรังกานู สามารถทำยอดขายได้สูงเป็น 3 เท่าของที่คาดการณ์ไว้เดิม ในขณะที่เดียวกัน เซิร์ชส์ ฟิลด์ เครือข่ายของอเมริกาก็กลับมาในตลาดอีกครั้งด้วยชื่อใหม่ เท็กซัส ฟรายด์ ชิกเก้น ที่คาดการณ์ว่า สถานการณ์ของตลาดฟาสต์ฟู้ดเปลี่ยนแปลงไปและเปิดโอกาสกว้างมากขึ้น ในขณะที่แมคโดนัลด์กำลังช่วงชิงส่วนแบ่งทางการตลาดกับเคนดิกกี้ ฟรายด์ ชิกเก้น ที่กำลังโตเร็ว เครือข่ายกิจการฟาสต์ฟู้ดหลายแห่งคาดหวังที่จะเพิ่มยอดขายของตนโดยการกระจายประเภทของสินค้า รวมทั้งคุณภาพของอาหารและการให้บริการ ส่วนบรรดาผู้นำในตลาดฟาสต์ฟู้ดต่างก็เร่งปรับปรุงรูปแบบของธุรกิจให้สอดคล้องกับความต้องการของลูกค้า กลุ่มเป้าหมายให้ได้มากที่สุดถึงแม้ว่าอุตสาหกรรมอาหารฟาสต์ฟู้ดส่วนใหญ่จะเลือกใช้วิธีการลดราคาของตัวสินค้า แต่รายงานของแอดเวอร์ไทซิ่งเอจก็เปิดเผยว่า เครือข่ายของร้านฟาสต์ฟู้ดในอเมริกาหลายแห่งเลือกใช้วิธีเพิ่มรายการอาหารในการแก้ไขปัญหายอดขายชะงักงัน ทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนแผนการตลาดจากมุ่งเน้นที่ภาพพจน์มาเป็นเน้นที่ตัวสินค้าเป็นหลัก เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคยุคใหม่อีกเหตุผลหนึ่งที่ทำให้เครือข่ายฟาสต์ฟู้ดจำนวนมากต้องเร่งเพิ่มประเภทรายการอาหารก็เพราะอุตสาหกรรมฟาสต์ฟู้ดขยายตัวออกไปมากจนเกินความต้องการของตลาดจึงเกิดความจำเป็นที่จะต้องเปลี่ยนแปลงตนเองเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภค รวมทั้งด้านราคาและมาตรฐานของอาหาร ตลอดไปจนถึงการให้บริการที่สะอาด สะอาด และรวดเร็วสำหรับกลยุทธ์ในการแข่งขันของธุรกิจฟาสต์ฟู้ดก็

คือ การทุ่มงบประมาณกันอย่างเต็มที่ในการเป็นสปอนเซอร์ และการทำโปรโมชั่นใหญ่ๆ โดยเฉพาะการมุ่งโฆษณาทางทีวี เน้นกลุ่มเป้าหมายวัยรุ่น ในขณะที่สื่อโฆษณากลายเป็นสิ่งที่มียุทธศาสตร์เป็นอย่างมากต่อการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าของกลุ่มผู้บริโภคในปัจจุบัน (<http://www.racing-club.net>)

กลุ่มวัยรุ่นเป็นวัยที่มีการเจริญเติบโตทางร่างกายอย่างรวดเร็ว และด้วยความที่เป็นเด็กในเมืองมีอาหารการกินที่พร้อมหลายรูปแบบ ทั้งที่คุณค่าสมดุลและไม่สมดุลแล้วก็ตามก็คือเด็กจะได้รับอาหารที่มีไขมันและพลังงานมากเกินไปแล้วโรคอ้วนก็จะตามมาในที่สุด (<http://www.racing-club.net>) กลุ่มวัยรุ่นเป็นวัยที่มีการเจริญเติบโตทางร่างกายอย่างรวดเร็ว มีการสะสมไขมันในร่างกายมากกว่าวัยเด็กโดยเฉพาะเพศหญิง เด็กจะหิวเก่ง กินไม่เลือก ง่วงนอนง่าย เป็นระยะกำลังกินกำลังนอน และด้วยความที่เป็นเด็กในเมืองมีอาหารการกินที่พร้อมหลายรูปแบบ ทั้งที่คุณค่าสมดุลและไม่สมดุลแล้วก็ตามก็คือเด็กจะได้รับอาหารที่มีไขมันและพลังงานมากเกินไป ทั้งนี้เนื่องมาจากอิทธิพลของการโฆษณาทำให้เกิด การกินตามค่านิยมพบว่า อาหารฟาสต์ฟู้ดส่งผลให้เด็กกรุงเทพฯ มีภาวะโภชนาการเกินถึงร้อยละ 20 กลุ่มวัยรุ่นจึงเป็นกลุ่มที่น่าเป็นห่วง ในเรื่องความเสี่ยงต่อโรคอ้วนจากโภชนาการ (<http://www.racing-club.net>)

ด้วยเหตุนี้การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริโภคอาหารฟาสต์ฟู้ดที่มีผลต่อภาวะโภชนาการของวัยรุ่นในมหาวิทยาลัยเอกชน เขตหนองแขม มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ความรู้ทางโภชนาการ พฤติกรรมการบริโภคอาหารและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริโภคอาหารฟาสต์ฟู้ด เป็นการสร้างภาวะโภชนาการในการบริโภคอาหารที่ดีให้กับวัยรุ่น ซึ่งเป็นแรงผลักดันและอนาคตของชาติต่อไป (<http://www.racing-club.net>)

งานวิจัยนี้จัดทำขึ้นเพื่อต้องการที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลและการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลในการบริโภคอาหารฟาสต์ฟู้ดของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนใน เขตหนองแขม นักศึกษาส่วนใหญ่จะจัดอยู่ในกลุ่มวัยรุ่นหนุ่มสาว เนื่องจากเป็นวัยที่ชอบการบริโภคอาหารประเภทฟาสต์ฟู้ดมากที่สุด นอกจากนั้นเรายังจะสำรวจว่ามีปัจจัยอะไรบ้างที่ส่งผลต่อการบริโภคอาหารฟาสต์ฟู้ดของวัยรุ่นหนุ่มสาวของมหาวิทยาลัยเอกชน เขตหนองแขมโดยคาดว่าผลของการศึกษานี้จะเป็นประโยชน์และสามารถเป็นแนวทางในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภคของนักศึกษาให้เหมาะสม ถูกหลักโภชนาการ และสามารถทำให้นักศึกษาเติบโตเป็นผู้ใหญ่ต่อไปในอนาคตที่ดี มีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรง มีสติปัญญาความรู้ความสามารถในการพัฒนาตนเอง คนรอบข้างและประเทศชาติให้เจริญเติบโตมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

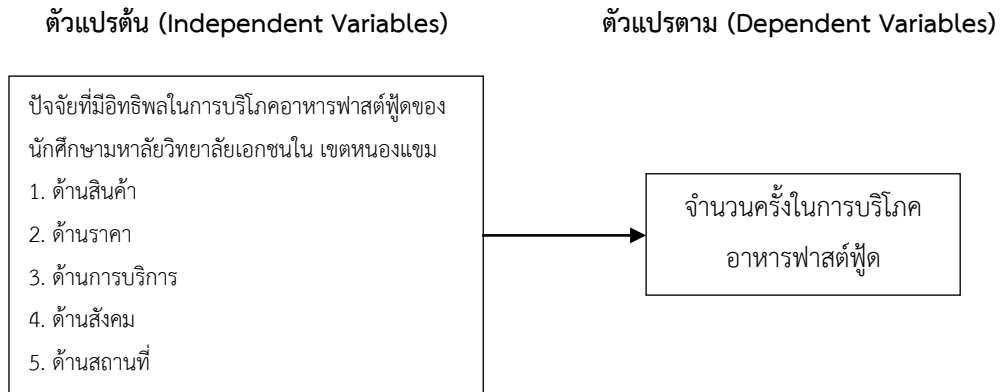
1. ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลในการบริโภคอาหารฟาสต์ฟู้ดของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนในเขตหนองแขม
2. วิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลในการบริโภคอาหารฟาสต์ฟู้ดของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนในเขตหนองแขม

สมมติฐานการวิจัย

1. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริโภคอาหารฟาสต์ฟู้ด มี 5 ปัจจัยประกอบด้วย ด้านสินค้า ด้านราคา ด้านการบริการ ด้านสังคม และด้านสถานที่
2. ปัจจัยด้านสินค้า ด้านราคา ด้านการบริการ ด้านสังคม และ ด้านสถานที่ มีความสัมพันธ์กับการบริโภคอาหารฟาสต์ฟู้ด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากวัตถุประสงค์ในการวิจัยและการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ ได้ดังภาพต่อไปนี้



ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร คือ นักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนเขตหนองแขม มหาวิทยาลัยธนบุรีและมหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ จำนวน 10,310 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนในเขตหนองแขมจำนวน 400 คน โดยการสุ่มตัวอย่างในการคำนวณอ้างอิงการสุ่มตัวอย่างจาก HAIR (2010: 102) กล่าวไว้ว่าใช้ขนาดตัวอย่าง 20 เท่า ของตัวแปรสังเกตได้ ในที่นี้ตัวแปรสังเกตได้มี 20 ตัวแปรคูณด้วย 20 เท่ากับ 400 คน โดยใช้การสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามโดยแบ่งออกเป็นแบบสอบถามสำหรับวัดข้อมูลทั่วไปและปัจจัยด้านต่างๆ ประกอบด้วย ด้านสินค้า ด้านราคา ด้านการบริการ ด้านสังคม และด้านสถานที่ การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือสำหรับการทดสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยใช้ค่า IOC ซึ่งตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน พบว่าแบบสอบถามทุกข้อมีค่า IOC มากกว่า 0.5 ทุกข้อแสดงว่าข้อมูลมีความตรงเชิงเนื้อหา และสำรวจล่วงหน้า (Pilot Survey) พร้อมทั้งตรวจสอบค่าความเที่ยง (Reliability) ด้วยการวิเคราะห์ค่าความเที่ยงโดยการหาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบแอลฟาตามวิธีของครอนบาค (Cronbach's alpha) สำหรับการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือด้วยวิธีนี้พบว่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงมากกว่า 0.9 แสดงว่าเครื่องมือในการสอบถามมีความสอดคล้องภายใน (Consistency)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามที่สร้างขึ้นโดยให้นักศึกษาแต่ละมหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 1 ถึงชั้นปีที่ 4 เป็นผู้ตอบแบบสอบถามโดยแบ่งตามจำนวนแต่ละมหาวิทยาลัยตามสัดส่วน โดยมหาวิทยาลัยละ 50% โดยนักศึกษาแต่ละคนต้องทำแบบทดสอบทั้ง 2 ตอน โดยแบบทดสอบทั้ง 2 ตอน สร้างมาจากการทบทวนวรรณกรรมและสร้างมาจากแบบประเมินมาตรฐานในแต่ละเรื่อง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ จะดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาเพื่อบรรยายลักษณะทั่วไปของข้อมูลได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้สถิติเชิงอนุมานคือการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้น (Regression Analysis)

สรุปผลการวิจัย

ปัจจัยที่มีอิทธิพลในการบริโภคอาหารฟาสต์ฟู้ดของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนพบว่า ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษาส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาเพศหญิง จำนวน 220 คน คิดเป็นร้อยละ 55.00 ของนักศึกษาทั้งหมด สำหรับนักศึกษาเพศชาย จำนวน 180 คน คิดเป็นร้อยละ 45.00 ของนักศึกษาทั้งหมด

นักศึกษาส่วนใหญ่มีช่วงอายุ 21-23 ปี จำนวน 275 คน คิดเป็นร้อยละ 68.80 ของนักศึกษาทั้งหมด รองลงมาคือนักศึกษาที่มีช่วงอายุ 18-20 ปี จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 19.30 ของนักศึกษาทั้งหมด สำหรับนักศึกษาที่มีช่วงอายุมากกว่า 26 ปี มีน้อยที่สุด จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 2.80 ของนักศึกษาทั้งหมด

นักศึกษาส่วนใหญ่มีรายได้ 3,501-5,000 บาท จำนวน 162 คน คิดเป็นร้อยละ 40.50 ของนักศึกษาทั้งหมด รองลงมาคือนักศึกษาที่มีรายได้ต่ำกว่า 3,500 บาท จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 24.50 ของนักศึกษาทั้งหมด สำหรับนักศึกษาที่มีรายได้มากกว่า 6,500 บาทมีน้อยที่สุด จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 13.00 ของนักศึกษาทั้งหมด

นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้บริการร้าน KFC จำนวน 226 คน คิดเป็นร้อยละ 56.50 ของนักศึกษาทั้งหมด รองลงมาคือนักศึกษาที่ใช้บริการร้านเดอะพิซซ่า จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 10.80 ของนักศึกษาทั้งหมด สำหรับนักศึกษาที่ใช้บริการร้านเบอร์เกอร์คิงมีน้อยที่สุด จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 6.80 ของนักศึกษาทั้งหมด

นักศึกษาส่วนใหญ่จ่ายเงินโดยเฉลี่ย 1 ครั้ง/คน ในการทานอาหารฟาสต์ฟู้ดราคา 150 -200 บาท จำนวน 120 คน คิดเป็นร้อยละ 30.00 ของนักศึกษาทั้งหมด รองลงมาคือนักศึกษาที่จ่ายเงินโดยเฉลี่ย 1 ครั้ง/คนในการทานอาหารฟาสต์ฟู้ดราคา 101-150 บาท จำนวน 113 คน คิดเป็นร้อยละ 28.30 ของนักศึกษาทั้งหมด สำหรับนักศึกษาที่จ่ายเงินโดยเฉลี่ย 1 ครั้ง/คนในการทานอาหารฟาสต์ฟู้ดราคาไม่เกิน 100 บาท มีน้อยที่สุด จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 14.50 ของนักศึกษาทั้งหมด

สำหรับระดับความสำคัญของปัจจัยที่มีอิทธิพลในการบริโภคอาหารฟาสต์ฟู้ดของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนพบว่า ปัจจัยด้านสินค้ามีระดับความสำคัญโดยเฉลี่ย 4.06 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็น 0.87 คะแนน หมายความว่า ปัจจัยด้านสินค้ามีความสำคัญอยู่ในระดับมากที่สุดที่ทำให้ผู้บริโภคบริโภคอาหารฟาสต์ฟู้ด

ปัจจัยด้านราคามีระดับความสำคัญโดยเฉลี่ย 3.96 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็น 0.85 คะแนน หมายความว่า ปัจจัยด้านราคามีความสำคัญอยู่ในระดับมากที่สุดที่ทำให้ผู้บริโภคบริโภคอาหารฟาสต์ฟู้ด

ปัจจัยด้านการบริการมีระดับความสำคัญโดยเฉลี่ย 3.98 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็น 0.87 คะแนน หมายความว่า ปัจจัยด้านการบริการมีความสำคัญอยู่ในระดับมากที่สุดที่ทำให้ผู้บริโภคบริโภคอาหารฟาสต์ฟู้ด

ปัจจัยด้านสังคมมีระดับความสำคัญโดยเฉลี่ย 3.96 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็น 0.87 คะแนน หมายความว่า ปัจจัยด้านสังคมมีความสำคัญอยู่ในระดับมากที่สุดที่ทำให้ผู้บริโภคบริโภคอาหารฟาสต์ฟู้ด

ปัจจัยด้านสถานที่มีระดับความสำคัญโดยเฉลี่ย 3.97 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็น 0.89 คะแนน หมายความว่า ปัจจัยด้านสถานที่มีความสำคัญอยู่ในระดับมากที่สุดที่ทำให้ผู้บริโภคบริโภคอาหารฟาสต์ฟู้ด

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริโภคอาหารฟาสต์ฟู้ดของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนในเขตหนองแขมโดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้น (Regression Analysis) เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริโภคอาหารฟาสต์ฟู้ดของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนในเขตหนองแขมสามารถแสดงได้ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย และค่าสถิติ T

ตัวแปร	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig
	B	Std. Error	Beta		
ปัจจัยด้านสินค้า	-.418	.110	-.010	-3.167	.001
ปัจจัยด้านราคา	-.219	.121	-.118	-2.813	.021
ปัจจัยด้านการบริการ	-.337	.120	-.020	-3.305	.030
ปัจจัยด้านสังคม	.401	.125	.096	3.221	.039
ปัจจัยด้านสถานที่	-.314	.106	-.002	-2.040	.028

จากตารางที่ 1 พบว่าปัจจัยด้านสินค้า ปัจจัยด้านราคา ปัจจัยด้านการบริการ ปัจจัยด้านสังคม และ ปัจจัยด้านสถานที่ มีความสัมพันธ์กับจำนวนครั้งของการบริโภคอาหารฟาสต์ฟู้ดของนักศึกษาเอกชนในเขตหนองแขมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และพบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริโภคอาหารฟาสต์ฟู้ดมากที่สุดคือ ปัจจัยด้านสินค้านำรองลงมาคือปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านการบริการ ปัจจัยด้านสถานที่ และปัจจัยด้านราคา

การหาค่าสหสัมพันธ์ สัมประสิทธิ์การตัดสินใจ ระหว่างปัจจัยที่มีอิทธิพลในการเลือกบริโภคอาหารฟาสต์ฟู้ด และจำนวนครั้งในการบริโภคอาหารฟาสต์ฟู้ด สามารถแสดงได้ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 Model Summary

Model Summary

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	.895 ^a	.801	.784	0.12967

จากตารางที่ 2 พบว่าปัจจัยด้านสินค้า ปัจจัยด้านราคา ปัจจัยด้านการบริการ ปัจจัยด้านสังคม และ ปัจจัยด้านสถานที่ อธิบายความผันแปรของจำนวนครั้งในการรับประทานอาหารฟาสต์ฟู้ดได้ 80.1% และเมื่อใช้ปัจจัยด้านสินค้า ปัจจัยด้านราคา ปัจจัยด้านการบริการ ปัจจัยด้านสังคม และ ปัจจัยด้านสถานที่ในการพยากรณ์จำนวนครั้งในการรับประทานอาหารฟาสต์ฟู้ดมีความคลาดเคลื่อนโดยเฉลี่ย 0.1298 ครั้ง

อภิปรายผล

การศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลในการบริโภคอาหารฟาสต์ฟู้ดของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนในเขตหนองแขมผลการวิจัยพบว่าปัจจัยด้านสังคม และ ปัจจัยด้านสถานที่ มีอิทธิพลต่อการบริโภคอาหารฟาสต์ฟู้ดซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มาสิฐฐา ศิริวรกุล (2554) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริโภคอาหารฟาสต์ฟู้ดของนักศึกษาระดับชั้นปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พบว่าวัยรุ่นในแต่ละสังคมมีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับชนบทชนเมือง ประเพณี และวัฒนธรรม หรืออาจกล่าวได้ว่ามีปัจจัยหลายประการที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการบริโภค

อาหารของวัยรุ่น ซึ่งประกอบไปด้วย ปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายใน ซึ่งปัจจัยภายนอกได้แก่ทางด้านครอบครัวและการปฏิบัติของบิดามารดาในการเตรียมอาหารให้เด็กบริโภค ทำให้ประสบการณ์ในวัยเด็กที่สะสมมาจากครอบครัวก่อให้เกิดการบริโภคเป็นนิสัยที่ติดตัวเรื่อยมา ประกอบกับสิ่งแวดล้อมทางด้านสังคม วัฒนธรรม ความเชื่อ และค่านิยม ส่วนความรู้ทางด้านโภชนาการจากสื่อมวลชน เช่น หนังสือพิมพ์ หนังสือ และโทรทัศน์ ซึ่งเผยแพร่ข่าวสารทางด้านโภชนาการเป็นที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการบริโภคอาหารของวัยรุ่นเป็นอย่างมาก เนื่องจากเป็นวัยที่ชอบการเลียนแบบ และถูกชักจูงได้ง่าย และปัจจัยภายในประกอบไปด้วย ความต้องการทางด้านร่างกาย คุณลักษณะนิสัยเฉพาะตัวของบุคคลในแต่ละวัย แต่ละสภาวะจะมีความต้องการอาหารแตกต่างกันไป

การศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลในการบริโภคอาหารฟาสต์ฟู้ดของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนในเขตหนองแขมผลการวิจัยพบว่าปัจจัยปัจจัยด้านสินค้า ปัจจัยด้านราคา ปัจจัยด้านการบริการ เฉลียว อังคสุวรรณ (2551) ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการบริโภคอาหารจานด่วนแบบชาวตะวันตกของนักศึกษามหาวิทยาลัยนอร์ท กรุงเทพ พฤติกรรมการบริโภคอาหารจานด่วนนั้นมีปัจจัยหลายอย่าง ไม่ว่าจะเป็นสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบันจนเกิดการเร่งรีบต้องการความสะดวก รวดเร็ว อิทธิพลจากสื่อ การส่งเสริมการขาย การสร้างวัฒนธรรมบริโภคนิยม และกลยุทธ์ทางการตลาดต่าง ๆ รวมถึงอายุ รายรับ และระดับการศึกษาที่ต่างกัน จึงเป็นปัจจัยในการตัดสินใจเลือกรับประทานอาหารจานด่วนแบบชาวตะวันตกที่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ลัดดา ปิ่นเกล้า (2555) ศึกษาเรื่องพฤติกรรมและความพึงพอใจของผู้บริโภคในการเข้าใช้บริการร้านอาหารประเภทฟาสต์ฟู้ดในสถานบริการน้ำมัน บริษัท ปตท. จำกัด มหาชน ในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่าความพึงพอใจของผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์และบริการ ราคา ช่องทางการจัดจำหน่าย และด้านการส่งเสริมการขาย พบว่า มีความสัมพันธ์กับความถี่ในการใช้บริการ เหตุผลที่ใช้บริการ ค่าใช้จ่ายต่อครั้ง การส่งเสริมการตลาดมีความสัมพันธ์กับความถี่ในการซื้อสินค้า

ข้อเสนอแนะ

1. ควรศึกษาเรื่องส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อการบริโภคอาหารฟาสต์ฟู้ดของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนในเขตหนองแขมหรือเขตอื่น ๆ ต่อไป
2. ควรศึกษาเกี่ยวกับโมเดลเชิงสาเหตุในการบริโภคอาหารฟาสต์ฟู้ดของประชากรวัยทำงาน

บรรณานุกรม

- กาญจนา บุญภักดี. (2552). ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการบริโภคอาหารฟาสต์ฟู้ดของนักศึกษาระดับชั้นปีที่ 1 สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง. คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง.
- การบริการ. ค้นเมื่อ 24 มกราคม 2557, จาก <http://www.gotoknow.org/posts/492001>
- ฉัตยาพร เสมอใจ และ มัทนียา สมมิ. (2545). พฤติกรรมผู้บริโภค Consumer Behavior. Diamond In Business World.
- เฉลียว อังคสุวรรณ. (2551). พฤติกรรมการบริโภคอาหารจานด่วนแบบชาวตะวันตกของนักศึกษามหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ. มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- แนวคิดเกี่ยวกับอาหาร Fast Food. ค้นเมื่อ 21 ธันวาคม 2556, จาก <http://magazine.trendyday.com>
- แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับส่วนผสมการตลาด (Marketing Mixes). ค้นเมื่อ 20 ธันวาคม 2556, จาก <http://thaibuz.blogspot.com>

ประเสริฐ ไชยทิพย์. (2554). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริโภคอาหารฟาสต์ฟู้ดของนักศึกษาระดับชั้นปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. บทความวิจัย.

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมผู้บริโภค. ค้นเมื่อ 12 ธันวาคม 2556, จาก <http://www.xn12ca1dddig2elng4ld4e1p.com>

เปิดตำนานอาหาร. fast food. ค้นเมื่อ 2 ธันวาคม 2556, จาก <http://www.racing-club.net>

เพียว อิศรพันธุ์. (2554). การบริโภคขนมกรุบกรอบของเด็กในศูนย์เด็กเล็ก กรณีศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลเขาแร้ง อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี.

มาสิฐฐา ศิริวรกุล. (2554). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริโภคอาหารฟาสต์ฟู้ดของนักศึกษาระดับชั้นปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ลัดดา ปิ่นเกล้า. (2555). พฤติกรรมและความพึงพอใจของผู้บริโภคในการเข้าใช้บริการร้านอาหารประเภทฟาสต์ฟู้ดในสถานบริการน้ำมัน บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ในเขตกรุงเทพมหานคร. วารสารธรรมศาสตร์ 3(31).

วิทญา ต้นอารีย์. (2550). พฤติกรรมการเลือกบริโภคอาหารของประชาชน ตำบล สะลวง-ชี้เหล็ก อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่.

ศลาสิน ดอกเข็ม. (2544). การบริโภคอาหารของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในกรุงเทพมหานคร.

สินค้า หรือผลิตภัณฑ์ (Product). ค้นเมื่อ 24 มกราคม 2557, จาก http://praveetelearning.com/elearning_content.php?subject_id=1&chapter_id=9

สุขุมาลัย ประสมศักดิ์. (2552). พฤติกรรมการบริโภคอาหารจานด่วน: ศึกษากรณีนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยรัฐบาลและมหาวิทยาลัยเอกชน เขตกรุงเทพมหานคร. วารสารวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.

หทัยกาญจน์ ไสตรติ และ อัมพร ฉิมพลี. (2550). พฤติกรรมการบริโภคอาหารของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม. คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.

HAIR JR , et al (2010). Multivariate Data Analysis. 7th ed. New Jersey Pearson Education, Inc.

ประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่น:

กรณีศึกษาเทศบาลตำบลเสาชงหิน

Effective Management of Health funds at The Local Level: A Case Study of

Saothonghin Municipality

เรณู อี้อำพันธ์*

Reno Iwampan

* หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต วิทยาลัยราชพฤกษ์ (ray-rada@hotmail.com)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นของเทศบาลตำบลเสาชงหิน และเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นของเทศบาลตำบลเสาชงหินจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล กลุ่มเป้าหมายการวิจัยเป็นประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลเสาชงหิน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 396 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูล การหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบความมีนัยสำคัญทางสถิติด้วย t-test และ One-Way ANOVA

ผลการวิจัย พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นของเทศบาลตำบลเสาชงหิน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นของเทศบาลตำบลเสาชงหิน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ระยะเวลาที่อยู่ในพื้นที่ พบว่า ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านบทบาทในชุมชนต่างกัน มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: ประสิทธิภาพการบริหารจัดการ, กองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่น

Abstract

The aims of this research were to study the efficiency of Local Health Security Funds management, and compare the opinion toward the efficiency of management at Saothonghin Sub-district Municipality, divided by the personal factors. The sample was 396 people, who lived in Saothonghin sub-district area. The data were collected by the questionnaire and analyzed by percentage, mean, standard deviation. The t-test and the One-Way ANOVA were used to examine the statistical significance.

The result has been shown that the overall efficiency of Local Health Security Funds management in Saothonghin Sub-district Municipality was in the high level. The comparison of the opinion toward the efficiency of Local Health Security Funds management in Saothonghin Sub-district Municipality, divided by gender, age, educational level, occupation, and duration of living

showed that the different personal status had the same opinion. For, the different roles in the community had the different opinion at 0.05 significant levels.

Keywords: Efficiency of Management, Local Health Security Funds

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 มาตรา 51 กำหนดไว้ว่า บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับบริการทางสาธารณสุขที่เหมาะสมและได้มาตรฐาน และผู้ยากไร้มีสิทธิได้รับการรักษาพยาบาลจากสถานบริการสาธารณสุขของรัฐโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับการบริการสาธารณสุขจากรัฐ ซึ่งต้องเป็นไปอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ รวมทั้งในมาตรา 80(2) ที่กำหนดให้รัฐส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาระบบสุขภาพที่เน้นการสร้างเสริมสุขภาพอันนำไปสู่สุขภาพที่ยั่งยืนของประชาชน รวมทั้งจัดและส่งเสริมให้ประชาชนได้รับบริการสาธารณสุขที่มีมาตรฐานอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ และส่งเสริมให้เอกชนและชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาสุขภาพ และการจัดบริการสาธารณสุข นอกจากนี้ในพระราชบัญญัติการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ยังได้กำหนดไว้ว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะได้รับการจัดสรรงบประมาณ สำหรับการจัดระบบบริการสาธารณสุข เพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง ซึ่งรวมทั้งด้านสุขภาพด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อประกอบกับมีโครงการประกันสุขภาพถ้วนหน้า ที่หวังผลให้แนวทางการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคชัดเจนยิ่งขึ้นกว่าเดิม มุ่งเน้นการทำให้ประชาชนในเขตรับผิดชอบมีสุขภาพที่ดีขึ้นทั้งทางร่างกายและจิตใจ เน้นการทากิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคต่าง ๆ ส่งผลให้ประชาชนเจ็บป่วยน้อยลง ลดภาวะแทรกซ้อนจากการป่วยได้มากขึ้นมีคุณภาพชีวิตที่ดีและยังลดภาระค่าใช้จ่ายด้านการรักษาพยาบาล (ชาญชัย ชัยสว่าง, 2552)

นอกจากมีเจตนารมณ์ในการสร้างการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เข้ามามีบทบาทในการดูแลสุขภาพของประชาชนในพื้นที่แล้วยังสนับสนุนให้ประชาชนได้พึ่งตนเองด้านสุขภาพและส่งเสริมให้บุคลากรด้านสาธารณสุขในพื้นที่ได้แสดงบทบาทในการดูแลสุขภาพในชุมชน ทั้งนี้ยังส่งเสริมให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเกิดความตระหนักต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพของประชาชนสามารถดูแลสุขภาพได้ด้วยตนเองและการสร้างกลไกในสังคมที่จะต้องเข้ามาช่วยกันแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่มีผลต่อสุขภาพให้ลุล่วงไปด้วยดี

การดำเนินงานกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่เป็นนวัตกรรมในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมดูแลสุขภาพของประชาชนจากหลายภาคส่วนในสังคม โดยมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นกลไกสำคัญในการประสานหน่วยงาน องค์กรและภาคีเครือข่ายในพื้นที่เข้าร่วมค้นหาปัญหาและความต้องการของประชาชน ร่วมวางแผน และส่งเสริมให้เกิดการร่วมดำเนินกิจกรรมด้านสุขภาพ โดยสามารถติดตามประเมินผลการดำเนินงานให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมกับประชาชน ประกอบกับปัญหาสุขภาพของไทยปัจจุบันเกี่ยวเนื่องกับพฤติกรรมและวิถีชีวิตของประชาชน ซึ่งไม่สามารถแก้ไขได้ด้วยบริบทของงานสาธารณสุขตามลำพัง จำเป็นต้องมีส่วนร่วมจัดการจากทุกภาคส่วน เมื่อวันที่ 27 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2549 คณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติได้มีมติให้จัดตั้ง “กองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่น” โดยมีเป้าหมายให้กองทุนสุขภาพระดับตำบลเป็นทั้งเครื่องมือในการให้ทุกภาคส่วนมาทำงานร่วมกัน สร้างความเข้มแข็งชุมชน ขณะเดียวกันก็เป็นเครื่องมือในการทำงานสร้างเสริมสุขภาพของชุมชน ขณะเดียวกันก็มีเครื่องมืออื่น ๆ อีกในการสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน นโยบายดังกล่าวแท้จริงหรือไม่ ซึ่งความสำเร็จในการทำงานของกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่น จึงขึ้นกับสามภาคส่วนหลักในชุมชน กล่าวคือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เจ้าหน้าที่สาธารณสุขในพื้นที่ และตัวชุมชนเอง ซึ่งทั้งสามภาคส่วนดังกล่าวต่างก็เป็นตัวแทนในคณะกรรมการบริหาร

กองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่น ตามที่สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ กำหนด และให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งได้ดำเนินงานและบริหารจัดการระบบหลักประกันสุขภาพที่เกี่ยวข้องกับงานส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรคในพื้นที่ ให้ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในแต่ละชุมชน ขณะเดียวกันก็ให้ท้องถิ่นและชุมชนมีความตระหนัก และมีบทบาทร่วมในการจัดการกับปัญหาสุขภาพของชุมชนมากขึ้น ในกรณีนี้ สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ได้ออกร่างส่งเสริมสุขภาพชุมชนรายหัวให้แก่ท้องถิ่นที่มีความพร้อมและสมัครใจเข้าร่วมโครงการ โดยท้องถิ่นต้องร่วมจ่ายสมทบในอัตราที่กำหนดตามขนาดของท้องถิ่น และบริหารจัดการในรูปของคณะกรรมการบริหารโดยมีตัวแทนจากภาคส่วนต่าง ๆ คือ ท้องถิ่น สาธารณสุขและชุมชน และกำหนดให้ใช้จ่ายเงินในสี่ลักษณะคือ สนับสนุนการจัดบริการตามชุดสิทธิประโยชน์แก่ประชากรกลุ่มเป้าหมาย สนับสนุนหน่วยบริการสาธารณสุขในพื้นที่ แก้ปัญหาสุขภาพของชุมชน และบริหารจัดการ (สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ, 2550: 30-40)

ตั้งแต่ได้มีประกาศคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ เรื่องการกำหนดหลักเกณฑ์เพื่อสนับสนุนให้องค์การบริหารส่วนตำบลหรือเทศบาลดำเนินงานและบริหารจัดการระบบหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่ เมื่อวันที่ 28 มิถุนายน พ.ศ. 2549 ซึ่งในปีแรกมีองค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลนำร่องจัดตั้งกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่น รวม 888 แห่ง จนถึงปี พ.ศ. 2554 มีการขยายไปถึง 7,366 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 95.00 ของจำนวนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหมดของประเทศ (อรจิตต์ บำรุงสกุลสวัสดิ์ และคณะ, 2553: 1) สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติตระหนักถึงความสำคัญของการติดตามประเมินผลกองทุน จึงพัฒนาระบบการรายงานผลการดำเนินงานและด้านการเงินของแต่ละกองทุนผ่านเว็บไซต์ของสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ โดยให้กองทุนเป็นผู้บันทึกข้อมูลเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง ทำให้สามารถติดตามการดำเนินงานได้ครอบคลุมทุกกองทุน นอกจากนี้คณะเศรษฐศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (ดิเรก ปัทมศิริวัฒน์ และ คณะ, 2550) และเครือข่ายนักวิจัยในทุกภูมิภาคได้เข้ามาดำเนินการวิจัยนโยบายสาธารณะกองทุนหลักประกันสุขภาพท้องถิ่น (พ.ศ. 2550 และ พ.ศ. 2552) ทำให้ได้ข้อสรุปและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนานโยบายและการดำเนินงานในพื้นที่นำมาสู่การแก้ไขประกาศคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ เรื่องการกำหนดหลักเกณฑ์เพื่อสนับสนุนให้องค์การบริหารส่วนตำบลหรือเทศบาล ดำเนินงานและบริหารจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่ เมื่อวันที่ 29 กันยายน พ.ศ. 2552 และประกาศสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ เรื่อง แนวทางการรับเงินการจ่ายเงินการเก็บรักษาเงินและการจัดทำบัญชีเงินหรือทรัพย์สินในกองทุนหลักประกันสุขภาพ ลงวันที่ 16 ธันวาคม พ.ศ. 2552 เพื่อเพิ่มความคล่องตัวในการบริหารจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่เทศบาลตำบล เสางหิน ได้ให้ความสนใจเข้าร่วมกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่น เมื่อ พ.ศ.2552 ตามหลักเกณฑ์ที่สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ กำหนดเพื่อทำ กิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพ โดยใช้แนวทางจัดสรรงบประมาณอุดหนุนคิดเป็นรายบุคคลของประชากรในพื้นที่ (40 บาท/คน) และให้องค์การบริหารส่วนตำบลหรือเทศบาลจัดสรรงบประมาณ สมทบร่วมตามขนาดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นๆ พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุน เช่น จัดทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์และการให้ความรู้แก่ประชาชน การดูแลสุขภาพของตนเอง การออกกำลังกายและการทำกิจกรรมอื่นๆ ซึ่งช่วยให้ประชาชนได้ทำงานหรือใช้ความสามารถ สร้างการยอมรับ ทำให้สมาชิกในชุมชนประจักษ์ถึงการดูแลสุขภาพของตนเองและครอบครัว รวมทั้งการดำเนินงานของกองทุนมากขึ้น

ด้วยเหตุที่กล่าวมา ผู้วิจัย จึงมีความสนใจศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นของเทศบาลตำบลเสางหิน เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการบริหารจัดการกองทุนในภาพรวมมีความสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดความเป็นธรรมอย่างยั่งยืน และได้นำมาเป็นข้อมูลในการเสนอแนะในการดำเนินงานกองทุนของท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์สุขของประชาชนในเรื่องสุขภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

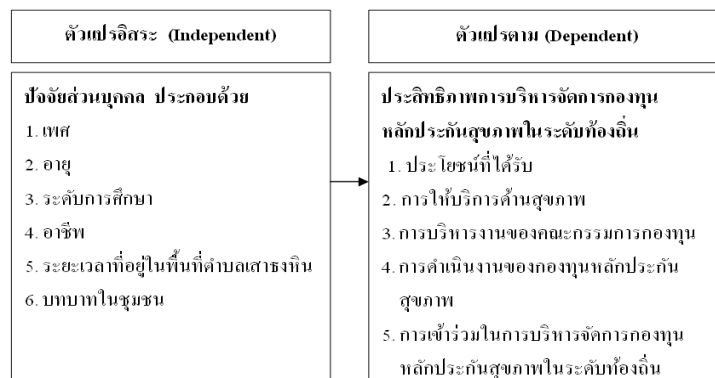
1. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นของเทศบาลตำบลเสาชิงหิน
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นของเทศบาลตำบลเสาชิงหินจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

สมมติฐานการวิจัย

ประชาชนที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกันความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นของเทศบาลตำบลเสาชิงหินแตกต่างกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัย ประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นของเทศบาลตำบลเสาชิงหิน อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี ที่ใช้กรอบแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานต่างๆของกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับตำบลหรือท้องถิ่น (อรจิตต์ บำรุงสกุลสวัสดิ์ และคณะ, 2553: 35-40) การให้บริการหลักธรรมาภิบาล และหลักการบริหารจัดการ เพื่อให้สอดคล้องกับการลักษณะกิจกรรมการจัตบริการสร้างเสริมสุขภาพ ป้องกันโรค และฟื้นฟู สมรรถภาพตามชุดสิทธิประโยชน์ ซึ่งนำมาสู่การสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้



ประโยชน์ของการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงประโยชน์และความสำคัญของการดำเนินกิจกรรมจัตบริการสร้างเสริมสุขภาพ ป้องกันโรค และฟื้นฟู สมรรถภาพตามชุดสิทธิประโยชน์
2. ทำให้ทราบถึงประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นของเทศบาลตำบลเสาชิงหิน อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี
3. สามารถหาวิธีการและแนวทางที่เหมาะสมในการดำเนินงานกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับพื้นที่

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ประชาชนเขตพื้นที่ตำบลเสาธงหิน อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี ตั้งแต่อายุ 18 ปีขึ้นไป จำนวน 20,785 คน ที่เข้าร่วมโครงการระบบหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่น (งานวิเคราะห์นโยบายและแผน สำนักปลัดเทศบาลตำบลเสาธงหิน, 2555)

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ประชาชนเขตพื้นที่ตำบลเสาธงหิน อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี ตั้งแต่อายุ 18 ปีขึ้นไป คำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Taro Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% (Yamane, 1993: 125, 2548) จำนวน 396 คนโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (questionnaire) แบบผสมทั้งแบบปลายปิดและปลายเปิด ในฉบับเดียวกัน ผู้วิจัย สร้างขึ้นจากการศึกษาเอกสารและกรอบแนวคิดในการวิจัยเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือ โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check-list) จำนวน 6 ข้อ เพื่อสอบถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ระยะเวลาที่อยู่ในพื้นที่ตำบลเสาธงหิน และ บทบาทในชุมชน

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นของเทศบาลตำบลเสาธงหิน อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี ได้แก่ ด้านประโยชน์ที่ได้รับ ด้านการให้บริการด้านสุขภาพ ด้านการบริหารงานของคณะกรรมการกองทุน ด้านการดำเนินงานของกองทุนหลักประกันสุขภาพ ด้านการเข้าร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่น ลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบปลายปิด (close – ended response question) จำนวน 25 ข้อแบบมาตราส่วน Likert Rating scale (สุจิตรา บุญรัตน์, 2543: 130) แบ่งระดับความคิดเห็นออกเป็น 5 ระดับ

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นของเทศบาลตำบลเสาธงหิน อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรีโดยมีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด จำนวน 5 ข้อ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลเสาธงหิน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 67.90 อายุระหว่างอายุ 41-50 ปี ร้อยละ 70.20 การศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 56.30 อาชีพค้าขาย/ธุรกิจ/กิจการส่วนตัว ร้อยละ 63.60 ระยะเวลาที่อยู่ในพื้นที่ตำบลเสาธงหิน 20 ปี – มากกว่า ร้อยละ 67.90 บทบาทในชุมชน กรรมการชุมชน/กรรมการนิติบุคคลที่อยู่อาศัย/ประชาชน ร้อยละ 62.80

2. ผลการวิจัย พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นของเทศบาลตำบลเสาธงหิน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามรายด้าน พบว่าด้านการเข้าร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นสูงสุด รองลงมาได้แก่ ด้านการให้บริการด้านสุขภาพ ด้านการบริหารงานของคณะกรรมการกองทุน ด้านประโยชน์ที่ได้รับ และด้านการดำเนินงานของกองทุนหลักประกันสุขภาพ ตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นของเทศบาลตำบลเสาธงหิน

จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพระยะเวลาที่อยู่ในพื้นที่ พบว่า ไม่แตกต่างกัน สำหรับบทบาทในชุมชนต่างกัน เห็นว่ามีประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นของเทศบาลตำบลเสาชิงหิน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผล

การศึกษาเรื่องประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นของเทศบาลตำบลเสาชิงหิน มีประเด็นสำคัญที่ควรนำมาอภิปรายดังนี้

1. ประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นของเทศบาลตำบลเสาชิงหิน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ จำรัส ประสิว (2552: 101) ได้ศึกษากองทุนหลักประกันสุขภาพท้องถิ่น: การนำนโยบายสู่การปฏิบัติกรณีศึกษาจังหวัดสระบุรี พบว่า คณะกรรมการกองทุนหลักประกันสุขภาพท้องถิ่น มีความคิดเห็นในประเด็น ความชัดเจนในวัตถุประสงค์ของนโยบายกองทุน โครงสร้างขององค์กรกองทุน การจัดการองค์กรของกองทุน การสื่อสารขององค์กรกองทุน และการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการกองทุนในการนำนโยบายไปปฏิบัติของกองทุนหลักประกันสุขภาพท้องถิ่นในภาพรวมทุกด้าน อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องจากคณะกรรมการบริหารกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่น เห็นว่าการเข้าร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่น เป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องนำมาแก้ไขสภาพปัญหาของการบริหารจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่น เทศบาลตำบลเสาชิงหิน เพื่อให้สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบันอีกด้วย ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

1.1 ด้านประโยชน์ที่ได้รับ ทำให้ประชาชนที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นอยู่ในระดับมาก เนื่องจากประชาชนในตำบลได้รับการควบคุมโรคที่ดียิ่งขึ้น คณะกรรมการบริหารเข้ามาทำงานพัฒนาสุขภาพชุมชนร่วมกัน และจะเป็นกลุ่มขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนาสุขภาพชุมชน ในด้านการจัดอบรม ประชุม ฝึกปฏิบัติด้านสุขภาพให้กับชุมชน การค้นหาปัญหาสุขภาพชุมชน วิเคราะห์ปัญหา รวมทั้งการจัดการศึกษาดูงานของชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ อำพล จินดาวัฒน์ (2551: 97) ได้ศึกษาการพัฒนาการนโยบายหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า ประเทศไทย พบว่า นโยบายหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้ามีจุดเด่นคือ ให้เป็นการทั้งซ่อมและสร้างสุขภาพควบคู่กันไปจึงมีการกำหนดชุดสิทธิประโยชน์หลักที่ครอบคลุมบริการแบบผสมผสาน ทั้งส่งเสริมสุขภาพ ป้องกันโรคและรักษาพยาบาลส่วนบุคคลและครอบครัว

1.2 ด้านการให้บริการด้านสุขภาพ ทำให้ประชาชนที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นอยู่ในระดับมาก เนื่องจาก การให้บริการด้านสุขภาพ คณะกรรมการบริหารจะให้ประชุมชนเข้ามาร่วมแก้ไขปัญหาโดยให้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาความรู้ ด้านการจัดการสุขภาพชุมชน ทั้งกิจกรรมด้านสุขภาพ กิจกรรมการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพ กิจกรรมการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ กิจกรรมการลดอ้วนลงพุง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของภูมิศักดิ์ หงส์หยก (2551: 112-113) ได้ศึกษาแนวทางการดำเนินงานกระจายอำนาจด้านสุขภาพสู่ท้องถิ่นของจังหวัดภูเก็ต พบว่า จังหวัดภูเก็ต ได้เริ่มดำเนินการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นโดยบูรณาการ 3 แนวคิดหลัก คือ การกระจายอำนาจด้านสุขภาพ การปฏิรูประบบสุขภาพและหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า

1.3 ด้านการบริหารงานของคณะกรรมการกองทุน ทำให้ประชาชนที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นอยู่ในระดับมาก เนื่องจากการบริหารงานของคณะกรรมการกองทุนจะต้องมีด้านการจัดทำแผนงานโครงการของกองทุนสุขภาพตำบลและมีส่วนร่วม การคิดวิเคราะห์ แยกแยะ และหาวิธีในการจัดการปัญหาและหรือพัฒนางาน ด้านสุขภาพ กองทุนสุขภาพตำบล ได้ว่า

กระบวนการจัดทำแผนงานโครงการ และแผนที่ทางเดินยุทธศาสตร์สุขภาพของตำบลนั้นสอดคล้องกับปรัชญา อุบายคิน (2547: 108-109) ได้ศึกษาสถานการณ์และเงื่อนไขการกระจายอำนาจด้านสุขภาพในท้องถิ่น กรณีศึกษาจังหวัด เชียงใหม่ พบว่า คณะกรรมการสุขภาพระดับพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ จัดตั้งตามคำสั่งกระทรวงสาธารณสุข โดยมีหน้าที่ กำหนดนโยบายสุขภาพและวางแผนสุขภาพในระดับจังหวัด

1.4 ด้านการดำเนินงานของกองทุนหลักประกันสุขภาพ ทำให้ประชาชนที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ ประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจาก ดำเนินงาน ตามแผนงานที่วางไว้ ความไม่ชัดเจนของบทบาทหน้าที่ การประสานงาน ความสามัคคีความโปร่งใสและความเกรงใจ หรือยำเกรงนักการเมืองและข้าราชการประจำ นอกจากนี้ยังมีในเรื่องการประชุมอบรมไม่สม่ำเสมอ โครงการอบรมไม่มี หมดงบประมาณให้ดำเนินการได้ ซึ่งจะคล้ายคลึงกับงานวิจัยของ วรณดี จันทศิริ (2545) พบว่าการใช้กระบวนการ เรียนรู้แบบมีส่วนร่วมทั้ง 3 กระบวนการอย่างต่อเนื่อง ผสมผสานกับการพัฒนาทักษะขององค์ความรู้ตามความต้องการของ ชุมชน ทำให้ชุมชนได้เรียนรู้สภาพปัญหาและความต้องการที่แท้จริง และสามารถกำหนดแนวทางตอบสนองความต้องการของตนเองและชุมชนได้ตามศักยภาพในบริบทของชุมชนซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการส่งเสริมสุขภาพ 5 ข้อของ “ออดตาวา” และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนประกอบด้วย ปัจจัยภายในชุมชน ปัจจัยภายนอก ข้อเสนอแนะ ภาครัฐควรขยายกรอบความคิดและวิธีการทำงานแบบบูรณาการให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน

1.5 ด้านการเข้าร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่น ทำให้ประชาชนที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นอยู่ในระดับมาก เนื่องจาก คณะกรรมการบริหารให้สนับสนุนการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของกองทุน ด้านรายงานข้อมูลข่าวสาร ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต การรับรู้การดำเนินงานของกองทุนฯ มีการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง จุดอ่อนที่สำคัญของ กองทุนคือการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรับรู้้อย่างน้อย คนที่เป็นกรรมการไม่ได้ไปสื่อสารต่อ ควรจะนำเสนอการ ดำเนินงานของกองทุนฯ ได้แก่ ในเวทีประชุมผู้ใหญ่วัยประจำเดือนการประชุมชาวบ้าน การสื่อสารทางหอกระจายข่าว และการจัดเวทีประชาคมชาวบ้านในการนำเสนอแผนงานของกองทุนฯ สอดคล้องกับ วรณดี ทองขาวแก้ว (2545) วิจัย เกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการ มีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมกองทุนหลักประกันสุขภาพ ระดับท้องถิ่น ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาอุปสรรคที่สำคัญ คือ ไม่มีเวลาร่วมกิจกรรมไม่มีการประชาสัมพันธ์ให้ทราบอย่างทั่วถึงโดยมี ข้อเสนอแนะว่าควรมีกิจกรรมที่ทำให้ประชาชนเข้าถึงมีการแจ้งข่าวสารประชาสัมพันธ์ให้ทั่วถึง

2. การเปรียบเทียบประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นของเทศบาล ตำบลเสาธงหิน

2.1 เมื่อจำแนกตามเพศ พบว่า ข้อมูลเปรียบเทียบประชาชนที่มีเพศต่างกันความคิดเห็นเกี่ยวกับ ประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นของเทศบาลตำบลเสาธงหินไม่แตกต่างกัน โดยภาพรวม พบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ อาจเป็นไปได้ว่า ประชาชน เพศหญิงมีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนแตกต่างกับเพศชายหลายประเด็น คือ การนำ แผนที่ทางเดินยุทธศาสตร์มาเป็นเครื่องมือในการจัดทำแผนดำเนินการไม่มีความชัดเจน การจัดทำแผนงานโครงการ สำหรับการป้องกันโรคไม่ครอบคลุมกิจกรรมการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคสำหรับเด็กทารกและเด็กก่อนวัยเรียน กิจกรรม การให้ความรู้ด้านสุขศึกษาแก่มารดาและหญิงตั้งครรภ์ให้ทราบถึงการปฏิบัติตนที่ถูกต้อง กิจกรรมการปรับปรุงอนามัย สิ่งแวดล้อมสถานที่ทำงานและที่อยู่อาศัย และกิจกรรมการกำหนดมาตรการเพื่อป้องกันอุบัติเหตุและมลพิษต่าง ๆ เท่าที่ควร ในการจัดประชุมวิเคราะห์ปัญหาไม่นำข้อมูลในพื้นที่มาใช้ประกอบเพื่อวางแผนงานโครงการเท่าที่ควร การ อบรมสร้างความรู้ ความเข้าใจในการพัฒนาศักยภาพในการบันทึกโปรแกรมข้อมูลกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับ

ท้องถิ่น และการดำเนินงานของคณะกรรมการให้เป็นทีมในการวิเคราะห์ข้อมูลไม่มีความต่อเนื่อง การจัดลำดับความสำคัญของปัญหาไม่เป็นไปตามกระบวนการที่วางไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุเมธ แก่นมณี (2550: 107) ได้ศึกษาการวิจัยประเมินผลกองทุนหลักประกันสุขภาพท้องถิ่นในระดับพื้นที่จังหวัดขอนแก่น ในเรื่องของการรู้จัก “กองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่น” คริวเรือนส่วนใหญ่รู้จักกิจกรรมของกองทุนและเคยเข้าร่วมกิจกรรมของกองทุน เช่น การเดินแอโรบิก การรำไม้พลอง การใส่ทรายอะเบท เป็นต้น คณะกรรมการบริหารระบบกองทุนหลักประกันสุขภาพ ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้และประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจเรื่องหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2.2 เมื่อจำแนกตามอายุ พบว่า ข้อมูลเปรียบเทียบประชาชนที่มีอายุต่างกันความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นของเทศบาลตำบลเสาชิงหินไม่แตกต่างกัน โดยภาพรวม พบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ อาจเป็นไปได้ว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกันทุกระดับ มีความคิดเห็นที่แตกต่างกันในประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนในประเด็นต่าง ๆ คือ การจัดทำแผนงานโครงการสำหรับการป้องกันโรคไม่ครอบคลุมกิจกรรม การสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคสำหรับเด็กทารกและเด็กก่อนวัยเรียน กิจกรรมการให้สุขศึกษาแก่มารดาและหญิงตั้งครรภ์ให้ทราบถึงการปฏิบัติตนที่ถูกต้อง กิจกรรมการปรับปรุงอนามัยสิ่งแวดล้อมสถานที่ทำงานและที่อยู่อาศัย และกิจกรรมการกำหนดมาตรการเพื่อป้องกันอุบัติเหตุ และมลพิษต่าง ๆ เท่าที่ควรประชาชนในพื้นที่ไม่ได้รับโอกาสในการมีส่วนร่วมดำเนินงานกิจกรรมการสร้างเสริมสุขภาพเท่าที่ควรการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบของคณะกรรมการกองทุนฯ ไม่มีความชัดเจน การจัดทำแผนงบประมาณของกองทุนฯ ไม่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่ การจัดกิจกรรมตามสำหรับสิทธิประโยชน์กลุ่มแม่และเด็ก และกลุ่มเด็กโต ไม่ครอบคลุมจำนวนที่กำหนดไว้ การอบรมสร้างความรู้ ความเข้าใจในการพัฒนาศักยภาพของคณะกรรมการ เพื่อใช้เป็นข้อมูลเพื่อบันทึกโปรแกรมของกองทุนฯ ไม่ต่อเนื่อง และการส่งรายงานทางการเงินต่อคณะกรรมการบริหารกองทุนไม่เป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนดเกิดความล่าช้า สอดคล้องกับงานวิจัยของสุเมธ แก่นมณี (2550: 107) ได้ศึกษาการวิจัยประเมินผลกองทุนหลักประกันสุขภาพท้องถิ่นในระดับพื้นที่จังหวัดขอนแก่น ในเรื่องของการรู้จัก “กองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่น” คริวเรือนส่วนใหญ่รู้จักกิจกรรมของกองทุนและเคยเข้าร่วมกิจกรรมของกองทุน เช่น การเดินแอโรบิก การรำไม้พลอง การใส่ทรายอะเบท เป็นต้น คณะกรรมการบริหารระบบกองทุนหลักประกันสุขภาพ ที่มีอายุต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจเรื่องหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2.3 เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ข้อมูลเปรียบเทียบประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกันความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นของเทศบาลตำบลเสาชิงหินไม่แตกต่างกันโดยภาพรวม พบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ อาจเป็นไปได้ว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน จะมีการให้ความสำคัญไม่แตกต่างกันในการดำเนินการหาข้อมูลของชุมชนเพื่อประกอบการจัดทำแผนยุทธศาสตร์หรือแผนที่ทางเดินยุทธศาสตร์เพื่อแก้ไขปัญหาสุขภาพของชุมชนมีการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ การบริหารจัดการและการดำเนินงานของคณะกรรมการกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นเป็นไปตามแนวทางการดำเนินงานในประกาศของ สปสช.ทุกขั้นตอน การดำเนินการพิจารณาจัดการและบริหารงบประมาณของคณะกรรมการบริหารกองทุนมีการดำเนินงานตามแนวทางในประกาศของ สปสช. ทุกขั้นตอน การดำเนินกิจกรรมในด้านการสร้างเสริมสุขภาพ ป้องกันโรคและฟื้นฟูสมรรถภาพตามชุดสิทธิประโยชน์ดูแลประชาชน 5 กลุ่ม เป้าหมายคือ กลุ่มแม่และเด็ก กลุ่มเด็กแรกเกิดถึง 6 ปี กลุ่มเด็กโต กลุ่มผู้ใหญ่ และกลุ่มผู้พิการและทุพพลภาพ เป็นไปตามนโยบายการพัฒนาความรู้ ความเข้าใจ ทักษะและบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารกองทุน คณะอนุกรรมการและที่ปรึกษา

กองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่น มีการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง จะสอดคล้องกับงานวิจัยของ คุณากร สุวรรณพันธุ์ (2551: 115) ได้ศึกษาการสนับสนุนจากองค์การมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของ คณะกรรมการกองทุนสุขภาพในระดับท้องถิ่น อำเภอรัตนวาปี จังหวัดหนองคาย พบว่า การสนับสนุนจากองค์การมีความสัมพันธ์ทางบวกระดับสูงกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของคณะกรรมการกองทุนสุขภาพในระดับท้องถิ่น อำเภอรัตนวาปี จังหวัดหนองคาย ได้แก่ ปัจจัยการสนับสนุนจากองค์การ ด้านการบริหารจัดการ ปัจจัยการสนับสนุนจากองค์การ ด้านการบุคลากร โดยคณะกรรมการกองทุนสุขภาพในระดับท้องถิ่นอำเภอรัตนวาปี จังหวัดหนองคาย ที่มีระดับการศึกษาที่ต่างกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินงานสนับสนุนองค์การ ไม่แตกต่างกัน

2.4 เมื่อจำแนกตามอาชีพ พบว่า ข้อมูลเปรียบเทียบประชาชนที่มีอาชีพต่างกันความคิดเห็นเกี่ยวกับ ประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นของเทศบาลตำบลเสาชางหินไม่แตกต่างกัน โดยภาพรวม พบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ อาจเป็นไปได้ว่าประชาชนที่มีอาชีพต่างกันจะมีการให้ความสำคัญไม่แตกต่างกันในการดำเนินงานการหาข้อมูลของชุมชน การพัฒนาความรู้ในการจัดการสุขภาพของกองทุนสุขภาพตำบลในลักษณะการฝึกอบรมความรู้ด้านสุขภาพภายในชุมชน การฝึกอบรมความรู้ด้านสุขภาพจากนอกชุมชน การค้นหาปัญหาสุขภาพของชุมชน การวิเคราะห์ปัญหาสุขภาพของชุมชนการศึกษาทางด้านสุขภาพจากนอกพื้นที่อันส่งผลให้เกิดความหลากหลายของกิจกรรมทั้งการประชุม อบรม การส่งเสริมสุขภาพของชุมชน และการประชาสัมพันธ์กิจกรรมโครงการ สอดคล้องกับ คุณากร สุวรรณพันธุ์ (2551: 115) ได้ศึกษาการสนับสนุนจากองค์การมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของคณะกรรมการกองทุนสุขภาพในระดับท้องถิ่น อำเภอรัตนวาปี จังหวัดหนองคาย พบว่า การสนับสนุนจากองค์การมีความสัมพันธ์ทางบวกระดับสูงกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของคณะกรรมการกองทุนสุขภาพในระดับท้องถิ่น อำเภอรัตนวาปี จังหวัดหนองคาย ได้แก่ ปัจจัยการสนับสนุนจากองค์การ ด้านการบริหารจัดการ ปัจจัยการสนับสนุนจากองค์การ ด้านการบุคลากร โดยคณะกรรมการกองทุนสุขภาพในระดับท้องถิ่นอำเภอรัตนวาปี จังหวัดหนองคาย ที่ต่างกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินงานสนับสนุนองค์การ ไม่แตกต่างกัน

2.5 เมื่อจำแนกตามระยะเวลาที่อยู่ในพื้นที่ พบว่า ข้อมูลเปรียบเทียบประชาชนที่มีระยะเวลาที่อยู่ในพื้นที่ต่างกันความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นของเทศบาลตำบลเสาชางหินไม่แตกต่างกัน โดยภาพรวม พบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ อาจเป็นไปได้ว่าประชาชนที่มีระยะเวลาที่อยู่ในพื้นที่ต่างกันจะมีการให้ความสำคัญไม่แตกต่างกันในการดำเนินงานการหาข้อมูลของชุมชน การประชุม การกำหนดกิจกรรมโครงการ การจัดกิจกรรมโครงการและการร่วมทำกิจกรรมโครงการของกองทุน ส่งผลให้ คณะกรรมการบริหารกองทุนมีการทำงานเป็นลำดับขั้นตามช่วงเวลาและข้อกำหนด มีกิจกรรมโครงการในทุกปีงบประมาณตลอด 3 ปีที่ผ่านมา มีการสรุปผลการดำเนินงานเป็นช่วงระหว่างทำกิจกรรมโครงการและสรุปผลที่สุดท้ายของกิจกรรมโครงการ และแต่ละโครงการมีความเชื่อมโยงทั้งวิถีชีวิต บริบทชุมชน และปัญหาสาธารณสุขในชุมชน สอดคล้องกับ จำรัส ประสิว (2552: 101) ได้ศึกษากองทุนหลักประกันสุขภาพท้องถิ่น : การนำนโยบายสู่การปฏิบัติกรณีศึกษาจังหวัดสระบุรี พบว่า คณะกรรมการกองทุนหลักประกันสุขภาพท้องถิ่น มีความคิดเห็นในประเด็น ความชัดเจนในวัตถุประสงค์ของนโยบายกองทุน โครงสร้างขององค์กรกองทุน การจัดการองค์กรของกองทุน การสื่อสารขององค์กรกองทุน และการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการกองทุนในการนำนโยบายไปปฏิบัติของกองทุนหลักประกันสุขภาพท้องถิ่นในภาพรวมทุกด้าน อยู่ในระดับมาก ลักษณะส่วนบุคคลคือ ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในพื้นที่กลุ่มที่มีผลการดำเนินงานอยู่ระดับดีและกลุ่มที่มีผลการดำเนินงานระดับผ่านเกณฑ์มีการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติไม่แตกต่างกัน แต่คณะกรรมการกองทุนหลักประกันสุขภาพท้องถิ่นที่ผ่านเกณฑ์ระดับดีมีปัจจัยสนับสนุนความสำเร็จในการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติมากกว่าคณะกรรมการกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่น

2.6 เมื่อจำแนกตามบทบาทในชุมชน พบว่า ข้อมูลเปรียบเทียบประชาชนที่มีบทบาทในชุมชนต่างกัน ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นของเทศบาลตำบลเสาชิงหินแตกต่างกัน โดยภาพรวมทุกด้านและรายด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 อาจเป็นไปได้ว่าประชาชนต่างบทบาทในชุมชน จะมีบทบาทต่างกันโดยตำแหน่งและคณะกรรมการโดยการคัดเลือก เห็นว่า คณะกรรมการได้มีการดำเนินงานการหาข้อมูลของชุมชน เพื่อประกอบการจัดทำแผนยุทธศาสตร์หรือแผนที่ทางเดินยุทธศาสตร์เพื่อแก้ไขปัญหาสุขภาพของชุมชนมีการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ การบริหารจัดการและการดำเนินงานของ คณะกรรมการกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นเป็นไปตามแนวทางการดำเนินงานทุกขั้นตอนสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชาญชัย ชัยสว่าง (2552: 96) ได้ศึกษาการพัฒนาการดำเนินงานกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นอำเภอเฝ้าไร่ จังหวัดหนองคาย ปรากฏว่าผลการดำเนินงานกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่น โดยรวม และรายด้านทุกด้าน มีระดับการดำเนินงานหลังการพัฒนา ดีขึ้นกว่าก่อนการพัฒนา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยหลังการพัฒนา มีระดับการดำเนินงานโดยรวมและรายด้านทุกด้านส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการสนับสนุนติดตาม กำกับ ประเมินผล ด้านการจัดทำแผนงานโครงการและด้านการให้บริการตามขอบข่ายงานของกองทุนฯ และส่วนด้านที่ยังเป็นปัญหา และอุปสรรคในการดำเนินการ ได้แก่ ด้านการบริหารงบประมาณในการจัดทำบัญชีการเงิน ด้านรายงานข้อมูลข่าวสารผ่านระบบอินเทอร์เน็ต ด้านการรับรู้การดำเนินงานของกองทุนฯ ซึ่งยังขาดการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง และด้านการสมทบงบประมาณจากภาคประชาชนยังมีน้อยมาก

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นของเทศบาลตำบลเสาชิงหิน จึงมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะการวิจัยในครั้งนี้

1) ด้านประโยชน์ที่ได้รับ ควรพิจารณาให้ประชาชนในตำบลได้รับการเฝ้าระวังโรคที่ตึยงขึ้น เนื่องจากประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นเปิดโอกาสให้ประชาชนให้เข้าร่วมเสนอแนวทางการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ในการแก้ไขปัญหาสุขภาพของชุมชนมากยิ่งขึ้น

2) ด้านการให้บริการด้านสุขภาพ ควรส่งเสริมให้การมีประชาสัมพันธกองทุนหลักประกันสุขภาพมีความครบถ้วนทั่วถึง เนื่องจากประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่น คณะกรรมการควรพัฒนาประชาสัมพันธกองทุนหลักประกันสุขภาพ การบริหารจัดการดูแลผลประโยชน์ให้เอื้อแก่ชุมชน โดยมีการประสานงานระหว่างคณะกรรมการ การพัฒนาศักยภาพของกรรมการ การประชุมชาวบ้าน การกระจายข่าวและการจัดเวทีประชาคมชาวบ้านเพื่อเสนอแนวทางการปฏิบัติงานให้ครอบคลุม

3) ด้านการบริหารงานของคณะกรรมการกองทุน ควรให้คณะกรรมการมีหน้าที่รับผิดชอบการรับ - การจ่ายเงิน ของกองทุน ตรวจสอบ และสรุปผลการดำเนินงานทุกปี เนื่องจากประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่น คณะ กรรมการควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมตรวจสอบผลการดำเนินงาน เสนอแนะความต้องการในการให้การช่วยเหลือจากประชาชนด้านต่าง ๆ และนำไปปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น คณะ กรรมการควรดำเนินการพิจารณาจัดการและบริหารงบประมาณ ให้เป็นไปตามแนวทางในประกาศของ สปสช. ทุกประเด็นอย่างเข้มงวด

4) ด้านการดำเนินงานของกองทุนหลักประกันสุขภาพควรให้คณะกรรมการมีความตั้งใจ มุ่งมั่น ทุ่มเทในการทำงาน เนื่องจากประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหลัก ประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่น คณะกรรมการแก้ไข

ปัญหาได้อย่างเป็นระบบ การดำเนินงานเป็นไปตามกำหนด ขั้นตอนและระยะเวลา จนถึงการสรุปผลการดำเนินงานร่วมกันเมื่อเสร็จสิ้นภารกิจแต่ละโครงการแต่ละปีงบประมาณ

5) ด้านการเข้าร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่น ควรให้คณะกรรมการเข้าร่วมประชุมแนวทางแก้ไขปัญหาสุขภาพในชุมชน เนื่องจากประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่น คณะกรรมการควรเชิญวิทยากร นักวิชาการหรือผู้มีความเชี่ยวชาญมาให้ความรู้ ความเข้าใจ ทักษะและบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยในครั้งต่อไป

1) การศึกษาเรื่องประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่น เทศบาลตำบลเสาชิงหิน เท่านั้น ซึ่งควรทำการศึกษาเปรียบเทียบกับหน่วยงานอื่น ภาคอื่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2) ศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่น เทศบาลตำบลเสาชิงหิน เพื่อนำปัญหาที่คล้ายกันมาวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหา และนำมาเป็นแนวทางปรับปรุงแก้ไข ปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี

3) ศึกษาปัจจัยและความต้องการคณะกรรมการบริหารกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรีที่กำลังประสบปัญหา นำผลที่ได้ไปเป็นแนวทางปรับปรุงแก้ไขปัญหาต่อไป

4) นำข้อสนเทศที่ได้จากการศึกษาไปเผยแพร่ให้แก่คณะกรรมการบริหารกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดใกล้เคียง เพื่อได้รับทราบปัญหาที่เกิดขึ้นในเขตบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรีและนำปัญหาที่คล้ายกันไปเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นต่อการดำเนินงานของคณะกรรมการบริหารกองทุนต่อไป

บรรณานุกรม

- คุณากร สุวรรณพันธ์. (2551). การสนับสนุนจากองค์การมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของคณะกรรมการกองทุนสุขภาพในระดับท้องถิ่น อำเภอรัตนวาปี จังหวัดหนองคาย. วิทยานิพนธ์ ส.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- จำรัส ประสิ่ว. (2552). กองทุนหลักประกันสุขภาพท้องถิ่น : การนำนโยบายสู่การปฏิบัติกรณีศึกษาจังหวัดสระบุรี. วิทยานิพนธ์ ส.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชาญชัย ชัยสว่าง. (2552). การพัฒนาการดำเนินงานกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นอำเภอเฝ้าไร่ จังหวัดหนองคาย. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์ และคณะ. (2550). รายงานความก้าวหน้าโครงการวิจัยประเมินนโยบายสาธารณะ. กรุงเทพฯ : กองทุนหลักประกันสุขภาพท้องถิ่นในระดับพื้นที่ ศูนย์บริการวิชาการเศรษฐศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ประคอง วรรณสุด. (2542). สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปรีชา อุบัยคิน. (2547). สถานการณ์และเงื่อนไขการกระจายอำนาจด้านสุขภาพในท้องถิ่น : กรณีศึกษา จังหวัดเชียงใหม่. รายงานการวิจัย. นนทบุรี: สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข.
- ภูมิศักดิ์ หงษ์หยก. (2551). แนวทางการดำเนินงานกระจายอำนาจด้านสุขภาพสู่ท้องถิ่นของจังหวัดภูเก็ต. ม.ป.ท. : สถาบันพระปกเกล้า.
- สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ. (2550). ระบบหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่. นนทบุรี: โรงพิมพ์เดือนตุลา.
- สุเมธ แก่นมณี. (2550). การวิจัยประเมินผลกองทุนหลักประกันสุขภาพท้องถิ่นในระดับพื้นที่. ขอนแก่น: ภาควิชาเศรษฐศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วรรณมา ทองกาแก้ว. (2545). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมกองทุนหลักประกันสุขภาพ ระดับท้องถิ่น. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- วรรณดี จันทร์ศิริ. (2545). การใช้กระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมทั้ง 3 กระบวนการอย่างต่อเนื่อง ผสมผสานกับการพัฒนาทักษะองค์ความรู้ตามความต้องการของชุมชน. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาครุศาสตร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- อำพล จินดาวัฒน์. (2551). พัฒนาการนโยบายหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า ประเทศไทย. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- อรจิตต์ บำรุงสกุลสวัสดิ์ และคณะ. (2553). คู่มือโปรแกรมกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่. กรุงเทพฯ: เทคนิคการพิมพ์.

พฤติกรรม การดูแลสุขภาพตนเองของผู้สูงอายุ จังหวัดนนทบุรี
Self Health Care Behaviors among Elderly in Nonthaburi Province

พูลศักดิ์ พุ่มวิเศษ*

Pulsak Pumwiset

* อาจารย์ประจำสาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร วิทยาลัยราชพฤกษ์

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรม การดูแลสุขภาพตนเอง ประกอบด้วย การดูแลสุขภาพเบื้องต้น การออกกำลังกายและโภชนาการ การบริโภคสิ่งเสพติด และการจัดการความเครียดและเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ ปัจจัยเสริมกับ พฤติกรรม การดูแลสุขภาพตนเอง กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นสมาชิกชมรมผู้สูงอายุ จำนวน 420 คน ได้จากการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย จากชมรมผู้สูงอายุ อำเภอเมืองนนทบุรี อำเภอปากเกร็ด และอำเภอบางกรวย เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูล คือ แบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามกลับมาและเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ 410 คน คิดเป็นร้อยละ 97.62 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้คือ สถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติอ้างอิงใช้ Chi-Square และสถิติสัมพันธ์ด้วยวิธีการของเพียร์สัน

ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุ เฉลี่ย 66.9 ปี การศึกษาระดับประถมศึกษา สถานภาพสมรส ร้อยได้ เฉลี่ย เดือนละ 10,572.50 บาท ส่วนใหญ่รายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่าย โรคประจำตัวที่พบในกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ภาวะกระดูกพรุน ข้อเข่าเสื่อมความดันโลหิตสูง ไชมันในเลือดสูง เบาหวาน ภูมิแพ้ โรคหัวใจ ปัจจัยนำ ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพตนเองโดยรวมอยู่ในระดับดี เจตคติเกี่ยวกับพฤติกรรม การดูแลสุขภาพตนเองโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยเอื้อ ได้แก่ การเข้าถึงสถานบริการสุขภาพ การได้รับคำแนะนำทางสุขภาพ และการตรวจรักษาที่เหมาะสมอยู่ในระดับดี ปัจจัยเสริม ได้แก่ การเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมอยู่ในระดับปานกลาง สัมพันธภาพในครอบครัวและบุคคลใกล้ชิดอยู่ในระดับดี การได้รับข้อมูลข่าวสารอยู่ในระดับปานกลาง พฤติกรรม การดูแลสุขภาพตนเองโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทดสอบสมมติฐาน พบว่า ลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ ภูมิฐานะ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส รายได้ความเพียงพอของรายได้และการมีโรคประจำตัว มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม การดูแลสุขภาพตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 0.01 ปัจจัยนำ ได้แก่ เจตคติเกี่ยวกับพฤติกรรม การดูแลสุขภาพตนเองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรม การดูแลสุขภาพตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ปัจจัยเอื้อ ได้แก่ การเข้าถึงบริการสุขภาพ การตรวจรักษาที่เหมาะสม มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรม การดูแลสุขภาพตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ปัจจัยเสริม ได้แก่ การเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมสัมพันธ์ภาพในครอบครัวและบุคคลใกล้ชิด การได้รับข้อมูลข่าวสารมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรม การดูแลสุขภาพตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้หน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับผู้สูงอายุควรส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สูงอายุได้เป็นสมาชิกชมรมผู้สูงอายุสร้างเจตคติที่ถูกต้องเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพตนเองโดยการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุผ่านสื่อต่าง ๆ จัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องให้กับผู้สูงอายุจัดช่องทางพิเศษให้กับผู้สูงอายุได้เข้าถึงบริการสุขภาพโดยไม่ต้องเสียเวลารอคอยพบแพทย์และได้รับการตรวจรักษาที่เหมาะสม

คำสำคัญ: พฤติกรรม การดูแลสุขภาพตนเองของผู้สูงอายุ

Abstract

This research was an explanatory research. The Objectives of this research were to study Self health care behaviors among the elderly in Elderly Club of Nonthaburi Province, and to study the relationship between personnel Characteristics, Predisposing factors, Reinforcing factors, Enabling factors and self health care behaviors. The study population was elderly who were membership of elderly club in Muang, Bangraue. and Parkkred district. Simple random sampling method was being used to gather total samples of 420 respondents which accounted for 97.62 percent (410 from 420). Statisticl analysis was Conducted for percentage, means, Standard deviation, Chi-square test and pearson’s product moment correlation coefficient were also applied in this study. The results of study revealed that among the respondents, the mean age was 66.9 years, 69.5% were female, 67.6% finished primary education, 67.1% were married, the average income was 10,572.00 Baht permonth, 53.4% were inadequate income. Diseases among the respondents were osteoporosis, hypertension, high Cholesterol, diabetes, allergies and heart diseases. Predisposing factors which were knowledge about their self health care behavior were found at moderate level. Reinforcing factors which were the accessibility to health services, Counselling, appropriate medical diagnosis and treatment were found at good level. Enabling factors which were social activities participation were found at moderate level, the relationship of the families were found at good level, the receives of health information were found at moderate level. The total self health care behavior were found at moderate level. From testing the hypothesis was indicated that there was the relationship between personal Characteristics (age, marital status, educational level, income, adequate income, current sickness) and self health care behavior with statistical significance at 0.05 and 0.01 level. There was positive correlation between predisposing factors (attitude), reinforcing factors, enabling factors and self health care behavior with statistical significance at .001 level. With these finding, the recommendation should be made: to promote the elderly to join the membership of elderly club, to promote positive attitude towards self health care behavior by giving health care information, learning activities should be given continuity and green channel for health services should be provided in hospital for the elderly.

Keyword: self health care behavior

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาด้านการแพทย์และการสาธารณสุขทำให้ประชาชนมีอายุยืนยาวมากขึ้น ส่งผลให้จำนวนและสัดส่วนของผู้สูงอายุเพิ่มมากขึ้น องค์การอนามัยโลกรายงานว่าผู้สูงอายุทั่วโลกที่มีอายุมากกว่า 60 ปี มีจำนวนเพิ่มขึ้นประมาณ 750,000 คนต่อเดือน และคาดการณ์ว่าในปี ค.ศ. 2020 (พ.ศ. 2563) จะมีประชากรผู้สูงอายุมากกว่า 850 ล้านคนและประมาณสองในสามของจำนวนผู้สูงอายุทั่วโลกอยู่ในประเทศที่กำลังพัฒนาโดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศในแถบภูมิภาคเอเชียและลาตินอเมริกา (WHO, 1998: 102)

สำหรับประเทศไทยในปี พ.ศ. 2553 มีผู้สูงอายุ 6.8 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 11.4 ของประชากรทั้งประเทศ และจะเพิ่มเป็นร้อยละ 25 ในปี พ.ศ. 2576 ทำให้ต้องมีการเตรียมความพร้อม เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงด้านร่างกาย จิตใจและสังคมของผู้สูงอายุ (สถาบันเวชศาสตร์ผู้สูงอายุกรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข, 2550: 27 – 28) ปัญหาสำคัญของผู้สูงอายุคือปัญหาสุขภาพ สาเหตุของปัญหาสุขภาพได้เปลี่ยนไปจากการเจ็บป่วยด้วยการติดเชื้อเป็นโรคที่เกิดจากพฤติกรรมหรือความเสี่ยงทางสังคมและสิ่งแวดล้อมที่รุนแรงมากขึ้นมีผลทำให้พฤติกรรมสุขภาพไม่ถูกต้อง เช่น พฤติกรรมการบริโภคอาหาร ขาดการออกกำลังกายที่เหมาะสมผู้สูงอายุบางกลุ่มเกิดความเครียดสูง เนื่องจากสภาวะทางครอบครัวและสังคม ปัญหาสุขภาพของผู้สูงอายุต้องได้รับการดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดจากครอบครัวมีความห่างเหินกันมากขึ้น บางครั้งผู้สูงอายุอยู่คนเดียว ตามลำพังไม่มีคนคอยดูแล (มูลนิธิสถาบันวิจัยและการพัฒนาผู้สูงอายุไทย, 2555) ปัญหาเหล่านี้ นอกจากจะส่งผลกระทบต่อร่างกายของผู้สูง อายุแล้วยังส่งผลกระทบต่อสภาพจิตใจของผู้สูงอายุทำให้มีความรุนแรงของโรคเพิ่มมากขึ้น การรู้จักดูแลสุขภาพตนเองจึงเป็นวิธีการหนึ่งซึ่งจะช่วยลดอัตราเสี่ยงที่จะเกิดโรคต่าง ๆ และลดภาระการดูแลจากครอบครัวสามารถใช้ชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ แม้อยู่คนเดียวเพียงลำพัง นอกจากนี้การดูแลตนเองเป็นพฤติกรรมของบุคคลซึ่งเป็นสิ่งที่มีอยู่แล้วตามกระบวนการทางธรรมชาติและกระบวนการทางสังคมที่สามารถพัฒนาสุขภาพของบุคคลได้ สามารถเรียนรู้ได้เปลี่ยนแปลงและส่งเสริมได้โดยเชื่อว่าการดูแลสุขภาพตนเองอย่างถูกต้องเป็นการพัฒนาสุขภาพของประชาชนในระยะยาวอย่างยั่งยืน (Orem, 1991) จากความเป็นมาและปัญหา ดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษา “พฤติกรรมกรรมการดูแลสุขภาพตนเองของผู้สูงอายุ” ในจังหวัดนนทบุรี โดยศึกษาว่ากลุ่มตัวอย่างของผู้สูงอายุในจังหวัดนนทบุรีมีพฤติกรรมกรรมการดูแลสุขภาพตนเองเป็นอย่างไรมีปัจจัยอะไรบ้างที่มีผลต่อพฤติกรรมกรรมการดูแลสุขภาพตนเองของผู้สูงอายุ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

วัตถุประสงค์ทั่วไป เพื่อศึกษาพฤติกรรมกรรมการดูแลสุขภาพตนเองของผู้สูงอายุ จังหวัดนนทบุรี

วัตถุประสงค์เฉพาะ

1. เพื่อศึกษาลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ศาสนา ระดับการศึกษา สถานะภาพสมรส อาชีพรายได้ ความพอเพียงของรายได้ของผู้สูงอายุ โรคประจำตัว
2. เพื่อศึกษาปัจจัยนำ ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพตนเอง เจตคติต่อการดูแลสุขภาพตนเองและปัญหาสุขภาพของผู้สูงอายุ
3. เพื่อศึกษาปัจจัยเอื้อ ได้แก่ การเข้าถึงบริการสุขภาพ การได้รับการแนะนำทางสุขภาพ และการตรวจรักษาที่เหมาะสมของผู้สูงอายุ
4. เพื่อศึกษาปัจจัยเสริม ได้แก่ การเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม สัมพันธภาพในครอบครัว และบุคคลใกล้ชิด และการได้รับข้อมูลข่าวสารของผู้สูงอายุ
5. เพื่อศึกษาพฤติกรรมกรรมการดูแลสุขภาพตนเองของผู้สูงอายุ ได้แก่ การดูแลสุขภาพเบื้องต้น การออกกำลังกาย อาหารและโภชนาการ การบริโภคสิ่งเสพติด และการจัดการความเครียด
6. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ ปัจจัยเสริม กับพฤติกรรมกรรมการดูแลสุขภาพตนเองของผู้สูงอายุ

สมมุติฐานการวิจัย

1. ลักษณะส่วนบุคคลมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเอง
2. ปัจจัยนำด้านความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพตนเอง เจตคติต่อการดูแลสุขภาพตนเอง ปัญหาสุขภาพมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเอง
3. ปัจจัยเอื้อด้านการเข้าถึงบริการสุขภาพ การได้รับคำแนะนำทางสุขภาพ การตรวจรักษาที่เหมาะสมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเอง
4. ปัจจัยเสริมด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม สัมพันธภาพในครอบครัวและบุคคลใกล้ชิด การได้รับข้อมูลข่าวสารมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเอง

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาพฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเองของผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุจังหวัดนนทบุรี ระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2555 ถึง เดือนธันวาคม 2555

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ กลุ่มผู้สูงอายุในจังหวัดนนทบุรี จำนวน 136,677 คน กลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนประชากรได้มาจากการคำนวณของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane, 1973) โดยให้มีความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่างเท่ากับร้อยละ 5 ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 420 คน

การสุ่มตัวอย่าง มีขั้นตอนดังนี้

1. สุ่มตัวอย่างพื้นที่โดยการจับฉลากเลือก 3 อำเภอ จากจำนวน 6 อำเภอ คิดเป็นร้อยละ 50 ได้แก่ อำเภอเมืองนนทบุรี อำเภอปากเกร็ด และอำเภอบางกรวย
2. สุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจงชมรมผู้สูงอายุ
 - 2.1 อำเภอเมืองนนทบุรี เป็นชมรมผู้สูงอายุ เทศบาลนครนนทบุรี จำนวน 200 คน
 - 2.2 อำเภอปากเกร็ด ได้แก่ ชมรมผู้สูงอายุโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลคลองข่อย จำนวน 100 คน
 - 2.3 อำเภอบางกรวย ได้แก่ ชมรมผู้สูงอายุโรงพยาบาลบางกรวยและสาธารณสุขอำเภอบางกรวย จำนวน 120 คน รวมกลุ่มตัวอย่าง 420 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยกำหนดกรอบความคิดในการสร้างจากเอกสาร ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องรวมทั้งนำไปปรึกษาผู้ทรงคุณวุฒิงานวิจัย คือ ศาสตราจารย์ ดร. สมจิตต์ สุพรรณทัศน์ เพื่อตรวจสอบ เนื้อหาความถูกต้องและครอบคลุมตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย แบบสอบถามมีทั้งหมด 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคลประกอบด้วย เพศ อายุ อาชีพ ศาสนา ภูมิลำเนา การศึกษาสูงสุด สถานภาพสมรส อาชีพ รายได้ ความพอเพียงของรายได้ โรคประจำตัว

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยนำประกอบด้วยความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเอง เจตคติต่อพฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเอง ปัญหาสุขภาพของผู้สูงอายุ

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยเอื้อที่มีผลต่อพฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเอง ประกอบด้วย การเข้าถึงสถานบริการสุขภาพ การได้รับคำแนะนำทางสุขภาพ การตรวจรักษาที่เหมาะสม

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยเสริม ประกอบด้วย การเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม สัมพันธภาพในครอบครัว และบุคคลใกล้ชิด การได้รับข้อมูลข่าวสาร

ส่วนที่ 5 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเอง ประกอบด้วย พฤติกรรมการดูแลสุขภาพเบื้องต้น พฤติกรรมเกี่ยวกับการออกกำลังกาย พฤติกรรมเกี่ยวกับอาหารและโภชนาการ พฤติกรรมเกี่ยวกับการบริโภคสิ่งเสพติด และพฤติกรรมการจัดการความเครียด

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

1. วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์
2. สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ลักษณะส่วนบุคคลประกอบด้วย เพศ อายุ อาชีพ ศาสนา ภูมิภาค การศึกษาสูงสุด สถานภาพสมรส รายได้ประจำเดือน ความเพียงพอของรายได้ และโรคประจำตัว
3. สถิติอ้างอิง (Interferential Statistics) โดยใช้ Chi-Square วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเองและสถิติสัมพันธ์สหสัมพันธ์ด้วยวิธีการของเพียร์สัน (Pearson's Product moment correlation Coefficient) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ และปัจจัยเสริม กับพฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเอง

สรุปผลการวิจัย

ลักษณะส่วนบุคคล

กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิงร้อยละ 69.50 เป็นเพศชายร้อยละ 30.50 อายุเฉลี่ย 67 ปี กลุ่มอายุระหว่าง 60 – 65 ปี มากที่สุดร้อยละ 49.80 ส่วนมากนับถือศาสนาพุทธ จบการศึกษาระดับประถมศึกษาร้อยละ 67.60 รองลงมาจบการศึกษาระดับปริญญาตรีร้อยละ 12.00 สถานภาพสมรสร้อยละ 67.10 รายได้เฉลี่ยเดือนละ 10,572.18 บาท ส่วนใหญ่รายได้ไม่เพียงพอร้อยละ 53.40 กลุ่มตัวอย่างมีโรคประจำตัวร้อยละ 49.30 เช่น ภาวะกระดูกพรุนข้อเข่าเสื่อมความดันโลหิตสูง ไชมันในเลือดสูง โรคเบาหวาน ภูมิแพ้ โรคหัวใจ

ปัจจัยนำ ได้แก่

1. ความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพตนเองของผู้สูงอายุ ความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพตนเองของผู้สูงอายุ ทั้ง 5 ด้าน คือ ความรู้ เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพเบื้องต้น ความรู้เกี่ยวกับการออกกำลังกาย ความรู้เกี่ยวกับการออกกำลังกาย ความรู้เกี่ยวกับอาหารและโภชนาการ ความรู้เกี่ยวกับการบริโภคสิ่งเสพติดและความรู้เกี่ยวกับการจัดการความเครียดพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีความรู้อยู่ในระดับดีร้อยละ 89.90 มีเพียงร้อยละ 10.20 ที่มีความรู้ระดับปานกลาง

2. เจตคติเกี่ยวกับพฤติกรรมการดูแลสุขภาพ

เจตคติเกี่ยวกับพฤติกรรมการดูแลสุขภาพ โดยรวม 5 ด้าน คือ เจตคติเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพเบื้องต้น เจตคติเกี่ยวกับการออกกำลังกายเจตคติเกี่ยวกับอาหารและโภชนาการ เจตคติเกี่ยวกับการบริโภคสิ่งเสพติด และเจตคติเกี่ยวกับการจัดการความเครียด พบว่า เจตคติในระดับดีร้อยละ 33.40 ระดับปานกลางร้อยละ 49.30 และระดับไม่ดีร้อยละ 17.30 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า เจตคติเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพเบื้องต้นอยู่ในระดับดี เจตคติเกี่ยวกับการออกกำลังกาย

อยู่ในระดับปานกลาง เจตคติเกี่ยวกับอาหารและโภชนาการอยู่ในระดับปานกลาง เจตคติเกี่ยวกับการบริโภคสิ่งเสพติด อยู่ในระดับปานกลาง เจตคติเกี่ยวกับการจัดการความเครียดอยู่ในระดับปานกลาง

3. ปัญหาสุขภาพของผู้สูงอายุที่ต้องได้รับการดูแลจากแพทย์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างไม่มีโรคร้อยละ 51.70 มีโรค ร้อยละ 48.30 โรคหรือปัญหาที่พบคือความดันโลหิตสูงร้อยละ 31.50 รองลงมาคือโรคเบาหวานร้อยละ 23.40

ปัจจัยเอื้อ ได้แก่ การเข้าถึงสถานบริการสุขภาพการได้รับคำแนะนำทางสุขภาพ และการตรวจรักษาที่เหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยรวม พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ได้รับปัจจัยเอื้อเกี่ยวกับพฤติกรรมการดูแลสุขภาพในระดับที่ได้รับบ่อยมากร้อยละ 80.50 ได้รับบ่อย ร้อยละ 19.00 มีเพียงร้อยละ 0.05 ที่ได้รับ นาน ๆ ครั้ง

ปัจจัยเสริม กลุ่มตัวอย่างได้รับปัจจัยเสริมในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมอยู่ในระดับปานกลางด้านสัมพันธภาพในครอบครัวและบุคคลใกล้ชิดอยู่ในระดับดี ด้านการได้รับข้อมูลข่าวสารอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยรวมพบว่ากลุ่มตัวอย่างได้รับปัจจัยเสริมในระดับบ่อยมาก ร้อยละ 30.50 ได้รับบ่อยร้อยละ 51.00 และได้รับนาน ๆ ครั้งร้อยละ 18.50

พฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเอง พฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเองของผู้สูงอายุโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน คือ พฤติกรรมการดูแลสุขภาพเบื้องต้นอยู่ในระดับดี พฤติกรรมการออกกำลังกายในระดับปานกลางพฤติกรรมเกี่ยวกับอาหารและโภชนาการอยู่ในระดับปานกลางพฤติกรรมการบริโภคสิ่งเสพติดอยู่ในระดับดี พฤติกรรมเกี่ยวกับการจัดการความเครียดอยู่ในระดับปานกลาง

การทดสอบสมมติฐาน

1. ทดสอบสมมติฐานโดยใช้ Chi-Square วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเอง พบว่า ลักษณะส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมสุขภาพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ อายุ ภูมิภาค การศึกษา สถานภาพสมรส รายได้ความพอเพียงของรายได้ และการมีโรคประจำตัว เป็นการยอมรับสมมติฐาน คือ ลักษณะส่วนบุคคลของผู้สูงอายุ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเอง

2. ทดสอบสมมติฐาน โดยการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ และปัจจัยเสริมกับพฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเองโดยใช้สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ด้วยวิธีของเพียร์สัน พบว่า

ปัจจัยนำ คือ เจตคติเกี่ยวกับพฤติกรรมการดูแลสุขภาพของตนเอง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการดูแลสุขภาพ สำหรับความรู้ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเอง

ปัจจัยเอื้อ คือ การเข้าถึงบริการสุขภาพการตรวจรักษาที่เหมาะสมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเอง

ปัจจัยเสริม คือ การเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมสัมพันธภาพในครอบครัวและบุคคล และการได้รับข้อมูลข่าวสารมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเอง

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยสามารถนำมาอภิปรายผลการศึกษาดังนี้

1. ความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเองของผู้สูงอายุอยู่ในระดับดีสอดคล้องกับการวิจัยของสุรเดช วงศ์พิทยศิริกุล (2553) พบว่า ผู้สูงอายุมีความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพตนเองดีมากแต่ไม่สอดคล้องกับการวิจัยของวนิดา ประเสริฐศรี (2555, 66) คือ ความรู้ เกี่ยวกับการปฏิบัติตนในการส่งเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุอยู่ในระดับปาน

กลาง สำหรับความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรม การดูแลสุขภาพตนเองของผู้สูงอายุในระดับที่อธิบายได้ว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 67.6 รองลงมา จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 12.0 กลุ่มตัวอย่าง ผู้สูงอายุที่ไม่ได้รับการศึกษา มีเพียงร้อยละ 1.2 ดังนั้น ทำให้ความรู้ในการดูแลสุขภาพอยู่ในระดับดี เนื่องจากการศึกษา เป็นพื้นฐานสำคัญของการรู้จักคิด รู้จักตัดสินใจ ซึ่งเป็นสิ่งที่ทำให้บุคคลได้ตระหนักถึงความสำคัญของการรับรู้ ประโยชน์ การแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ รู้จักเรียนรู้ และหาวิธีใหม่เกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพ

2. เจตคติเกี่ยวกับพฤติกรรม การดูแลสุขภาพตนเองของผู้สูงอายุในระดับปานกลาง ซึ่งไม่สอดคล้องกับการ วิจัยของ วนิดา ประเสริฐศรี (2555, 66) พบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ ร้อยละ 77.30 มีเจตคติในระดับดี ส่วนเจตคติเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพเบื้องต้นของผู้สูงอายุในระดับดี อธิบายได้ว่า การดูแลสุขภาพเบื้องต้นจะเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวกับ คุณลักษณะส่วนบุคคล ซึ่งผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาดี จึงมีผลทำให้เจตคติเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพเบื้องต้น ดีตามไปด้วย

3. พฤติกรรม การดูแลสุขภาพตนเองของผู้สูงอายุโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับการวิจัยของ เพชรา อินทรพานิช (2550) พบว่า พฤติกรรม การส่งเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุในระดับปานกลาง และสอดคล้อง กับ ศุภวรินทร์ หันกิตติกุล (2549: 24) ศึกษาพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุในจังหวัดลำปาง พบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ มีพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า พฤติกรรม การดูแลสุขภาพเบื้องต้น และพฤติกรรมเกี่ยวกับบริโภคสิ่งเสพติดอยู่ในระดับดี อธิบายได้ว่า เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างมีระดับการศึกษาดี มี ผลทำให้ความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพเบื้องต้นอยู่ในระดับดี และส่งผลให้เจตคติเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพเบื้องต้นอยู่ใน ระดับดี เมื่อความรู้และเจตคติเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพเบื้องต้นดี ย่อมส่งผลให้พฤติกรรม การดูแลสุขภาพเบื้องต้นดีตาม ไปแล้วสอดคล้องกับทฤษฎี KAP (Knowledge Attitude Practice)

4. ความสัมพันธ์ ระหว่างลักษณะส่วนบุคคลกับพฤติกรรม การดูแลสุขภาพตนเองของผู้สูงอายุ พบว่า อายุ ภูมิฐานะ การศึกษา สถานภาพสมรส รายได้ ความพอเพียงของรายได้ และการมีโรคประจำตัวมีความสัมพันธ์กับ พฤติกรรม การดูแลสุขภาพตนเอง สอดคล้องกับการวิจัยของ จุรีย์ เลหาพงษ์ (2549: 87) พบว่า ระดับการศึกษาและ รายได้ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม การส่งเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุ ในชมรมผู้สูงอายุ โรงพยาบาลชลประทาน สำหรับ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ภูมิฐานะ ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ, สอดคล้องกับการศึกษาของ สุรเดช ดวงทิพย์สิริกุล (2553) พบว่า ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส ความพอเพียงของรายได้มีความสัมพันธ์กับ พฤติกรรม การดูแลสุขภาพตนเอง อธิบายได้ว่า ผู้สูงอายุที่ได้รับ การศึกษาจะมีพฤติกรรม การดูแลสุขภาพดีกว่าผู้สูงอายุที่ ไม่ได้รับการศึกษา ดังนั้น ระดับการศึกษาเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรม สุขภาพของบุคคลช่วยส่งเสริมให้บุคคลมี ความสามารถค้นคว้าหาความรู้สามารถที่จะเรียนรู้ และทำความเข้าใจกับข้อมูลต่าง ๆ ได้ดี ผู้ที่มีการศึกษาสูงจะมีโอกาส แสวงหาสิ่งที่มีประโยชน์เอื้อต่อการปฏิบัติกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสุขภาพตนเองได้ดีกว่า ผู้ที่มีการศึกษาน้อย

5. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยนำกับพฤติกรรม การดูแลสุขภาพตนเองการวิจัย พบว่า เจตคติมีความสัมพันธ์ กับพฤติกรรม การดูแลสุขภาพ สอดคล้องกับการวิจัยของ จุรีย์ เลหาพงษ์ (2549: 81) เจตคติต่อการส่งเสริมสุขภาพมี ความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรม การส่งเสริมสุขภาพ และสอดคล้องกับวนิดา ประเสริฐศรี (2555: 70) เจตคติต่อ การส่งเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม การส่งเสริมสุขภาพ

6. ปัจจัยเอื้อ ได้แก่ การเข้าถึงสถานบริการสุขภาพ และการตรวจรักษาที่เหมาะสม มีความสัมพันธ์ทางบวก กับพฤติกรรม การดูแลสุขภาพตนเอง สอดคล้องกับ จุรีย์ เลหาพงษ์ (2549: 81) ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับ พฤติกรรม การส่งเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุชมรมผู้สูงอายุโรงพยาบาลชลประทาน อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี พบว่า การเข้าถึงสถานบริการสุขภาพมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุ และสอดคล้อง

กับ การศึกษาของ วนิดา ประเสริฐศรี (2555: 71) ศึกษาการเข้าถึงสถานบริการสุขภาพของผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุ ตำบลเขาสามสิบ อำเภอเขาฉกรรจ์ จังหวัดสระแก้ว พบว่า มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการส่งเสริมสุขภาพ

7. ปัจจัยเสริม ได้แก่ การเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม สัมพันธภาพในครอบครัวและบุคคลใกล้ชิดและการได้รับข้อมูลข่าวสารมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเองของผู้สูงอายุสอดคล้องกับการศึกษาของจूरีย์ เลาหงษ์ (2549: 81) พบว่า แรงสนับสนุนทางสังคมและบุคคลใกล้ชิด ตลอดจนการได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อต่าง ๆ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการส่งเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุ และสอดคล้องกับการศึกษาของ วนิดา ประเสริฐศรี (2555: 71) พบว่า การได้รับ แรงสนับสนุนทางสังคมจากบุคคลใกล้ชิดของผู้สูงอายุ และการได้รับข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการส่งเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. ผลการวิจัย พบว่า ความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพตนเองของผู้สูงอายุอยู่ในระดับดี เจตคติเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพตนเอง และพฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเองอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดให้มีกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพตนเองของผู้สูงอายุโดยเน้นเนื้อหาสาระที่เป็นประโยชน์ต่อผู้สูงอายุ ได้แก่ การดูแลสุขภาพเบื้องต้น อาหารและโภชนาการ การบริโภคสิ่งเสพติด การออกกำลังกายและการจัดการความเครียด โดยใช้อุปกรณ์หรือสื่อต่าง ๆ ที่เหมาะสม เพื่อให้ผู้สูงอายุเกิดการเรียนรู้มีเจตคติที่ถูกต้องและมีพฤติกรรมการดูแลตนเองที่เหมาะสม

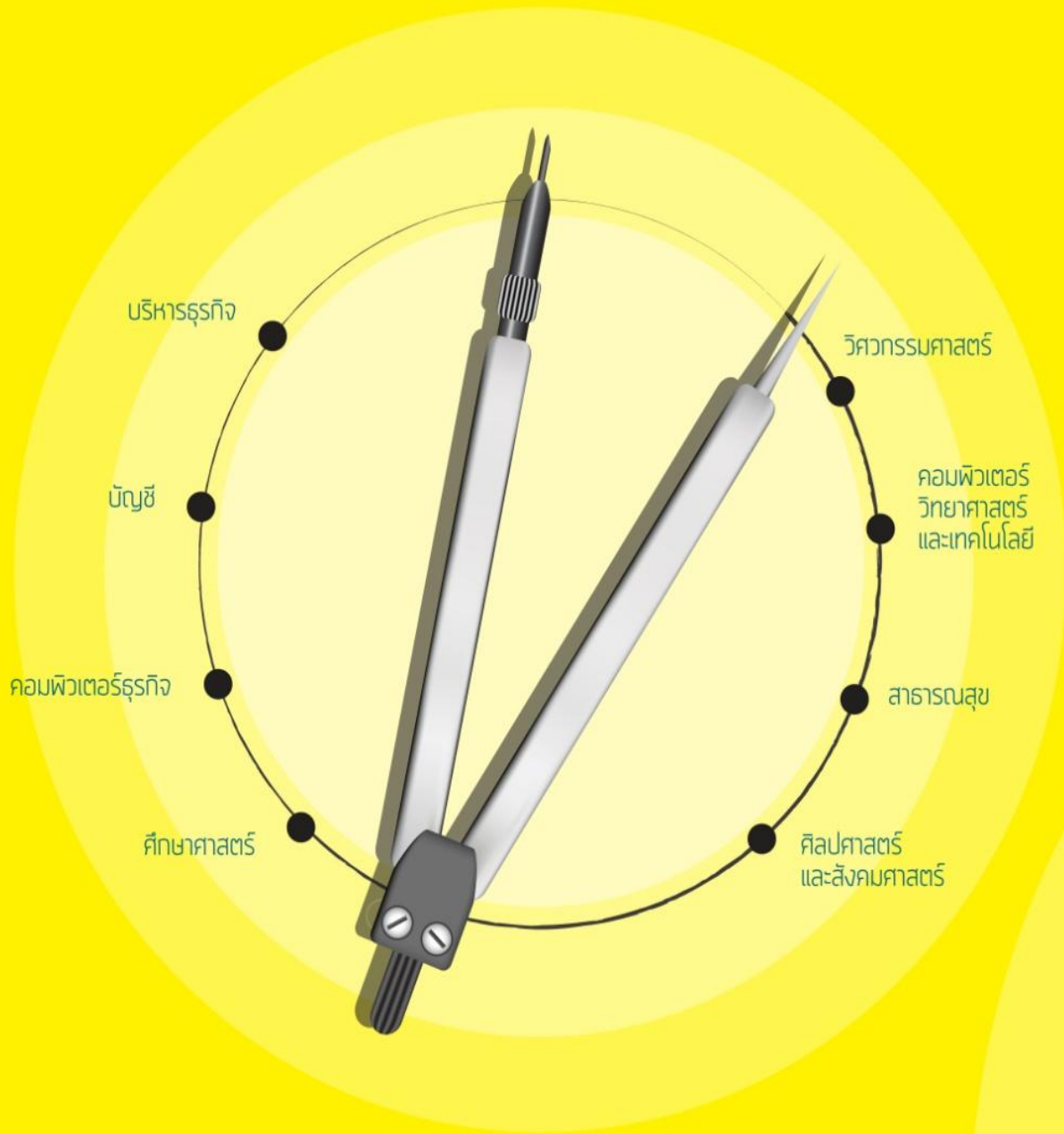
2. หน่วยงานที่รับผิดชอบ เกี่ยวกับผู้สูงอายุ ควรจัดให้มีการณรงค์ และประชาสัมพันธ์ให้ผู้สูงอายุได้ตระหนักถึงความจำเป็นในการดูแลสุขภาพตนเอง มีการส่งเสริมและสร้างสัมพันธ์ที่ดีภายในครอบครัว เนื่องจากการวิจัย พบว่า การได้รับแรงสนับสนุนทางสังคม จากบุคคลใกล้ชิดจะช่วยทำให้พฤติกรรมการดูแลสุขภาพดีขึ้น โดยเฉพาะในส่วนของ การออกกำลังกาย ควรเน้นด้านการออกกำลังกายในผู้สูงอายุเพิ่มมากขึ้นและควรส่งเสริมให้บุคคลในครอบครัวได้ออกกำลังกายร่วมกับผู้สูงอายุเพิ่มมากขึ้น เพราะการที่คนในครอบครัวได้ร่วมทำกิจกรรม เช่น ออกกำลังกายร่วมกัน นอกจากเป็นการสร้างสัมพันธ์ภายในครอบครัวแล้ว ยังเป็นการกระตุ้นให้ผู้สูงอายุมีความตั้งใจที่จะออกกำลังกายเพิ่มมากขึ้น

3. ควรส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้เป็นสมาชิกชมรมผู้สูงอายุ และเข้าร่วมกิจกรรมของชมรมผู้สูงอายุ รวมทั้งการเข้าร่วมประชุม/อบรมที่จัดขึ้นภายในท้องถิ่น การเข้าร่วมกิจกรรมในชมรมผู้สูงอายุมีความสำคัญมาก เพราะการประชาสัมพันธ์และการให้ความรู้ด้านการดูแลสุขภาพตนเองต้องอาศัยกิจกรรมโดยผ่านชมรมผู้สูงอายุหรือการจัดประชุม/อบรมในท้องถิ่น ถ้าผู้สูงอายุไม่สนใจเข้าร่วมกิจกรรมของชมรม การดำเนินการต่าง ๆ จะไม่ได้ผล ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรหาวิธีการที่จะส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้สูงอายุมีความสนใจและยินดีเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมให้มากขึ้น

บรรณานุกรม

เกษม ต้นติผลาชีวะ. (2550). การศึกษาสุขภาพในวัยสูงอายุ. กรุงเทพฯ: อรุณการพิมพ์
คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล. (2542). สารานุกรมเพื่อผู้สูงอายุ.

- จूरีย์ เลหาพงษ์. (2549). **ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการส่งเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุ โรงพยาบาลชลประทาน อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโทวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (สุขศึกษา) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- จันทร์เพ็ญ ชูประถาวรธรม และคณะ. (2522). **การสำรวจสถานะสุขภาพผู้สูงอายุในประเทศไทย พ.ศ. 2538.** บุญธรรม กิจปรีดาปริสุทธิ. (2547). **ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จามจุรีโปรดักท์
- มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย. (2551). **รายงานสถานการณ์ผู้สูงอายุไทยปี พ.ศ. 2550.** กรุงเทพฯ.
- วนิดา ประเสริฐศรี. (2555). **ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการส่งเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุ ตำบลเขาสามสิบ อำเภอเขาฉกรรจ์ จังหวัดสระแก้ว.** วิทยานิพนธ์ สาธารณสุขบัณฑิต คณะสาธารณสุขศาสตร์และสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยปทุมธานี.
- สุรเดช ดวงทิพย์สิริกุล. (2553). **ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแลตนเองด้านสุขภาพของผู้สูงอายุใน ตำบลเจริญเมือง อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโท คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2551). **รายงานการสำรวจประชากรสูงอายุในประเทศไทย พ.ศ. 2550.** กรุงเทพฯ: ธนาเพรส.
- สถาบันเวชศาสตร์ผู้สูงอายุ กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข. (2548). **ปัญหาสุขภาพและการปฏิบัติตนสำหรับผู้สูงอายุ.**
- Orem, D.E. (1991). **Nursing Concepts of Practice.** (4th ed.) St. Louise Mosby.



เลขที่ 9 หมู่ 1 ต.นครอินทร์ ต.บางขนน
 อ.บางกรวย จ.นนทบุรี 11130
 โทรศัพท์ 02-432-6101-5
 โทรสาร 02-432-6107